

Alekszander Dugin

A GEOPOLITIKA ALAPJAI

Tartalomjegyzék

	Oldal
A szerkesztőtől	9
Bevezetés	11
1. fejezet: A geopolitika meghatározása	11
2. fejezet: tellurokrácia és talassokrácia	13
3. fejezet: geopolitikai teleológia	16
4. fejezet: Rimland és a "határzónák"	18
5. fejezet. A geopolitika mint végzet	20
1. RÉSZ. A geopolitika alapító atyái	22
1. fejezet Friedrich Ratzel - az államok mint térbeli organizmusok	23
1.1. Oktatás: a német "szervezeti iskola"	23
1.2 Az államok mint élő szervezetek	23
1.3 A Raum a talaj politikai szervezete	24
1.4 A tágulás törvénye	24
1.5 A Weltmacht és a tenger	25
2. fejezet: Rudolf Boellen és Friedrich Naumann - "Közép-Európa"	27
2.1 Az új tudomány meghatározása	27
2.2 Az állam mint életforma és Németország érdekei	27
2.3 Közép-Európa fogalma	28
3. fejezet Halford Mackinder - "A történelem földrajzi tengelye"	29
3.1 Tudós és politikus	29
3.2 A történelem földrajzi tengelye	29
3.3 Oroszország kulcspozíciója	31
3.4 Három geopolitikai időszak	33
4. fejezet Alfred Mahan - "Tengeri hatalom"	24
4.1 Tengeri erő	34
4.2 Tengeri civilizáció = kereskedelmi civilizáció	34
4.3 Az Egyesült Államok világhódítása - Manifest Destiny	36
5. fejezet. Vidal de la Blanche - Franciaország kontra Németország	38
5.1 Franciaország földrajzi képe	38
5.2 Lehetőségelvűség	38
5.3 Franciaország a tengeri erő esetében	39

6. fejezet. Nicholas Speakman - "A Makin-Der revízió, a peremvidék központi szerepe"	40
6.1 Amerika szolgálatában	40
6.2 A Mackinder-korrekció	40
6.3 Teljesítményskála	41
6.4 Az óceán közepe	41
6.5 Az amerikai győzelem építész	42
7. fejezet. Karl Haushofer - A kontinentális blokk	44
7.1 Háború és gondolkodás	44
7.2 Az új eurázsiai rend	44
7.3 Kompromisszum a talassokráciával	46
8. fejezet: Karl Schmitt - "Behemót kontra Leviatán"	48
8.1 Konzervatív forradalom	48
8.2 A Föld Nomosza	49
8.3 A Föld és a tenger	49
8.4 Grossraum	50
8.5 A totális háború és a "partizán" figurája	51
9. fejezet. Pjotr Savitsky - "Eurázsia, Középfölde"	53
9.1 Egy eurázsiai sors	53
9.2 Oroszország - Eurázsia	53
9.3 Turán	54
9.4 Helyfejlesztés	55
9.5 Ideokrácia	56
9.6 A Szovjetunió és az eurázsianizmus	56
10. fejezet. A geopolitika mint a nemzeti politika eszköze	58
10.1 A planetáris dualizmus mint a geopolitika alaptörvénye	58
10.2 Egy geopolitikus nem tud részt venni	58
10.3 A tudósok sorsa - a hatalmak sorsa	59
2. RÉSZ Modern geopolitikai elméletek és iskolák (a 20. század második fele)	61
1. fejezet: Áttekintés	62
2. fejezet: Modern atlantizmus	65
2.1 Spykman követői - D.W. Maynig, W. Kirk, S.B. Cohen, C.Gray, G.Kissinger	65
2.2 Az atlantisták megnyerték a hidegháborút	66
2.3 Aerokrácia és Airokrácia	68
2.4 A legújabb atlantizmus két változata	70
2.5 A civilizációk összeesése: Huntington neoatlantizmusa	71
3. fejezet: Mondializmus	74
3.1 A monodializmus őstörténete	74
3.2 Konvergenciaelmélet	75
3.3. A Nyugat bolygói győzelme	76

3.4 Francis Fukuyama "A történelem vége"	77
3.5 Jacques Attali "Geo-gazdaságtan"	77
3.6 Santoro professzor posztkatasztrofális világnézete	79
4. fejezet. Alkalmazott "geopolitika"	80
4.1 "Belföldi geopolitika" - Lacoste-iskola	80
4.2 A választási "geopolitika"	80
4.3 A médiakrácia mint "geopolitikai tényező"	81
4.4 A geopolitika története	81
4.5 "Alkalmazott geopolitika" nem geopolitika	81
5. fejezet. Az európai "új jobboldal" geopolitikája	83
5.1 A száz zászló Európája - Alain de Benoit	83
5.2 Európa Vlagyivosztoktól Dublinig - Jean Thiriar	84
5.3 Gondolkodó kontinensek – Jordis von Lohausen	85
5.4 A vég eurázsiai birodalma - Jean Parvulesco	87
5.5 Az Indiai-óceán mint a viláგuralomhoz vezető út - Robert Stokers	88
5.6 Oroszország+Európa iszlám megváltása - Carlo Terracciano	89
6. fejezet. Neo-Eurázsianizmus	91
6.1 Eurázsiai passzió - Lev Gumilev	91
6.2 Az új orosz eurázsiaiak	93
6.3 Egy új kétpólusúság felé	95
3. RÉSZ. Oroszország és a térség	98
1. fejezet. heartland	99
2. fejezet A peremvidék problémája	100
3. fejezet: A birodalom gyülekezése	102
4. fejezet: meleg és hideg tengerek	104
4. RÉSZ. Oroszország geopolitikai jövője	105
1. fejezet A radikális alternatíva szükségessége	106
2. fejezet. Mi az "orosz nemzeti érdek"?	108
2.1 Az oroszoknak ma nincs államuk	108
2.2 A "posztimperialista legitimitás" fogalma	109
2.3. Az orosz nép - a geopolitikai koncepció központja	111
3. fejezet: Oroszország elképzelhetetlen birodalom nélkül	115
3.1 Az oroszok "nemzetállam" hiánya	115
3.2 Oroszok - a birodalom népe	116
3.3 A "regionális hatalom" csapdája	118
3.4 A szovjet államiság kritikája	120
3.5 A cári államiság kritikája	123

3.6 Egy új eurázsiai birodalom felé	125
4. fejezet. A világ újraelosztása	128
4.1 Szárazföld és tenger. Egy közös ellenség	129
4.2 Nyugati tengely: Moszkva - Berlin. Európai birodalom és Eurázsia	131
4.3 A tengelyhatalom Moszkva - Tokió. Pán-ázsiai projekt. Egy eurázsiai háromoldalú bizottság felé	136
4.4 A Moszkva-Teherán tengely. Közép-ázsiai birodalom. Pánarab projekt	142
4.5. Sok birodalom birodalma	148
5. fejezet. Oroszország sorsa a birodalmi Euráziában	151
5.1 Geopolitikai mágia nemzeti célokra	151
5.2 Orosz nacionalizmus. Etnikai demográfia és birodalom	153
5.3 Az orosz kérdés az eljövendő győzelem után	156
6. fejezet. A birodalom katonai vonatkozásai	158
6.1 A nukleáris és interkontinentális képességek prioritása	158
6.2 Milyen erőkre van szüksége egy nagy Oroszországnak?	160
7. fejezet: Technológia és erőforrások	163
7.1 Technológiai deficit	163
7.2 Orosz források	164
8. fejezet Az "új birodalom" gazdasági vonatkozásai	167
8.1 Harmadik út gazdaság	167
8.2 Gazdasági regionalizmus	171
9. fejezet. Következtetés	174
5. RÉSZ. Oroszország belföldi geopolitikája	175
1. fejezet: Tárgy és módszer	176
1.1 Oroszország belföldi geopolitikája bolygói funkciójának függvénye	176
1.2 Belföldi geopolitika és katonai doktrína	176
1.3 Központ és periféria	177
1.4 Belső tengelyek ("geopolitikai sugarak")	179
2. fejezet: Az északra vezető út	182
2.1 Elemzési modell	182
2.2 Az orosz sarkvidék geopolitikai jellege	182
2.3 Észak+Észak	184
2.4 Észak+központ	186
2.5 A finn kérdés	188
2.6 Észak és nem észak	190
2.7 Összegzés	194

3. fejezet: A Kelet kihívása	195
3.1 A "Belső Kelet" (a fogalom alkalmazási köre)	195
3.2 Az "orosz Szibéria" öve (szerkezet)	196
3.3 A Lenalandért folytatott pozíciós csata	200
3.4 Szibéria fővárosa	202
4. fejezet. A Dél új geopolitikai rendje	204
4.1 A Dél új geopolitikai rendje	204
4.2 Zónák és hegyvidéki határok	205
4.3 A Balkán	206
4.4 A szuverén Ukrajna problémája	208
4.5 A Fekete-tenger és a Kaszpi-tenger között	208
4.6 Az új geopolitikai rend Közép-Ázsiában	211
4.7. Kína bukása	214
4.8 A Balkántól Mandzsúriáig	218
5. fejezet. A Nyugat fenyegetése	219
5.1 A két nyugat	219
5.2 A cordon sanitaire lebontása	221
5.3 Balti Föderáció	222
5.4 Katolikus szlávok Közép-Európába érkezése	224
5.5 Fehéroroszország és Nagy-Oroszország egyesítése	225
5.6 Ukrajna geopolitikai bomlása	226
5.7 Moldova és Románia: integráció milyen előjellel?	229
5.8 Állapot: talaj, nem vér	229
6. RÉSZ. Eurázsiai elemzés	231
1. fejezet: Az ortodoxia geopolitikája	232
1.1 A keresztény Eecumenétől keletre és nyugatra	232
1.2 A posztbizánci ortodoxia	233
1.3 A pétervári időszak	235
1.4 Az ortodox népek nemzeti emancipációja	236
1.5 Megale ötlet	237
1.6 A "Vázlat"	238
1.7 A nagy Románia	239
1.8 Nagy Bulgária	239
1.9 Ortodox Albánia	240
1.10 Geopolitikai lobbik az ortodox országokban	240
1.11 Az orosz ortodox egyház és a szovjetek	241
1.12 Összefoglaló	241
2. fejezet: Az állam és a terület	243
2.1 Három nagy geopolitikai kategória	243
2.2 Jobboldali és baloldali regionalizmus	243
2.3 Az új nagy tér: monodializmus vagy birodalom?	244
2.4. Oroszország geopolitikája	247

3. fejezet: A közeli külföld geopolitikai problémái	249
3.1 A NAGY TÉR törvényei	249
3.2 A Pax Americana és a mondializmus geopolitikája	249
3.3 Az orosz paradoxon	251
3.4 Oroszország továbbra is a "történelem tengelye marad	251
3.5 Mitteleurópa és az európai birodalom	251
3.6 Németország mint Európa szíve	252
3.7 "Csatlakozz Európához"	253
3.8 A "szabadság*" határai és az elveszett erények	253
3.9 "Egészségügyi kordon"	254
3.10 A tartományból gyarmattá való átalakulás	255
3.11 Ázsia választás előtt áll	256
3.12 Az "iszlám forradalom" kontinentális perspektívái	257
3.13 A pánturkizmus csapdája	257
3.14 Petro-dollár és a mondializmus	258
3.15 Legalább két pólus vagy halál	259
4. fejezet. Polgárháborús kilátások	260
4.1 A nemzeti érdek és a mondialista lobbi	261
4.2 Az erőegyensúly változatai	261
4.3 Az elemzés eredményei	265
5. fejezet. A jugoszláv konfliktus geopolitikája	268
5.1 Jugoszlávia szimbolikája	268
5.2 A három európai erő	268
5.3 A horvátok igazsága	269
5.4 Szerb igazság	270
5.5 A jugoszláv muszlimok igazsága	271
5.6 A macedónok igazsága	271
5.7 Prioritások a jugoszláv háborúban	272
5.8 Szerbia Oroszország	274
6. fejezet. A szakrális földrajztól a geopolitikáig	276
6.1 A geopolitika - egy "köztes" tudomány	276
6.2 Szárazföld és tenger	276
6.3 A táj szimbolikája	277
6.4 Kelet és Nyugat a szakrális földrajzban	278
6.5 Kelet és Nyugat a modern geopolitikában	279
6.6 A szakrális észak és a szakrális dél	281
6.7 Észak népe	282
6.8 Dél népe	283
6.9 Észak és Dél keleten és nyugaton	283
6.10. A kontinensektől a metakontinensekig	284
6.11 A "gazdag Észak" illúziója	285
6.12 A "harmadik világ" paradoxona	286
6.13 A "második világ" szerepe	287
6.14 Az "Észak feltámadása" projekt	288

7. RÉSZ. Szövegek a geopolitika klasszikusaiból	290
Halford Mackinder. A történelem földrajzi tengelye	291
Peter Savitsky. Földrajzi és geopolitikai szempontok – Eurázsianizmus	301
Jean Thiriar. Emberfeletti kommunizmus (Levél egy német olvasónak)	306
Karl Schmitt. Bolygóközi feszültség Kelet és Nyugat között, valamint a Föld és a Tenger összezapása	314
8. RÉSZ. Következtetés helyett	329
1. Fejezet: Az elemek apokalipszise (A geopolitikától a történelemfilozófiáig – Gondolatok Carl Schmitt elemelméletéről)	330
1.1 Csak két civilizációs elem létezik	330
1.2 Az egyetemes árvíz konkrétsága	331
1.3 A hiányzó elem	332
1.4 Ikon és szárazföld	334
1.5 Absolute Amicus et Hostis - portrék térben és időben	335
1.6 A tűz nomosza	337
Lábjegyzetek	
Szójegyzék (geopolitikai kifejezések rövid szótára)	
Tartalom	

A szerkesztőktől

A geopolitika mint tudomány története és sorsa paradox. Egyrészt úgy tűnik, hogy maga a fogalom mindennapossá vált, és aktívan használják a kortárs politikában. Szaporodnak a geopolitikai folyóiratok és intézmények. A tudományág alapítóinak szövegeit kiadják és újra kiadják, konferenciákat és szimpóziumokat tartanak, geopolitikai bizottságokat és bizottságokat hoznak létre.

Mindazonáltal a geopolitikának még nem sikerült bekerülnie a hagyományos és általánosan elismert tudományok közé. Az első geopolitikai munkákat - a német Ratzel, a svéd Kjellén és különösen az angol Mackinder - a tudományos közösség ellenségesen fogadta. A klasszikus tudományosság, amely a korai pozitívizmus hiperkritikus szellemét örökölte, úgy vélte, hogy a geopolitika túlságosan általánosít, és ezért csak egyfajta "kuruzslás".

A geopolitika mint tudomány szerencsétlen sorsa bizonyos értelemben a probléma politikai oldalához is kötődik. Azt állították, hogy a Harmadik Birodalom háborús bűntetteit - terjeszkedés, háborúk, deportálások stb. - nagyrészt német geopolitikusok készítették elő elméletileg, akik állítólag áltudományos alapokkal látták el Hitler rendszerét. (Ez elsősorban Karl Haushoferre, egy német geopolitológusra vonatkozott, aki egy időben igen közel állt a Führerhez.) Elméleti szinten azonban a német geopolitika lényegében nem különbözött az angolszász (Mackinder, Mahan, Spykman), francia (Vidal de la Blanche), orosz "katonai földrajztudománytól" (Miljutin, Sznyeszarev) stb. A különbség nem Haushofer konkrét nézeteiben rejlett, amelyek tökéletesen logikusak és megfelelőek voltak magának a tudományágnak, hanem a módszerekben, amelyekkel számos geopolitikai álláspontját megvalósította. Ráadásul a 30-40-es évek német nemzetközi politikájának sajátosságai a legvisszataszítóbb megnyilvánulásaikban élesen ellentmondtak Haushofer elképzeléseinek. - A Berlin-Moszkva-Tokió tengely "kontinentális blokkja" helyett - a Szovjetunió elleni támadás, a Lebensraum, az "életter" doktrínájának organicista (a "népek jogairól" szóló schmittiánus elmélet szellemében) értelmezése helyett - vulgáris nacionalizmus és imperializmus stb. Azt is meg kell jegyezni, hogy a Haushofer-iskola és annak "Zeitschrift für Geopolitik" című folyóirata soha nem volt a hivatalos náci rendszer része. A Harmadik Birodalomban az úgynevezett "konzervatív forradalmárok" számos értelmiségi csoportjához hasonlóan ők is kétértelmű életet éltek; egyszerűen megtúrták őket, és ez a tolerancia az aktuális politikai helyzetnek megfelelően változott. A geopolitika történelmi elnyomásának legfőbb oka azonban az, hogy túlságosan nyíltan feltárja a nemzetközi politika mögöttes mechanizmusait, amelyeket a különböző rezsimek leggyakrabban inkább homályos retorika vagy elvont ideológiai sémák mögé rejtenek. Ebben az értelemben párhuzamot lehet vonni a marxizmussal (legalábbis annak tisztán tudományos, analitikus részében). Ahogy Marx több mint meggyőzően tárja fel a termelési viszonyok mechanikáját és azok kapcsolatát a történelmi formációkkal, a geopolitika a külpolitikai diskurzus történelmi demagógiáját tárja fel, megmutatva a nemzetközi, államközi és interetnikus kapcsolatokat befolyásoló valódi, mélyreható mozgatórugókat. De ha a marxizmus a klasszikus gazdaságtörténet globális felülvizsgálata, akkor a geopolitika a nemzetközi kapcsolatok történetének felülvizsgálata. Ez utóbbi magyarázza a társadalom ambivalens hozzáállását a geopolitológusokhoz. A tudományos közösség a maga környezetében makacsul elutasítja őket, keményen bírálja, gyakrabban pedig észre sem veszi őket, míg a hatóságok ezzel szemben aktívan használják a geopolitikai következtetéseket a nemzetközi stratégia kialakításához. Így volt ez például az egyik első geopolitikus, a tudományág igazi alapító atyja, Sir Halford Mackinder esetében. - Elképzeléseit akadémiai körökben nem fogadták el, de ő maga közvetlenül részt vett a XX. század első felének brit politikájának alakításában, megalapozva elméletileg Anglia

nemzetközi stratégiáját, amelyet a század közepére az USA átvett, és amelyet Mackinder amerikai (tágabb értelemben atlantista) követői fejlesztettek tovább.

A marxizmussal való párhuzam véleményünk szerint találó. A módszert különböző pólusok kölcsönözhetik és elsajátíthatják. A marxista elemzés egyformán fontos a tőke képviselői és a munka emancipációjáért harcolók számára. Így van ez a geopolitikával is: a nagyhatalmak (birodalmak) képviselőit arra oktatja, hogyan lehet a legjobban fenntartani a területi uralmat és terjeszkedni, míg ellenfeleik a "nemzeti emancipáció" forradalmi elméletének fogalmi alapjait találják meg benne. A versailles-i szerződés például a Mackinder-féle geopolitikai iskola műve volt, amely a nyugati érdekeket fejezte ki, és célja a közép-európai államok meggyengítése és Németország visszaszorítása volt. Mackinder német tanítványa, Karl Haushofer, ugyanezen előfeltevésekből kiindulva dolgozta ki az "európai felszabadulás" egyenesen ellentétes elméletét, amely a versailles-i logika teljes negációja volt, és a születő nemzetiszocializmus ideológiájának alapjává vált.

A legújabb megfontolások azt mutatják, hogy a geopolitika még a klasszikus tudományok közösségébe való befogadás nélkül is rendkívül hatékony a gyakorlatban, és jelentősége bizonyos tekintetben sok hagyományos tudományágot felülmúl.

Mindazonáltal a geopolitika ma is létezik, és apránként nyer hivatalos elismerést és megfelelő státuszt. Azonban még ebben a folyamatban sem megy minden simán. Nagyon gyakran szembesülünk azzal, hogy maga a geopolitika fogalma helyettesíthető. A laikusok körében egyre gyakrabban találkozunk a kifejezés használatával. A hangsúly az alapító atyák által kialakított átfogó és globális képről a részleges regionális pontokra vagy geoökonómiai sémákra helyeződik át. Ugyanakkor az eredeti posztulátumok - geopolitikai dualizmus, stratégiák versenye, civilizációs differenciálódás stb. - vagy figyelmen kívül hagyják, elhallgatják, vagy teljesen tagadják. Nehéz elképzelni valami hasonlót bármely más tudományban. Mi lenne a klasszikus fizikából, ha a tudósok a "tömeg", "energia", "gyorsulás" stb. fogalmakkal operálva hallgatólagosan, fokozatosan elkezdenék tagadni az egyetemes gravitáció törvényét, elfelejtenék azt, és egyszerűen "mitológiai alaknak, aki a valóságban nem létezett" vagy "sötét vallási fanatikusnak" ismernék el Newtont. De mutatis mutandis pontosan ez történik manapság a geopolitikával. E könyv célja, hogy objektíven és pártatlanul, az előítéletektől, ideológiai szimpátiáktól és antipátiáktól mentesen vázolja fel az alapvető geopolitikai kérdéseket. Bármit is gondolunk erről a tudományról, határozott véleményt csak akkor alkothatunk róla, ha megismerkedtünk elveivel, történetével és módszertanával.

BEVEZETÉS

1. fejezet.

A "geopolitika" meghatározása

1 A geopolitikai iskolák számos képviselőjének munkái minden különbségük és gyakran ellentmondásuk ellenére közös képet alkotnak, amely lehetővé teszi, hogy a témáról mint valami teljes és határozott dologról beszéljünk. Egyes szerzők és szavak eltérnek egymástól a tudomány alaptárgyának és főbb módszertani elveinek meghatározásában. Ez az eltérés a történelmi körülményekből, valamint a geopolitika és a globális politika, a hatalmi problémák és az uralkodó ideológiák közötti szoros kapcsolatokból ered. A tudományág szintetikus jellege számos további tantárgy bevonását teszi szükségessé: földrajz, történelem, demográfia, stratégia, néprajz, vallás, ökológia, hadtudomány, ideológiatörténet, szociológia, politikatudomány stb. Mivel mindezeknek a katonai, természeti és humán tudományoknak számos iskolája és irányzata van, nem beszélhetünk semmiféle szigorúságról és egyértelműségről a geopolitikában. De milyen definíciót adjunk ennek a diszciplínának, amely annyira diffúz, ugyanakkor kifejező és lenyűgöző?

2 A geopolitika világnézet, és ebben a minőségében jobb, ha nem a tudományokkal, hanem a tudományok rendszereivel hasonlítjuk össze. Ugyanazon a szinten áll, mint a marxizmus, a liberalizmus stb., vagyis a társadalom és a történelem értelmezési rendszerei, amelyek egyetlen legfontosabb kritériumot emelnek ki alapelveként, és az ember és a természet számtalan más aspektusát erre redukálják.

3 A marxizmus és a liberalizmus egyaránt az emberi lét közgazdaságtanán, a "gazdaságon mint sorson" alapul. Nem számít, hogy ez a két ideológia ellentétes következtetéseket von le - Marx az antikapitalista forradalom elkerülhetetlenségére jut, Adam Smith követői pedig a kapitalizmust tartják a legtökéletesebb társadalmi modellnek. Mind az első, mind a második esetben a történelmi folyamatok értelmezésének részletes módszere, a szociológia, az antropológia és a politológia sajátos módszere kerül bemutatásra. Annak ellenére, hogy az alternatív (és marginális) tudományos körök folyamatosan kritizálják a "gazdasági redukcionizmus" ezen formáit, ezek maradnak a domináns társadalmi modellek, amelyek alapján az emberek nemcsak a múltat értik meg, hanem a jövőt is megteremtik, azaz olyan nagyszabású cselekvéseket terveznek, alakítanak ki, fogalmazznak meg és hajtanak végre, amelyek közvetlenül érintik az egész emberiséget.

4 Ugyanez igaz a geopolitikára is. A "gazdasági ideológiáktól" eltérően azonban a "földrajzi domborzat mint sors" tézisének alapul. A földrajz és a tér ugyanolyan funkcióban jelenik meg a geopolitikában, mint a pénz és a termelési viszonyok a marxizmusban és a liberalizmusban - az emberi lét minden alapvető aspektusa rájuk redukálódik, a múlt értelmezésének alapvető módszereként szolgálnak, az emberi lét fő tényezőiként jelennek meg, maguk köré szervezve a lét minden más aspektusát. A gazdasági ideológiákhoz hasonlóan a geopolitika is a közelítésen, a redukcionizmuson és az élet különböző megnyilvánulásainak néhány paraméterre való redukálásán alapul, de az ilyen elméletek eredendő tévedése ellenére lenyűgözően bizonyítják következetességüket a múlt magyarázatában és végső hatékonyságukat a jelen megszervezésében és a jövő előrejelzésében.

5 Ha folytatjuk a párhuzamot a marxizmussal és a klasszikus polgári politikai gazdaságtannal,

akkor azt mondhatjuk, hogy a gazdasági ideológiákhoz hasonlóan, amelyek egy speciális kategóriát - a "gazdasági embert" (homo oeconomicus) - állítanak, a geopolitika a tér által előre meghatározott "térbeli emberről" beszél, akit annak sajátos minősége - a domborzat, a táj - alakít és kondicionál. De ez a feltételeesség különösen fényesen mutatkozik meg a személy társadalmi megjelenési formáiban - az államokban, etnikumokban, kultúrákban, civilizációkban stb. Az egyes emberek gazdaságtól való függése kicsiben és nagyban is megmutatkozik. Ezért a gazdasági determinizmus érthető mind az átlagemberek, mind a nagy társadalmi kategóriákkal operáló hatalom számára. Valószínűleg emiatt váltak a gazdasági ideológiák olyan népszerűvé, és töltöttek be mozgósító funkciót - egészen a forradalmakig, amelyek sok különálló ember személyes ideológiai elkötelezettségén alapultak. A személynek a tértől való függése - a geopolitika fő tézise - csak a különálló egyéntől némi távolságban jelenik meg. És ez az oka annak, hogy a geopolitika nem vált ideológiává, pontosabban "tömegideológiává", az előfeltételek ellenére. Következtetései és módszerei, vizsgálati tárgyai és fő tézisei csak azon társadalmi intézmények számára világosak, amelyek nagyszabású problémákkal foglalkoznak - stratégiai tervezés, globális társadalmi és történelmi minták megértése stb. A tér a nagy értékekben mutatkozik meg, és következésképpen a geopolitika az általánosított valósággal foglalkozó társadalmi csoportoknak - az országoknak, az embereknek stb. - szól.

6 A geopolitika a hatalom világnézete, a hatalom és a hatalom tudománya. A geopolitika csak a társadalmi csúcshoz közeledve kezdi feltárni jelentőségét, jelentését és hasznosságát az ember számára, míg előtte absztrakcióként érzékeljük. A geopolitika a (tényleges és alternatív) politikai elitek tudománya, és egész történelme meggyőzően bizonyítja, hogy kizárólag olyan emberek gyakorolták, akik aktívan részt vesznek az országok és nemzetek kormányzásának folyamatában, vagy készülnek erre a szerepre (ha az alternatív, ellenzéki ideológiai táborok a történelmi körülmények miatt kikerültek a hatalomból).

7 A geopolitika - anélkül, hogy tudományos igényűnek mondaná magát - a maga szintjén határozza meg, hogy mi az, ami számára értékes, és mi az, ami nem. A humanitárius és természettudományos diszciplínákat csak akkor vonják be, ha azok nem mondanak ellent a geopolitikai módszer alapelveinek. A geopolitika bizonyos értelemben kiválasztja a számára hasznosnak tűnő tudományokat és tudományterületeket, a többit pedig figyelmen kívül hagyja. A mai világban ez egy "uralkodói gyorskönyv", a hatalom tankönyve, amely összefoglalja, hogy mit kell figyelembe venni globális (nagy horderejű) döntések meghozatalakor - például szövetségkötés, háborúk kirobbantása, reformok végrehajtása, a társadalom átalakítása, nagyszabású gazdasági és politikai szankciók bevezetése, stb.

A geopolitika a kormányzás tudománya.

2. fejezet

Tellurokrácia és talassokrácia

8 A geopolitika fő törvénye a bolygó földrajzi szerkezetében és a civilizációk történelmi tipológiájában tükröződő alapvető dualizmus érvényesítése. Ez a dualizmus a "tellurokrácia" (szárazföldi hatalom) és a "thalassokrácia" (tengeri hatalom) ellentétében fejeződik ki. Ennek a szembenállásnak a jellege a merkantilis civilizáció (Karthágó, Athén) és a katonai-autoriter civilizáció (Róma, Spárta) szembenállására redukálódik. Más szóval, a "demokrácia" és az "ideokrácia" közötti dualizmus.

9 Ez a dualizmus már a kezdetektől fogva az ellenségesség, a két alkotó pólus váltakozása, bár ennek mértéke esetenként eltérő lehet. Az emberi társadalmak egész története tehát két elemből áll: a "vízből" ("folyékony", "áramló") és a "földből" ("szilárd", "állandó").

10 A "tellurokrácia", a "szárazföldi hatalom" a tér rögzítettségével és minőségi irányultságainak és jellemzőinek stabilitásával jár együtt. Civilizációs szinten a szedentarizmusban, a konzervativizmusban, a szigorú jogi normákban testesül meg, amelyeknek az emberek nagy szövetségei - klánok, törzsek, nemzetek, államok, birodalmak - alá vannak vetve. A Szárazföld keménysége kulturálisan az etika szilárdságában és a társadalmi hagyományok stabilitásában testesül meg. Az individualizmus és a vállalkozói szellem idegen a földi népektől (különösen a helyhez kötöttektől). Jellemző rájuk a kollektivizmus és a hierarchia.

10a A "thalassokrácia" vagy "tengeri hatalom" a civilizáció egy olyan típusa, amely ellentétes elveken alapul. Ez a típus dinamikus, mobil és hajlamos a technikai fejlődésre. Prioritásai a nomadizmus (különösen a hajózás), a kereskedelem és az egyéni vállalkozói szellem. Az egyén mint a kollektíva legmozgékonyabb része a legfőbb értéké emelkedik, így az etikai és jogi normák feloldódnak, viszonylagossá és mozgathatóvá válnak. Az ilyen típusú civilizáció gyorsan fejlődik, aktívan fejlődik, könnyen változtatja a külső kulturális jeleket, és csak az általános hozzáállás belső identitását tartja állandónak.

11 Az emberi történelem nagy része mindkét irányzat korlátozott léptékű helyzetében bontakozik ki a "tellurokrácia" globális dominanciája alatt. A Föld (Szárazföld) elem a civilizációk egész sorát uralja, míg a Víz (Tenger, Óceán) csak töredékesen és szórványosan jelenik meg. A dualizmus egy bizonyos pillanatig földrajzilag lokalizált marad - tengerpartok, folyótorkolatok és medencék stb. A konfrontáció a bolygó különböző zónáiban különböző intenzitással és különböző formákban alakul ki.

12 A Föld népeinek politikai története a politikai formák fokozatos növekedését mutatja, amelyek egyre kiterjedtebbé válnak. Így alakulnak ki államok és birodalmak. Ez a folyamat geopolitikai szinten a térbeli tényező megerősödését jelenti az emberi történelemben. A nagy politikai formációk - államok és birodalmak - természete még lenyűgözőbben fejezi ki az elemek kettősségét, és egyre inkább eléri az egyetemes civilizációs típusok szintjét.

13 Egy bizonyos ponton (az ókori világban) egy meglehetősen stabil kép alakul ki, amelyet a "Mackinder-térkép" tükröz. A telluriai demokrácia területét folyamatosan azonosítják Északkelet-Eurázsia belső térségeivel (ami általánosságban egybeesik a cári Oroszország vagy a Szovjetunió területeivel). A talassokrácia egyre világosabban azonosítható az eurázsiai kontinens part menti területeivel, a Földközi-tenger térségével, az Atlanti-óceánnal

és az Euráziát délről és nyugatról mosó tengerekkel.

1. ábra

A világ alapvető geopolitikai modellje. Szívföld-Eurázia a történelem földrajzi tengelye. Rimland - tengerparti területek. Világsziget (Mackinder szerint) - a tengeri hatalom által ellenőrzött területek, "tengeri hatalom".

14 A világtérkép így nyeri el geopolitikai sajátosságait:

- 1) A kontinensen belüli terek "rögzített lemezzé", szívfölddé, a "történelem földrajzi tengelyévé" válnak, amely folyamatosan megőrzi a tellurikus civilizációs sajátosságot.
- 2) "Belső vagy kontinentális félhold", "parti zóna", peremvidék az intenzív kulturális fejlődés tere. A "talassokrácia" jellemzői itt nyilvánvalóak. Bár ezeket számos "tellurokratikus" tendencia ellensúlyozza.
- 3) A "külső vagy szigeti félhold" "feltérképezetlen földeket" jelent, amelyekkel csak tengeri kommunikáció lehetséges. Először Karthágóban és a föníciai kereskedelmi civilizációban jelentkezik, amely kívülről hatott Európa "belső félholdjára".

15 A talassokrácia és a tellurokrácia korrelációjának ez a geopolitikai képe potenciálisan a keresztény korszak elején, a pun háborúk után tárul fel. De végül abban az időszakban van értelme, amikor Anglia nagy tengeri hatalommá vált - a XVII-XIX. században. A nagy földrajzi nyitás korszaka, amely a XV. század végén kezdődött, a talassokrácia mint önálló bolygóképződmény végső kialakulását vonta maga után, amely Euráziából és annak partvidékéről levált, és teljesen az angolszász világra (Anglia, Amerika) és a gyarmatokra koncentrált. Az angolszász kapitalizmus és iparosság "Új Karthágója" egységes és egész valamivé formálódott, és azóta a geopolitikai dualizmus külön ideológiai és politikai formákat öltött.

16 Az Anglia és a kontinentális hatalmak, mint az Osztrák-Magyar Monarchia, Németország és Oroszország közötti pozícióharc volt a XVIII-XIX. század (+ a XX. század második fele) geopolitikai tartalma, századunk közepétől pedig az USA lett a talassokrácia fő bástyája.

17 Az 1946 és 1991 közötti hidegháborúban az örökös geopolitikai dualizmus elérte

maximális méreteit, a talassokráciát az USA-val, a tellurokráciát pedig a Szovjetunióval azonosították.

18 A civilizáció két globális típusa, a kultúra és a metaideológia teljes geopolitikai körvonalakban összemosódott, amelyek összegzik az elemek közötti konfrontáció egész geopolitikai történetét. Feltűnő, hogy a teljes geopolitikai dualizmus ezen formáinak ideológiai szinten két egyformán szintetikus valóság felelt meg: a marxizmus (szocializmus) és a liberális kapitalizmus ideológiája.

19 Ebben az esetben kétféle "redukcionizmus" gyakorlati megvalósításáról beszélhetünk: a gazdasági redukcionizmus a Smith és Marx eszméi közötti ellentétre redukálódott, míg a geopolitikai a bolygó összes szektorának zónákra való felosztására, amelyeket a talassokrácia (Új Karthágó, az USA) és a tellurokrácia (Új Róma, a Szovjetunió) irányít.

20 A geopolitikai történelemszemlélet a bolygó dualizmus maximális méreteket öltő fejlődésének modellje. A szárazföld és a tenger az egész világra kiterjeszti kezdeti összecsapását.

21 Az emberi történelem nem más, mint ennek a küzdelemnek a kifejeződése és az abszolutizálódásához vezető út.

22 Ez a geopolitika fő törvényének - az elemek dualizmusának (szárazföld kontra tenger) törvényének - legáltalánosabb kifejezése.

3. fejezet

Geopolitikai teleológia

23 Az USA hidegháborús végső győzelmének pillanatáig a geopolitikai dualizmus az eredetileg kijelölt határokon belül fejlődött: a talassokrácia és a tellurokrácia maximális térbeli, stratégiai és hatalmi térfogatot nyert. Mivel mindkét fél növelte nukleáris potenciálját, ennek a folyamatnak a kimenetele egyes geopolitikus-pesszimisták számára katasztrofálisnak tűnt, mivel a bolygó teljes uralma után a két hatalom vagy a Földön túlra viszi az összecsapást (csillagháborús elmélet), vagy kölcsönösen elpusztítják egymást (nukleáris apokalipszis).

24 Ha a történelem alapvető geopolitikai folyamatának jellege - a talassokrácia és a tellurokrácia maximális térbeli terjeszkedése - e tudományág számára nyilvánvaló is, annak kimenetele továbbra is kérdéses. Ebben a tekintetben nincs determinizmus.

25 Következésképpen a geopolitikai teleológia, vagyis a történelem céljának geopolitikai értelemben való megértése csak a dualizmus globalizációjának pillanatáig ér el, és itt megáll.

26 Mindazonáltal tisztán elméleti szinten felvázolható néhány hipotetikus változat a két rendszer - a talassokrácia - egyikének győzelme utáni fejleményekről.

27 1. változat. A talassokrácia győzelme teljesen megszünteti a tellurokrácia civilizációját. A homogén liberális-demokratikus rend egy bolygón jön létre. A talassokrácia abszolutizálja archetípusát, és az emberi élet szervezésének egyetlen rendszerévé válik. Ennek a változatnak két előnye van: először is, logikailag ellentmondásos, mert a geopolitikai történelem egyirányú (egészként vett) menetének logikus befejezését láthatjuk benne - a szárazföld (hagyományos világ) teljes uralmától a tenger (modern világ) teljes uralmáig; másodsor, pontosan az, ami a valós életben történik.

28 2. lehetőség. A talassokrácia győzelme lezárja a két civilizáció konfrontációjának ciklusát, de nem terjeszti ki modelljét az egész világra, hanem egyszerűen befejezi a geopolitikai történelmet, megszüntetve annak problémáit. Hasonlóképpen a posztindusztriális társadalom elméletei azt bizonyítják, hogy a klasszikus politikai gazdaságtan (és a marxizmus) alapvető ellentmondásai megszűnnek ebben a társadalomban, így egyes mondialista elméletek szerint a jövő világában a szárazföld és a tenger ellentéte teljesen megszűnik. Ez is "a történelem vége", csak a további fejlemények nem alkalmasak ugyanolyan szigorú elemzésre, mint az első változatban.

29 Mindkét elemzés visszafordíthatatlannak és befejezett ténynek tekinti a tellurokrácia vereségét. A másik két lehetőség másképp kezeli.

30 3. lehetőség. A tellurokráciai vereség átmeneti jelenség. Eurázsia új formában tér vissza kontinentális küldetéséhez. Figyelembe veszik azokat a geopolitikai tényezőket, amelyek a kontinentális erőket a katasztrófához vezették (az új kontinentális blokknak délen és nyugaton tengeri határai lesznek, azaz megvalósul a "Monroe-doktrína Eurázsia számára"). Ebben az esetben a világ visszatérne a kétpólusúsághoz. De más minőségű és szintű.

31 4. változat (amely az előző változat továbbfejlesztése). A tellurokrácia győz ebben az új összecsapásban. Saját civilizációs modelljét át akarja vinni az egész bolygóra, és "lezárni a

történelmet" az akkordján. Az egész világ tipológiailag Szárazföldre válik, és mindenütt "ideokrácia" uralkodik. Ennek a végkifejletnek az előképe volt a "világforradalom" és a Harmadik Birodalom bolygóuralma.

32 Mivel a szubjektív és racionális tényező szerepe a történelmi folyamatok alakulásában nagyobb, mint valaha, ezt a négy lehetőséget nem csupán a geopolitikai folyamatok valószínűsíthető alakulásának elvont megállapításaként, hanem aktív geopolitikai álláspontként is kell értelmezni, amely globális szinten a cselekvés irányadójává válhat.

33 Ebben az esetben azonban a geopolitika nem tud determinisztikus verziót kínálni. Itt minden a lehetőségek összességén múlik, amelyek megvalósulása számos olyan tényezőtől függ, amelyek már nem illeszkednek a tisztán geopolitikai elemzés keretei közé.

4. fejezet

Rimland és a "határzónák"

34 A geopolitikai kutatások teljes módszertana a Szárazföld és tenger globális geopolitikai dualizmusának elveinek helyi kategóriákra való alkalmazásán alapul. Bármely helyzet elemzésében a bolygómodell marad az elsődleges és alapvető. Azok a kapcsolatok, amelyek az összképre jellemzőek, magánjellegűbb szinten is megismétlődnek.

35 A talassokrácia és a tellurokrácia két alapelvének kiemelése után a következő legfontosabb elv a rimland, a "parti övezet". Ez a geopolitikai kutatások alapjául szolgáló kulcsfontosságú kategória.

36 Rimland egy összetett tér, amely potenciálisan a thalassokrácia vagy a tellurokrácia egy-egy töredéke lehet. Ez a legösszetettebb és kulturálisan legtelítettebb régió. A víz, a tengeri elem hatása aktív és dinamikus fejlődést idéz elő a "parti övezetben". A kontinentális tömeg nyomást gyakorol, energiaszerkezetre kényszerítve. Egyrészt átmegy a Szigetre és a Hajóra. Másrészt az Empire és a Home.

37 Rimland azonban nem csupán egy köztes és átmeneti környezet, ahol a két impulzus kölcsönhatásba lép. Ez egy nagyon összetett valóság a maga logikájával, amely nagymértékben befolyásolja a talassokráciát és a tellurokráciát. Nem tárgya a történelemnek, hanem aktív alanya. A talassokrácia és a tellurokrácia peremvidékéért folytatott küzdelem nem egy egyszerű stratégiai pozíció birtoklásáért folytatott verseny. A peremvidéknek saját sorsa és saját történelmi akarata van, amelyet azonban nem lehet az alapvető geopolitikai dualizmuson kívül megoldani. Rimland nagymértékben szabad a választásban, de nem szabad a választás szerkezetében, mivel nincs harmadik út a talassokratikus vagy tellurikuson kívül.

38 E tulajdonsága miatt a "belső félholdat" gyakran azonosítják az emberi civilizáció területi kiterjedésével. A kontinens belsejében a konzervativizmus uralkodik, kívül a folyékony káosz kihívása.

39 A "part menti övezetek" helyzetüknél fogva szembesülnek azzal, hogy meg kell felelniük a földrajzi kihívásoknak.

40 Rimland egy határvidék, egy öv, egy sáv. Ugyanakkor ez egy határvidék is. Ez a kombináció a határ geopolitikai meghatározásához vezet.

41 Az államok közötti határokkal ellentétben a geopolitika másként értelmezi a fogalmat, abból az eredeti modellből kiindulva, ahol az első határ vagy minden határ archetípusa a peremvidék sajátos történelmi-földrajzi és kulturális fogalma.

42 A part menti övezetek térbeli kiterjedése annak a következménye, hogy a szárazföldet kívülről, "a tenger idegen arcáról" nézzük. A "tenger erői" miatt a tengerpart egy belföldre nyúló sáv. Magának a szárazföldnek ezzel szemben a part egy határ, egy vonal.

43 A határ mint vonal (így értelmezik a nemzetközi jogban) a "szárazföldi joggyakorlat" maradványa, amelyet a modern jog az ősi hagyományokból örökölt. Ez egy tisztán szárazföldi nézőpont.

44 A szárazfölddel szemben külső, tengeri szemlélet azonban a tengerparti területeket potenciális gyarmatoknak, olyan földszávoknak tekinti, amelyeket el lehet szakítani a kontinentális tömeg többi részétől, hogy bázisokká, stratégiai térré alakítsák őket. Így a parti zóna a végsőkig soha nem válik "sajátjává"; ha szükséges, akkor a hajóval haza lehet hajózni, "szigetre". A partvonal éppen azért válik sávvá, mert a tengerről érkező idegenek számára nem biztonságos, hogy csak egy bizonyos távolságra menjenek be a kontinensre.

45 Mivel a geopolitika mindkét térszemléletet - tengeri és szárazföldi - egyesíti, a peremvidéket sajátos valóságként, határvidékként értelmezi, és minőségi volumene attól függ, hogy egy adott szektorban melyik impulzus dominál - a szárazföld vagy a tenger. India és Kína óriási és jól hajózható óceáni partjai vonalak, minimális térfogatú sávok. A megfelelő kultúrák szárazföldi orientációjuk, és a part menti sávok térfogata a nullához gravitál, hogy egyszerűen a kontinens végévé váljon. Európában és különösen a Földközi-tenger térségében a tengerparti övezetek széles sávok, amelyek messze a szárazföld belsejébe nyúlnak. A hangerejük a maximumon van. Mindkét esetben azonban geopolitikai határról van szó. Ez tehát egy változó kategória, amely a körülményektől függően a vonaltól a csíkiig terjedhet.

46 A geopolitika ezt a megközelítést a határokkal kapcsolatos konkrét problémák elemzésére vetíti ki. Az államok közötti határokat "változó volumenű zónáknak" tekinti. Ez a térfogat - annak zsugorodása vagy tágulása - az általános kontinentális dinamikától függ. Ettől függően ezek a zónák adott határokon belül változtatják alakjukat és pályájukat. A geopolitikai határ fogalma egész államokat is magában foglalhat. Például az angolok "cordon sanitaire" elképzelése Oroszország és Németország között egy (félig gyarmati és Anglia felé orientált) "senki földje" létrehozását jelentette, amely a balti és kelet-európai államokból állt. Ezzel szemben Oroszország és Németország kontinentális politikája arra irányult, hogy ezt az övezetet vonallá alakítsa (Breszt-Litovszk, Rappalo, Ribbentrop-Molotov-paktum). A talassokraták-atlantisták megpróbálták ezt a lehető legnagyobb mértékben kiterjeszteni, mesterséges "fekvő államokat" (etats-tamponokat) létrehozva.

47 Ebben az esetben a teljes és tökéletes talassokrácia (Anglia, USA) kettős mércét alkalmaz: a talassokraták igyekeztek saját szigeteik határait a vonalra csökkenteni, Eurázsia tengerparti területeit pedig a lehető legnagyobb mértékben kiterjeszteni. A kontinentális geopolitika számára logikus, hogy pontosan ugyanazt az elvet fordítva is alkalmazzuk: Eurázsia határai vonalak, Amerika határai csíkok.

48 A történelmi peremvidékekkel mint a "civilizáció bölcsőjével" való analógia mutatja a "határzónák" döntő jelentőségét konkrét esetekben is. A "határövezetek", amelyek mentesülnek a történelem földrajzi terhének viselésétől, energiájukat a kulturális-szellemi szférába irányítják. Ennek a "könnyű" geopolitikai potenciálnak az ügyes kihasználása pedig a szembenálló felek geopolitikai stratégiájának művészete.

49 A "tengeri erők" azonban ezt tökéletesen elsajátították, mivel mindig is a gyarmatosított területekből származó maximális és leggyorsabb haszon elvén alapultak. Ez különböztette meg őket a szárazföldi hódítóktól, akik, miután meghódítottak egy területet, azonnal sajátjuknak tekintették azt, és ezért nem siettek, hogy kipréseljék belőle, amit csak tudtak.

5. fejezet

Geopolitika mint végzet

50 A geopolitika törvényei rendkívül hasznosak a politikatörténet, a diplomáciatörténet és a stratégiai tervezés elemzéséhez. E tudománynak számos kapcsolódási pontja van a szociológiával, a politikatudományokkal, az etnológiával, a katonai stratégiával, a diplomáciával, a vallástörténettel stb. Közvetett módon, de néha nagyon is egyértelműen kapcsolódik a közgazdaságtanhoz, olyannyira, hogy egyes geopolitikusok egy új tudomány - a geoökonómia - megalapítását javasolták. Mindenesetre a geopolitikai módszer bizonyos aspektusaiban szükséges a gazdasági valóságra való hivatkozás.

51 Jelenleg, amikor a tudományok minden típusa a szintézis, az összeolvadás, az új tudományközi makro-diszciplínák és többdimenziós modellek létrehozása felé gravitál, a geopolitika megmutatja jelentőségét mind a numerikus elméleti kutatás, mind a gyakorlati lépések szempontjából a komplex civilizációs folyamatok irányításában egy bolygó vagy különálló államok vagy államtömbök léptékében. Ez a jövő tudománya, amelynek alapjait hamarosan nemcsak a speciális középiskolákban és akadémiákon, hanem az általános iskolákban is tanítani fogják. A geopolitikai elemzés könnyen értelmet adhat az országok és nemzetek történelmi fejlődésének egész korszakainak. Az információs területek korunkban tapasztalható bővülésével elkerülhetetlen az ilyen egyszerű és szemléltető redukcionista módszerek megjelenése, mivel különben az emberek elveszítik a tájékozódást a tudásáramlás sokféle és sokdimenziós káoszában.

52 A geopolitika felbecsülhetetlen segítséget nyújt az oktatásban. Úgy van felépítve, hogy az iskolafejlesztés új szakaszában kulcsfontosságú diszciplínává válhat.

53 Ugyanakkor egyre nyilvánvalóbbá válik a geopolitika szerepe a tágabb társadalmi szférában. Az információ fejlettségi szintje, az átlagember aktív bevonása az egész kontinensen zajló eseményekbe, a tömegmédia "mondializálódása" - mindez előtérbe helyezi a geopolitikai térbeli gondolkodást, amely segít a nemzetek, államok, rezsimek és vallások "szétválogatásában" az egységes, egyszerűsített skála szerint, hogy akár csak megközelítőleg is megértsük az elemi televíziós vagy rádiós hírek jelentését. Ha a legegyszerűbb geopolitikai rácsot - Szívföld, peremvidék, Világsziget - alkalmazzuk bármely nemzetközi eseményről szóló tudósításra, azonnal felépítünk egy világos értelmezési modellt, amely nem igényel további speciális ismereteket. "A NATO kelet felé történő terjeszkedése" e megközelítés szerint "a peremvidék növekedését jelenti a talassokrácia javára"; "a Németország és Franciaország közötti megállapodás egy speciális, tisztán európai katonai erő létrehozásáról" "egy lépés egy kontinentális tellúriai konstrukció létrehozása felé"; "az Irak és Kuvait közötti konfliktus egy kontinentális állam vágya egy mesterséges talassokrata formáció megsemmisítésére, amely megakadályozza a közvetlen ellenőrzést a partvidék felett", stb.

54 Végül a geopolitikai módszertan bel- és külpolitikára gyakorolt hatásáról. Ha a politikai pártok és mozgalmak, valamint a kormányzati struktúrák által tett bizonyos lépések geopolitikai jelentése nyilvánvaló, akkor könnyű lenne összefüggésbe hozni őket a globális érdekek rendszerével, és következőképpen megfejteni messzemenő céljaikat. Például Oroszország integrációja az európai országokkal (különösen Németországgal) a tellurokrata erők (az eurázsiaiak) lépése. Ezért automatikusan megjósolható az országon belüli "ideokratikus" ("szocialista") tendenciák erősödése. Éppen ellenkezőleg, Moszkva közeledése

Washingtonhoz a talassokrata irányvonalnak való alárendeltséget jelenti, és elkerülhetetlenül a "piaci erők" pozicionális megerősödését stb. vonja maga után. Hasonlóképpen, a belső politikai folyamatokat könnyen értelmezhetjük a belső geopolitika szabályszerűségeinek fényében: az Oroszországon belüli nemzetek szeparatizmusa, a különböző közigazgatási egységek és régiók közötti két- vagy többoldalú megállapodások. A geopolitika fényében minden esemény világos értelmet nyer. Ez a geopolitikai jelentés nem tekinthető az esemény ultima ratio-jának, de mindenesetre mindig nagyon kifejezőnek és hasznosnak bizonyul az elemzés és az előrejelzés szempontjából.

55 A témáról szóló tankönyvek hiánya készítetett minket e könyv megírására és összeállítására, amely bevezetés a geopolitikába mint tudományba.

I. rész

A GEOPOLITIKA ALAPÍTÓ ATYÁI

	Név	Élt	Nemzetiség	Művek megjelenése
1	Friedrich Ratzel	1844-1904	Német	1897
2	Rudolf Kjellén	1864-1922	Svéd	
3	Hatford Mackinder	1861-1947	Angol	1905
4	Alfred Mahan	1840-1914	USA	1890
5	Vidal de la Blanche	1845-1918	Francia	
6	Nicholas Spykman	1883-1943	Holland	
7	Karl Haushofer	1869-1946	Német	
8	Karl Schmitt	1888-1985	Német	
9	Pjotr Szavickij	1895-1968	Orosz	1925, 1926, 1933
10	Friedrich Naumann	1860-1919	Német	1915 Mitteleuropa

Mackinder 1905 A történelem földrajzi tengelye

Friedrich Naumann 2015 Mitteleurópa

Mahan 1890 the influence of sea power upon history 1660-1783

1. fejezet

Friedrich Ratzel – Az államok mint térbeli organizmusok

1.1 Oktatás: a német "szervezeti iskolája"

1 Friedrich Ratzel (1844-1904) a geopolitika "atyjának" tekinthető, bár műveiben nem használta ezt a kifejezést. A politikai földrajzról írt. 1897-ben megjelent fő művének címe "Politische Geographie".

2 Ratzel a karlsruhei Műszaki Egyetemen szerzett diplomát, ahol geológiai, paleontológiai és zoológiai kurzusokat vett fel. Tanulmányait Heidelbergben fejezte be, ahol Ernst Heuckel professzor tanítványa lett (aki elsőként használta az "ökológia" kifejezést). Ratzel világnézete az evolucionizmuson és a darwinizmuson alapult, és a biológia iránti kifejezett érdeklődés színezte.

3 Ratzel részt vett az 1870-es háborúban, ahol önkéntesnek jelentkezett, és bátorságáért megkapta a Vaskeresztet. A politikában fokozatosan meggyőződéses nacionalistává válik, és 1890-ben csatlakozik a Carl Peters vezette "Pán-Német Szövetséghez". Sokat utazott Európában és Amerikában, és tudományos érdeklődését etnológiai tanulmányokkal egészítette ki. A müncheni Műszaki Intézet földrajz tanára lesz, majd 1886-ban Lipcsében is elfoglal egy hasonló tanszéket.

4 1876-ban Ratzel megvédi "A kínai kivándorlásról" szóló tézisét, majd 1882-ben Stuttgartban kiadja "Antropogeográfia" ("Antropogeographie") című alapvető művét, amelyben megfogalmazza fő gondolatait: a népek fejlődésének és demográfiájának kapcsolata a földrajzi adatokkal, a domborzat hatása a népek kulturális és politikai kialakulására stb.

5 Legfontosabb könyve azonban a "Politikai földrajz" volt.

1.2 Az államok mint élő szervezetek

6 Ebben a művében Ratzel kimutatja, hogy a talaj az az alapvető, megváltoztathatatlan adottság, amely körül a nemzetek érdekei forognak. A történelem mozgását a talaj és a terület határozza meg. Ezt követi az evolucionista következtetés, miszerint az állam élő szervezet, de a talajban gyökerező szervezet. Az államot a területi domborzat és a lépték, valamint ezek nép általi megértése alakítja. Így az objektív földrajzi adottság és ennek az adottságnak a politikában kifejezett szubjektív nemzeti felfogása tükröződik az államban. Ratzel szerint a "normális" állam az, amely a legszerveesebben egyesíti a nemzet földrajzi, demográfiai és etnokulturális paramétereit.

7 Azt írja:

"Az államokat fejlődésük minden szakaszában olyan organizmusoknak tekintjük, amelyek kapcsolatot tartanak fenn a talajukkal, ezért földrajzi szempontból kell vizsgálni őket. Ahogy a néprajz és a történelem mutatja, az államok a térbeli alapon fejlődnek, egyre jobban összeérnek és összeolvadnak vele, egyre több energiát vonnak ki belőle. Így az állapotok az e tér által irányított és mozgatott térbeli jelenségekké válnak; leírásuk, összehasonlításuk és mérésük pedig a földrajz feladata. Az államok az Élet kiterjedésének jelenségeinek sorozatába lépnek be, e jelenségek legmagasabb pontját képezve" ("Politikai földrajz").

Az ilyen "organicista" megközelítésből világosan látszik, hogy az állam térbeli terjeszkedését Ratzel természetes élő folyamatként értelmezi, hasonlóan az élő szervezetek növekedéséhez.

8 Ratzel "organikus" megközelítése magával a térrel (Raum) kapcsolatban is nyilvánvaló. Ez a "tér" egy mennyiségi, anyagi kategóriából egy új minőségbe kerül, és "életszférává", "életteremmé" (Lebensraum), egyfajta "geobio-környezetté" válik. Innen következik Ratzel két másik fontos kifejezése, a "térérzék" (Raumsinn) és az "életenergia" (Lebensenergie). Ezek a fogalmak közel állnak egymáshoz, és a földrajzi rendszerekben rejlő és a népek és államok történetében politikai kialakulásukat előre meghatározó különleges tulajdonságot jelölnek.

9 Mindezek a tézisek a geopolitika alapelvei, abban a formában, ahogyan az később Ratzel követőivel kialakult. Ezen túlmenően az államhoz mint "élő, a talajban gyökerező térbeli organizmushoz" való viszonyulás a geopolitikai módszertan fő gondolata és tengelye. Ez a megközelítés az összes komplex jelenség szintetikus kutatására irányul, függetlenül attól, hogy azok az emberi vagy nem emberi szférába tartoznak. A teret, mint a természetet körülvevő környezet konkrét kifejeződését az etnosz folyamatos, létfontosságú testének tekintik, ezt a teret foglalják el. Maga az anyag szerkezete határozza meg a végső műalkotás arányait.

10 Ebben az értelemben Ratzel közvetlen örököse a német "organikus" szociológia egész iskolájának, amelynek legkiemelkedőbb képviselője Ferdinand Tonnies volt.

1.3 Raum - a talaj politikai szervezete

11 Hogy Ratzel hogyan látta az etnosz és a tér kapcsolatát, az a Politikai földrajz következő töredékéből derül ki:

"Az állam a földfelszín egy bizonyos részéhez kötődő organizmusként alakul ki, és jellemzői az emberek és a talaj jellemzőiből alakulnak ki. A legfontosabb jellemzők a méret, az elhelyezkedés és a határok. Ezután következnek a talajtípusok, a növényzettel együtt, az öntözés, végül a szárazföldi felszín más csoportjaival való kapcsolatok, mindenekelőtt a szomszédos tengerekkel és lakatlan területekkel, amelyek első látásra nem képviselnek különösebb politikai érdekeket. Mindezen jellemzők összessége alkotja az országot (das Land). De amikor "a mi országunkról" beszélünk, akkor hozzáadjuk mindazt, amit az ember létrehozott, és minden emléket, ami a földdel kapcsolatos. Ily módon egy eredetileg tisztán földrajzi fogalom szellemi és érzelmi kötődéssé válik egy ország lakói és történelmük között.

Az állam egy organizmus, de nem azért, mert a nép életét egy rögzített alapon artikulálja, hanem azért, mert kölcsönösen erősíti egymást, eggyé válik, és elképzelhetetlen a két összetevő egyike nélkül. Egy lakatlan terület, amely nem képes egy nemzetet táplálni, a történelem parlagon heverő mezeje. A lakott tér viszont elősegíti az állam fejlődését, különösen, ha ezt a teret természetes határok veszik körül. Ha egy nép természetesnek érzi magát a területén, akkor folyamatosan ugyanazokat a karaktereket fogja szaporítani, amelyek a talajába ágyazódtak."

1.4 A tágulás törvénye

12 Az államot élő szervezetként kezelni azt jelentette, hogy fel kellett hagyni a "határok sérthetlenségének" koncepciójával. Az állam megszületik, növekszik és meghal, mint egy élőlény. Következésképpen térbeli kiterjedése és zsugorodása a belső életciklusához kapcsolódó természetes folyamat. "Az államok térbeli növekedésének törvényeiről" című könyvében (1901) Ratzel a terjeszkedés hét törvényét emelte ki:

- 1) Az államok kiterjedése a kultúrájuk fejlődésével együtt nő;
- 2) Az állam térbeli növekedését az állam fejlődésének más megnyilvánulásai is kísérik: az ideológia, a termelés, a kereskedelmi tevékenységek, az erőteljes "vonzó kisugárzás" és a prozelitizmus területén.
- 3) Az állam a kisebb jelentőségű politikai egységek bekebelezésével és bekebelezésével terjeszkedik.
- 4) A határ az állam (szervezetként értelmezett) perifériáján lévő test.
- 5) A térbeli terjeszkedés végrehajtása során. Az állam igyekszik lefedni a fejlődése szempontjából legfontosabb régiókat: a partvidékeket, a folyómedencéket, a völgyeket és általában minden gazdag területet.
- 6) A terjeszkedés kezdeti lendülete kívülről érkezik, mivel az államot egy egyértelműen alacsonyabb civilizációval rendelkező állam (vagy terület) provokálja terjeszkedésre.
- 7) A gyengébb nemzetek asszimilálására vagy bekebelezésére irányuló általános tendencia még nagyobb területi terjeszkedésre ösztönöz egy olyan mozgalomban, amely önmagából táplálkozik.

13 Nem meglepő, hogy sok kritikus megdorgálta Ratzelt, amiért megírta a "Katekizmus imperialistáknak" című könyvet. Maga Ratzel azonban semmiképpen sem akarta igazolni a német imperializmust, bár nem rejtette véka alá nacionalista meggyőződését. Fontos volt számára, hogy olyan fogalmi eszközt hozzon létre, amellyel a nemzetek és népek történelmét a térrel való kapcsolatukban megfelelően meg lehet érteni. A gyakorlatban a "Raumsinn" ("térérzék") felébresztésére törekedett a német vezetőkben, akik számára a száraz akadémiai tudomány földrajzi adatai gyakran csak számszerű absztrakcióként jelentek meg.

1.5 A Weltmacht és a tenger

14 Ratzelre nagy hatással volt Észak-Amerika megismerése, amelyet alaposan tanulmányozott, és két könyvet is szentelt neki: "Az észak-amerikai városok és civilizáció térképei" (1874) és "Az Észak-amerikai Egyesült Államok" (1878-1880). Megállapította, hogy az amerikaiak "térérzéke" a legmagasabb fokon fejlődött ki, mivel az "üres" terek fejlesztésének feladata elé állították őket, mivel jelentős "politikai-földrajzi" tapasztalatokkal rendelkeztek az európai történelemtől. Következésképpen az amerikaiak tudatosan hajtották végre azt, amihez az Óvilág intuitív módon és fokozatosan jutott el. Ratzelnél találkozunk egy másik kritikus geopolitikai fogalom, a "világhatalom" (Weltmacht) fogalmának első megfogalmazásával. Ratzel észrevette, hogy a nagy országok fejlődésük során a maximális földrajzi terjeszkedés tendenciáját mutatják, fokozatosan elérve a bolygósíntet.

15 Következésképpen a földrajzi fejlődésnek előbb-utóbb a kontinentális szakaszához kell közelednie.

16 Ezt az elvet, amely a kontinentális terek politikai és stratégiai egyesítésének amerikai tapasztalataiból származik, Ratzel Németországra alkalmazva, megjósolta Németország mint kontinentális hatalom sorsát.

17 A geopolitika egy másik kulcsfontosságú témáját is megelőlegezte: a tengerek jelentőségét a civilizáció fejlődése szempontjából. "A tenger, a nemzetek hatalmának forrása" (1900) című könyvében (4) rámutatott arra, hogy minden nagyhatalmú nemzetnek különösen a tengeri hatalmát kell fejlesztenie, mivel a teljes körű terjeszkedés bolygómérete ezt megköveteli. Amit egyes nemzetek és államok (Anglia, Spanyolország, Hollandia stb.) spontán módon megvalósítottak, azt a szárazföldi hatalmaknak (Ratzel természetesen Németországra gondolt) ésszerűen kell megtenniük: a tenger fejlesztése a "világhatalmi" (Weltmacht) státusz

megközelítésének szükséges előfeltétele.

18 A tengert és a "világhatalmat" már Ratzel is összekapcsolja, bár ez a téma csak a későbbi geopolitikában (Mahan, Mackinder, Haushofer, különösen Schmitt) válik teljessé és központi témává.

19 Ratzel munkája minden geopolitikai kutatás szükséges alapja. Művei tömörített formában gyakorlatilag minden olyan alaptézist tartalmaznak, amelyek e tudomány alapját képezik. A svéd Kjellén és a német Haushofer Ratzel könyvei alapján dolgozta ki koncepcióját. A francia Vidal de la Blanche, az angol Mackinder, az amerikai Mahan és az orosz eurázsiaiak (P. Savitsky, L. Gumilev, stb.) vették figyelembe az elképzeléseit.

20 Meg kell jegyezni, hogy Ratzel politikai szimpátiája nem véletlen. Szinte minden geopolitikusra jellemző volt a hangsúlyos nemzeti érzés, függetlenül attól, hogy ez demokratikus (angolszász geopolitikusok Mackinder, Mahan) vagy "ideokratikus" (Haushofer, Schmitt, eurázsiaiak) formát öltött.

2. fejezet

Rudolf Kjellén és Friedrich Naumann „Közép-Európa”

2.1 Az új tudomány meghatározása

21 A svéd Rudolf Kjellén (1864-1922) használta először a geopolitika fogalmát.

22 Kjellén az uppsalai és göteborgi egyetemek történelem- és politikatudományi professzora volt. Emellett aktívan részt vett a politikában, és parlamenti képviselő volt, akit hangsúlyozottan germanofil beállítottsága jellemzett. Nem volt hivatásos geográfus, és a geopolitikát, amelynek alapjait Ratzel (akit tanárának tekintett) munkássága alapján dolgozta ki, a politikatudomány részének tekintette.

23 Kjellén a következőképpen határozta meg a geopolitikát:

"Ez az államnak mint térben megtestesült földrajzi organizmusnak a tudománya".

24 A "geopolitika" mellett Kjellén négy további neologizmust javasolt, amelyek szerinte a politikatudomány fő részeit alkotnák:

- ökopolitika ("az állam mint gazdasági erő tanulmányozása");
- demopolitika ("a nép által az államnak közvetített dinamikus impulzusok tanulmányozása"; Ratzel "antropogeográfiájának" analógja);
- szociálpolitika ("az állam társadalmi aspektusának tanulmányozása");
- a kratopolitika ("a kormányzati és hatalmi formák tanulmányozása a jogi problémák és a társadalmi-gazdasági tényezők vonatkozásában")

25 De mindezek a tudományágak, amelyeket Kjellén a geopolitikával párhuzamosan fejlesztett ki, nem voltak széles körben elismertek, míg a "geopolitika" kifejezés a legkülönbözőbb körökben szilárdan meghonosodott.

2.2 Az állam mint életforma és Németország érdekei

26 "Az állam mint életforma" (1916) című fő művében (7> Kjellén továbbfejlesztette a Ratzel művében lefektetett posztulátumokat. Ratzelhez hasonlóan Kjellén is a német "organicizmus" követőjének tekintette magát, amely elutasította az állam és a társadalom mechanisztikus megközelítését. A geopolitikusok többségének sajátossága, hogy elutasítják a tanulmányok tárgyainak szigorú felosztását "élettelen tárgyakra" (háttér) és "emberi alanyokra" (szereplőkre). Ebben az értelemben Kjellén fő művének címe is jelzésértékű.

27 Kjellén Ratzel geopolitikai elveit a korabeli Európa sajátos történelmi helyzetére vonatkoztatva fejlesztette tovább.

28 Ratzel "kontinentális állam" gondolatát Németországgal kapcsolatban vitte végig. És megmutatta, hogy Európa kontextusában Németország volt az a tér, amely tengelydinamikával rendelkezett, és amely köré a többi európai hatalomnak kellett volna felépítenie a többi európai hatalmat. Kjellén az első világháborút természetes geopolitikai konfliktusként értelmezte, amely Németország dinamikus terjeszkedése (a "tengelyországok") és az ezzel szemben álló periférián lévő európai (és Európán kívüli) államok (antant) között zajlott. A növekedés geopolitikai dinamikájának különbsége - Franciaország és Anglia

esetében lefelé, Németország esetében felfelé - előre meghatározta a fő erőviszonyokat. Véleménye szerint Németország geopolitikai azonosulása Európával elkerülhetetlen és megkerülhetetlen volt, annak ellenére, hogy az első világháborúban átmenetileg vereséget szenvedett.

29 Kjellén megerősítette a Ratzel által felvázolt geopolitikai maximát, miszerint Németország (= Európa érdekei) szemben állnak a nyugat-európai hatalmak (különösen Franciaország és Anglia) érdekeivel. De Németország "fiatal" állam, és a németek "fiatal nép". (A "fiatal nemzetek" gondolata, amelyek az oroszok és a németek voltak, F. Dosztojevszkijre vezethető vissza, akit Kjellén többször is idézett). A "fiatal németeknek", akiket a "közép-európai tér" inspirált, a "régiközvetek", a franciák és az angolok által ellenőrzött területek miatt bolygó méretű kontinentális államba kell költözniük. Mindeközben Kjellén a geopolitikai konfrontáció ideológiai aspektusát másodlagos jelentőségűnek tartotta.

2.3 Közép-Európa koncepciója felé

30 Bár Kjellén maga is svéd volt, és ragaszkodott a svéd politika német politikához való igazodásához, a germán térség önálló integráló értékéről szóló geopolitikai elképzelései Friedrich Naumann "Közép-Európa" (Mitteleuropa) elméletét tükrözték.

31 Naumann "Mitteleuropa" (1915) című könyvében (8) a Rudolf Kjellénnel azonos geopolitikai diagnózist állított fel. Szerinte Közép-Európa nemzeteinek, hogy felvegyék a versenyt az olyan szervezett geopolitikai entitásokkal, mint Anglia (és gyarmatai), az USA és Oroszország, egyesülniük kell, és egy új, integrált politikai és gazdasági térséget kell szervezniük. Az ilyen tér tengelye természetesen a németek lennének.

32 Mitteleuropa, ellentétben a tiszta "pángermán" projektekkel, már nem nemzeti, hanem szigorúan geopolitikai fogalom volt, ahol a hangsúly nem az etnikai egységen, hanem a földrajzi sorsközösségen volt. Naumann terve Németország, Ausztria, a dunai országok és a távoli jövőben Franciaország integrációját jelentette.

33 A geopolitikai projektet kulturális párhuzamok is támogatták. Németországot mint szerves egységet a "Mittellage", a "közép" szellemi fogalmával azonosították. Arndt már 1818-ban megfogalmazta: "Isten Európa középpontjába helyezte minket, mi (a németek) vagyunk a világrészünk szíve.

34 Kjellén és Naumann révén Ratzel "kontinentális" elképzelései fokozatosan kézzelfogható vonásokat kaptak.

3. fejezet

Halford Mackinder "A történelem földrajzi tengelye".

3.1 Tudós és politikus

35 Sir Halford J. Mackinder (1861-1947) a geopolitikusok legragyogóbb alakja.

36 Földrajz szakon tanult, 1887-től Oxfordban tanított, amíg a London School of Economics igazgatójává nem nevezték ki. 1910 és 1922 között az alsóház tagja volt, és a kettő között (1919-1920) brit követként szolgált Dél-Oroszországban.

37 Mackinder híres a brit politika világában betöltött magas rangjáról, amelynek nemzetközi irányultságára nagy hatással volt, valamint a világ politikai történetének értelmezésére vonatkozó merész és forradalmi sémájáról.

38 Mackinder példája rávilágít a geopolitika mint tudományág tipikus paradoxonára. Mackinder elképzeléseit a tudományos közösség nem fogadta el, annak ellenére, hogy nemcsak a politikában, hanem magában a tudományos életben is nagy tekintélynek örvend. Még az a tény sem tudta a szkeptikusokat rávenni a geopolitika mint tudományág értékének és hatékonyságának elismerésére, hogy közel fél évszázadon át aktívan és sikeresen részt vett a brit nemzetközi stratégiának a világ politikai és földrajzi történetének értelmezése alapján történő kialakításában.

3.2 A történelem földrajzi tengelye

39 Mackinder első és legmarkánsabb előadása a "The Geographical Axis of History"(9) című tanulmánya volt, amelyet 1904-ben a Geographical Journalban publikált. Ebben határozta meg a történelemről és a földrajzról alkotott, későbbi műveiben továbbfejlesztett elképzeléseinek alapjait. Mackindernek ez a szövege tekinthető a tudományág történetének legfontosabb geopolitikai szövegének, mivel nemcsak összefoglalja a "politikai földrajz" minden korábbi fejlődési irányát, hanem megfogalmazza e tudományág fő törvényét is.

40 Mackinder azt állítja, hogy a nemzet számára a legelőnyösebb földrajzi elhelyezkedés középen, középen lenne. A centralitás relatív fogalom, és földrajzi kontextusonként eltérő lehet. Bolygónk szempontjából azonban az eurázsiai kontinens a világ közepe, és a középpontjában van a "szívföld" vagy "szívország". A Heartland Eurázsia kontinentális tömegeinek koncentrációja. Ez a legkedvezőbb földrajzi alap a világ irányításához.

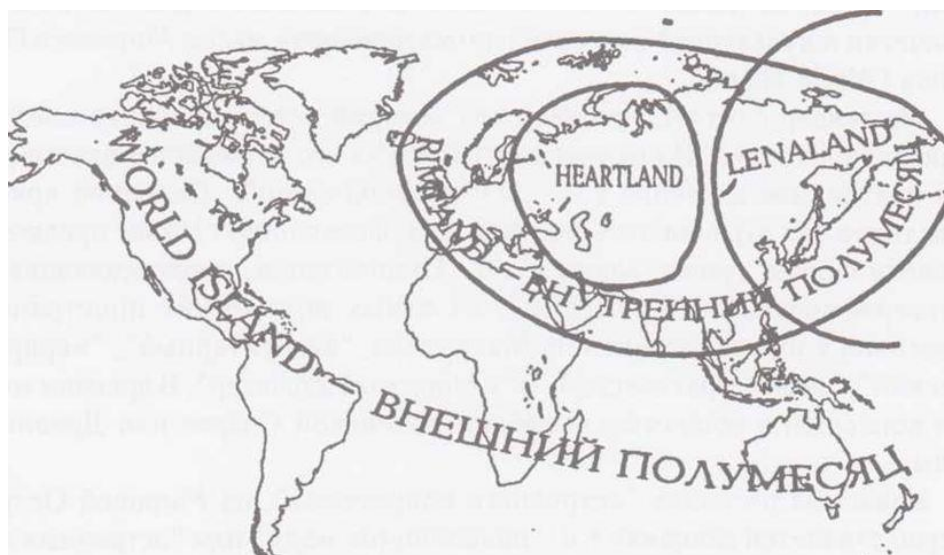
41 A Heartland egy kulcsfontosságú terület általánosabb kontextusban - a Világszigeten belül. A Világszigeten Mackinder három kontinenst - Ázsiát, Afrikát és Európát - foglalja magában.

42 Mackinder tehát a bolygótértséget koncentrikus körök rendszerén keresztül hierarchizálja. A középpontban van a "történelem földrajzi tengelye" vagy a "sarkalatos pont". Ez a geopolitikai fogalom földrajzilag azonos Oroszországgal. Ugyanezt a "tengelyes" valóságot nevezik szívföldnek, "heartland"-nek.

2. ábra

3. ábra

Heartland geopolitikai felosztásának 2 változata

- 1) Alap. Először Mackinder használta 1905-ben ("A történelem földrajzi tengelye").
- 2) Felülvizsgálták. Ugyanez a Mackinder javasolta 1943-ban. A különbség a Lenai föld, a Jenyiszejtől keletre fekvő szibériai területek kérdésében rejlik.

43 Ezután következik a "belső vagy marginális félhold". Ez az öv az eurázsiai kontinens part menti területeivel esik egybe. Mackinder szerint a "belső félhold" a civilizáció legintenzívebb fejlődésének területét jelenti. Ez megfelel annak a történelmi hipotézisnek, amely szerint a civilizáció eredetileg folyók vagy tengerek partján alakult ki, az úgynevezett "potamiai elméletnek". Meg kell jegyezni, hogy ez utóbbi elmélet minden geopolitikai konstrukció lényeges pontja. A víz és a szárazföld metszéspontjai kulcsfontosságú tényezők a nemzetek és államok történelmében. Ezt a témát Schmitt és Spykman fogja továbbfejleszteni, azonban Mackinder volt az, aki először vezette le ezt a geopolitikai képletet.

44 Ezután következik a külsőbb kör: "külső vagy szigetszerű félhold". Ez az övezet (földrajzilag és kulturálisan) teljesen kívül esik a Világsziget szárazföldi tömegén.

45 Mackinder úgy véli, hogy a történelem egész menetét a következő folyamatok határozzák meg. A központi területről a perifériára állandó nyomás nehezedik az úgynevezett

"földrablók" részéről. Különösen fényesen és élénken tükröződött a mongol hódításokban. De a szkíták, hunok, alánok stb. megelőzték őket. A "történelem földrajzi tengelyéből", a legbelsőbb terekből eredő civilizációk Mackinder szerint "tekintélyelvű", "hierarchikus", "nem demokratikus" és "nem kereskedelmi jellegűek". Az ókori világban ez a dór Spártához vagy az ókori Rómához hasonló társadalomban testesül meg.

46 Kívülről, a "szigetek félholdjának" régióiból az úgynevezett "tengerrablók" vagy "szigetlakók" nyomást gyakorolnak a Világszigetre. Ezek az eurázsiai központon kívülről kiinduló gyarmati expedíciók, amelyek célja a kontinens belső határaiból kiinduló szárazföldi impulzusok ellensúlyozása. A "külső félhold" civilizációját a "kereskedelem" és a politika "demokratikus formái" jellemzik. Athén vagy Karthágó államának volt ilyen jellege az ókorban.

47 E két poláris civilizációs és földrajzi impulzus között helyezkedik el a "belső félhold" zónája, amely kettős lévén és állandóan ellentétes kulturális hatásoknak kitéve a legmozgékonyabb volt, és ennek köszönhetően a civilizáció kiemelt fejlődésének helyévé vált.

48 Mackinder szerint a történelem földrajzilag a kontinentális tengely körül forog. Ez a történelem a "belső félhold" terében érezhető a legvilágosabban, míg a belső országrészben egy "befagyott" archaizmus, a "külső félholdban" pedig egyfajta civilizációs káosz uralkodik.

3.3 Oroszország kulcspozíciója

49 Mackinder maga is az angolszász szigetvilággal, azaz a "külső félhold" helyzetével azonosította érdeklődését. Egy ilyen helyzetben a "szigetvilág" geopolitikai orientációjának alapját a "belső félhold" maximális meggyengítésében és a "külső félhold" befolyásának a "belső félholdra" való maximális lehetséges kiterjesztésében látta. Mackinder hangsúlyozta a "történelem földrajzi tengelyének" stratégiai prioritását a világpolitikában, és megfogalmazta a legfontosabb geopolitikai törvényt:

"Aki Kelet-Európát uralja, az uralja a Szívföldet; aki uralja a Szívföldet, az uralja a Világszigetet; aki uralja a Világszigetet, az uralja a világot." ("Demokratikus eszmék és valóság".

50 Politikai szinten ez Oroszország stratégiai értelemben vett vezető szerepének elismerését jelentette. Mackinder írta:

"Oroszország ugyanolyan központi stratégiai pozíciót foglal el a világban, mint Németország Európához képest. Észak kivételével minden oldalról támadható és támadható. Vasúti képességeinek teljes kiépítése csak idő kérdése." ("A történelem földrajzi tengelye")

51 Ennek alapján Mackinder úgy vélte, hogy az angolszász geopolitika fő feladata, hogy megakadályozza egy stratégiai kontinentális szövetség kialakulását a "történelem földrajzi tengelye" (Oroszország) körül. Ezért a "külső félhold" erőinek stratégiája az, hogy minél több part menti területet szakítsanak el a szívföldtől, és azokat a "szigeti civilizáció" befolyása alá helyezték.

"Az erőviszonyok eltolódása a "tengelyállam" (Oroszország - A.D.) irányába a perifériás eurázsiai területekre való terjeszkedéssel együtt lehetővé teszi, hogy a hatalmas kontinentális erőforrásokat egy erős tengeri flotta létrehozására használja fel: nem is olyan messze leszünk egy világbirodalomtól. Lehetséges lenne, ha Oroszország egyesülne Németországgal. Az ilyen fejlődés fenyegetése arra fogja kényszeríteni Franciaországot, hogy szövetségre lépjen a tengerentúli hatalmakkal, és Franciaország, Olaszország, Egyiptom, India és Korea tengerparti bázisokká válnak, ahol a külső hatalmak flottillái

kikötnek majd, hogy a "tengelyes terület" erőit minden irányba szétszórják, és megakadályozzák őket abban, hogy minden erejüket egy erős katonai flotta létrehozására összpontosítsák." ("A történelem földrajzi tengelye")

52 A legérdekesebb, hogy Mackinder nem egyszerűen elméleti hipotéziseket állított fel, hanem aktívan részt vett az antant nemzetközi támogatásának megszervezésében a "fehér mozgalom" számára, amelyet ő a németbarát eurázsiai bolsevikok hatalmának gyengítésére irányuló atlantista irányzatnak tekintett. Személyesen adott tanácsokat a fehér ügy vezetőinek, és igyekezett a brit kormány maximális támogatását megszerezni. Úgy tűnt, hogy nemcsak a breszti szerződést, hanem a Ribbentrop-Molotov-paktumot is előre látta...

53 1919-ben "Demokratikus eszmék és valóság" című könyvében ezt írta: "Mi lenne a tenger erőivel, ha egy napon a nagy kontinens politikailag egyesülve egy legyőzhetetlen armada alapjává válna?"

54 Könnyen érthető, hogy Mackinder volt az, aki lefektette az angolszász geopolitika fő irányvonalát, amely fél évszázad alatt az USA és az Észak-atlanti Unió geopolitikájává vált: minden eszközzel megakadályozni az eurázsiai blokk létrehozásának, az orosz-német stratégiai szövetség létrehozásának, geopolitikai megerősödésének és terjeszkedésének a lehetőségét. A Nyugat huszadik századi folyamatos ruszofóbiája nem annyira ideológiai, mint inkább geopolitikai jellegű. Bár a civilizációs típus és bizonyos erők geopolitikai jellege közötti, Mackinder által felvázolt kapcsolat alapján levezethető egy olyan képlet, amely alapján a geopolitikai kifejezések könnyen lefordíthatók ideológiai kifejezésekre.

55 A "külső félhold" a liberális demokrácia; a "történelem földrajzi tengelye" a nem demokratikus tekintélyelvűség; a "belső félhold" egy köztes modell, a két ideológiai rendszer kombinációja.

56 Mackinder részt vett a versailles-i szerződés előkészítésében, amelynek geopolitikai fő gondolata Mackinder nézeteinek lényegét tükrözi. A szerződést azért dolgozták ki, hogy Nyugat-Európát a tengeri erők parti bázisaként rögzítsék (angolszász béke). Egyúttal a németeket és a szlávokat elválasztó, határon túli államok létrehozását irányozta elő, mindenféleképpen megakadályozva a "szigethatalmak" és ennek megfelelően a "demokráciák" számára oly veszélyes kontinentális stratégiai szövetség megkötését közöttük.

57 Nagyon fontos nyomon követni a kontinens földrajzi határainak alakulását Mackinder írásaiban. Ha 1904-ben és 1919-ben (ennek megfelelően "A történelem földrajzi tengelye" című cikkében és "Demokratikus eszmék és valóság" című könyvében) a Szívföld körvonalai általánosságban egybeestek az Orosz Birodalom, majd a Szovjetunió határaival, akkor 1943-ban a "Kerek bolygó és a világ meghódítása" című szövegében megváltoztatta korábbi nézeteit, és kivette a Szívföldből a Jenyiszej mögött fekvő kelet-szibériai szovjet területeket. Ezt a ritkán lakott szovjet területet a Léna folyó után "Lenaland Oroszországnak" nevezte el.

"Oroszország Lenföldnek 9 millió lakosa van, akik közül 5 az Irkutszktól Vlagyivosztokig tartó transzkontinentális vasútvonal mentén él. A fennmaradó területeken 8 négyzetkilométerenként kevesebb mint egy lakos él. E föld természeti erőforrásai - fa, ásványi anyagok stb. - gyakorlatilag érintetlenek. - gyakorlatilag érintetlenek". ("Kerek bolygó és a világ meghódítása").

58 Az úgynevezett Léna-földnek a Szívföld földrajzi határaiból való kivonása azt jelentette, hogy ezt a területet "belső félhold" zónának, azaz olyan tengerparti területnek lehetett tekinteni, amelyet a "szigetország" hatalmai a "történelem földrajzi tengelye" elleni harcra

használhattak. Mackinder, aki aktívan részt vett az antant intervenció és a "fehér mozgalom" szervezésében, nyilvánvalóan az eurázsiai központnak ellenálló Kolcsak történelmi precedensét tartotta elegendő alapnak ahhoz, hogy az általa ellenőrzött területeket potenciális "parti övezetnek" tekintse.

3.4 Három geopolitikai időszak

59 Mackinder a világ teljes geopolitikai történetét három szakaszra osztja fel.

- 1) A Kolumbusz előtti korszak. Ebben a világ periferiájához tartozó népek, mint például a rómaiak, a "belső ország" erői által történő hódítás állandó fenyegetése alatt élnek. A rómaiak számára ezek voltak a germánok, hunok, alánok, parthusok és így tovább. A középkori oikumene számára ez az Aranyhorda volt.
- 2) Columban korszak. Ebben az időszakban a "belső félhold" (a tengerparti övezetek) képviselői elindultak a bolygó ismeretlen területeinek meghódítására, és sehol sem ütköztek komoly ellenállásba.
- 3) Kolumbusz utáni korszak. Meghódíthatlan földek már nem léteznek. A civilizációk dinamikus hullámváltozása összezsugorításra van ítélve, ami a Föld népeit egyetemes polgárháborúba sodorja.

60 Mackinder e periodizációja, a hozzá tartozó geopolitikai átalakulásokkal együtt, egészen a geopolitika legújabb tendenciáihoz vezet el bennünket, amelyeket a könyv egy másik részében fogunk megvizsgálni.

4. fejezet

Alfred Mahan - "Tengeri hatalom".

4.1 Tengeri erő

61 Az amerikai Alfred Mahan (1840-1914) Ratzellel, Kjellénnel és Mackinderrel ellentétben nem tudós, hanem katona volt. Nem használta a "geopolitika" kifejezést, de elemzésének módszertana és fő következtetései pontosan megfelelnek a szigorúan geopolitikai megközelítésnek.

62 Az Amerikai Unió haditengerészetének tisztjeként 1885-től a Rhode Island-i New Portban tanított a Naval War College-ban. 1890-ben adta ki első könyvét, amely szinte azonnal a katonai stratégia klasszikus szövegévé vált. "Tengerészeti erők a történelemben (1660 - 1783)". Ezt rövid időközrel további művei követték: "A tengeri hatalom hatása a francia forradalomra és birodalomra (1793-1812)", "A tengeri hatalomban való jelenlegi és jövőbeli amerikai érdekelttség", "Ázsia problémája és annak hatása a nemzetközi politikára" és "A tengeri hatalom és kapcsolata a háborúval".

63 Gyakorlatilag az összes könyv egyetlen témával, a tengeri hatalommal foglalkozott. Mahan neve a kifejezés szinonimájává vált.

64 Mahan nemcsak a katonai stratégia teoretikusa volt, hanem a politikában is tevékenykedett. Különösen nagy hatással volt az olyan politikusokra, mint Henry Cabot Lodge és Theodore Roosevelt. Sőt, ha visszatekintünk az amerikai katonai stratégiára a XX. század folyamán, azt látjuk, hogy az Mahan elképzelései alapján épült fel. Ráadásul, ha ez a stratégia nem is hozott kézzelfogható sikert az USA-nak az első világháborúban, a második világháborúban jelentős volt a hatása, és a Szovjetunió elleni győzelem a hidegháborúban végleg rögzítette a tengeri erők stratégiájának sikerét.

4.2 Tengeri civilizáció = kereskedelmi civilizáció

65 Mahan számára a politika fő eszköze a kereskedelem. A katonai akcióknak csak a legkedvezőbb feltételeket kell biztosítaniuk egy bolygószerű kereskedelmi civilizáció létrehozásához. Mahan a gazdasági ciklust három mozzanatban látja:

- 1) termelés (árúk és szolgáltatások cseréje a vízi utakon keresztül)
- 2) navigáció (amely megvalósítja ezt a cserét)
- 3) a gyarmatok (amelyek globálisan bonyolítják az árucserét).

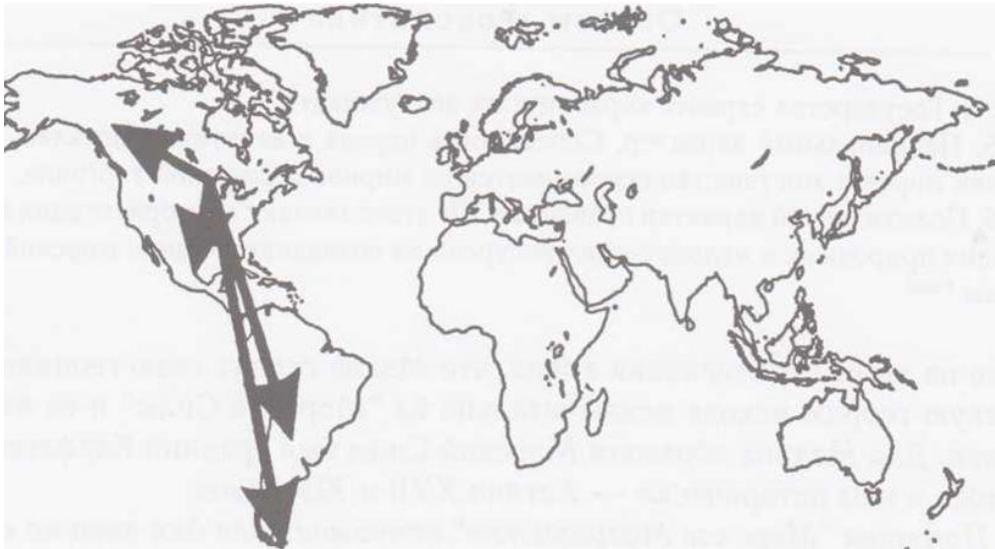
66 Mahan szerint egy állam helyzetét és geopolitikai státuszát 6 kritérium alapján kell elemezni.

1. Az állam földrajzi elhelyezkedése, a tenger felé való nyitottsága és a más országokkal való tengeri összeköttetés lehetősége. A szárazföldi határok hossza, a stratégiaileg fontos régiók ellenőrzésének képessége. Az a képesség, hogy flottájával ellenséges területeket fenyegethet.
2. Az állam "fizikai konfigurációja", azaz a tengerpartok konfigurációja és a rajtuk lévő kikötők száma. A kereskedelem virágzása és a stratégiai biztonság függ tőle.
3. A terület hossza. Ez megegyezik a partvonal hosszával.
4. A népesség statisztikai száma. Fontos az állam hajóépítési és karbantartási

kapacitásának felmérése szempontjából.

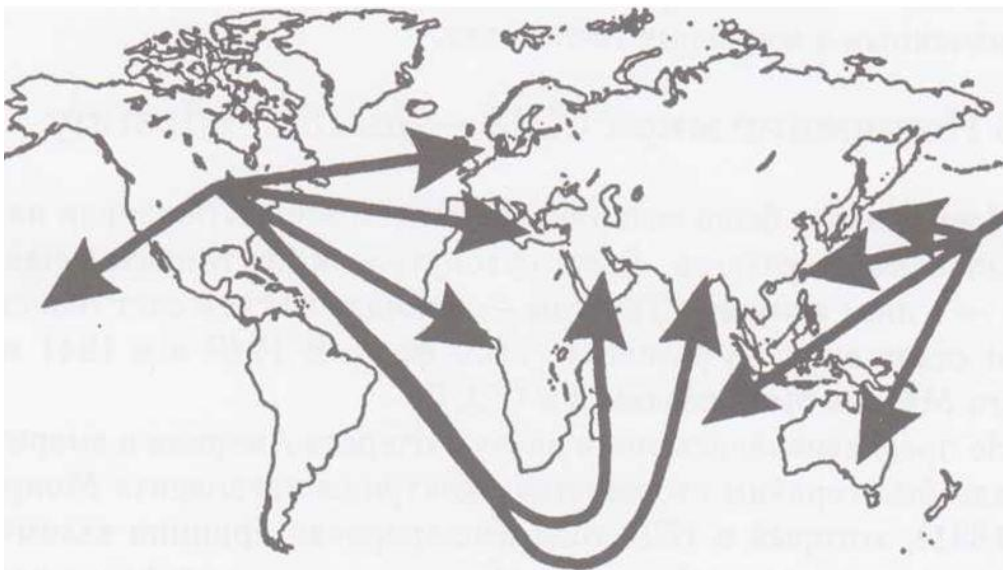
5. Nemzeti jelleg. A népek képessége a kereskedelemre, mivel a tengeri hatalom a békés és kiterjedt kereskedelemre épül.
6. A kormány politikai jellege. Ettől függ, hogy a legjobb természeti és emberi erőforrásokat egy erős tengeri hatalom megteremtése felé orientáljuk.

4. ábra

1. Az Egyesült Államok világhatalommá válásának első szakasza. A Monroe-doktrína végrehajtása. Meridián bővítés.

5. ábra

2. Az USA világhatalommá válásának második szakasza. Szélességi terjeszkedés. Thalassokratikus imperializmus. Euráziát keletről, nyugatról és délről veszi körül.

67 Már ebből a felsorolásból is kitűnik, hogy Mahan kizárólag a "tengeri hatalomra" és annak érdekeire építi geopolitikai elméletét. Mahan számára a tengeri hatalom modellje az ókori Karthágó volt, míg történelmileg hozzánk közelebb állt a tizenhetedik és tizenkilencedik századi Anglia.

68 Mahan számára a "tengeri hatalom" koncepciója a "tengeri kereskedelem" szabadságán alapult, a haditengerészet pedig csupán garanciája volt ennek a kereskedelemnek. Mahan még tovább megy, a "tengeri hatalmat" a civilizáció egy különleges típusának tekinti

(megelőlegezve Carl Schmitt gondolatait) - a legjobbnak és leghatékonyabbnak, és ezért a világalomra hivatottnak.

4.3 Az USA világhódítása - a manifeszt végzet

69 Mahan elképzeléseit világszerte átvették, és számos európai stratégát befolyásoltak. Még a szárazföldi és kontinentális Németország is - Tirpitz admirális személyében - magáévá tette Mahan téziseit, és aktívan fejlesztette haditengerészetét. 1940-ben és 1941-ben a Szovjetunióban két Mahan-könyvet adtak ki.

70 De elsősorban Amerikának és az amerikaiaknak szánták őket. Mahan lelkes támogatója volt Monroe elnök (1758-1831) doktrínájának, aki 1823-ban kimondta az amerikai és európai országok kölcsönös be nem avatkozásának elvét, és az USA hatalmának növekedését a közeli területeken való területi terjeszkedéstől tette függővé. Mahan úgy vélte, hogy Amerikának "tengeri végzete" van, és hogy ez a "manifeszt végzet" első lépésben az egész amerikai kontinens stratégiai integrációjából, majd a világfőlény megteremtéséből áll.

71 Tisztelettel kell adózni Mahan szinte prófétai látásmódja előtt. Az ő idejében az USA még nem tartozott a fejlett világhatalmak közé, ráadásul "tengeri civilizációs típusa" sem volt nyilvánvaló. 1905-ben "A történelem földrajzi tengelye" című cikkében Mackinder az Egyesült Államokat "szárazföldi hatalomként" említette, amely a "külső félholdba", mint a tengeri Anglia félgymarmati stratégiai folytatásába tartozik. Mackinder írta:

"Az Egyesült Államok most vált keleti hatalommá. Nem közvetlenül, hanem Oroszországon keresztül befolyásolják az európai erőviszonyokat".

6. ábra

Anakonda stratégia. Az eurázsiai kontinens azon országai, amelyek az Atlantisz stratégiai ellenőrzése alatt állnak, szürkével vannak kiemelve. Ennek a tengerparti övezetnek az összekapcsolása (Linkage-doktrína) és határainak kiterjesztése az amerikai külpolitika fő feladata. A nyilak az atlantizmus geopolitikai nyomásvektorait mutatják.

72 De 10 évvel Mackinder szövegének megjelenése előtt Mahan admirális megjósolta Amerika bolygói sorsát, hogy vezető tengeri hatalommá válik, amely közvetlen hatással van a világ sorsára.

73 Az Amerika érdeke a tengeri hatalomban című könyvében Mahan mellett érvelt, hogy

ahhoz, hogy Amerika világhatalommá váljon, a következő pontokat kell teljesítenie:

- 1) aktívan együttműködni a brit tengeri hatalommal;
- 2) a német tengeri követelések elrettentése;
- 3) éberrel figyeljék a japán terjeszkedést a Csendes-óceánon, és lépjenek fel ellene;
- 4) koordinálja az európaiakkal az ázsiai népek elleni közös akciókat.

74 Mahan úgy látta, hogy az Egyesült Államok sorsa nem az, hogy passzívan részt vegyen a "külső félhold" periférikus államainak közös kontextusában, hanem hogy vezető szerepet vállaljon a gazdasági, stratégiai, sőt ideológiai kapcsolatokban.

75 Mackindertől függetlenül Mahan ugyanerre a következtetésre jutott a "tengeri civilizáció" fő veszélyét illetően. Ez a veszély Eurázsia kontinentális államai, elsősorban Oroszország és Kína, másodsorban pedig Németország. A tengeri erők számára a legfontosabb hosszú távú stratégiai feladatot az Oroszország elleni küzdelem jelentette, amely "a nyugat-kis-ázsiai Kis-Ázsiától a keleti japán délkörig terjedő orosz birodalom összefüggő kontinentális tömegével" folyt.

76 Mahan átültette a bolygó szintjére az "anakonda" elvét, amelyet McClellan amerikai tábornok alkalmazott az észak-amerikai polgárháborúban, 1861 és 1865 között. Ez az elv az ellenséges területek tenger felőli és part menti blokádjára, ami fokozatosan az ellenség stratégiai kimerüléséhez vezet. Mivel Mahan úgy vélte, hogy az állam hatalmát az határozza meg, hogy képes-e tengeri erővé válni, konfrontáció esetén az első számú stratégiai feladat az, hogy megakadályozza ezt a képződményt az ellenség táborában. Ezért Amerika történelmi konfrontációjának feladata, hogy megerősítse pozícióit 6 fő ponton (a fent felsoroltak szerint), és gyengítse az ellenséget ugyanezen a pontokon. A part menti területeket ellenőrzés alatt kell tartani, míg az ellenség megfelelő zónáit minden eszközzel meg kell próbálni elvágni a kontinentális tömegtől. Továbbá, mivel a Monroe-doktrína (a területi integráció részeként) erősíti az államhatalmat, nem szabad megengedni, hogy az ellenség hasonló integrációs formációkat hozzon létre. Ellenkezőleg, a riválist vagy ellenfelet - Mahan esetében az eurázsiai hatalmakat (Oroszország, Kína, Németország) - a kontinentális tömeg "anakonda" gyűrűjében kell megfojtani, megszorogatni a part menti területek ellenőrzésének visszavonásával és a tengeri területekhez való hozzáférés lehetőség szerinti elzárásával.

77 Az I. világháborúban ez a stratégia az antantnak az eurázsiai periférián a fehér mozgalom támogatásában valósult meg (válaszul arra, hogy a bolsevikok békét kötöttek Németországgal), a II. világháborúban pedig Közép-Európa ellen is irányult, különösen a tengelyországok és Japán elleni tengeri hadműveletek révén. De különösen nyilvánvaló ez a hidegháború korszakában, amikor az USA és a Szovjetunió közötti konfrontáció globális, bolygó méretűvé vált, ami a geopolitika elméleti szintjén már a XIX. század vége óta működött.

78 Valójában a NATO, valamint a Szovjetunió elrettentését célzó más blokkok (az "elrettentés" fogalma azonos az "anakonda" stratégiai és geopolitikai fogalmával) fő stratégiai irányvonalai, nevezetesen az ASEAN, az ANZUS, a CENTO közvetlen továbbfejlesztése Mahan admirális fő téziseinek, aki ez alapján teljes mértékben a modern atlantizmus szellemi atyjának nevezhető.

5. fejezet

Vidal de la Blanche - "Franciaország kontra Németország".

5.1 Franciaország földrajzának képe

79 Vidal de la Blanche (1845-1918) a francia földrajziskola megalapítójának tekinthető. A hivatásos geográfust lenyűgözte Ratzel "politikai földrajza", és elméleteit erre a forrásra alapozta, bár a német geopolitikai iskola számos aspektusát élesen bírálta.

80 "Franciaország földrajzának képe" című könyvében (1903) a német geopolitikusok számára oly fontos talajelméletre hivatkozik:

"A talaj és az ember kapcsolatát Franciaországban az ősiség, a folytonosság eredeti jellege jellemzi (...). Hazánkban gyakran megfigyelhetjük, hogy az emberek ősidők óta ugyanazokon a helyeken élnek. A források, a meszes sziklák eredetileg kényelmes lakó- és védelmi helyként vonzották az embereket. Az ember a talaj hűsége tanulója. A talaj tanulmányozása segít a lakosság jellegének, szokásainak és preferenciáinak megállapításában."

81 De a földrajzi tényezőhöz és annak a kultúrára gyakorolt hatásához való - meglehetősen németes - hozzáállás ellenére Vidal de la Blanche úgy érezte, hogy Ratzel és követői egyértelműen túlértékelik a tisztán természeti tényezőt, az eget tekintve meghatározónak.

82 Az ember de la Blanche szerint kiemelkedő fontosságú földrajzi tényező, de "kezdeményezőkézséggel is fel van ruházva". Nemcsak díszlet, hanem a darab főszereplője is.

5.2 Lehetőségelvűség

83 A térbeli tényező Ratzel-féle túlzott dicsőítésének kritikája vezette Vidal de la Blanche-t egy sajátos geopolitikai fogalom - a "possibilizmus" (a "lehetséges" - "possible" szóból) - kidolgozásához. E koncepció szerint a politikai történelemnek két aspektusa van: a térbeli (földrajzi) és az időbeli (i:torikus). A földrajzi tényező a környezetben tükröződik, míg az utóbbi magában az emberben ("a kezdeményezés hordozója")(28). Vidal de la Blanche szerint a német "politikai geográfusok" hibája, hogy a domborzatot meghatározó tényezőnek tekintik az államok politikai történetében. Így de la Blanche szerint az emberi szabadság és a történetiség tényezője lekicsinylésre kerül. Ő maga azt javasolja, hogy a földrajzi helyzetet tekintsük "lehetőségnek", "lehetőségnek", amely megvalósulhat, és tényleges politikai tényezővé válhat, vagy nem. Ez nagyban függ az adott helyet elfoglaló személy szubjektív tényezőjétől.

84 Ezt a megközelítést a House-Hofer-iskolához tartozó német geopolitikusok is figyelembe vették, akik de la Blanche kritikáját igen jogosnak és fontosnak tartották. Az etnikai vagy faji tényező szerepe akkoriban egyértelműen megnőtt az államok politikai történetének vizsgálatában, és ez egybecsengett a faji kérdések általános felerősödésével Németországban a húszas években.

85 De la Blanche "Possibilizmusát" a legtöbb geopolitikai iskola a korábbi geopolitikai szerzők merev földrajzi determinizmusának korrekciójaként fogta fel.

5.3 Franciaország a "Tengeri hatalom" esetében

86 Vidal de la Blanche különös figyelmet fordított Németországra, amely akkoriban Franciaország legfőbb politikai ellenfele volt. Úgy vélte, hogy Németország az egyetlen erős európai nemzet, amelynek geopolitikai terjeszkedését elkerülhetetlenül megakadályozza a többi európai fejlett hatalom. Míg Anglia és Franciaország hatalmas gyarmatokkal rendelkezett Afrikában és szerte a világon, az Egyesült Államok szabadon mozoghatott északra és délre, Oroszországé volt Ázsia, Németországot minden oldalról szorongatták, és nem volt kiút az energiájának. De la Blanche ezt az európai békét fenyegető nagy veszélynek tekintette, és úgy vélte, hogy minden lehetséges módon gyengíteni kell e veszélyes szomszéd fejlődését.

87 Ez a Németországgal szembeni hozzáállás logikusan maga után vonta Franciaország geopolitikai meghatározását a kontinentális hatalmakkal szembeni "tengeri hatalmi" front részeként. De la Blanche álláspontja nem volt egyedülálló a francia geopolitikusok között, hiszen volt egy ellentétes, németbarát irányzat is, amelyet Lavallee admirális és a herceglista De Gaulle képviselt.

88 Vidal de la Blanche 1917-ben "Kelet-Franciaország" címmel könyvet adott ki, amelyben Elzász-Lotaringia tartományok Franciaország ősi tulajdonjoga és az e területekre vonatkozó német követelések jogtalansága mellett érvel. Így a francia forradalomra hivatkozik, annak jakobinus dimenzióját a francia nép geopolitikai tendenciáinak kifejeződésének tekinti, amely az állam egységesítésére és központosítására törekszik a földrajzi integráció révén. A politikai liberalizmust az embereknek a földhöz való ragaszkodásával és azzal a természetes vágyával magyarázza, hogy azt magántulajdonként tartsák meg. Vidal de la Blanche tehát a maga módján összekapcsolja a geopolitikai realitásokat az ideológiai realitásokkal: Nyugat-Európa (Franciaország) téripolitikája elválaszthatatlanul összekapcsolódik a "demokráciákkal" és a "liberalizmussal". Ezen az egyenleten keresztül könnyű közelíteni de la Blanche geopolitikai nézeteit Mackinder és Mahan nézeteivel.

89 De la Blanche "tengeri orientáció" választása tökéletesen illeszkedik ebbe a rendszerbe.

6. fejezet

Nicholas Spykman – "A Mackinder revízió, a rimland központi szerepe"

6.1 Amerika szolgálatában

90 A holland származású amerikai Nicholas Spykman (1893-1943) Mahan admirális közvetlen utódja. Spykman a nemzetközi kapcsolatok professzora, majd a Yale Egyetem Nemzetközi Kapcsolatok Intézetének igazgatója volt. A korai geopolitikusokkal ellentétben őt nem nagyon érdekelte a földrajz, és még kevésbé foglalkoztatta, hogyan kapcsolódnak az emberek a földhöz, a domborzat hatása a nemzeti karakterre és más kérdések. Spykman a geopolitikát a konkrét nemzetközi politika legfontosabb eszközének, a leghatékonyabb stratégia kidolgozására szolgáló elemzési módszernek és képletrendszernek tekintette. Ebben az értelemben éles kritikusa volt a német geopolitikai iskolának (különösen A világ földrajza(29) című művében), és az "igazságos vagy igazságtalan határok fogalmát metafizikai képtelenségnek tartotta".

91 Mahanhoz hasonlóan Spykman is az utilitarista megközelítés jellemzi, az egyértelmű vágy, hogy a leghatékonyabb geopolitikai formulát adja meg, amellyel az USA gyorsan elérheti a "világuralmat". Ez a pragmatizmus határozza meg valamennyi tanulmányának szerkezetét.

6.2 Mackinder korrekciója

92 Mackinder írásainak alapos tanulmányozása után Spykman felajánlotta az alapvető geopolitikai séma saját változatát, amely némileg eltért Mackinder modelljétől. Spykman fő gondolata az volt, hogy Mackinder állítólag túlbecsülte a Szívföld geopolitikai jelentőségét. Ez a túlbecslés nemcsak az erők tényleges helyzetét befolyásolta a világtérképen - különösen a Szovjetunió hatalmát -, hanem az eredeti történelmi sémát is. Spykman úgy vélte, hogy a "belső félhold", a peremvidék, a "parti zónák" földrajzi története a maga útján haladt, nem a "föld nomádjai" nyomására, ahogy Mackinder hitte. Az ő szemszögéből nézve a szívföld csak egy potenciális tér, amely a part menti övezetekből érkező kulturális impulzusokat kapja, és önmagában nem hordoz önálló geopolitikai küldetést vagy történelmi impulzust. Szerinte a világuralom kulcsa a peremvidék, nem pedig a szívföld.

93 Mackinder geopolitikai képletét - "Aki Kelet-Európát uralja, az uralja a Szívföldet; aki a Szívföldet uralja, az uralja a Világszigetet; aki a Világszigetet uralja, az uralja a világot" - Spykman azt javasolta, hogy cseréljük le a következőre: "Aki a peremvidéket uralja, az uralja Euráziát; aki Euráziát uralja, az tartja kezében a világ sorsát".

94 Spykman ezzel elvileg semmi újat nem mondott. Maga Mackinder számára pedig a "parti zóna", a "külső félhold" vagy a peremvidék kulcsfontosságú stratégiai pozíció volt a kontinens ellenőrzésében. Mackinder azonban ezt az övezetet nem független és önálló geopolitikai egységként, hanem két impulzus - a "tenger" és a "szárazföld" - közötti konfrontáció tereként értelmezte. Ugyanakkor soha nem értette az Oroszország és a vele szomszédos kontinentális tömegek feletti hatalom értelmében vett irányítást. Kelet-Európa köztes tér a "történelem földrajzi tengelye" és a peremvidék között, ezért a világuralom problémájának kulcsa a periférián lévő erőviszonyokban rejlik. Spykman azonban a geopolitikai doktrínájában Mackinder nézeteihez képest bekövetkezett hangsúlyeltolódást

radikálisan újdonságként mutatta be. Valójában csak a koncepciók finom finomításáról volt szó.

6.3 A hatalom nagyságrendje

95 Az Amerikai stratégia a világpolitikában(3,) és A világ földrajza(32) című könyveiben Speakman 10 kritériumot emelt ki egy nemzet geopolitikai erejének meghatározására. Ez a Mahan által először javasolt kritériumok továbbfejlesztése. Ezek a következők:

- 1) A terület felszíne
- 2) A határok jellege
- 3) A népesség mennyisége
- 4) Ásványi anyagok jelenléte vagy hiánya
- 5) Gazdasági és technológiai fejlődés
- 6) Pénzügyi hatalom
- 7) Etnikai homogenitás
- 8) A társadalmi befogadás szintje
- 9) Politikai stabilitás
- 10) Nemzeti szellem

96 Ha egy állam geopolitikai képességeinek e kritériumok szerinti összesített értékelése viszonylag alacsony, az szinte automatikusan azt jelenti, hogy az adott állam kénytelen egy általánosabb stratégiai szövetségbe lépni, lemondva szuverenitásának egy részéről a globális stratégiai geopolitikai pártfogás érdekében.

6.4 Az óceán közepe

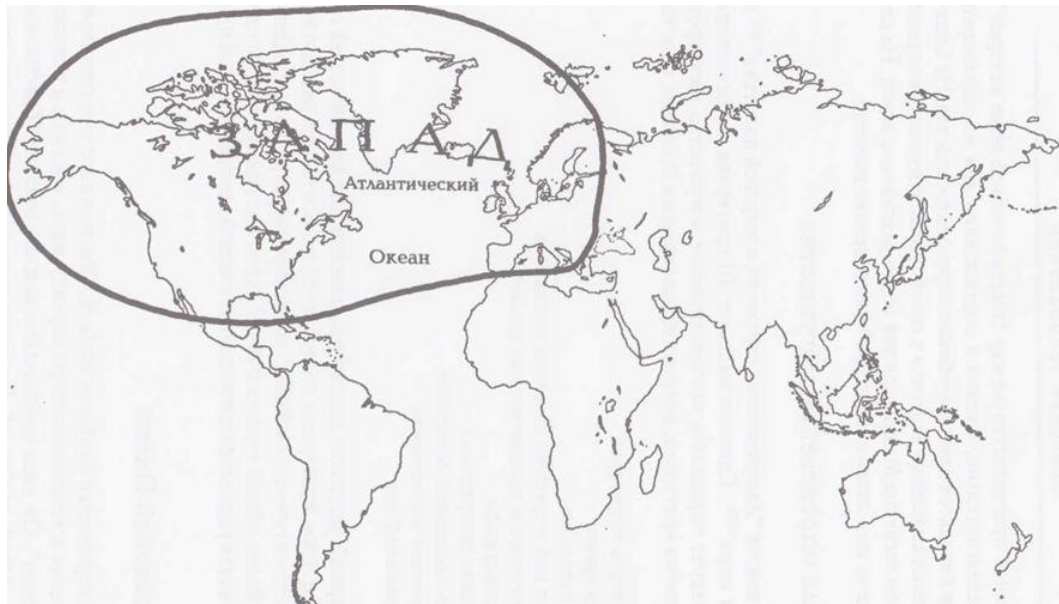
97 A peremvidék jelentésének újraértékelése mellett Spykman egy másik fontos kiegészítést is tett a világ geopolitikai képéhez a "tengeri hatalom" szemszögéből. Bevezette a "Közép-óceán" mindent eldöntő fogalmát. Ez a geopolitikai nézet az Európa történelmében a Földközi-tenger, az ókori Közel-Kelet és Észak-Afrika, valamint a nyugati civilizáció legújabb kori történelmében az Atlanti-óceán közötti analógián alapul. Mivel Spykman a civilizáció fő történelmi területének a "tengerparti övezetet", a peremvidéket tekintette, az ókori mediterrán területet a kultúra modelljének tekintette, amely később a kontinensen belül (a szárazföldi barbárok domesztikálása) és a csak tengeri útvonalakon elérhető távoli területekre (a tengeri barbárok domesztikálása) terjedt el. Ehhez a mediterrán modellhez hasonlóan a legújabb időkben, a kibővített bolygóméretben ugyanez történik az Atlanti-óceánnal, amelynek mindkét oldala, az amerikai és az európai, a technológiailag és gazdaságilag legfejlettebb nyugati civilizáció területe.

98 Ebből a szempontból a "Középső-óceán" nem megosztó, hanem egyesítő tényezővé, "belső tengerré" (mare internum) válik. Így Spikman egy sajátos geopolitikai valóságot vázol fel, amelyet feltételesen "atlanti kontinensnek" nevezhetünk, ahol az Atlanti-óceán úgy helyezkedik el a középpontban, mint egy tó a szárazföldi régióban. Ez az elméleti "kontinens", az "új Atlantisz" a nyugat-európai eredetű kultúra közössége, a liberális kapitalizmus és a demokrácia ideológiája, a politikai, etikai és technológiai sors egységével függ össze.

99 Speakman különösen hangsúlyozta az intellektuális tényező szerepét ezen az "atlanti kontinensen". Nyugat-Európa és Észak-Amerika keleti parti övezete (különösen New York) az új "atlanti közösség" agyává válik. Az USA és annak kereskedelmi és katonai-ipari komplexuma az idegközpont és a hatalmi mechanizmus. Európa az USA gondolkodó

függelékének bizonyul, amelynek geopolitikai érdekei és stratégiai irányvonala a Nyugat minden hatalma számára az egyetlen és legfőbb. Fokozatosan az európai országok politikai szuverenitása csökken, és a hatalom egy olyan különleges intézményhez kerül, amely az összes "atlanti" terület képviselőit egyesíti, és amely alá van rendelve az amerikai felsőbbrendűségnek.

7. ábra

A thalaszokrácia szemszögéből nézve az Atlanti-óceán a Nyugat "belső óceánja", az a "geopolitikai tó", amelynek partján egy egységes civilizáció képviselői helyezkednek el.

100 Spikman előre látta a nagy politikai folyamatokat, mint például az Észak-atlanti Szerződés Szervezetének (NATO) létrehozása, az európai országok szuverenitásának csökkenése a háború utáni világban, az USA bolygóhegemóniája stb.

6.5 Az amerikai győzelem építésze

101 Speakman doktrínáját nem annyira az USA "tengeri hatalomként" elfoglalt helyének geopolitikai felfogására alapozta (mint Mahan), talán mert ez már tény volt, mint inkább az eurázsiai parti területek ellenőrzésének szükségességére: Európa, az arab országok, India, Kína stb. irányítására. - a végső győzelemért a kontinentális és tengeri erők párharcában. Míg Mackinder képe a bolygók kettősségét valami "örök", "elmozdíthatatlan" dolognak tekintette, Speakman úgy vélte, hogy a "tengeri hatalmak" tökéletes ellenőrzése a peremvidék felett a szárazföldi hatalmak feletti végső és visszavonhatatlan győzelemhez vezet, amelyek ezentúl teljesen alárendeltek lesznek.

102 Valójában ez volt a Mahan által már indokolt "anakonda-taktika" végső továbbfejlesztése. Spykman az egész koncepciónak kész formát adott.

103 Az Egyesült Államoknak mint "tengeri hatalomnak" a HAL egy háborúban aratott győzelme bizonyította Spykman abszolút geopolitikai helyességét, akit az eurázsiai "liberális demokratikus világgyőzelem építésének" tekinthetünk.

104 Egyelőre úgy tűnik, hogy Spykman téziseit a peremvidék stratégiai elsőbbségéről és a "Középső-óceán" fontosságáról maga a történelem igazolta. Túl korai azonban még teljesen elvetni Mackinder elméletét az eurázsiai központ politikai megújulásra és kontinentális terjeszkedésre irányuló törekvéseinek állandó jellegéről.

105 Másrészt Spykman egyes elképzeléseit (különösen követője, Kirk, aki még részletesebben kidolgozta a peremvidék-elméletét) támogatták egyes európai geopolitikusok, akik a "parti területek" magas stratégiai értékelésében látták annak lehetőségét, hogy Európa újra a világ sorsát eldöntő országok közé kerüljön. Ehhez azonban el kellett vetni a "Középső-óceán" fogalmát.

106 Egyes európai geopolitikusok e (azonban nagyon kétértelmű marad) elméleti lépése ellenére Spikman minden kétséget kizáróan a legokosabb és legkövetkezetesebb "atlantisták" közé tartozik. Sőt, Mahan admirálissal együtt az "atlantizmus atyjának" és a "NATO ideológiai inspirátorának" is nevezhetjük.

7. fejezet

Karl Haushofer – „A kontinentális blokk”

7.1 Háború és gondolkodás

107 Karl Haushofernek (1869-1946) köszönheti a geopolitika, hogy sokáig nemcsak "áltudománynak", hanem "embergyűlölő", "fasiszta", "kannibalista" elméletnek tartották.

108 Karl Haushofer Münchenben született professzori családban. Úgy döntött, hogy hivatásos katona lesz, és több mint húsz évig szolgált a hadseregben tisztként. 1908 és 1910 között német katonai attaséként Japánban és Mandzsúriában szolgált. Ott megismerkedett a japán császár családjával és a magas arisztokráciával.

109 Megromlott egészségi állapota arra kényszerítette Haushofert, hogy feladja meglehetősen sikeres katonai pályafutását, és 1911-ben visszatért Németországba, ahol élete végéig maradt. Tudós lett, a müncheni egyetemen doktori címet kapott. Azóta Haushofer rendszeresen publikál könyveket általában a geopolitikáról, és különösen a csendes-óceáni térség geopolitikájáról. Első könyve a Dai Nihon (33) volt Japán geopolitikájáról.

110 Haushofer tanítványa, Rudolf Hesse révén találkozott Hitlerrel közvetlenül a sikertelen puccs utáni bebörtönzése után. Történészek között van egy meg nem erősített vélemény, miszerint Haushofer bizonyos geopolitikai kategóriáknak szentelt helyeken vett részt a Mein Kampf megírásában. A fogalmi elemzés azonban jelentős különbséget mutat Haushofer geopolitikai nézetei és Hitler leegyszerűsített rasszista propagandaszövegei között.

111 Haushofer 1924-től kezdődően 20 éven át adta ki a legfontosabb, nemzetközi jelentőségű geopolitikai folyóiratot, a "Geopolitik"-ot, amelyet később "Zeitschrift für Geopolitik"-ra neveztek át.

112 Szövegeinek többsége ebben a kiadásban jelent meg. Haushofer és a náciizmus kapcsolata bonyolult volt. Nézetei egyes pontokon közel álltak a nemzetiszocialistákéhoz, más pontokon pedig gyökeresen eltértek tőlük. A náci uralom időszakai és a személyes kapcsolatok függvényében Haushofer helyzete is változott a Harmadik Birodalomban.

113 Kedvelt volt (különösen fiatalabb barátja, Hess pártfogása miatt) egészen 1936-ig, amikor is kezdett lehűlni. Hess Angliába menekülése után Haushofer kegyvesztetté vált, és miután 1944-ben kivégezték fiát, Albrechtet, akit azzal vádoltak, hogy részt vett egy Hitler elleni merényletben, Haushofer maga is szinte "a nép ellenségének" számított.

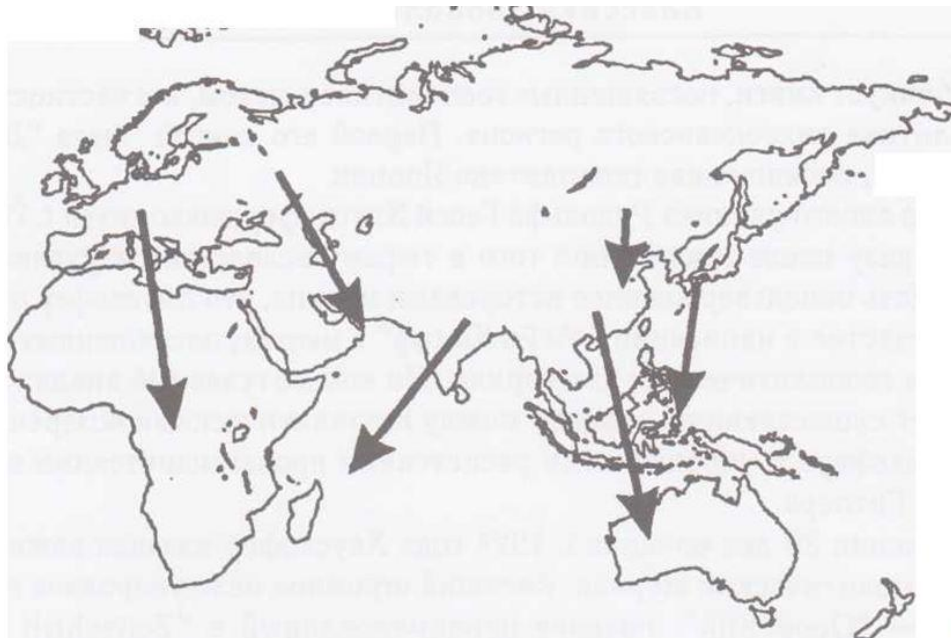
114 Álláspontjának ilyen kétértelműsége ellenére a szövetségesek "kiváló náci" kategóriába sorolták. Mivel nem tudott ellenállni a sors csapásainak és minden reményének, Karl Haushofer és felesége, Martha 1946-ban öngyilkosságot követett el.

7.2 Az új eurázsiai rend

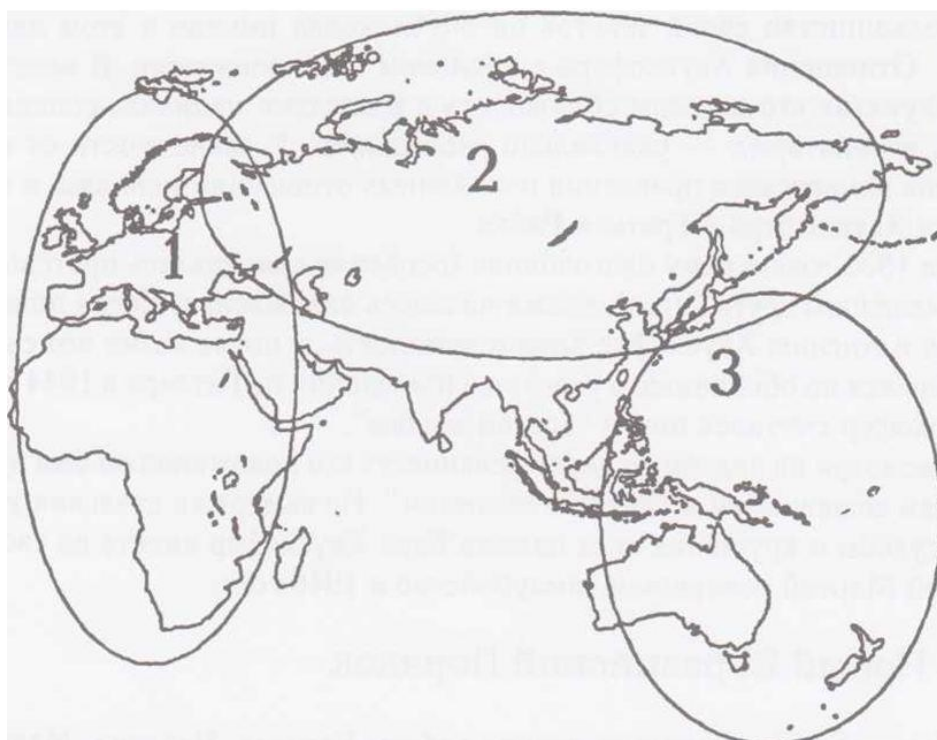
115 Haushofer alaposan tanulmányozta Ratzel, Kjellén, Mackinder, Vidal de la Blanche, Mahan és más geopolitikusok munkáit. A planetáris dualizmus képe - "tengeri erők" a "kontinentális erők" ellen, vagy a thalassokrácia ("hatalom a tengeren keresztül") a tellurokrácia ("hatalom a szárazföldön keresztül") ellen - volt számára az a kulcs, amely a

nemzetközi politika minden titkát megnyitotta, amelyhez közvetlenül hozzátartozott. (Japánban például azokkal a hatalmakkal volt dolga, amelyek a legfontosabb döntéseket hozták a világűr képét illetően.) Jellemző, hogy az Új Rend kifejezést, amelyet a nácik aktívan használtak, a modern időkben pedig az amerikaiak Új Világrend formájában, először Japánban használták a japán geopolitikusok által javasolt, a csendes-óceáni térségben a hatalmak újraelosztására vonatkozó geopolitikai tervvel kapcsolatban.

8. ábra

9. ábra

1. Az eurázsiai nagy terek természetes geopolitikai terjeszkedésének vektorai.
2. a három eurázsiai terület: 1. Nyugati (Európa-Afrika), 2. tengelyes (Eurázsia), 3. Keleti (csendes-óceáni).

számára a geopolitikai önazonosítás problémáját vetette fel. A nemzeti eszme hívei, akik közé kétségtelenül Haushofer is tartozott, a német állam politikai hatalmának megerősítésére törekedtek, ami ipari fejlődést, kulturális terjeszkedést és geopolitikai terjeszkedést jelentett. De Németország helyzete Európa közepén, a térbeli és kulturális Mittellage természetes ellenfelévé tette a nyugati, tengeri hatalmaknak - Angliának, Franciaországnak és, kilátásba helyezve, az USA-nak. A talassokrata geopolitikusok nem titkolták Németországgal szembeni negatív hozzáállásukat, és (Oroszországgal együtt) a tengeri Nyugat egyik fő geopolitikai ellenségének tekintették.

117 Egy ilyen helyzetben Németország nem számíthatott könnyen a "külső félhold" hatalmaival való erős szövetségre, különösen mivel Angliának és Franciaországnak történelmi területi követelései voltak Németországgal szemben. Következésképpen a nemzeti Nagy-Németország jövője a Nyugattal és különösen az angolszász világgal való geopolitikai szembenállásban rejtett, amellyel a tengeri hatalmat tulajdonképpen azonosították.

118 Karl Haushofer és követőinek egész geopolitikai doktrínája ezen az elemzésen alapul. Ez a doktrína a "kontinentális blokk" vagy Berlin-Moszkva-Tokió tengely létrehozásának szükségességében rejlik. Egy ilyen blokkban nem volt semmi alkalmi - ez volt az egyetlen teljes értékű és megfelelő válasz az ellenzéki tábor stratégiájára, amely nem titkolta, hogy a legnagyobb veszélyt egy hasonló eurázsiai szövetség létrehozása jelentené. Haushofer írta "A kontinentális blokk" című cikkében:

"Euráziát nem lehet megfojtani, amíg két legnagyobb népe - a németek és az oroszok - minden módon igyekszik elkerülni a krími háborúhoz vagy 1914-hez hasonló belharcot: ez az európai politika axiómája. "

119 Itt idézte az amerikai Homer Lee-t is. - "Az angolszász politika utolsó órája akkor jön el, amikor a németek, az oroszok és a japánok egyesülnek."

120 Haushofer ezt a gondolatot többféleképpen is követte cikkeiben és könyveiben. Ezt az irányvonalat Ostorientierungnak, azaz "Keletre orientálódásnak" nevezték el, mivel Németország, népe és kultúrája önazonosítását az eurázsiai, ázsiai hagyomány nyugati folytatásaként feltételezte. Nem véletlen, hogy az angolok a második világháború alatt a németekre a "hunok" pejoratív kifejezést használták. A Haushofer-iskola geopolitikusai számára ez teljesen elfogadható volt.

121 E tekintetben hangsúlyozni kell, hogy Haushofer "keleti nyitás" koncepciója egyáltalán nem jelentette a "szláv területek elfoglalását". Két kontinentális hatalom, Oroszország és Németország közös civilizációs erőfeszítéseiről volt szó, amelyeknek az Új Eurázsiai Rendet kellett létrehozniuk, és át kellett strukturálniuk a Világsziget kontinentális terét, hogy azt teljesen kivonják a "tengeri hatalom" befolyása alól. Haushofer a német életteret nem az orosz területek gyarmatosításával, hanem a hatalmas lakatlan ázsiai területek fejlesztésével és a kelet-európai területek újjászervezésével kívánta bővíteni.

7.3 Kompromisszum a Thalassokráciával

122 A gyakorlatban azonban a dolgok nem tűntek ilyen egyszerűnek. Haushofer tisztán tudományos geopolitikai logikája, amely logikusan vezetett a Moszkvával való "kontinentális blokk" szükségességéhez, számos más jellegű, a német nemzeti tudatban is meglévő tendenciával ütközött. A kérdés a történelem tisztán rasszista megközelítéséről szólt, amellyel maga Hitler is megfertőződött. Ez egy olyan megközelítés volt, ahol a földrajzi vagy

geopolitikai jellemzők helyett a faji közelség volt a legfontosabb tényező. Az angolszász nemzetek, mint például Anglia és az Egyesült Államok, ebben az esetben a németek természetes szövetségeseinek számítottak, mivel etnikailag ők álltak hozzájuk a legközelebb. A szlávokat és különösen a nem fehér eurázsiai népeket faji ellenfelekké változtatták. Ehhez jött még az ugyanezen faji elven alapuló ideológiai antikommunizmus: Marx és sok kommunista zsidó volt, ezért az antiszemiták szemében maga a kommunizmus is németellenes ideológia.

123 A nemzetiszocialista rasszizmus szöges ellentétben állt a geopolitikával, pontosabban implicit módon egy fordított, Eurázsia-ellenes, talassokrata stratégia felé terelte a németeket. A következőes rasszizmus szempontjából Németországnak eredetileg Angliával és az USA-val kellett volna szövetséget kötnie, hogy közös erővel lépjen fel a Szovjetunióval szemben. Másrészt azonban a versailles-i megalázó élmény még túl friss volt. A Harmadik Birodalom nemzetközi politikájának kétértelműsége ebből a kétértelműségből ered. Ez a politika folyamatosan egyensúlyozott a rasszizmussal és antikommunizmussal külsőleg igazolt talaszi vonal (szlávellenesség, a Szovjetunió elleni támadás, a katolikus Horvátország bátorítása a Balkánon stb.) és a tisztán geopolitikai elveken alapuló eurázsiai tellurokrácia (háború Angliával és Franciaországgal, Ribbentrop-Molotov-paktum stb.) között.

124 Mivel Karl Haushofer bizonyos mértékig konkrét politikai problémák megoldásával foglalkozott, elméleteit a politikai konkrétságához kellett igazítani. Ezért vannak magas rangú angliai kapcsolatai. Továbbá az Antikommintern-paktumot, a Berlin-Róma-Tokió tengely létrehozását Haushofer kívülről üdvözölte, és megpróbálta azt egy teljes eurázsiai blokk létrehozásának előkészítő lépéseként tekinteni. Nem tehetett róla, hogy ne értse meg, hogy a szövetség antikommunista irányultsága és egy, a peremvidékhez tartozó félszigeti másodlagos hatalom megjelenése a szívidék (Moszkva) helyett a valódi kontinentális blokk ellentmondásos karikatúrája.

125 Mégis, az ilyen, politikai konformizmus által diktált lépések nem jelzik Haushofer geopolitikájának teljességét. Nevét és elképzeléseit leginkább Németország "keleti sorsának" egy erős és tartós eurázsiai szövetségen alapuló elképzelései testesítették meg.

8. fejezet

Carl Schmitt - "Behemót a Leviatán ellen"

8.1 Konzervatív forradalmi

126 A német Carl Schmitt (1888 - 1985) neves jogászként, politológusként, filozófusként és történészként ismert. De minden gondolata elválaszthatatlanul kapcsolódik a geopolitikai fogalmakhoz, és fő művei - "Nomos Terrestrial"(35), "Land and Sea"(36) stb. - a geopolitikai tényezőknek és azoknak a civilizációra és a politikai történelemre gyakorolt hatásának szentelték.

127 Schmitt közel állt a konzervatív forradalom német képviselőihez, egy paradox mozgalomhoz, amely nemzeti-konzervatív és szociálforradalmi elemeket ötvözött. Schmitt sorsa a könyveinek, jogfilozófiai iskolájának a sorsa. Sok más konzervatív forradalmárhoz hasonlóan az ő viszonya is ambivalens volt a nemzetiszocialista rendszerhez. Egyrészt elméletei kétségtelenül befolyásolták a náci ideológiát. Különösen nagy sikert arattak "Politikai teológia" (37) és "A politika fogalma" 438* című könyvei, amelyekben Schmitt részletes kritikát fogalmazott meg a liberális jogról és a "jogállamiság" eszméjéről. Ezekben a szövegekben már körvonalazódik Schmitt minden későbbi szellemi kreativitása - ezekben a szövegekben a maximális politikai realizmus, a politikai problémák humanitárius retorikától, szentimentális pátosztól, társadalmi demagógiától való megszabadítására való törekvés figyelhető meg. Ez teljesen összhangban volt a nemzeti szocialista szellemmel.

128 Schmitt egész koncepciója azonban a "népjogok" (Volksrechte) alap gondolatán alapult, amelyet szembeállított az "emberi jogok" liberális elméletével. Az ő felfogása szerint minden nemzetnek joga van a kulturális szuverenitáshoz és szellemi, történelmi és politikai identitásának megőrzéséhez. Ugyanez a megközelítés volt jellemző egyes nemzetiszocialistákra, akik ezt az ideológiát egyetemesnek és a Föld minden nemzetére alkalmazhatónak tekintették. A rendszer uralkodó irányvonalává azonban a sovinizmuson és a szűken vett nacionalista szemléleten alapuló pángermánizmus vált. Ezért Schmittet a "népek jogairól" szóló elméletével keményen bírálták, különösen az SS ideológusai (1936-ban az SS "Schwarze Korps" című orgánuma egy agresszívan fenyegető cikket közölt a címében).

129 Schmitt ideológiailag ugyanabban az "organicista szociológia" eszmei légkörében formálódott, mint Ratzel és Kjellén, de hatottak rá az "Észak fényének" (Nordlicht) romantikus elméletei is, amelyek szerint a társadalmi és politikai formák és államalakulatok nem a matematikai konglomerátumokban egyesült atomi személyiségek mechanikus működésében, hanem a mitológiában, az "elemek és szellemek"(39) szakrális világában gyökereznek. Schmitt elméleteiben mindenütt a "politikai romantika" és a "szigorú racionalizmus" paradox kombinációja jelenik meg. A kifinomult mentális apparátus a spirituális mitológiák kifejeződésére szolgál.

130 A nürnbergi perben kísérletet tettek arra, hogy Carl Schmittet a hitleri rendszerrel való együttműködése alapján a "háborús bűnösök" közé sorolják. Különösen a "katonai agresszió legitimitásának elméleti alapjaival" vádolták. Miután a bírák részletesen megismerték az ügy lényegét, a vádat ejtették. Ennek ellenére Schmitt, akárcsak Heidegger, Jünger és más "konzervatív forradalmárok", persona non grata lett a világ tudományos közösségében, és műveit teljesen figyelmen kívül hagyták.

131 Csak a 70-es években, néhány baloldali szocialista gondolkodónak a jogi gondolkodásra

gyakorolt óriási hatásának köszönhetően rehabilitálták fokozatosan Schmitt munkásságát.

132 Ma már a politikatudomány és a jogtudomány elismert klasszikusa.

8.2 A Föld Nomosza

133 Schmitt a geopolitika szellemében a politikai kultúra és a tér közötti ősi kapcsolat mellett érvelt. Nemcsak az állam, hanem az egész társadalmi valóság és különösen a jog a tér minőségi szerveződéséből származik.

134 Schmitt ebből vezette le a "nomosz" fogalmát. Ez a görög kifejezés - nomosz - a tér értelmében "valamit, ami foglalt, formált, rendezett, szervezett". Ez a kifejezés közel áll a Ratzel-féle "relief" és az orosz eurázsiaiak (Szavickij) "helyfejlesztés" fogalmához. Schmitt kimutatja, hogy a "Nomosz" az élet szervezésének olyan formája, amely a legharmonikusabb kapcsolatokat teremti meg mind a társadalmi együtteseken belül, mind pedig az együttesek között. A "nomosz" a szubjektív és objektív tényezők különleges szintézisének kifejeződése, amely szervesen megjelenik a politikai és jogi rendszerek létrehozásában. A Nomos az emberi kollektíva természeti és kulturális jellemzőit fejezi ki a környezettel együtt.

135 Schmitt A Föld nomosz című könyvében bemutatja, hogy egy adott földi tér sajátosságai hogyan befolyásolták az ott kialakult kultúrákat és államokat. Összehasonlítja a különböző történelmi "nomoszokat" egymással, különösen kiemelve a nomád és az ülő népek térhez való viszonya közötti alapvető dualizmust.

136 A legfontosabb következtetés azonban a "Föld nomoszána" elemzéséből az volt, hogy Schmitt közel került a Szárazföld civilizációi és a Tenger civilizációi közötti globális történelmi és civilizációs konfrontáció koncepciójához. A Föld "nomoszáat" kutatva rábukkant annak minőségi, lényegi ellentétére a Tenger "nomoszával". Ez vezetett arra, hogy egy speciális geopolitikai módszertant dolgozzon ki a világ politikai történelmének megértéséhez.

8.3 Szárazföld és tenger

137 1942-ben Schmitt elkészítette legfontosabb művét, a Land and Sea(40) címűt. Egy későbbi szöveggel, a Kelet és Nyugat közötti bolygóközi feszültségek, valamint a szárazföld és a tenger konfrontációja(4) cíművel együtt a geopolitikai tudományosság legfontosabb dokumentumát alkotja.

138 Schmitt a szárazföld és a tenger ellentétéről azt állítja, hogy két teljesen különböző, feloldhatatlan és ellenséges civilizációról van szó, nem pedig egyetlen civilizációs komplexum változatáról. Ez a felosztás szinte pontosan egybeesik a Mackinder által rajzolt képpel, de Schmitt annak alapelemeit - a thalassokráciát (tengeri hatalom) és a tellurokráciát (szárazföldi hatalom) - az alapjogi és etikai rendszerekhez kapcsolódó mély filozófiai értelmezéssel látja el. Érdekes, hogy Schmitt a "szárazföldi erők" utalva a "Behemót", a "tengeri erők" utalva pedig a "Leviatán" nevet használja, emlékeztetve ezzel a két ószövetségi szörnyetegre, amelyek közül az egyik minden szárazföldi teremtményt, a másik pedig minden vízi, tengeri teremtményt képvisel.

139 A Föld "Nomosz" az emberi történelem legnagyobb részében alternatíva nélkül létezik. E "nomosz" minden változatát egy szigorú és stabil törvényi (és etikai) forma jelenléte jellemzi, amely a Föld, a Föld mozdulatlanságát és állandóságát tükrözi. Ez a Földhöz való kötődés, amelynek tere könnyen strukturálható (rögzített határok, állandó kommunikációs útvonalak, a földrajzi és domborzati jellemzők változatlansága), alapvető konzervativizmust szül a

társadalmi, kulturális és technikai szférában. A Föld "nomoszáinak" összesített változatai alkotják azt, amit általában a "hagyományos társadalom" történetének neveznek.

140 Ilyen helyzetben a Tenger és a Víz csak periférikus civilizációs jelenségek, amelyek nem lépnek be az "etika" szférájába (vagy csak alkalmanként lépnek be). Csak az óceán felfedezésével a tizenhatodik század végén változik meg gyökeresen a helyzet. Az emberiség (és mindenekelőtt Anglia szigete) kezd hozzászokni ahhoz, hogy "a tengeren van", kezd rájönni, hogy egy sziget a víz közepén, egy hajó.

141 A víz azonban merőben különbözik a szárazföldtől. Ez mulandó, ellenséges, elidegenedett, állandó változásnak van kitéve. Az utak nem rögzítettek benne, a tájékozódási különbségek nem nyilvánvalóak. A tenger "új jávorszarvasa" a tudat globális átalakulását vonja maga után. A társadalmi, jogi és etikai normák "képlékeny" válnak. Új civilizáció születik. Schmitt úgy véli, hogy az Új Korszak és az iparosodás korszakát megnyitó technikai áttörés a geopolitikai jelenségnek - az emberiségnek a tenger "nomoszára" való áttérésének - köszönheti létét.

142 Így az angolszász világ geopolitikai szembenállása a "külső félholddal" Schmittnél társadalmi-politikai meghatározást nyer. A tenger "NoMos" a hagyományos társadalommal szemben ellenséges valóság. A szárazföldi hatalmak és a tengeri hatalmak geopolitikai konfrontációja jelentős történelmi, ideológiai és filozófiai jelentőséggel bír.

8.4 Grossraum

143 Schmitt kidolgozott egy másik fontos geopolitikai elméletet, a Grossraum-elméletet. Ez a koncepció az államok fejlődését a legnagyobb területi volumenre való törekvésnek tekinti. A birodalmi integráció elve a logikus és természetes emberi törekvés kifejeződése a szintézisre. Az államok területi terjeszkedésének szakaszai tehát megfelelnek az emberi szellem univerzalizmus felé irányuló mozgásának szakaszainak.

144 Ez a geopolitikai törvény kiterjed a műszaki és a gazdasági szférára is. Schmitt kimutatja, hogy egy állam technikai és gazdasági fejlődése egy bizonyos ponttól kezdve megköveteli területeinek mennyiségi és minőségi növekedését. A kérdés nem feltétlenül a gyarmatosítás, az annexió vagy a katonai invázió kérdése. A nagytér kialakulása más törvényeken is alapulhat, például egy közös vallási vagy kulturális forma több állam vagy nemzet általi elfogadásán.

145 Schmitt szerint a Föld "nomoszáinak" fejlődése a kontinentális állam kialakulásához kell, hogy vezessen. A kontinensállam felé vezető mozgás szakaszai a városállamoktól a területállamokon keresztül haladnak. A szárazföldi kontinentális állam, egy kontinentális gross-raum kialakulása történelmi és geopolitikai szükségszerűség.

146 Schmitt 1940-ben a "Tér és a nagy terek a nemzetek jogában"(42) című szövegében a következőképpen határozta meg a "nagy tereket"; "A tervezés, a szervezés és az emberi tevékenység olyan szférája, amely a jövő fejlődés tényleges és terjedelmes tendenciájában gyökerezik". Ezt a kissé homályos megfogalmazást pontosítva Schmitt az amerikai Monroe-doktrínára mutatott rá, mint a "nagy terek" szándékos létrehozásának példájára.

147 Bár a Grossraum bizonyos értelemben azonosítható az állammal, pontosabban a birodalommal (das Reich), ez a fogalom túlmutat a közönséges állam keretein. Ez a nemzetek feletti egyesülés új formája, amely stratégiai, geopolitikai és ideológiai tényezőkön alapul.

148 Hitler egységesítő pángermán modelljével és Schmitt szovjet internacionalizmusával szemben a Grossraum a kulturális és etnikai pluralizmuson és a széles körű autonómián alapul, amelyet csak a stratégiai centralizmus és a legfelsőbb hatalom iránti teljes lojalitás korlátoz. Schmitt hangsúlyozta, hogy egy új Nagyobb Téréség létrehozása nem függ sem a doktrína tudományos értékétől, sem a kulturális kompetenciától, sem az alkotórészek gazdasági fejlettségétől, de még csak nem is az integrációra ösztönző területi és etnikai központtól. Minden csak azon múlik, hogy a politikai akarat felismeri-e egy ilyen geopolitikai lépés történelmi szükségességét.

149 Schmitt ebben a doktrínában előrevetítette a modern integrációs politikák fő irányvonalait.

8.5 A totális háború és a "partizán" figurája

150 Schmitt geopolitikai motívumai szinte minden általa vizsgált témában felfedezhetők. Különösen a "totális ellenség, totális háború, totális állam" három fogalma közötti kapcsolatot vizsgálta. Az ő szemszögéből a "totális állam" a hagyományos állam legtökéletesebb formája, azaz a föld "nomosz" fejlődésének csúcsa. Annak ellenére, hogy egy ilyen állam történelmileg fejlődhet a Grossraum nagyságrendjéig, alapvető tulajdonságai változatlanok maradnak. A "totális állam" kizárja a "totális ellenség" és a "totális háború" elvét, mert az ellenség, az "ellenség" fogalmát (miközben Schmitt nagy jelentőséget tulajdonított a "barát"/"ellenség", amicus/hostis" fogalmak megfogalmazásának) önmagára építi, és következőképpen a "formaháború" fogalmát állítja fel, amelyben a Jus bellum cselekszik, és amelyben csak korlátozott hivatásos katonai kontingensek vesznek részt. A polgári lakosságot és a magántulajdont viszont a törvény védi, és (legalábbis elméletileg) kiiktatják az ellenségeskedésekből.

151 A liberális doktrína, amelyet Schmitt egyértelműen az Újkorral és ennek megfelelően a "tengeri civilizációval", a tenger "nomoszával" társított, tagadva a "totális államot", megnyitva ezzel az utat a "totális háború" és a "totális ellenség" fogalma előtt. 1941-ben az "Állami szuverenitás és a nyílt tenger" című írásában:

"A szárazföldi háború a jogi normáknak volt alárendelve, mert államok közötti háború volt, azaz ellenséges államok fegyveres erői között. Racionalizálása abban nyilvánult meg, hogy korlátozta és arra törekedett, hogy határain túl kizárja a polgári lakosságot és a magántulajdon tárgyait. A tengeri háború ezzel szemben nem egy szigorúan meghatározott és jogi normáknak alávetett ellenfelek közötti háború, mivel a totális ellenség fogalmán alapul".

152 A Schmitt által leírt általános geopolitikai képet a feszült civilizációs dualizmusra, a két Grossraum'ok - angolszász (Anglia + Amerika) és kontinentális-európai, eurázsiai - szembenállására redukálta. Ez a két "Nagy Tér" - a thalaszokratikus és a tellurokrata - bolygószintű harcot folytat az univerzalizáció utolsó lépésének megtételéért, és a kontinentális hatalomból világhatalommá válásért. Schmitt tehát pesszimizmussal tekintett arra a lehetőségre, hogy ezt a konfliktust bármilyen szigorú jogi alapra redukáljuk, mivel mindkét "Nagy Téréség" civilizációs makrokoncepciója egymást kizáró "nomoszokon" - "a Föld nomoszája" és "a Tenger nomoszája" - alapul. Ez utóbbi destruktív elemet a repülés fejlődése hozta be, mivel a "légtér" még kevésbé alkalmas az etikai strukturálásra, mint a tengeri tér.

153 Élete vége felé Schmitt figyelmét a "partizán" alakjára összpontosította. Schmitt szerint ez az alak a Föld "nomoszája" utolsó képviselője, amely a "civilizáció felhígulása" és jogi-kulturális alapjainak felbomlása ellenére is hű marad eredeti hivatásához. A "gerillát" nem

formális kötelékek kötik szülőföldjéhez, és e kapcsolat történelmi jellege diktálja számára a háborús etika alapját, amely drámaian eltér az általánosabb és absztraktabb normáktól. A "tengeri modell" és a "kereskedelmi etika" egyetemessé válásának folyamatában, amely természetesen a katonai akciók területére is kiterjed, a "gerilla" alakja Schmitt szerint egyre nagyobb civilizációs jelentőséget kap, mert a "gerilla" marad a történelem utolsó cselekvő személye, aki (minden eszközzel) megvédi a "szárazföldi rendet" a talassokrácia totális offenzívájával szemben. Innen következik tehát szinte "szoteriológiai" történelmi funkciója.

9. fejezet

Pjotr Szavickij "Eurázsia - Középfölde"

9.1 Az eurázsiaiak sorsa

154 Pjotr Nyikolajevics Szavickij (1895-1968) valószínűleg az első (és az egyetlen) orosz író, akit a szó teljes értelmében geopolitikusnak lehet nevezni. Közgazdász végzettségű, V. Vernadszkij és P. Struve tanítványa. A háború előtt közel állt a kadétokhoz. A forradalom után Bulgáriába emigrált, majd Csehszlovákiába költözött. 1921-ben N.S. Trubeckoj herceggel együtt az eurázsiai mozgalom élére állt, amelyben a geopolitikai tényezők játszották a központi szerepet. Szavickij volt az, akit az összes eurázsiai közül a legjobban érdekelt a geopolitika.

155 Szavickij világnézetére, akárcsak a többi eurázsiai többségére, hatással voltak a szlavofilok, különösen Danilevszkij és Leontyev művei. Ez egyfajta forradalmi szlavofilizmus volt, amely a "nagyoroszok" történelmi identitásának eszméjéhez kapcsolódott, amely nem redukálható sem vallási, sem etnikailag szláv lényegre. Ebből a szempontból Konsztantyin Leontyevhez álltak a legközelebb, aki a legfontosabb tézist fogalmazta meg: "Szlávok léte, nincs szlávság", azaz "a szláv népek etnikai és nyelvi közelsége nem elegendő alap ahhoz, hogy kulturális és jellegzetes egységükről beszéljünk". Az eurázsiai mozgalom a kedvenc témák és fogalmak halmazában meglepően közel állt a német konzervatív forradalmárokhöz. A konzervatív forradalmárokhöz hasonlóan az eurázsiaiak is arra törekedtek, hogy a forrásokhoz való hűséget összekapcsolják a jövőbe mutató kreatív lendülettel, az orosz nemzeti hagyományban gyökerező szociális modernizmussal, technikai fejlődéssel és a nem hagyományos formák politikájával. Az eurázsiaiak óvatosan pozitív hozzáállása a szovjet államhoz és az októberi forradalomhoz szintén ezen alapul.

156 A szovjetek iránti szimpátia ellenére, amely nemcsak az eurázsiaiak nyíltan szovjetbarát szárnyára (az "Eurázsia" című lapot kiadó párizsi körre) volt jellemző, amellyel Szavickij hivatalosan megszakította a kapcsolatot, hanem a legmérsékeltebb és "konzervatív" elemekre is. Miután 1945-ben a szovjetek elfoglalták Prágát, Szavickijt letartóztatták és 10 év lágerre ítélték. A táborokban megismerkedett Levvel, Nyikolaj Gumiljev költő fiával, aki a tanítványa lett, és később az egyik legjobb orosz néprajzkutató és történész.

157 1956-ban Szavickijt rehabilitálták, és visszatért Prágába, ahol 12 évvel később meghalt.

9.2 Oroszország-Eurázsia

158 Szavickij fő gondolata, hogy Oroszország egy különleges civilizációs képződmény, amelyet a "középszerűség" minősége határoz meg. Egyik cikke "Az eurázsianizmus földrajzi és geopolitikai alapjai" (1933) a következő szavakkal kezdődik: "Oroszországnak sokkal több oka van arra, hogy "Középső Államnak" nevezze magát, mint Kínának.

159 Ha Németország "medianitása", Mittellage, az európai kontextusra korlátozódik, és Európa maga csak Eurázsia "nyugati csücske", akkor Oroszország központi helyet foglal el az egész kontinens keretein belül. Szavickij szerint Oroszország történelmi identitásának alapja a "középső terület" - Oroszország nem része Európának, és nem is Ázsia meghosszabbítása. Ez egy független világ, egy független és különleges szellemi és történelmi geopolitikai valóság,

amelyet Szavickij "Eurázsianak" nevez.

160 Ez a fogalom nem kontinenst és nem földrészt jelent, hanem az orosz térben és az orosz kultúrában tükröződő eszmét, történelmi paradigmát, egy sajátos civilizációt. Szavickij az orosz pólusról a Mackinder geopolitikai képével szigorúan azonos koncepciót terjeszt elő - csak az elvont "földrablók" vagy a "történelem földrajzi tengelyéből kibontakozó centripetális impulzusok" nyerne benne határozott körvonalakat az orosz kultúráról, az orosz történelemről, az orosz államiságról, az orosz területről. Szavickij Oroszország-Európája ugyanabban a fényben jelenik meg, mint Ratzel Raum-ja, sőt, még inkább Schmitt Grossraum-ja.

161 Míg Mackinder úgy véli, hogy a tengerparti zónákat (a "belső félholdat") kultúra és történelem létrehozására kényszerítő mechanikus impulzus a szívföld sivatagjaiból indul ki, addig Szavickij szerint Oroszország-Eurázsia (= Mackinder szívföldje) a térben és időben kibontakozó világkultúra és világtörténelem szintézise. Ezzel Oroszország természete cinkos a kultúrájában.

162 Szavickij Oroszországot geopolitikai értelemben nem nemzetállamként, hanem több összetevőből - árja-szláv kultúra, török nomadizmus és ortodox hagyomány - kialakult különleges civilizációtípusként értelmezi. Ezek együttesen egyfajta egyedi, "középső" formációt alkotnak, amely a világtörténelem szintézise.

163 Szavicszkij a nagyoroszokat nem a keleti szlávok egyszerű leszármazottjának, hanem egy sajátos birodalmi etnikai egységnek tekinti, amely szláv és türk szubsztrátumokat ötvöz. Ez a pont elvezeti őt Turán fontos témájához.

9.3 Turán

164 A Turánhoz mint pozitív orientációhoz való folyamodás sok orosz nacionalista számára botrányos volt. Így Szavickij közvetve igazolta a mongol-tatár ígát, amelynek köszönhetően "Oroszország megtalálta geopolitikai függetlenségét és megőrizte szellemi függetlenségét az agresszív román-germán világtól". A török világgal szembeni ilyen hozzáállás célja az volt, hogy Oroszország-Euráziát élesen elválassa Európától és annak sorsától, és igazolja az oroszok etnikai egyediségét.

165 "Nem lenne Oroszország tatárok nélkül" - ez volt az eurázsianizmus kulcsformulája. Innen egyenes az átmenet a tisztán geopolitikai állításhoz:

"Közvetlenül megmondjuk: a világtörténelem terében a tenger nyugat-európai érzékelése, mint egyenrangú, bár poláris, szemben áll a kontinens egyedülálló mongol érzékelésével; eközben az orosz "földbe hatolóknak", az orosz nyereségek és fejlődés tartományában - ugyanaz a szellem, ugyanaz a kontinensézés."

166 És tovább:

"Oroszország a nagy kánok örököse, Dzsingisz és Timur ügyének folytatója, Ázsia egyesítője. (...) Egyszerre ötvözi a történelmi "ülő" és a "sztyeppe" elemet.

167 Az orosz táj alapvető kettősségére - erdőre és sztyeppére való felosztására - a szlavofilok figyeltek fel. Szavickij Oroszország és Eurázsia geopolitikai értelmét e két valóság, az európai erdő és az ázsiai sztyeppe szintézisének tekinti. Ugyanakkor a szintézis nem két geopolitikai rendszer egyszerű szuperpozíciója, hanem valami szerves, eredeti, saját mércével és értékelési

módszertannal rendelkező valami.

168 Oroszország-Eurázsia nem redukálódik teljesen Turánra. Ez valami nagyobb dolog. De Európával szemben, amely "barbárságnak" tekint mindent, ami túlmutat a "tengerparti" tudatán, az oroszok "a mongol szellem hordozóiként" való önbesorolása az eurázsiaiak történelmi és szellemi felsőbbrendűségét felfedő provokáció.

9.4 Helyfejlesztés

169 A "helyfejlesztés" fogalma döntő szerepet játszik Szavickij elméletében. Ez a kifejezés pontos analógja a Raum fogalmának, ahogyan azt Ratzel "politikai földrajza" és általában a német geopolitika (+ Kjellén) értelmezi. Ez a felfogás az eurázsiaiak "organicizmusát" tükrözi, amely pontosan megfelel a német "organicista" iskolának, és éles ellentétben áll az angolszász geopolitikusok pragmatizmusával. Ha Spykman ismerte volna Savitsky írásait, akkor a "metafizikai ostobaság" miatti felháborodása még erősebb lett volna, mint Haushofer esetében. Így írja Szavickij az "Oroszország-Eurázsia földrajzi áttekintése" című szövegében:

"A társadalmi-politikai környezetnek és a területnek "egyetlen egésszé, egy földrajzi egyéniséggé vagy tájképpé kell összeolvadnia számunkra".

170 Ez a "helyfejlesztés" lényege, amelyben az objektív és a szubjektív felbonthatatlan egységgé, valami egésszé olvad össze. Ez fogalmi szintézis. Ugyanebben a szövegben Savitsky folytatja:

"Szükség van a szintézisre. Egyszerre kell tudni szemügyre venni a társadalmi-történelmi környezetet és az általa elfoglalt területet. "

171 Ebben Szavickij közel áll Vidal de la Blanche-hoz. A francia geopolitikushoz hasonlóan, aki Franciaország oszthatatlanságát a kulturális típus egységével indokolta, függetlenül Elzász-Lotaringia lakóinak etnikai hovatartozásától, Szavickij úgy véli, hogy

"Oroszország-Eurázsia egy 'hely-fejlődés'. 'egységes egész', 'földrajzi egyéniség' - egyszerre földrajzi, etnikai, gazdasági, történelmi stb. stb. 'táj'".

172 Oroszország-Eurázsia egy "helyfejlesztés", amely számos kisebb "helyfejlesztés" szerves létformája. Ez Schmitt Grossraumja, amely kisebb Raum'ok egész hierarchiájából áll.

173 A "hely-fejlődés" fogalmának bevezetésével az eurázsiaiak elkerülték a történelmi jelenségek mechanikus rendszerekre való analitikus felbontásának pozitivisták igényét, és nemcsak a természeti, hanem a kulturális jelenségekre is alkalmazták. A "hely-fejlődésre", a "földrajzi egyéniségre" való hivatkozás lehetővé tette az eurázsiaiak számára, hogy elkerüljék a nemzeti, faji, vallási, kulturális, nyelvi és ideológiai problémákra vonatkozó túl konkrét recepteket. A "történelem földrajzi tengelyének" minden lakója által érzett geopolitikai egység így egy új, "szintetikus" nyelvre talált, amely nem a nyugati racionalizmus elégtelen, töredékes, analitikus fogalmaira korlátozódik.

174 Ez is azt mutatta, hogy Szavickij az orosz szellemi hagyománynak a folytatása, amely mindig is a "teljesség", a "szobornoszt", a "mindenhatóság" stb. megértése felé húzott.

9.5 Ideokrácia

175 Szavickij elméletének nagyon fontos eleme az "ideokrácia" elve. Szavickij úgy vélte, hogy az eurázsiai államot az eredeti szellemi impulzusból kell felépíteni, felülről lefelé. Következésképpen az egész struktúrát az a priori Ideának megfelelően kell létrehozni, és a struktúra élén a "szellemi vezetők" egy különleges osztályának kell állnia. Ez az álláspont nagyon közel áll Schmitt elméleteihez, amelyek a Grossraum keletkezésének "akarati", "spirituális" impulzusáról szólnak.

176 Az ideokrácia feltételezte a nem pragmatikus, nem anyagi és nem kereskedelmi szemléletmód elsőbbségét a politikában. Szavickij szerint a "földrajzi egyén" méltósága abban a képességben rejlik, hogy képes az anyagi szükségyszerűség fölé emelkedni, és a fizikai világot szervesen beépíteni a globális történelmi cselekvés spirituális-teremtő impulzusába.

177 Az ideokrácia az a kifejezés, amely a nem demokratikus, illiberális kormányzás minden olyan formáját egyesíti, amely nem materialista és nem haszonelvű motivációkon alapul. Szavickij ráadásul tudatosan kerüli ennek a fogalomnak a meghatározását, amely teokratikus szovjet típusú szovjet szovjet szovjetunióban, népi monarchiában, nemzeti diktatúrában vagy pártállamban testesülhet meg. A fogalom ilyen széleskörűsége megfelel az eurázsianizmus geopolitikai horizontjának, amely hatalmas történelmi és földrajzi területeket fed le. Ez egy kísérlet arra, hogy a legpontosabban kifejezze a kontinens intuitív akaratát.

178 Nyilvánvaló, hogy az ideokrácia szöges ellentétben áll a Mackinder, Mahan és Speakman doktrínáiban uralkodó pragmatikus-kereskedelmi megközelítéssel. Így az orosz eurázsiaiak végleg tisztázzák azokat az ideológiai feltételeket, amelyekben a tenger és a szárazföld szembenállása történelmileg megnyilvánult. A tenger a liberális demokrácia, a "kereskedelmi rendszer", a pragmatizmus. A föld ideokrácia (mindenféle), "hierarchikus uralom", a vallási eszmény uralma.

179 Szavickij ideokráciáról vallott nézetei egybecsengenek Werner Sombart német szociológus és közgazdász gondolataival, aki minden társadalmi modellt és típust két általános osztályba - "hősök" és "kereskedők" - sorolt. Geopolitikai szinten a "hős", a "heroizmus" kifejezés elveszíti metaforikus, patetikus jelentését, és az ideokratikus uralom jogi és etikai sajátosságainak szakkifejezésévé válik.

9.6 A Szovjetunió és az eurázsianizmus

180 Pjotr Szavickij és tágabb értelemben az orosz eurázsianizmus szerepe a geopolitika mint tudomány fejlődésében óriási. És furcsa, hogy a nyugati tankönyvek milyen kevés figyelmet fordítanak erre az irányra. Szavickij személyében egy abszolút tudatos, felelősségteljes és hozzáértő geopolitikusunk van, aki a Szívföld teljes értékű és megalapozott álláspontját fejezi ki, annak legmélyebb - orosz - területeiről való kitolással. Szavickij geopolitikai doktrínája szöges ellentétben áll Mahan, Mackinder, Speakman, Vidal de la Blanche és más "tassokraták" nézeteivel. Csak ebben az esetben az alternatív doktrína teljes mértékben artikulált és kibővített, hogy ideológiai, gazdasági, kulturális és etnikai tényezőket is magában foglaljon. Ha Charles Schmitt terminológiáját használjuk, akkor Szavicszkij és az eurázsiaiak a "Föld nomoszáinak" a tényleges állapot szerinti képviselői, a "tellurokrácia" egymást követő ideológusai, a Grossraum gondolkodói, az angolszász Gros- sraum alternatívája.

181 Az orosz eurázsiaiak elképzeléseinek összehasonlítása a német geopolitikai kontinentalisták (Haushofer, Schmitt stb.) elméleteivel, akik szintén a "tengeri erő" stratégiájának ellenpólusaként próbálták felépíteni saját geopolitikai elméletüket, azt mutatja,

hogy a németek ebben az irányban csak félúton haladtak, míg az oroszok (mindenekelőtt Szavickij) teljes és következetes, teljes világgéppel rendelkeznek. Ebben az értelemben bizonyos törvényszerűségeket lehet levezetni: " Minél közelebb áll a német kontinentálisták szemlélete az orosz eurázsianizmushoz, annál teljesebben fogadják el az Ostorientierung-t, annál következetesebbek és logikusabbak a doktrínáik, annál hatékonyabbak a geopolitikai alapon létrehozott politikai projektjeik ".

182 Ebben az értelemben Szavickijhoz a német nemzeti bolsevikok - különösen Ernst Nikisch - álltak a legközelebb, akik jól ismerték Németország geopolitikai helyzetének kettősségét, amelynek "medianizmusa" relatív és másodlagos az oroszok abszolút kulturális és kontinentális "medianizmusához" képest. Ebből arra a következtetésre jutottak, hogy Németország nem állíthatja, hogy geopolitikai szintézis, hogy választania kell a délnyugati, szlavofób, katolikus és bizonyos szempontból talassokrata (polgári) Németország (Ausztriával együtt) és az északkeleti német-szláv, szocialista, oroszbarát, protestáns és spártai Poroszország között. Nikisch a híres geopolitikai tézishez tartozik - "Európa Vlagyivosztoktól Flessingig", és csak a németek ilyen megközelítése illeszkedik harmonikusan az egymást követő kontinentális eurázsianizmusba. Természetes, hogy az osztrák katolikus, antikommunista és szlavofób Hitler irányvonala - bármennyire is próbálták korrigálni egyes történelmileg felelősebb konzervatív forradalmárok és geopolitikusok - nem vezethetett máshoz, mint hogy Németország hosszú időre elveszítette történelmi létét a rémálomszerű vereség következtében, amelyet éppen azok az erők okoztak, amelyekkel az "örök szövetség" csak a németek cinkosságát tudta biztosítani a telurokrácia világuralmában.

183 A geopolitikai értelemben vett szovjet valóság nagyrészt egybeesett Szavickij és más eurázsiai elképzeléseivel, bár nincsenek megbízható adatok a szovjet vezetésre gyakorolt közvetlen befolyásukról. Az eurázsiaiakhoz sok tekintetben közel álló smenovesovi és nemzeti bolsevikok, különösen Nyikolaj Usztralov, nyilvánvalóan hatással voltak a bolsevikokra és különösen Sztálinra, bár soha nem töltöttek be magas tisztségeket, és gyakran lágerekben végezték életüket. Az eurázsiaiak egy része - Efron, Karsavin stb. - nyíltan együttműködött a Szovjetunióval, de hálát sem kapott. A szovjet külpolitika elemzése azonban a peresztrojka kezdetéig arra a következtetésre vezet, hogy a szovjet külpolitika mindig is az eurázsiai irányt követte, anélkül, hogy ezt nyíltan kinyilvánította volna.

184 És itt csak találgathatunk: vagy volt a szovjet rendszeren belül egy ismeretlen szervezet, amely Szavickij eszméit követve, azokat a tényleges politikai realitásokhoz igazítva és a hivatalos "marxista" szóhasználatba illesztve, vagy a Szovjetuniót a Szívföld objektív helyzete kényszerítette tehetetlenségi kényszerből, hogy megtegye azokat a lépéseket, amelyeket egy geopolitikailag tudatos kontinentális államnak - Euráziának - meg kell tennie.

10. fejezet

A geopolitika mint a nemzetpolitika eszköze nemzeti politika

10.1 A bolygó dualizmus - a geopolitika alaptörvénye

185 A geopolitikai tudomány alapítóinak gondolatait bemutató rövid bevezetőt összefoglalva több általános következtetést is le lehet vonni.

186 A nézőpontok sokfélesége ellenére mégis egy bizonyos egységes világgéppel állunk szemben, amelyet geopolitikai képek nevezhetünk. Ez a világgép a történelmi folyamatok, a nemzetközi és államközi kapcsolatok elemzésében többféle - földrajzi, politikatudományi, ideológiai, etnográfiai, gazdasági stb. - diszciplináris megközelítést foglal magában. Ez minden geopolitikai doktrína fő jellemzője - az interdiszciplináris szintézisre való törekvés.

187 A geopolitikusok legáltalánosabb és legmegosztóbb módszertani képlete a Föld, a tellurokrácia, a Föld "nomosz", Eurázsia, a "heartland'om", a "középső föld" közötti alapvető történelmi dualizmus állítása, Ideokratikus civilizáció, "a történelem földrajzi tengelye" az egyik oldalon, és a tenger, talassokrácia, tengeri hatalom, a tenger, az Atlanti-óceán, az angolszász világ, kereskedelmi civilizáció, "külső vagy szigeti félhold" a másik oldalon. Ez tekinthető a geopolitika legfőbb törvényének. E dualizmus felállításán kívül minden más következtetés értelmetlen. Az egyes szempontokban mutatkozó eltérések ellenére a geopolitikai tudományok alapítói közül senki sem vonta kétségbe egy ilyen konfrontáció tényét. Jelentősége a fizikában az egyetemes gravitáció törvényéhez hasonlítható.

10.2 A geopolitikai tudós nem tud nem részt venni

188 A geopolitika megalapítóinak nézeteinek másik sajátossága a változatlan politikai elfogultság. Gyakorlatilag nincs olyan geopolitikus, aki ne vett volna részt államának politikai életében. Ezért kivétel nélkül mindenki nyilvánvaló részrehajlása. A geopolitikusnak, miközben tudományos vizsgálatba kezd, meg kell határoznia saját helyét a geopolitikai pólusok térképén; ez határozza meg azt a szöveget, amelyből a világ összes folyamatát elemezni fogja. Nem találkozunk olyan szerzővel a geopolitika történetében, akinek ne lenne közömbös hazája és népe sorsa iránt, aki ne osztaná alapvető etikai és történelmi irányultságát. Különösen élénk ez a szélsőséges pólusokon: az angolszász szerzők kifogástalanul és egyértelműen követik a tengeri hatalom, a talassokrácia logikáját és értékrendjét, az atlantizmus feltétlen híveinek pozíciójából fogalmazzák meg elméleteiket; az orosz eurázsiaiak ugyanilyen következetesen hűségesek a szívij eszmékhez, még az ideokrácia és az orosz- eurázsiai abszolút etikai és történelmi fölényt sem kérdőjelezzik meg.

189 Nehezebb a helyzet a franciák esetében, akiknek elméleti választási lehetősége van az önmeghatározás tekintetében: vagy talassokrácia, vagy tellurokrácia. Az első esetben az angolszász világgal való szolidaritás, a másodikban a germanofília. Mindkettő feltétel nélküli nemzeti szimpátiát feltételez. Elméletileg mindkettő jelen van a francia geopolitikusok körében, de a legkoherensebb geopolitikai koncepciót az atlantisták, Vidal de la Blanche követői dolgozták ki, aki továbbra is a terület központi alakja. Geopolitikai ellenpólusai, Lavallee és De Gaulle elméletileg messze mögötte állnak.

190 Németországban is kettős a helyzet. Ha geopolitikai gondolkodása általában véve elsősorban kontinentális és "eurázsiai" orientációjú is, ezt az orientációt korlátozza a szláv világhoz, Ázsiához és különösen Oroszországhoz való bonyolult viszonyulás. Ez a korlátozás

olyannyira lényeges, és Németországnak az a törekvése, hogy önként egyenlővé tegye közép-európai pozícióját a közép- eurázsiai pozícióval, figyelmen kívül hagyva ezzel Oroszország-Eurázsia történelmi jelentőségét, olyannyira állhatatos, hogy mindkét világháborúban Németországnak nemcsak a talassarki hatalmakkal, hanem logikus eurázsiai szövetségese, Oroszország (Szovjetunió) ellen is harcolnia kellett. Elmondható, hogy a német geopolitikát a "nem eurázsiai" kontinentalizmus jellemzi. Ez a hozzáállás az egész német történelmet egy geopolitikai képletben foglalja össze, és előre meghatározza a német nemzeti tudat szerkezetét.

191 A geopolitika azon igénye, hogy kezdetben meghatározza saját pozícióját a világ geopolitikai térképén és annak övezeteiben (ebben az értelemben Mackinder sémája rendkívül szemléletes illusztráció), hozzájárult ahhoz, hogy ezt a tudományt szinte kizárólag olyan nagyhatalmak képviselői dolgozták ki, akiknek ambícióik voltak arra, hogy "világhatalommá" (Weltmacht), "szuperhatalommá" váljanak, hogy elérjék a bolygó államiságát.

192 Az amerikaiak Mahan és Speakman, valamint az angol Mackinder képviselik a "szigeti félholdat". Ők az atlantizmus, a thalassokratizmus "szószólói".

193 Vidal de la Blanche (és iskolája) az atlantista Franciaországot képviseli. Laval és De Gaulle a kontinentalizmus, az európaiság, az antiatlantizmus felé hajlik. Ezért kölcsönös germanofiliájuk, amely geopolitikai szempontból közelebb hozza őket egymáshoz, annak ellenére, hogy két ellenséges táborhoz tartoztak: Laval a kollaboráns Vichy-kormány vezetője volt, De Gaulle pedig az antifasiszta francia hadsereg vezetője.

194 A németek Ratzel, Haushofer, Schmitt Németországot a föld tengelyével, a tellurokráciával azonosítják, és Németországból egy "Nagy Teret" akarnak létrehozni, amelynek az angolszász táltosokráciával szemben kell állnia. Svédországhoz csatlakozik Rudolf Kjellén, aki azonban a "szűk svéd" nacionalista helyett Közép-Európa, a német európai tér képviselőjeként gondolkodik. A legradikálisabb kontinentalisták, mint Ernst Nikisch, Friedrich Georg Jünger, Arthur Muller van den Broek stb. - még tovább mennek, és Németország jövőjét csak az eurázsiai Oroszországgal való stratégiai integrációban látják.

195 Végül az orosz eurázsiaiak (Szavickij, Trubeckij stb.) a kontinentalizmus legteljesebb változatát fejezik ki, a szuzsi "nomosz" legradikálisabb álláspontját, a tellurokráciát fejezik ki.

196 A többi ország geopolitikusai között a kiemelkedő nevek hiánya (bár Olaszországban, Spanyolországban, Belgiumban, Romániában, Hollandiában stb. voltak ilyenek) azzal magyarázható, hogy az alapvető geopolitikai dualizmus a kisebb államokat csak közvetve érinti, befolyásuk a globális konfrontáció menetére jelentéktelen, ezért a geopolitika lényege, sűrűsége, "sorsdimenziója" számukra egyáltalán nem releváns.

10.3 A tudósok sorsa a hatalmak sorsa

197 A geopolitikai tudósok nemzetisége közvetlen hatással van szemléletükre. Itt a kapcsolat nyilvánvaló. A geopolitikusok lényegében azok az emberek, akik a legélesebb és legfelelősségteljesebb módon ismerik fel a globális térbeli fejlődés történelmi tendenciáit, akik képesek megérteni nemzetük és országuk helyét ebben az összefüggésben, és akik a legjobban meg tudják fogalmazni a jövőre vonatkozó szilárd és hatékony projektet. Ezért gyakran közvetlenül vagy közvetve befolyásolják a világtörténelmet, amelyet azonban teljesen más erők, csoportok, pártok és vezetők hajtanak végre, teljesen más, pillanatnyilag releváns jelszavak alatt.

198 Van azonban egy másik érdekes minta is. A geopolitikusok hatalomra gyakorolt közvetlen befolyásának mértéke, a tudományos kutatás és az egyes országok nemzetközi kapcsolatainak politikai irányvonala közötti visszacsatolás drámaian eltérő.

199 Mahan, Speakman és Mackinder magas tisztségeket töltöttek be államukban, politikai tevékenységüknek azonnali eredményei voltak, közvetlen hatásuk az angolszász politikára nyilvánvaló és hatalmas. Az országuk tudományos világával való súrlódások és az elképzeléseiknek az egész "tengeri civilizáció" szempontjából való jelentőségéről való (taktikai) hallgatás ellenére életük során megbecsülték őket, mindenféleképpen támogatták őket, sorsuk és pályafutásuk bizonyíthatóan sikeres volt.

200 A kontinentális geopolitikusok esetében ez nem így van. Vidal de la Blanche-t csak mint olyan geográfust tartották számon, aki igyekezett kiterjeszteni kutatásainak hatókörét a politikai színtérre. A kormány tisztelettel, de összességében közömbösen bánik vele, bár számos gyakorlati elvét (különösen a Kelet-Franciaországban megfogalmazottakat) átvették. Nem élvezi az angol-amerikaiak presztízsét, de elméleti örökségét figyelembe veszik.

201 A németek - különösen Haushofer és Schmitt - esetében a helyzet már súlyosabb. Mind a weimari köztársaságban, mind Hitler alatt a velük szembeni hozzáállás hullámokban változik, a hatóságok bizonyos fokú figyelmétől a nyílt elnyomásig. A "talassokrata" geopolitikusokkal összehasonlítva sorsuk tragikus; karrierjük cikcakkos; bizonyos pillanatokban még azoknak a rezsimeknek is áldozatává válnak, amelyek nemzeti céljai nagy vonalakban egybeesnek a sajátjukkal. Nem becsület és tisztelet, hanem hisztérikus figyelem, amit üldözés követ.

202 Az eurázsiai kép még tragikusabb. Itt nincs közvetlen figyelem, hivatalos forrásokban egyetlen említés sem, csak táborok, száműzetések, letartóztatások, üldözések teljes tudatlansággal. Bár a szovjet történelem egy bizonyos pillanatáig az a benyomás alakult ki, hogy a nemzetközi szintű alapvető döntéseket Péter Szavickij követői hozzák, akik minden egyes lépést eurázsiai kiadványokkal ellenőriznek, 1989-ben fordulópont következik be, amikor világossá válik, hogy a szovjet vezetésben senki sem képes a hagyományos külpolitika logikáját koherensen megmagyarázni, és ennek eredményeként villámgyorsan megsemmisül az a hatalmas eurázsiai szervezet, amelyet három, háborúkat, nehézségeket, szenvedéseket átélt generáció hozott létre ilyen intenzitással.

203 A geopolitikusok személyiségének szerepe a hatalomra gyakorolt befolyásuk értelmében a Nyugat-Kelet tengelyen meredeken csökken. A Mahan és Speakman iránti tisztelettel szemben áll Schmitt állandó fenyegetése az SS részéről, Haushofer üldözése (fiát lelőtték), és még nagyobb mértékben Szavicszkij és Karsavin tábora. Meglepő, hogy végül is azok az országok, amelyek leginkább hallgattak geopolitikusaikra és értékelték őket, óriási eredményeket értek el, és közel kerültek ahhoz, hogy végül elérjék az egyedüli világfőlényt. Németország megfizette a Haushofer téziseinek figyelmen kívül hagyását a "kontinentális tömbről", amely fél évszázadon keresztül kiesett a történelemből, szörnyű vereséget szenvedett és politikai feledésbe merült. A Szovjetunió, amely nem figyelt oda a legfelelősebb, legmélyebb és legokosabb orosz hazafiak munkájára, minden harc és ellenállás nélkül szinte ugyanolyan helyzetbe került, mint a háború utáni Németország - a világ befolyása csökkent, a tér erősen beszűkült, a gazdaság és a szociális szféra romhalmazzá vált.

II. rész

MODERN GEOPOLITIKAI ELMÉLETEK ÉS ISKOLÁK

(a huszadik század második fele)

1. fejezet

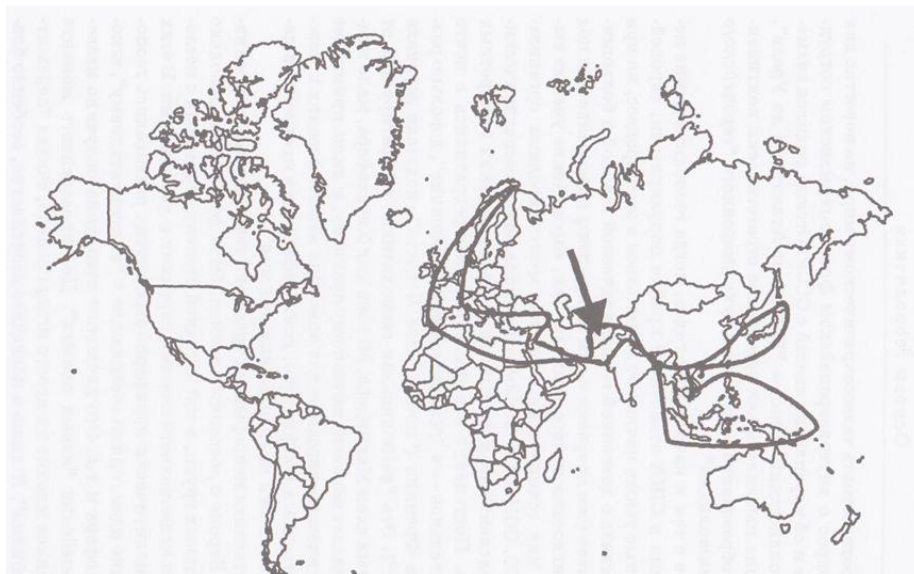
Áttekintés

1 A geopolitikai gondolkodás fejlődése a huszadik század második felében általában a tudomány alapítói által felvázolt utat követte. A Haushoferrel és iskolájával kapcsolatos történelem, a Harmadik Birodalommal való szellemi együttműködés baljós árnyékával, arra készítette e tudományág szerzőit, hogy keressenek olyan utakat, amelyeken nem vádolhatják őket "fasizmussal". Az amerikai Colin S. Gray két szót javasolt a geopolitika leírására: az angol geopolitics és a német Geopolitik. Az elsőnek a jelenség angolszász és pragmatikus változatát kell megjelölni, azaz azoknak a szerzőknek a munkáit, akik Mahan, Mackinder és Spikman megközelítését öröklik, a második pedig a "kontinentális változatot", a Haushoferiskola örökségét, amely bizonyos "spirituális" vagy "metafizikai" tényezőket vesz figyelembe. Természetesen ez a felosztás nagyon is feltételes, és csak demagóg lépésként szolgál, amelyet a "politikai korrektség" szempontjai diktálnak.

2 amerikai és tágabb értelemben atlantista (talassokrata) irányvonal a geopolitikában szinte a hagyományokkal való szakítás nélkül alakult ki. A háború (WW2) utáni geopolitikai atlantisták pontosították és részletezték az elmélet bizonyos aspektusait, miközben alkalmazásokat dolgoztak ki a "világhatalommá" válás amerikai projektjeinek megvalósítása során. A "tengeri hatalom" modellje és geopolitikai kilátásai a különálló katonai és földrajzi iskolák tudományos munkáiból az USA hivatalos nemzetközi politikájává váltak.

3 Ugyanakkor, ahogy az USA szuperhatalommá vált, és elérte a talasszokrácia végső bolygóhegemóniája előtti utolsó szakaszt, az amerikai geopolitikusok kénytelenek voltak egy teljesen új geopolitikai modellben gondolkodni, amelyben nem két főhatalom, hanem csak egy van. Két fő forgatókönyv volt: vagy a Nyugat arat végső győzelmet a Kelettel vívott geopolitikai párbajban, vagy a két ideológiai tábor egyesül, és létrehozza a világkormányt (ezt a projektet a francia "monde", "béke" szóból "mondializmusnak" nevezték). Mindkét esetben új geopolitikai megértésre volt szükség a civilizációk történetének e lehetséges kimeneteléhez. Ez a helyzet a geopolitikában egy különleges irányzatot hívott életre - a "mondializmus geopolitikáját". Ez az elmélet más néven az "Új Világrénd" doktrínája. Az elméletet az amerikai geopolitikusok dolgozták ki a 70-es években, és először George Bush amerikai elnök jelentette be az 1991-es Perzsa-öböl-háborúban.

4 Az európai geopolitika mint önálló entitás a második világháború vége után alig létezett. Csak az 1959 és 1968 közötti rövid időszak alatt, amikor Charles De Gaulle, a "kontinentálisták" elnöke volt Franciaországnak, változott meg valamelyest a helyzet. 1963-tól kezdve De Gaulle kifejezetten atlantiellenes intézkedéseket hozott, aminek következtében Franciaország kilépett az észak-atlanti szövetségből, és megpróbálta kialakítani saját geopolitikai stratégiáját. Mivel azonban ez a nemzet nem állhatott egyedül szemben a talassokrata világgal, napirendre került a francia-német együttműködés kérdése Európán belül és a Szovjetunióval való szorosabb kapcsolat. Így született meg a híres gaullista tézis: "Európa az Atlanti-óceántól az Urálig". Ezt az Európát a mérsékelt "európai kontinentálizmus" szellemében szuverén, stratégiai szempontból kontinentális egységként képzelték el.

Az afganisztáni inváziót Moszkva természetes vágya diktálta, hogy áttörje az "Anakonda-gyűrűt" és elérje a "meleg tengereket".

5 Ugyanakkor az 1970-es évek elejére, amikor az USA-ban a geopolitikai tanulmányok rendkívül népszerűvé váltak, az európai tudósok is elkezdtek bekapcsolódni ebbe a folyamatba, de a háború előtti geopolitikai iskolával való kapcsolatuk többnyire megszakadt, és az angolszász normához kellett igazodniuk. Az európai tudósok a NATO, az ENSZ stb. nemzetközi szervezeteinek technikai szakértői. Alkalmazott geopolitikai kutatásokat végeznek az egyes területek határain belül. Fokozatosan ezek a kutatások valami önállóvá alakultak át - Franciaországban kialakult a "regionális geopolitika" ("Yves Lacoste iskolája", a "Herodotos" folyóirat kiadója). Ez a "regionális geopolitika" elvonatkoztat Mackinder, Mahan vagy Haushofer globális sémáitól, kevés figyelmet fordít az alapvető dualizmusra, és csak geopolitikai módszereket alkalmaz az etnikumközi és államközi konfliktusok, a demográfiai folyamatok, sőt a "politikai választások geopolitikájának" leírására.

6 A geopolitika egyetlen folyamatos hagyománya, amely a háború előtti idők óta fennmaradt Európában, a háború utáni nacionalista pártokhoz és mozgalmakhoz így vagy úgy kapcsolódó, meglehetősen marginális csoportok öröksége. Ezekben a szűk és politikailag periférikus körökben alakultak ki a geopolitikai eszmék, amelyek közvetlenül a "kontentalizmusra", a Haushofer-iskolára stb. nyúltak vissza. Ez a mozgalom kollektíven az Európai Új Jobboldal nevet kapta. Egy bizonyos pillanatig a közvélemény egyszerűen figyelmen kívül hagyta őket, mert "a fasiszmus maradványainak" tekintette őket. És csak az elmúlt évtizedben, Alain de Benoist francia filozófus oktatási és újságírói tevékenységének köszönhetően kezdett ez a mozgalom komoly tudományos körökben is hallatni magáról. Annak ellenére, hogy az európai új jobboldal szellemi köreit jelentős távolság választja el a hatalomtól és a "disszidenciától", tisztán elméleti szempontból műveik nagyban hozzájárulnak a geopolitika fejlődéséhez. A politikai konformizmus kereteitől mentesen, viszonylag függetlenül és pártatlanul fejlődött a gondolkodásuk. Ráadásul a 90-es évek fordulóján a helyzet olyan volt, hogy a hivatalos európai geopolitikusoknak (akik legtöbbször a baloldali vagy szélsőbaloldali pártokból érkeztek) az "új jobboldalra", az ő műveikre, fordításaikra és kutatásaikra kellett hivatkozniuk, hogy helyreállítsák a teljes geopolitikai képet.

7 Végül az orosz geopolitika. A hivatalosan "fasiszta" és "burzsoá áltudományként" elismert geopolitika mint olyan nem létezett a Szovjetunióban. Funkcióit több tudományág - stratégia,

katonai földrajz, nemzetközi jog és nemzetközi kapcsolatok elmélete, földrajz, néprajz stb. - látta el. Ugyanakkor a Szovjetunió általános geopolitikai magatartása a globális szinten geopolitikai szempontból racionális viselkedésmintát mutat. A Szovjetunió azon törekvése, hogy megerősítse pozícióit Eurázsia déli részén, a "tengerparti övezetben", behatolás Afrikába, destabilizáló akciók Dél-Amerikában (célja az észak-amerikai államok által a Monroe-doktrína szerint ellenőrzött tér felosztása volt), sőt a szovjet hadseregek afganisztáni inváziója (az amerikai "anakonda" felosztása érdekében, amelynek célja az volt, hogy a "talasszokrácia" stratégiai határai közel kerüljenek a "történelem földrajzi tengelyének" déli határaihoz), stb. A Szovjetunió ilyen posztulált és geopolitikailag megalapozott politikája egy olyan "döntéshozó központ" létezésére utal, ahol számos hagyományos tudomány eredményeit kellett összegyűjteni, és e "szintézis" alapján kellett nagy stratégiai lépéseket tenni. Ennek a "kriptogeopolitikai" központnak a társadalmi lokalizálása azonban problematikusnak tűnik. Van olyan verzió, amely szerint ez a szovjet GRU titkos részlege volt.

8 Magát a geopolitikát kizárólag marginális "disszidens" körök dolgozták ki. Ennek az irányzatnak a legfényesebb képviselője Lev Gumilev történész volt, bár műveiben soha nem használta a "geopolitika" vagy az "eurázsianizmus" kifejezést, sőt, igyekezett elkerülni a társadalmi és politikai realitásokra való közvetlen utalásokat. Ez a "gondos" megközelítés lehetővé tette számára, hogy még a szovjet rendszer alatt is több, néprajzi történelemmel foglalkozó könyvet adjon ki.

9 A Varsói Szerződés és a Szovjetunió összeomlása után a geopolitika ismét fontossá vált az orosz társadalomban. Az ideológiai cenzúra eltörlése lehetővé tette, hogy a dolgokat végre a megfelelő nevükön nevezzük. Nem meglepő, hogy a nemzeti-hazafias körök (a Den újság, az Elemek magazin) elsőként vettek részt a geopolitikai megújulásban. A módszertan annyira hatásosnak bizonyult, hogy néhány "demokratikus" mozgalom átvette a kezdeményezést. Nem sokkal a peresztrojka után a geopolitika az orosz társadalom egyik legnépszerűbb témájává vált.

10 Ehhez kapcsolódik az eurázsiaiak és örökségük iránti fokozott érdeklődés a modern Oroszországban.

2. fejezet

Modern atlantizmus

2.1 Spykman követői - D.W. Maynig, W. Kirk, S.B. Cohen, C. Gray, G. Kissinger

11 Az amerikai, tisztán atlantista geopolitikai irányvonal 1945 utáni kialakulása elsősorban Nicholas Speakman téziseinek továbbfejlesztése volt. Ahogyan ő maga is Mackinder korrekcióiból kezdte el elméleteinek kidolgozását, úgy követői is nagymértékben korrigálták saját nézeteit.

12 Spykman tanítványa, D. Maynig 1956-ban publikálta "Heartland and Rimland in Eurasian History" című írását. Maynig külön hangsúlyozza, hogy "a geopolitikai kritériumoknak különösen a lakosság és az állam funkcionális orientációját kell figyelembe venniük, és nem csupán a területnek a szárazföldre és a tengerhez való földrajzi viszonyát."(1) Vidal de la Blanche hatása ebben nyilvánvaló.

13 Maynig szerint az eurázsiai peremvidék minden tere funkcionális és kulturális hajlamai szerint három típusra osztható.

"Kína, Mongólia, Észak-Vietnam, Banglades, Afganisztán, Kelet-Európa (beleértve Poroszországot is), a Baltikum és Karélia a szívföld felé szervesen hajló terek. Dél-Korea, Burma, India, Irak, Spanyolország, Jugoszlávia geopolitikailag semleges. Nyugat-Európa, Görögország, Törökország, Irán, Pakisztán, Thaiföld a talassokrata blokk felé hajlik. "

14 1965-ben egy másik Spykman-követő, W. Kirk kiadott egy könyvet(2), amely Mackinder híres cikkének címét reprodukálta: "A történelem földrajzi tengelye". Kirk továbbfejlesztette Spykman tézisének a peremvidék központi jelentőségéről a geopolitikai erőegyensúly szempontjából. Maynig kulturális-funkcionális elemzése és a "part menti zónák" megkülönböztetése alapján a "tellurokrata" vagy "thalassokrata" hajlam tekintetében Kirk egy olyan történelmi modellt épített fel, amelyben a part menti civilizációk, amelyekből a kulturális impulzusok több-kevesebb intenzitással a kontinensen belül is kiindulnak, játsszák a főszerepet. Így a "belső félhold" azon szektorai számára, amelyeket Maynig "thalassokrata orientációjuként" definiált, "magasabb" kulturális formákat és történelmi kezdeményezést ismerünk el.

15 Az amerikai Sol Cohen "Geography and Politics in a Divided World"(4) című könyvében a geopolitikai módszerhez egy további osztályozást javasolt, amely az alapvető geopolitikai valóságok "magra" és "diszkontinuus övekre" való felosztásán alapul. Az ő szemszögéből a bolygó minden egyes régiója 4 geopolitikai összetevőre bontható:

- "1) a külső tengeri (vízi) környezet, amely a kereskedelmi flottáktól és a kikötőktől függ;
- 2) kontinentális mag (mag), azonos a "Hinterland"-al (geopolitikai kifejezés, amely a "parttól távoli belföldi területeket" jelenti);
- 3) diszkontinuus öv (a kontinensen belül vagy attól távol eső part menti szektorok);
- 4) ettől az együttestől geopolitikailag független régiók."

16 A "diszkontinuus övek" koncepcióját olyan vezető amerikai stratégák vették át, mint Henry Kissinger, aki úgy vélte, hogy a "diszkontinuus" tengerparti övezetekkel kapcsolatos amerikai politikai stratégia a töredékek egyetlen egészé váló összekapcsolása, és így a szovjet Eurázsia feletti teljes ellenőrzés biztosítása az atlantizmus számára. Ezt a tanítást "Linkage"-nek nevezik az angol "link", "kapcsolat", "link" szóból. Ahhoz, hogy az

"anakonda" stratégiája teljes mértékben sikeres legyen, különös figyelmet kellett fordítani Eurázsia azon "parti szektoraira", amelyek vagy semlegesek maradtak, vagy a kontinens belseje felé húzódtak. A gyakorlatban ezt a politikát a vietnami háború, az amerikai-kínai kapcsolatok kiéleződése, az USA által az iráni USA-barát rezsimnek nyújtott támogatás, az ukrajnai és balti disszidens nacionalisták támogatása stb. révén valósították meg.

17 A háború utáni amerikai atlantista geopolitikai iskola a korábbi korszakokhoz hasonlóan folyamatosan fenntartotta a visszajelzéseket a hatóságokkal.

18 A geopolitikai nézetek alakulása a "nukleáris korszakkal" kapcsolatban ugyanennek az amerikai iskolának egy másik képviselőjénél, Colin Graynél található. "A nukleáris korszak geopolitikája"(6) című művében felvázolja az USA és a NATO katonai stratégiáját, ahol a nukleáris objektumok bolygószintű elhelyezését a régiók földrajzi és geopolitikai jellemzőitől teszi függővé.

2.2 Az atlantisták megnyerték a hidegháborút

19 Az atlantizmus geopolitikai fejlődése az 1990-es évek elejére éri el csúcspontját. Az "anakonda" stratégia abszolút hatékonyságot mutat. Az első angolszász geopolitikusok - Mackinder és Mahan, Spykman által korrigálva - szinte "prófétai" helyessége ebben az időszakban látható.

20 A Varsói Szerződés és a Szovjetunió összeomlása az egész huszadik században követett atlantista stratégia irányultságának diadalát jelzi. A Nyugat megnyeri a hidegháborút a Kelettel. A tengeri hatalom ünnepli a Nyugat feletti győzelmét.

21 Geopolitikai szempontból ez az esemény a következőképpen magyarázható:

22 A szovjet blokk és a NATO szembenállása volt a szárazföld és a tenger, a behemót és a leviatán közötti szembenállás első tiszta és hamisítatlan formája. Ugyanakkor a geopolitikai erőviszonyok nemcsak ideológiai, hanem geopolitikai konstanciákat is tükröztek.

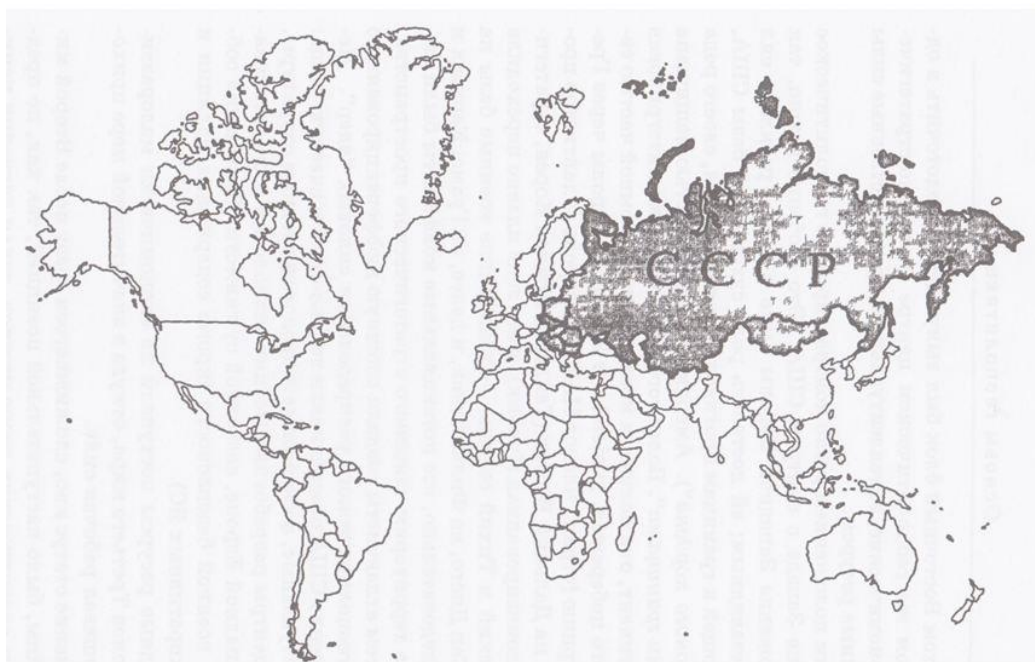
23 A Szovjetunió, mint Eurázsia, a szovjet típusú ideokráciát testesítette meg. Földrajzilag egy teljesen integrált "Nagy Térség" volt, hatalmas természeti erőforrásokkal és jól fejlett stratégiai fegyverzettel. A Szovjetunió fő előnye a területén élő vagy a szovjet területtel szomszédos lakosság "kulturális és funkcionális" hajlamaiban, valamint a nehezen megközelíthető szárazföldi területek jelenlétében rejlett, ami lehetővé tette megbízható védelmi és technológiai hídfőállások létrehozását. Ráadásul a Szovjetuniónak két oldalról - északon és keleten - tengeri határai voltak, amelyeket sokkal könnyebb volt megvédeni, mint a szárazföldi határokat.

24 Központosított gazdaságával a Szovjetunió kereskedelmi és élelmezési autarchiát, valamint katonai nagyhatalmi státuszt ért el. Igyekezett befolyását a lehető legnagyobb mértékben kiterjeszteni más kontinensekre is.

25 A keleti blokknak azonban számos alapvető geopolitikai hátránya volt. A legfontosabb a szárazföldi határainak hatalmas hossza volt. Míg délen a határok egybeestek a Mandzsúriától a Tien-sanig, a Pamírig és a Kaukázusig terjedő eurázsiai hegyvonulattal, addig nyugaton a határ a sík Európa közepén húzódott, amely stratégiai ugródeszka volt az atlantizmus számára, míg központi bázisa a Közép-óceán nyugati partvidékén volt. A hegyek azonban még délen is nemcsak védelmet, hanem akadályt is jelentettek, elzárva a lehetséges

terjeszkedés és a déli tengerekhez való hozzáférés kapuit.

11. ábra

A Varsói Szerződés tagállamai. Geopolitikai szempontból a keleti blokk kezdetben alulmaradt a NATO-val és az USA-val szemben. A NATO teljes mértékben ellenőrizte az egész amerikai kontinenst és Eurázsia szinte teljes tengerparti övezetét. A Varsói Szerződés tömbje stratégiaileg csak északon és keleten volt hiányos. Ez a befejezetlenség volt végül a fő oka a Szovjetunió vereségének a hidegháborúban.

26 Eközben a keleti bloknak egy és ugyanazon geopolitikai központban kellett összpontosítania katonai-stratégiai, gazdasági, szellemi, termelési erőit és természeti erőforrásait.

27 Ez szöges ellentétben állt az USA-központú Nyugat geopolitikai helyzetével. (Ez azért különösen fontos, mert Nyugat-Európa helyzete ebben az erőegyensúlyban igencsak irigylésre méltatlan volt; a szembenálló tábor határai mellett fekvő amerikai szárazföldi támaszpont szerepét kapta, egyfajta "cordon sanitaire"-t). Amerikát teljes mértékben védték "tengeri határai". Ráadásul a kontinens stratégiai integrációjával megszerezte az eurázsiai partvidék, a peremvidék nagy része feletti ellenőrzést. Nyugat-Európától Görögországon és Törökországon keresztül (NATO-tagok) az atlantisták ellenőrzése kiterjedt a Távols-Keletre (Thaiföld, Dél-Korea, a stratégiaileg gyarmatosított Japán), és ez a zóna simán átkerült az Indiai- és a Csendes-óceánra: a legfontosabb katonai bázisok San Diegóban, a Fülöp-szigeteken, és tovább, Guamban, a Karib-tengeren és Haitin. Következésképpen minden potenciális konfliktus a fő stratégiai téren kívülre került.

28 Eközben az atlantisták létrehozták a hatalmi "magok" geopolitikai elosztásának összetett, differenciált rendszerét. Nem közvetlenül az USA biztosította a katonai-stratégiai hatalmat. A szellemi, pénzügyi és ipari struktúrák, valamint a csúcstechnológia fejlesztésének központjai Nyugat-Európában összpontosultak, amely mentesült a saját katonai biztonság terheitől (kivéve a rendőrség és a tisztán dekoratív AF fenntartását).

29 A természeti erőforrások a harmadik világ gazdaságilag elmaradott régióiból származnak, ahonnan olcsó munkaerő is érkezett.

29a A status quo fenntartása, amely közvetlenül a második világháború után alakult ki, offenzív álláspont volt, mivel az atlantista geopolitikusok előrejelzései szerint egy ilyen helyzetnek elkerülhetetlenül a teljes autarchiára ítélt kontinentális blokk kimerüléséhez kellett volna vezetnie, és arra kényszerült volna, hogy minden stratégiai irányt egyszerre fejlesszen.

30 Ilyen helyzetben csak két lehetőség volt. Az első a nyugati katonai terjeszkedés volt, hogy meghódítsa Európát az Atlanti-óceánig. Ezután a Szovjetunió biztosíthatta tengeri határait, valamint ipari és technológiai potenciálját. Ezzel párhuzamosan hasonló erőfeszítéseket kellett tenni déli irányban is, hogy végre elérjék a meleg tengereket, és felszakítsák a Sea Power "anakondagyűrűjét". Ez volt a nehéz út, amely, ha sikerül, egy stabil kontinentális világhoz, rövid távon pedig a peremvidék nélküli Amerika összeomlásához vezethet.

31 A másik út ezzel szemben a Szovjetunió és katonai erőinek kivonása Kelet-Európából, cserébe a NATO-erők kivonásáért Nyugat-Európából és egy szigorúan semleges európai blokk létrehozásáért (esetleg korlátozott "diskussziós" nukleáris potenciállal). Ezt a lehetőséget komolyan megvitatták a De Gaulle-korszakban.

32 Ugyanezt lehetne tenni Ázsiával is. Beleegyezni abba, hogy feladja a közvetlen politikai ellenőrzést egyes közép-ázsiai köztársaságok felett, cserébe egy erős, Amerika-ellenes stratégiai blokk létrehozásáért Afganisztánnal, Iránnal és Indiával (esetleg Kínával), amely a hazai kontinensre összpontosít.

33 Végre lehetséges lenne e két lehetőség összekapcsolása, és nyugaton békés, keleten pedig erőszakos utat választani (vagy fordítva). Az volt a fontos, hogy e két geopolitikai tevékenységet szinkronban kezdjük el. Csak ebben az esetben remélhetnénk, hogy a bolygó erőviszonyai megváltoznak, és a Föld egyértelmű pozícióvesztéséből a Föld pozícionyerése lesz. Át kellett törni a "megfékezésen", a hidegháború idején az "anakonda" geopolitikai taktikára használt kifejezésen.

34 Mivel azonban a Szovjetunió nem mert megtenni ezt a radikális geopolitikai lépést, az atlantista hatalmaknak csak le kellett aratniuk szigorúan kiszámított és geopolitikailag igazolt hosszú távú pozicionálási stratégiájuk eredményeit.

35 Az autarchikus szovjet hatalom nem bírta elviselni, és az átfogó túlterheléstől megbukott. Az afganisztáni katonai invázió pedig ahelyett, hogy megmentette volna a helyzetet, ahelyett, hogy párhuzamos stratégiai lépést tett volna Nyugat-Európában (békés vagy nem békés), inkább rontott a helyzeten.

2.3 Aerokrácia és Etherokrácia

36 A hagyományos atlantista geopolitika, amelynek középpontjában a tengeri hatalom áll, "a tenger geopolitikája". Az erre a geopolitikára épülő globális stratégia a Nyugatot a bolygóhatalom megteremtéséhez vezette. A technológia fejlődése azonban a légtér fejlődéséhez vezetett, ami sürgetővé tette a "levegő geopolitikájának" kialakítását.

37 A "tenger geopolitikájával" ellentétben, amely teljes és kiforrott, nincs teljes értékű "levegő geopolitikája". Az általános geopolitikai képhez hozzáadódik a légi tényező. A légtér és a kapcsolódó új fegyvertípusok - a stratégiai repülés, az interkontinentális rakéták és a nukleáris fegyverek - aktualizálásának néhány összefüggése azonban jelentősen megváltozott.

38 A légtér fejlődése bizonyos mértékig megegyezett a szárazfölddel és a tengerrel, mert a

repülőgépek és a rakéták számára nem volt olyan jelentős a különbség e terek között. (A repülőgép-hordozók létrehozása különösen fontos lépés volt, mivel végre elválasztotta a légi bázisokat a szárazföldtől, és függetlenítette őket a földfelszín minőségétől.)

39 Ugyanakkor a repülés fejlődése megváltoztatta a bolygók méretarányait, a Földet sokkal "kisebbsé", a távolságokat pedig "rövidebbé" tette. Ugyanakkor a rakétatudomány és a stratégiai repülés fejlődése relativizálta a hagyományos geopolitikai tényezőket - tengeri és szárazföldi határok, belső kontinentális bázisok stb.

40 A fegyverek Föld körüli pályára való áthelyezése és a világűr stratégiai felderítése a bolygó "összszegregorodásának" és a térbeli különbségek végleges relativizálásának utolsó szakasza volt.

41 A tényleges geopolitikának a szárazföld és a tenger mellett még két elemet kell figyelembe vennie: a levegőt és az étert (kozmosz tér). A nukleáris fegyverek (légi) és a "csillagháborús" program (űr) katonai szinten megfelelnek ezeknek az elemeknek. A tellurokrácia (szárazföldi hatalom) és a thalassokrácia (tengeri hatalom) analógiájára a geopolitikai rendszerek e két legújabb módosulását aerokráciának (légi hatalom) és etherokráciának (éterhatalom) nevezhetjük.

42 Carl Schmitt vázlatosan vázolta fel ezt a két új szférát. Legfontosabb és legalapvetőbb megállapítása, hogy mind az "aerokrácia", mind az "etherokrácia" a tenger "nomoszájának" továbbfejlesztését, a "talassokrácia" előrehaladott fázisait jelenti, mivel az új szférák kifejlesztésének teljes technikai folyamata a környezet "elfolyósításának" irányába halad, ami Schmitt szerint megfelelő kulturális és civilizációs folyamatokkal jár együtt - a föld "nomoszájától" való fokozatos eltávolodás, nemcsak stratégiai, hanem etikai, spirituális, társadalmi-politikai értelemben is.

43 Más szóval, a légi és űrkörnyezet fejlesztése a thalassokratikus tendenciák folytatása, és következésképpen a tisztán atlanti stratégia legmagasabb fokának tekinthető.

44 Ebből a szempontból a blokkok nukleáris konfrontációja a hidegháborúban a "tengeri hatalom" által megszabott feltételek melletti versengésként jelenik meg, amely kénytelen elfogadni a stratégiai pozíciópárbajnak a szembenálló fél által diktált feltételeit. A nyugati világ technológiai és stratégiai értelemben vett fejlődésének logikájához kapcsolódó aktív "elemek elfolyósításának" ilyen folyamata párhuzamos az atlantisták offenzív álláspontjával, a parti zónáknak a kontinentális központtól való elválasztásának politikájával - mindkét esetben az egyik geopolitikai tábor offenzív kezdeményezése és a másik védekező reakciója.

45 Intellektuális szinten ez abban nyilvánul meg, hogy az atlantisták elméleti szinten "aktív geopolitikát" fejlesztenek ki, nyíltan és szisztematikusan foglalkoznak ezzel a tudománnyal.

46 A geopolitika a Nyugat esetében olyan diszciplínaként működik, amely a nemzetközi stratégia általános körvonalait diktálja. A keleti blokk esetében sokáig nem ismerték el hivatalosan, és még mindig egy potenciális ellenség lépéseire adott "reakcióként" létezik. Ez egy "passzív geopolitika" volt és maradt, amely inkább tehetetlenséggel válaszol az atantizmus stratégiai kihívására.

47 Ha a nukleáris fegyverek és a repülés (az aerokrácia szférájában) esetében a Szovjetunió képes volt minden hazai erőforrás megterhelése árán relatív paritást elérni, a következő

szakaszban az etherokrácia szférájában strukturális összeomlás következett be, és a "csillagháborúkhöz" kapcsolódó technológiák területén a verseny a hidegháború végső geopolitikai veszteségéhez és vereségéhez vezetett.

48 A nukleáris világban és az orbitális terek fejlődésében zajló geopolitikai folyamatok lényegének megértéséhez alapvető fontosságú Carl Schmitt megállapítása, miszerint az aerokrácia és az éterokrácia nem önálló civilizációs rendszerek, hanem csupán a tengeri "nomosz" fejlődése.

2.4 A legújabb atlantizmus két változata

49 Az atlantisták győzelme a Szovjetunió felett (heartland'óm) egy radikálisan új korszakba való belépést jelentett, amely eredeti geopolitikai modelleket követelt. Az összes hagyományos terület, régió, állam és szövetség geopolitikai státusza drasztikusan megváltozott. A bolygó valóságának megértése a hidegháború befejezése után az atlantista geopolitikusokat két elvi sémához vezette.

50 Az egyiket "pesszimistának" nevezhetjük (az atlantizmus esetében). Megörökíti az atlantizmus számára hagyományos, a Szovjetunió bukásával nem befejezettek és napirendről le nem vettnek tekintett, a Szovjetunióval szembeni konfrontációt a belső országokkal, és új, civilizációs hagyományokon és stabil etnikai archetípusokon alapuló eurázsiai blokkok kialakulását jósolja. Ezt a változatot nevezhetnénk "neatlantizmusnak". Lényege a geopolitikai világkép alapvető dualizmusban való szemléletének folytatásában rejlik, amelyet árnyal, hogy (Eurázián kívül) további geopolitikai zónákat emel ki, amelyek a Nyugattal való konfrontáció központjaivá válhatnak. Ennek a neatlanti megközelítésnek a legkiemelkedőbb képviselője Samuel Huntington.

51 Az ugyanezen eredeti geopolitikai képen alapuló második séma ezzel szemben optimista (az atlantizmus számára) abban az értelemben, hogy a Nyugat hidegháborús győzelméből adódó helyzetet véglegesnek és háború nélkülinek tekinti. Ez az alapja a "mondializmus" elméletének, a történelem vége és az Egy világ koncepciójának, amely szerint a geopolitikai differenciálódás minden formája - kulturális, nemzeti, vallási, ideológiai, állami stb. - stb. hamarosan végleg felülkerekednek, és eljön a liberális demokrácia elvein alapuló egyetlen egyetemes civilizáció korszaka. A történelem azzal a geopolitikai összecsapással együtt ér véget, amely kezdetben a történelem fő mozgatórugóját adta. Ez a geopolitikai projekt Francis Fukuyama amerikai geopolitikus nevéhez fűződik, aki "A történelem vége" kifejező címmel írt programcikket. Ezt a mondialista elméletet a következő fejezetben tárgyaljuk.

52 Vizsgáljuk meg Huntington koncepciójának főbb pontjait, amely a hagyományos nyugati atlantista geopolitika ultramodern továbbfejlesztése. Fontos, hogy Huntington "A civilizációk összecsapása" című programcikkét Fukuyama "A történelem vége" című tézisére adott válaszként építi fel. Jellemző, hogy politikai szinten ez a polémia megfelel az USA két vezető politikai pártjának: Fukuyama a demokraták globális stratégiai álláspontját fejezi ki, míg Huntington a republikánusok szócsöve. Ez meglehetősen pontosan leírja a két legújabb geopolitikai projekt lényegét: a neatlantizmus konzervatív irányvonalat követ, míg a "mondializmus" egy teljesen új megközelítést preferál, amelyben minden geopolitikai realitás teljes újragondolás alá kerül.

2.5 A civilizációk összecsapása: Huntington neoatlantizmusa

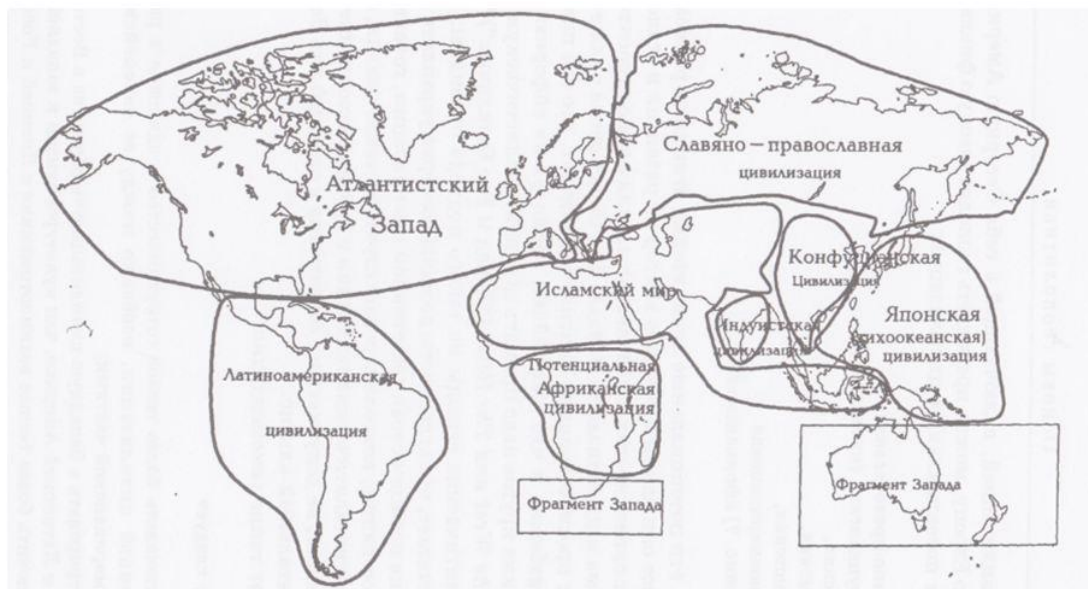
53 Samuel P. Huntington, a Harvard Egyetem John Olin Stratégiai Tanulmányok Intézetének igazgatója elméletének jelentése. Ezt fogalmazta meg a "A civilizációk összecsapása" című cikkében (amely a "Változások a globális biztonságban és az amerikai nemzeti érdekek" című geopolitikai projekt összefoglalójaként jelent meg):

54 Az atlantizmus látható geopolitikai győzelme az egész bolygón - a Szovjetunió bukásával a kontinentális erők utolsó bástyája is eltűnt - valójában a valóságnak csak egy felszínes szeletét érinti. A NATO stratégiai sikere az ideológiai keretkezéssel, azaz a fő konkurens kommunista ideológia elutasításával nem érinti a mély civilizációs rétegeket. Huntington Fukuyamával ellentétben azt állítja, hogy a stratégiai győzelem nem civilizációs győzelem; a nyugati ideológia - a liberális demokrácia, a piac stb. - A nyugati ideológia - liberális demokrácia, piac stb. - csak átmenetileg vált alternatívátlanná, mivel hamarosan civilizációs és geopolitikai sajátosságok kezdenek megmutatkozni a nem hagyományos nemzetekben, a Szavicszkij által említett "földrajzi individualum" analógiájára.

55 A kommunizmus ideológiájának elutasítása és a hagyományos államok szerkezetében bekövetkezett változások - egyes formációk összeomlása, mások megjelenése stb. - A kommunista ideológia elhagyása és a hagyományos államok szerkezetének változása, egyes entitások összeomlása és újak megjelenése stb. nem vezet az egész emberiség automatikus igazodásához az atlantista értékek egyetemes rendszeréhez, hanem éppen ellenkezőleg, a felszínes ideológiai kliséktől mentes, mélyebb kulturális rétegeket teszi újra relevánssá.

56 Huntington George Weigelt idézi: "A deszekularizáció a huszadik század végének egyik meghatározó társadalmi tényezője". Következésképpen, ahelyett, hogy Fukuyama szerint a nemzetek elutasítanák a vallási identifikációt az Egy Világban, éppen ellenkezőleg, a nemzetek még élénkebben fogják érezni a vallási hovatartozást.

12. ábra

8 civilizáció (Huntington szerint).

57 Huntington szerint a nyugati (= atlantiszi) civilizáció mellett, amely magában foglalja Észak-Amerikát és Nyugat-Európát, hét másik potenciális civilizáció geopolitikai rögzülése is előre látható:

- 1) Szláv-ortodox,
- 2) Konfuciánus (kínai),
- 3) Japán,
- 4) Iszlám,
- 5) Hindu,
- 6) latin-amerikai és esetleg 7) afrikai.

58 Természetesen ezek a potenciális civilizációk korántsem egyenlőek. Ami azonban közös bennük, hogy fejlődésük és kialakulási vektoruk az atlantizmus és a nyugati civilizáció pályájától eltérő irányba fog haladni. Így a Nyugat ismét konfrontációs helyzetbe kerül. Huntington szerint ez gyakorlatilag elkerülhetetlen, és a monodialista körök eufóriája ellenére most egy reális formulát kellene elfogadni: "A Nyugat és a többi"(9).

59 E megközelítés geopolitikai következtetései nyilvánvalóak: Huntington szerint az atlantistáknak mindent meg kell tenniük saját civilizációjuk stratégiai pozíciójának megerősítése érdekében, fel kell készülniük a konfrontációra, konszolidálniuk kell a stratégiai erőfeszítéseket, vissza kell szorítaniuk a többi geopolitikai egységben az atlantiellenes tendenciákat, és meg kell akadályozniuk, hogy azok a Nyugat számára veszélyes kontinentális szövetségé olvadjanak össze.

60 A következő ajánlásokat teszi:

"A Nyugatnak

- szorosabb együttműködés és egység biztosítása saját civilizációján belül, különösen annak európai és észak-amerikai részei között;
- integrálni a nyugati civilizációba azokat a kelet-európai és latin-amerikai társadalmakat, amelyek kultúrája közel áll a nyugatihoz;
- a Japánnal és Oroszországgal való szorosabb kapcsolatok biztosítása;
- megakadályozni, hogy a civilizációk közötti helyi konfliktusok globális háborúkká fajuljanak;
- a konfuciánus és iszlám államok katonai terjeszkedésének korlátozása;
- megállítani a nyugati katonai hatalom hanyatlását, és biztosítani a katonai fölényt a Távols-Keleten és Délnyugat-Ázsiában;
- az iszlám és a konfuciánus országok közötti nehézségek és konfliktusok kiaknázása;
- a nyugati értékek és érdekek felé orientált csoportok támogatása más civilizációkban;
- a nyugati érdekeket és értékeket tükröző és legitimáló nemzetközi intézmények megerősítése, valamint a nem nyugati államok részvételének biztosítása ezekben az intézményekben".

61 Ez a neoatlantizmus doktrínájának tömör és lényegre törő megfogalmazása.

62 A tiszta geopolitika szempontjából ez Maehan és Speakman elveinek pontos betartását jelenti, és Huntington a kultúra és a civilizációs különbségek, mint legfontosabb geopolitikai tényezők hangsúlyozása jelzi, hogy a geopolitika klasszikus iskolájához tartozik, amely egy "organicista" filozófiára vezethető vissza, amely eredetileg a társadalmi struktúrákat és az államokat nem mechanikus vagy tisztán ideológiai entitásoknak, hanem "életformáknak" tekintette.

63 Huntington Kínát és az iszlám államokat (Irán, Irak, Líbia stb.) nevezi meg a Nyugat legvalószínűbb ellenfeleinek. Ezt közvetlenül Maynig és Kirk tanai befolyásolják, akik úgy vélték, hogy a "parti zónák", a peremvidék - míg a "konfuciánus" és az iszlám civilizáció geopolitikailag a peremvidékhez tartozik - orientációja fontosabb, mint a szívvidék helyzete.

Ezért a neoatlantizmus más képviselőivel, különösen Paul Wolfowitzal ellentétben Huntington nem Oroszország-Eurázsia, Szívföld vagy valamilyen új eurázsiai kontinentális entitás geopolitikai újjáélesztésében látja a fő veszélyt.

64 Az amerikai Paul Wolfowitz (biztonsági tanácsadó) 1992 márciusában az amerikai kormánynak készített jelentése arról beszél, hogy "meg kell akadályozni, hogy az európai és ázsiai kontinensen egy olyan stratégiai hatalom alakuljon ki, amely képes szembeszállni az Egyesült Államokkal" (P), és kifejti továbbá, hogy a legvalószínűbb hatalom, amelyre itt gondolnak, Oroszország, és hogy a balti államokra alapozott "cordon sanitaire"-t kell létrehozni vele szemben. Ebben az esetben az amerikai stratégia, Wolfowitz közelebb áll Mackinderhez, mint Spykmanhoz, ami megkülönbözteti nézeteit Huntington elméletétől.

65 Minden esetben, függetlenül a konkrét potenciális ellenfél meghatározásától, az összes neoatlantista álláspontja lényegében egységes marad: a hidegháborúban aratott győzelem nem semmisíti meg a Nyugatot fenyegető, más (jelenlegi vagy jövőbeli) geopolitikai entitások által jelentett veszélyt. Ezért korai lenne "Egy világról" beszélni, és a talasszokrácia (aerokráciával és etherokráciával megerősített) és a tellurokrácia bolygói dualizmusa marad a XXI. század fő geopolitikai rendszere.

66 Ennek a dualizmusnak egy új és általánosabb formulája Huntington tézise: A Nyugat és a többi.

3. fejezet

Mondializmus .

3.1 A monializmus őstörténete

67 A "monializmus" fogalma megelőzte a Nyugat végső győzelmét a hidegháborúban.

68 A monializmus értelme az elkerülhetetlen bolygói integráció, az államok, népek, nemzetek és kultúrák sokaságából az egységes világba - Egy Világba - való átmenet posztulálásában merül ki.

69 Ennek az eszmének az eredete bizonyos utópisztikus és chiliasztikus mozgalmakban érhető tetten, amelyek a középkorig és a mély ókorig nyúlnak vissza. Ennek alapja az az ábrázolás, hogy a történelem egy bizonyos csúcspontján a föld összes nemzete egy országba gyűlik majd össze, amely nem ismer többé ellentmondásokat, tragédiákat, konfliktusokat és a szokásos földi történelemre jellemző problémákat. A mondialista utópia tisztán misztikus változata mellett léteztek racionalista változatok is, amelyek közül az egyiknek Auguste Comte "harmadik korszak" tana vagy Lessing humanista eszkatológiája tekinthető.

70 A mondialista eszmék inkább a mérsékelt európai és különösen az angol szocialistákra voltak jellemzőek (néhányan közülük a Fabian Societyben tömörültek). A kommunisták is egy világállamról beszéltek. Másrészt a XIX. század végétől kezdve a világ üzleti életének nagy alakjai hoztak létre hasonló mondialista szervezeteket, például Sir Cecil Rhodes, aki megszervezte a Kerekasztal Csoportot, amelynek tagjai "segíteni akarták az akadálytalan kereskedelmi rendszer létrehozását az egész világon és az egységes világkormány létrehozását". A szocialista motívumok gyakran keveredtek a liberális-kapitalista motívumokkal, és a kommunisták együtt éltek ezekben a szervezetekben a legnagyobb pénzügyi tőke képviselőivel. Mindannyian osztoztak a bolygóegyesítés utópisztikus eszméjébe vetett hitükben.

71 Jelentős, hogy a Népszövetség, később az ENSZ és az UNESCO mind ilyen, a világpolitikát nagymértékben befolyásoló moniedialista körök kiterjesztései voltak.

72 A XX. század folyamán ezek a felesleges reklámokat kerülő, sőt gyakran "titkos" jellegű pénzintézetek számos nevet változtattak. Ott volt Harry Davis "Universal Movement for World Confederation", a "Federal Union" és még a "Crusade for World Government" is (amelyet Henry Asborn angol parlamenti képviselő szervezett 1946-ban).

73 A Nyugat feletti teljes koncepcionális és stratégiai hatalomnak az Egyesült Államokban való összpontosításával ez lett a monializmus fő központja, amelynek képviselői párhuzamos hatalmi struktúrát alkottak, amely tanácsadókból, elemzőkből és stratégiai kutatóközpontokból állt.

74 Így jött létre három fő mondiális szervezet, amelyek létezése csak viszonylag nemrég vált ismertté a nyugati közvélemény előtt. A hivatalos struktúrákkal ellentétben ezek a csoportok sokkal nagyobb tervezési és kutatási szabadságot élveztek, mivel mentesültek az ENSZ-bizottságok stb. tevékenységét szabályozó rögzített és hivatalos eljárások alól.

75 Az első a Külkapcsolatok Tanácsa (Council on Foreign Relations, C.F.R.) volt. Alapítója a

legnagyobb amerikai bankár, Morgan volt. Ez az informális szervezet az amerikai stratégia bolygósintű kidolgozásával foglalkozott, amelynek végső céljaként a bolygó teljes egyesítését és a Világkormány létrehozását tekintették. Ez a szervezet 1921-ben jött létre a "Carnegie Alapítvány az Egyetemes Békéért" ágaként, és a benne tömörülő politikusok a bolygó jövőjéről alkotott világnézeti nézeteket vallották. Mivel a C.F.R. tagjainak többsége egyúttal a skót szabadkőművesség magas rangú méltóságai is voltak, feltételezhető, hogy geopolitikai projektjeiknek volt valamilyen humanitárius és misztikus dimenziója is.

76 1954-ben jött létre a második mondialista struktúra, a Bilderberg Klub vagy Bilderberg Csoport. Nemcsak amerikai elemzők, politikusok, pénzügyi szakértők és értelmiségiek, hanem európai kollégáik is összefogtak. Amerikai részről csak a C.F.R. tagjai képviselték, és annak nemzetközi folytatásának tekintették.

77 1973-ban a Bilderberg-csoport aktivistái létrehozták a harmadik legfontosabb mondialeis struktúrát, amely a Trilaterális Bizottság (Trilateral Commission) néven ismert. Az amerikaiak, a C.F.R. és a Bilderberg Csoport tagjai vezették, és az Egyesült Államokon kívül, ahol a központja található (cím - 345 East 46th street, New York), két központja volt Európában és Japánban.

78 A "Trilaterális" Bizottság elnevezése alapvető geopolitikai okokra vezethető vissza. Célja, hogy három, a technológiai fejlődésben és a piacgazdaságban vezető szerepet betöltő "nagy teret" egyesítsen az atlantizmus és az Egyesült Államok égisze alatt:

- 1) Amerikai űr, amely magában foglalja Észak- és Dél-Amerikát;
- 2) Európai űr;
- 3) a Japán által ellenőrzött csendes-óceáni térség.

79 A legfontosabb mondialeis csoportok - Bilderberg és Trilateral - élén a C.F.R. egyik magas rangú tagja, David Rockefeller bankár, a Chase Manhattan Bank tulajdonosa áll.

80 Rajta kívül minden mondialeis projekt középpontjában az atlantizmus örök elemzői, geopolitikusai és stratégiái állnak: Zbigniew Brzezinski és Henry Kissinger. A híres George Ball is szerepel.

81 Az összes mondialista projekt fő irányvonala a Nyugat stratégiai uralma és a "haladó", "humanista", "demokratikus" értékek alatt álló egységes világrendszerre való áttérés volt. E célból a politikusokból, újságírókból, értelmiségiekből, pénzemberekből, elemzőkből stb. álló párhuzamos struktúráknak, amelyeknek elő kell készíteniük a terepet, mielőtt a világkormány e mondialeis projektjét széles körben elterjesztenék, mivel előkészítés nélkül a népek és az identitást a bolygó olvasztótégelyében feloldani nem kívánó államok erőteljes pszichológiai ellenállásába ütközne.

82 Az e szervezetek által kidolgozott és követett mondialista projekt nem volt homogén. Két fő változat létezett, amelyek bár módszertanilag eltérőek voltak, elméletileg ugyanahhoz a célhoz vezettek.

3.2 A konvergencia elmélete

83 A mondializmus első, pacifistább és "békülékenyebb" változata a "konvergenciaelmélet" néven ismert. A 70-es években a C.F.R.-ben Zbigniew Brzezinski által vezetett baloldali elemzők egy csoportja által kidolgozott elmélet a hidegháború ideológiai és geopolitikai

dualizmusának leküzdését javasolja egy új kulturális és ideológiai civilizációs típus létrehozásával, amely a szocializmus és a kapitalizmus, a tiszta atlantizmus és a tiszta kontinentálizmus között helyezkedik el.

84 A szovjetek marxizmusát olyan akadálynak tekintették, amelyet a "proletariátus diktatúrája", "az osztályharc", "a termelőeszközök államosítása" és "a magántulajdon eltörlése" téziseinek elutasításával lehet legyőzni, ha áttérnek annak mérsékelt, szociáldemokrata, revizionista változatára. A kapitalista Nyugat viszont kénytelen lenne korlátozni a piac szabadságát, bevezetni a gazdaság részleges állami szabályozását stb. A közös kulturális orientáció a felvilágosodás és a humanizmus hagyományaiban található, amelyek a nyugati demokratikus rendszerek gyökerei, valamint a kommunizmus szociális etikájában (annak felpuhított szociáldemokrata változataiban).

85 A "konvergencia-elmélet" alapján megjelenő világkormányt úgy gondolták, hogy Moszkva vállalja fel Washingtonnal együtt a bolygó atlanti irányítását. Ebben az esetben az egyetemes béke korszaka kezdődne, a hidegháború véget érne, és a nemzetek képesek lennének levenni a geopolitikai feszültség terhét.

86 Fontos itt párhuzamot vonni a technológiai rendszerek "thalassokráciából" az "etherokráciába" való átmenetével: a mondialista politikusok nem a tengerrel körülvett nyugati kontinens lakóinak szemével kezdték nézni a bolygót (mint a hagyományos atlantisták), hanem az "űr pályán keringő űrhajósok" szemével. Ebben az esetben az ő szemléletük valójában az Egy Világot, az Egy Világot nézte.

87 A Mondialisták központjainak voltak moszkvai tudósítók. A kulcsfigura itt Gvishiani akadémikus volt, a Rendszerkutató Intézet igazgatója, amely a Szovjetunióban a "Trilaterális" egyfajta ága volt. Különösen sikeresek voltak azonban a nyugat-európai szélsőbaloldali pártok körében, amelyek többsége az "eurokommunizmus" útját járta, amelyet a globális konvergencia fő koncepcionális alapjának tekintettek.

3.3 A Nyugat bolygósintű győzelme

88 A konvergenciaelméletek jelentették azt az ideológiai alapot, amelyre Mihail Gorbacsov és tanácsadói hivatkoztak a peresztrojka bevezetésekor. Így néhány évvel a szovjet peresztrojka kezdete előtt hasonló projektet kezdtek megvalósítani Kínában, amellyel a "háromoldalú bizottság" képviselői a 70-es évek vége óta szoros kapcsolatokat alakítottak ki. A kínai és a szovjet "peresztrojka" geopolitikai sorsa azonban eltérő volt. Kína ragaszkodott a szerepek "igazságos" elosztásához és a Nyugat ideológiájának a szocializmus irányába történő megfelelő elmozdulásához. A Szovjetunió sokkal tovább ment az engedmények útján.

89 Az amerikai mondialisták logikáját követve Gorbacsov megkezdte a szovjet térség strukturális átalakítását a "demokratizálódás" és a "liberalizáció" irányába. Ez először a Varsói Szerződés országait, majd a Szovjetunió köztársaságait érintette. Megkezdődött a stratégiai fegyverzetcsökkentés és az ideológiai közeledés a Nyugathoz. Ebben az esetben azonban figyelmet kell fordítani arra a tényre, hogy Gorbacsov uralkodásának évei az Egyesült Államokban a szélsőséges republikánusok - Reagan és Bush - elnökségének időszakára estek. Ráadásul Reagan volt az egyetlen elnök az elmúlt években, aki következetesen elutasította a részvételét minden mondialista szervezetben. Kemény, következetes és kompromisszummentes atlantista volt, liberális-piacorientált ember, aki nem volt hajlandó kompromisszumot kötni semmilyen "baloldali" ideológiával, még a legmérsékeltbb demokratikus vagy szociáldemokrata meggyőződésűekkel sem. Ezért

Moszkva konvergenciára és a keleti blokk képviselőinek jelentős súlyával rendelkező világkormány létrehozására irányuló lépései a legkedvezőtlenebb ideológiai akadályokba ütköztek az ellenpóluson. Az atlantista Reagan (később Bush) egyszerűen Gorbacsov mondialis reformjait használta fel pusztán haszonelvű célokra. Az önkéntes engedmények nem párosultak megfelelő korlátozásokkal a tengeri hatalom részéről, és a Nyugat sem geopolitikai, sem ideológiai kompromisszumokba nem ment bele az önfelszámoló Euráziával. A NATO nem oszlott fel, és erői nem hagyták el sem Európát, sem Ázsiát. A liberális demokratikus ideológia tovább erősítette pozícióját.

90 Ebben az esetben a mondializmus nem önálló, a gyakorlatban is megvalósuló geopolitikai doktrínaként, hanem a "hidegháború" pragmatikusan alkalmazott eszközeként működött, amelynek Mackinder és Mahan téziseire épülő logikáját az USA nem utasította el.

3.4 Francis Fukuyama "A történelem vége" című műve.

91 A Szovjetunió felbomlása és a Nyugat győzelme után a monista projekteknek vagy fel kellett bomlaniuk, vagy meg kellett változtatniuk a logikájukat.

92 Francis Fukuyama tanítása, aki a kilencvenes évek elején publikálta A történelem vége című programadó cikkét, a monializmus új változatává vált a posztszovjet időszakban. A neomondializmus ideológiai alapjának tekinthető.

93 Fukuyama a következő változatát kínálja a történelmi folyamatnak. Az emberiség az "erő törvényének", az "obskurantizmusnak" és a "társadalmi valóság irracionális kezelésének" sötét korszakából a legésszerűbb és leglogikusabb rendbe jutott, amelyet a kapitalizmus, a modern nyugati civilizáció, a piacgazdaság és a liberális-demokratikus ideológia testesít meg. A történelem és annak fejlődése csak az irracionális tényezők rovására tartott ki, amelyek apránként adták át a helyüket az ész törvényeinek, az összes érték közös pénzbeli ellenértékének stb. A Szovjetunió bukása az "irracionális" utolsó bástyájának bukását jelenti. Ez a Történelem végével és egy különleges bolygói lét kezdetével függ össze, amely a Piac és a Demokrácia jegyében fog lezajlani, és amely a világot egy jól koordinált, racionálisan működő gépezetté fogja egyesíteni.

93a Egy ilyen Új Rend, bár egy tisztán atlanti rendszer univerzalizálásán alapul, túl fog lépni az atlantizmuson, és a világ minden régióját egy új modell szerint kezdik majd átszervezni, a gazdaságilag legfejlettebb központok körül.

3.5 Jacques Attali geoökonómiája

94 Vannak olyan európai szerzők is, akik szimpatizálnak Fukuyama elméletével. Jacques Attali például, aki hosszú éveken át Francois Mitterrand francia elnök személyes tanácsadója volt, és egy ideig az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank igazgatója is volt, hasonló elméletet dolgozott ki "Horizon Lines" című könyvében.

95 Attali úgy véli, hogy jelenleg a harmadik korszak zajlik - a "pénz korszaka", amely az érték univerzális megfelelője, mivel minden dolgot anyagi számokkal egyenlővé téve rendkívül könnyen és a legracionálisabban kezelhető. Attali maga is a zsidó-kabbalisztikus kontextusban értelmezett messianisztikus korszakhoz kapcsolja ezt a megközelítést (részletesebben kifejti ezt a szempontot egy másik, kifejezetten a messianizmusnak szentelt könyvében - "Eljön Ő"). Ez különbözteti meg őt Fukuyamától, aki a szigorú pragmatizmus és utilitarizmus keretein belül marad.

96 Jacques Attali a "már eljött" jövőre vonatkozó változatát kínálja. Az egységes liberális és demokratikus ideológia és piaci rendszer dominanciája az egész bolygón, valamint az információs technológia fejlődése ahhoz a helyzethez vezet, amikor a világ egységes és homogén lesz, és a történelem során uralkodó geopolitikai valóság a "harmadik korszakban" háttérbe szorul. A geopolitikai dualizmus megszűnik.

97 Az egységes világ azonban új geopolitikai strukturálást kap, ezúttal a "geoökonómia" elvei alapján. A "geoökonómia" fogalmát először Fritz Roerig történész javasolta, és Fernand Braudel népszerűsítette.

98 A "geoökonómia" a globális geopolitika egy speciális változata, amely nem a geopolitikai megközelítés lényegét jelentő földrajzi, kulturális, ideológiai, ideológiai, etnikai, vallási stb. tényezőket tekinti elsődlegesnek, hanem pusztán a gazdasági valóságot a térhez való viszonyában. A "geoökonómia" szempontjából teljesen mindegy, hogy ott és ott milyen emberek élnek, milyen a történelmük, kulturális hagyományaik stb. Minden azon múlik, hogy hol található a világ tőzsdéinek, ásványkincseinek, információs központjainak és főbb iparágainak központjai. A "geoökonómia" úgy közelíti meg a politikai valóságot, mintha már létezne egy világkormány és egy egységes bolygóállam.

99 Attali geoökonómiai megközelítése három nagy régió kijelöléséhez vezet, amelyek az Egy Világban az új gazdasági terek központjai.

- 1) az amerikai űr, amely végül mindkét Amerikát egyetlen pénzügyi-ipari övezetben egyesítette.
- 2) az európai tér, amely Európa gazdasági egyesülése után alakult ki.
- 3) A csendes-óceáni térség, az "új jólét" zónája, több egymással versengő központtal - Tokió, Tajvan, Szingapúr stb.

100 Attali szerint e három globális tér között nem lesznek különösebb különbségek vagy ellentmondások, mivel a gazdasági és ideológiai típus minden esetben szigorúan azonos lesz. Az egyetlen különbség a legfejlettebb központok tisztán földrajzi elhelyezkedése lesz, amelyek maguk köré összpontosítják a kevésbé fejlett, térben közel fekvő régiókat. Ilyen koncentrikus átrendeződésre csak a "történelem végén" kerülhet sor, vagy másképpen fogalmazva, a geopolitika által diktált hagyományos realitások eltörlésével.

101 A civilizációs-geopolitikai dualizmus megszűnik. Az atlantizmussal ellentétes pólus hiánya a tér kardinális újragondolásához vezet. Megkezdődik a geoökonómia korszaka.

102 Az ilyen projekteket kidolgozó és megvalósító koncepcionális és politikai eszköznek számító "Trilaterális Bizottság" alapjául szolgáló elképzelések Attali modelljében nyerték el végső kifejeződésüket.

103 Jellemző, hogy a Trilaterális vezetői (David Rockefeller, Georges Bertouin - akkor az európai osztály vezetője - és Henry Kissinger) 1989 januárjában Moszkvába látogattak, ahol Gorbacsov szovjet elnök és Alekszandr Jakovlev fogadta őket; más magas rangú szovjet vezetők - Medvegyev, Falin, Akhromejev, Dobrinin, Csernyajev, Arbatov és Primakov - is jelen voltak. Jacques Attali maga is személyes kapcsolatot tartott fenn Borisz Jelcin orosz elnökkel.

104 Egy biztos: a geoökonómiai logikára és a neomondializmusra való áttérés csak az

eurázsiai Szovjetunió geopolitikai önfelszámolása után vált lehetővé.

105 A neomondializmus nem közvetlen folytatása a történelmi monodializmusnak, amely eredetileg baloldali szocialista elemek jelenlétét feltételezte a végső modellben. Ez egy köztes változat a monodializmus és az atlantizmus között.

3.6 Santoro professzor katasztrófa utáni monializmusa

106 A neomondializmusnak vannak részletesebb változatai is. Az egyik legszembevetőbb a Carlo Santoro professzor vezetésével a milánói Nemzetközi Politikai Tanulmányok Intézete (ISPI) által kidolgozott futurologiai geopolitikai koncepció.

107 Santoro modellje szerint az emberiség jelenleg a kétpólusú világból a multipolaritás (geoökonómiai értelemben vett, Attali művében szereplő) mondialista változata felé tartó átmeneti szakaszban van. A nemzetközi intézmények (ENSZ stb.), amelyek Fukuyama optimista monodializmusa számára elég fejlettnek tűnnek ahhoz, hogy a "világkormány" magjává váljanak, Santoro szerint éppen ellenkezőleg, hatástalannak tűnnek, és a bipoláris geopolitika elavult logikáját tükrözik. Ráadásul az egész világ a "hidegháború" következetes lenyomatát viseli, amelynek geopolitikai logikája továbbra is meghatározó. Santoro úgy látja, hogy egy ilyen helyzetnek a civilizációs katasztrófák időszakában kell végződnie.

108 A továbbiakban felvázolja e katasztrófák hipotetikus forgatókönyvét:

- 1) A nemzetközi intézmények szerepének további gyengülése
- 2) A nacionalista tendenciák erősödése a Varsói Szerződés országaiban és a harmadik világban. Ez kaotikus folyamatokhoz vezet.
- 3) A hagyományos blokkok felbomlása (Európát nem érintve) és a meglévő államok fokozatos felbomlása.
- 4) Az alacsony és közepes intenzitású háborúk korszakának kezdete, amely új geopolitikai formációkat eredményez.
- 5) A bolygókáosz fenyegetése arra kényszeríti a különböző blokkokat, hogy felismerjék, új, hatalmas hatáskörrel rendelkező nemzetközi intézmények létrehozásának szükségességét, ami gyakorlatilag egy világkormány létrehozását jelenti.
- 6) Egy bolygóállam végleges létrehozása az új nemzetközi instanciák (Világkormány) égisze alatt.

109 Ez a modell Francis Fukuyama mondiális optimizmusa és Samuel Huntington atlanti pesszimizmusa között helyezkedik el.

4. fejezet

Alkalmazott geopolitika

4.1 "Belföldi geopolitika" - Yves Lacoste iskolája

110 Az európai geopolitikai reneszánsz Yves Lacoste geográfus tevékenységéhez köthető, aki 1976-ban megalapította a "Hérodotosz" című folyóiratot, ahol a háború utáni Európában először jelentek meg rendszeresen geopolitikai szövegek. Hangsúlyozni kell, hogy a folyóiratot egy baloldali politikai körökhöz közel álló személy vezette, míg addig az európai geopolitikát csak a meglehetősen marginális jobboldali nacionalista körök adták ki.

111 1983-ban a "Hérodotosz" című folyóirat bevezeti a nevében a "Journal of Geography and Geopolitics" alcímet, és ettől a pillanattól kezdődik a geopolitika második élete, amely immár hivatalosan is elismert, a helyzetek komplex elemzését segítő speciális politikatudományi diszciplínaként.

112 Yves Lacoste a geopolitikai elveket igyekszik a modern helyzethez igazítani. Lacoste maga sem osztja a kontinentális iskolában rejlő "organicista megközelítést", sem a tengeri hatalom ideológusainak tisztán pragmatikus és mechanisztikus geopolitikai utilitarizmusát. Az ő szemszögéből a geopolitikai megfontolások csak arra szolgálnak, hogy "a hatalmi instanciák bizonyos területekkel és az ott élő emberekkel kapcsolatos sopranikus törekvéseit igazolják"). Ez vonatkozhat a nemzetközi kapcsolatokra és a regionális kérdésekre egyaránt.

113 Lacoste számára a geopolitika csupán egy konkrét helyzet elemzésének eszközévé válik, és a tudományág alapjául szolgáló összes globális elmélet relatív, történelmileg kondicionált fogalmakra redukálódik.

114 Lacoste tehát a geopolitika egy teljesen új definícióját, valójában egy új diszciplínát kínál. Ez már nem az alapvető planetáris civilizációs-földrajzi dualizmuson alapuló, globális ideológiai rendszerekhez kötött kontinentális gondolkodás, hanem a hagyományos geopolitikában fellelhető néhány módszertani modell általános kontextusban történő, de ebben az esetben önállóan tekintett alkalmazása. Ez a geopolitika "deglobalizációja", amely szűk elemzési módszerré redukálja azt.

115 Az ilyen geopolitikát "belső geopolitikának" (la geopolitique interne) nevezik, mivel gyakran helyi problémákkal foglalkozik.

4.2 Választási geopolitika

116 Az ilyen belső geopolitika egyik változata egy speciális módszertan, amelyet az emberek politikai szimpátiái és a terület közötti kapcsolat tanulmányozására fejlesztettek ki, ahol a lakosság él. Ennek a megközelítésnek az előfutára a francia Andre Siegfried (1875-1959), politikus és geográfus volt. Ő volt az első, aki megpróbálta tanulmányozni a "belső geopolitikát" a régiók politikai preferenciáira alkalmazva. Az Yves Lacoste új iskolájának "választási geopolitikáját" megalapozó törvényszerűségek első megfogalmazásai hozzá nyúlnak vissza.

117 Siegfried írta:

"Minden pártnak, pontosabban minden politikai irányzatnak megvan a maga privilegizált területe; könnyen belátható, hogy ahogyan vannak geológiai vagy gazdasági régiók, úgy vannak politikai régiók is. A politikai klíma a természeti klímához hasonlóan vizsgálható. Azt vettem észre, hogy a hamis látszat

ellenére a közvéleményben van egy bizonyos állandóság a régiók között. A folyamatosan változó politikai választási minták mögött mélyebb és állandóbb, a regionális temperamentumokat tükröző tendenciák fedezhetők fel.

118 A Lacoste-iskolában ez az elmélet szisztematikus továbbfejlesztést kapott, és a politikai gyakorlatban széles körben használt, megszokott szociológiai eszközzé vált.”

4.3 A médiakrácia mint "geopolitikai" tényező

119 Yves Lacoste azt tűzte ki célul, hogy az információs társadalomban rejlő legújabb kritériumokat bevezeti a geopolitikába. A geopolitikai folyamatokra közvetlen hatást gyakorló információs rendszerek közül a tömegmédiának, különösen a televíziónak van a legnagyobb jelentősége. A modern társadalomban nem a fogalmi és racionális megközelítés dominál, hanem a "kép" fényessége. A társadalom jelentős részében a politikai, ideológiai és geopolitikai nézetek kizárólag a távközlés alapján alakulnak ki. A média "imázsa" egy olyan atomi szintézis, amelyben több - etnikai, kulturális, ideológiai és politikai - megközelítés egyesül. A "kép" szintetikus minősége közelebb hozza a geopolitika által hagyományosan működtetett kategóriákhoz.

120 Egy információs jelentésnek egy olyan hotspotról, amelyről semmit sem tud például egy fővárosi lakos, a legrövidebb idő alatt be kell mutatnia a régió földrajzi, történelmi, vallási, gazdasági, kulturális, etnikai profilját, és a hangsúlyokat is egy szűken meghatározott politikai célnak megfelelően kell elhelyeznie. Így az újságíró (különösen a televíziós újságíró) szakmája közel áll a geopolitikuséhoz. A média a modern társadalomban nem pusztán segéd szerepet játszik, mint korábban, hanem egyre inkább olyan erős, független geopolitikai tényezővé válik, amely képes erőteljes befolyást gyakorolni a nemzetek történelmi sorsára.

4.4 A geopolitika története

121 Az európai geopolitika általános "újjáéledésének" folyamatában van egy másik tendencia is - a geopolitika története. Nem teljesen geopolitikai értelemben, mivel a tudományág történeti rekonstrukcióját, a forrásokkal való munkát, kronológiát, rendszerezést, bibliográfiát stb. célozza. Bizonyos értelemben ez egy "múzeumi megközelítés", amely a jelenlegi helyzetre vonatkozóan nem követel következtetéseket és általánosításokat. Ezt a történelmi vonalat elsősorban Pierre-Marie Gollois és olyan szerzők művei képviselik, mint Hervé Coutaud-Bégary, Gérard Chalian, Hans-Adolphe Jacobsen stb.

122 A kezdeményezés olyan történelmi geopolitikusok szövegeit adja ki és adja újra közre, mint Mackinder, Mahan, Kjellén, Haushofer stb.

123 Az ilyen jellegű történelmi kutatások gyakran jelennek meg a francia Herodotosz folyóiratban és a Limes című új olasz geopolitikai folyóiratban, amelyet Lucio Caracciolo és Michel Korenmann adnak ki, ugyanannak a Lacoste-nak a részvételével.

4.5 "Alkalmazott geopolitika", nem geopolitika

124 Az Yves Lacoste és más jelentős szakemberek, Michel Korenmann, Paul-Marie de la Gore stb. által kidolgozott alkalmazott vagy "belső geopolitika" a modern európai politikatudományra jellemző, és tudatosan kerül a fogalmi általánosításokat és a futurologiai tanulmányokat. Alapvető különbség van e különösen Franciaországban és Olaszországban kialakult irányzat, valamint az USA és Anglia atlantista és mondialista iskolái között.

125 Az alkalmazott geopolitika sokkal kevésbé kötődik a történelmi, háború előtti geopolitikához, mint az atlantizmus és a mondializmus, nem is beszélve a "kontinentális"

hagyományról. Ez pusztán analitikus, politológiai és szociológiai módszertan, és nem több annál. Ezért különbséget kell tenni közte és maguknak a geopolitikusoknak a planetáris globális projektjei között. Lényegében két olyan tudományágról beszélünk, amelyek csak a terminológia és néhány módszer tekintetében hasonlítanak egymásra. Azáltal, hogy a geopolitikai dualizmust figyelmen kívül hagyjuk, vagy meghaladottnak, vagy irrelevánsnak, vagy egyszerűen a fő kutatási tárgy keretein kívül esőnek tekintjük, az "alkalmazott geopolitika" megszűnik a szó valódi értelmében vett geopolitika lenni, és csak egyfajta statisztikai-szociológiai módszertanná válik.

126 Az Európa és népei sorsával kapcsolatos valódi geopolitikai döntések és projektek más, az atlantizmus és a mondializmus stratégiai központjaihoz kapcsolódó esetekben alakulnak ki. Így az európai integráció projektjét kizárólag a "Trilaterális Bizottságban", azaz egy olyan mundialista szupranacionális szervezetben együttműködő értelmiségiek erőfeszítései alapján dolgozták ki, amelynek sem szigorú jogi státusa, sem politikai legitimitációja nem volt. A francia Jacques Attali ennek a szervezetnek az adatai alapján dolgozta ki geopolitikai elméleteit, amelynek tagja volt, nem pedig a modern európai iskola "alkalmazott" geopolitikája alapján.

5. fejezet

Az európai új jobboldal geopolitikája

5.1 A száz zászló Európája - Alain de Benoit

127 Azon kevés európai geopolitikai iskola egyike, amely folytonosságot tart fenn a háború előtti német kontinentális geopolitikusok elképzeléseivel, az Új Jobboldal. Ez a mozgalom az 1960-as évek végén alakult ki Franciaországban, és a mozgalom vezetőjéhez, Alain de Benoit filozófushoz és publicistához köthető.

128 Az "Új Jobboldal" élesen különbözik a hagyományos francia jobboldaltól - monarchisták, katolikusok, germanofókok, sovinszták, antikommunisták, konzervatívok stb. - gyakorlatilag minden tekintetben. "Az új jobboldal" - az "organikus demokrácia" hívei, pogányok, germanofilok, szocialisták, modernisták stb. Eleinte a Franciaországban hagyományosan rendkívül befolyásos "baloldali tábor" a hagyományos jobboldal "taktikai manőverének" tartotta ezt, de idővel bebizonyosodott és mindenki elismerte a fejlődés komolyságát.

129 Az "Új Jobboldal" ideológiájának egyik alapelve, amelynek hamarosan más európai országokban is megjelentek analógiái, a "kontinentális geopolitika" elve volt. A "régii jobboldaliakkal" és a klasszikus nacionalistákkal ellentétben de Benoit úgy vélte, hogy a centralista Etat Nation elve történelmileg kimerült, és a jövő csak a "nagy tereké". Az ilyen "Nagyobb Terek" alapja pedig nem annyira a különböző államok pragmatikus politikai tömbben való egyesítése kell, hogy legyen, hanem a különböző léptékű etnikai csoportok egyenlő feltételek mellett történő integrálása egyetlen "szövetségi birodalomba". Ennek a "szövetségi birodalomnak" stratégiaileg egységesnek és etnikailag differenciáltnak kell lennie. A stratégiai egységet az ősi kultúra egységének kell alátámasztania.

130 A "nagy tér", amely de Benoit-t leginkább érdekelte, Európa volt. "Az Új Jobboldal úgy vélte, hogy Európa népei közös indoeurópai eredetűek, közös eredetűek. Ez a "közös múlt" elve. A modern kor körülményei azonban, amelyben a valódi geopolitikai szuverenitáshoz szükséges stratégiai és gazdasági integrációs tendenciák aktívak, az egyesülés szükségességét diktálják tisztán pragmatikus értelemben. Európa népei így "közös jövőre" vannak ítélve. Ebből de Benoit azt a következtetést vonja le, hogy a geopolitikai alapelvnek "Száz zászlós Európa"(1c) kellene lennie. Az ilyen perspektíva, valamint az "új jobboldal" minden koncepciója világosan mutatja a "konzervatív" és a "modernista" elemek, azaz a "jobb" és a "bal" ötvözésének vágyát. Az utóbbi években az Új Jobboldal felhagyott ezzel a meghatározással, és úgy véli, hogy ők ugyanúgy "jobboldaliak", mint "baloldaliak".

131 De Benoit geopolitikai tézise a "kontinentális európai sors" állításán alapul. Ebben teljes mértékben követi a Haushofer-iskola koncepcióit. Ebből következik az "Európa" és a "Nyugat" közötti ellentét, amely az "új jobboldalra" jellemző. Számukra "Európa" egy olyan kontinentális geopolitikai egység, amely indoeurópai eredetű etnikai együtteseken alapul, és közös kulturális gyökerekkel rendelkezik. Ez egy hagyományos fogalom. A "Nyugat" ezzel szemben a modern világhoz kapcsolódó geopolitikai és történelmi fogalom, amely megtagadja az etnikai és szellemi hagyományokat, és a létezés tisztán anyagi és mennyiségi kritériumait állítja előtérbe; ez egy utilitarista és racionalista, mechanista polgári civilizáció. A Nyugat és civilizációjának legteljesebb megtestesítője az USA.

132 Az "Új Jobboldal" konkrét projektje ebből bontakozik ki. Európának egy "szövetségi birodalomba" kell integrálnia, szemben a Nyugattal és az Egyesült Államokkal, különösen

a regionalista tendenciákat kell ösztönözni, mivel a régiók és az etnikai kisebbségek hagyományosabb vonásokat őriznek, mint a "nyugati szellem" által érintett nagyvárosi területek és kulturális központok. Franciaországnak ebben az esetben Németországhoz és Közép-Európához kell igazodnia. Innen ered az "új jobboldal" érdeklődése De Gaulle és Friedrich Naumann iránt. A gyakorlati politikában az 1970-es évektől kezdve az Új Jobboldal a szigorú európai semlegességet, a NATO-ból való kilépést, az önálló európai nukleáris potenciál kialakítását szorgalmazta.

133 A Szovjetunióval (később Oroszországgal) kapcsolatban az Új Jobboldal álláspontja alakult ki. A "Sem Nyugat, sem Kelet, hanem Európa" klasszikus téziséből kiindulva fokozatosan eljutottak a "Mindenekelőtt Európa, de még a Kelettel is jobb, mint a Nyugattal" téziséig. Gyakorlati szinten a Kína iránti kezdeti érdeklődést és az Európa és Kína stratégiai szövetségének megszervezésére irányuló terveket, amelyek célja "az amerikai és a szovjet imperializmusok" elleni fellépés volt, felváltotta a mérsékelt "szovjetofília" és Európa Oroszországgal való egyesülésének gondolata.

134 Az Új Jobboldal geopolitikája radikálisan antiatlanti és antimondialista. Európa sorsát az atlantista és a mondialista projektek ellentétének tekintik. Ők a Thalassokrácia és az Egy Világ koncepciójának ellenzői.

135 Meg kell jegyezni, hogy a hidegháború idején az atlantizmus totális stratégiai és politikai dominanciájának körülményei között Európában de Benoit (elméletileg és logikailag kifogástalan) geopolitikai álláspontja annyira ellentétes volt a "politikai gondolkodás normáival", hogy egyszerűen nem lehetett elterjedt. Ez egyfajta disszidencia volt, és mint minden disszidencia, a nonkonformizmus is marginális volt. Az "Új Jobboldal" intellektuális színvonala, publikációik és kiadványaik minősége, sőt az európai akadémiai közösségen belüli követők nagy száma is éles ellentétben áll azzal, hogy a kormányt geopolitikai projektekkel kiszolgáló hatóságok és elemzőintézetek kevés figyelmet fordítanak rájuk.

5.2 Európa Vlagyivosztoktól Dublinig

Jean Thiriard

136 Egy másik európai "disszidens", a belga Jean Tiriard (1922-1992) a kontinentális geopolitika egy kissé eltérő változatát dolgozta ki. A 60-as évek elejétől kezdve a "Fiatall Európa" radikális mozgalom egyik vezetője volt.

137 Thiryar a geopolitikát a politikatudomány fő diszciplínájának tekintette, amely nélkül nem lehet racionális és előrelátó politikai és állami stratégiát építeni. Haushofer és Nikita követője, "az európai nemzeti-bolsevik" és "az európai birodalom" építőjének tartotta magát. Az ő elképzelései voltak azok, amelyek előrevetítették az Új Jobboldal fejlettebb és kifinomultabb projektjeit.

138 Jean Thiriard politikai elméletét a "nagy terek autarchiájának" elvére alapozta. A 19. század közepén Friedrich List német közgazdász által kidolgozott elmélet szerint egy ország teljes körű stratégiai és gazdasági fejlődése csak akkor lehetséges, ha megfelelő geopolitikai léptékekkel és hatalmas területi potenciállal rendelkezik. Thiryar ezt az elvet alkalmazta a jelenlegi helyzetre, és arra a következtetésre jutott, hogy Európa államainak világértéke végleg elvész, ha nem egyesülnek az USA-val szemben álló egységes birodalomban. Ugyanakkor Tiriard úgy vélte, hogy egy ilyen "birodalomnak" nem "föderálisnak" és "regionálisan orientáltnak", hanem rendkívül egységesnek, centralistának, a jakobinus modellnek megfelelőnek kell lennie. Erős, egységes, kontinentális államnemzetté kell válnia.

Ez a fő különbség de Benoit és Thiriard nézetei között.

13. ábra

Az euro-szovjet birodalom (Jean Thiryar szerint). Az amerikai "Monroe-doktrína" Euráziára alkalmazott analógja.

139 Az 1970-es évek végén Thiriard nézetei némi változáson mentek keresztül. A geopolitikai helyzet elemzéséből arra a következtetésre jutott, hogy Európa léptéke már nem elegendő ahhoz, hogy megszabaduljon az amerikai talassokráciától. Ezért az "európai felszabadulás" fő feltétele Európa egyesítése a Szovjetunióval. A három fő zónát - Nyugat, Európa, Oroszország (Szovjetunió) - tartalmazó geopolitikai rendszerről áttért a csak két komponensből - Nyugat és az eurázsiai kontinens - álló rendszerre. Így Thiriard arra a radikális következtetésre jutott, hogy Európa számára jobb a szovjet szocializmust választani, mint az angolszász kapitalizmust.

140 Így született meg az "euro-szovjet birodalom Vlagyivosztoktól Dublinig" {17} terve. Ebben szinte próféta módon írja le azokat az okokat, amelyek a Szovjetuniót az összeomláshoz vezethetik, ha a közeljövőben nem tesz aktív geopolitikai lépéseket Európában és délen. Thiriard úgy vélte, hogy Haushofer elképzelései a "Berlin-Moszkva-Tokió kontinentális blokkról" ma is rendkívül aktuálisak. Fontos, hogy ezt a tézist Thiriard 15 évvel a Szovjetunió összeomlása előtt vázolta fel, és abszolút pontosan megjósolta annak logikáját és okait. Thiriard kísérletet tett arra, hogy nézeteit a szovjet vezetők elé tárja. Ez azonban nem sikerült neki, pedig a 60-as években személyes találkozóit voltak Nasszerrel, Zhou Enlaival és a legmagasabb jugoszláv vezetőkkel. Jelzésértékű, hogy Moszkva elutasította azt a tervét, hogy földalatti "európai felszabadító egységeket" szervezzen Európában az "atlantizmus ügynökei" elleni terrorista harcra.

141 Jean Thiriard nézetei állnak az Európai Nemzeti Bolsevikok (Európai Felszabadítási Front) nonkonformista mozgalomának középpontjában, amely jelenleg egyre nagyobb lendületet vesz. Ezek nagyon közel állnak a kortárs orosz neoeurázsiai projektekhez.

5.3 Gondolkodó kontinensek.

Jordis von Lohausen

142 Jordis von Lohausen osztrák tábormegvezető nagyon közel áll Thiriardhoz. Thiriarddal vagy de Benoit-val ellentétben ő nem folytat közvetlen politikai tevékenységet, és nem épít konkrét társadalmi projekteket. Szigorúan tudományos megközelítést alkalmaz, és pusztán geopolitikai elemzésre szorítkozik. Kezdeti álláspontja megegyezik a nemzeti bolsevikokéval

és az Új Jobboldaléval, ő kontinentálisták és Haus-Hofer követője.

143 Lohausen úgy véli, hogy a politikai hatalom csak akkor válhat tartós és stabil, ha az uralkodók nem közvetlen és helyi kategóriákban, hanem "évezredekben és kontinensekben" gondolkodnak. Fő könyve a Bátorság az uralkodáshoz címet viseli. Gondolkodás a kontinensekről".

144 Lohausen úgy véli, hogy a globális területi, civilizációs, kulturális és társadalmi folyamatok csak akkor válnak érthetővé, ha távlatos perspektívában látjuk őket, amit szembeállít a történelmi "rövidlátással". Az emberi társadalomban a történelmi út megválasztását és a döntő fontosságú döntéseket meghatározó hatóságot nagyon általános sémáknak kell vezérelniük, amelyek lehetővé teszik, hogy megtaláljuk ennek vagy annak az államnak vagy népnek a helyét a hatalmas történelmi perspektívában. Ezért a hatalom stratégiájának meghatározásához szükséges alapszociológia a hagyományos értelemben vett geopolitika - az analitikus specialitások mellett a globális kategóriák működtetése (a Lacoste-iskola "belső" alkalmazott geopolitikája helyett). A modern ideológiák, a legújabb technológiai és civilizációs változások bizonyára megváltoztatják a világ topográfiáját, de nem tudják visszafordítani a természeti és kulturális ciklusokhoz kapcsolódó, évezredekben át tartó alapvető mintákat.

145 Ilyen globális kategóriák a tér, a nyelv, az etnikum, az erőforrások stb.

146 Lohausen a következő képletet javasolja a teljesítményre:

"Teljesítmény = teljesítmény x hely".

147 Részletezi:

"Mivel a Hatalom a Hatalom és a Hely szorzata, csak a kedvező földrajzi elhelyezkedés teszi lehetővé a belső erők teljes kibontakozását."

148 A (politikai, szellemi stb.) hatalom tehát közvetlenül kapcsolódik a térhez.

149 Lohausen elválasztja Európa sorsát a Nyugat sorsától, és Európát egy kontinentális egységnek tekinti, amely átmenetileg a thalaszokrácia irányítása alatt áll. De a politikai felszabaduláshoz Európának szüksége van egy térbeli (pozicionális) minimumra. Ez a minimum csak Németország egyesítésével, a közép-európai integrációs folyamatokkal, Poroszország területi egységének helyreállításával (Lengyelország, a Szovjetunió és Kelet-Németország között) és az európai hatalmak további, az Atlanti-óceántól független, új, független tömbben való megalakulásával érhető el. Fontos megemlíteni Poroszország szerepét. Lochhausen (Nikisch és Spenglerrel együtt) úgy véli, hogy Poroszország a legkontinentálisabb, "eurázsiai" része Németországnak, és ha nem Berlin, hanem Königsberg lett volna a német főváros, akkor az európai történelem más, helyesebb irányba mozdult volna el, és az angolszász táltosokkal szembeni, Oroszországgal való szövetségre összpontosított volna.

150 Lohausen úgy vélte, hogy Európa jövője stratégiai szempontból elképzelhetetlen Oroszország nélkül, és fordítva, Oroszországnak (Szovjetunióknak) szüksége van Európára, hiszen nélküle geopolitikailag hiányos és kiszolgáltatott Amerikával szemben, amelynek sokkal jobb a helyzete, és amelynek ereje előbb-utóbb felül fogja múlni a Szovjetunióét. Lohausen hangsúlyozta, hogy a Szovjetunióknak négy Európája lehet Nyugaton: "egy ellenséges Európa, egy leigázott Európa, egy elhagyatott Európa és egy szövetséges Európa".

Az első három lehetőség elkerülhetetlen volt a Szovjetunió által a hidegháború alatt követett európai politika irányvonalának megtartása érdekében. Csak az a vágy, hogy Európa mindenáron "szövetséges és baráti" legyen, korrigálhatja a Szovjetunió végzetes geopolitikai helyzetét, és a geopolitikai történelem új szakaszának, az eurázsiai szakasznak a kezdete lehet.

151 Lohausen álláspontja szándékosan pusztán geopolitikai kijelentésekre korlátozódik. Az ideológiai kérdéseket kihagyja. Például a bojári Oroszország, a cári Oroszország és a Szovjetunió geopolitikáját egyetlen, töretlen folyamatnak tekinti, függetlenül az uralkodó rendszer vagy ideológia változásaitól. Oroszország geopolitikai szempontból egy szívföld, és következésképpen, bármilyen rendszer is legyen, a sorsát a földjei határozzák meg.

152 Lochhausen, akárcsak Thiryar, előre megjósolta a Szovjetunió geopolitikai összeomlását, amely elkerülhetetlen volt, ha a Szovjetunió a szokásos útját követte volna. Míg az atlantista geopolitikusok győzelemnek tekintették ezt a kimenetelét, Lochhausen inkább a kontinentális erők vereségét látta benne. De azzal az árnyalattal, hogy a szovjet rendszer bukása után megnyíló új lehetőségek kedvező előfeltételeket teremthetnek egy új eurázsiai blokk, a kontinentális birodalom jövőbeli létrehozásához, mivel ebben az esetben megszűnnének bizonyos, a marxista ideológia által diktált korlátok.

5.4 A vég eurázsiai birodalma

Jean Parvulesco

153 A geopolitika romantikus változatát a híres francia író, Jean Parvulesco vázolta fel. A geopolitikai témák már George Orwell 1984 című antiutópiájában megjelentek az irodalomban, ahol a bolygó három hatalmas kontinentális tömbre - "Keletázsia, Eurázsia, Óceánia" - való felosztását írta le. Hasonló témákat találunk Arthur Koestlernél, Aldous Huxley-nél, Raymond Abelliónnál stb.

154 Jean Parvulesco minden művében a geopolitikai témákat helyezi a középpontba, és ezzel egy új műfajt - a "geopolitikai fikciót" - nyit meg.

155 Parvulesco koncepciója röviden a következő(20): az emberiség története a Hatalom története. A civilizáció központi pozíciójához, azaz magához a Hatalomhoz való hozzáférésért különböző félig titkos szervezetek harcolnak, amelyek sokkal hosszabb életűek, mint a tipikus politikai ideológiák, uralkodó dinasztiák, vallási intézmények, államok és nemzetek. Parvulesco ezeket a szervezeteket, amelyek a történelemben különböző neven jelentek meg, "Atlantisták Rendje" és "Eurázsiai Rendje" néven határozza meg. A kettő közötti évszázados küzdelemben pápák, pátriárkák, királyok, diplomaták, pénzemberek, forradalmárok, misztikusok, tábornokok, tudósok, művészek stb. vesznek részt. Minden társadalmi-kulturális megnyilvánulás tehát visszavezethető az ősi, bár rendkívül összetett geopolitikai archetípusokra.

156 Ez egy logikai végletekig vitt geopolitikai vonal, amelynek előfeltételei világosan láthatók a geopolitika mint olyan meglehetősen racionális és a "miszticizmustól" idegen alapítóiban.

157 Parvulesco történeteinek középpontjában De Gaulle tábornok és az általa létrehozott geopolitikai struktúra áll, amely az elnöksége vége után is az árnyékban maradt. Parvulesco ezt "geopolitikai gaullizmusnak" nevezi. Ez a "geopolitikai gaullizmus" a Haushofer-iskola kontinentálistizmusának francia megfelelője.

158 E vonal híveinek fő célja egy európai kontinentális blokk Párizs-Berlin-Moszkva megszervezése. Ebben a tekintetben Parvulesco elméletei közel állnak az Új Jobboldal és a nemzeti bolsevikok téziseihez.

158a Parvulesko úgy véli, hogy a jelenlegi történelmi szakasz az évszázados geopolitikai konfrontáció csúcspontja, amikor a kontinensek és civilizációk párharcának drámája csúcsosodik ki. Előre látja egy óriási kontinentális építmény - az "Eurázsiai Végbirodalom" - hamarosan bekövetkező megjelenését, majd pedig a végső összeütközést az "Atlanti Birodalommal". Ezt az általa apokaliptikus árnyalatokkal leírt eszkatologikus harcot "Endkampf"-nak ("Végső harc") nevezi. Érdekes, hogy Parvulesko szövegeiben fiktív szereplők és valós történelmi személyiségek élnek egymás mellett, akik közül sokukkal a szerző baráti kapcsolatot tartott fenn (és néhányukkal még ma is fenntartja). Köztük vannak De Gaulle szűk köréhez tartozó politikusok, angol és amerikai diplomaták, Ezra Pound költő, Julius Eula filozófus, Raymond Abellio politikus és író, Arnaud Brecker szobrász, okkult szervezetek tagjai stb.

159 Parvulesco szövegei fikciós formájuk ellenére önmagukban is nagy geopolitikai értékkel bírnak, hiszen a hetvenes évek végén megjelent cikkei közül néhány csak a kilencvenes évek közepére írja le furcsán pontosan a világ helyzetét.

5.5 Az Indiai-óceán mint útvonal a világunalomhoz – Robert Stokers

160 Parvulesco, a "geopolitikai látnok" pontos ellentéte a belga geopolitikus és publicista Robert Stoikers, aki két tekintélyes folyóirat, az Orientation és a Voilaire kiadója. Stoikers a geopolitikát szigorúan tudományos, racionalista pozíciókból közelíti meg, arra törekedve, hogy ezt a tudományágat megszabadítsa minden "véletlen" rétegtől. De az "új jobboldal" akadémiai irányú logikáját követve olyan következtetésekre jut, amelyek feltűnően közel állnak Parvulesco "jóslataihoz".

161 Stoikers úgy véli továbbá, hogy a különböző államok és blokkok társadalmi és politikai, és különösen diplomáciai projektjei - függetlenül attól, hogy milyen ideológiai formát öltenek - a globális geopolitikai projektek közvetett és néha burkolt kifejeződései. Ebben a "Föld" tényezőnek az emberi történelemre gyakorolt hatását látja. Az ember földi lény (a földből teremtett). Következésképpen a föld és a tér az embert a legjelentősebb megnyilvánulásaiban előre meghatározza. Ez a "geohistória" előfeltétele.

162 A kontinentális orientáció Stokers számára kiemelt fontosságú; az atlantizmust Európával szemben ellenségesnek tartja, és az európai jólét sorsát Németországhoz és Közép-Európához köti. Stojkers az Európa és a harmadik világ, különösen az arab világ közötti aktív együttműködés híve.

163 Hangsúlyozza azonban az Indiai-óceán óriási jelentőségét a bolygó jövőbeli geopolitikai struktúrája szempontjából. Az Indiai-óceánt az Atlanti- és a Csendes-óceán között elhelyezkedő "középső óceánként" határozza meg. Az Indiai-óceán szigorúan közepén helyezkedik el Afrika keleti partjai és a csendes-óceáni övezet között, amely Új-Zélandot, Ausztráliát, Új-Guineát, Malajziát, Indonéziát, a Fülöp-szigeteket és Indokínát foglalja magában. Az Indiai-óceán feletti tengeri ellenőrzés a geopolitikai befolyás szempontjából kulcsfontosságú pozíciót jelent egyszerre három fontos "nagy térben": Afrikában, a dél-eurázsiai peremvidéken és a Csendes-óceán térségében. Ezért az Indiai-óceán néhány kis szigete, különösen Diego Garcia, amely minden part menti zónától egyenlő távolságra van,

stratégiai prioritást élvez.

14. ábra

Az Indiai-óceán feletti ellenőrzés stratégiai befolyást biztosít Eurázsia kulcsfontosságú területei - a Közel-Kelet, India, Kína, Irán, Indokína, a Távol-Kelet, a Csendes-óceán stb. felett. Az Indiai-óceán "stratégiai páncéltermének" központjában Diego Garcia kis szigete áll, ahol az Egyesült Államok legfontosabb stratégiai haditengerészeti támaszpontja található.

164 Az Indiai-óceán az a terület, amelyre az európai stratégiának összpontosítania kellene, mivel Európa ezen a zónán keresztül mind az Egyesült Államokat, mind Euráziát, mind pedig Japánt befolyásolni tudja - állítja Stoikers. Véleménye szerint a XXI. század jövőbeli térképét meghatározó döntő geopolitikai összecsapás éppen ezen a területen fog kibontakozni.

165 Stoikers aktívan foglalkozik a geopolitika történetével, és a Brüsszeli Enciklopédia új kiadásában a tudomány alapítóirol szóló cikkek szerzője.

5.6 Oroszország + iszlám = Európa megmentése - Carlo Terracciano

166 Olaszországban is létezik egy aktív, kontinentális irányultságú geopolitikai központ. A második világháború után Olaszországban más európai országoknál jobban elterjedtek Carl Schmitt gondolatai, és ennek köszönhetően a geopolitikai gondolkodásmód ott is elterjedt. Emellett Jean Tiryar "Fiatal Európa" mozgalma és ennek megfelelően a kontinentális nemzeti bolszevizmus eszméi leginkább Olaszországban fejlődtek ki.

167 A geopolitikával foglalkozó számos politikai és szociológiai "új jobboldali" folyóirat és központ közül különösen érdekes a milánói székhelyű Orion, ahol Dr. Carlo Terrachano geopolitikai elemzése az elmúlt 10 évben rendszeresen megjelentek. Terrachiano az európai kontinentálisizmus legszélsőségesebb álláspontját fejezi ki, amely szorosan kapcsolódik az eurázsianizmushoz.

168 Terrachiano teljes mértékben elfogadja Mackinder és Mahan képét, és egyetért a szigorú civilizációs és földrajzi dualizmus hangsúlyozásával. Ebben az esetben egyértelműen a központi ország oldalára áll, és úgy véli, hogy Európa sorsa teljes mértékben Oroszország és Eurázsia, azaz Kelet sorsától függ. A kontinentális Kelet pozitív, az Atlanti-óceán nyugati

része pedig negatív. Az európaiak ilyen radikális megközelítése még a kontinentális geopolitikusok körében is kivételesnek számít, mivel Terrachiano nem foglalkozik Európa különleges státuszával, mivel azt másodlagos kérdésnek tekinti a talassokrácia és a tellurokrácia globális konfrontációjával szemben.

169 Teljes mértékben osztja a közös eurázsiai állam, az "euro-szovjet birodalom Vlagyivosztoktól Dublinig" gondolatát, ami közelebb hozza őt Tyriarhoz, de nem osztja a Tyriarra jellemző "jakobinizmust" és "univerzalizmust", ragaszkodik az etnokulturális differenciáltságához és regionalizmushoz, ami viszont Alain de Benoit-hoz hozza őt közelebb.

170 Az orosz tényező központi szerepének hangsúlyozása mellett Terrachiano egy másik érdekes megállapítást is tesz: szerinte az atlantizmus elleni harcban a legfontosabb szerep az iszlám világnak, különösen az egyértelműen Amerika-ellenes rezsimnek: iráni, líbiai, iraki stb. Ebből arra a következtetésre jut, hogy az iszlám világ a kontinentális geopolitikai érdekek végső képviselője. Ugyanakkor az iszlám "fundamentalista" változatát pozitívnak tartja.

171 A végső képlet, amely Dr. Terrachiano geopolitikai nézeteit összefoglalja, a következő:

Oroszország (szívföld) + iszlám kontra USA (atlantizmus, mondializmus)

172 Terrachiano úgy látja, hogy Európa egy orosz-iszlám antimondialista blokk hídfőállása. Véleménye szerint csak a probléma ilyen radikális megfogalmazása vezethet objektíven valódi európai megújuláshoz.

173 Hasonló nézeteket vallanak az Orion és az arra épülő szellemi központ más munkatársai is (Prof. Claudio Mutti, Maurizio Murelli, Alessandra Colla szociológus, Marco Battarra stb.). Néhány olaszországi baloldali szociáldemokrata, kommunista és anarchista kör vonzódik ehhez a nemzeti bolsevik irányzathoz - Umanita újság, Nuovi Angolazioni folyóirat és mások.

6. fejezet

Neo-Eurázsianizmus

6.1 Eurázsiai passzió -

Leo Gumilev

174 Az eurázsiai Szavickij legjelentősebb tanítványa a híres orosz tudós, történész, Lev Nyikolajevics Gumiljev volt. Műveiben nem érintette a geopolitikai témákat önmagában, de az etnogenezis és az etnikai ciklusok elmélete nyilvánvalóan folytatja az "organicista" megközelítés és részben a "földrajzi determinizmus" vonalát, amely már Ratzel, Kjellén, Haushofer stb. esetében is a geopolitika lényegét alkotja.

175 Gumilev kutatásai különösen fontosak Eurázsia etnikai térképének ősi korszakaival, a sztyepei, nomád népekkel és civilizációikkal kapcsolatban. Műveiből egy teljesen új politikai történelemszemlélet rajzolódik ki, amelyben az eurázsiai Kelet nem csupán a civilizáció perifériájára szorult barbár földként (a nyugati civilizációval egyenlővé téve), hanem az etnogenezis, a kultúra, a politikai történelem, az állam és a technikai fejlődés önálló és dinamikus központjaként jelenik meg. A Nyugat és történelme relativizálódik, az eurázsiai kultúra és az eurázsiai etnikumok konstellációja többdimenziós és teljesen feltáratlan világgként tárul fel, saját értékrenddel, vallási problémákkal, történelmi törvényszerűségekkel stb.

176 Gumilev azt a páneurázsiai gondolatot fejleszti ki és viszi logikába, hogy etnikailag a nagyoroszok, oroszok nem egyszerűen a keleti szlávok egyik ága, hanem a türk-szláv fúzió alapján kialakult sajátos etnikum. Ebből közvetve következik az orosz ellenőrzés érvényessége azon euroázsiai területek felett, amelyeket török etnikumok laktak. A nagyorosz civilizáció a török-szláv etnogenezis alapján fejlődött ki, amely földrajzi alapon az erdő és a sztyeppe történelmi szövetségeként valósult meg. Az erdő és a sztyeppe geopolitikai kombinációja alkotja Oroszország történelmi lényegét, amely előre meghatározza kultúrájának, civilizációjának, ideológiájának és politikai sorsának jellegét.

177 Gumilev Spengler és Toynbee nyomán civilizációs és kulturális ciklusokat, valamint a hozzájuk tartozó etnikumokat különböztet meg. Az ő szemszögéből nézve az etnokulturális formációk, mint például a nemzetek, államok és vallási közösségek, az élő szervezetekhez hasonlíthatnak. Átmennek a születés, a fiatalság, az érettség és az öregedés időszakán, majd eltűnnek, vagy úgynevezett "reliktumokká" válnak. Itt is nyilvánvaló az "organizmusfilozófia" hatása, amely valamennyi kontinentális geopolitikai iskolában közös.

178 Gumilev elméletei az etnogenezis, azaz a nemzet vagy állam születésének okairól rendkívül érdekesek. E folyamat leírására bevezeti a "szenvedélyesség" vagy "szenvedélyes impulzus" kifejezést. A biológiai és szellemi energia megmagyarázhatatlan, szinkronikus kitörése, amely hirtelen mozgásba hozta a "rég" nemzetek és kultúrák lomha történelmi létét, és a különböző, már kialakult etnikai és vallási csoportokat a térbeli, szellemi és technikai terjeszkedés dinamikus robbanásába fogta, ami a heterogén maradék etnikumok meghódítását és új, aktív és életképes formákba való összeolvadását eredményezte. A nagyfokú és teljes szenvedélyesség és az etnogenezis dinamikus folyamata általában egy különleges szuperetnosz kialakulásához vezet, amely nem annyira a nemzeti és állami politikai szerveződési formának, mint inkább a birodalomnak felel meg.

179 A szenvedélyesség fokozatosan csökken. A "passzionizmus" (Gumilev számára ez

pozitív kategória, amelyet a "heroizmussal", a nemzeti hagyomány iránti hűség nevében való önzetlen alkotás etikai vágyával azonosít) helyébe az "aktualizmus" lép, azaz a hagyománytól elszigetelten, a jövő nemzedékek sorsára való tekintet nélkül csak a jelen pillanatra való odafigyelés. Ebben a fázisban következik be a "szenvedélyes törés", és az etnogenezis negatív szakaszba lép - a konzerválásba és a felbomlás kezdetébe. Ezután következik a "futurisztikus" szakasz, ahol a környező létbe vetett hitüket elvesztő, a "túlvilági létbe" törekvő, erőtlén "álmodozók", "álmodozók", "vallási eszkalálók" típusa dominál. Gumilev ezt a végső hanyatlás jelének tekinti. Az etnikumok leépülnek, a szuperetnikumok alkotóelemeire bomlanak, a birodalmak pedig szétesnek.

180 Ez a helyzet egészen az új "szenvedélyes lökésig" tart, amikor egy új, friss etnikum jelenik meg, és új etnogenezist idéz elő, amely elolvasztja a régi konstrukciók maradványait. Egyes etnikumok "reliktum" állapotban maradnak fenn (Gumilev "kiméráknak" nevezi őket), mások pedig eltűnnek az új etnogenetikai folyamat dinamikájában.

181 Különösen fontos Gumilev azon megállapítása, hogy a nagyoroszok viszonylag "friss" és "fiatal" etnikum, amely az Oroszország-Eurázsia vagy az Eurázsiai Birodalom "szuperetnosát" tömöríti maga köré.

182 Gumiljev eurázsianizmusából a következő geopolitikai következtetések vonhatók le (amelyeket ő maga nyilvánvaló politikai okokból nem vont le, inkább szigorúan a történettudomány keretein belül maradt).

183 1) Eurázsia teljes értékű "helyfejlődés", az etnogenezis és a kulturális genezis termékeny, gazdag táptalaja. Ezért meg kell tanulni, hogy a világtörténelmet ne egypólusú optikában - "a Nyugat és mindenki más" (ahogyan az az atlanti történetírás sajátja) -, hanem többpólusú optikában tekintsük, és Észak- és Kelet-Eurázsia különösen érdekes, mert a Nyugat számára legfontosabb planetáris civilizációs folyamatok alternatív forrása. Műveiben Gumilev részletes képet ad Mackinder "a történelem földrajzi tengelyéről" szóló téziséről, és ennek a tengelynek konkrét történelmi és etnikai tartalmat ad.

184 2) Az erdők és a sztyeppe geopolitikai szintézise, amely a nagy orosz államiság alapja, az Ázsia és Kelet-Európa feletti kulturális és stratégiai ellenőrzés kulcsfontosságú valósága. És ez az irányítás hozzájárulna a Kelet és a Nyugat közötti harmonikus egyensúlyhoz, míg a nyugati civilizáció (Les) kulturális korlátai, uralmi törekvéseivel, a Kelet (Sztyeppe) kultúrájának teljes meg nem értésével együtt csak konfliktushoz és felforduláshoz vezetnek.

185 3) A nyugati civilizáció az etnogenezis utolsó leszálló szakaszában van, "kimérai" etnikumok konglomerátumaként. Következésképpen a súlypont szükségszerűen a fiatalabbak felé mozdul el.

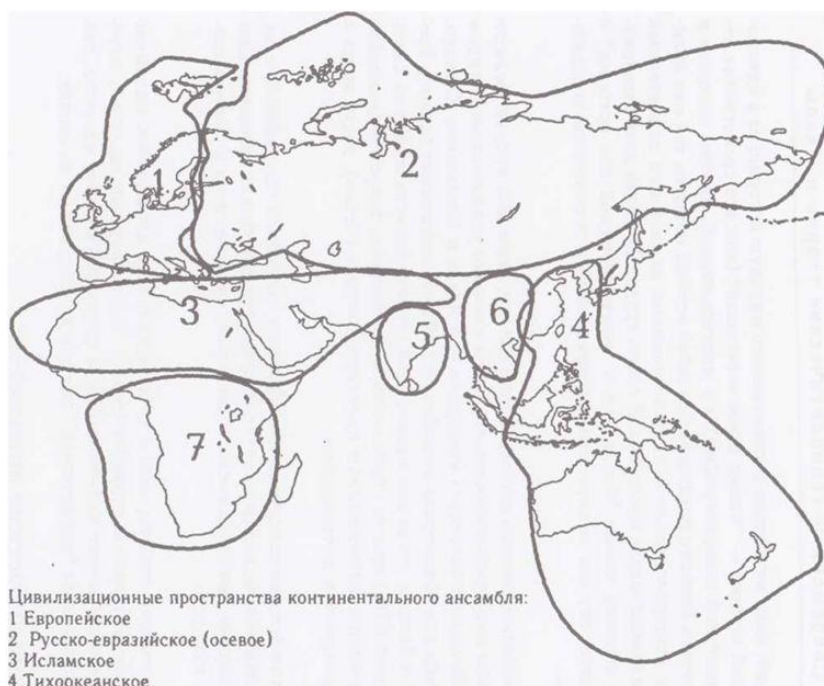
4) Az is lehetséges, hogy a közeljövőben egy kiszámíthatatlan és előre nem látható "szenvedélyes lökés" következik be, amely hirtelen megváltoztatja a bolygó politikai és kulturális térképét, mert a "reliktum" etnikumok dominanciája valószínűleg nem lesz tartós.

6.2 Új orosz eurázsiaiak

187 Gumilev maga nem fogalmazott meg geopolitikai következtetéseket a világról alkotott képe alapján. Ezt a marxista ideológiai cenzúra gyengítésének (majd eltörlésének) időszakában tették meg követői. Ezt az irányzatot egészében "neoeurázsiai" irányzatnak nevezték el, amelynek viszont több változata is van. Nem mindegyikük öröklöi Gumiljev eszméit, de összességében óriási a hatása erre a geopolitikai ideológiára.

188 A neoeurázsiaiizmusnak több változata van.

15. ábra

A kontinentális együttes civilizációs terei.

- 1 európai
- 2 orosz-eurázsiai (tengelyirányú)
- 3 iszlám
- 4 Csendes-óceán
- 5 kontinens India
- 6 Kína
- 7 Egy potenciális "transzszaharai Afrika" kontinens

189 Az első (és legalapvetőbb és legfejlettebb) egy koherens és többdimenziós ideológia, amelyet az 1990-es és 1994-es években a liberális reformokat ellenző nemzeti ellenzéki politikai körök egy része fogalmazott meg. Arról az értelmiségi csoportról van szó, amely a Den (később Zavtra) című újság és az Elements című folyóirat körül egyesült.

190 Ez a neoeurasizmus P. Szavickij, G. Ver nadszkij, Trubeckij herceg, valamint az orosz nemzeti bolsevizmus ideológusa, Nyikolaj Usztralov eszméin alapul. A történelmi eurázsiaiak elemzése rendkívül relevánsnak és a jelenlegi helyzetre alkalmazhatónak tekinthető. A birodalmi kontinentális léptékű nemzeti ideokrácia tézise ellentétes mind a liberális nyugati gondolkodással, mind a szűk etnikai nacionalizmussal. Oroszországot a geopolitikai "nagy tér" tengelyének tekintik, etnikai küldetését egyértelműen a birodalomépítéssel azonosítják.

191 Társadalmi-politikai szinten ez az irányzat egyértelműen az eurázsiai szocializmus felé

húz, a liberális közgazdaságtant az atlantista tábor jellegzetes vonásának tekintve. Az orosz történelem szovjet korszaka Smenovehovszkij szemszögéből a hagyományos orosz nemzeti törekvés modernista formájának tekinthető a bolygókiterjesztés és az "eurázsiai antiatlantista univerzalizmus" szempontjából. Innen erednek a neoeurázsiaiizmus e változatának "kommunistabarát" tendenciái.

192 Lev Gumilev örökségét elfogadják, de a szenvedélyesség elméletét az olasz szociológus Vilfred Pareto "elitek körforgásának" tanával párosítják, míg Gumilev vallási nézeteit az európai tradicionalisták (Henon, Evola stb.) iskolája alapján korrigálják.

193 A tradicionalisták olyan eszméi, mint "a modern világ válsága", "a Nyugat leépülése", "a civilizáció deszakralizációja" stb. Ezek fontos összetevői a neoeurasizmusnak, kiegészítve és továbbfejlesztve azokat a pontokat, amelyeket az orosz szerzők csak intuitív módon és töredékesen mutattak be.

194 Emellett az európai kontinentalisták (Haushofer, Schmitt, Nikisch, az Új Jobboldal stb.) projektjeit is alaposan megvizsgálják, ezáltal az eurázsiai doktrína horizontját kiterjesztik a potenciális kontinentális hatalomként értelmezett Európára. Ez a motívum teljesen idegen a történeti eurázsianisták-emigránsoktól, akik alapvető műveiket olyan helyzetben írták, amikor az USA-nak még nem volt önálló geopolitikai jelentősége, és az Európa és a Nyugat közötti különbségről szóló tézis még nem volt megfelelően kidolgozva. Az európai kontinentalisták szemszögéből nézve a neoeurázsianizmus elismeri Európa stratégiai jelentőségét az eurázsiai "nagy tér" geopolitikai teljessége és teljessége szempontjából, különösen figyelembe véve, hogy Európa geopolitikai térképének instabil felosztásának tényezője volt az, ami a Szovjetunió vereségéhez vezetett a "hidegháborúban".

195 A neoeurázsiai gondolkodás másik sajátossága az iszlám országok (különösen a kontinentális Irán) mint fontos stratégiai szövetségesek kiválasztása. A kontinentális orosz-iszlám szövetség gondolata az eurázsiai kontinens délnyugati partvidékén az antiatlanti stratégia alapja. Doktrinális szinten ezt a szövetséget az orosz és az iszlám civilizáció hagyományos jellege indokolja, amely egyesíti őket a hagyományellenes, szekuláris és pragmatikus Nyugattal való szembenállásban.

196 A neoeurázsiai irányzatban a jelenlegi helyzethez viszonyítva minden geopolitikai projekt képe a maga teljességében kiteljesedik, hiszen ideológiailag, és stratégiaileg, és politikailag, és pozitív értelemben a neoeurázsiai projekt a legteljesebb, legkövetkezetesebb, legteljesebb és történelmileg megalapozott szembenállás a nyugati geopolitikai projektek minden fajtájával (mint atlantista, és mondialista).

197 A mondializmus és az atlantizmus a szélsőséges Nyugat geopolitikai ideológiájának két változatát fejezi ki. Az európaiság és az európai geopolitikusok mérsékelt kontinentalizmusa egy köztes valóságot képvisel. Végül, a "Nap" és különösen az "Elemek" neo-eurázsiai szemlélete egy radikálisan nyugatellenes nézőpont, amely összekapcsolódik minden más alternatív geopolitikai projekttel, az európai nemzeti bolsevizmustól az iszlám fundamentalizmuson (vagy iszlám "szocializmuson") át a harmadik világ minden sarkában működő nemzeti felszabadító mozgalmakig.

198 A neoeurázsianizmus más változatai kevésbé következetesek, és a fenti eszmék egész komplexumának a változó politikai valósághoz való alkalmazkodását jelentik: vagy csak egy pragmatikus gazdasági "eurázsianizmus", amelynek célja a volt szovjet köztársaságok

gazdasági együttműködésének újjáteremtése (Nazarbajev kazah elnök projektje), vagy az expanziós tézisek igazolása ("nagyhatalmi" projekt V. Zsirinové. Vagy az "eurázsiai közösséghez" intézett pusztán retorikai felhívásról, hogy őrizték meg az oroszok és a nemzeti kisebbségek (főként törökök és muszlimok) egységét az Orosz Föderáción belül (Borisz Jelcin kormányának egyes vezetőinek terve), vagy a Szavickij, Trubecsenkoj, Szuvcsinszkij, Karsavin stb. száműzetésben élő körének öröksége iránti pusztán történelmi érdeklődésről. De mindezek a változatok szükségszerűen mesterségesek, töredékesek, következtelenek, és nem tarthatnak igényt arra, hogy önálló és komoly geopolitikai ideológiával és módszertannal rendelkezzenek. Ezért nincs sok értelme részletesen foglalkozni velük.

199 Csak megjegyezzük, hogy az eurázsianizmusra és Euráziára való hivatkozás, bármennyire is korlátozzák e fogalmak jelentését azok, akik használják őket, közvetlenül vagy közvetve arra a neoeurázsiai projektre utal, amely az ellenzékben alakult ki és a Nap és az Elemek szerzőinek műveiben formalizálódott. Az "eurázsianizmus" szó használata csak ebben az összefüggésben indokolható az orosz geopolitikai iskola folytonosságával és az Oroszországon kívül létező, bolygó méretű geopolitikai projektek általános rajongóival való összefüggésével.

6.3 Az új kétpólusúság felé

200 A neoeurázsianizmus, szellemi örökségén és a kontinentális geopolitika általános elvein túl, új problémákkal néz szembe a Nyugat legújabb geopolitikai projektjei formájában. Ráadásul ez a geopolitikai irányzat annyiban nyer jelentőséget, hogy nem csupán a jelenlegi történelmi események geopolitikai logikáját képes megmagyarázni, hanem egy koherens jövőképtani projektet is képes kidolgozni, amely ellensúlyozni tudja a Nyugat projektjeit.

201 A Nyugat győzelme a hidegháborúban koncepcionálisan a kétpólusú világ végét és az egypólusú világ kezdetét jelenti. Ha tehát a tisztán atlantisták (Huntington) azt feltételezik, hogy ez az egypólusúság relatív lesz - a győztes Nyugatnak (The West) folyamatosan rendeznie kell majd a növekvő civilizációközi konfliktusokat "a világ többi részével" (The Rest), a mondialisták (Fukuyama, Attali) a Nyugat problémamentes uralmát az egész bolygó felett már bekövetkezettnek látják. Még Santoro professzor legellentmondásosabb változata is a világkormány létrehozását feltételezi a végén.

202 Ezek a geopolitikai győztesek projektjei, amelyek ma megkérdőjelezhetetlen előnyökkel és stratégiai kezdeményezéssel rendelkeznek, és amelyekkel a legnagyobb mértékben számolni kell. Mindegyik egybefolyik: előbb-utóbb a nyugati típusú univerzalizmusnak kell győzedelmeskednie a bolygón, azaz az atlanti, talassokrata értékrendnek kell mindenütt uralkodóvá válnia. A hidegháború kétpólusú világát teljesen leküzdöttnek tekintik. Euráziának és az eurázsianizmusnak egyszerűen nincs helye egy ilyen képben. Mindez logikus és közvetlenül az első angolszász geopolitikusok munkáiból következik, akik különböző stratégiai módszerekkel, különösen az "anakonda" stratégiával, azaz a növekvő és nagy kiterjedésű peremszektorok kemény ellenőrzésével igyekeztek teljesen meggyengíteni a szárazföldi erőket, aláásni hatalmukat és korlátozni fejlődésüket.

203 A neoeurázsiai gondolkodás nem ismerheti el az ilyen állapotok legitimitását, és arra van ítélve, hogy keresse a lehetőségeket mindezen folyamatok visszafordítására. Az egypólusúság legközpontibb kérdésével kezdődik. Az egypólusúság (az atlantizmus bármilyen formában való uralma, akár tisztán, akár a mondializmuson keresztül) Euráziát mint központi területet történelmi nemlétre ítéli. A neoeurázsiai gondolkodás ragaszkodik ahhoz, hogy ez ellen az egypólusúság ellen kell fellépni.

204 Ez csak új kétpólusúság révén valósulhat meg.

205 Ez pontosításra szorul. Van egy olyan nézet, amely szerint az USA-Szovjetunió szembenállás megszűnése után a világ magától átáll a többpólusú struktúrára: Kína felemelkedik, a demográfiai folyamatok az iszlám országokat geopolitikai szempontból központi szerephez juttatják, a csendes-óceáni térség versenyképességét fogja követelni Európával és Amerikával szemben stb. Mindez lehetséges, de nem veszi figyelembe, hogy egy ilyen új multipolaritás az "atlantista értékrend" jegyében fog megvalósulni, azaz csak a talassokrata rendszer területi változatait fogja képviselni, nem pedig valódi geopolitikai alternatívát. A Nyugat, a piac és a liberális demokrácia kihívása egyetemes. A győzelem után a népek és az államok minden kísérlete, hogy a nyugatitól eltérő utat kövessenek, elvesztette alapvető támogatását. Mind a szovjetbarát rezsimok, mind a "harmadik úthoz" ragaszkodó "el nem kötelezett" országok csak a kétpólusúság miatt léteztek, a Nyugat és Kelet között a geopolitikai pozícióharcban fennálló szakadék miatt. A modern győztes Nyugat ezentúl mindenkinek, aki a fejlett régió szerepére tart igényt, diktálni fogja az ideológiai és gazdasági feltételeket. Ezért bármilyen multipolaritás a status quo fenntartása mellett fiktív és mondialis lenne.

206 A nyugati stratégiák jól tudják, hogy a Nyugat legfőbb geopolitikai feladata ebben a szakaszban az, hogy megakadályozza egy olyan nagy, kontinentális méretű geopolitikai tömb kialakulásának lehetőségét, amely így vagy úgy, de az atlantizmus erőihez hasonlítható lenne. Ez az amerikai katonai és politikai doktrína fő elve, ahogyan azt Paul Wolfowitz jelentésében megfogalmazta. Más szóval, a Nyugat leginkább nem akar visszatérni a kétpólusúsághoz. Ez végzetes lenne számára.

207 A "történelem földrajzi tengelyének" érdekeire épülő neoeurázsiaiizmus a Nyugat ellentétét állítja. Az egyetlen kiút ebből a helyzetből egy új bipolarizmus lehet, mivel Eurázsia csak ebben az irányban nyerhet valódi geopolitikai szuverenitást. Csak az új bipolaritás nyithat utat egy olyan multipolaritás felé, amely túlmutatna a talassokrata liberális-demokrata rendszeren, azaz a világ valódi multipolaritása, ahol minden nemzet és minden geopolitikai blokk megválaszthatná saját értékrendjét, csak a globális atlantista dominanciától való megszabadulás után, egy új tervszerű konfrontáció révén valósulhat meg.

208 Fontos azonban, hogy az eurázsiai kontinentális blokk nem válhat a Varsói Szerződés pusztá újjáalakulásává. A korábbi geopolitikai kontinentális struktúra összeomlása visszafordíthatatlan, és magában a struktúrában gyökerezik. Az új kontinentális szövetségnek vagy magában kell foglalnia egész Európát az Atlanti-óceánig, valamint Eurázsia déli partvidékének néhány fontos szektorát - Indiát, Iránt, Indokínát stb. -, vagy biztosítania kell ugyanezen területek baráti semlegességét, azaz ki kell vonnia őket az atlanti irányítás alól. A régi kétpólusúsághoz való visszatérés több okból, többek között ideológiai okokból is lehetetlen. Az új eurázsiai bipolarizmusnak teljesen más ideológiai alapokon és módszereken kell nyugodnia.

209 Az "új kétpólusúság" elmélete kellőképpen kidolgozott a neoeurázsiai projekteken, hiszen ez az elméleti alapja az Európára és a harmadik világra vonatkozó összes nem konformista geopolitikai elméletnek. Ahogy a Szívföld objektíven az egyetlen olyan pont, amely képes ugródeszkeként szolgálni a talassokrácia bolygószintű alternatívájának, úgy a neoeurázsiaiizmus az egyetlen olyan elméleti platform, amely alapján egy egész sor olyan bolygószintű stratégia fejleszthető ki, amely megtagadja az atlantizmus és civilizációs

értékrendjének világalalmát: piac, liberális demokrácia, világi kultúra, individualizmus filozófiája stb.

III. rész

OROSZORSZÁG ÉS A TÉRSÉG

1. fejezet

Heartland

1 Oroszország stratégiai szempontból egy hatalmas kontinentális tömeg, amelyet magával Euráziával azonosítanak. Oroszország Szibéria fejlődése és integrációja után egyértelműen egybeesett a Heartland, azaz a kontinens "központi földje" geopolitikai fogalmával. Mackinder az orosz Nagy Teret a történelem földrajzi tengelyeként határozta meg. Földrajzi, táji, nyelvi, éghajlati, kulturális és vallási szempontból Oroszország az eurázsiai Nyugat és az eurázsiai Kelet szintetikus egysége, geopolitikai funkciója nem a nyugati és keleti tendenciák összegzése vagy közvetítése. Oroszország valami Harmadik, független és különleges - sem Kelet, sem Nyugat. Oroszország "középső" helyzetét kulturálisan felfogva az orosz eurázsiaiak a "Középső Birodalom" különleges kultúrájáról beszéltek, ahol a földrajzi és geopolitikai ellentétek szellemi, vertikális szintézisben oldódnak fel. Tisztán stratégiai szempontból Oroszország legalábbis azért azonos magával Euráziával, mert földjei, népessége, ipari és technológiai fejlettsége elég nagy ahhoz, hogy a kontinentális függetlenség, autarchia alapját képezze és a teljes kontinentális integráció alapjául szolgáljon, aminek a geopolitikai törvények szerint minden "szigettel" meg kell történnie, beleértve magát a "Világszigetet", azaz Euráziát is.

2 Oroszország-Heartland viszonylatában az összes többi eurázsiai állam és terület tengerparti, peremvidéki. Oroszország "a történelem tengelye", mivel a "civilizáció" körülötte forog, és legélénkebb, legkifejezőbb és legvégtesebb formáit nem az életet adó kontinentális forrásvidéken, hanem a "parti zónában" hozza létre, abban a kritikus zónában, ahol a szárazföldi tér a vízi, tengeri vagy óceáni térrel határos. Stratégiai szempontból Oroszország független területi egység, amelynek biztonsága és szuverenitása azonos a kontinens egészének biztonságával és szuverenitásával. Ugyanez nem mondható el egyetlen más eurázsiai nagyhatalomról sem, legyen az Kína, Németország, Franciaország vagy India. Ha part menti szomszédjaival vagy más "szigetek" vagy kontinensek államaival szemben Kína, Németország, Franciaország, Franciaország, India stb. kontinentális hatalomként léphet fel, Oroszországgal szemben mindig is "parti sávok", peremvidékek maradnak, a megfelelő stratégiai, kulturális és politikai következményekkel. Csak Oroszország tud teljes geopolitikai alapon fellépni a Szívföld nevében. Csakhogy stratégiai érdekei nem egyszerűen közel állnak a kontinens érdekeihez, hanem szigorúan azonosak azokkal (legalábbis a technoszféra fejlődésének jelenlegi szakaszában ez a helyzet).

2. fejezet

A peremvidéki probléma

3 Oroszországnak a szomszédos kontinentális civilizációkhoz - nyugaton a római-germánhoz, keleten pedig három hagyományos civilizációhoz (iszlám, hindu és kínai) - való viszonyulásának legalább két olyan aspektusa van, amelyet nem szabad összekeverni, mert ez elkerülhetetlenül sok félreértéshez vezet. Először is, Oroszország kulturális és történelmi lényegét, szellemi önmeghatározását, "identitását" kétségtelenül a "sem Kelet, sem Nyugat" vagy "sem Európa, sem Ázsia, hanem Eurázsia" (orosz eurázsiaiak) formula határozza meg. Oroszország spirituálisan valami Harmadik, valami független és különleges, ami nem fejezhető ki sem Kelet, sem Nyugat szempontjából. Oroszország legfőbb érdeke ezen a szinten az, hogy mindenáron megőrizze egyediségét, hogy megvédje identitását a nyugati kultúra és hagyományok keleti kihívásával szemben. Ez nem jelent teljes elszigeteltséget, de korlátozza a lehetséges kölcsönök körét. A történelmi realizmus megköveteli, hogy bátran felismerjük, hogy a "saját", a "miénk" megerősítése mindig az "idegen", a "nem miénk" tagadásával jár együtt. Mind a megerősítés, mind a tagadás a nép és az állam nemzeti, kulturális, történelmi és politikai függetlenségének alapvető elemei. Ezért mind a Nyugat, mind a Kelet kulturális tagadása történelmi szükségszerűség Oroszország függetlenségéhez. Ebben a kérdésben különböző árnyalatok és viták zajlanak - az identitás felismerése miatt egyesek úgy gondolják, hogy jobb lenne jobban nyitni Kelet felé, mint Nyugat felé ("ázsiai mozgalom"), mások éppen ellenkezőleg ("nyugatiak"), egyesek a párbeszéd teljes elutasítását preferálják ("izolacionisták"), mások egyenlő nyitottságot javasolnak mindkét oldal felé (a "neoeurázsiai mozgalmak" egyes csoportjai).

4 Stratégiai és tisztán geopolitikai szinten a helyzet teljesen más. Mivel Oroszország-Eurázsianak a jelenlegi történelmi szakaszban nem annyira a "tengerparti civilizációk", a Rimland, mint inkább a vele szemben álló "Ostrov", az atlantista Amerika a planetáris ellenfele, a legfontosabb stratégiai imperatívusz a "tengerparti területek" szövetségesévé tétele, A stratégiai behatolás a "parti" övezetekbe, a pán-eurázsiai paktum megkötése vagy legalábbis minél több peremvidék teljes és szigorú semlegességének biztosítása a transzatlanti Nyugattal szembeni pozíciós szembenállásban. Oroszország stratégiai képletének itt egyértelműen "Kelet és Nyugat" kell lennie, mert csak Eurázsia kontinentális integrációja, amelynek központja Oroszországban van, garantálhatja valamennyi nép és állam számára a valódi szuverenitást és a maximális politikai és gazdasági autarchiát. Stratégiai szinten ma csak egy ellentét létezik: vagy a monodializmus (az amerikanizmus és az atlantizmus planetáris dominanciája), vagy a kontinentalizmus (a bolygó két vagy több, politikai, katonai, stratégiai és geopolitikai szuverenitást élvező Nagy Térségre való felosztása). A peremvidékekre szükség van ahhoz, hogy Oroszország valóban szuverén kontinentális geopolitikai hatalommá váljon. Ma, a katonai, stratégiai és gazdasági technológiák jelenlegi fejlődésével egyszerűen nem létezhet más, nem kontinentális szuverenitás: bármilyen "etnokratikus", tisztán "izolacionista" projekt Oroszország stratégiai szférában fennálló állami problémájának megoldására, szigorúan a bolygó teljes ellenőrzésére, valamint Eurázsia és Oroszország teljes stratégiai, politikai és gazdasági megszállására irányuló mondialista terveknek megfelelő eredményt hoz.

5 Nyilvánvaló, hogy Oroszország kulturális és történelmi problémáinak stratégiai vagy geopolitikai szintre való áthelyezése (azaz a "se Kelet, se Nyugat" formula tisztán geopolitikai értelmének megadása) nem más, mint politikai elterelés, amelynek célja Oroszország

külpolitikai irányvonalának stratégiai dezorientációja. Bármi is álljon az orosz államiság "szűk etnikumú", "faji-nemzetiségi", "soviniszta" modelljének háttérében - tudatlanság, naivitás vagy a nép és annak függetlensége elleni tudatos munka -, az eredmény a monodialista célokkal való teljes azonosság. Oroszország "etnikai rezervátummá" alakítása nélkül az USA nem lesz képes a világ teljes ellenőrzését megszerezni.

6 A Rimland-probléma csak napjainkban merül fel ilyen módon, amikor a kétpólusú világ egész stratégiai történelmét és a Szovjetunió és az Egyesült Államok bolygóközi hidegháborúját magunk mögött tudhatjuk. Az orosz eurázsiai politikai tevékenységének csúcspontján a stratégiai helyzet teljesen más volt, és nagyon kevesen látták a jövőt. Ezért az eurázsiaiak egyes geopolitikai projektjeit óvatosan kell kezelni. Különösen a peremvidéki problémát kezelték inkább kulturális, mint stratégiai szempontból. Mindezt figyelembe kell venni ahhoz, hogy Oroszország komoly és indokolt, reális és perspektivikus geopolitikai programot dolgozzon ki, amelynek középpontjában Nagy-Oroszország függetlenségének, szuverenitásának, önállóságának, autonómiájának és szabadságának fő geopolitikai imperatívusza áll.

3. fejezet

A birodalom gyülekezése

7 A geopolitika egyik fő posztulátuma, hogy egy ország geopolitikai elhelyezkedése fontosabb, mint politikai rendszere. A politika, a kultúra, az ideológia, az uralkodó elit jellege, sőt a vallás is fontos, de másodlagos tényezőknek számítanak a geopolitikai optikában az alapvető geopolitikai elvhez - az állam és a tér viszonyához - képest. A geopolitika mint tudomány ilyen sajátosságát gyakran (különösen Oroszországban) szinte "cinizmusnak" vagy akár "nemzetellenes" megközelítésnek tekintik. Ez természetesen teljesen téves. Egyszerűen a geopolitika nem állítja be, hogy egy nemzet állami és politikai érdekeinek meghatározásában az egyedüli és legfőbb tekintély. A geopolitika egyike azon alapvető tudományágaknak, amelyek lehetővé teszik az államok nemzetközi és katonai doktrínáinak megfelelő megfogalmazását, más, ugyanilyen fontos tudományágakkal együtt. Ahogy a fizikának, hogy egzakt tudomány legyen, el kell vonatkoztatnia a kémiától és annak törvényeitől (ez nem jelenti azt, hogy a fizika tagadja a kémiát), úgy a geopolitikának, hogy szigorú tudományág legyen, el kell vonatkoztatnia más, nem geopolitikai megközelítésekről, amelyeket a geopolitika mellett figyelembe lehet és kell venni egy állam és egy nemzet sorsára vonatkozó végső következtetéseknél.

8 Oroszország egyik legsürgetőbb geopolitikai követelése a "birodalom összegyűjtése". Nem számít, hogyan tekintünk a "szocializmusra", a Szovjetunióra, a keleti blokkra, a Varsói Szerződés országaira stb., vagy hogyan értékeljük a két szuperhatalom egyikének politikai és kulturális valóságát, geopolitikai szempontból a keleti blokk létezése egyértelműen pozitív tényező volt a lehetséges eurázsiai egyesülés, a kontinentális integráció és Nagy Térségünk szuverenitása szempontjából. Ez volt az a geopolitikai logika, amely Jean Tyriard belga teoretikust arra készítette, hogy a "Vlagyivosztoktól Dublinig terjedő euro-szovjet birodalom" létrehozásának szükségességéről beszéljen. Csak a keleti blokk lehetett az alapja Eurázsia birodalommal egyesítésének, bár Európa megosztottsága és a szovjet politika következetlensége Ázsiában komoly akadályokat jelentett e cél megvalósítása előtt. Számos modern geopolitológus szerint a Szovjetunió összeomlását a nyugati és keleti határok stratégiai sebezhetősége okozta. Az USA olyan ügyesen és következetesen ellenőrizte a nyugati és keleti peremvidéket, hogy végül nem engedte meg a kontinentális integrációt, és hozzájárult a keleti blokk összeomlásához. A kétpólusú világ vége stratégiai csapás Eurázsia számára, csapás a kontinentalizmusra és az összes eurázsiai állam lehetséges szuverenitására.

9 Oroszország geopolitikai és stratégiai szuverenitásának imperatívuszát nemcsak az jelenti, hogy visszaszerezze a "közeli külföld" elveszett régióit, nemcsak a kelet-európai országokkal való szövetséges kapcsolatok megújítása, hanem az új eurázsiai államok bevonása az új eurázsiai világba, a nyugati kontinens államainak (mindenekelőtt a francia-német blokknak, amely igyekszik megszabadulni az Amerika-barát NATO atlantista gyámságától) és a keleti kontinens államainak (Irán, India és Japán) bevonása az új eurázsiai stratégiai blokkba.

10 A geopolitikai "birodalomgyűjtés" nem csupán az egyik lehetséges fejlődési út Oroszország számára, az állam és a tér közötti lehetséges kapcsolatok egyike, hanem a független állam záloga és szükséges feltétele, ráadásul egy független államé egy független kontinensen.

11 Ha Oroszország nem kezdi meg azonnal a Nagy Tér újratereztését, azaz az ideiglenesen elveszett eurázsiai kiterjedés visszahelyezését stratégiai, politikai és gazdasági befolyása alá,

akkor mind önmagát, mind a "világsziget" összes népét katasztrófába sodorja.

12 A lehetséges események menetét könnyű előre látni. Ha Oroszország más utat választ, mint "a birodalom összegyűjtésének útját", akkor a Szívföld kontinentális küldetését új hatalmak vagy államblokkok veszik át. Ebben az esetben Oroszország hatalmas kiterjedése lesz a fő stratégiai célpontja azoknak az erőknek, amelyek magukat Eurázsia új "fellegvárának" nyilvánítják. Ez teljesen elkerülhetetlen, hiszen a kontinens feletti ellenőrzés elképzelhetetlen a "történelem földrajzi tengelye" feletti ellenőrzés nélkül. Vagy Kína fog kétségbeesett rohamot indítani észak felé - Kazahsztán és Kelet-Szibéria felé, vagy Közép-Európa fog a nyugat-oroszországi területek felé mozdulni - Ukrajna, Fehéroroszország, Nyugat-Oroszország felé, vagy az iszlám blokk megpróbálja integrálni Közép-Ázsiát, a Volga és az Urál területeit, valamint Dél-Oroszország egyes területeit. Lehetetlen elkerülni egy új kontinentális integrációt, mivel a bolygó geopolitikai térképe maga is ellentétes az egypólusú, atlantista orientációval. A geopolitika szent törvénye egészen törvényszerű - "nincs üresen hagyott hely". Ráadásul nem a "területi egoizmus" vagy a "ruszofóbia", hanem a tér és Oroszország geopolitikai passzivitásának kérlelhetetlen logikája fogja a többi eurázsiai blokkot az orosz területek terjeszkedésére kényszeríteni. A kontinentális stratégia területén képtelenség azt várni, hogy más nemzetek csak az "orosz kultúra eredetiségének" tiszteletéből megállnak az orosz földeken való területi terjeszkedés előtt. Ebben a szférában csak a hatalom területi impulzusai és a helyzeti előnyök működnek. Már maga a tétovázás ténye a "birodalom gyülekezésének" kérdésében is elég kihívás, elég alap az alternatív geopolitikai Nagy Terek mozgásához az orosz határok között. Természetesen ez az orosz nép reakcióját fogja kiváltani, és szörnyű és kilátástalan eurázsiai konfliktushoz fog vezetni; kilátástalan, mert még elméletileg sem lesz pozitív megoldás, mert a nem orosz Eurázsia létrehozása az orosz nép teljes megsemmisítését követeli meg, és ez nem csak nehéz, de valójában lehetetlen, amint azt a történelem mutatja. Másrészt egy ilyen konfliktus lefektetné a frontvonalat a kontinentális és antiatlanti orientációjú szomszédos államok között, és ez csak megerősítené a harmadik erő, azaz az USA és társai pozícióját a mondialista projektekből. A cselekvés hiánya is egyfajta cselekvés, és a "birodalom összegyűjtésének" késlekedését (nem is beszélve Oroszország geopolitikai terjeszkedésének esetleges feladásáról) elkerülhetetlenül nagy eurázsiai vérontás fogja követni. A balkáni események ijesztő példát mutatnak arra, hogy mi történhet Oroszországban, összehasonlíthatatlanul nagyobb léptékben.

13 Az eurázsiai területek újraegyesítése Oroszország mint "a történelem tengelye" védnöksége alatt ma bizonyos nehézségekkel jár, de ezek jelentéktelenek azokkal a katasztrófákkal szemben, amelyek elkerülhetetlenül bekövetkeznek, ha ez a "birodalmi újraegyesítés" nem kezdődik meg azonnal.

4. fejezet

Meleg és hideg tengerek

14 A "birodalom összegyűjtésének" folyamatában kezdettől fogva arra a hosszabb távú célra kellett összpontosítani, hogy Oroszország hozzáférjen a melegebb tengerekhez. Az orosz terjeszkedés déli, délnyugati és északnyugati irányú visszaszorítása révén az atlantista Anglia képes volt fenntartani az ellenőrzést az Eurázsia körülvevő összes "part menti terület" felett. Oroszország geopolitikailag a "kész" hatalom volt keleten és északon, ahol politikai határai egybeestek az eurázsiai kontinens természetes földrajzi határaival. A paradoxon azonban az volt, hogy ezek a partok a hideg tengerekkel határosak, ami leküzdhetetlen akadályt jelentett a hajózás olyan mértékű fejlesztése előtt, amely lehetővé tette volna, hogy a tengereken komolyan felvegyék a versenyt a nyugati szigetek (Anglia, később Amerika) flottáival. Másrészt Oroszország keleti és északi területei természeti és kulturális adottságaik miatt soha nem fejlődtek kellőképpen, és az orosz Ázsia integrálására irányuló valamennyi projekt - a Dr. Badmaev által javasoltaktól kezdve az utolsó császáron át a brezsnyevi BAM-ig - valamilyen furcsa szabályszerűséggel spontán vagy irányított történelmi kataklizmák hatására összeomlott.

15 Akárhogy is legyen, az északi és keleti hideg tengerekhez való hozzáférést ki kell egészíteni a déli és nyugati meleg tengerekhez való hozzáféréssel, és csak akkor lesz Oroszország geopolitikailag "teljes". Ez volt a célja a számos orosz-török háborúnak, amelynek hasznát azonban nem a törökök vagy az oroszok, hanem a britek aratták le, akik a három hagyományos birodalom közül az utolsó kettőt (a harmadik az Osztrák-Magyar Monarchia volt) kiszipolyozták. Az utolsó lépés Oroszország létfontosságú déli része felé a Szovjetunió sikertelen afganisztáni terjeszkedése volt. A geopolitikai logika egyértelműen azt mutatja, hogy Oroszországnak ismét vissza kell térnie oda, bár sokkal jobb lenne, ha hűséges szövetségesként, védelmezőként és barátként jönne, mint brutális büntetőként. Csak akkor beszélhetünk kontinensépítésének végleges befejezéséről, ha Oroszország déli és nyugati határai partvonallá válnak. Nem feltétlenül hódításról, terjeszkedésről vagy annektálásról van szó. E cél eléréséhez elegendő lenne egy erős, antiatlanti, paritáson alapuló stratégiai szövetség a kontinentális európai és ázsiai hatalmakkal. A meleg tengerekhez való hozzáférés nemcsak véres háború, hanem ésszerű béke révén is megszerezhető, ami valamennyi kontinentális hatalom geopolitikai érdekei szempontjából előnyös, mivel az eurázsiai stratégiai integráció projektje lehetővé teszi, hogy mindezek a hatalmak valóban szuverénnek és függetlenné váljanak a számukra alternatívaként kínálkozó atlanti szigettel szemben, amelyet a Monroe stratégiai doktrína a maga részéről egyesít. A szorosok és a meleg tengerek elérhetetlenek voltak Oroszország számára egy olyan időszakban, amikor még nem létezett olyan nyilvánvaló atlanti tényező, mint az egész Európa és egész Ázsia érdekeit fenyegető USA, és a különböző szárazföldi hatalmak versengtek az elsőségért Angliával szemben és a területi stratégiai egységesítésben való vezető szerepért. A Monroe-doktrína megvalósulása Amerikában kiemelte Oroszország geopolitikai jelentőségét, és az Oroszországgal való szövetség ezért magától értetődő szükségszerűséggé vált minden reális geopolitikus számára a kontinensen, bármilyen politikai formát is öltön az adott esetben. A mondializmus és az atlantista globalizmus fenyegetése elméletileg megnyitja Oroszország számára a meleg tengerekhez való hozzáférést a Heartland és a Rimland magától értetődő szövetségén keresztül a tengeren túli betolakodókkal szemben.

IV. rész

OROSZORSZÁG GEOPOLITIKAI JÖVŐJE

1. fejezet.

Radikális alternatíva szükségessége

1 Társadalmunkban ma két fő projekt van Oroszország jövőjét illetően. Ezek többé-kevésbé érintik a nemzeti élet minden aspektusát: gazdaság, geopolitika, nemzetközi kapcsolatok, etnikai érdekek, ipari szerkezet, gazdasági struktúra, katonai építkezés stb.

2 Az első projekt a radikális liberálisoké, a "reformereké", akik a nyugati társadalmat, a modern "kereskedelmi rendszert" tekintik példának, és teljes mértékben csatlakoznak a Francis Fukuyama híres, azonos című cikkében kifejtett "történelem végéről" szóló projektekhez. Ez a projekt tagadja az olyan értékeket, mint az ember, a nemzet, a történelem, a geopolitikai érdekek, a társadalmi igazságosság, a vallási tényező és így tovább. Ebben minden a maximális gazdasági hatékonyság, az individualizmus, a fogyasztás és a "szabad piac" elsőbbségének elvére épül. A liberálisok Oroszország helyén egy olyan új társadalmat akarnak felépíteni, amely történelmileg soha nem létezett, és amelyben olyan szabályok és kulturális koordináták érvényesülnek, amelyek alapján a modern Nyugat és különösen az USA él. Ez a tábor könnyen megfogalmazhat választ az orosz valóság bármely aspektusára vonatkozó kérdésre, a Nyugaton már létező modellekből kiindulva, a nyugati liberális terminológiát és jogi normákat használva, valamint általában a liberális kapitalizmus fejlett elméleti struktúráira támaszkodva. Társadalmunkban egy ideje ideológiailag szinte ez az álláspont dominált, és még ma is ez a legismertebb, mivel összességében egybeesik a liberális reformok általános irányvonalával és alaplogikájával.

3 Az orosz jövő második projektje az úgynevezett "nemzeti hazafias ellenzékhez" tartozik, amely egy sokszínű és sokféle politikai valóság, amelyet a liberális reformokkal szembeni ellenszenv és a reformerek által szorgalmazott liberális logika elutasítása egyesít. Ez az ellenzék nem csak nemzeti és nem csak hazafias, hanem "rózsaszín-fehér", azaz a kommunista-államvédők (akik elutasították a merev marxista-leninista dogmát) és az ortodox monarchia, a cári típusú államiség támogatói dominálnak benne. Az "egyesült ellenzék" két összetevőjének nézetei meglehetősen eltérőek, de nemcsak a "közös ellenség" meghatározásában van hasonlóság, hanem néhány mentális, ideológiai klisében is, amelyekben mindketten osztoznak. Ráadásul a hazafias "ellenzék" túlnyomó többségében a peresztrojka előtti rendszer alakjaiból áll, akik a tisztán szovjet mentalitás elemeit még a "fehér" vagy "cári projektekbe" is beleviszik, amelyekkel a peresztrojka előtt gyakran semmilyen történelmi, családi vagy politikai kapcsolatban nem álltak, és tökéletesen jól érzik magukat a brezsnyevi valóságban. Mindenesetre az ellenzéki projektet "szovjet-zarista" projektnek nevezhetjük, mivel bizonyos ideológiai, geopolitikai, politikai-társadalmi és közigazgatási archetípusokra épül, amelyek objektíve a szovjet és a szovjet előtti időszakot (legalábbis a XX. század keretein belül) közelítik egymáshoz. A hazafiak ideológiája sokkal ellentmondásosabb és zavarosabb, mint a liberálisok logikus és teljes konstrukciói; ezért gyakran nem teljes koncepcióként vagy doktrínaként, hanem töredékesen, érzelmesen, következtelenül és töredékesen jelenik meg. Mégis, a szovjet-cárista szellemi töredékek összevisszaságából álló groteszk konglomerátumnak van némi integritása, amelyet azonban néha nem könnyű racionálisan strukturálni.

4 Mindkét projekt - a liberális és a szovjet-zarista - lényegében zsákutca az orosz nép és az orosz történelem számára. A liberális projekt általában véve az orosz nemzeti jellegzetességek fokozatos eltörlésével jár a "történelem vége" és a "bolygópiac" kozmopolita korszakában, a

szovjet-zarista projekt pedig éppen azokban a történelmi formákban és struktúrákban próbálja újjáéleszteni a nemzetet és az államot, amelyek valójában fokozatosan az orosz összeomláshoz vezettek.

5 Sürgősen szükség van a "harmadik útra", egy sajátos ideológiai projektre, amely nem kompromisszum vagy "centrizmus" lenne az előbbi és az utóbbi között a "reformerek" liberalizmusa és az "egyesült ellenzék" szovjet-zarizmusa között, De a radikális, innovatív, futurisztikus terv szakít a reménytelen dualista "liberálisok vagy ellenzék" logikával, ahol a jelenlegi orosz társadalmi tudat tétovázik, mint a kijárat nélküli labirintusban.

6 A gordiuszi csomót át kell vágni, és mindkettővel szemben valódi alternatívát kell létrehozni. A nagy nemzet, annak érdekei és sorsa forog kockán.

2. fejezet

Mi az "Orosz nemzeti érdekek"?

2.1 Az oroszoknak ma nincs államuk.

7 A jelenlegi politikai helyzetben szigorúan véve lehetetlen "Oroszország stratégiai kilátásairól" spekulálni. Annál is inkább lehetetlen az orosz kül- és belpolitikára vonatkozó projekteket javasolni, mivel a kulcskérdés - mi ma Oroszország? - nemcsak megoldatlan, de nem is gondolkodtak rajta komolyan.

8 A volt Szovjetunió politikai, geopolitikai, ideológiai és társadalmi rendjének gyors változásai teljesen felborítottak minden létező jogi és politikai kritériumot és normát. A közös szocialista rendszer, majd később a szovjet állam összeomlása a teljes bizonytalanság terepét teremtette meg a volt szovjet területeken, ahol nem voltak világos irányelvek, szigorú jogi keretek és konkrét társadalmi perspektívák. Azok a geopolitikai struktúrák, amelyek a Szovjetunió összeomlása után "automatikusan", tehetetlenségből alakultak ki, alkalmiak, átmeneti és rendkívül instabilak. Ez nemcsak a Moszkvától elszakadt köztársaságokra vonatkozik, hanem elsősorban magára Oroszországra.

9 Ahhoz, hogy az "állami érdekekkel" kapcsolatos terveket készíthessünk, világos elképzeléssel kell rendelkezünk arról, hogy milyen államról beszélünk. Más szóval, akkor van értelme, ha van egy egyértelműen azonosítható politikai alany. A jelenlegi helyzetben az oroszok esetében nincs ilyen alany.

10 Oroszország létezése, amelyet Orosz Föderációként (RF) értelmeznek, nyilvánvalóan nem felel meg semmilyen komoly kritériumnak az "állam" státuszának meghatározásakor. Az Orosz Föderáció nemzetközi politikai státuszára vonatkozó értékelések szétszóródása egyértelműen jelzi ezt a helyzetet. Mi az Orosz Föderáció? A Szovjetunió jogutódja és jogutódja? Egy regionális hatalom? Egynemzetiségű állam? Etnikumközi szövetség? Eurázsia csendőrsége? Az amerikai projektek gyalogja? További széttagolódásra ítélt területek? Az Orosz Föderáció a konkrét körülményektől függően jelenik meg e szerepek egyikében, az ilyen meghatározások abszolút eltérése ellenére. Az egyik pillanatban egy olyan állam, amely különleges világpolitikai szerepre tart igényt, a másikban másodlagos regionális hatalom, a harmadikban pedig szeparatista kísérletek terepe. Ha egy és ugyanaz a területi és politikai egység egyszerre jelenik meg mindezekben a szerepekben, akkor nyilvánvaló, hogy egy hagyományos kategóriáról, valamiféle változóról van szó, és nem egy teljes és stabil politikai jelenségről, amelyet a szó teljes értelmében államnak nevezhetünk.

11 Az Orosz Föderáció nem Oroszország, nem egy teljes értékű orosz állam. Egy széleskörű és dinamikus globális geopolitikai folyamat átmeneti része, semmi több. Természetesen az Orosz Föderáció a jövőben orosz állammá válhat, de nem nyilvánvaló, hogy ez meg fog történni, és az sem világos, hogy erre kell-e törekedni.

12 Mindenesetre lehetetlen egy olyan instabil és átmeneti jelenség, mint az Orosz Föderáció "stratégiai érdekeiről" beszélni hosszú távon, és még abszurdabb a jelenlegi helyzet alapján megpróbálni megfogalmazni az Orosz Föderáció "stratégiai doktrínáját". "Az Orosz Föderáció stratégiai érdekei" csak azután válhatnak világossá, hogy ezen érdekek politikai,

társadalmi, gazdasági és ideológiai tárgya kialakult, formát öltött és meghatározásra került. Amíg ez nem történik meg, addig az e területen megvalósuló projektek csak pillanatnyi fikciót jelentenek.

13 Az Orosz Föderációnak nincs állami történelme, határai véletlenszerűek, kulturális irányultságai vitathatók, politikai rendszere ingatag és széttöredezett, etnikai térképe foltos, gazdasági szerkezete pedig töredékes és részben szétesett. Az adott konglomerátum csak egy globálisabb geopolitikai egység szétesésének eredménye, egy darabka, amely kiszakadt az egész képből. Ahhoz, hogy a birodalomnak ezen a töredékén valami stabilat hozzanak létre, egy valódi forradalomra lenne szükség, hasonlóan az ifjú törökökhöz, akik az Oszmán Birodalom töredékéből modern, világi Törökországot hoztak létre (bár itt is felmerül a kérdés, érdemes-e erre törekedni?).

14 Ha az Orosz Föderáció nem orosz állam, akkor a FÁK sem az. Annak ellenére, hogy a FÁK-országok gyakorlatilag valamennyi területe (ritka kivételektől eltekintve) az Orosz Birodalom része volt, és ezért egykor az orosz állam részét képezte, a FÁK-országok kellő mértékű autonómiával rendelkeznek, és de jure független politikai entitások. Ugyanaz állítható (és még inkább joggal), mint az Orosz Föderációval kapcsolatban, hogy ezek az országok nem rendelkeznek a valódi államiság komoly jeleivel, nélkülözik a tényleges szuverenitás minden attribútumát, és inkább "területi folyamat", mintsem stabil és meghatározott geopolitikai egységek. Még ha elvonatkoztatunk is a FÁK-országok növekvő, gyakran oroszellenes nacionalizmusától, a természetellenes, instabil és ellentmondásos töredékekből önmagukban nem lehet harmonikus képet alkotni. Jean Thiriar belga geopolitológus pontos összehasonlítást tett ezzel kapcsolatban. - A Szovjetunió olyan volt, mint egy tábla csokoládé a köztársaságok arcaival. Miután a szeleteket letörték, nem volt elég összerakni őket, hogy az egész rudat újra összeállítsák. Ezentúl ez csak úgy érhető el, hogy az egész csempét megolvasszjuk és újra bélyegezzük".

15 "Az Orosz Föderáció stratégiai érdekei" ugyanaz az üres szófordulat, mint a "FÁK-országok stratégiai érdekei". Ennek nagyon kevés köze van az "oroszok stratégiai érdekeihez".

2.2 A "posztbirodalmi legitimitás" fogalma

16 Annak ellenére, hogy az orosz állam f*cking értelemben nem létezik, az egész posztszovjet térségben érvényesek bizonyos jogi elvek, amelyeken az RF egyes intézkedéseire adott nyugati reakció, valamint az orosz vezetés lépéseinek pillanatnyi logikája alapul. Ezek az elvek azok, amelyek első pillantásra megóvják az Orosz Föderációt és általában a FÁK-ot a teljes káosztól. Ez a "poszt-perifériás legitimitás" doktrínája. Ahhoz, hogy megértsük a mai eurázsiai geopolitikai folyamatok lényegét, röviden fel kell vázolni e koncepció fő téziseit.

17 A "posztbirodalmi legitimitás" a régió politikai fejlődésének közvetlenül megelőző szakaszához, azaz a "birodalmi örökséghez" szorosan kapcsolódó jogi normák összessége. Egy birodalom (legalábbis egy "világi", liberális vagy szocialista birodalom) gyarmatainak területi elrendezésében leggyakrabban pusztán adminisztratív és gazdasági jellemzők alapján dönt, etnikai, vallási vagy nemzeti tényezők figyelembevétele nélkül. A birodalmon belüli közigazgatási határok önkényesek, mivel ezek csupán hagyományos akadályok, amelyeket a metropolisz központosított irányításának kényelme érdekében hoztak létre. A birodalom arra kényszerítette a többi hatalmat, hogy a fennállása alatt elismerje belső közigazgatási

rendszerét legitimnek. A birodalom összeomlása során azonban mindig vannak "jogbizonytalansági zónák", mivel megszűnik az a struktúra, amely jogilag szabályozta az alkotóelemek státuszát.

18 A "posztkoloniális" átalakulások folyamatában megfogalmazódott egy nemzetközi jogi koncepció, amely a posztimperialista területi és politikai formációk jogszerűségének és jogellenességének osztályozásának alapját képezte. Ez a "posztimperialista legitimitás" fogalma. Jelentése abban rejlik, hogy a birodalom egészének hiánya ellenére annak tisztán közigazgatási elemei teljes jogállást kapnak, függetlenül attól, hogy a szóban forgó entitás megfelel-e a teljes állam kritériumának vagy sem. Ez a megközelítés azon a szekuláris liberális elképzelésen alapul, amely szerint minden államalakulat önkényes, mert történelmi véletlen. E logika szerint az etnikai, vallási, kulturális és társadalmi összetevők jelentéktelenek és érdektelenek, mivel a népeiséget itt gazdasági és statisztikai egységek egyszerű halmazaként értelmezik. Ez a "birodalmi", "gyarmati" megközelítés tehetetlensége, amely a "gyarmatokat" és a "tartományokat" másodlagos és jelentéktelen, az általános kontextuson belüli "kiegészítő" dolognak tekinti.

19 A "posztimperialista formációk" általában soha (vagy aligha) válnak teljes jogú állammá, és a korábbi (vagy új) metropolisz gazdasági és politikai függelékeként léteznek tovább. Az uralkodó elit szinte mindig a gyarmati közigazgatás közvetlen örököse (gyakran pártfogoltja), a gazdaság külső tényezőktől függ, a politikai és társadalmi struktúra pedig a korábbi központ modelljéhez igazodik. Az ilyen "posztbirodalmi legitimitás" fenntartása gyakran azt eredményezi, hogy ugyanaz az autochton etnikum lakja a különböző posztbirodalmi államok területeit, és ugyanazon államon belül több etnikai és vallási csoport él. Valójában a relatív érdekegyensúlyt ilyen esetekben csak egy külső tényezőre - leggyakrabban az egykori metropolisz (vagy az azt esetleg felváltó fejlett állam) kifejezett vagy hallgatólagos hatalmára - való hivatkozással lehet fenntartani. Jelzésértékű, hogy az afrikai "felszabadulás" utolsó szakaszában a Pánafrikai Kongresszus úgy döntött, hogy pontosan a "posztimperialista legitimitás" elvét alkalmazza minden újonnan létrehozott államban, bár sok nagy afrikai nemzet, mint például a bantuk, zuluk és mások. - egyszerre két vagy három államban éltek. Ezt az etnikai, törzsi és vallási háborúk elkerülése ürügyén tették. Valójában a posztbirodalmi közigazgatás vezetőinek azon vágyáról volt szó, hogy mesterséges elitjüket hatalmon tartsák, és ne engedjék, hogy a nemzeti felemelkedés folyamatában a szerves nemzeti hierarchia új képviselői jöjjenek létre. Tekintettel Afrika stratégiai és társadalmi-gazdasági elmaradottságára, valamint a friss és életerős állami hagyományok hiányára, ez a megközelítés meglehetősen sikeresen működött.

20 Ma a "posztbirodalmi legitimitás" elve a Szovjetunió romjain létrejött országokra is vonatkozik. A volt "uniós köztársaságokban" szinte mindenütt a "gyarmati közigazgatás" utódai vannak hatalmon, ők egy olyan egységes kormányzati struktúra részei, amely teljes egészében a szovjet birodalmi környezetben alakult ki. Ez az elit elidegenedett népének nemzeti és kulturális hagyományaitól, és tehetetlensége miatt a nagyvárostól való gazdasági és politikai függőség fenntartására összpontosít. Az egyetlen kivétel Örményország, ahol a "posztbirodalmi legitimitás" logikája megtört (Hegyi-Karabah esetében), és ahol ennek megfelelően a tisztán nemzeti politikai erők nagyobb BÄ-vel rendelkeznek, mint az összes többi FÄK-országban. Ezen túlmenően Örményország az egyetlen monoetnikus köztársaság a FÄK-országok között.

21 Első pillantásra az a benyomásunk, hogy a "posztbirodalmi legitimitás" elve Oroszország és Moszkva kezére játszik, mivel előfeltételeket teremt az orosz befolyás megőrzéséhez a

"közeli külföldön", és leegyszerűsíti a politikai és gazdasági kapcsolatokat a földrajzi szomszédokkal. De valójában a helyzet ennél bonyolultabb. A harmadik világ "dekolonizációjához" hasonlóan a birodalom összeomlása meggyengíti a metropolisz geopolitikai hatalmát, és egyes gyarmatok és uralmi területek implicit módon más, erősebb hatalom ellenőrzése alá kerülnek, amely a "posztbirodalmi legitimitás" rendszerét saját céljaira használja fel. Szemléletes példa erre az Egyesült Államok, amely a "dekolonizáció" során ténylegesen elfoglalta az egykori brit, spanyol, portugál, francia és holland gyarmatok nagy részét. Így a FÁK-országokban a posztszovjet "gyarmati adminisztráció" helyébe más "gyarmati adminisztráció" léphet (és lép), amely már létező mesterséges struktúrákat használ fel céljaira.

22 Másfelől a "posztbirodalmi legitimitás" magát az RF-t is egy szintre helyezi a többi FÁK-országgal, amennyiben ebben az esetben az orosz nép nemzeti-kulturális, vallási és etnikai érdekeit, amelyek a "posztbirodalmi", tisztán közigazgatási jog absztrakt normái alá tartoznak, és amelyek idegen ál-állami és kvázi-nemzeti formációk között szétszóródnak, teljesen figyelmen kívül hagyják. A birodalmi közigazgatás az Orosz Föderáció határain belül marad (pártbürokratikus eszköz), amely ugyanolyan idegennek tűnik az oroszok nemzeti kontextusától, mint más köztársaságokban, mivel maga a birodalmi rendszer más, tisztán adminisztratív és gazdasági, nem pedig nemzeti és kulturális elvekre épült. Az oroszok, miután "megszabadultak" a köztársaságoktól, nem szabadságot és függetlenséget kaptak, hanem elvesztették a nemzeti közösség jelentős részét, megtartották a korábbi nomenklatúra maradványaitól függő helyzetüket, és ráadásul új veszélynek voltak kitéve, hogy külső, erősebb államok politikai erőinek befolyása alá kerüljenek. Ez utóbbi veszély a birodalom idején nem volt ilyen közel, de mint egyszerű "regionális hatalom" az Orosz Föderáció teljes mértékben ki van téve ennek.

23 Mindezek a megfontolások megkérdőjelezzik a "posztbirodalmi legitimitás" elvének hasznosságát a jelenlegi körülmények között, mivel az nagymértékben ellentmond az orosz nemzeti érdekeknek.

24 De milyen kritériumok alapján kell meghatározni, hogy mi az "orosz nemzeti érdek"? Kit vegyünk fő alanyként, akivel kapcsolatban meg lehetne határozni, hogy mi a kedvező és mi a kedvezőtlen? Milyen kategóriákban kell ma Oroszországot felfogni?

2.3 Az orosz nép - a geopolitikai koncepció középpontja

25 A szovjet birodalom összeomlása, a területén létrejött új politikai formációk (köztük az Orosz Föderáció) törekvése és államcsődje arra késztet, hogy az "orosz nemzeti érdekek" megértéséhez egy konkrétabb kategóriát keressünk. Az egyetlen szerves, természetes, történelmi gyökerű valóság ebben a kérdésben csakis az orosz nép lehet.

26 Az orosz nép egy történelmi közösség, amely egy teljes értékű és stabil politikai egység minden jelét magán viseli. Az orosz nép etnikailag, kulturálisan, lelkiileg és vallásilag egységes. De nem csak ez a fő oka annak, hogy a geopolitikai koncepció középpontjába helyezzük, mint a politikai és társadalmi stratégia tárgyát. Az orosz nép sok más nemzettel ellentétben egy olyan sajátos civilizáció hordozójaként alakult ki, amely egy eredeti és teljes értékű bolygótörténelmi jelenség minden megkülönböztető jegyével rendelkezik. Az orosz nép egy civilizációs állandó, amely nem egy, hanem számos állam létrehozásának egyik sarkalatos pontjaként szolgált: a régi szláv fejedelemségek mozaikjától Moszkva-Oroszországig, Nagy Péter birodalmáig és a szovjet blokkig. Ez az állandóság meghatározta továbbá a politikai,

társadalmi, területi és strukturális szempontból annyira különböző formációk közötti folytonosságot és kapcsolatot. Az orosz nép nem egyszerűen etnikai alapot adott mindezen államalakulatoknak, hanem különleges civilizációs eszmét fejezett ki bennük, amely nem hasonlított semmilyen máséhoz. Nem az állam hozta létre az orosz nemzetet. Ezzel szemben az orosz nemzet, az orosz nép a történelem során különböző típusú államrendszerekkel kísérletezett, és a körülményektől függően különböző módon fejezte ki egyedi küldetésének sajátosságait.

27 Az orosz nép kétségtelenül a messiási népek közé tartozik. És mint minden messianisztikus nemzet, egyetemes, minden emberre kiterjedő jelentőséggel bír, amely nem egyszerűen más nemzeti eszméssel, hanem a civilizációs univerzalizmus más formáival is versenyez. K. Leontyev és az orosz eurázsiaiak ezt az elképzelést eléggé kidolgozták.

28 Az orosz nép a zűrzavaroktól, átmeneti időszakoktól és politikai kataklizmáktól függetlenül mindig megőrizte messianisztikus identitását, és ezért mindig a történelem politikai alanya maradt. A következő állami megrázkódtatások után ugyanaz az ősi és hatalmas orosz erő új politikai konstrukciókat hozott létre, új geopolitikai formákba öltöztetve a spirituális impulzust. És amint az állami konstrukciók egy kritikus vonalra fejlődtek, amely mögött a politikai forma és a nemzeti fenntartás kapcsolatának végleges elvesztése, válságok és katasztrófák következtek, ami után az orosz nép új geopolitikai és társadalmi konstrukciója, civilizációs küldetésének új képzetekbe és politikai konstrukciókba való befektetése kezdődött.

29 A jelenlegi átmeneti időszakban pedig az orosz népet kell fő politikai alanyként kezelni, amelyből Oroszország geopolitikai és stratégiai, valamint társadalmi-gazdasági érdekeinek mértékét kell levezetni. Az orosz nép ma Oroszország, de nem mint világosan körvonalazott állam, hanem mint geopolitikai potenciál, amely egyfelől valós és konkrét, de még nem határozza meg új államszerkezetét - sem ideológiáját, sem területi határait, sem társadalmi-politikai struktúráját.

30 Mindazonáltal a "potenciális Oroszország" ma sokkal fixebb jellemzőkkel rendelkezik, mint az efemer RF vagy a FÁK. Ezek a jellemzők közvetlenül kapcsolódnak a civilizációs küldetéshez, amelynek megvalósításában rejlik az orosz nép létérzése.

- 31 Először is, az orosz nép (= Oroszország) kétségtelenül felelős Eurázsia északkeleti régióinak ellenőrzéséért. Ez az orosz "Drang nach Osten und Norden" az orosz történelem természetes geopolitikai folyamatát jelenti az elmúlt évszázadokban, amely nem állt meg semmilyen politikai kataklizma előtt. Mackinder Oroszországot "a történelem geopolitikai tengelyének" nevezte, és ez teljesen jogos, mivel az orosz nép valóban hagyományosan a civilizációhoz vonzódott, amely mindazokat az intrakontinentális eurázsiai tereket uralja, amelyek a kontinentális tömeg közepén helyezkednek el. Ebből arra lehet következtetni, hogy az oroszok stratégiai érdekei elválaszthatatlanok az északkelet-eurázsiai nyílt térségektől. Ebben van egy alapelv Oroszország (= orosz nép) geopolitikája valós perspektíváinak meghatározásában.

- 32 Másodsor, az orosz nép (= Oroszország) egy sajátos vallási és kulturális típussal rendelkezik, amely élesen különbözik a katolikus-protestáns Nyugattól és az ott kialakult posztkeresztény civilizációtól. Oroszország kulturális és geopolitikai ellenpólusa a "Nyugat" egésze, és nem csak az azt alkotó országok egyike. A modern nyugati civilizáció univerzalista irányultságú: minden részterületén sajátos kulturális egység van, amely a fő filozófiai és

világnézeti problémák sajátos megoldásán alapul. Az orosz univerzalizmus, az orosz civilizáció alapja, minden alapvető mozzanatában gyökeresen különbözik a Nyugattól. Bizonyos értelemben két egymással versengő, egymást kizáró modell, ellentétes pólusok. Következésképpen az orosz nép stratégiai érdekeinek nyugatellenes irányba kell orientálódniuk (ami az orosz civilizációs identitás megőrzésének imperatívuszából fakad), és perspektivikusan a civilizációs expanzió is lehetséges.

- 33 Harmadszor, az orosz nép (= Oroszország) soha nem akart monoetnikus, fajilag homogén államot létrehozni. Az orosz küldetés egyetemes jellegű volt, és ennek következtében az orosz nép a történelem során szisztematikusan eljutott a birodalom létrehozásáig, amelynek határai folyamatosan bővültek, és egyre több nép, kultúra, vallás, terület, régió konglomerátumát ölelte fel. Abszurd dolog az oroszok szisztematikusan és erősen hangsúlyozott "expanzionalizmusát" történelmi veszteségnek tekinteni. Ez az "expanzió" az orosz nép történelmi létének szerves részét képezi, és szorosan kapcsolódik civilizációs küldetésének minőségéhez. Ez a küldetés hordoz egy bizonyos "közös nevezőt", amely lehetővé teszi az oroszok számára, hogy a különböző kulturális valóságokat integrálják birodalmukba. A "közös nevezőnek" azonban megvannak a maga sajátosságai, és csak azokra a népekre alkalmazható, amelyek határozott történelmi sajátosságokkal és kulturális tartalommal rendelkeznek, míg más népek (különösen a Nyugat egyes nemzetei) mélyen idegenek maradnak az orosz univerzalizmustól (ami történelmileg az európai orosz politikai befolyás instabilitásában, sőt következetlenségében mutatkozik meg).

- 34 Negyedszer, az orosz nép (= Oroszország) a maga létében egy még globálisabb, "szoteriológiai" perspektívából indul ki, amely határesetben planetáris jelentőséggel bír. Nem az orosz "életterület" bővüléséről van szó, hanem egy sajátos "orosz" szemléletmódról, amely eszkatologikusan hangsúlyos, és úgy tesz, mintha a földi történelem utolsó szava lenne. Ez a nemzet, mint "istenfélő nép" legfőbb szuperfeladata.

35 Következésképpen elméletileg nincs olyan nemzet, olyan kultúra vagy olyan terület a bolygón, amelynek sorsa és útja közömbös lenne az orosz tudat számára. Ez abban mutatkozik meg, hogy az oroszok rendíthetetlenül hisznek az Igazság, a Szellem és az Igazságosság végső győzelmében, és nemcsak az orosz államon belül, hanem mindenütt. Az oroszokat megfosztani ettől az eszkatológiai hittől egyenlő az oroszok lelki szétszakadásával. Az orosz embereknek minden és mindenki fontos, ezért végső soron az orosz emberek érdekei nem korlátozódnak sem az orosz etnikumra, sem az Orosz Birodalomra, sem pedig egész Euráziára. Az orosz nemzetnek ezt a "transzcendentális" aspektusát figyelembe kell venni a jövőbeli geopolitikai stratégia kidolgozásakor.

36 Nyilvánvaló, hogy a jelenlegi körülmények között és az általánosan elfogadott nyugati, szekuláris, kvantitatív-liberális jogi szemléletű normák mellett nincs objektív lehetőség nemcsak arra, hogy az "orosz nép" mint önálló politikai szubjektum státuszát jogilag rögzítsük, hanem még arra sem, hogy a jogi és diplomáciai nyelvben a "nép" kifejezést használjuk. A modern nemzetközi jog (amely főként a római jogot másolja) csak az államot és az egyént ismeri el magasrangú politikai alanyként.

37 Ezért létezik az "állami jogok" és az "emberi jogok" kódexe, miközben maga a "népjogok" fogalma hiányzik. Ez nem meglepő, mivel egy szekuláris és kvantitatív megközelítés nem tudja figyelembe venni az olyan kulturális spirituális kategóriákat, mint az etnikum, a nemzet stb. Hasonló mennyiségi hozzáállás jellemezte a szovjet rendszert és a "de-demokratikus" világot. Hasonló mennyiségi viszony jellemezte a szovjet rendszert, a "demokráciákat" stb.

Hasonló mennyiségi viszony jellemezte a szovjet rendszert, de mivel az orosz nemzet ebben az időszakban a "posztbirodalmi" vagy liberális-demokratikus legitimációs elvek területén van, a "nép" politikai státuszának automatikus elismerése szóba sem jöhet. Következésképpen az "orosz nemzeti érdekek" tisztázásának és védelmének logikája komoly változásokat igényel a meglévő jogi gyakorlatban, és ezen túlmenően e gyakorlat radikális felülvizsgálatát a nemzeti kulcsban.

38 Egy ilyen átalakulás nem lenne lehetséges, ha bármelyik nemzetről beszélünk, amelyik elmaradott és technológiailag nem felszerelt. Az oroszok esetében ez szerencsére nem így van. Ma még mindig megvan a lehetősége a világ többi részétől független politikai átalakulásoknak, mert a stratégiai fegyverzet rendelkezésre állása Oroszországban lehetővé teszi, hogy bizonyos mértékig ellenálljon a Nyugat nyomásának. És itt minden csak azoknak az embereknek a politikai akaratán és elszántságán múlik, akik felelősséget vállalnak Oroszország és az orosz nép sorsáért.

39 Mindenesetre az első lépés az "orosz nép nemzeti érdekeinek" azonosításához az, hogy ezt a népet független politikai szubjektumként ismerjük el, amelynek joga van ahhoz, hogy maga döntse el, mi a számára előnyös és mi nem, és ennek megfelelően tegyen geopolitikai, társadalmi-gazdasági és stratégiai lépéseket.

3. fejezet

Oroszország elképzelhetetlen birodalom nélkül.

3.1 Az oroszok "nemzetállam" hiánya

40 Oroszország soha nem volt analóg a modern Európát jellemző "nemzetállamokkal", amelyek modelljét a gyarmati és posztkoloniális időszakokban Ázsiára és általában a harmadik világra vetítették ki.

41 A nemzetállam a közigazgatási egységen és a bürokratikus centralizmuson alapul, amelyek az állam által létrehozott és az államhoz szorosan kapcsolódó politikai közösséget alkotnak. Kétségtelen, hogy a "nemzetállam" modellje először az abszolutista Franciaországban alakult ki, és később a jakobinus forradalmi modellben szilárdult meg. A "nemzetállam" kezdetben kifejezetten világi jellegű volt, és mindenekelőtt politikai egységet jelentett. Egy ilyen felfogásban a "nemzet" kifejezés alatt "állampolgárokat" értettek, nem pedig "népet" vagy "nemzeteket" szerves, "holisztikus" értelemben. Az ilyen típusú állam a lakosság etnikai, felekezeti és osztályszintű kiegyenlítésén, valamint az egész társadalomra vonatkozó hasonló jogi és eljárási normák megalkotásán alapult, a regionális, vallási és faji különbségek figyelembevétele nélkül. Nominálisan a nemzetállam lehet monarchikus, demokratikus és szocialista. Ennek lényegi eleme nem a politikai struktúra sajátossága, hanem az államnak mint minden társadalmi, etnikai, kulturális és vallási különbség fölé helyezett adminisztratív és centralista hatóságnak a felfogása. Hangsúlyozni kell, hogy a "nemzet" ebben az esetben tisztán és kizárólag politikai jelentéssel bír, ami merőben eltér attól, amit a nacionalisták tulajdonítanak ennek a fogalomnak.

42 A "nemzetállam" történelmileg a birodalmi egység végső összeomlása során alakult ki Európában, a birodalmi rendszer utolsó, feudális regionális struktúrák formájában fennmaradt maradványainak megsemmisülése következtében. A "nemzetállam" lényegét tekintve a profán, polgári értékek uralmához kapcsolódik, amelyek a minőségi társadalmi különbségeket egyszerűsített mennyiségi adminisztratív struktúrára redukálják. A "nemzetállamot" általában nem az "isten esze" (mint a teokrácia vagy a Szent Birodalom), nem a "hősi arisztokrata személyiség" (mint a feudális rendszer), hanem a "jogi diktatúra" ("nomokrácia") irányítja, amely hatalmas hatalmat ad a jogászoknak és a jogi bürokráciának. Valójában a "nemzetállam" a legkényelmesebb az irányítás számára és a legkvantitatívabban rendezett politikai valóság, mivel minden nem kvantitatív, "irracionális" tényezőt a minimumra redukál.

43 A "nemzetállam" nem az orosz történelemben alakult ki. Amikor ez a modell a 18. századtól kezdve gyökeret vert Európában, Oroszország minden eszközzel hevesen ellenállt neki. A cári rezsim igyekezett a lehető legérintetlenebbül megőrizni a birodalmi struktúrát, bár folyamatosan tettek bizonyos engedményeket az európai modellnek. Az orosz birodalom az Európa-barát Péter reformjai ellenére is megtartotta teokratikus elemeit és arisztokratikus elvét, és a klerikusok és a nemesség képviselőinek az állami hivatalnokok kategóriájába való áthelyezése a gyakorlatban mindvégig nem valósult meg (ellentétben a nyugat-európai országokkal). A nemzeti elem ellenezte a birodalom "nemzetállammá" való átalakulását, ami spontán vagy tudatos reakciók rendszeres hullámain váltotta ki a nép és az elit részéről egyaránt. Oroszországban még egy és ugyanazon uralkodó alatt is gyakran váltakoztak a reformista és a reakciós hangulatok, és a liberális reformoktól gyakran fordultak a misztikus restaurációs projektek felé (ennek legfényesebb megnyilvánulása I. Sándor, a Szent Szövetség

alapítójának uralkodása alatt volt).

44 Oroszország csak a 20. század elején került közel az európai mintájú "nemzetállam" megvalósításához. A folyamatot azonban ezúttal is megzavarta egy forradalmi kitörés, amely (bár öntudatlanul) mély nemzeti tiltakozást foglalt magában egy olyan állami struktúra ellen, amelyben nem lett volna helye a nép szellemi küldetésének. A bolsevizmus modernista retorikája mögött az oroszok homályosan felismerték saját eszkatológiai eszményeiket - az eszme, az igazság és az igazság győzelmét. A szovjet államot az emberek az "Új Birodalom", a "Fény Országa", a "Szellem lakhelye" építésének tekintették, nem pedig a legracionálisabb közigazgatási struktúra és a mennyiségi egységek irányításának megteremtésének. A bolsevik kataklizmák tragédiáját és fanatizmusát a probléma "idealizmusa" okozta, és az emberi erőforrások "humánusabb" és kevésbé költséges szervezésére való képtelenség.

45 A Szovjetunió nem vált "nemzetállammá", hanem a tisztán birodalmi nemzeti hagyományok folytatása volt, extravagáns külső formákba öltöztetve, szemben a későbbi cári modellel, amely egy közönséges polgári társadalomba, a "jog diktatúrájába" süllyedt. A szovjet birodalomnak, mint minden politikai konstrukciónak, három szakasza volt: a "forradalmi szakasz", amikor egy egyedülálló rendszert építettek (Lenin fiatalon), a stabil szakasz, amikor az államot megerősítették és kiterjesztették (Sztálin felnőttkorában), és a szétesés és a hanyatlás szakasza (Brezsnyev öregkorában). És a késői Brezsnyev-korszak volt az, amely megteremtette azt a politikai és közigazgatási struktúrát, amely leginkább hasonlított a tipikus "nemzetállam" bürokratikus centralizmusára. Ennek a szovjet formációnak az életciklusa a peresztrojka idején ért véget. Ezzel egyidejűleg az orosz nép nemzeti történelmének egy másik szakasza is véget ért.

46 Fontos megjegyezni, hogy az orosz történelemben van egy ilyen szabályszerűség: amikor Oroszország "nemzetállammá" való átalakulásáról van szó, katasztrófák történnek, és a nemzet megtalálja a következő (néha extravagáns) módot, hogy az újabb fordulatnál elkerülje az elkerülhetetlennek tűnő átalakulást. Az oroszok mindenáron el akarják kerülni az események ilyen fordulatát, mivel politikai akaratuk összeegyeztethetetlen a bürokráciailag hatékony mechanizmuson belüli racionális és átlagos mennyiségi létezés szűk normáival. Az oroszok készek elképzelhetetlen áldozatokat és nélkülözéseket hozni csak azért, hogy megvalósítsák és fejlesszék a nemzeti eszmét, a nagy orosz álmodot.

47 És ennek az álomnak a határait a nemzet legalábbis a birodalomban látja.

3.2 Oroszok - a birodalom népe

48 Oroszország nem egynemzetiségű állam, nem nemzetállam, hanem szinte kezdettől fogva potenciálisan birodalmi állam volt. A szláv és ugor- finn törzsek Rurik alatti egyesülésétől a Szovjetunió és a befolyása alá tartozó területek gigantikus méretűvé válásáig az orosz nép a politikai és térbeli integráció, a birodalomépítés és a civilizációs terjeszkedés útját járta be. Ezért szükséges hangsúlyozni, hogy az orosz terjeszkedésnek pontosan civilizációs értelme volt, és egyáltalán nem haszonelvű gyarmatszerzés vagy banális harc volt a "létfontosságú térért". Sem az "élettér" hiánya, sem a gazdasági szükségszerűség nem készítette az orosz népet arra, hogy határait keletre, délre, északra és nyugatra kiterjessze. A földhiány soha nem volt az orosz birodalomépítés valódi oka. Az oroszok a különleges küldetés hordozóiként bővültek, amelynek geopolitikai vetülete az eurázsiai kontinens hatalmas területeinek egyesítése szükségességének mély megértésében állt.

49 Az eurázsiai térség politikai integritása az orosz történelem számára teljesen önálló jelentőséggel bír. Mondhatjuk, hogy az oroszok felelősséget éreznek ezért a térért, annak állapotáért, kapcsolataiért, integritásáért és függetlenségéért. Mackinder méltányosan tekintette Oroszországot a jelen fő szárazföldi hatalmának, amely Róma, Nagy Sándor birodalma, Dzsingisz kán stb. geopolitikai küldetését örökölte. Ez a "történelem földrajzi tengelye", amely egyszerűen nem tudja nem teljesíteni geopolitikai küldetését, függetlenül a külső és átmeneti tényezőktől.

50 Az orosz nép olyannyira kötődik a geopolitikai valósághoz, hogy maga a tér, annak megtapasztalása, tudatossága, szellemi érzékelése alakította ki a nép pszichológiáját, identitásának, lényegének egyik legfontosabb meghatározójává vált.

51 A valódi földi tér nem tisztán mennyiségi kategória. Az éghajlat, a táj, a domborzati geológia, a vízfolyások és a hegyvonulatok aktívan részt vesznek az etnikai és tágabb értelemben véve a civilizációs típusok kialakulásában. Geopolitikai szempontból a civilizációt és általában véve annak sajátosságait szigorúan a földrajz határozza meg, és szükségszerűen különleges minőségi törvényszerűségeknek vannak alávetve. Az oroszok szárazföldi, kontinentális, észak-eurázsiai nép, így a nemzet kulturális sajátossága olyan, hogy "lelke" maximálisan hajlamos a "nyitottságra", az "integráló" funkció megvalósítására, a sajátos kontinentális, eurázsiai közösség vékony és mély fejlődési folyamatára.

52 A kulturális tényező természetes kiegészítője Oroszország tisztán geopolitikai meghatározottságának. A geopolitikai küldetés kulturális szinten valósul meg, és fordítva, a kultúra megérti, formálja és aktiválja a geopolitikai impulzust. A tér és a kultúra a két legfontosabb összetevője az orosz népnek, mint nemzet-birodalomépítőnek az első helyen. Nem a vér, nem a faj, nem a közigazgatási irányítás, de még csak nem is a vallás tette a keleti szlávok egy részét egy különleges, összehasonlíthatatlan közösséggé, az orosz néppé. A határtalan eurázsiai tágasság és a legnagyobb kulturális és szellemi nyitottság tette azzá. Az etnikai, politikai, etikai és vallási szempontokat a "tér és kultúra" jegyében újragondolták. Az orosz mint nemzet a birodalomban, annak hősi építésében, védelmi hőstetteiben, terjeszkedési hadjárataiban alakult, fejlődött és érett meg. A birodalomépítő funkció megtagadása az orosz nép mint történelmi valóság, mint civilizációs jelenség létezésének végét jelenti. Az ilyen elutasítás nemzeti öngyilkosság.

53 Rómával (az első Rómával) ellentétben Moszkva, Oroszország birodalmi impulzusában mély teleológiai, eszkatologikus értelem rejlik. Hegel azt az érdekes elképzelést dolgozta ki, hogy az Abszolút Ideának az eszkatológiai helyzetben a porosz állam formájában kell megnyilvánulnia végső, "megvalósult" formájában. Bolygó méretekben azonban Poroszország és még Németország is, külön-külön véve, geopolitikai szempontból elégtelen ahhoz, hogy ezt a koncepciót komolyan vegyék. Oroszország, a Harmadik Róma, vallási, kulturális, térbeli és stratégiai szempontból tökéletesen megfelel a történelem lényegét tekintve hasonló teleológiai látásmódnak, és nyilvánvalóan arra törekszik, hogy ezt a küldetést teljesítse. Hegel abszolút eszméje Oroszország esetében az orosz birodalmi építés szellemi gyökere, amely a kontinens-Eurázsia civilizációs fejlődéséhez vonzódik. Abszurd dolog ilyen komoly hegeli kritériumokat alkalmazni a "nemzetállamra", amely nyilvánvalóan más "nemzetállamokat" feltételez, saját célokkal, mítoszokkal és érdekekkel. Egy ilyen relatív struktúrát abszolút jelentőséggel felruházni teljesen abszurd. De egy sajátos, nagyrészt paradox, és bizonyos szempontból nem egészen világos elveken alapuló hatalmas birodalom esetében - teljesen más a helyzet, és nem véletlenül nevezték az ókori birodalmakat "szent birodalmaknak": a "szentség" minőségét a különleges szellemi küldetés teljesítése közvetítette számukra, amely

előre elrendelte a "vég birodalmát", az Abszolút Idea kontinentális királyságát.

54 Az orosz nép lépésről lépésre haladt e cél felé. Az állam terjeszkedésének minden egyes szakaszában az orosz a messianisztikus univerzalizmus nyilvánvaló lépcsőfokán haladt - először egyesítette a keleti szlávokat, majd a sztyeppék és Szibéria török áramlatát is magába foglalta, aztán délre, a sivatagok és hegyek felé haladt, és végül a szovjet időszakban a fél világot szó szerint irányító hatalmas politikai tömböt alkotott. Ha felismerjük, hogy az orosz nép a maga lényegében ez a birodalmi építési folyamat, az "Abszolút Idea Állam" létrehozásának akaratlagos geopolitikai vektora, akkor nyilvánvalóvá válik, hogy az orosz nép léte közvetlenül ennek a folyamatnak a folytatásától, fejlődésétől és fokozódásától függ. Ha ezt a vektort elvágjuk vagy elnyomjuk, akkor az oroszokat szíven találjuk, megfosztjuk őket nemzeti identitásuktól, történelmi csökevényé változtatjuk őket, és megzavarjuk a globális teleologikus, eszkatologikus bolygófolymatot.

3.3 A "regionális hatalom" csapdája

55 Az orosz nép a maga civilizációjával és geopolitikai küldetésével hagyományosan komoly akadálya volt (és ma is az) a nyugati modell tisztán liberális modelljének széles körű elterjedésének a bolygón. Mind a cári, mind a szovjet rendszer a kérelhetetlen nemzeti logikának engedelmessé akadályozta a Nyugat kulturális és politikai terjeszkedését kelet felé, és különösen mélyen az eurázsiai kontinensre. A geopolitikai konfrontáció komolyságát továbbá mindig is tükrözte az a tény, hogy Oroszország különböző országokat és népeket foglalt magába és maga körül egy erős stratégiai birodalmi blokkba. Oroszország kontinentális birodalomként vett részt a világpolitikában, és védte nemzeti és civilizációs érdekeit.

56 Napjainkban, a Szovjetunió összeomlása után a Nyugat egy másik geopolitikai funkciót akar Oroszországra kényszeríteni, hogy Oroszországot olyan politikai struktúrává alakítsa, amely képtelen lenne közvetlenül részt venni a világpolitikában, és széleskörű civilizációs küldetéssel rendelkezne. Paul Wolfowitz 1992-ben az amerikai kongresszusnak készített jelentése egyértelműen kijelentette, hogy "az USA elsődleges stratégiai célja, hogy megakadályozza egy olyan nagy és független stratégiai egység létrejöttét a volt Szovjetunió területén, amely képes lenne az USA-tól független politikát folytatni". A Nyugat ilyen sürgős igénye alapján Oroszországnak felajánlották a "regionális hatalom" szerepét.

57 A "regionális hatalom" egy modern geopolitikai kategória, amely olyan nagy és meglehetősen fejlett államot ír le, amelynek politikai érdekei azonban a területével közvetlenül szomszédos vagy annak részét képező területekre korlátozódnak. India, Irán, Törökország, Pakisztán, Kína stb. regionális hatalmaknak számítanak. A regionális hatalom sajátossága, hogy nagyobb politikai súlya van, mint egy átlagos államnak, de kisebb, mint egy szuperhatalomnak vagy birodalomnak. Más szóval, egy regionális hatalomnak nincs közvetlen befolyása a bolygó civilizációjára és a globális geopolitikai folyamatokra. Ugyanakkor a regionális hatalom bizonyos szabadsággal rendelkezik közvetlen (gyengébb) szomszédjaival szemben, és politikai és gazdasági nyomást gyakorolhat rájuk (természetesen csak akkor, ha ez nem ütközik a szuperhatalmak érdekeivel).

58 A Nyugat által ma Oroszországnak javasolt (ráerőltetett) "regionális hatalmi" státusz öngyilkos az orosz nemzet számára. A kérdés az orosz nemzeti történelem vektorának mesterséges és erős külső befolyás alatt történő megfordításáról, az oroszok mint birodalom geopolitikai kialakulásának összefüggő folyamatának megszakításáról szól. Oroszország

regionális hatalomként megtagadja a nemzetnek azt a mély impulzusát, amely a nemzet legmagasabb és legmélyebb identitásának alapja. Az oroszok számára a birodalmi lépték elvesztése a civilizációban való részvételük végét és kudarcát, szellemi és kulturális értékrendjük vereségét, univerzalista és messianisztikus törekvéseik bukását, annak a nemzeti ideológiának a leértékelését és megdöntését jelenti, amely az orosz nép sok generációját élte, és erőt és energiát adott nekik a hőstettekhez, az alkotáshoz, a küzdelemhez és a nehézségek leküzdéséhez.

59 Ha figyelembe vesszük az oroszok nemzeti birodalmi önazonosításának sajátosságait, világossá válik, hogy Oroszország "regionális hatalmi" státuszának elfogadása nem válhat az utolsó védelmi vonallá. Az orosz nemzeti öntudatra mért csapás ebben az esetben erős lesz, hogy nem korlátozódik az Orosz Föderációra vagy hasonló területi térre. A küldetés elvesztése után az oroszok nem fognak tudni olyan erőket találni, amelyek méltóak lennének arra, hogy a "regionális államban" érvényesítsék az új, "csökkentett" identitást, mivel ennek az identitásnak a kimondása lehetetlen abban az affektusban, amely logikusan a nemzet birodalmi léptékének elvesztésével keletkezik. Következésképpen a "regionális hatalomban" valószínűleg folytatódnak a dezintegrációs folyamatok, és a hátrányos helyzetű oroszok semmit sem tudnak majd ellenállni a regionális és vallási szeparatizmus növekvő hullámának.

60 Még a posztimperialista Oroszország "regionális státuszának" rögzítéséhez is a nacionalizmus erőteljes hullámát kell felébreszteni, mégpedig egy teljesen új, mesterséges nacionalizmusát, amely olyan energiákon és eszméken alapul, amelyeknek semmi közük a hagyományos és az egyetlen valódi és indokolt orosz birodalmi tendenciához. Összehasonlítható az ifjú törökök kis, "szekuláris" nacionalizmusával, akik a "nemzeti forradalom" révén az Oszmán Birodalom romjain létrehozták a modern Törökországot, a "regionális hatalmat". Az ifjú török nacionalizmusnak azonban semmi köze nem volt az Oszmán Birodalom geopolitikai és vallási nacionalizmusához, és valójában a mai Törökország szellemileg, etnikailag és kulturálisan teljesen más valóság, mint a század eleji Török Birodalom.

61 Ugyanez, ha nem rosszabb, Oroszországot is fenyegeti, és valószínűleg a civilizációs küldetést és az univerzalista értékeket megtagadó "regionális hatalomként" való megerősödésére tett kísérletek életre fogják hívni az "ifjú törökök" típusú politikusokat (az ifjú törökök analógiájára), akik valószínűleg sajátos szektás ideológiát fognak vallani, amelynek semmi köze az orosz nemzeti eszme fő vonalához. Az ilyen orosz "nem birodalmi" nacionalizmus, amely világi és mesterséges, geopolitikailag a Nyugat kezére játszik, mivel megerősíti Oroszország "regionális" státuszát, illuzórikus és rövid távú belső stabilizációhoz vezet, ugyanakkor megalapozza a jövőbeli etnikai és vallási konfliktusokat Oroszországban. De ha Törökországban van két-három etnikai közösség, amely képes ellenállni a fiatal török centralizmusnak, akkor Oroszországban több száz etnikai csoport tökéletesen együtt él a birodalmi modellben, de ezek nem illeszkednek a "kisorosz nacionalizmus" keretébe. A következtetés nyilvánvaló: Oroszország fokozatosan belekerül a belső konfliktusok és háborúk végtelen láncolatába, és végül összeomlik.

62 Ez természetes következménye lesz annak, hogy az oroszok elveszítik birodalmi küldetésüket, mivel ez a folyamat nem korlátozódhat a területek relatív csökkentésére, és elkerülhetetlenül el kell érnie logikus határát - az orosz nemzet mint történelmi, geopolitikai és civilizációs szubjektum teljes megsemmisülését.

3.4 A szovjet államiság kritikája

63 Az orosz népek birodalmi szerveződésének utolsó formája a Szovjetunió és a tőle függő geopolitikai térség (a Varsói Szerződés országai) volt. A szovjet időszakban az oroszok befolyási területe földrajzilag korábban elképzelhetetlen határokig terjedt. A földek meghódítása és a katonai hadjáratok hatalmas területeket foglaltak magukban az orosz geopolitikai területen.

64 Térbeli értelemben az ilyen terjeszkedésnek, úgy tűnik, az orosz államiság legmagasabb formáját kellene jelentenie. És lehetetlen tagadni azt a tényt, hogy a szovjet birodalom tengelykonstrukciója az orosz nép volt, amely sajátos univerzalizmusát (legalábbis részben) a szovjet ideológiai és társadalmi-politikai modellben testesítette meg.

65 Ma, első pillantásra úgy tűnik, hogy a valódi orosz nemzeti fejlődés kilátása a jelenlegi kontextusban egybe kellene, hogy essen a Szovjetunió helyreállításával, a szovjet modell és a szovjet államiság újjáteremtésével. Ez részben igaz és logikus, és ebben az esetben a Szovjetunió újjáépítését szorgalmazó neokommunista mozgalom közelebb áll az orosz nemzet geopolitikai érdekeinek megértéséhez, világosabban és világosabban képviseli stratégiai és civilizációs törekvéseinek lényegét, mint egyes neokulturalista körök, amelyek a "kis", "megrövidített", "etnikai" nacionalizmus "fiatal törökök" modellje felé hajlanak. A neokommunisták geopolitikai restaurációs törekvése minden bizonnyal indokolt, és nacionalizmusuk szervezettebb és "nemzetibb", mint a hazafiak szlavofil, ortodox monarchista vagy rasszista szárnyának romantikus és felelőtlen formájú (és eredményeiben felforgató) szűk nacionalista projektjei. Ha választani kellene a Szovjetunió újjáépítése és a monoetnikus vagy akár monokulturális Nagy-Oroszország állam felépítése között, akkor az orosz nép érdekében logikusabb és helyesebb lenne a Szovjetunió projektjét választani.

66 A Szovjetunió összeomlásának és a szovjet birodalom összeomlásának okai azonban objektív elemzést igényelnek, ami semmiképpen sem szűkíthető le a külső (ellenséges) és belső (felforgató) hatások azonosítására, azaz "összeesküvés-elméletre". A liberális-demokrata Nyugat külső nyomása a Szovjetunióra valóban hatalmas volt. A "felforgató elemek" tevékenysége az országon belül rendkívül hatékony és összehangolt volt. Mindkét tényező azonban csak abban a helyzetben volt döntő, amikor a szovjet birodalom a belső válság szakaszába lépett, amelynek mély és természetes okai a szovjet rendszer sajátosságaiban gyökereztek. A Szovjetunió (és még kevésbé az Új Birodalom) helyreállítására tett kísérletek hiábavalónak és kilátástalannak bizonyulnak, ha nem értjük meg és nem elemezzük az összeomlás belső okait. Ráadásul minden számszerűtlen konzervativizmus ebben a kérdésben csak ronthat a helyzeten.

67 Határozzunk meg néhány tényezőt, amelyek a Szovjetuniót a geopolitikai és társadalmi-gazdasági összeomláshoz vezették.

- 68 Először is, ideológiai szinten, a szocialista rendszer egész fennállása alatt a tisztán nemzeti, hagyományos, spirituális elemek soha nem épültek be az általános kommunista ideológiába. De facto többnyire nemzeti kommunista volt, de de jure soha nem alakult át azzá, ami akadályozta az orosz-szovjet társadalom szerves fejlődését, kettős mércét és ideológiai ellentmondásokat hozott létre, és aláásta a geopolitikai és társadalmi-politikai projektek tisztaságát és tudatosságát. Az ateizmus, a materializmus, a progresszizmus, a "felvilágosult etika" stb. mélységesen idegen volt az orosz bolsevizmus és általában az orosz emberek számára. A gyakorlatban ezeket a marxizmusból kölcsönzött álláspontokat (egyébként még

magában a marxizmusban is önkényes elemek - némi tisztelgés a régimódi pozitívista humanizmus előtt Feuerbach stílusában) az orosz kommunisták a nyugat-európai kultúra racionalista cselekményei helyett a nemzeti-misztikus, olykor unortodox eszkatológiai várakozások jegyében értelmezték. Nem alakult ki azonban a nemzeti bolsevizmus ideológiája, amely megfelelőbb, oroszosabb kifejezéseket találhatna egy új társadalmi-politikai rendszerre. Következésképpen előbb-utóbb az ilyen ideológiailag ellentmondásos konstrukció korlátozottságának és elégtelenségének negatívan kellett hatnia. Ez különösen a késő szovjet időszakban volt nyilvánvaló, amikor az értelmetlen dogmatizmus és a kommunista demagógia teljesen szétzúzott minden ideológiai életet a társadalomban. Az uralkodó ideológia ilyen "befagyasztása" és a szerves, nemzeti és az orosz nép számára természetes összetevők bevezetésének kitartó elutasítása az egész szovjet rendszer összeomlásához vezetett. A felelősség ezért nemcsak a "befolyásoló ügynököket" és a "szovjetelleneseket" terheli, hanem mindenekelőtt a központi szovjet ideológusokat, mind a "progresszív", mind a "konzervatív" szárnyat.

69 A szovjet birodalmat a kommunisták mind ideológiailag, mind tényszerűen megsemmisítették. Azt most ugyanabban a formában és ugyanazzal az ideológiával újratereíteni nemcsak lehetetlen, hanem értelmetlen is, mert még hipotetikusán is ugyanazokat az előfeltételeket fogja megismételni, amelyek egyszer már az állam pusztulásához vezettek.

- 70 Másodszor, geopolitikai és stratégiai szinten a Szovjetunió hosszú távon nem volt versenyképes az atlantista nyugati blokkal szemben. Stratégiai szempontból a szárazföldi határok sokkal sebezhetőbbek, mint a tengeri határok, mégpedig minden szinten (a határ menti csapatok száma, a katonai felszerelés költségei, a stratégiai fegyverek használata és telepítése stb.) A második világháború után a Szovjetunió egyenlőtlen helyzetben találta magát az Egyesült Államok köré csoportosuló nyugati kapitalista blokkal szemben. Az Egyesült Államoknak volt egy gigantikus szigetbázisa (az amerikai kontinens), amelyet teljesen ellenőrzése alatt tartott, és amelyet óceánok és tengerek vettek körül, és amelyet könnyen meg lehetett védeni. Ezen túlmenően az USA ellenőrzése alatt tartotta Eurázsia déli és nyugati részének szinte valamennyi tengerparti övezetét, ami óriási fenyegetést jelentett a Szovjetunióra nézve, miközben gyakorlatilag a Szovjetunió számára elérhetetlen maradt az esetleges destabilizációs akciók tekintetében. Európa felosztása Keletre (szovjet) és Nyugatra (amerikai) csak bonyolította a Szovjetunió geopolitikai helyzetét Nyugaton, növelve szárazföldi határainak volumenét és közel hozva azt stratégiai ellenségéhez. Ráadásul az európai népek passzív ellenséges helyzetében, akik túszként kerültek egy olyan geopolitikai párbajba, amelynek értelme nem volt világos számukra. Ugyanez történt délen is - Ázsiában és a Távol-Keleten, ahol a Szovjetunióknak közvetlen szomszédai voltak, vagy a Nyugat által ellenőrzött államok (Pakisztán, Afganisztán, a kommunizmus előtti Irán), vagy ellenséges, nem szovjet és szocialista orientációjú államok (Kína). Ebben a helyzetben a Szovjetunió csak két esetben tudott viszonylagos stabilitásra szert tenni: vagy úgy, hogy nyugaton (az Atlanti-óceán felé) és délen (az Indiai-óceán felé) gyorsan az óceánok felé mozdul, vagy úgy, hogy Európában és Ázsiában semleges politikai tömböket hoz létre, amelyeket egyik nagyhatalom sem ellenőriz. Sztálin, majd halála után Berija is megpróbálta ezt a koncepciót (semleges Németország) javasolni. A Szovjetunió (a Varsói Szerződéssel együtt) geopolitikailag túl nagy és túl kicsi volt egyszerre. A status quo fenntartása az USA és az atlantizmus javát szolgálta, mert a Szovjetunió katonai, ipari és stratégiai potenciálja egyre inkább kimerült, a védett szigetként működő USA hatalma pedig egyre nőtt. A keleti blokk előbb-utóbb összeomlott. Ezért a Szovjetunió és a varsói blokk újjáalakítása nemcsak szinte lehetetlen, hanem sürgősen is, mert ez csak egy olyan geopolitikai modell újjáélesztéséhez vezetne,

amely elkerülhetetlenül halálra van ítélve, még ha (gyakorlatilag valószínűtlen) sikerrel is járna.

- 71 Harmadszor, a Szovjetunió közigazgatási struktúrája az államon belüli felosztás világi, tisztán funkcionális és mennyiségi felfogásán alapult. A gazdasági és bürokratikus centralizmus nem vette figyelembe a belső területek regionális, pláne etnikai és vallási sajátosságait. A kiegyenlítés elve és a társadalom tisztán gazdasági strukturálása olyan merev rendszerek létrehozásához vezetett, amelyek elnyomták, legjobb esetben "konzerválták" a különböző népek természetes nemzeti életformáit, beleértve (és nagyobb mértékben) magát az orosz nemzetet is. A területi elv akkor is érvényesült, amikor névlegesen nemzeti köztársaságokról, autonómiákról és körzetekről volt szó. Így a regionális-etnikai kiegyenlítődés folyamata egyre inkább kifejeződött a szovjet politikai rendszer "öregedésének" folyamatában, amely a legutolsó szakaszában egyre inkább a szovjet "államnemzet", de nem a birodalom típusába hajlott. A nacionalizmus, amely a kezdeti szakaszban nagyban hozzájárult a Szovjetunió létrejöttéhez, a végére tisztán negatív tényezővé vált, mivel a túlzott centralizáció és az egységesítés természetes tiltakozást és elégedetlenséget kezdett kiváltani. A birodalmi kezdet elsorvadása, a bürokratikus centralizmus megcsontosodása, a maximális racionalizálásra és a tisztán gazdasági termelékenységére való törekvés fokozatosan létrehozta a Szovjetunióból azt a politikai szörnyeteget, amely életét vesztette, és amelyet a központ által erővel erőltetett totalitarizmusként érzékelnek. Ezért nagyrészt a szó szerinti "internacionalizmus" bizonyos kommunista tézisei felelősek. Ezért a szovjet modellnek ezt az aspektusát, amely nem konkrét etnikai csoportokkal, kultúrákkal és vallásokkal, hanem inkább absztrakt "népességgel" és "területtel" foglalkozik, semmiképpen sem szabad feleleveníteni. Éppen ellenkezőleg, a lehető leghamarabb meg kell szabadulnunk ennek a mennyiségi megközelítésnek a következményeitől, amelynek visszahatásai ma olyan tragikusan érezhetők Csecsenföld, Krím, Kazahsztán, a karabahi konfliktus, Abházia, Dnyeszteren túli területek stb. ügyeiben.

- 72 Negyedszer, a Szovjetunióban a gazdasági rendszer olyan "hosszú" szocialista ciklusra épült, hogy a társadalom visszatérése a konkrét személyhez fokozatosan egyáltalán nem volt érezhető. Az államnak a legapróbb gazdasági folyamatok felett gyakorolt maximális szocializációja és részletes ellenőrzése, valamint az újraelosztási funkcióknak a központosított csúcshatóságához való delegálása a társadalmi elidegenedés, apátia és érdektelenség légkörét teremtette meg a társadalomban. A szocializmus és annak minden előnye láthatatlanná vált, beárnyékolta a bürokratikus államgépezet gigantikus felépítése. Az egyén és a kollektíva elveszett a "társadalom" absztrakciójával szemben. A szocialista elosztás körforgása elvesztette kapcsolatát a valósággal, egy lélektelen gépezet megmagyarázhatatlan, elidegenedett és látszólag önkényes logikájává vált. Nem maga a szocializmus felelős ezért a helyzetért, hanem annak a változata, amely történelmileg a Szovjetunióban alakult ki, különösen annak későbbi szakaszaiban, bár ennek a degenerációnak a forrásait a doktrínában, magában az elméletben kell keresni. A totalitárius gossocializmus megfosztotta a gazdaságot a rugalmasságtól, az embereket a lelkesedéstől és az alkotófolyamatban való részvétel érzésétől, és elősegítette a társadalomhoz való parazita viszonyulás kialakulását, amely ma a maffia-liberalizmusban abszolutizálódott. A kommunisták is felelősek voltak ezért a posztszovjet túlkapásért, mivel képtelenek bizonyultak arra, hogy a szocializmust a nemzeti elemmel szemben megreformálják, és tisztességes életet tartsanak fenn benne.

73 Az egykori szovjet modellnek ez a négy fő szempontja a szovjet állam összeomlásának fő tényezője, és ezek felelősek a szovjet birodalom összeomlásáért. Teljesen természetes, hogy a Szovjetunió hipotetikus újjáteremtése e tekintetben radikális következtetéseket von le, és

radikálisan megsemmisíti azokat az okokat, amelyek már egyszer történelmileg egy nagy nemzetet állami katasztrófára ítélték.

74 Ha azonban a Szovjetunió helyreállítása egy olyan ideológia zászlaja alatt fog megvalósulni, amely elutasítja a materializmust, az ateizmust, a totalitarizmust, az államszocializmust, a szovjet geopolitikai teret, a közigazgatási struktúrát, az internacionalizmust, a centralizmust stb. akkor helyes-e egyáltalán Szovjetunióról vagy szovjet államról, kommunizmusról, helyreállításról stb. beszélni? Nem lenne helyesebb ezt egy "Új Birodalom" létrehozásának nevezni?

3.5 A cári államiság kritikája

75 Ma egyre többször hallani a cári, monarchikus modellhez való visszatérés követelését. Ez teljesen logikus, hiszen a szovjetizmus lejáratása arra kényszeríti az oroszokat, hogy az államiság azon formái felé forduljanak, amelyek az orosz történelem kommunista korszaka előtt léteztek. Ennek a modellnek vannak pozitív és negatív oldalai is. Függetlenül attól, hogy a kommunizmus előtti államrendszer helyreállítása hihetetlenül nehéz, ezt a projektet egyre komolyabban tárgyalják.

76 Az orosz nemzet geopolitikai fejlődésének történelmi logikáját figyelembe véve érdemes a késői Romanov-uralomról beszélni, amikor Oroszország elérte a maximális területi birodalmi volumenének határait.

77 A legpozitívabb az adott projektben a birodalmi Oroszország ideológiai alapja, ahol (legyen az névlegesen) a nemzeti szellem (narodnoszty), a vallási igazság (ortodoxia) és a hagyományos szakrális politikai eszköz (a hatalom) iránti hűséget hirdették. Azonban, ahogyan azt az orosz eurázsiaiak is észrevették, az Uvarovszkij-képlet (ortodoxia, autokrácia, nemzetiség) a császári Oroszország utolsó időszakában inkább idealista szlogen volt, mint a politikai élet és a társadalmi rendszer valódi tartalma. A Péter világi reformjai által megrendített orosz ortodoxia ebben az időszakban meglehetősen távol állt a "Szent Oroszország" ideáljától, ténylegesen az állami irányítás alá volt rendelve, és elvesztette szakrális tekintélyét és az ortodox szimfónia harmóniáját. Miután az orosz egyház elvesztette szellemi függetlenségét, kénytelen volt kompromisszumot kötni a cári zsinatnak alárendelt világi hatalommal, és ezáltal korlátozva lett a hiteles vallomás szabadságában, a földöntúli igazságok megvallásában.

78 Az önkényuralom a maga részéről egyre inkább elvesztette szakrális jelentőségét, pusztán politikai feladatokba bonyolódott, és időnként megfeledezett legfőbb küldetéséről és vallási céljáról. Bár a cári hatalom deszakralizációja Oroszországban sohasem érte el annak az üres paródiának a szintjét, amivé az európai monarchiák, különösen a francia és az angol monarchiák váltak, Európa befolyása ezen a területen mégis nagyon nagy volt.

79 És végül, a híres jelszó "narodnoszt" inkább csak deklaratív volt, miközben maguk az emberek mélyen elidegenedtek a politikai élettől, ami például abban is megmutatkozott, hogy közömbösek voltak a februári és később az októberi forradalom iránt, amely radikálisan lerombolta a monarchista modellt.

80 A mi körülményeink között e triász helyreállítására való közvetlen felhívás valószínűleg visszahozza azt a sovány és többnyire demagóg kompromisszumot, amely a gyakorlatban e három elv mögött állt a késő Romanov-korszakban (amelyben egyébként megfogalmazásra

kerültek). Ráadásul, figyelembe véve az orosz trónra való egyértelmű trónkövetelők hiányát, a jelenlegi ortodox egyház instabil és bizonytalan állapotát, valamint a "nemzetiség" kifejezés absztrakt jelentését (amelyet gyakran felszínes, folklorisztikus stílusként vagy egy nemzet képzeletbeli értelmiségiek általi utánzásaként értelmeznek), könnyű megjósolni, hogy az Uvarov-ideológiához való visszatérés még nagyobb paródia lenne, mint a forradalom előtti cári rendszer.

81 A cári modellnek súlyos geopolitikai hibája is van, ami az Orosz Birodalom összeomlásához vezetett, akárcsak hetven évvel később a Szovjetunióéhoz.

82 A cári és így általában a "szlavofil" geopolitikához való visszatérés szörnyű veszélyt hordoz magában. Tény, hogy a Romanov-dinasztia utolsó fél évszázadában az uralkodóház külpolitikáját nem I. Sándor eurázsiai hagyománya és a kontinentális Szent Szövetség (amely Oroszország és a közép-európai hatalmak szövetségén alapul) kilátásai határozták meg, hanem angol- és franciabarát projektek, amelyek érdekében Oroszország öngyilkos konfliktusokba keveredett természetes geopolitikai ellenfelei oldalán és természetes geopolitikai szövetségesei ellen. A szerb követelések támogatása, a "Boszporusz és a Dardanellák" felelőtlen mítosza, a francia kőművesek bevonása az európai németellenes intrikákba - mindez Oroszországot olyan politikai szerepvállalásra készítette, amely nemcsak szokatlan, hanem egyenesen romboló számára. A birodalmi rendszer, amely megpróbált Kelet-Európában szlávbarát alapon berendezkedni, és folyamatosan konfliktusba keveredett a közép-európai hatalmakkal (Oroszország természetes szövetségeseivel), szisztematikusan aláásta az orosz állam alapjait, közvetlenül a geopolitikai öngyilkosságba vezetve Oroszországot. A török háborúk és a Japán elleni háború ugyanebbe a kategóriába tartoztak. Paradox módon úgy tűnik, Oroszország a progresszív Franciaország és a gyarmati kapitalista Anglia atlantista érdekeit akarta a legjobban szolgálni ahelyett, hogy természetes eurázsiai küldetését teljesítette volna, és szövetségre törekedett volna minden hasonló (politikai és szellemi) konzervatív és birodalmi rezsimmel. A szlavofil geopolitikai utópia Oroszország cárijába, egyházába és birodalmába került, és csak az eurázsiai orientációjú bolsevikok megjelenése mentette meg az országot és népét a teljes leépüléstől és a "regionális hatalommá" való átalakulástól.

83 Egy ilyen késő-román, "szlavofil" vonal követésére tett kísérlet a mi viszonyaink között nem vezethet máshoz, mint hasonló eredményre. Még maga a forradalom előtti Oroszországhoz való folyamodás is magában hordozza a potenciálisan öngyilkos politikai indítékokat, amelyek sokkal veszélyesebbek az orosz népre nézve, mint a szovjet restauráció tervei.

84 Van még egy tényező, amely rendkívül veszélyes a monarchista tendenciák esetében. Arról a kapitalista gazdasági formáról beszélünk, amely a XIX. és XX. század fordulóján Oroszországra jellemző volt. Bár ez a nemzeti kapitalizmus egy változata volt, amely inkább állami, társadalmi és kulturális keretek közé szorult, mint a "vad" szabad piacra, a minden kapitalizmusban rejlő gazdasági elidegenedés hatása rendkívül erős volt. Az orosz polgárság szilárdan elfoglalta az állami és katonai arisztokrácia, a szellemi társadalom helyét, kiszorítva a bürokráciát és a köztisztviselőket. Az orosz burzsoázia e típusa (amely eléggé különbözött a hagyományos, kapitalizmus előtti feudális kereskedők képviselőitől) valójában szemben állt azokkal a kulturális, társadalmi és etikai normákkal, amelyek az orosz nemzeti értékrend lényegét képezték. Az angol gazdasági liberalizmus leckéit elsajátító orosz polgárság, amely belekóstolt a pénzügyi és tőzsdei spekulációkba, amely ügyesen kihasználta a becsületkódex által béklyózott orosz arisztokrácia gazdasági tehetetlenségét, az orosz politikai élet előterébe

került, tökéletesen beleilleszkedve az olcsó népi monarchikus ál-patriarchátus képébe, amely elvesztette létfontosságú és szakrális tartalmát. Éppen az orosz (és nagyon gyakran nacionalista, "fekete százas" orientációjú) kapitalisták lettek az angol és francia hatások első karmesterei Oroszországban, természetes közvetítői annak az atlantista kereskedelmi modellnek, amely az angolszász és francia társadalmakban alakult ki és formálódott.

85 A késő Romanov államrendszer a deszakralizált monarchikus homlokzat, az öngyilkos szlavofil geopolitika és az atlantista piacorientált kapitalizmus kombinációja. A nemzeti retorika minden esetben csak ürügy volt, és csak egy beszédfigura, amely mögött olyan politikai és társadalmi tendenciák húzódtak meg, amelyek nemcsak távol álltak az orosz nép valódi érdekeitől, hanem egyenesen ellentétesek voltak azokkal.

85B E modellnek még egy eleme meglehetősen kétes - ez az Orosz Birodalom tartományi közigazgatási felosztásának elve. Bár a gyakorlatban ez nem akadályozta az Orosz Birodalom részét képező népek szabad fejlődését, és normális esetben az oroszok csak segítették az etnikai csoportokat sajátos kultúrájuk kialakításában és fejlesztésében, a kulturális-etnikai és vallási autonómiák jogi el nem ismerése, némi kemény államnemzeti központosítás nem volt a legjobb módszer a nemzetek egységes és szabad kontinentális birodalomépítésbe való bevonására. A "nemzetállam" elemei ugyanúgy megjelentek a Romanovok utolsó időszakaiban, mint a Szovjetunió utolsó évtizedeiben, és a hatás nagyon hasonló volt - az etnikumok elidegenedése Moszkvától (Szentpétervártól) és az oroszoktól, szeparatista hangulatok, a "kis nacionalizmus" kitörése stb. A válasz a nagy orosz messianisztikus akarat banális nemzeti sovinizmussá degenerálódása volt.

86 A monarchikus Oroszországban a kulturális és vallási oldal, a szakrális hagyományokhoz való névleges hűség, a Szent Oroszország, a Szent Királyság, Moszkva mint a Harmadik Róma eszményének emléke volt a pozitív. Az ortodox egyház mint a dogmatikus Igazság bástyája, az önkény szimfóniája, az istenfélő orosz nép történelmi küldetésének megvalósítása az igazi orosz birodalom szellemi szimbólumai, amelyek archetipikus, örök értékkel bírnak, amelyeket azonban meg kell tisztítani a formalizmustól, a demagógiától és a farizeusi plakettektől. De a természetellenes geopolitika, a kapitalizációs képlékenység, az etnikai és vallási tényező alábecsülése a birodalmon belüli kis népek körében, a késői Romanovok birodalmának német-, japán- és oszmánellenes orientációja - mindezt politikai zsákutcának kell felismerni, amelynek semmi köze az orosz nép valódi érdekeihez. Ezt bizonyította a modell történelmi összeomlása.

3.6 Egy új eurázsiai birodalom felé

87 Az előző megfontolások alapján néhány határozott következtetést lehet levonni az eljövendő birodalom perspektívájáról, mint az orosz nép méltóságteljes és természetes létezésének egyedülálló formájáról, valamint történelmi és civilizációs küldetésének beteljesítésének egyetlen lehetőségéről.

88 1. Az eljövendő birodalom nem lehet "regionális hatalom" vagy "nemzetállam". Ez nyilvánvaló. De külön hangsúlyozni kell, hogy egy ilyen birodalom soha nem lehet egy regionális hatalom vagy nemzetállam folytatása, fejlődése, mert egy ilyen köztes szakasz helyrehozhatatlan károkat okozna a mély nemzeti birodalmi tendenciának, és megoldhatatlan geopolitikai és társadalmi konfliktusok útvesztőjébe vonná az orosz népet, ami viszont lehetetlenné tenné a szisztematikus és következetes, logikus birodalomépítést.

Az új birodalmat birodalomként kell felépíteni, és projektjének már most tisztán birodalmi elveken kell alapulnia. Ezt a folyamatot nem lehet távoli távlatokba helyezni, és a jövőbeni kedvező feltételek reményében reménykedni. Soha nem lesznek ilyen feltételek egy nagy orosz birodalom létrehozásához, ha a nép és a nevében megszólalni igyekvő politikai erők nem határozzák meg tudatosan és világosan alapvető állami és geopolitikai irányultságukat. A birodalom nem csak egy nagyon nagy állam. Ez valami mindent átfogó dolog. Ez egy olyan stratégiai és geopolitikai blokk, amely meghaladja egy átlagos állam paramétereit, ez egy szuperállam. Gyakorlatilag egyetlen közönséges állam sem fejlődött birodalommá. A birodalmak egyszerre épültek a civilizációs akarát kifejeződéseként, szupercélként, gigantikus világépítési impulzusként. Ezért ma már határozottan azt kell mondanunk: nem az orosz állam, hanem az Orosz Birodalom. Nem a társadalmi-politikai evolúció, hanem a geopolitikai forradalom útja. *

Az Új Orosz Birodalom geopolitikai és ideológiai körvonalait a történelmileg megelőző birodalmi formák összeomlásához vezető pillanatok leküzdése alapján kell meghatározni. Következésképpen. Az Új Birodalomnak kellene:

- 91 ne legyen materialista, ne legyen ateista, ne legyen gazdaságcentrikus;

- 92 vagy tengeri határokkal, vagy baráti tömbökkel rendelkeznek a szomszédos kontinentális területeken;

- 93 rugalmas és differenciált etnikai-vallási belső politikai-közigazgatási struktúrával rendelkezzenek, azaz vegyék figyelembe a régiók helyi, etnikai, vallási, kulturális, etikai stb. sajátosságait, és adjanak jogi státuszt ezeknek az elemeknek;

- 94 a gazdaságirányításban való állami részvétel rugalmassá tétele, amely csak a stratégiai területeket érinti, a társadalmi körforgás erőteljes csökkentése, a nép szerves részvételének elérése az elosztási kérdésekben;

95 (Ez az első négy pont a szovjet birodalom összeomlásának okairól szóló elemzésből származik).

- 96 a vallási-monarchikus képletet a Romanov-dinasztia világi Nyugat befolyása alatt elvesztett valódi szakrális tartalommal töltsse meg, hogy ortodox "konzervatív forradalmat" hajtson végre, hogy visszatérjen az igazi keresztény világnézet forrásaihoz;

- 97 a "népiség" fogalmát Uvarov formulájából a társadalmi-politikai struktúra központi szempontjává alakítani, a népet fő, alapvető politikai és jogi kategóriává tenni, a nép organikus fogalmát szembeállítani a liberális és szocialista jogtudomány mennyiségi normáival, kidolgozni a "nép jogainak" elméletét;

- 98 A szlavofil geopolitika helyett az eurázsiai projektek felé fordulni, elutasítva Oroszország németellenes politikáját nyugaton és japánellenes politikáját keleten, leszámolni az "orosz nacionalizmusnak" álcázott atlantista vonallal;

- 99 megakadályozni a privatizációs és kapitalizációs folyamatokat, valamint a tőzsdei játékokat és a pénzügyi spekulációt a birodalomban, a gazdasági valóság feletti vállalati, kollektív és állami ellenőrzésre összpontosítani, elejteni a "nemzeti kapitalizmus" kétes hírű kiméráját;

- 100 a tartományi elv helyett a maximális kulturális, nyelvi, gazdasági és jogi autonómiával rendelkező etnikai-vallási területek létrehozása felé mozdulni, szigorúan korlátozva azokat egy dologban - a politikai, stratégiai, geopolitikai és ideológiai szuverenitásban.

101 (Ez az öt pont a cári modell kritikájából származik.)

102 Az Új Birodalom építőinek aktívan szembe kell szállniuk az orosz nacionalizmus "fiatal orosz" irányzataival, amelyek Oroszország "nemzetállami" státuszának megszilárdítására töreksenek, valamint minden olyan nosztalgikus politikai erővel, amelyek geopolitikai projektjeikben azokhoz az elemekhez folyamodnak, amelyek már katasztrófába vezették a Birodalmat.

103 Az orosz nép mint szerves történelmi közösség létezése elképzelhetetlen birodalomépítés, kontinenteremtés nélkül. Az oroszok csak az Új Birodalom keretein belül maradnak nép.

104 Ennek a birodalomnak a geopolitikai logika szerint ezúttal stratégiaileg és térbelileg fölényben kell lennie az előző változathoz (Szovjetunió) képest. Következésképpen az Új Birodalomnak eurázsiai, nagy kontinentális és a jövőben világbirodalomnak kell lennie.

105 Az oroszok világhuralmi harca még nem ért véget.

4. fejezet

A világ újraelosztása

4.1 Szárazföld és tenger. Közös ellenség.

106 Az új birodalomnak, amelyet az orosz népnek kell létrehoznia, megvan a maga belső geopolitikai logikája, amely a bolygó földrajzi terének természetes szerkezetébe van beírva.

107 A Mackinder által legvilágosabban megfogalmazott geopolitikai alaptörvény szerint a történelem állandó és alapvető geopolitikai folyamata a szárazföldi, kontinentális hatalmak (természetes formájú ideokratikus politikai struktúrával) és a sziget-, tengeri államok (kereskedelmi, piaci, gazdasági struktúrával) küzdelme. Ez Róma és Karthágó, Spárta és Athén, Anglia és Németország stb. örökös szembenállása. A XX. század óta ez a két geopolitikai konstancia szembenállása globális jellegűt kezdett öltetni. A tengeri és kereskedelmi pólus, amely minden más országot a pályájára vonz, az USA lett, a szárazföldi pólus pedig Oroszország. A második világháború után a két szuperhatalom végleg felosztotta a civilizációs szerepeket. Az USA stratégiaiilag bekebelezte a Nyugatot és Eurázsia tengerparti területeit, míg a Szovjetunió maga köré tömörítette az eurázsiai térség óriási kontinentális tömegét. A geopolitika mint tudomány szempontjából a hidegháborúban a tenger és a szárazföld, a plutokrácia és az ideokrácia, a kereskedők civilizációja és a hősök civilizációja (Werner Sombart, az azonos című könyv szerzője szerint a "hősök és kereskedők" dualizmusa) ősi archetipikus ellentéte jutott kifejezésre.

108 A keleti blokk, majd a Szovjetunió összeomlása felborította a viszonylagos geopolitikai egyensúlyt az atlantizmus, azaz a nyugati blokk és a piaci civilizáció egésze javára. A geopolitikai tendenciák azonban objektív tényezők, és nem lehet voluntarista, "szubjektív" módon megszüntetni őket. A szárazföldi tendenciákat, a kontinentális impulzusokat nem lehet egyoldalúan megszüntetni, ezért egy új szárazföldi, keleti, kontinentális birodalom létrehozása potenciális geopolitikai elkerülhetetlenség.

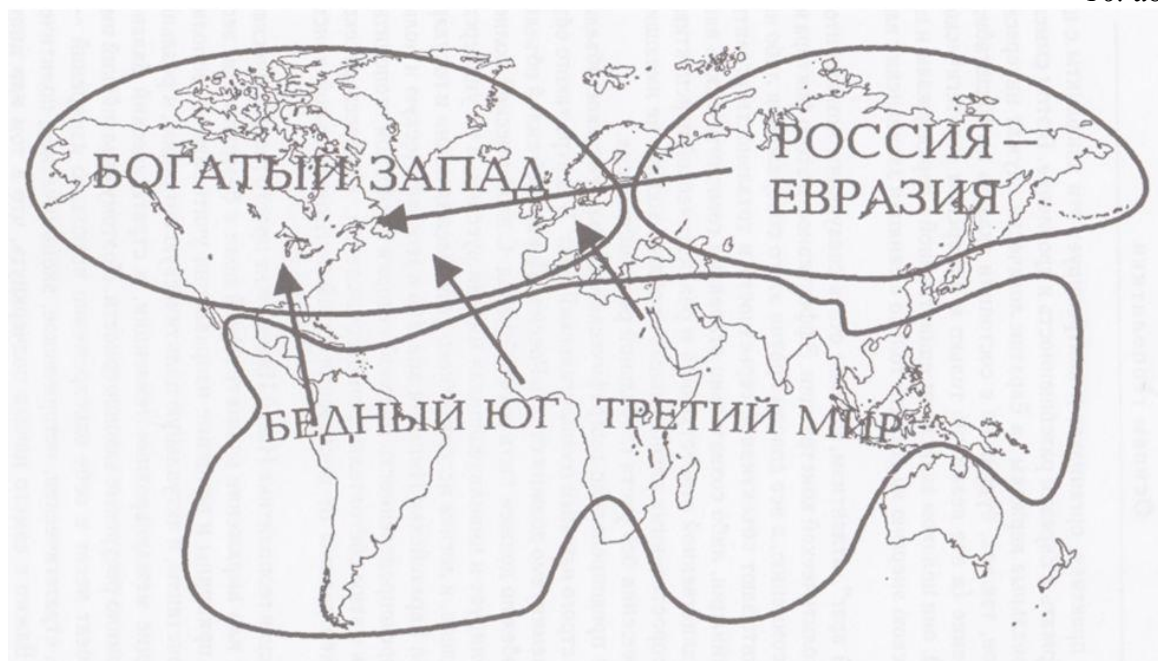
109 A civilizáció atlanti, tengeri, kereskedelmi pólusa ma természetesen rendkívül erős és hatalmas, de az objektív tényezők szinte elkerülhetetlenné teszik a Kelet kontinentális reakcióját. A földi birodalom potenciálisan mindig létezik, és csak a politikai valóságban való megvalósuláshoz keres kényelmes körülményeket.

110 Az Új Birodalomnak e geopolitikai elkerülhetetlenség világos megértésére kell épülnie. Ebben a birodalomban az oroszoknak természetes kulcsszerepük lesz, mivel ők ellenőrzik azokat a területeket, amelyek az eurázsiai kontinentális tömegben tengelyirányban helyezkednek el. Az új birodalom nem lehet más, csak az orosz, mivel területi, kulturális, civilizációs, társadalmi-gazdasági és stratégiai szempontból az orosz természetesen és szervesen megfelel ennek a bolygói küldetésnek, és a nemzeti és állami történelem során végig ennek megvalósítására törekszik. Mackinder orosz alapon "a történelem földrajzi tengelyének" nevezte el, vagyis azt a teret, amely körül a tengeri (külső) és a szárazföldi (belső) kulturális és politikai impulzusok dialektikus ellentétének hatására létrejött Eurázsia tengerparti civilizációja (amelyet gyakran azonosítanak a "civilizációval" általában). Valamely más nemzet vagy más ország csak úgy léphet fel az eurázsiai kontinentális birodalom pólusaként, ha átveszi az orosz földek feletti ellenőrzést, és ehhez teljesülnie kell a szinte lehetetlen feltételnek - az orosz nép elpusztításának, az orosz nemzetnek a föld színéről

való eltörlésének. Mivel ez valószínűtlennek tűnik, az oroszoknak fel kell ismerniük, meg kell valósítaniuk és újra fel kell vállalniuk az eurázsiai birodalom központjának kihívást jelentő szerepét.

111 E birodalom geopolitikai felépítésének a "közös ellenség" alapelvein kell alapulnia. Az atlantizmus elutasítása, az USA stratégiai ellenőrzésének elutasítása, a gazdasági, piaci és liberális értékek elsőbbségének elutasítása - itt van a közös civilizációs alap, a közös impulzus, amely megnyitja az utat egy erős politikai és stratégiai unió előtt, és megteremti az eljövendő birodalom gerincét. Az eurázsiai államok és népek túlnyomó többsége kontinentális, "szárazföldi" sajátosságokkal rendelkezik a nemzeti történelem, az állami hagyományok és a gazdasági etika tekintetében. Ezen államok és nemzetek túlnyomó többsége az amerikai politikai és stratégiai befolyást elviselhetetlen tehernek tekinti, amely elidegeníti a nemzeteket történelmi sorsuktól. Az eurázsiai hatalmak minden belső civilizációs, vallási és társadalmi-gazdasági megkülönböztetése ellenére van egy erős és megingathatatlan "közös nevező" - az atlantista ellenőrzés teljességétől való idegenkedés, a vágy, hogy megszabaduljanak a tengerentúli kereskedelmi rendszer gyámságától, amelyet az USA, a "tengeri" civilizáció bástyája intenzíven erőltet.

16. ábra

A Nyugat planetáris uralma elleni geopolitikai forradalom a Szegény Dél és Oroszország-Eurázsia szövetségén alapul.

112 Az eurázsiai államok regionális érdekei, vallási, etnikai, faji és kulturális irányultságai közötti különbségek nem elhanyagolható tényezők, amelyeket nem lehet figyelmen kívül hagyni. Komolyan és teljes körűen azonban csak akkor beszélhetünk róluk, ha megszűnik a "közös ellenség" fojtogató gazdasági és stratégiai befolyása, amely egy olyan modellt erőltet, amely szinte mindenki számára idegen: keresztények, szocialisták, muszlimok, nemzeti kapitalisták, buddhisták, kommunisták és hinduk számára. Amíg az amerikai dominancia fennmarad, addig minden Eurázián belüli konfliktus és ellentmondás mesterséges jellegű, mivel a kapcsolatok ilyen tisztázásának csak a globálisabb tényező hiányában van értelme, amely a gyakorlatban megszervezi és felügyeli ezeket a konfliktusokat az eurázsiai dezintegráció és széttöredezettség fenntartása érdekében. Ebben az értelemben minden eurázsiai "regionális hatalom" logikusan az atlantisták érdekeit szolgálja, mivel nem képesek nagyszabású ellenállást tanúsítani (és ez csak birodalmi stratégiai kontextusban lehetséges),

teljes mértékben az egyetlen szuperhatalomtól függenek, és energiájukat csak a tengerentúli uralkodók jóváhagyásával irányítják szomszédaik felé.

113 A "közös ellenségnek", az atlantizmusnak az új geopolitikai konstrukció kötelező elemévé kell válnia. E tényező hatékonyságához nem férhet kétség, és az ellene szóló érvek vagy naivan figyelmen kívül hagyják az atlantista dominancia objektív súlyosságát és teljességét, vagy szándékosan elterelik a geopolitikai figyelmet az egyetlen felelős és reális perspektíváról olyan másodlagos regionális problémák javára, amelyek a globális erőegyensúly figyelembevétele nélkül egyáltalán nem oldhatók meg.

114 Eurázsia földrajzi és stratégiai szempontból előre meghatározottan egyesülni fog. Ez szigorúan tudományos geopolitikai tény. Oroszországnak elkerülhetetlenül ennek az egyesülésnek a középpontjában kell állnia. Az egyesülés mozgatórugója szükségszerűen az orosz nép kell, hogy legyen. Az oroszok civilizációs küldetése, univerzalista eszméje, valamint a nemzet és az állam történelmi kialakulásának logikája teljesen összhangban van ezzel a küldetéssel. Az Új Eurázsiai Birodalom be van írva a világtörténelem és a világgeopolitika földrajzi és politikai meghatározottságába. Nincs értelme vitatkozni ezzel a körülménnyel. Az orosz nép érdekei elválaszthatatlanok az ilyen kontinentális építkezéstől.

115 Az Új Birodalom eurázsiai geopolitikája nem egyszerűen földrajzi absztrakció vagy a határtalan terjeszkedés hipotetikus akaratanak kifejeződése. Elvei és alapvető irányai figyelembe veszik a geopolitikai konstanciákat, a tényleges politikai helyzetet, a ténylegesen létező nemzetközi tendenciákat, a stratégiai erőviszonyokat, a gazdasági és erőforrás-mintákat. Ezért az eurázsiai birodalmi projekt egyszerre több dimenziót hordoz - kulturális, stratégiai, történelmi, gazdasági, politikai stb. dimenziót. Már az elején fontos hangsúlyozni, hogy ebben vagy abban a "tengelyes" geopolitikai szövetségben, birodalom létrehozásakor az integrációnak teljesen különböző fokáról beszélünk, a szinttől függően. Az egyik esetben kulturális vagy etnikai, a másikban vallási, a harmadikban pedig gazdasági konvergenciáról lehet szó. Ezekre a kérdésekre minden esetben sajátos megoldás létezik. A jövőbeli Eurázsiai Birodalom egyetlen univerzális integráló valósága a stratégiai unió kategorikus imperatívusza lesz, azaz egy olyan geopolitikai szövetség, amely lehetővé teszi az atlanti befolyással, az amerikai geopolitikai nyomással, valamint a politikai és gazdasági diktátummal szembeni hatékony fellépést minden stratégiai irányban.

116 A szóban forgó kontinens stratégiai egyesítésének biztosítania kell Eurázsia tengeri határainak ellenőrzését a világ minden oldalán, kontinentális gazdasági, ipari és erőforrás-autarchiát, az eurázsiai haderő központi irányítását. Az eurázsiai integráció minden más aspektusát rugalmas, differenciált elvek alapján, az egyes konkrét esetektől függően kell megoldani. Ezt az alapvető megfontolást folyamatosan szem előtt kell tartani, hogy elkerüljük az indokolatlan kétségeket és ellenvetéseket, amelyek akkor merülhetnek fel, ha valaki tévesen azt hiszi, hogy ez egy politikai, etnikai, kulturális, vallási vagy gazdasági egyesülés, nem pedig egy stratégiai egyesülés. Egyébként az összes nemzet "kisnemzetiségű nacionalizmusának" képviselői egészen tudatosan fognak ilyen helyettesítést végezni, szemrehányást téve az eurázsiaiaknak és a kontinentális birodalomépítőknél, hogy etnikumaikat, vallásaikat, kultúráikat stb. fel akarják oldani egy új "internacionalista utópiában". Az eurázsiai projekt nem vezet a nemzetek nivellálódásához; éppen ellenkezőleg, a népek és kultúrák identitásának megőrzésén és fejlesztésének szükségességén alapul, de ebben az esetben nem a "kis nacionalisták" felelőtlen romantikus álmairól van szó (amelyek a gyakorlatban csak sovinizmushoz és öngyilkos etnikai konfliktusokhoz vezetnek), hanem a jelenlegi helyzet komoly és objektív megértése, ahol ez a cél csak az atlantista Nyugat

globális befolyásának radikális aláásásával érhető el, a piacorientált, liberális, világalomra igényt tartó ideológiájával.

117 Most már csak e kontinentális projekt konkrétumainak meghatározása van hátra, tekintettel azokra a negatív tényezőkre, amelyek a korábbi időszakokban meghiúsították e nagy civilizációs terv megvalósítását.

4.2 A nyugati tengely: Moszkva - Berlin.

Az Európai Birodalom és Eurázsia

118 Nyugaton az Új Birodalomnak van egy szilárd geopolitikai támasza, ez pedig Közép-Európa.

119 Közép-Európa egy természetes geopolitikai egység, amely stratégiaileg, kulturálisan és részben politikailag is egységes. Etnikai szempontból ez a térség magában foglalja az egykori Osztrák-Magyar Monarchia népeit, valamint Németországot, Poroszországot és a lengyel és nyugat-ukrán területek egy részét. Németország hagyományosan Közép-Európa konszolidáló ereje, mivel saját ellenőrzése alatt egyesíti ezt a geopolitikai konglomerátumot.

120 A természetföldrajzi és történelmi fogalmak szerint Közép-Európa hangsúlyozottan "szárazföldi", kontinentális jellegű, szemben a nyugat-európai "tengeri", "atlanti" területekkel. Elvileg Közép-Európa politikai befolyása tovább terjedhetett délre, Olaszországba és Spanyolországba, amelynek számos történelmi előzménye volt. Berlint, mint Németország szimbólumát, amely viszont ennek a formációnak a szimbóluma és központja, Közép-Európa geopolitikai fővárosának kell tekinteni. Csak Németország és a német nép rendelkezik mindazokkal a tulajdonságokkal, amelyek e geopolitikai régió hatékony integrációjához szükségesek: történelmi akarat, fejlett gazdaság, előnyös földrajzi elhelyezkedés, etnikai homogenitás és civilizációs küldetésének tudatában. A szárazföldi és ideológiai Németország hagyományosan szemben állt a kereskedelmi és tengeri Angliával, és ennek a geopolitikai és kulturális szembenállásnak a sajátossága érezhetően befolyásolta az európai történelmet, különösen azután, hogy a németeknek végül sikerült létrehozniuk saját államukat.

121 Anglia geopolitikailag a legkevésbé európai állam, amelynek stratégiai érdekei hagyományosan ellentétesek a közép-európai hatalmakéval és tágabb értelemben az európai kontinentális tendenciákkal. Azonban ahogy az Egyesült Államok szerepe megnőtt, és az Egyesült Államok szinte teljes mértékben átvette az angol gyarmatok feletti ellenőrzést, Anglia stratégiai szerepe Európában jelentősen csökkent, és az ország ma már inkább az Egyesült Államok területenkívüli úszó bázisaként, mintsem önálló erőként működik. Európában egyébként is Anglia a kontinentális érdekekkel szemben a legellenségesebb ország, Közép-Európa antipódusa. Következésképpen az Új Eurázsiai Birodalom politikai, ideológiai és gazdasági ellensége benne. Aligha lesz lehetséges önként megváltoztatni ennek a sajátos országnak a civilizációs útját, amely a maga idejében egy gigantikus, tisztán "tengeri" típusú kereskedelmi-gyarmati birodalmat hozott létre, és oly sokat hozzájárult a kereskedelemre, mennyiségre, kapitalizmusra, spekulációra és tőzsdei játékokra épülő modern nyugati civilizáció megjelenéséhez. Ez teljesen irreális, és ezért az eurázsiai projektben Anglia lesz a "bűnbak", mivel a kontinentális integráció európai folyamatai szükségszerűen nem egyszerűen az angol érdekek figyelembevételével, hanem azokkal egyenesen ellentétesen haladnak. Ebben az összefüggésben az ír, skót és walesi nacionalizmus európai és tágabb értelemben eurázsiai támogatása jelentős szerepet játszhat a szeparatista tendenciák és az Egyesült Királyság politikai destabilizációjának ösztönzésében.

122 Egy másik ellentmondásos geopolitikai entitás Franciaország. A francia történelem sok tekintetben atlantista, a kontinentális és a közép-európai tendenciákkal szemben álló történelem volt. Franciaország az Osztrák-Magyar Monarchia alapvető történelmi ellenfele volt, támogatta a német fejedelemségek széttagolt állapotát, a "progresszivitás" és a "centralizmus" antitradicionális és természetellenes típusához vonzódott. Altalánosságban, az európai kontinentális hagyományok felforgatása szempontjából Franciaország mindig az élen járt, és sok esetben a francia politikát a legagresszívabb atlantizmussal azonosították. Legalábbis ez volt a helyzet, amíg az USA át nem vette az atlantizmus fő pólusának bolygói funkcióját.

123 Franciaországban is van egy alternatív geopolitikai irányzat, amely Napóleon (akit Goethe az európai szárazföldi integráció vezetőjének tekintett) kontinentális vonalára vezethető vissza, és amely élénken testesül meg de Gaulle európai politikájában, aki Németországgal való szövetségre és az Egyesült Államoktól független európai konföderáció létrehozására törekedett. Részben ugyanez a vonal inspirálta Mitterrand francia-német projektjeit is. Mindazonáltal hipotetikusán elképzelhető egy olyan fordulat, amelyben Franciaország elismeri Közép-Európa felsőbbrendűségét, és önkéntesen részt vesz egy Amerika-ellenes és kontinentális irányultságú európai geopolitikai blokkban. Franciaország területe a nyugati eurázsiai blokk szükséges eleme, mivel az Atlanti-óceán partvidékének ellenőrzése és következésképpen az Új Birodalom biztonsága a nyugati határokon közvetlenül tőle függ. A francia-német szövetség mindenestre az eurázsiai geopolitika fő láncszeme a kontinentális Nyugaton, feltéve, hogy Közép-Európa érdekei, nevezetesen autarchiája és geopolitikai függetlensége elsőbbséget élvez. Egy ilyen projektet európai birodalomnak neveznek. Európa integrációja Németország égisze alatt, mint egy ilyen európai birodalom alapja, tökéletesen illeszkedik az eurázsiai projektbe, és a globálisabb kontinentális integráció esetében a legkívánatosabb folyamat.

124 A Németország (Közép-Európa) körüli európai egyesülés minden tendenciájának csak akkor lesz pozitív értelme, ha egy alapvető feltétel teljesül: egy szilárd geopolitikai és stratégiai tengely létrehozása Moszkva és Berlin között. Közép-Európa önmagában nem rendelkezik elegendő politikai és katonai potenciállal ahhoz, hogy valóban függetleníse magát az amerikai atlantista irányítástól. Ráadásul a jelenlegi környezetben nehéz elvárni, hogy Európa az orosz tényező forradalmi befolyása nélkül valódi geopolitikai és nemzeti ébredésen menjen keresztül. A Moszkva nélküli Európai Birodalom és tágabb értelemben Eurázsia nemcsak arra képtelen, hogy katonai ereje, politikai kezdeményezőképesége és természeti erőforrásai hiányában teljes mértékben megszervezze stratégiai terét, hanem civilizációs értelemben sincsenek világos eszméi és irányultságai, mert a Kereskedelmi Rendszer és a piaci liberális értékek hatása mélyen megbénította az európai népek nemzeti világnézetének alapjait, aláásta történelmi, szerves értékrendjüket. Az európai birodalom csak a kontinens mélyéről, azaz Oroszországból származó új ideológiai, politikai és szellemi energia hatására válhatott volna teljes értékű geopolitikai és civilizációs valósággá. Emellett csak Oroszország és az oroszok tudják garantálni Európa stratégiai és politikai függetlenségét és erőforrás-autarchiáját. Ezért az európai birodalmat Berlin körül kell kialakítani, amely közvetlen és létfontosságú tengelyen van Moszkvával.

125 Az eurázsiai impulzusnak kizárólag Moszkvából kell kiindulnia, átadva az oroszok civilizációs küldetését (az európai sajátosságokhoz való megfelelő alkalmazkodással) Berlinnek, amely a maga részéről a mély geopolitikai kontinentális impulzus által inspirált elvek és projektek szerint kezdi meg az európai integrációt. Az európai birodalomnak

megfelelőnek kellett lennie, ha a németországi oroszbarát tendenciák úgy érvényesülnek, ahogyan azt a legjobb német elmék, Müller van den Broek-től Ernst Nikitáig, Karl Haushoferig és Jordis von Lohausenig megértették. És az ilyen geopolitikai ruszofilizmus folytatásaként Európa többi részének (és mindenekelőtt Franciaországnak) a germanofil orientációt kellene követnie. Csak ilyen feltételek mellett lesz megfelelő és tartós, stratégiaileg biztosított és ideológiailag következetes az eurázsiai birodalom nyugati vektora. El kell azonban ismerni, hogy Európa másfajta egyesítése nem lehetséges mély ellentmondások és belső megosztottság nélkül. Például Európa jelenlegi, amerikai vagy NATO-irányítás alatt álló egyesítése nagyon hamar fel fogja fedni geopolitikai és gazdasági ellentmondásait, és ezért elkerülhetetlenül kisiklik vagy felfüggesztésre kerül, vagy spontán módon egy váratlan Amerika-ellenes (és potenciálisan eurázsiai) dimenziót kap, amit Jean Tyriard előre látott.

126 Fontos már az elején hangsúlyozni, hogy Európa Németország körüli egyesítése során figyelembe kell venni a korábbi kísérletek nagy politikai tévedéseit, mindenekelőtt a hitleri és a Harmadik Birodalom-eposz kudarcát. Európa geopolitikai egyesítése Közép-Európa (Németország) körül semmiképpen sem jelentheti a németek etnikai dominanciáját vagy egy központosított jakobinus struktúra létrehozását egy óriási német állam formájában. Tiriard szerint "Hitler legfőbb hibája az volt, hogy Európát németré akarta tenni, miközben arra kellett volna törekednie, hogy Európává tegye. Ez a tézis ma is abszolút aktuális, és általánosságban minden neoimperialista folyamatra alkalmazható, beleértve az oroszországi folyamatokat is. A Németország köré szerveződő európai birodalomnak európai jellegűnek kell lennie, és mentesnek kell lennie bármely nemzet etnikai és nyelvi dominanciájától. Ahhoz, hogy Európa geopolitikai központja legyen, Németországnak nemzetek feletti, civilizációs és birodalmi jellegűvé kell válnia, és fel kell hagynia a fajilag homogén nemzetállam létrehozására irányuló ellentmondásos és gyakorlatiatlan kísérletekkel. Az európai nemzeteknek egyenrangú partnereknek kell lenniük az eurázsiai nyugati hídfőállás kiépítésében, és az általános birodalmi impulzust saját nemzeti és kulturális sajátosságaikhoz kell igazítaniuk. Az európai birodalomnak nem elnyomni kell az európai nemzeteket, nem alárendelni őket a németeknek vagy az oroszoknak, hanem éppen ellenkezőleg, felszabadítani őket a mennyiségi, fogyasztói, piaci civilizáció elnyomása alól, felébreszteni mély nemzeti energiájukat, visszaadni őket a történelem kebelébe, mint független, élő és teljes értékű politikai szubjektumokat, akiknek szabadságát egész Eurázsia stratégiai ereje fogja garantálni.

127 A Berlin-Moszkva tengely, mint az eurázsiai birodalom nyugati tartószerkezetének létrehozása több komoly lépést jelent az Oroszország és Németország között fekvő kelet-európai országokkal kapcsolatban. A hagyományos atlantista politika ebben a térségben azon a Mackinder-tézisen alapult, hogy itt egy "egészségügyi kordont" kell létrehozni, amely konfliktuspufferzónaként szolgál, és megakadályozza egy orosz-német szövetség lehetőségét, amely az egész atlantista blokk számára létfontosságú. Ezzel a céllal Anglia és Franciaország arra törekedett, hogy minden lehetséges módon destabilizálja a kelet-európai népeket, hogy a "függetlenség" szükségességének és a német és orosz befolyástól való megszabadulás gondolatát keltse bennük. Emellett az atlantisták diplomáciai potenciálja arra irányult, hogy minden eszközzel erősítsék a ruszofób érzelmeket Németországban és a németfób érzelmeket Oroszországban, hogy mindkettőt bevonják a helyi konfliktusba a befolyási szférák felosztásáról a köztes területeken, Lengyelországban, Romániában, Szerbiában, Magyarországon és Csehszlovákiában. Lengyelország, Románia, Szerbia, Magyarország, Csehszlovákia, Nyugat-Ukrajna stb. Ugyanezt az irányvonalat követik a jelenlegi NATO-stratégák is, akik egy "fekete-tengeri-balti föderáció" létrehozásának ötletét terjesztik elő, amely államok közvetlenül kapcsolódnának az atlantizmushoz, és potenciálisan ellenségesek

lennének mind Oroszországgal, mind Németországgal szemben.

128 A Berlin-Moszkva tengely létrehozása mindenekelőtt a kelet-európai "egészségügyi kordon" megszervezését hivatott megzavarni, és aktívan harcolni a németországi ruszofóbia és az oroszországi germanofóbia hordozói ellen. Ahelyett, hogy a kölcsönös befolyási övezetben regionális érdekeket követnének, és egyoldalúan támogatnák a térség politikailag és etnikailag egymáshoz közel álló nemzeteit, Oroszországnak és Németországnak minden vitás kérdést előzetesen együtt kellene megoldania, közös tervet dolgozva ki a térség befolyási övezetének újraelosztására, majd szigorúan el kellene nyomnia a kelet-európai nemzetek minden helyi kezdeményezését az orosz-német tervek felülvizsgálatára. A legfontosabb, amire törekedni kell, az az "egészségügyi kordon" minden látszatának kategorikus felszámolása, a köztes államoknak a geopolitikailag erős szomszédoktól való potenciális függetlenségükkel kapcsolatos illúzióinak szándékos eloszlátása.

17. ábra

Az eurázsiai stratégiai blokk fő tengelyei.

18. ábra

Az európai integráció tengelye.

128B A baráti Oroszország és Közép-Európa (Németország) között közvetlen és világos

határnak kell lennie, és még a Berlin-Moszkva tengelyen egy közös stratégiai blokk létrehozásának perspektívájában is meg kell őriznie geopolitikai jelentőségét, mint a kulturális, etnikai és vallási homogenitás határának, hogy elkerülhető legyen az etnikai vagy felekezeti terjeszkedés a határ menti területeken. Az orosz-ukrán, orosz-balti, orosz-román, orosz-lengyel stb. kapcsolatokat nem kétoldalúnak, hanem háromoldalúnak kell tekinteni Németország részvételével. Ugyanez vonatkozik a Németország és a kelet-európai országok (nemzetek) közötti kapcsolatokra; ezeknek is háromoldalúnak kellene lenniük, az orosz fél kötelező részvételével (és a külföldi, atlantista, amerikai beavatkozás kizárásával minden esetben). Például a német-ukrán kapcsolatoknak szükségszerűen német-orosz-ukránnak, a német-baltiaknak német-orosz-baltiaknak, a német-lengyeleknek nem német-orosz-lengyeleknek stb. kellene lenniük.

19. ábra

A kelet-európai befolyási övezetek geopolitikai újraelosztása Oroszország és Németország között.

129 A Moszkva-Berlin tengely segítene megoldani egy sor olyan nagy problémát, amellyel mind Oroszország, mind Németország ma szembesül. Egy ilyen szövetségben Oroszország közvetlen hozzáférést kapna a csúcstechnológiákhoz és a nagy ipari beruházásokhoz, és garantált lenne az európai részvétel az orosz földek gazdasági fejlődésében. Ebben az esetben a Németországtól való gazdasági függőség nem fog megvalósulni, mert Németország nem jótékonysági céllal vesz részt Oroszországban, hanem egyenrangú partnerként, aki cserébe megkapja Moszkvától a stratégiai fedezetet, ami garantálja Németország politikai szabadságát az amerikai dominanciától és az erőforrások függetlenségét a harmadik világ atlantizmus által ellenőrzött energiatartalékaitól (ezzel zsarolja az USA Európát az energiáért). Ma Németország gazdasági óriás és politikai törpe. Oroszország politikai óriás és gazdasági nyomorék. A Moszkva-Berlin tengely mindkét partner betegségét meg fogja gyógyítani, és megalapozza Nagy-Oroszország és Nagy-Németország jövőbeli jólétét. Hosszabb távon pedig egy szilárd stratégiai és gazdasági struktúra kialakulásához vezet, amely az egész Eurázsiai Birodalom - az európai birodalom nyugaton és az orosz birodalom Eurázsia keleti részén - létrehozásához vezet. Ebben az esetben a kontinentális struktúra egyes részeinek jóléte az egész jólétét szolgálná.

130 A Moszkva-Berlin tengely létrehozásának előkészítő lépéseként érdemes a kölcsönös kapcsolatok kultúrtörténeti perspektíváját megtisztítani az orosz-német háborúk történetének

sötét oldalaitól, amelyek az atlantista lobbi sikeres németországi és oroszországi felforgató tevékenységének következményei voltak, ahelyett, hogy kontinentális népeink politikai akaratát fejezték volna ki. Ebből a szempontból célszerű a kalinyingrádi területet (Kelet-Poroszország) visszaadni Németországnak, hogy a szörnyű testvérháború utolsó területi szimbólumáról lemondjon. Annak elkerülése érdekében, hogy az oroszok ezt a lépést a geopolitikai kapituláció újabb lépésének tekintsék, Európának más területi annexiókat vagy a stratégiai befolyási övezet bővítésének más formáit kellene javasolnia Oroszországnak, különösen azon államok közül, amelyek makacsul törekszenek a "fekete-tengeri-balti föderációba" való belépésre. Kelet-Poroszország visszaszolgáltatásának elválaszthatatlanul össze kell kapcsolódnia Oroszország területi és stratégiai terjeszkedésével. A kalinyingrádi orosz katonai támaszpontok fenntartása mellett Németországnak diplomáciai és politikai szempontból hozzá kell járulnia Oroszország stratégiai pozícióinak megerősítéséhez északnyugaton és nyugaton. A balti államok, Lengyelország, Moldova és Ukrajna - mint potenciális kordon sanitaire - geopolitikai átalakuláson kell keresztülmennie, de nem Poroszország visszaszolgáltatása után, hanem egyidejűleg, ugyanannak a folyamatnak az elemeiként, amely a baráti Oroszország és Közép-Európa határainak véglegesítését célozza.

131 Bismarck szavainak "Németországnak nincs ellensége keleten" ismét uralkodóvá kell válnia a német politikai doktrínában, és az orosz uralkodóknak is el kell fogadniuk a fordított maximát: "Oroszországnak csak a nyugati határain, Közép-Európában vannak barátai". Ahhoz azonban, hogy ez valósággá váljon, és ne csak vágyalom legyen, a geopolitikának és törvényszerűségeinek kell minden jelentős külpolitikai döntés fő alapjává válnia mind Németországban, mind Oroszországban, mert csak ebből a szempontból lehet a legszorosabb orosz-német szövetség szükségességét és elkerülhetetlenségét teljes egészében és végsőkéig megérteni, megérteni és felismerni. Ellenkező esetben a történelmi konfliktusokra, félreértésekre és vitákra való hivatkozás kisiklatna minden olyan kísérletet, amely a létfontosságú Moszkva-Berlin tengely szilárd és megbízható alapjának megteremtésére irányul.

4.3 A Moszkva-Tokió tengely. A pán-ázsiai projekt. Egy eurázsiai háromoldalú bizottság felé

132 Az Új Birodalomnak világos stratégiával kell rendelkeznie a keleti komponensét illetően. Ezért Eurázsia keleti határai stratégiaileg ugyanolyan fontosak e birodalom számára, mint a nyugati problémák.

133 A "közös ellenség" alapelve alapján Oroszországnak stratégiai szövetségekre kell törekednie azokkal az államokkal, amelyeket leginkább érint az atlanti szuperhatalom politikai és gazdasági nyomása, amelyeknek történelmi hagyománya van az atlantizmussal szemben álló geopolitikai projekteknek, és amelyek elegendő technológiai és gazdasági erővel rendelkeznek ahhoz, hogy az új blokk kulcsfontosságú geopolitikai valóságává váljanak.

134 Ebből a szempontból kétségtelenül szükség van a szorosabb kapcsolatokra Indiával, amely mind faji, mind politikai és stratégiai paraméterek tekintetében természetes geopolitikai szövetségeseünk Ázsiában. A dekolonizáció után India minden eszközzel igyekezett elkerülni a kapitalista blokkhoz való csatlakozást, és valójában az "el nem kötelezett országok" mozgalmának élére állt, amely a szűk "senki földjén" lévő geopolitikai térben kereste a lehetőségeket a "harmadik út" politikájának folytatására, a Szovjetunióval szembeni nem

titkolt szimpátiával. Ma, amikor Oroszországban eltörlik a merev kommunista dogmát, egyáltalán nincs akadálya az Indiához való közeledésnek.

135 India önmagában egy kontinens. Geopolitikai befolyási területe azonban Indiára és a félszigettől délre, az Indiai-óceánban található kis területre korlátozódik. India szükségszerűen az Új Birodalom stratégiai szövetségesevé és délkeleti előőrsévé válna, bár figyelembe kell venni, hogy az indiai civilizáció nem hajlik a geopolitikai dinamikára és a területi terjeszkedésre, és emellett a hindu hagyomány nem hordozza magában az egyetemes vallási dimenziót, ezért ez az ország csak Ázsia egy korlátozott részén játszhatna fontos szerepet. Ezzel egyidejűleg az ország gyenge gazdasági és technológiai fejlettsége nem teszi lehetővé, hogy teljes mértékben támaszkodni lehessen rá, ezért a vele való szövetség ebben a szakaszban nem fogja megoldani az Új Birodalom problémáit. India Eurázsia stratégiai előőrseként szolgálhatna, és ezzel tulajdonképpen vége is a küldetésének (ha nem vesszük figyelembe szellemi kultúráját, amelynek megismerése segíthetne meghatározni a birodalom legfontosabb metafizikai irányvonalait).

136 India fontos szövetségese Euráziának, de nem a fő szövetségese. A mai világban két geopolitikai valóság, Kína és Japán igényt tart arra, hogy Eurázsia igazi keleti pólusa legyen. De ezen országok között mély geopolitikai ellentét van, amely hosszú múltra tekint vissza, és megfelel a két civilizáció tipológiájának. Következésképpen Oroszországnak vagy az egyiket, vagy a másikat kell választania. A problémát nem lehet így megfogalmazni: Kína és Japán egyszerre. Választási lehetőségre van szükség.

137 Első pillantásra Kína szárazföldi kontinentális tömeg, civilizációja hagyományos tekintélyelvű (nem kereskedelmi) jellegű, és maga a kommunista ideológia megőrzése liberális reformokkal a modern Kínában úgy tűnik, hogy elősegíti Kína választását a kapitalista, szigetszerű Japánnal szemben. A történelem azonban azt mutatja, hogy nem Japán, hanem Kína volt az angolszász erők legfontosabb geopolitikai bázisa az eurázsiai kontinensen, míg Japán éppen ellenkezőleg, az ellenkező irányultságú közép-európai országokkal való szövetséget támogatta.

138 A paradoxon megértéséhez alaposan meg kell nézni a térképet, és fel kell jegyezni rajta az utolsó két világháború földrajzát. Az északi féltekén négy geopolitikai zóna jelölhető ki, amelyek megfelelnek a világkonfliktusok fő résztvevőinek (országok vagy országtömbök). A szélsőséges nyugat, az atlantizmus, az Egyesült Államokat, Angliát, Franciaországot és számos más európai országot egyesíti. Ez az övezet határozott geopolitikai irányultsággal rendelkezik, amely egyértelműen azonos a világtörténelem "tengeri", "karthágói" vonalával. Ez a maximális civilizációs aktivitás tere és minden anti-hagyományos, "progresszív" átalakulás forrása.

139 A második zóna Közép-Európa, Németország, Ausztria-Magyarország. Geopolitikai szempontból ez a terület, amely keletről közvetlenül az atlanti blokkal határos, az antiatlanti, kontinentális, szárazföldi tájolás minden tulajdonságával rendelkezik, és földrajzilag kelet felé húzódik.

139B A harmadik zóna maga Oroszország, amely a kontinentális gravitációs központban fekszik, és Eurázsia sorsáért felelős. Oroszország földhözragadt és illiberális, "konzervatív" lényege nyilvánvaló.

140 Végül a negyedik zóna a csendes-óceáni térség, ahol a központi szerepet a gyorsan és

dinamikusan fejlődő Japán játssza, amely a tradicionalista értékek merev rendszerével és geopolitikai szerepének világos felfogásával rendelkezik. Mindeközben Japán alapvetően nyugatellenes és antiliberalis, mivel értékrendje szöges ellentétben áll a "haladó" atlantista emberiség eszméivel.

141 A legmélyebb ideológusai (Mackinder, Mahan stb.) által képviselt nyugati világ (atlantizmus) nagyon jól felismerte, hogy a bolygó-atlantizmust fenyegető legnagyobb veszélyt mindhárom eurázsiai övezet - Közép-Európától a Csendes-óceánig, Oroszország részvételével és központi szerepével - konszolidációja jelenti az angolszász és francia "progresszivizmus" ellen. Ezért az atlantista stratégiák fő feladata az volt, hogy a három eurázsiai övezetet szembesítsék nem közbülső szomszédaikkal és potenciális szövetségeseikkel. Mind az orosz-német, mind az orosz-japán konfliktusokat aktívan provokálták az eurázsiai kormányokon belüli és kívüli atlantisták, akik a diplomácia és a hatalom eszközeit használták. Az atlantizmus ellenfelei Haushoferrel kezdve végül arra a következtetésre jutottak, hogy az atlantizmussal szembeni hatékony szembenállás csak akkor lehetséges, ha a három eurázsiai övezetre erőltetett logikát elutasítják, vagyis ha az oroszok elutasítják a német- és a japánfóbiát, a japánok és a németek pedig a ruszofóbiát, bármilyen történelmi előzményekre is hivatkozzanak e "fóbiák" hívei.

142 Mindeközben Japán, mint a csendes-óceáni térség szimbóluma, elsődleges fontosságú az antiatlanti projekteknél, mert Japán stratégiai helyzete, fejlődési dinamikája és értékrendjének sajátosságai ideális partnerré teszik a nyugati civilizáció elleni globális küzdelemben. Kína maga részéről nem játszott jelentős szerepet ebben a geopolitikai képben, mivel kezdetben megfosztották a politikai függetlenségtől (angol kollonizáció), majd a geopolitikai dinamikától. Csak az aktív maoizmus idején volt Kínában kizárólag talaj, eurázsiai tendencia, amikor a "parasztszocializmus" projektjei, az összkínai nacionalizmus és az erősen hangsúlyozott szovjetofília uralkodott. De ez az állapot nem tartott sokáig, és Kína a szovjet modell fejlődésével való egyet nem értés ürügyén visszatért a kétséges geopolitikai funkció végrehajtásához, az eurázsiai távol-keleti érdekek destabilizálásához és az Oroszországgal való konfliktusok eszkalációjához. Kétségtelen, hogy a kínai peresztrojka, amely az 1980-as években kezdődött, a maoista időszakból a végső fordulatot jelentette az atlanti-barát modell felé, amely véglegesen megpecsételte volna Kína szakítását a Szovjetunióval és a Nyugat felé való orientálódását. A modern Kína "atlantizálása" sokkal sikeresebb volt, mint Oroszországban, mivel a politikai demokratizálódás nélküli gazdasági liberalizmus lehetővé tette, hogy Kína függővé váljon a nyugati pénzügyi csoportoktól, miközben fenntartotta totalitárius rendszerét és a politikai függetlenség látszatát. A liberalizmust totalitárius módszerekkel kényszerítették ki Kínában, és ezért a reform teljes mértékben sikeres volt. A pártoligarchia politikai hatalma kiegészült ugyanannak az oligarchának a gazdasági hatalmával, amely sikeresen privatizálta a nemzeti ipart és a nemzeti gazdaságot, és összeolvadt a kereskedelmi rendszer nemzetközi kozmopolita elitjével. Kína gazdasági sikere kétértelmű valóság, mivel a Nyugattal kötött mély kompromisszumokkal érte el, és nem párosul olyan világos geopolitikai koncepcióval, amely garantálná a politikai függetlenséget és autonómiát. A legvalószínűbb, hogy az új liberális Kína, amelynek két komoly versenytársa van - a gazdaságilag erős Japán és a stratégiaiilag erős Oroszország -, a történelem során már sokszor megtörtént, hogy a Távol-Keleten ismét visszatér a tisztán atlantista funkcióhoz, ötvözve e célból a politikai diktatúrát és a kapitalista fejlődés lehetőségeit. Ráadásul tisztán pragmatikus szempontból az orosz-kínai stratégiai szövetség egy egységes blokkot alkotva azonnal visszazoritáná Japánt az oroszoktól, illetve ismét ellenségessé tenné a Csendes-óceánnak azt a kulcsfontosságú térségét, amelynek részvétele a közös eurázsiai projektben meghatározza a szárazföldi-tengeri konfrontáció végső

geopolitikai sikerét.

143 Az Új Birodalomban a keleti tengelynek a Moszkva-Tokió tengelynek kell lennie. Ez a Kelet kategorikus parancsa, az eurázsianizmus ázsiai összetevője. E tengely körül kell kialakítani az eurázsiai Ázsia-politika alapelveit. Japán a csendes-óceáni szigetek legészakibb pontja, és rendkívül előnyös földrajzi helyzetben van a déli stratégiai, politikai és gazdasági terjeszkedés szempontjából. A Japán körüli csendes-óceáni térség föderációja volt a Pán-ázsiai Terv fő elképzelése, amelyet az 1930-40-es években valósítottak meg, és csak a tengelyhatalmak háborús vereségét követően szűnt meg. Ezt a pán-ázsiai projektet ma újra kell gondolni, hogy aláássuk az amerikai befolyás terjeszkedését ebben a régióban, és általában véve megfosszuk az atlantistákat legfontosabb stratégiai és gazdasági bázisuktól. Egyes jövőkutatási előrejelzések szerint a csendes-óceáni térség a jövőben az egész civilizáció egyik legfontosabb központjává válik, ezért a térségben a befolyásért folytatott küzdelem több mint fontos - ez a jövőért folytatott küzdelem.

144 A pán-ázsiai projekt az Új Birodalom keleti orientációjának központja. A Japánnal való szövetség létfontosságú. A Moszkva-Tokió tengely, szemben a Moszkva-Peking tengellyel, prioritást és perspektívát jelent, olyan távlatokat nyitva a kontinentális birodalomépítés előtt, amely Euráziát geopolitikailag végleg teljessé tenné, miközben a Nyugat atlantista birodalma teljesen meggyengülne, és esetleg végleg megsemmisülne.

145 A japánok Amerika-ellenessége, akik tisztán emlékeznek a nukleáris népirtásra, és megértik az évtizedek óta tartó politikai megszállás szégyenét, kétségtelen. A "közös ellenség" elve itt nyilvánvaló. Az amerikai Serge Friedmann könyvében a "közelgő háború Japánnal" (a könyv címe: "közelgő háború Japánnal") elkerülhetetlenként jelenik meg. A gazdasági háború Japán és az USA között már folyamatban van. Az eurázsiai birodalmat építő Oroszországnak nem lehet jobb szövetségese.

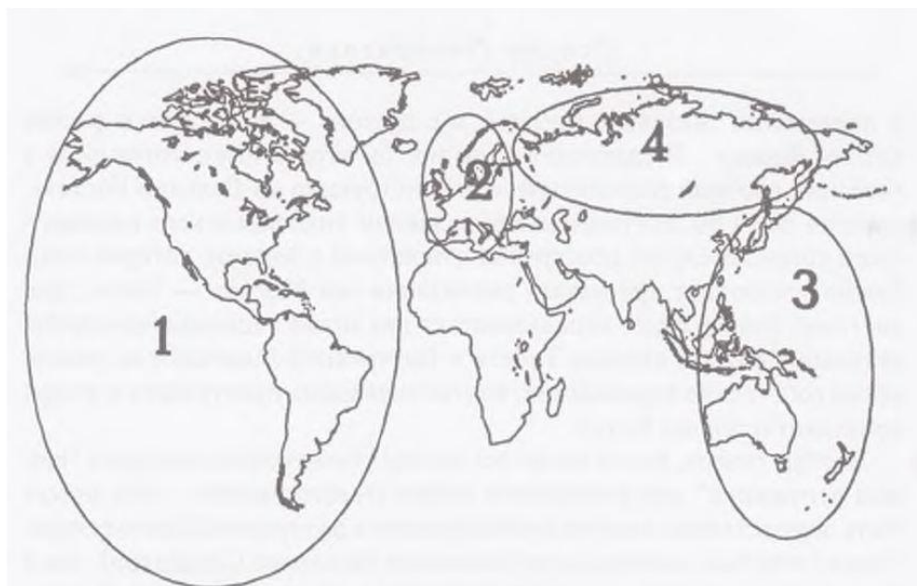
146 A Moszkva-Tokió tengely számos fontos problémát old meg mindkét országban. Először is, Oroszország szövetségese egy óriási gazdaság, amely magasan fejlett technológiával és hatalmas pénzügyi potenciállal rendelkezik. Japán azonban nem rendelkezik politikai függetlenséggel, katonai stratégiai rendszerrel és közvetlen hozzáféréssel az erőforrásokhoz. Minden, ami Japánnak hiányzik, Oroszországnak bőségesen megvan, és minden, ami az oroszoknak hiányzik, a japánoknak bőségesen megvan. A kontinentális birodalom kiépítésére irányuló erőfeszítéseik egyesítésével a japánok és az oroszok a lehető legrövidebb időn belül egy példátlanul erős geopolitikai központot hozhatnak létre, amely lefedné Szibériát, Mongóliát, magát Japánt, hosszabb távon pedig az egész csendes-óceáni térséget. A stratégiai védelemért és az eurázsiai erőforrásokhoz való közvetlen hozzáférésért cserébe Japán gyorsan és hatékonyan segíthetné az oroszokat Szibéria technológiai fejlesztésében és uralmának megszerzésében, megalapozva ezzel egy független regionális szervezetet. A japán technológiai és pénzügyi segítség számos problémát megoldana Oroszországban.

147 Emellett Oroszország és Japán együttesen átstrukturálhatná a kontinentális Eurázsia távol-keleti részét. Ezt jelzi a mongol-japán kapcsolatok egyre növekvő intenzitása, amelyek a közös származáson, a faji rokonságon, valamint a szellemi és vallási rokonságon alapulnak. Mongólia (esetleg a jelenleg kínai megszállás alatt álló Belső-Mongólia és Tibet is), Kalmükia, Tuva és Burjátföld egy eurázsiai buddhista enklávét alkotnak, amely szilárd összekötő elemként szolgálhatna Oroszország és Japán között, közvetítő kapcsolatot biztosítva a Moszkva-Tokió tengelyen. Ezek a régiók egyrészt szorosan és elválaszthatatlanul kapcsolódnak Oroszországhoz, másrészt kulturális és faji szempontból közel állnak Japánhoz.

A buddhista blokk döntő szerepet játszhatna egy szilárd geopolitikai struktúra létrehozásában a Távoll-Keleten, amely a csendes-óceáni Pán-ázsiai Unió kontinentális láncszeme lenne. A Kínával való feszült kapcsolatok esetén, ami a Moszkva-Tokió tengely kezdetén elkerülhetetlenül bekövetkezne, a buddhista tényezőt Tibet és Belső-Mongólia nemzeti felszabadító harcának zászlajaként használnák fel a tulajdonképpeni eurázsiai kontinentális tér kiterjesztésére az atlantibarát Kínával szemben.

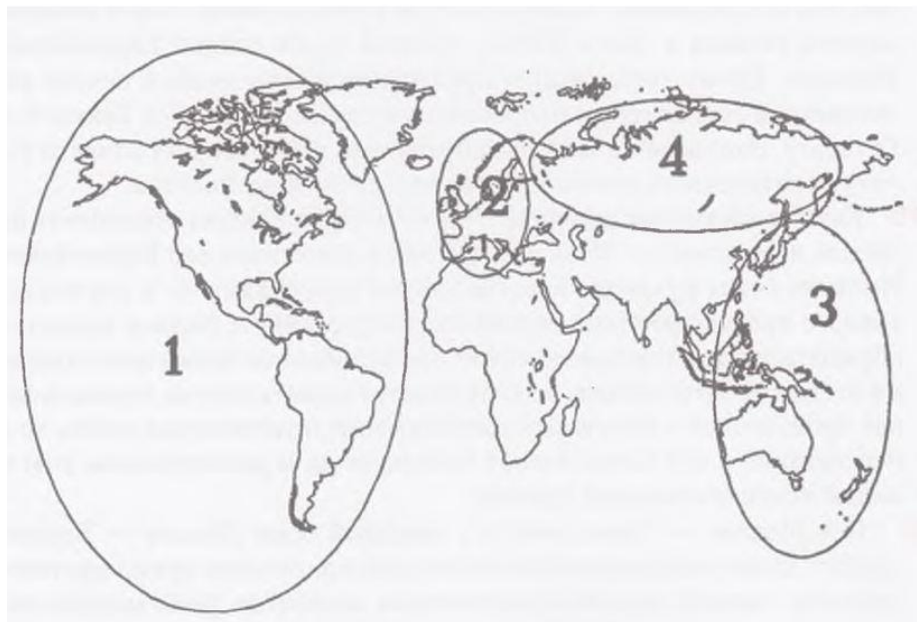
148 Általánosságban elmondható, hogy Kínának minden esélye megvan arra, hogy geopolitikai "bűnbakká" váljon a pánázsiai projekt megvalósításában. Ez mind a belső kínai szeparatizmus (tibetiek, mongolok, Hszincsiang muszlim lakossága) provokálásával, mind a regionális ellentmondásokra való rájátszással, mind pedig a potenciális buddhista (és taoista) lobbikínán belüli antiatlantista, kontinentális erőinek aktív politikai támogatásával megvalósítható. Emellett Kínának fel kell ajánlani a regionális geopolitika egy speciális, szigorúan délre - Tajvanra és Hongkongra - irányuló vektorát. A déli terjeszkedés részben ellensúlyozná Kína politikai befolyásának elvesztését északon és keleten.

20. ábra

1 Trilaterális. A három Nagy Térség (1 + 2 + 3) tényleges stratégiai szövetsége. A középpontban Amerika áll. Oroszország-Eurázsia ellen irányul. A Háromoldalúság megerősítése és kiterjesztése a mondialista geopolitika lényege.

149 Nyugaton Kínát az Új Birodalom keleti régióiban nem Anglia, hanem Franciaországhoz kell hasonlítani, mert az Eurázsiai Birodalom két kritérium szerint fog irányulni: az eurázsiai projektekkal szembeni aktív ellenállás esetén Kínát geopolitikai riválisként kell kezelni, annak minden következményével együtt, de ha Kínának sikerül egy erős japán- és oroszbarát egyidejűleg politikai lobbik létrehozni az országon belül, akkor perspektivikusan Kína maga is a kontinentális projekt teljes és egyenrangú résztvevőjévé válik.

2 Anti-Trilaterális. Három Nagy Térség lehetséges stratégiai szövetsége (2 + 3 + 4). Oroszország a középpontban. Amerika ellen irányul. Az Anti-Trilaterális létrehozása az eurázsiai geopolitika lényege.

150 A Moszkva-Tokió tengely a Moszkva-Berlin nyugati tengellyel együtt olyan geopolitikai teret hoz létre, amely szöges ellentétben áll az atlantista ideológusok fő modelljével, amelynek legfőbb példája most a "Trilaterális Bizottság". A legmagasabb politikai intézmény amerikai körei által létrehozott "Trilaterális Bizottság" három geopolitikai övezet stratégiai egyesítését feltételezi a bolygó új konfigurációjaként, amely pontosan megfelel a fent említett négy geopolitikai elem közül háromnak. Ennek a bizottságnak, amely a "világkormány" funkcióit kívánja ellátni, három oldala van:

151 1) Amerikai zóna (USA, szélsőséges nyugat, tiszta atlantizmus),

152 2) az európai övezet (kontinentális Európa, Közép-Európa, de Franciaország és Anglia égisze alatt, nem Németország)

153 3) a csendes-óceáni övezet (Japán körül egyesülve).

154 A Trilaterális tehát egy olyan geopolitikai modellt próbál létrehozni, amelyben maga Eurázsia (=Oroszország) két oldalról lenne körülvéve az USA megbízható geopolitikai partnereivel, azaz a bolygó északi régióit lefedő négy zónából három az USA közvetlen ellenőrzése alá kerülne. Eközben az atlantisták potenciális eurázsiai ellenfele (Eurázsia) és az atlantizmus központja (az USA) között két geopolitikai zóna (Európa és Japán) van. Azt is fontos megjegyezni, hogy a 80-as évek elején Kínában a peresztrojkat a "Trilaterális Bizottság" képviselői kezdeményezték, akik arra törekedtek, hogy Kína végre visszakerüljön az atlantista politika főáramába.

155 Az eurázsiai projekt a Trilaterális tervekkel szöges ellentétben áll. Az Új Birodalom az antitrilaterális, annak fordított, megfordított modellje. Ez három geopolitikai övezet egyesítése, amelyek középpontjában Oroszország áll, és amelyek Amerika ellen irányulnak. Ugyanazzal a logikával, ahogyan az USA igyekszik Európát és Japánt geopolitikai szempontból ellenőrzése alatt tartani, és megérti, hogy az amerikai hatalom számára milyen

stratégiai előnyökkel jár az erők ilyen összehangolása, Oroszországnak az Új Birodalom építése során arra kell törekednie, hogy erős stratégiai szövetséget hozzon létre Európával és Japánnal, hogy elérje saját geopolitikai stabilitását és hatalmát, és garantálja az összes eurázsiai nép politikai szabadságát. Elvileg beszélhetnénk egy saját eurázsiai "háromoldalú bizottság" létrehozásáról orosz, európai és japán részleggel, amelyben azonban nem atlantista és Amerika-barát nézeteket valló politikusok vennének részt, hanem olyan nemzeti irányultságú szellemi és politikai vezetők, akik megértik a világ jelenlegi helyzetének geopolitikai logikáját. Természetesen az atlantista Trilaterális Bizottságtól eltérően az Eurázsiai Trilaterális Bizottságnak nem egy franciának, hanem egy németnek kellene lennie a fő európai képviselőjének.

156 Tekintettel a japán tényező stratégiai szükségességére az eurázsiai projektben, teljesen egyértelművé válik, hogy a Kuril-szigetek visszaszolgáltatásának kérdése nem akadályozza az orosz-japán szövetséget. A Kuril-szigetek, valamint a kalinyingrádi terület esetében a második világháború területi szimbólumaival, szövetségekkel van dolgunk, és az egész folyamat az atlantisták diadalát jelentette, akik a Szovjetunió maximális kimerítésével (egy olyan geopolitikai pozíció erőltetésével, amely a jövőben a peresztrojka összeomlásához vezetett volna) és Európa és Japán közvetlen megszállásával egyszerre bántak el minden riválisukkal. A Kurilok az oroszok és a japánok abszurd és természetellenes testvérnyilkos mézszárlására emlékeztetnek, amelynek mielőbbi feledése kölcsönös jólétünk szükséges feltétele. A Kurilokat vissza kell adni Japánnak, de ezt az eurázsiai Távolság-Kelet átfogó átszervezési folyamatának részeként kell megtenni. Ráadásul a Kuril-szigetek visszaszolgáltatása nem valósítható meg a jelenlegi oroszországi és japán politikai erőviszonyok mellett. Ez csak az eurázsiai, birodalmi orientációjú politikusok dolga, akik képesek lennének teljes mértékben felelni népeik valódi nemzeti érdekeiért. Az eurázsiai elitnek azonban már tisztában kell lennie a Kurillák helyreállításának geopolitikai szükségességével.

4.4 A Moszkva-Teherán tengely. Közép-ázsiai birodalom. Pánarab projekt.

157 Az Eurázsiai Birodalom déli irányú politikájának is egy olyan szilárd kontinentális szövetségre kell irányulnia, amely mind stratégiai, mind ideológiai, mind kulturálisan kielégíti az Amerika-ellenesség közös eurázsiai irányzatát. A "közös ellenség" elvének itt is döntő tényezőnek kell lennie.

158 Eurázsia déli részén több olyan geopolitikai egység is található, amely elméletileg az Új Birodalom déli pólusaként működhetne. Mivel India és Kína a keleti zónához sorolandó, és a pánázsiai integráció kilátásaival társul, csak az iszlám világ marad, amely a Fülöp-szigetektől és Pakisztántól a Maghreb-országokig, azaz Nyugat-Afrikáig terjed. Az iszlám zóna egészében véve természetesen baráti geopolitikai valóság az Eurázsiai Birodalommal kapcsolatban, mivel az iszlám hagyomány, amely jobban politizált és modernizált, mint a többi eurázsiai felekezet többsége, jól ismeri az amerikanizmus és a vallás szellemi összeegyeztethetlenségét. Az atlantisták potenciális ellenségként tekintenek az iszlám világra. Így az Eurázsiai Birodalom személyében a hűséges potenciális szövetségeseket látja, akik egy egységes célra törekszenek - az amerikai, nyugati uralom aláadására és kilátásba helyezett teljes megállítására a bolygón. Ideális lenne egy integrált iszlám világ, amely a Közép-Ázsiától Nyugat-Afrikáig terjedő egész eurázsiai birodalom déli része, vallásilag egységes és politikailag stabil, politikáját a hagyományokhoz és a szellemhez való hűség elvére alapozva. Ezért hosszú távon a déli iszlám birodalom ("új kalifátus") az Új Eurázsia

legfontosabb elemévé válhat, a nyugati Európai Birodalom, a keleti Csendes-óceáni Birodalom és a középső Orosz Birodalom mellett.

159 Jelenleg azonban az iszlám világ rendkívül széttöredezett, és ezen belül különböző ideológiai és politikai irányzatok, valamint egymással ellentétes geopolitikai projektek léteznek. A következő trendek a legátfogóbbak:

160 1) Iráni fundamentalizmus (kontinentális típusú, Amerika-ellenes, atlantista-ellenes és geopolitikailag aktív),

161 2) Török szekularizmus (az atlantista típusú, a pántörök vonalat hangsúlyozó),

162 3) Pánarabizmus, amelyet Szíria, Irak, Líbia, Szudán, részben Egyiptom és Szaúd-Arábia hirdetett (minden esetben meglehetősen eltérő és ellentmondásos projektek),

163 4) A szaúdi vahabita típusú fundamentalizmus (geopolitikailag szolidáris az atlantizmussal),

164 5) az "iszlám szocializmus" különböző változatai (Líbia, Irak, Szíria, a "baloldali" pánarabizmushoz közeli modellek).

165 Egyszerre világos, hogy az iszlám világ tisztán atlantista pólusai, legyenek azok "világiak" (mint Törökország esetében) vagy iszlámok (mint Szaúd-Arábia esetében), nem képesek ellátni Eurázsia déli pólusának funkcióit a kontinentális birodalom globális projektjében. Marad az "iráni fundamentalizmus" és a (baloldali meggyőződésű) "pánarabizmus".

166 A geopolitikai konstanciák szempontjából Irán elsőbbséget élvez ebben a kérdésben, mivel megfelel minden eurázsiai paraméternek, jelentős kontinentális hatalom, amely szorosan kapcsolódik Közép-Ázsiához, radikálisan Amerika-ellenes, tradicionalista és egyúttal "szociális" politikai vektorra helyezi a hangsúlyt (a "musztazafok", "a nincstelenek" védelme). Emellett Irán olyan pozíciót foglal el a kontinens térképén, hogy a Moszkva-Teherán tengely létrehozása sok problémát megold az Új Birodalom számára. Iránnal, mint a birodalom déli pólusával Oroszország azonnal elérné azt a stratégiai célt, amelyre (rossz úton) évszázadok óta törekedett - a meleg tengerek felé való kijutást. Oroszország ilyen kijáratának hiánya az atlantista geopolitika fő aduja volt a gyarmatosító Anglia óta, amely teljesen ellenőrzése alatt tartotta Ázsiát és Keletet, kihasználva, hogy Oroszországnak nincs közvetlen hozzáférése a kontinens déli partvidékéhez. Minden orosz kísérlet, hogy a Boszporuszon és a Dardanellákon keresztül belépjen a Földközi-tengerbe, az eurázsiai part menti területek politikai szervezésében való részvételre való törekvés volt, ahol az angolok könnyen megállították az orosz terjeszkedési kísérleteket e part menti övezet ellenőrzése révén. Azonban még ha ez Oroszországnak sikerült is volna, Gibraltár atlantista ellenőrzése mindig is akadály maradt volna a valóban nagyszabású tengeri hadműveleteknek, és nem tette volna lehetővé, hogy Oroszország aláassa az angol hatalmat. Csak Irán, amely kontinentálisan szomszédos Oroszországgal, és közvetlenül hozzáfér az Indiai-óceánhoz, akkor is és most is radikális megoldást jelenthet és jelenthet erre a legfontosabb geopolitikai problémára. Az iráni partokhoz való stratégiai hozzáférés, mindenekelőtt a haditengerészeti bázisok megszerzésével Eurázsia teljes biztonságban lesz az "anakonda gyűrű" stratégiájától, azaz a kontinens kontinentális területeinek "megfojtására" irányuló hagyományos atlantista terv megvalósításától, a part menti területek megszállásával Eurázsia minden részén, különösen

délen és nyugaton.

167 A Moszkva és Teherán közötti tengely létrehozása a legsebezhetőbb ponton vágja el az "anakondát", és határtalan kilátásokat nyit Oroszország számára, hogy egyre több hídfőállást szerezzen Eurázián belül és kívül. Ez a leglényegesebb pont.

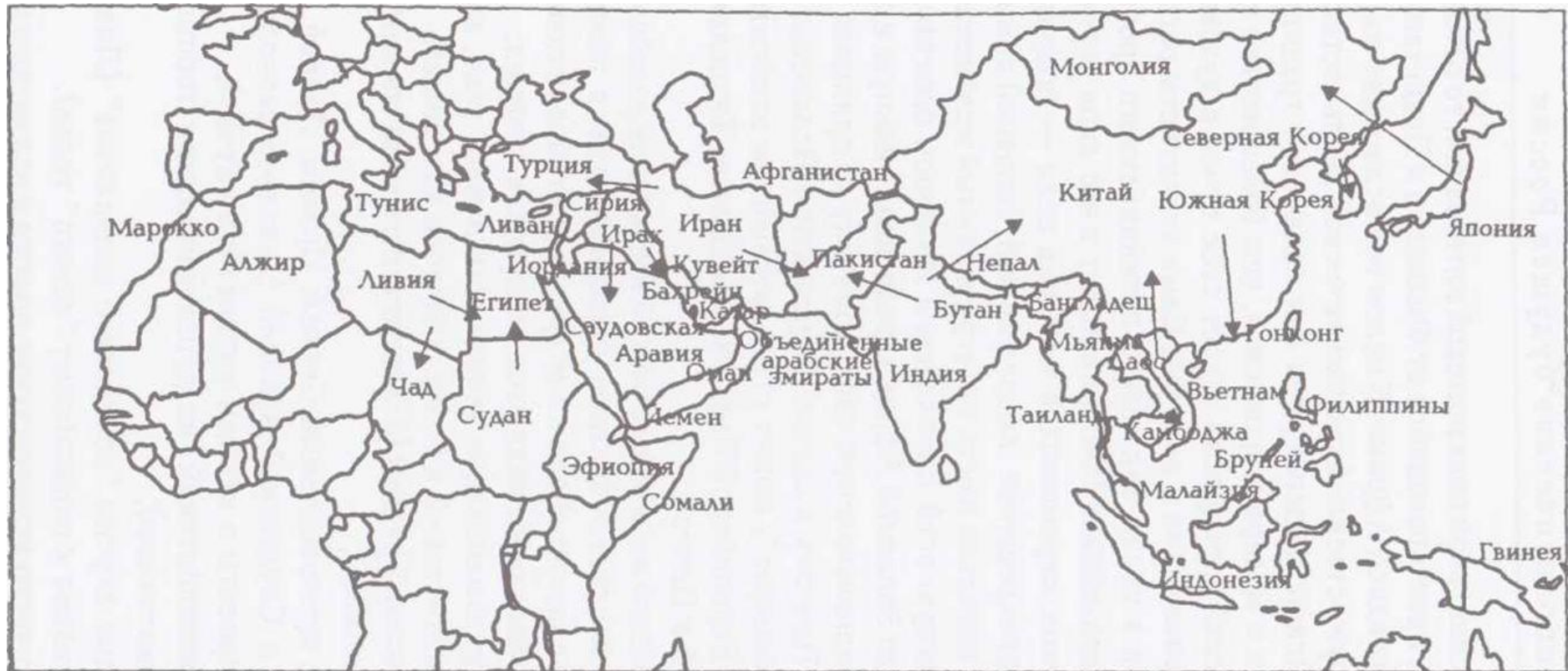
168 Másrészt ott van a volt szovjet Közép-Ázsia problémája, ahol ma három geopolitikai irányzat verseng egymással: a "pán-turkizmus" (Törökország, atlantizmus), a "vahabizmus" (Szaúd-Arábia, atlantizmus) és a "fundamentalizmus" (Irán, antiatlantizmus). Érthető okokból nem létezhet "pánarabizmus" a közép-ázsiai török nyelvű népek között. Az erős oroszbarát orientáció jelenlétét is figyelembe kell venni, de nehéz elképzelni, hogy ezek az iszlám régiók az ébredező nemzeti öntudattal hogyan csatlakozhatnának Oroszországhoz vértelenül és fájdalommentesen. Nyilvánvaló, hogy a "nem Moszkva" irányzatok közül az Új Birodalom csak olyan Irán-barát orientációra támaszkodhatott, amely kivezette volna a régiót az atlantisták közvetlen vagy közvetett ellenőrzése alól. Ezzel egyidejűleg az erős Moszkva-Teherán tengely megszüntetné a ruszofília és az (iráni típusú) iszlamizmus közötti összes nézeteltérést, és egy Moszkva és Teherán felé egyaránt orientált geopolitikai irányzattá alakítaná őket. Ezzel párhuzamosan egy ilyen tengely automatikusan a tádzsikisztáni és afganisztáni polgári konfliktus végét jelentené, amelyet csak táplál az iszlám-iráni fundamentalista vektor és az Oroszországhoz való vonzódás közötti ellentmondásoktól sújtott entitások geopolitikai bizonytalansága. Természetesen egy ilyen ellentmondás súlyosbítja a kisnemzeti súrlódásokat, és megkönnyíti az atlantista "befolyásoló ügynökök" tevékenységét is, akik közvetlenül vagy közvetve (Törökországon és Szaúd-Arábián keresztül) megpróbálják destabilizálni az Ázsián belüli tereket kulcsfontosságú központjaikban.

169 Irán geopolitikailag Közép-Ázsia, ahogy Németország Közép-Európa. Moszkvának, mint Eurázsia központjának, pólusának, Teheránra kell bízni az "iráni világ" (Pax Persica) megteremtésének feladatát ezen a területen, és egy szilárd közép-ázsiai geopolitikai tömb megszervezését, amely az Új Birodalom keretében képes szembeszállni az atlantista befolyással az egész térségben. Ez azt jelenti, hogy a pántörök terjeszkedés, valamint a szaúdiak pénzügyi és politikai inváziója élesen korlátozódna. Irán, amely hagyományosan ellenséges mind Törökországgal, mind Szaúd-Arábiával szemben, sokkal jobban ellátná ezt a feladatot, mint az oroszok, akik csak az iráni fél stratégiai támogatásával oldanák meg geopolitikai problémáikat ebben az összetett központban. De itt, akárcsak Németország esetében, nem szabadna egy iráni birodalom létrehozásáról vagy Közép-Ázsia iránosításáról beszélni. Egy "Közép-ázsiai Birodalomról" kellene beszélnie, amely a különböző népeket, kultúrákat és etnikai csoportokat egyetlen geopolitikai tömbbe integrálná, létrehozva ezáltal egy stratégiaileg homogén, de etnikailag és kulturálisan sokszínű iszlám entitást, amely elválaszthatatlanul összekapcsolódna az egész Eurázsiai Birodalom érdekeivel.

170 Az örmény kérdés fontos helyet foglal el a Moszkva-Teherán tengely kérdésében, mivel hagyományosan a destabilizáció központjaként szolgál a Transzkaukázusban. Meg kell jegyezni, hogy az örmények árja nép, egyértelműen elismerve jáfita természetüket és rokonságukat az indoeurópai népekkel, különösen az ázsiai népekkel, azaz az irániakkal és a kurdokkal. Másfelől az örmények keresztény nép, és monofizita hagyományuk beleillik a keleti egyház általános hangulatába, és geopolitikai kapcsolatukat Oroszországgal is nagyon jól érzékelik. Az örmények stratégiai szempontból rendkívül fontos területeket foglalnak el, mivel Örményországon és Arzahn keresztül vezet az út Törökországból Azerbajdzsánba és tovább Közép-Ázsiába. A Moszkva-Teherán tengelyen belül Jereván automatikusan a

legfontosabb stratégiai összekötő kapoccsá válik, amely tovább köti Oroszországot Iránnal, és elvágja Törökországot a belső kontinentális terektől. Abban az esetben, ha az átfogó Moszkva-Teherán projektben Bakunak Ankarából Teheránba történő esetleges átirányítása esetén a karabahi kérdés is gyorsan megoldódna, mivel mind a négy félnek létfontosságú érdeke lenne a stabilitás azonnali megteremtése egy ilyen fontos stratégiai térségben. (Ellenkező esetben, azaz ha Azerbajdzsán fenntartja törökbarát orientációját, ez az "ország" Irán, Oroszország és Örményország közötti feldarabolásnak lesz kitéve). Majdnem ugyanez igaz a Kaukázus többi régiójára is - Csecsenföldre, Abháziára, Dagesztánra stb., amelyek csak akkor maradnak konfliktusok és instabilitás zónái, ha az atlantista Törökország és az eurázsiai Oroszország geopolitikai érdekei összeütköznek bennük. Az iráni geopolitikai vonal bevonása azonnal megszünteti az "iszlám és az ortodoxia" kaukázusi összecsapásának láthatóságát, amelyet az atlantizmus török és orosz "befolyásoló ügynökei" próbálnak az e térségben zajló konfliktusoknak adni, és helyreállítja a békét és a harmóniát.

22. ábra

A nyilak azt mutatják, hogy az eurázsiai geopolitikának mely ázsiai országokat kellene támogatnia a regionális konfliktusokban.

171 A közép-ázsiai újjászervezés e projektjében az orosz etnikai érdekek jobban védve lennének, mivel a közép-ázsiai birodalom nem mesterséges politikai tervek, fiktív "posztbirodalmi legitimitás" alapján épülne fel, hanem a nemzeti homogenitás alapján, ami Közép-Ázsia összes, oroszok által kompaktan lakott területének, különösen Kazahsztánnak a békés átmenetét jelentené Moszkva közvetlen fennhatósága alá. Azok a területek pedig, amelyek etnikai összetétele vitatott, az egyik vagy másik birodalmon belül orosz-iráni projektek alapján különleges jogokat kapnának. Ezért az eurázsiai geopolitikai projekt révén az oroszok képesek lesznek elérni azt, amit a "kis (etnikai) nacionalizmus" céljaként mutatnak be, de amit ez a nacionalizmus maga soha nem fog tudni elérni.

172 Fontos azt is figyelembe venni, hogy Törökországot bűnbakként kell szerepeltetni ebben a projektben, mivel a kaukázusi és közép-ázsiai érdekeit egyáltalán nem veszik figyelembe. A törökországi kurd szeparatizmus támogatását, valamint a törökországi örmények autonómiatörekvéseit kell hangsúlyozni annak érdekében, hogy az Iránhoz közeli etnikai csoportokat kiszabadítsák a szekuláris atlantizmus ellenőrzése alól. Kárpótlásul Törökországnak vagy a dél felé - Bagdadon, Damaszkuszon és Rijádon keresztül az arab világ felé - történő fejlődést kellene felajánlani, vagy pedig magát Törökországot az Irán-barát fundamentalistákat arra kellene provokálni, hogy radikálisan megváltoztassa geopolitikai irányvonalát, és belépjen a közép-ázsiai blokkba az antiatlanti és eurázsiai jegyében.

173 A Moszkva-Teherán tengely az eurázsiai geopolitikai projekt alapja. Az iráni iszlám az iszlám legjobb változata a kontinentális blokkhoz való csatlakozáshoz, és Moszkvának ezt a változatot kellene előnyben részesítenie.

174 A déli eurázsiai szövetség második vonala a pánarab projekt, amely magában foglalja Elő-Ázsia és Észak-Afrika egy részét. Ez a tömb a kontinentális geopolitika szempontjából is létfontosságú, mivel ez az övezet stratégiai fontosságú Európa délnyugati partvidékének ellenőrzése szempontjából. Ezért a brit, majd később az amerikai jelenlét ebben a régióban történelmi és stratégiai állandóság. A Közel-Kelet és Észak-Afrika ellenőrzésével az atlantisták hagyományosan politikai és gazdasági nyomás alatt tartották (és tartják ma is) a kontinentális Európát.

175 A pánarab projektnek a közös eurázsiai birodalommal való integrálását azonban az európai erőkre kell bízni, visszatérve az euro-afrikai projektekhez, amely tisztán geopolitikai szempontból nem két kontinens, hanem egy. Az európai birodalomnak, amely életbevágóan érdekelt volt abban, hogy minél mélyebben behatoljon az afrikai kontinens déli részébe, a pánarab blokk alapján a Szaharáig kell irányítania Afrikát, és a jövőben meg kell próbálnia stratégiailag behatolni az egész afrikai kontinensre. Európa-Afrika szemszögéből nézve a Földközi-tenger nem valódi "tenger", hanem csak egy belső "tó", amely nem jelent sem akadályt, sem védelmet az atlanti befolyással szemben. Az arab Afrikán kívül egy részletes politikai-etnikai projektet kellene kidolgozni, amely segítené a fekete kontinens nemzeti-etnikai és kulturális alapon történő újjászervezését, a vitatott posztkoloniális konglomerátum helyett, amelyet a modern afrikai államok képviselnek. Egy árnyalt pánafrikai (nem arab) nemzeti projekt geopolitikai kiegészítése lehet a pánarab integráció tervének.

176 Mivel a tisztán iráni fundamentalizmus modellje valószínűleg nem válik általánosan elfogadhatóvá az arab világban (nagyraoszt az iráni iszlám síita, árja változatának sajátosságai miatt), a pánarab projektnek egy független, arabellenes blokk létrehozására kellene törekednie, ahol Irak, Líbia és a felszabadított Palesztina (bizonyos feltételek mellett Szíria is)

lenne a kiemelt pólus, vagyis azok az arab országok, amelyek még nem csatlakoztak a blokkhoz. Vagyis azok az arab országok, amelyek a leginkább tudatában vannak az amerikai fenyegetésnek, és radikálisabban elutasítják a Nyugat által erőltetett piaci kapitalizmus modelljét. A pánarab projektben a "bűnbak" mindenekelőtt Szaúd-Arábia lesz, amely túl mélyen gyökerezik az atlantista geopolitikában ahhoz, hogy önként belépjen az Eurázsival baráti pánarab blokkba. Ami Egyiptomot, Algériát és Marokkót illeti, a helyzet némileg más, mivel az ott uralkodó pro-atlanti erők nem fejezik ki nemzeti tendenciáikat, nem ellenőrzik teljes mértékben a helyzetet, és csak az amerikai szuronyok és az amerikai pénz tartja őket életben. Ha egy pánarab felszabadító háború kellő intenzitással kezdődik, akkor ezek a rezsimek egy óra alatt megbuknak.

177 De világosan meg kell érteni, hogy a pánarab tér legharmonikusabb felépítése nem annyira Oroszország, mint inkább Európa, Közép-Európa, Németország, sőt még pontosabban Európa dolga. Az európai birodalom. Oroszország (pontosabban a Szovjetunió) csak akkor avatkozott be az arab problémákba, amikor egyedül eurázsiai állam volt az amerikanizmussal szemben. Az eurázsiai orientáció erős európai bázisával, azaz a Moszkva-Berlin tengely létrehozása után ezt a funkciót Berlinre és egész Európára kellene delegálni. Oroszország közvetlen aggodalma az iszlám világban Iránnak kell, hogy legyen, amelynek létfontosságú stratégiai és még szűkebb etnikai érdekei is az oroszok Iránnal való szövetségétől függenek.

178 Közép-Ázsia (beleértve Pakisztánt, Afganisztánt és Törökország maradványait, vagy "az iránbarát forradalom utáni Törökországot") ellenőrzése Irán és Oroszország között Moszkva kiemelt érdekeinek középpontjában áll. Oroszország hagyományos befolyását a "baloldali" pánarab rezsimek (különösen Irak és Líbia) körében arra kellene felhasználni, hogy az arab országokat közelebb hozza Iránhoz, és hogy mielőbb véget vessen a mesterséges és atlantista ihletésű iráni-iraki konfliktusnak.

4.5 Sok birodalom birodalma

179 Az Új Birodalom, amelynek felépítése az orosz nép globális, bolygósintű civilizációs küldetésének felelne meg, egy szuperprojekt, amelynek számos alszintje van. Ez az Új Birodalom, az Eurázsiai Birodalom összetett, differenciált struktúrával fog rendelkezni, amelyen belül az egyes részek egymásra utaltságának és integrációjának különböző fokai lesznek. Egyértelmű, hogy az Új Birodalom nem lesz orosz vagy szovjet birodalom.

180 Ennek az Új Birodalomnak a fő integráló pillanata az atlantizmus elleni harc és annak a liberális-piaci, "tengeri", "karthágói" civilizációnak a kemény visszaverése lesz, amelyet az USA és az atlantizmust szolgáló bolygósintű politikai, gazdasági és katonai struktúrák ma önmagukban testesítenek meg. E küzdelem sikeréhez egy hatalmas, stratégiaileg egységes geopolitikai kontinentális tömb létrehozása szükséges. A stratégiai fontosságú kontinentális határok egysége lesz az Új Birodalom fő integráló tényezője. A birodalom katonai stratégiai értelemben egy és oszthatatlan organizmus lesz, és politikai korlátozásokat fog előírni minden belső birodalmi albirodalmi alakulat számára. Az Új Birodalom részét képező összes blokk egy dologban lesz politikailag bekerítve - kategorikus tilalom az atlantista geopolitikai érdekek szolgálatára, a stratégiai szövetségből való kilépésre vagy a kontinentális biztonság sérelmére. Ezen a szinten és csakis ezen a szinten az Új Birodalom szerves geopolitikai egység lesz.

181 A következő, alacsonyabb szinten az Új Birodalom "nagy terek konföderációja" vagy másodlagos birodalom lesz. Ezek közül egyszerre négy alapot kell elkülöníteni - az Európai

Birodalmat nyugaton (Németország és Közép-Európa körül), a Csendes-óceáni Birodalmat keleten (Japán körül), a Közép-ázsiai Birodalmat délen (Irán körül) és az Orosz Birodalmat középen (Oroszország körül). Teljesen logikus, hogy egy ilyen projektben a központi pozíció a legfontosabb, mivel az óriási kontinentális tömb összes többi részének területi kohéziója és homogenitása ettől függ. A meghatározott blokkok mellett különálló, független Nagy Terek is létezni fognak: India, pánarab világ, pánafrikai unió és valószínűleg Kína különleges régiója is, amelynek státuszát még megközelítőleg is nehéz meghatározni. A másodlagos birodalmak mindegyike egy-egy faji, kulturális, vallási, politikai vagy geopolitikai integráló tényezőkön alapul, amely minden esetben eltérő lehet. Maguknak a birodalmaknak az integráció mértéke is változó lesz, attól függően, hogy milyen ideológiai alapon jön létre a birodalom.

182 A konföderatív elv e másodlagos birodalmakon belül is aktív lesz, de kisebb etnikai, nemzeti és regionális egységekkel, kisebb-nagyobb mértékben "országnak" vagy "államnak" nevezhető egységekkel kapcsolatban. Természetesen ezen országok szuverenitásának megvannak a maga korlátai. Egyrészt stratégiai jellegű lesz (a kontinentális Új Birodalom elveiből fakadóan), másrészt pedig a Nagy Terek sajátosságaihoz kapcsolódik, amelyeknek részei lesznek. És ebben a kérdésben a rendkívül rugalmas differenciálás elvét kell alkalmazni, figyelembe véve az egyes régiók történelmi, szellemi, földrajzi, faji sajátosságait.

183 A velikoroszkok például az ukránokkal, fehéroroszokkal, esetleg szerbekkel stb. együtt külön nemzetnek, sőt "országnak" tekinthetők az Orosz Birodalom keretein belül, ugyanakkor szorosban kapcsolódnak majd a szláv-ortodox típusú, a sajátos államrendszerben megtestesülő joghatósághoz. Ugyanakkor az Orosz Birodalom az Eurázsiai Birodalomtól, az Új Birodalomtól függ majd, amelynek stratégiai érdekei a keleti ortodox szlávok nemzeti-faji és felekezeti érdekei fölé kerülnek.

184 Ugyanez mondható el például a franciákról, akik az európai birodalmon belül nemzetként vagy "országnak" maradnak meg a németekkel és az olaszokkal együtt az európai birodalmi hagyományban, a keresztény vallásban és az indoeurópai fajhoz való tartozásban. Maga az Európai Birodalom viszont az egész Nagy Kontinentális Új Birodalom stratégiai szükségleteinek lesz alárendelve.

185 Ugyanez igaz lesz Közép-Ázsiára, a csendes-óceáni térségre, az arab világra, Fekete-Afrikára, Indiára stb.

185B Ugyanakkor globális szinten a planetáris Új Birodalom felépítésének fő "bűnbakja" az USA lesz, amelynek hatalmi aláásását (egészen e geopolitikai struktúra teljes megsemmisítéséig) az Új Birodalom minden résztvevője szisztematikusan és megalkuvás nélkül fogja végrehajtani. Az eurázsiai projekt e tekintetben feltételezi az eurázsiai terjeszkedést Dél- és Közép-Amerikában, hogy kivonja azt az északiak ellenőrzése alól (a spanyol tényezőt, mint az angolszász hagyományos alternatíváját lehet itt felhasználni), valamint mindenféle instabilitás és szeparatizmus előidézését az USA határain belül (az afroamerikai rasszisták politikai erőire lehet támaszkodni). Az ókori római formula "Karthágót el kell pusztítani" az Eurázsiai Birodalom abszolút jelmondatává válik, mivel magában foglalja a küldetésére ébredő kontinens egész geopolitikai bolygóstratégiájának lényegét.

186 Az ilyen vagy olyan nemzet, ilyen vagy olyan "ország", ilyen vagy olyan "Nagy Terek Birodalma" státuszának meghatározása a közös kontinentális blokk keretében csak a

geopolitikai egységesítés, a szükséges tengelyek létrehozása után válik relevánssá, És csak akkor lesznek képesek az eurázsiai népek és államok teljesen szabadon megoldani belső problémáikat, az atlanti hatalmak nyomása nélkül, amelyek elvileg csak egy dologban érdekeltek - nem engedik meg, hogy Euráziában béke, harmónia, jólét, függetlenség, méltóság és a hagyományok virágzása legyen.

5. fejezet.

Oroszország sorsa a birodalmi Euráziában

5.1 Geopolitikai varázslat nemzeti célokra

187 Az orosz nemzeti érdekek több szinten - globális, planetáris, geopolitikai, civilizációs (az előző szakaszokban tárgyalt) és szűken nemzeti, specifikus, társadalmi-politikai és kulturális (ebben a szakaszban tárgyalt) - vizsgálhatók. Hogyan viszonyulnak egymáshoz a kontinentális birodalomépítés makroprojektjei és az orosz nép etnikai származása? Erről már volt szó. Itt részletesebben meg kell vizsgálnunk ezt a problémát.

188 "Birodalomépítési orientáció", "kontinentálizmus", "eurázsianizmus" - mindezek a kifejezések és a hozzájuk tartozó projektek gyakran elriasztják azokat az oroszokat, akik az orosz történelem szimbolikáját csak kevésbé ismerik, nem hatolnak bele a nemzet történelmi tendenciáinak értelmébe, és megszokták, hogy banális, mindennapi közhelyekkel operáljanak, amikor megértik, mi a nemzet és mik az érdekei. Ez sok félreértést szül a nacionalisták között, és üres vitákat és hiábavaló polémiát vált ki. Valójában az orosz nacionalizmus sajátossága éppen globalitásában rejlik; nem annyira a vérhez, mint inkább a térhez, a talajhoz és a földhöz kötődik. A birodalmon kívül az oroszok elveszítenék identitásukat, és nemzetként eltűnnének.

189 Az eurázsiai terv megvalósítása azonban semmiképpen sem vezethet az oroszok, mint a birodalom "tengelyes" etnikumának etnikai eróziójához. A velikoroszoknak is meg kell őrizniük etnikai identitásukat, amely nélkül a kontinens közepe elveszítené civilizációs és kulturális biztonságát. Más szóval, magának a nemzetek feletti geopolitikai birodalomnak a keretein belül speciális szabályokra (beleértve a jogi szabályokat is) van szükség, amelyek biztosítják az oroszok számára etnikai identitásuk megőrzését. Az Új Birodalom sajátossága, hogy az oroszoknak a geopolitikai integrációban betöltött központi szerepével nem járhat együtt a nem orosz területek "oroszosítása", mivel ez a "ruszifikáció" egyrészt elferdítené a Birodalom értelmét, egy óriási "államnemzetté" alacsonyítva azt, másrészt feloldaná az orosz közösséget más nemzeti környezetben.

190 Ami az orosz népet illeti a kontinentális blokk keretében, szerepe nem lesz "izolacionista" (ellentétben a "kis nacionalizmus" projektjeivel) és nem etnikai expanziós (ellentétben az "etnikai imperialistákkal" és részben a szlavofilokkal). E két projektből külön oldalt kell venni, a többit elvetve. Stratégiai szinten ez valóban "expansionizmus" lesz, de nem etnikai, hanem geopolitikai, ami kizárja az orosz vagy szláv rasszizmus minden formáját. Tisztán etnikai szinten, éppen ellenkezőleg, az "izolacionista" változatnak ilyen vagy olyan mértékben meg kell valósulnia az izolacionizmus politikai és állami elutasításában. Az orosz egységes nemzeti közösségeként fog létezni egy nemzetek feletti birodalmi komplexum terében. Az etnikai valóság az emberek határain belül fog megszilárdulni, és a szuperetnikai küldetés a birodalom határain belül fog kifejeződni. Csak egy ilyen kombinációval lehet egyszerre elérni az egészséges nemzeti mag megőrzését és a geopolitikai befolyás maximális kiterjesztését. Más szóval, a nemzeti tényezőt az etnikai és politikai tényezők teljesen új kombinációjából kiindulva határozzák meg, amely nem létezett az oroszok nemzeti államtörténetének korábbi szakaszaiban. Az etnikai homogenitás Oroszországban csak az államiság korai szakaszában, meglehetősen korlátozott területeken létezett. A cári modell egy bizonyos "ruszifikáción" alapult, és a szovjetek, Oroszország geopolitikai határait kitágítva, éppen ellenkezőleg, elhanyagolták az orosz nép etnikai minőségét. Az Új Birodalomban ezeknek a tényezőknek új

arányban kell megjeleníteniük, ami megfelel a modern geopolitikai és etnográfiai viszonyoknak, és szükséges az orosz nép stabil etnopolitikai egyensúlyának megteremtéséhez is.

191 Az oroszok az Új Birodalomban egyszerre két szerepet töltenek be:

192 1) mint a Nemzetek Szövetségi Birodalmának politikai alárendeltségébe tartozó nagy népek egyike,

193 2) mint a kontinentális integráció kezdeményezője ebbe a Nemzetek Szövetségi Birodalmába.

194 Az oroszok tehát kiváltságos helyzetben vannak, mivel etnikai szempontból - a birodalom több, többé-kevésbé egyenrangú etnikai összetevőjének egyikeként - geopolitikailag minden politikai folyamat középpontjába kerülnek. Ez a kettős funkció lehetővé teszi, hogy egy és ugyanazon birodalomépítő akció egyszerre növelje az etnikumon kívüli befolyását és szilárdítsa meg az etnikumon belüli erőket. A birodalomépítés az egyetlen módja az orosz etnikum megőrzésének, megerősítésének és egyesítésének anélkül, hogy etnikumközi konfliktusokhoz, háborúkhöz és a politikai határok felülvizsgálatához folyamodnánk. Az Új Birodalom építése során Eurázsia minden politikai határa, mint politikai határ fokozatosan megszűnik, és helyette természetes, szerves etnikai határok jönnek, amelyeknek nem lesz szigorúan elhatároló jelentőségük, mint az államok közötti határoknak. Ezeknek az etnikai határoknak semmi közük nem lenne ahhoz, amit a jelenlegi helyzetben a "határ" szó alatt értünk, mivel etnokulturális, felekezeti jellegűek lennének, és nem rendelkeznének politikai dominanciával a kisebbségek felett, éppen azért, mert ezek az etnikai egységek nem rendelkeznének teljes politikai szuverenitással, mivel a Birodalom egészének stratégiai érdekei korlátoznák őket, amely viszont létfontosságúan érdekelt a béke és a harmónia fenntartásában határain belül. Más szóval, az oroszok egy ilyen birodalomban nem a nemzetállamukat kapnák meg, mint az etnikai közösség politikai kifejeződését, hanem a nemzeti egységüket és egy gigantikus kontinentális államot, ahol központi szerepük lenne a kormányzás terén.

195 Már egy ilyen projekt felvetése is azonnal megszünteti a potenciális konfliktusok veszélyét, amelyek azért érlelődnek, mert az oroszok jelenleg a FÁK keretein belül különböző újonnan született "államokra" oszlanak. A birodalomépítés vektora az oroszok és kazahok kazahsztáni, vagy oroszok és ukránok ukrainai, vagy oroszok és tatárok tatársztáni korrelációjának problémáját azonnal egy teljesen más, nem etnikai síkra helyezi át. Ez a viszony megszűnik politikai-állami problémának lenni, amely csak akkor oldható meg, ha valamelyik félnek politikai-területi kárt okoz (például Kazahsztán etnikai megosztottsága, az Orosz Föderáció szeparatizmusa, Csecsenföld katonai elnyomása, Ukrajna felekezeti és nemzeti megosztottsága, a Krím problémája stb.), és a különböző etnikumok egységes politikai térben való együttélésének kérdésévé válik. És ebben az esetben az etnikai konszolidáció, mondjuk, a kazahsztáni oroszok az oroszokkal az Orosz Föderációban nem fogja aláásni a "kazah nemzeti állam" politikai szuverenitását az "orosz nemzeti állam" javára, hanem szerves kulturális-etnikai folyamattá válik, amely nem sértené, de nem is emelne fel semmilyen pártot, mert nem lenne "kazah nemzeti állam" vagy "orosz nemzeti állam". A szovjet modell bizonyos tekintetben hasonlított a projekthez, de egy fontos fenntartással: az "ethnosz" fogalmát benne valamiféle csökevénynek, történelmi atavizmusnak tekintették, amely szintén nem rendelkezett a belső politikai szubjektum státuszával. Ellenkezőleg, a közvetlen állami kifejeződés nélküli etnikumot az Új Birodalom keretében minden birodalmon belüli kérdésben fő politikai értéként és legfőbb jogi alanyként ismerik el.

196 Összefoglalva ezt a kérdést, azt lehet mondani, hogy a globális geopolitikai projektekké váló műveletek, amelyek első látásra nem állnak összefüggésben az oroszok szűk etnikai céljainak elérésével, valójában e konkrét nemzeti célok legjobb kielégítéséhez vezetnek. Elutasítva az elégtelen és túl kicsi (" az orosz állam az Orosz Föderáció határain belül "), nem próbálja hódításokkal és annexiókkal növelni ezt a kicsit véres, testvérgyilkos háborúban, felajánlva Eurázsia népeinek a kontinentális blokk építését egyenlő feltételek mellett, az oroszok megkaphatják azt a nagy és méltó öket, ami egyébként örökre elérhetetlen álm marad.

197 Az etnikai államról való lemondással elnyerjük a nép és a Nagy Birodalom egységét. A jelenlegi körülmények között csak ez az út, és semmilyen más út nem mentheti meg az orosz népet a politikai gyengeségtől és az etnikai degenerációtól, hogy felébreszthesse a bolygói vívmányok minden grandiózus lehetőségét, és végre megadja neki azt, amit valóban megérdemel.

5.2 Orosz nacionalizmus.

Etnikai demográfia és birodalom

198 Az orosz nép, szűkebb etnikai értelemben, nehéz demográfiai helyzetben van. Távollabbi kilátásokban ez szörnyű következményekkel fenyeget mind magára a nemzetre, mind a jövőbeli birodalomra nézve, mivel az oroszoknak mint a kontinentális egyesülések fő hordozójának bármely más nemzet általi felváltása elkerülhetetlenül a kontinentális blokk eltérítéséhez vezet természetes civilizációs küldetésétől, káoszt és konfliktusokat generál Euráziában, és megfosztja a geopolitikai struktúrát a legfontosabb kulturális és politikai összetevőjétől.

199 Az oroszok ilyen gyenge demográfiai helyzete különösen aggasztó az eurázsiai Dél demográfiai növekedésével összehasonlítva, amely éppen ellenkezőleg, mennyiségi értelemben rohamosan fejlődik. Ha ezek a tendenciák a jelenlegi arányban maradnak, akkor elkerülhetetlenül bekövetkezik az oroszok kiszorulása a birodalom központi pozícióiból, a nemzet egységességének eróziója és vagy az etnikum elnyelése a déli népek tengerében, vagy átalakulása reliktum maradvánnyá, amely csak tartalékokban érdemel létezés. Ehhez jön még az oroszok által csak politikailag és közigazgatásilag ellenőrzött jelentős eurázsiai terek kompakt településeinek hiánya. Ez utóbbi tényező lehetett az oka annak, hogy felborult az etnikai egyensúly az eurázsiai birodalomban, és a demográfiai értelemben gyorsan fejlődő déli népeket az orosz területeken (különösen Szibériában és a Távollabbi-Keleten) történő nemzeti terjeszkedés felé terelte.

200 Ezt a problémát azonnal meg kell oldani, de külön hangsúlyozni kell, hogy a megoldás nem előzheti meg és nem követheti a birodalom megteremtését. A geopolitikai tervek végrehajtását a kezdetektől fogva szinkronban kell kísélnie az oroszok demográfiai növekedésére és etnikai átcsoportosítására irányuló tevékenységeknek, hogy a nemzet "életterének" teljességét kompakt módon fejlesszék. Ezt csak olyan politikai módszerekkel lehet elérni, amelyeknek közvetlenül a kívánt eredményhez kell vezetniük, és előre meg kell határozniuk a gazdasági intézkedéseket ezen a területen.

201 Csak egyetlen politikai megoldás létezhet: az orosz nacionalizmus fogalmainak előtérbe helyezése. Ennek a nacionalizmusnak azonban nem az állami, hanem a kulturális és etnikai terminológiát kell használnia, különös tekintettel az olyan kategóriákra, mint a "narodnoszt" és az "orosz ortodoxia". És ennek az orosz nacionalizmusnak abszolút modern hangzásúnak kell lennie, és kerülnie kell a történelmileg kimerült formák közvetlen visszaállítására

irányuló kísérleteket. Ebben a helyzetben a népi, etnikai, etnikai és vallási típusú nacionalizmusnak, nem pedig az "államiságnak" és nem a "monarchizmusnak" kellene prioritást élveznie. Az oroszoknak meg kell tanítani azt a fő gondolatot, hogy minden ember személyes identitása másodlagos és a nemzeti identitásból származik. Az oroszoknak fel kell ismerniük, hogy először is ortodoxok, másodsor - oroszok, és csak harmadszor - emberek. Ezért mind a magánéletben, mind a közéletben létezik a prioritások hierarchiája. Mindenekelőtt a nemzet mint egyház ortodox identitása, majd az orosz etnikai szervezet oszthatatlanságának, integritásának, teljességének és egységének világos megértése, amely nemcsak az élőkől, hanem az ősekből és az eljövendő nemzedékekből is áll, és csak ezután következik az egyén mint önálló atomi egység megtapasztalása.

202 A gyakorlatban az ilyen nacionalizmus politikai megvalósítása az oroszok teljes egyházasítását és az összes kulturális intézménynek az egységes egyház kiterjesztésévé való átalakítását kell jelentenie, nem szervezeti és adminisztratív, hanem szellemi, intellektuális és etikai szempontból. Az ilyen egyházasításnak meg kell fosztania a kultúrát és a tudományt az alapvető valóságtól való profán elszakadásuktól, és be kell vonnia őket a szellemi építés folyamatába, és a pragmatikus és decentralizált technikai fejlődést az egyház központi gondviselési parancsolatának megvalósításává kell tennie, egy anyagfeletti terv alárendelt eszköztárába. Csak ilyen radikális módon lehet az oroszokat valóban visszavezetni az egyház körébe, amely történelmi nemzeti létük alapja, és amely alapvetően alakította azt, amit a legmagasabb értelemben oroszoknak nevezünk. Az ortodox világnézet teljes helyreállítása az ebből fakadó összes következménnyel együtt képes visszavezetni az embereket szellemi eredetükhöz. Az egyház mint szűk felekezeti vallási struktúra viszonylagos újjáélesztése, a szektákra és a külső szertartásosságra korlátozódó helyreállítás hatástalan. Az orosz nacionalizmus keretein belül az egyháznak nem az egyének, hanem az egész orosz kultúra, tudomány, gondolkodás együttesen van alávetve. Csak így kaphat szellemi vertikumot a nemzet kollektív öntudata, amely a maga részéről a demográfiai növekedés problémáját valamilyen szellemi feladattá alakítja át az ortodox etika alapján, amely tiltja például a fogamzásgátlást és az abortuszt.

203 A következő szint maga az etnikai öntudat, a nemzet mint egy test és egy lélek eszméje. Ennek az egyetlen organizmusnak a létezését természetfeletti dologként kell felfogni, amelyet nem korlátoznak sem térbeli, sem időbeli kategóriák. Az orosz nacionalizmusnak nemcsak a nemzet jelenére kell apellálnia, hanem múltjára és jövőjére is, mint egyetlen szellemi lény egészére. Ez a "lény" a nagy orosz nép a maga superhistorikus teljességében, amelyet minden oroszoknak érzékelnie kell és fel kell ismernie önmagában. Az orosz nemzethez való tartozás tényét a kiválasztottság, a lét luxusaként, a legmagasabb antropológiai méltóságként kell megélni. Ennek a nemzeti kizárólagosságnak a propagandájának (az idegengyűlölet vagy sovinizmus legcsekélyebb jele nélkül) az emberek politikai nevelésének tengelyévé kell válnia. Először is, a demográfiai felemelkedést ideológiailag, kulturálisan és etikailag is biztosítani kell. A nemzetben azt a gondolatot kell kialakítani, hogy egy orosz gyermek születésével minden család részt vesz egy nemzeti misztériumban, amely az egész nemzet szellemi és lelki gazdagságát gyarapítja. A gyermekeket nemzeti kincsként, a nagy nemzet belső energiájának fizikai kifejeződéseként kell felfogni. Az orosz gyermeket először oroszként kell megérteni, és csak azután gyermekként.

204 Figyelembe véve a mai nehéz demográfiai helyzetet, a lehető leghamarabb meg kell kezdenünk a nemzeti propagandát, és minden politikai és ideológiai módszert be kell vetnünk. Ugyanakkor a nacionalista tendenciákat a végsőkig kell fészegetnünk, egy nagy és erős etnikai csoport drámai és gyors ébredését kell előidézni.

205 Szükséges rámutatni, hogy semmilyen gazdasági intézkedés önmagában nem fog pozitív demográfiai eredményeket hozni a megfelelő vallási, etikai és ideológiai támogatás nélkül. A demográfiai recessziót csak megfelelő ideológiával lehet megállítani a nullpontig, majd a fordított folyamatot elindítani, amely az alapvető figyelmet az emberek tudatának megváltoztatására, mentalitásuk átalakítására, száz és ezer szimbólum megvalósítására összpontosítja a mindennapi életben, nyilvánvalóan vagy hallgatólagosan a nemzeti érdekek felé orientálva az embereket. Az orosz nacionalizmusnak az orosz etnikumon belül az egyetlen és totális ideológiának kellene lennie, amelynek különböző változatai és szintjei lehetnek, de mindig állandó marad, amennyiben a "nemzet" kategóriája az "egyéniesség" kategóriájával szemben áll. Végül egy radikális jelszót kell megfogalmazni: "a nemzet minden, az egyén semmi".

206 Ezt a nacionalizmusra irányuló politikai irányultságot tisztán gazdasági jellegű intézkedésekkel is támogatni kell, hiszen a nemzeti cél eléréséhez tisztán anyagi eszközökre is szükség van. Az anyákat és a sokgyermekes családokat támogatják, és a dolgozó ember szociális körülményei biztosítanak a nagycsaládosok ellátását. Ez a gazdasági összetevő azonban csak akkor lesz hatásos, ha a nemzeti ideológia dominál, amelynek nem egyszerűen az oroszok demográfiai növekedését kell támogatnia, hanem a gazdaságot tisztán nemzeti irányba kell terelnie, a nemzet anyagi érdekeit az egyéni érdekek fölé helyezve. Más szóval, a születési ráta gazdasági támogatása a gazdaság általános tendenciájának egy speciális esete, amelynek egészében véve csak nemzeti érdekekből kell erednie, nem pedig individualista, egoista motivációkból vagy utópisztikus absztrakciókból.

207 A nacionalista ideológiára térve, első pillantásra úgy tűnik, hogy etnikai konfliktusokat kell provokálnia, rontania kell az oroszok és a szomszédos népcsoportok közötti etnikumközi kapcsolatokat, és számos feloldhatatlan ellentmondást kell teremtenie. Ez akkor történne meg igazán, ha az orosz nacionalizmus kiterjesztené államisági igényeit e fogalom klasszikus értelmében. Más etnikai csoportok és felekezetek képviselői aligha szeretnék az orosz nacionalista ortodox államban élni. De a nemzeti ideológiát valló orosz ortodox népek közelében élni az egységes kontinentális birodalom határain belül, amely geopolitikailag és stratégiaileg egységes, de rugalmas és differenciált a belső struktúrában éppen ellenkezőleg, Senki számára nem lesznek nehézségek, mivel mindig lesz egy felsőbb hatóság, amely előtt az etnikai-vallási közösségek egyenlő státusszal rendelkeznek, és amelyet a birodalmi harmónia és igazságosság elfogulatlan elvei vezérelnek. Az Új Birodalom etnikai szintű projektje nemcsak az orosz nép uralmában és a sajátosan nemzeti-vallási ideológia érvényesítésében áll, hanem minden más népben is, amely a Birodalom struktúrájába kerül. Így "pozitív nacionalizmusok" konglomerátuma jön létre, amelyeknek közös nevezője a birodalmi orientáció vertikuma.

208 Fontos, hogy csak így valósulhat meg teljes mértékben a legradikálisabb orosz nacionalizmus, mivel ebben az esetben megszűnnek a fejlődésének alapvető akadályai - a szomszédos népek egyike sem fogja magát megalázva vagy leigázva érezni az orosz nemzetiség által, mivel a birodalom népei közötti kulturális - etnikai és felekezeti határoknak nem lesz politikai értéke. Az oroszok a saját nemzeti valóságukban fognak élni, a tatárok a sajátjukban, a csecsenek a sajátjukban, az örmények a sajátjukban stb. még akkor is, ha más népek között etnikai enklávéről vagy nemzeti kisebbségekről van szó. Az államiság és a határok problémájától mentes nacionalizmus csak erősítené a nemzetek közötti kölcsönös megértést, és egyszerre biztosítaná számukra az egymással való érintkezés szabadságát és az etnikai elszigeteltség szabadságát.

209 Az orosz nemzet túléléséhez a jelenlegi nehéz körülmények között, az orosz nemzet demográfiai felemelkedéséhez, etnikai, biológiai és szellemi értelemben legnehezebb helyzetének javításához az orosz nacionalizmus legradikálisabb formáira van szükség, amelyek nélkül minden technikai és gazdasági intézkedés erőtlen marad. De ez a nacionalizmus csak a geopolitikai kontinentális birodalom elvével szerves egységben lesz lehetséges.

5.3 Az orosz kérdés a közelgő győzelem után

210 Úgy tűnik, elméleti szempontból az oroszok helyzetét kell megvizsgálni az eurázsiai birodalom esetleges győzelme után az atlantizmus felett. Minden bizonnyal ez olyan távlatos, hogy most már értelmetlen komolyan megvizsgálni azokat a problémákat, amelyek egy ilyen esetben felmerülnek. Nem szabad azonban elfelejteni, hogy az atlantizmus összeomlása az eurázsiai birodalomépítés bármelyik szakaszában szinte azonnal bekövetkezhet, hiszen a Nyugat geopolitikai stabilitása kizárólag a geopolitikai kategóriák helyes és ügyes kezelésén alapul, nem pedig a tényleges ipari, gazdasági vagy katonai erőn. Az atlantista konstrukció a gyakorlatban nagyon törekeny, ha csak az egyik stratégiai tengelyét, például Közép-Európát, a csendes-óceáni térséget vagy az eurázsiai kontinentális délvidéket eltávolítjuk, az atlantizmus első látásra oly hatalmas és szilárd óriási építménye összeomlik. Abban a pillanatban, amikor a "Trilaterális Bizottság" geopolitikai stratégiáját legalább bizonyos mértékig blokkolja az alternatív eurázsiai projekt, az egész atlantista komplexum komoly összeomlása várható; a további események gyorsan és katasztrofálisan alakulhatnak, ahogyan az a szovjet birodalom és szatellitjeinek összeomlásakor történt. Ezért, bár az atlantizmus feletti győzelem távoli kilátás, szükséges megfogalmazni néhány tézist az oroszok helyzetéről az atlantizmus utáni hipotetikus világban.

211 Mindenekelőtt hangsúlyozni kell, hogy az USA geopolitikai veresége egy sor problémát fog az Eurázsiai Birodalom elé állítani. Abban a pillanatban a nemzetek és népek geopolitikai egyesülésének fő tényezője az Új Birodalomban - a "közös ellenség" elve - eltűnik. Ez a konszolidáló energia értelmét veszítené, és még az Eurázsiai Birodalom létének értelme is megkérdőjeleződne. Egy ilyen helyzetben megkezdődhet az átmenet az új kétpólusú világrendről - Eurázsia kontra Atlanti-óceán - a többpólusú modellre. Ugyanakkor hangsúlyozni kell, hogy a többpólusú modell csak az atlantizmus feletti győzelem után lesz lehetséges, előtte nem. Amíg az atlantizmus mint egyetemesnek mondott erő létezik, addig nem lehet többpólusú rend. A többé-kevésbé kiegyensúlyozott multipolaritás kialakulásának objektív előfeltételei csak az Új Birodalmon belül, a globális eurázsiai projektben és az atlantizmussal való stratégiai konfrontáció során lehetnek, de előtte nem. A multipolaritás csírája csak a differenciált birodalmi modell megvalósításakor alakul ki, amely egyes szerves, kulturális-szellemi kategóriák - nép, etnikum, vallás, nemzet - politikai szubjektum státuszát fogja érvényesíteni a fennálló uralkodó rendszerrel szemben, ahol a kérdés csak az államok és a különálló egyének jogi státuszáról szól ("emberi jogok"). A "civilizációk összecsapása" (Huntington kifejezésével élve) egy többpólusú világban csak akkor lesz valóság, ha ezek a civilizációk képesek lesznek megalapozni és érvényesíteni létjogosultságukat egy antiatlanti stratégiai szövetség keretében. Jelenleg csak egyetlen "civilizáció" létezik - az atlantista, nyugati, liberális-piaci civilizáció, amely szemben áll minden más történelmi, szerves kulturális modellel.

212 Az atlantizmus összeomlása komoly probléma elé állítaná az Új Birodalom népeit, annak különálló ágazatait: megőrizték-e a geopolitikai egységet, vagy a birodalmon belül önálló geopolitikai valóságként nagy civilizációs tömböket tömörítsenek? Mindenesetre a népek és

felekezetek nemzeti különbségei előtérbe kerülnek.

213 Ebben az esetben a legjobb megoldás az lenne, ha a birodalmi struktúrát, mint a legharmonikusabb rendszert megtartanánk az összes belső ellentmondás feloldására. A Jus Publicum Europeum, azaz az "európai polgári jog" tanának analógiájára, amely minden európai nemzet számára közös, a poszt-sztálini korszakban az eurázsiai birodalom a Jus Publicum Euroasiaticum hasonló, de kibővített tanára alapulhatna. Miután a birodalmi kontinentális komplexum elvesztette katonai és stratégiai jelentőségét, legfőbb jogi hatóságként működhetne, ami enyhítené a feszültséget az eurázsiai nemzetek között, amelyek köteléke a "közös ellenség" feletti győzelem után elkerülhetetlenül gyengülne. Egy ilyen kilépés ideális lenne.

214 De feltételezhető a kontinentális egység felbomlása és több civilizációs blokk kialakulása is az eurázsiai térben: orosz-szláv (szélesebb ortodoxia), európai, távol-keleti, közép-ázsiai, iszlám stb. blokkok. Mindegyiknek a többivel való összefüggését, sőt határait és struktúráit is lehetetlen most előre látni, természetesen. Azonban az orosz nemzetrendezési tervben az ilyen hipotetikus kilátásokban ma egy olyan modellt kellene készíteni, amely a távoli jövőben (és csak az atlantizmus vége után) figyelembe veszi az oroszok önálló részvételét a világtörténelemben, amely az atlantista anomália hosszú időszaka után visszatért a maga szerves és természetes útjára. Ebben az esetben az orosz nemzetnek készen kell állnia saját államiságának létrehozására vagy egy szélesebb körű, természetes, a hagyományok, a kultúra, a vallás és a sors által egyesített etnikai-állami formáció kialakítására is. Az orosz állammal kapcsolatos kérdés teljes mértékben felmerülhet, de ez csak az eurázsiai időszak utáni időszakra vonatkozik, amely önmagában is problematikus és hipotetikus.

215 Jelenleg azonban az oroszoknak minden erejüket a nemzeti konszolidációra, a nép szellemi, kulturális és vallási megújulására, végleges megalakulására és teljes újjászületésére kell fordítaniuk, hogy a jövőben (ha szükséges) megvédhessék a nemzeti Igazságot nemcsak az ellenségtől, hanem a birodalomépítés szövetségeseitől is, akiknek saját, történelmileg meghatározott nemzeti szemléletük van. Az oroszoknak nemcsak meg kell őrizniük identitásukat a birodalmi kontextusban, hanem meg kell erősíteniük, meg kell duplázniuk és a végletekig el kell mélyíteniük azt. És hosszú távon, az atlantizmus összeomlása után az oroszoknak készen kell állniuk arra, hogy megvédjék saját civilizációs küldetésüket, hogy megvédjék egyetemes providenciális nemzeti útjukat.

216 Az oroszok mindenesetre stratégiai központi helyet foglalnak el az eurázsiai birodalmi térben, és ezért a poszt-sztálini időszakban (ha a birodalom megmenti magát) a birodalmi civilizációs prioritások kérdésében kiváltságos helyzetben lesznek. Ezért a Birodalom az orosz eszméhez kapcsolódik, amely meghatározásánál fogva eszkatologikus és egyetemes, és egybeolvad a gigantikus térrel és a kozmikus érzéssel. Ha a kontinentális tömb szétesik, az oroszok, amelyek a nacionalista korszaknak és a birodalom létrehozásának energikus folyamatának köszönhetően helyreállították erőiket, ismét geopolitikailag előnyös helyzetben lesznek, központi helyet foglalnak el a felszabadult emberek és a kontinens államai között, ami lehetővé teszi az orosz állam, az Orosz Birodalom, az erős nemzeti alapokon nyugvó stabil és szilárd geopolitikai valóságot.

217 Mindkét lehetőséget figyelembe kell venni ma az Új Birodalom alapjainak lerakásakor és az egész orosz nemzeti valóság politikai, ideológiai és közigazgatási átszervezésénél.

6. fejezet

A birodalom katonai vonatkozásai

6.1 A nukleáris és interkontinentális képességek prioritása

218 Katonai-stratégiai értelemben az Új Birodalom csak akkor jöhet létre reálisan, ha a volt Szovjetunió nukleáris hatalma és mindenféle stratégiai és űrfegyver az eurázsiai blokk kezében marad. Ez a legfőbb feltétele nemcsak az eljövendő kontinentális egység hatékonytá tételének, hanem magának a létrehozásának is, hiszen az Oroszország körüli államok és "nagy területek" integrációja és a nagy eurázsiai tengelyek konszolidációja csak akkor valósulhat meg, ha Moszkva rendelkezik azzal a stratégiai potenciállal, amely a projekt komolyságának legfőbb garanciája lesz. Az atlantizmus (NATO) és Oroszország (a Szovjetunió katonai és stratégiai utódja, az új eurázsiai blokk pólusa) közötti stratégiai egyensúly megőrzése komolyan és gyakorlatilag megvalósíthatóvá teszi az Új Birodalom politikai terveit.

219 Jelenleg a volt Szovjetunió stratégiai potenciálja a nukleáris fegyverek, a nukleáris tengeralattjárók, egyes katonai űrprogramok és a stratégiai repülés terén még mindig arányos a NATO-éval. Amint ez az egyensúly egyértelműen az atlantisták javára fog eltolódni, az eurázsiai birodalom lehetetlenné válik, Oroszország végleg egyszerű "regionális hatalommá" válik, és ennek következtében jelentősen csökkenteni fogja területét és befolyását. Ezután semmilyen geopolitikai tengely és politikai projekt nem lesz képes bármit is megváltoztatni. Csak a jelenlegi szakaszban, amikor a "hidegháború" erőviszonyai a stratégiai szférában még nem változtak meg visszafordíthatatlanul, Oroszország geopolitikája és politikája valóban meghatározó és kontinentális súlyú. Valójában a szabad és független geopolitikai kivetítés lehetősége az orosz és az atlanti potenciálok stratégiai egymás mellé helyezésének megőrzésétől függ. Amint ez az arány élesen megszakad, Oroszország a geopolitika alanyából annak tárgyává válik. Ebben az esetben az oroszoknak nem lesz más választásuk, mint a kívülről ráerőltetett helyzetben manőverezni, szerepeket és prioritásokat választani egy alapvetően "független" játékban.

220 Ez a helyzet az eurázsiai projektet közvetlenül az orosz (volt szovjet) hadsereg minőségéhez és potenciáljához köti. És ebből automatikusan arra következtethetünk, hogy a hadseregnek ilyen körülmények között nem szabadna a pillanatnyi moszkvai politikai helyzettől függenie. Éppen ellenkezőleg, maga a hadsereg minősége (természetesen elsősorban a stratégiai fegyverkezés kérdésében) az egész orosz politika alapja, tengelye, és ezért a hadsereg szerkezetének előre meg kell határoznia a politika általános körvonalait, és tisztán politikai irányelveket kell meghatároznia. Amíg a stratégiai egyensúly bizonyos mértékig megmarad, a hadsereg marad az orosz politika legfontosabb tényezője, mivel az ország politikai státusza, súlya, képességei és jövője egy ilyen helyzetben közvetlenül a hadseregtől függ.

221 Jelenleg az orosz hadseregben az atlantizmus nyomására az egész katonai doktrína kontinentális-szovjet struktúráról regionális-lokális struktúrára való átorientálódásának nagyon veszélyes folyamata zajlik. Ez azt jelenti, hogy Oroszország "potenciális ellensége" már nem az USA és a NATO-országok, hanem az Oroszországgal határos országok és Oroszország belső régiói, amelyek szeparatizmusba fordulhatnak. Az új katonai doktrína ilyen fordulata valójában teljesen ellentétes a fegyveres erők geopolitikai szempontból egyetlen ésszerű álláspontjával, mivel a "potenciális ellenfelek" ebben az esetben azok az országok, amelyeknek logikusan Oroszország természetes "szövetségeseivé" kellene válniuk. Más

szóval a "potenciális szövetségeseket" "potenciális ellenfeleknek" tekintik, míg Oroszország fő geopolitikai "potenciális ellenfelét", az atlanti blokkot általában nem veszik figyelembe.

222 A katonai kérdés közvetlenül függ a geopolitikai döntésektől. Ha Oroszország birodalomként, egy új kontinentális tömb integrátoraként és pólusaként gondolkodik a jövőjéről, akkor fegyveres erőinek prioritásként a nukleáris és stratégiai fegyverkezésre kell összpontosítania, a fegyverkezés lokálisabb formáinak rovására. A birodalmi tervben a fő katonai műveleteket a "kontinensek háborúja" perspektívájában fejlesztik ki. Ennek következtében az interkontinentális rakéták (elsősorban nukleáris robbanófejekkel), a stratégiai repülés, a repülőgép-hordozók és a nukleáris tengeralattjárók, valamint a SOI alternatívájaként kifejlesztett űrkatonai programok minden formája különleges szerepet kap. Az ilyen típusú fegyverzet prioritása lenne a legjobb módja a kontinentális integráció előmozdításának, valamint annak, hogy az Oroszországgal való szövetség vonzóvá és alapvetővé váljon más eurázsiai blokkok és országok számára. Az ilyen típusú fegyverek közvetlenül kapcsolódnak Oroszország azon képességéhez, hogy kontinentális szinten is ki tudja játszani a geopolitikai kártyát, és így a gazdasági problémákat konkrétan tudja megoldani a közép-európai fejlett régiókkal és Japánnal való együttműködés révén. Nem szabad elfelejteni, hogy a nukleáris tényező, amelyet az USA a "Nyugat és a demokrácia szovjet totalitarizmussal szembeni védelmének garanciájaként" mutatott be, az amerikai gazdaság fő hajtóereje volt a háború utáni időszakban, amikor a gazdaságilag erős, de katonailag gyenge nyugati országok (és Japán) kénytelenek voltak támogatni az amerikai gazdaságot és ipart a Pax Americana stratégiai gyámságáért cserébe. Bizonyos értelemben Oroszország most valami hasonlót kínálhat Európának és Japánnak, azzal a kiegészítéssel, hogy Oroszországnak érdeke, hogy elősegítse e két "potenciális birodalom" politikai érését, nem pedig gyengítse és szigorúan ellenőrizze őket, mint az amerikai, atlanti dominancia esetében. Az oroszországi gazdasági válság leküzdése még tisztán pragmatikus szinten is csak a stratégiai tényező és a megfelelő fegyverkezési típusok aktív geopolitikai felhasználásával lehetséges. Ahhoz, hogy "több jót" kapjunk, egyszerűbb, ha nem a katonai-ipari komplexumot profilozzuk át cserepek gyártására, hanem folytatjuk és fokozzuk a repülőgép-hordozók és nukleáris meghajtású tengeralattjárók gyártását. Megfelelő politikai támogatással néhány tengeralattjáró egész iparosodott országokat hozhatna Oroszországnak, pusztán békésen, míg a hadiüzemek mosógépgyártásra való átállítása helyrehozhatatlan gazdasági kárt okozna Oroszországnak.

223 A hadsereg egészének "regionális" átprofilozása az összes nem stratégiai, hagyományos fegyver kifejlesztését jelenti. Ha ésszerűen és következetesen végrehajtjuk ezt a katonai reformot (ami a mi körülményeink között nehezen hihető), akkor az oroszok hatékony, mozgékony hadsereget kapnak, amely készen áll a kontinentális körülmények közötti harci műveletekre, és képes lesz sikeresen és gond nélkül megoldani az olyan katonai konfliktusokat, mint Afganisztán, Tádzsikisztán vagy Csecsenföld. A szovjet hadseregek helyi konfliktusokban mutatott eredménytelensége, amely az afganisztáni háborúban és a peresztrojka konfliktusokban is megfigyelhető volt, a Szovjetunió fegyveres erőinek stratégiai prioritásának eredménye volt, amely a globális nukleáris konfliktusra összpontosított, nem pedig a kis és közepes intenzitású helyi háborúkra. Ez törvényes. A hadsereg újjáépítése a "regionális orientáció" prioritásával, azaz a "kis és közepes intenzitású háborúkban" folytatott sikeres katonai műveletek fő célként való kiválasztásával elkerülhetetlenül a stratégiai fegyverek megsemmisítéséhez vezet, mert ma egyetlen hadsereg sem képes hatékonyan egyszerre két irányba - stratégiai és regionális - építeni, még a leggazdagabb és gazdaságilag legfejlettebb országban sem, mint az USA. (Az amerikaiak alkalmatlansága a helyi konfliktusokban már többször bebizonyosodott - Vietnamtól kezdve

Jugoszlávián át Szomáliáig.) Ezért első látásra a hadsereg "pozitív" átalakítása, amely látszólag megfelel a kor szellemének, az oroszok stratégiai biztonságának végét, az Orosz Föderáció területi integritásának minden komoly garanciájának elvesztését és teljes lehetetlenségét jelenti, hogy a jövőben valamilyen módon javítson geopolitikai helyzetén.

224 Oroszország nemzeti érdeke ma az, hogy mindenáron megőrizze stratégiai potenciálját interkontinentális szinten, azaz "szuperhatalom" maradjon, bár csökkentett, redukált változatban. E feltétel biztosítása érdekében mindent fel lehet áldozni, azaz bármilyen politikai, geopolitikai, gazdasági és területi kompromisszumot lehet kötni. A stratégiai potenciál megőrzése esetén minden mai engedményt az oroszok javára fognak figyelembe venni holnap. Amíg minden marad a régiben, addig az orosz vezetés minden politikai lépése a Nyugat javára elméletileg visszafordítható.

225 Az oroszok sorsa és grandiózus jövője ma nem azon múlik, hogy hány orosz van az Orosz Föderáción kívül, és nem azon, hogy jelenleg milyen a politikai vagy gazdasági helyzetünk, hanem azon, hogy lesz-e elég fegyverünk ahhoz, hogy katonailag megvédjük függetlenségünket Oroszország egyetlen és természetes "potenciális ellenségétől", az Egyesült Államoktól és az észak-atlanti bloktól. Minden más kérdés innen ered. Ugyanez az alapja annak, hogy egyértelműen eldöntsük, lehetséges-e még egy globális eurázsiai birodalmi projekt vagy sem.

6.2 Milyen katonai erőkre van szüksége egy nagy Oroszországnak?

226 A katonai komplexum fejlődésének hierarchiája az eurázsiai birodalom szempontjából egyértelműen következik a főbb geopolitikai pozíciókból:

227 1) Elsőbbséget élveznek azok az űrfegyvertípusok, amelyek olyan mértékű potenciális területi hatással bírnak, hogy egy állam vagy államtömb katonai biztonságának hagyományos formái visszalépnak tőlük, elveszítve hatékonyságukat és jelentőségüket. A JIP orosz változatának fejlődése itt központi jelentőségű. Szintén rendkívül fontosak a "légköri" fegyverek fejlesztései és az emberi mentális komponensre gyakorolt hatásokkal kapcsolatos unortodox fegyvertípusokkal kapcsolatos kísérletek. A fegyverkezésnek ez a drága és tudományigényes, a helyi konfliktusokban gyakorlatilag alkalmazhatatlan területe valójában az állam és a nemzet valódi biztonságának fő tengelye. E kutatások és a megfelelő eredmények nélkül az emberek gyakorlatilag védtelennek tűnnek a "potenciális ellenséggel" szemben, és a "függetlenség", a "szuverenitás" és a "geopolitikai projektek" minden kérdése magától eltűnik.

228 2) Ezután következnek a légi nukleáris fegyverek - a rakétaképesség és a stratégiai repülés. Ez az atlanti pólussal való potenciális konfliktusra irányuló interkontinentális fegyverzet állandó fenyegetést jelent azokra a régiókra, amelyeket a tengeri határok megbízhatóan védenek a katonai invázió minden más formájától. Nem véletlen, hogy a szovjet rakétatechnika fejlődése ilyen pánikot keltett az USA-ban a kellő időben, és az ezen a területen elért sikerek tették lehetővé, hogy a Szovjetunió és a Varsói Szerződés a második világháború után ilyen sokáig fennmaradjon, a szárazföldi határokkal rendkívül kedvezőtlen geopolitikai helyzet ellenére. Csak a fegyverek interkontinentális fajtái tették a Szovjetuniót bizonyos közelítésben "kontinenssé", ami némi alapot adott a stratégiai paritáshoz egy valódi kontinenssel - az USA-val - szemben.

229 3) A haditengerészeti erőket a következő fontossági szintnek kell tekinteni. Ez a fajta fegyver, valamint az interkontinentális rakéták és a stratégiai repülés célja a globális katonai

feladatok megoldása a "potenciális ellenséggel" №1, az USA-val való ütközés során. Így a kontinentális tömb létrehozásának kilátásba helyezésével az orosz haditengerészetnek kiindulópontjává kell válnia egy hatalmas stratégiai kikötőrendszer létrehozásának mind délen, mind nyugaton (amitől Oroszország és a Szovjetunió hagyományosan megfosztott). A repülőgép-hordozók és a nukleáris meghajtású tengeralattjárók kiemelkedő jelentőségűek. A haditengerészetnek strukturálisan a tengeri körülmények között és a part menti zónákban, azaz a szárazföldi bázistól minél távolabb eső térben végrehajtott harci műveletekre kell orientálnia. Egy potenciális katonai konfliktusban a harci műveletek kiemelt formájának kell lennie, mivel a sikeres stratégia fő parancsa, mint tudjuk, hogy a harci műveleteket vagy a potenciális ellenség területén, vagy semleges területen kell végrehajtani. Ugyanakkor előre kell látni a meglévő haditengerészeti modellnek a déli tengerek és óceánok, valamint az Atlanti-óceán nyugati részének viszonyaihoz való hozzáigazításának geopolitikai és stratégiai sajátosságait. Előbb-utóbb a fekete és a balti flotta elveszíti jelentőségét Oroszország mint birodalom számára, mivel ezek csak egy "regionális hatalom" számára fontos stratégiai pontok, amelynek létrehozása Oroszország számára stratégiai öngyilkossággal egyenlő.

230 Az Indiai-óceán és az Atlanti-óceán ellenőrzése ezért sokkal fontosabb a kontinentális blokk számára, mint a tengerszorosok vagy a Balti- és az Északi-tenger közötti keskeny földszoros által könnyen lezárható másodlagos kikötők. A haditengerészet egészének inkább a távol-keleti és északi-tengeri modellekhez kellene igazodnia, amelyek analógiáit Oroszországnak készen kellene állnia arra, hogy ha eljön az ideje, megismételje Indiában, Iránban és Nyugat-Európában, mivel ezek a birodalmi (nem regionális!) Oroszország valódi geopolitikai határai.

231 4) A szárazföldi erők a birodalmi szemléletben a legkevésbé fontosak, és inkább a "belső csapatok" szerepét hivatottak betölteni, mint igazán fontos stratégiai értéket képviselni. Egy valódi interkontinentális konfliktusban a szárazföldi csapatok csak kiegészítő szerepet játszhatnak, ez határozza meg helyüket a katonai felépítés hierarchiájában. Az egyetlen kivételt ebben a kérdésben a légi és különleges erők jelentik, amelyek mobilitásuk és a szárazföldi bázisokhoz való kötöttségük miatt aktívan részt vehetnek komoly konfliktusközi műveletekben. Ennek megfelelően a légideszant csapatoknak elsőbbséget kell biztosítani a hadsereg más szárazföldi ágazatai előtt.

232 Oroszország fegyveres erőinek és a leendő Új Birodalomnak ez a struktúrája általában a hadsereg tisztán szovjet modelljét reprodukálja a háború utáni időszakban. Ez utóbbi egy természetes geopolitikai folyamat eredményeként jelent meg, amelyet a hadsereg vezetése valósított meg a legvilágosabban, adekvát választ adva a történelem geopolitikai logikájára, miközben a politikai és ideológiai klisék nem tették lehetővé, hogy a Szovjetunió pártvezetői a szovjet állam és a stratégiai fejlődés egyedi, magától értetődő logikájának megfelelően cselekedjenek. A geopolitikai és stratégiai terjeszkedés kilátása bele volt írva Oroszország földrajzi helyzetének alapvető szerkezetébe, és a hadsereg ezt másoknál teljesebben és világosabban megértette. Ezért a Szovjetunió fegyveres erői általános értelemben teljesen helyes irányba mozdultak el mind a "potenciális ellenség" meghatározásában, mind az ilyen vagy olyan típusú fegyverek fejlesztésének prioritásainak kiválasztásában, mind pedig a hadsereg legújabb technológiákkal való felszerelésében. A késő szovjet társadalom túlzott ideológiai nyomása és általános leépülése azonban a fegyveres erőkre is kihatott, amelyek úgy tűnt, hogy azonnal megfélemedtek saját logikájukról és saját érdekeikről (amelyek egybeestek minden orosz nemzeti érdekével, a nemzet szabadságával és biztonságával), és a magánhibák elterelték a figyelmet az alapvető stratégiai kérdésekről.

233 A hadsereg jelenlegi, az "Oroszország mint regionális hatalom" koncepcióján alapuló átszervezése valójában felborítja azt a hierarchiát, amelynek az Új Birodalomban léteznie kellett, és amely általánosságban a Szovjetunió fegyveres erőiben létezett.

234 Oroszország "regionális" hadserege a szárazföldi erőknek ad elsőbbséget, bár a légideszant csapatok is némileg elkülönülnek a fegyveres erők többi részétől.

235 Ezt követi a haditengerészet, amelyet elsősorban a repülőgép-hordozók és az atomtengeralattjárók miatt alakítanak át és szűkítenek le, míg a gyakorlatilag stratégiai jelentőséggel nem rendelkező Fekete-tengeri Flotta a Moszkva és Kijev közötti botrány tárgyává válik, amelynek egyáltalán nincs eredménye, mivel az eredeti feltételek és célok alapvetően tévesek.

236 Még kevesebb figyelmet fordítanak a repülés- és rakétatechnikára, és a stratégiai repülést és az interkontinentális rakétákat teljesen megsemmisítik. Ugyanakkor megvalósul a nukleáris fegyverekről való lemondás.

237 Az űrfegyverek telepítésének programjait, amelyek a regionális konfliktusokban teljesen feleslegesek, befagyasztják és visszafogják, mert a szűk "regionális" perspektívában ezek csak egy hatalmas és értelmetlen állami költségvetési kiadási tételt jelentenek, amelynek semmiféle létjogosultsága nincs.

238 A hadseregépítési prioritások két modelljét összehasonlítva láthatjuk, hogy két ellentétet képviselnek.

239 Egy hadsereg (első kontinentális változat) arra szolgál, hogy megvédje a kontinentális tömböt, Euráziát, Oroszországot a maga valódi geopolitikai kiterjedésében a "potenciális ellenségtől", amely az USA és az atlanti blokk volt és maradt. Ez a hadsereg az oroszok valódi érdekeinek védelmére összpontosít, és a nemzeti függetlenség és szabadság garanciája. Emellett egy ilyen hadsereg lehetővé teszi a globális eurázsiai projekt hatékony végrehajtását, amely az egyetlen dolog, amely képes stabilizálni és biztosítani Oroszország geopolitikai helyzetét a világban, valamint megoldani a létfontosságú gazdasági problémákat.

240 Oroszországban szükség van a második hadsereg ("regionális" típus), amely csak az Orosz Föderációt érti alatta, és csak a helyi és belpolitikai problémák megoldásában érdekelt. Egy ilyen hadsereg nem lehet a nemzetbiztonság valódi garanciája. A szomszédos országokkal és nemzetekkel való potenciális konfliktushoz való kezdeti hozzáállása arra kényszeríti az oroszokat, hogy állandóan az "ellenséges szomszéd" ("volt testvérnemzet") csapására számítsanak. Szerkezete megakadályozza az oroszokat abban, hogy megfelelő geopolitikai kapcsolatokat alakítsanak ki Közép-Európával és Japánnal, mivel nyilvánvalóan nem lenne elegendő ahhoz, hogy a jövőben megvédje ezeket a geopolitikai egységeket az USA esetleges agressziójától. Ráadásul ez a struktúra arra készíti az oroszokat, hogy a jövőbeli eurázsiai geopolitikai tengelyek mindhárom résztvevőjét - Berlin, Teherán, Tokió - potenciális "ellenségnek" tekintsék, és következésképpen kiváltja ezeknek az országoknak az Oroszországhoz való hasonló hozzáállását. És egyáltalán nem számít, hogy a hadsereg szerkezeti átalakítását pacifista biztosítékok kísérik majd. A geopolitikában - amely a legfontosabb döntések meghozatalakor a tisztán politikai megfontolások előtt áll - az egyik vagy másik ország fegyverzetének jellege sokkal beszédesebb, mint a diplomaták és politikai vezetők hivatalos és nem hivatalos nyilatkozatai.

7. fejezet

Technológia és erőforrások

7.1 Technológiai hiányosságok

241 A Szovjetunió hidegháborús vereségének egyik oka a Szovjetunió komoly technológiai lemaradása volt az ellenkező geopolitikai tábor országaihoz képest. A lényeg az, hogy az atlantisták technológiai ugrását a NATO-tagállamok közötti hatékony szerepmegosztás biztosította. Egyrészt az USA önmagában egy tisztán katonai, stratégiai pólusra koncentrált, más kapitalista országokra bízva a kereskedelmi, pénzügyi és technológiai szempontok fejlesztését, nem törődve az "új csúcstechnológiák" katonai-ipari komplexumba történő közvetlen befektetésével. Az USA gyakran használt kész csúcstechnológiákat a hadiipari komplexumával kapcsolatban, miközben ezeket Európában, Japánban és más országokban fejlesztették ki és hozták létre. Az USA "gyámsága" alatt álló országok "technológiai adót" fizettek a geopolitikai védelemért pártfogójuknak. A Szovjetunió ezzel szemben radikálisan központosította az összes technológiai fejlesztést szinte a katonai-ipari komplexum keretein belül, ami a kutatásokat és az új projekteket bonyolultabbá tette, mintha eredetileg egy központosított adminisztratív szervezetben készültek volna el, és a tervezett célokra irányultak volna, és élesen leszűkítette a technológiai újítások körét. Más szóval, egy és ugyanazon központosított struktúrának egyszerre két feladata volt - a bolygósintű katonai stratégiai komplexum létrehozására irányuló hatalmas nyomás és e komplexum technológiai fenntartása a párhuzamos szférákban folyó csúcstechnológiai termelés fejlesztésével. A csúcstechnológiák, az információs programok, a számítástechnika stb. egész szférája szigorúan a katonai ipari komplexumhoz kapcsolódott, és ez megfosztotta azt rugalmasságától és függetlenségétől. Feltételezhető, hogy olyan geopolitikai "vazallusok" hiányában, mint Franciaország, Anglia, Németország, Japán, Tajvan, Dél-Korea stb., az USA technológiai szintje sokkal alacsonyabb lenne a jelenleginél.

242 A Szovjetunió technológiai elmaradottsága elkerülhetetlen volt. Az oroszok még ma is teljes mértékben tapasztalják a Szovjetunió e téren bekövetkezett kudarcának következményeit, mivel az orosz ipar és gazdaság függősége a nyugati szabadalmaktól, know-how-tól stb. napról napra romlik. Eközben a technológiai fejlődés bizonyos szintje feltétlenül szükséges minden olyan ország számára, amely arra törekszik, hogy súlya legyen a nemzetközi politikában, és hatékony és versenyképes belső gazdasági struktúrával rendelkezzen. Ha az orosz nemzet birodalmi kilátásairól beszélünk, a magas technológiai szint különösen szükséges minden olyan stratégiai és geopolitikai tényező fenntartásához, amelyen minden geopolitikai és gazdasági terjeszkedés alapul. A kérdés tehát így hangzik: milyen irányba haladva tudnák az oroszok behozni és leküzdeni a Szovjetuniótól örökölt technológiai lemaradást, amely azonban most nem csökken, hanem éppen ellenkezőleg, növekszik (agyelszívás, a tudományos tevékenység állami finanszírozásának csökkentése, a hadiipari komplexum átalakítása, hanyatlása és átszervezése stb.)?

243 Három hipotetikus lehetőség van. Az első az, hogy Oroszország lemond minden geopolitikai igényéről, teljesen behódol az atlantizmusnak, és az engedelmesség "jutalmaként" hozzáférést kap az amerikaiaktól bizonyos "csúcstechnológiához", amely már kissé elavult és nem stratégiai titok. Ezt az utat próbálta ki néhány harmadik világbeli ország, amelyeknek így valóban sikerült gazdasági, pénzügyi és ipari ugrást végrehajtaniuk (az úgynevezett ázsiai vagy csendes-óceáni tigrisek). Oroszország esetében az USA sokkal körültekintőbb lesz, mint Európa vagy a harmadik világ országaival szemben, mert

Oroszország geopolitikai és történelmi léptéke olyan nagy, hogy a gazdasági prosperitás és a technológiai áttörés egy bizonyos ponton ismét az USA erős "potenciális ellenségévé" teheti. Természetes, hogy az oroszok "csúcstechnológiához" való hozzáférést még a teljes kapituláció és a hadiipari komplexum stratégiai vonatkozásainak teljes leépítése mellett is minden lehetséges módon szabotálni és akadályozni fogják. Ez az út zsákutcának tűnik.

244 A második út, amely a "kis nacionalizmus" híveire jellemző, a technológiai ugrást a belső erőforrások legnagyobb erőfeszítésével, külső erők segítségével nélkül kívánja megvalósítani. Ez az egész nemzet szélsőséges, szinte totalitárius mozgósítását és a Nyugattal való kapcsolatok erőteljes romlását jelenti. Ha ebben az esetben minden az RF-re korlátozódik, és Oroszországot "regionális hatalomként" értelmezik, a kísérletek kudarcra vannak ítélve, mert ugyanazok a problémák merülnek fel, mint a Szovjetunió esetében - az oroszoknak egyszerre kell megvédeniük magukat a szuperhatalomtól mint "potenciális ellenségtől", és saját maguknak kell fejleszteniük olyan kényes területeket, mint a csúcstechnológiai kutatások. Ahogy a stabil és szigorúan szervezett Szovjetunió nem tudott megbirkózni vele, úgy a válságban destabilizálódott Oroszország sem fog megbirkózni vele. Emellett ebben az esetben be kell vezetni a "totalitarizmus" elemeit, ami elkerülhetetlenül belső felháborodást fog okozni. Akkor ez sem a helyes út.

245 Az utolsó lehetőség az, hogy a fejlett európai és ázsiai országoktól (de nem az USA-tól) kölcsönözzék csúcstechnológiát, cserébe stratégiai szövetségért és az orosz erőforrásokhoz való hozzáférést. Itt minden esély megvan a sikerre, és ez az út megmenti az oroszok bizonyos függetlenségét az USA-tól, ugyanakkor elkerüli a nemzet túlterhelését, a diktatúrát és a kemény intézkedéseket. Bár egy ilyen folyamat azonnali haragot váltana ki az USA részéről, fenyegetést Oroszországnak és legfőképpen "rossz vazallusainak", néhány ország talán belemenne, ha Oroszország stratégiai ereje még mindig az USA-éval összemérhető, és az orosz ideológia nem nyíltan imperialista (vagy kommunista). Ráadásul a csúcstechnológiát ebben az esetben a Németország, Japán és más fejlett országok számára legfontosabb összetevőre cserélnék - az erőforrásokra, amelyekhez való hozzáférést az USA szigorúan ellenőrzi az egész világon. Az orosz erőforrások, Közép-Ázsia, Szibéria stb. létfontosságúak ezen országok számára, mert az USA általában eléggé független ezekben a kérdésekben. Ásványi erőforrások, nyersanyagok, energiaforrások, valamint erős stratégiai katonai védnökség - ez a kombináció meggyőzhet néhány fejlett országot, hogy szorosan együttműködjenek a csúcstechnológiák területén, és az e területen elért legmagasabb szintű eredményeket (a termelés telepítésével és megszervezésével együtt) az oroszok rendelkezésére bocsássák. Hosszú távon a nemzeti irányvonal ezekben a kérdésekben fokozatosan fog kialakulni, de mindenképpen szükség van egy kezdeti lendületre.

246 Ez a harmadik út teljes mértékben összhangban van az általános eurázsiai tervvel, mivel annak gyakorlatiasabb szinten történő konkretizálása. Ez valójában azt jelenti, hogy a Berlin-Moszkva-Tokió geopolitikai tengely létrehozása nemcsak politikai és földrajzi terv, hanem a legjobb megoldás az oroszok technológiai elmaradottságára is.

7.2 Orosz források

247 Oroszország természetes nyersanyagszállító más országok számára. Ez a helyzet hosszú múltra tekint vissza, és nagymértékben meghatározta Oroszország geopolitikai helyzetét. Nézzük meg közelebbről az erőforrás-export geopolitikai jelentőségét és általában az erőforrás-ellátás szerepét.

248 A bolygó erőforrásainak globális eloszlásában vannak bizonyos egyenlőtlenségek - a

négy fejlett északi szektorból két övezetnek van hozzáférése az erőforrásokhoz, és szükség esetén képes biztosítani az erőforrás-autarchiát (az USA és Oroszország), míg két övezet akut erőforráshiánnyal küzd (Európa és Japán). Így a két forráshiányos terület feletti ellenőrzést nagymértékben meghatározza a másik kettővel való kapcsolat. Egy másik sajátosság, hogy az USA a gyarmati vagy félgymati területek erőforrásait akarja ellenőrizni és felhasználni a fejlett országok befolyásolására. Az USA igyekszik saját erőforrásait saját magának megőrizni, és nagyon óvatosan költi el, bár nem lenne túl nagy probléma az USA számára, hogy mindenféle gyarmati stratégia nélkül is létrehozzon magának egy erőforrás-autarchiát ezen a téren. Oroszország viszont hagyományosan manipulálja saját erőforrásainak exportját. A két hatalom helyzetének ez a különbsége mindkét fél számára előnyökkel és hátrányokkal jár. Az USA mindig rendelkezik egy érinthetetlen stratégiai tartalékkal, ugyanakkor a gyarmati erőforrásbázisoknak elméletileg mindig van esélyük arra, hogy kicsúszanak az ellenőrzés alól. Oroszország a maga részéről biztos lehet a nyersanyagellátásban, mivel a nyersanyagok a területén találhatóak, ugyanakkor az exportálás során mindig a saját stratégiai tartalékait költi el.

249 A kontinentális tömb létrehozásának szempontjából az ilyen objektív helyzetet az oroszok a következőképpen használhatnák ki. A kezdeti szakaszban Oroszország felajánlhatná erőforrásait potenciális keleti és nyugati partnereinek, kompenzációként az Egyesült Államokkal való kapcsolatok megromlásáért, ami már az eurázsiai projekt kezdeti szakaszában elkerülhetetlenül bekövetkezne. Ez azért is lehetséges lesz, mert közvetlen szárazföldi összeköttetést lehetne létesíteni Európával és Japánnal, függetlenül attól a tengeri és part menti ellenőrzéstől, amely az atlantizmus geopolitikai stratégiájának fő ütőkártyája. Természetesen ez az export nem lenne egyirányú támogatás, mivel ezt a folyamatot be kell ágyazni az átfogó geopolitikai tervbe, amely magában foglalná Európa és Japán aktív pénzügyi és technológiai részvételét Oroszország stratégiai fejlődésében, valamint politikai és védelmi határainak jelentős kiterjesztését keleten és nyugaton.

Hosszú távon az USA-t ki kell szorítani Afrikából, a Közel-Keletről és a csendes-óceáni térségből, és ennek megfelelően az erőforrásokban gazdag területeket újra kell osztani az eurázsiai partnerek és maga Oroszország javára. Ez a terv szöges ellentéte az atlantisták "anakonda-tervének", amely az USA szigorú ellenőrzését jelenti csak a dél-eurázsiai, afrikai és csendes-óceáni térségek felett, hogy megakadályozza az autark gazdasági övezetek megszervezését geopolitikai riválisai számára. Ha majd sikerül az atlanti "anakondát" visszaszorítani az amerikai kontinensre, Eurázsia "szegény déli része" természetes kiegészítője lesz a fejlettebb eurázsiai északnak. Az arab olaj, az afrikai ásványkincsek és a csendes-óceáni erőforrások közvetlenül az eurázsiai blokk országaiba juthatnak majd el, megkerülve az Egyesült Államokat. Ebben az esetben Oroszország nem csak saját maga számára halmozhatja fel erőforrásokat, hanem délre is új területeket nyer. Eurázsiai Európa délre költözik, hogy Euro-Afrikává váljon, Japán pedig a Csendes-óceánon létrehozza az "új rendet", amelyet az 1930-as években tervezett megvalósítani. Oroszország maga, felhasználva azt a technológiai tapasztalatot, amellyel vagy már rendelkezik, vagy amelyet a technológiailag fejlett blokkbeli partnerei számára történő erőforrás-ellátás időszakában (a kontinensépítés első szakaszában) szerez meg, aktívan részt vehet a közép- és kelet-ázsiai új lelőhelyek feltárásában, és fokozatosan befagyasztja azokat a lelőhelyeket, amelyek létfontosságúak saját stratégiai jövőjének biztosítása szempontjából.

251 Ami az erőforrásokat illeti, a közeli és távoli jövőben egy "antitrilaterális" (Berlin-Moszkva-Tokió blokk) létrehozásának terve igen reálisnak tűnik, mivel a nyugati és keleti tengely (Berlin és Tokió) átmeneti időszakát jelenti, amely az USA legsúlyosabb nyomását

fogja tapasztalni, Oroszország nyersanyag-potenciálja enyhíti, amely ásványkincs-exportjával képes megteremteni az átmeneti időszakban Európa és Japán teljes körű politikai és stratégiai megújulásához szükséges valamennyi feltételt. Ezt követően a "nagy terek" képesek lennének megerősíteni gazdasági és politikai terjeszkedésüket észak-déli irányban. Különösen fontos, hogy Oroszország ebben az átmeneti időszakban képes lesz hatékony technológiai eszközöket kapni az európai Nyugatról és a japán Távol-Keletről származó fejlett módszertan és technikai modellek hatékony fejlesztéséhez és jóváhagyásához, a legkönnyebb úton haladva. És ez a tényező jelentősen erősíteni fogja az oroszok stratégiai autarchiáját, függetlenül attól, hogy a jövőben hogyan alakulnak az események.

252 Természetesen az orosz erőforrások problémáját mindenféleképpen megoldják, de nem úgy, hogy az Oroszország számára előnyös legyen. Oroszország ma dömpingáron, fiktív pénzért és külföldi árukért adja el az erőforrásokat, vagy közvetlenül az Egyesült Államoknak, vagy rajtuk keresztül (amerikai monopolvállalatok vagy TNC-k, amelyeket hallgatólagosan az atlantisták irányítanak) a nyugat-európai országoknak. Alternatívaként a "nacionalisták" azt a teljesen kivitelezhetetlen követelést javasolják, hogy hagyják abba az erőforrások exportját, és hagyják a fejlesztést és a fogyasztást teljes egészében Oroszországra. Ez utóbbi projekt az összes nemzeti erő olyan mértékű feszültségét igényelné, hogy csak politikai diktatúra körülményei között valósulhatna meg, ami a jelenlegi helyzetben szinte hihetetlen. Itt ugyanaz a helyzet, mint a csúcstechnológiák esetében. A jelenlegi helyzetben csak a "harmadik út" jelenthet reális megoldást, azaz sem az erőforrások Egyesült Államokba történő exportja, sem pedig az export teljes elutasítása.

253 Mindez ismét azon a politikai szükségszerűségeen alapul, hogy minél hamarabb létre kell hozni egy kontinentális eurázsiai blokkot.

8. fejezet.

Az "Új Birodalom" gazdasági vonatkozásai

8.1 A harmadik út gazdasága

254 Az oroszországi ipari szerkezetátalakítás már régóta esedékes. Jelentős igazság van abban, amit a "reformerek" mondanak az oroszországi gazdasági átalakulás elkerülhetetlenségéről. A szovjet rendszer, bár bizonyos mértékig hatékony és versenyképes volt, fokozatosan olyan merevvé és merevvé vált, hogy össze kellett omlania, és sajnos a szocializmus számos hatékony és pozitív aspektusa a romok alá került.

255 Az oroszországi gazdasági átalakulás logikája, amely a peresztrojka idején kezdődött, a gazdaság dualista megközelítésén alapult. Egyrészt létezett a merev centralista államszocializmus, a "totális dirigizmus" modellje, ahol az állam beavatkozott a termelés és az elosztás legapróbb árnyalataiba is, elnyomva minden magánkezdeményezést és kizárva minden piaci elemet. Ez a szerkezeti merevség nemcsak nehézkessé és nehézkessé tette az egész gazdasági rendszert (ezért veszítette el fokozatosan a kapitalizmussal szembeni versenyt), hanem kiforgatta a szocializmus fő alapelvét is - a társadalom hatékony részvételét a gazdasági folyamatban. Marx gazdaságfilozófiai kézírataiban található egy figyelmeztetés a szocialista rendszer e degenerációjára, amelyet "szocializmus alatti elidegenedésként" írhatunk le.

256 Az ilyen központosított gazdaság kritikája azonban gyorsan az ellenkező végletbe, azaz a liberális kapitalista rendszer abszolút apologetikájába torkollott, a "piaci törvényekkel", a "láthatatlan kézzel", a "szabad kereskedelemmel" stb. együtt. A liberális reformerek úgy döntöttek, hogy az ultracentralizációról (még ha csak elméletben is) áttérnek az ultraliberalizmusra. Ha a szovjet szocializmus késői szakaszában meggyengítette az állami autarchiát a szembenálló geopolitikai blokkal folytatott versenyben, a piaci reformok ennek az autarchiának a valódi megsemmisítését jelentették, amit nem lehet másként minősíteni, mint "a nemzeti érdekek elárulásaként". A reformokra szükség volt, de a szovjet szocializmus vagy kapitalista liberalizmus dualista logikája teljesen rossz irányba terelte a kérdést, mivel a vita pusztán elméleti jellegű volt, és Oroszország geopolitikai autarchiájának megfontolásai háttérbe szorultak. A Chicago Boys programjainak és von Hayek elméleteinek stílusában javasolt liberális átalakítások megsemmisítő csapást mértek a gazdaságra. A restaurációs gazdasági programok azonban, amelyekhez a "konzervatív" ellenzék kisebb-nagyobb mértékben ragaszkodott, nem voltak sokkal jobbak. Mindkét esetben két utópisztikus absztrakt modell közötti polémiáról volt szó, amelyben az "orosz nemzeti érdek" kérdése valahol a második vagy akár a harmadik helyre került.

257 Ez teljesen logikus volt, mert a szovjet közgazdászok az oktatásuk sajátosságai miatt csak két gazdasági modellel szoktak foglalkozni: a dogmatikus szovjet szocializmussal (amelyet egyelőre védtek) és a liberális kapitalizmussal (amelyet egyelőre bíráltak). Mindkét modell, ahogyan tanulmányozták és fejlesztették őket, soha nem állt összefüggésben az "ország geopolitikai érdekeinek" kritériumával, mivel ez a téma (bár más formában) a hadsereg és az ideológiai struktúrák (különösen a GRU és a KGB) számára prioritást jelentett. A peresztrojka vezetői a gazdaságra helyezték a fő hangsúlyt, és a "nemzet- és állambiztonság és a hatalom" kérdését kivették a zárójelből. És amint ez megtörtént, az ország beleragadt a rosszul megfogalmazott problémába, amelynek bármilyen megoldása az adott feltételek mellett elkerülhetetlenül zsákutcába vezetett.

258 Szigorúan véve az embereknek nem a liberális kapitalizmus és a szovjet szocializmus között kellett választaniuk, hanem a liberális kapitalizmus, a szovjet szocializmus és a piaci elemeket és a tervezési elemeket ötvöző, a nemzeti jólét és az állambiztonság fő parancsolatának alávetett különleges gazdasági doktrína ("harmadik út") között. Ez a "harmadik út" a közgazdaságtanban nem a másik két gazdasági modell különböző elemeinek kompromisszumos vagy szinkretikus kombinációja, hanem egy teljes és független doktrína, amely hosszú múltra tekint vissza, és számos példával rendelkezik a gyakorlati megvalósításra. Ez a "harmadik út" azonban alig került szóba a nyilvános viták keretében. Az ilyen változat komolyan vételének makacs elutasításának eredménye nyilvánvaló: a tönkretett és meggyengült ország, a tönkretett gazdaság, Oroszország növekvő parazita függősége a haditengerészettől és a Nemzetközi Banktól, a gazdasági és ipari kapcsolatok összeomlása stb. Jelenleg nincs sem szocializmus, sem piac, és nem valószínű, hogy bármit is meg lehetne oldani azzal, hogy a nagy gazdasági kérdések kezelésében uralkodóvá vált logika keretein belül maradunk.

259 A "harmadik út" a gazdaságban nem azonos sem a svéd, sem a svájci modellel, ellentétben azzal, amit egyes politikusok gondolnak, akik kezdik felismerni a jelenlegi helyzet zsákutcáját. Sem Svédország, sem Svájc nem teljes értékű geopolitikai alakulat, és nem rendelkeznek komoly stratégiai szuverenitással, következésképpen a valódi autarchia biztosításához szükséges állami, ipari és katonai szektor nagy része egyáltalán nincs ezekben az államokban. Ezekben az országokban valóban létrejött az a bizonyos kompromisszum a társadalom szociálisan koncentrált szerkezete és a piacgazdaság között, de itt szinte mesterséges modelltől van szó, amely ezen országok teljes depolitizálódása és az európai geopolitikai erőviszonyokban való aktív szerepvállalás tudatos elutasítása miatt jöhetett létre. Oroszország soha nem lesz képes "második Svédország" vagy "második Svájc" lenni, mert geopolitikai helyzete maga is aktív szerepet követel; a semlegesség ebben az esetben egyszerűen lehetetlen. Ezért nincs értelme ilyen példákra hivatkozni.

260 A második illúzió, amely az Oroszország számára intuitív módon a "harmadik út" modelljeit keresők számára jellemző, Kína és reformjai. Azonban ebben az esetben is van "optikai csalódás", ami a kínai reformok lényegéről és előrehaladásáról szóló objektív információk hiányával magyarázható. A kínai gazdasági reformok csak felületesen hasonlítanak a "harmadik út" modelljére. Valójában a kérdéses kérdés a társadalomnak a szovjethez hasonló, egészében véve tisztán liberális renddé való átalakítása, de a politika demokratikus átalakítása nélkül, azaz az uralkodó elit politikai helyzet feletti totalitárius ellenőrzésének megőrzése mellett. A lényeg az, hogy a kommunista nomenklatura politikai totalitarizmusa simán átmegy ugyanezen nomenklatura gazdasági monopólium totalitarizmusába, amely megpróbálja elválni az alulról jövő gazdasági verseny minden esélyét. Az "elidegenedés társadalmának" egyik modellje simán átmegy az "elidegenedés társadalmának" másik modelljébe, és a politikai kizsákmányolás észrevétlenül átalakul ugyanazon társadalmi csoport gazdasági kizsákmányolásává.

261 Jellemző, hogy az ilyen típusú reformokat a "Trilaterális Bizottság" dolgozta ki, amelynek képviselői a 80-as évek elején megállapodtak a kínai nomenklatúrával Kínának a "regionális hatalom" státuszú mondialis befolyási övezetbe való jövőbeli felvételéről. Az atlantisták e lépését sok tekintetben a Szovjetunióval szembeni "hidegháborús" stratégia motiválta, de az is, hogy Japán hagyományos távol-keleti versenytársát támogassák, és korlátozzák annak gazdasági terjeszkedését.

262 Az igazi "harmadik út" a közgazdaságtanban klasszikus megtestesülését Friedrich List munkáiban találta meg, aki a "nagy területek gazdasági autarchiájának" elveit fogalmazta meg. Ez az elmélet a kapitalista társadalmak egyenlőtlen gazdasági fejlődésén alapul, és logikus következménye annak, hogy több gazdag ország gazdasági gyarmatosítja a szegényeket; továbbá a szabadkereskedelem a gazdag országok számára előnyös, a szegények számára viszont nem. Liszt tehát arra a következtetésre jutott, hogy a protekcionizmus, a dirigizmus és a vámkorlátozások, azaz a "szabad kereskedelem" elvének korlátozása szükséges egy társadalom gazdasági fejlődésének bizonyos szakaszaiban a nemzeti és állami függetlenség és stratégiai hatalom elérése érdekében. Más szóval, List számára egyértelmű volt, hogy a gazdaságot a nemzeti érdekeknek kell alárendelni, és hogy a "piac autonóm logikájára" való hivatkozás csak fedezet a gazdag országok gazdasági (és később politikai) terjeszkedésére a szegényebb országok kárára, és az utóbbiak leigázására. Ez a megközelítés azonnal világos határokat szab annak, hogy hol kell működnie a "piaci" elvnek, és hol a "szocialista" elvnek. Érdekes módon Rathenau, a német "gazdasági csoda" szerzője, Witte, Lenin és még Keynes is Friedrich List tanításából kiindulva fogalmazta meg gazdasági elveit, bár a használt nyelvezet közelebb állt a tisztán kapitalista vagy kommunista szóhasználatához.

263 A List által felépített gazdasági hierarchia egyszerű képletre redukálható: A gazdasági élet azon aspektusait, amelyek az egyén, az egyén érdekeihez hasonlíthatók, a piaci elveknek kell szabályozniuk, és a "magántulajdonon" kell alapulniuk. Lakhatásról, kisipari termelésről, kisbirtokokról stb. beszélünk. A gazdasági tevékenység jelentőségének növekedésével a termelési formának a kollektív tulajdon jellemzőit kell felvennie, mert ebben az esetben a "magántulajdon" és az egyéni tényező ellentétbe kerülhet a kollektív érdekekkel - itt a "szövetkezeti" vagy "vállalati" kritériumnak kell működnie. Végül, az államhoz és annak stratégiai státuszához közvetlenül kapcsolódó gazdasági területeket a kormányzati szerveknek kell ellenőrizniük, támogatniuk és irányítaniuk, mivel az érdekek magasabb rendűek, mint a "magántulajdon" vagy a "kollektív haszon". Ezért nem az elit, a piac vagy a kollektíva határozza meg a társadalom gazdasági, ipari és pénzügyi helyzetét - ez a konkrét állam konkrét érdekei alapján alakul ki konkrét történelmi körülmények között, és ennek megfelelően ebben a modellben nincs semmilyen dogma, mert a gazdasági hierarchia e három szintje közötti arányok jelentősen változhatnak az állam geopolitikai helyzetének változásával, valamint a történelmi és nemzeti körülmények miatt. Például béke és jólét idején a magánszektor a kollektív szektorral együtt növekedhet, az állami szektor pedig zsugorodhat. Ezzel szemben a nemzeti történelem nehéz időszakában, amikor a nemzet függetlensége forog kockán, az állami szektor hatalma egyes kollektív gazdasági egységek rovására növekszik, amelyek viszont kiszorítják a magánvállalkozásokat.

264 Érdekes módon a Friedrich List-modellt a történelmileg fejlett kapitalista országok válság idején alkalmazták. Például még az USA, a szabadkereskedelem radikális hívei is protekcionista intézkedésekhez és az ipari szektornak nyújtott állami támogatásokhoz folyamodtak, amikor "gazdasági válság" volt. Ilyen időszak volt a New Deal szakasza, amikor az amerikaiak szinte szó szerint átvették List elveit, bár Keynes, a "gazdasági elszigeteltség" elméletének szerzője által gyengített változatban, ami nem más, mint a "nagy területek gazdasági autarkijája" elméletének új neve. Egyébként Liszt maga is sokáig élt az Egyesült Államokban, és megfigyelte a kapitalista építés folyamatát annak korai szakaszában. E megfigyelések alapján fogalmazta meg elméletének alapelveit Németországra alkalmazva. De természetesen a leggrandiózusabb eredményeket List doktrínájának megvalósítása a nemzetiszocialista Németországban adta, amikor elképzeléseit teljes egészében és minden liberális vagy marxista módosítás nélkül valósította meg.

265 A "harmadik út" közgazdasági tanának van még egy fontos aspektusa - a pénzügyi és termelési tényezők korrelációja. Nyilvánvaló, hogy a korai kapitalizmus és a szovjet típusú szocializmus elsősorban a termelés fejlesztésére összpontosított, és alárendelt és másodlagos szerepet szánt a pénzügyi rendszernek. A fejlett kapitalizmus ezzel szemben hajlamos arra, hogy a pénzügyi tőkét a termelés fölé helyezze, ami viszont másodlagos kérdéssé válik. A munka uralma előbb-utóbb politikai erőszakhoz, a tőke uralma pedig gazdasági erőszakhoz vezet. Az első esetben a munka autonómmá válik és elszakad a konkrét értékektől; a második esetben a pénz autonómmá válik, elveszítve az értékhez való kötődését, és hitel- és kamatfukcióvá válik. A "harmadik út" ragaszkodik a munka és az értékek (például az aranytartalékok és az erőforrások) közötti szoros kapcsolathoz, azáltal, hogy a fogyasztást és a javak forgalmát másodlagos, instrumentális szerepre szorítja. A munka és az értékek összekapcsolásának ezt a módját ugyanaz az ok diktálja, hogy biztosítsa a "nemzeti hatalmat" és az állami szuverenitást, mint a gazdasági doktrína egész szerkezetét. Egyszerűen fogalmazva, ez "sem nem luxus, sem nem szegénység" és "ésszerű minimum mindenki számára". Ez a szovjet szocializmushoz képest rugalmasabb és szabadabb munkamegközelítést jelent, de a személyes meggazdagodás lehetőségei korlátozottabbak, mint a kapitalizmusban. Ez a modell lehetővé teszi, hogy a nemzet stratégiai területeken független legyen más államoktól és gazdasági rendszerektől, ugyanakkor megfosztja a munkafolyamatot kényszerítő jellegétől, és az anyagi egyenértékűséghez köti.

266 A "harmadik út" gazdaságának éppen ez a változata az egyetlen alternatíva a modern Oroszországban, amely egyúttal szembeszáll a neokommunisták féktelen liberalizmusával és restaurációs projektjeivel, akik nem hajlandók komolyan kiigazítani az elavult és hatástalan dogmákat. Ha nem lennének azonnal megjelenő asszociációk a hitleri rendszerrel, akkor ezt a projektet "nemzeti típusú szocializmusnak" nevezhetnék. Maga a tény, hogy List elméletét (amelyet azonban olyan híres közgazdászok fejlesztettek tovább, mint Sismondi, Schumpeter, Dumont stb.) a jelenlegi oroszországi gazdasági helyzet összefüggésében továbbfejlesztették, nagy eredmény lenne, mert itt választ kaphatnánk a legfontosabb kérdésekre, és egy csapásra véget vethetnénk a "reformerek és antireformerek" zsákutcás dualizmusának. Ezen túlmenően a liberális reformok és a szocializmusból megőrzött struktúrák pozitív aspektusai is tökéletesen beilleszthetők ebbe a gazdasági projektbe. Mindez azonban csak egy tudatos és elméletileg kidolgozott doktrinális korpusz kontextusában lesz pozitív hatással, nem pedig időről időre tett pragmatikus lépéseként. A "harmadik út" gazdaságának a "liberálisok pártjához" vagy a "kommunisták pártjához" hasonló, egyértelmű politikai kifejezéssel kell rendelkeznie. Bármilyen tétlen centrizmus, pragmatizmus és kompromisszum kudarcra lenne ítélve. Friedrich Listnek és eszméinek ugyanolyan ikonikussá kell válniuk, mint Adam Smithnek és Karl Marxnak. A "harmadik útnak" szüksége van ennek az ideológiai dogmának olyan hordozóira, akik felkészültségben, meggyőződésben és tájékozottságban a liberálisokhoz és a kommunistákhoz hasonlóak lennének. A "harmadik út" gazdasági elvei ugyanolyan szigorúak és egyértelműek, mint két másik ideológia elvei. Minden szükséges másodlagos következmény és alkalmazás természetes és szerves módon levezethető belőlük.

267 A "harmadik út" gazdasági tendenciája, a "nagy terek autarkijának" elve feltételezi annak a nemzetállami formációnak a maximális volumenét, ahol ezt a modellt alkalmazzák. List ragaszkodott ahhoz, hogy ezeket az elméleteket lehetetlen megvalósítani azokban az államokban, amelyek nem rendelkeznek elegendő demográfiai, erőforrás-, ipari és demográfiai volumennel, mivel az autarkia ilyen esetben egyszerűen fikció. Ezen az alapon idejében javasolta a "Zollverein", a "vámintegráció" imperatívuszát, amely Németországot, Poroszországot és Ausztriát egységes ipari-pénzügyi tömbben kívánta egyesíteni, mivel csak ilyen térben lehetett hatékony versenyről beszélni az akkori fejlett gyarmati hatalmakkal -

Angliával és Franciaországgal.

268 Ma a szuverén állam mércéje az Egyesült Államok és a Monroe-doktrína részét képező politikai és gazdasági tér, azaz Észak- és Dél-Amerika Egyesült Államok által ellenőrzött kontinentális egysége. Nyilvánvaló, hogy ma csak az eurázsiai kontinentális analógja tud teljes mértékben versenyezni az ilyen transzatlanti "nagy térrel". Következésképpen a "harmadik út" gazdasága már elméletében is a geopolitikai integrációt sugallja, ahol az alany nem a "nemzetállam", hanem a birodalom modern analógja. Ellenkező esetben vagy a nemzeti erők túlterhelése következik be (a Szovjetunió összeomlásának oka), vagy a legerősebb és függetlenebb szomszédoktól (Európa, Japán stb.) való függés. Ez a megfontolás azt mutatja, hogy minden logikája és önállósága ellenére az elmélet megvalósításának sikere közvetlenül függ az általánosabb geopolitikai projektől, azaz az Új Birodalom létrehozásának kezdetétől. A "harmadik út" a gazdaságban csak ilyen léptékben és mennyiségben hozhat maximális eredményeket. Ráadásul ez a gazdasági modell lenne a legjobb elméleti nevező a kontinentális blokk minden potenciális résztvevője számára, mert még a liberális szerzők (például Michel Albert "Kapitalizmus a kapitalizmus ellen" című könyvében) is hangsúlyozzák a "rajnai-lipszoni" modell (amely a "harmadik út" gazdaságának számos jellemzőjét hordozza) alapvető különbségét az angolszász modelltől. Ha Oroszország ezt az utat választja, akkor az eurázsiai lánc a legtermészetesebb módon zárul le. Ebben az esetben lehetséges lenne a Zollverein egy új, a jelenlegi geopolitikai körülményeknek megfelelő változatát, az "eurázsiai vámintegráció" projektjét előterjeszteni, amely ma egyedül képes komolyan versenyezni az atlanti blokkal, és Eurázsia népeit a jóléthez juttatni.

8.2 Gazdasági regionalizmus

269 A szovjet gazdaság a centralizmus elvén alapult. Minden fontos, kevésbé fontos és teljesen jelentéktelen döntés legfelsőbb hatósága Moszkvában volt, ahonnan a rendeletek és utasítások érkeztek. Ez a centralizmus lassúvá tette a gazdaságot, nem támogatta a regionális kezdeményezéseket, és elfojtotta a régiók gazdasági potenciáljának természetes növekedését. Továbbá a szovjet gazdaság az ipari és pénzügyi megállapodások szabványos mintáját követte, tekintet nélkül a különböző régiók vagy körzetek regionális, etnikai vagy kulturális sajátosságaira. Ez a merev rendszer volt az egyik oka a szovjetizmus elmaradottságának és gazdasági összeomlásának.

270 A kommunisták helyébe lépő liberálisok elméleti projektjeik ellenére lényegében megőrizték a régi állapotokat, de ezúttal a centralizmus piaci volt, nem pedig tervszerű. De mint korábban, a fő gazdasági döntéseket központilag hozzák, és a fő gazdasági utak Moszkván keresztül vezetnek, ahol a liberális kormány szigorúan ellenőrzi a reformok általános menetét a régiókban. A készletrendszer absztrakt reprodukciójának egyik formáját felváltotta egy másik forma, de a gazdasági struktúra centralizmusának elve megmaradt. A piaci reformok kudarca egyébként nagyrészt az ilyen inerciális központosítással magyarázható, amikor a moszkvai kormánytisztviselők megpróbálják szigorúan ellenőrizni a régiók gazdasági fejlődését.

271 Ennek az állapotnak a józan elemzése és az orosz helyzet összehasonlítása a legfejlettebb (elsősorban rajnai-nipponi típusú) gazdasági rendszerekkel arra a következtetésre vezet, hogy radikálisan el kell térni ettől a gazdasági megközelítéstől, és a tisztán regionális, regionális, helyi alapokon felépülő gazdasági modell felé kell fordulni. A Szovjetunió valamennyi régiójának gazdasági összefonódása mesterséges konstrukció volt. Ez az inkább a tervezési és forradalmi módszereken, mint a maximális hatékonyság elvein alapuló összefonódás gyakran korlátozta a regionális gazdaság autonóm fejlődését. Ebben szerepet játszott az abszolutista

terv. Amikor ez a közös hálózat összeomlott, és a liberálisok kerültek hatalomra, számos ipari ágazat magára maradt, leépülésre és hanyatlásra ítélve. A moszkvai liberálisok monopolisztikus álpiazi struktúrái által kapott nyugati árukat ismét központilag osztották szét a régiók között. Így a regionális gazdaság még jobban szenvedett, és a kommunisták távozásával paradox módon még inkább nőtt a központtól való függősége.

272 A harmadik út gazdaságának megvalósítása teljesen más módszereken kell alapulnia. A centralizmusnak elsősorban stratégiai és politikai, de soha nem gazdasági jellegűnek kell lennie, mivel a birodalom csak akkor fogja elérni a maximális gazdasági hasznot, ha minden alkotóeleme gazdasági autonómiával rendelkezik, és a lehető leghabzóabb és legtermészetesebb módon fejlődik. A kontinentális projekt egészéhez hasonlóan minden egyes részének arra kell törekednie, hogy a maga szintjén a lehető legfüggetlenebb és legönellátóbb legyen. Ugyanígy Oroszországnak rugalmas regionális gazdaságot kell létrehoznia, amely nem a központ érdekein vagy a tervezett követelményeken alapul, hanem a gazdasági potenciálnak a régióhoz legjobban illeszkedő, legorganikusabb fejlődésén. Természetesen a gazdaság stratégiai aspektusait - erőforrások, stratégiai nyersanyagok, hadiipari komplexum - központilag kell irányítani, de más iparágakban, valamint a finanszírozás kérdésében a régióknak maximális szabadságot kell biztosítani.

273 Egy adott régió kulturális, etnikai, vallási, földrajzi, éghajlati stb. adottságai alapján nemcsak a gazdasági vagy ipari irányultságot, hanem magát a gazdasági szerkezetet is maximálisan differenciálni kell. Olyannyira, hogy a birodalom területén különböző gazdasági renddel rendelkező régiók alakulhatnak ki, a maximális piactól a majdnem kommunistaig. A bankrendszer elutasítóknak (muszlimok) olyan pénzügyi modelleket kellene kialakítaniuk, amelyek kizárják az ipar kamatalapú finanszírozását, míg más régiókban ezzel szemben a bankok fejlődhetnek és virágozhatnak. A legfontosabb, hogy elérjük azt a pontot, amikor minden régió vagy terület önellátóvá válik polgárai legsürgetőbb szükségleteinek kielégítésében - különösen a lakhatás, az élelmiszer, a ruházat és az egészségügy tekintetében. Először a regionális autonómiát kell megvalósítanunk a legalapvetőbb szükségletek biztosításában, és csak ezután építhetünk életszínvonal-növelő, technológiai, műszaki és ipari fejlesztési projekteket. Minden régióknak rugalmas és rugalmas önellátási rendszerrel kell rendelkeznie, hogy bármikor és minden körülmények között, illetve válság esetén a régiók közötti kapcsolatoktól vagy a központ gazdasági helyzetétől függetlenül a teljes lakosság számára megfelelő minimális jövedelmet tudjon biztosítani.

274 A gazdaság stratégiai, globális aspektusát a lakosság önellátásáért dolgozó regionális struktúráktól teljesen elszigetelten kell vizsgálni. E népesség állapota nem függhet attól, hogy a régióban egy stratégiai fontosságú iparág fejlesztése prioritást élvez-e. Más szóval, a "szükséges életminimum mindig rendelkezésre áll, bármitől függetlenül" elvet kell követni, és a regionális erőfeszítések koncentrálása erre vagy arra a stratégiai globális iparágra csak a független gazdasági struktúrák megőrzésének ellenőrzése mellett történhet, amelyek nincsenek összekapcsolva ezzel az iparággal. Ebben az esetben az ilyen vagy olyan típusú termelés átprofilozása, az elavult vagy nem hatékony iparágak visszautasítása, a vállalkozások területi áthelyezése vagy a minden szempontból előnyös importra való átirányítása nem lesz hatással a régió általános életszínvonalára, amely kezdetben és alapvetően garantált lesz.

275 A központ hatásköre a stratégiai termelésre és tervezésre korlátozódik, amely nem gazdasági tengelyként, hanem a meglévő autonóm regionális gazdasági hálózaton valamilyen globális szuperstruktúra feletti átfedésként valósul meg. A lakhatás, a szociális biztonság vagy

az élelmiszerellátás soha nem függhet az adott területen található ipari vagy stratégiai vállalkozás gazdasági hatékonyságától (ahogyan most is). Az egyes régiók, beleértve a legkisebbeket is, gazdasági függetlenségének olyannak kell lennie, hogy a legsürgősebb gazdasági problémákat a lakosság stratégiai termelésben való részvételétől függetlenül kell megoldani. Ennek az elvnek kell dominálnia a stratégiai tervezésben, amely nemzeti szinten elkerülhetetlenül létezik, még a legnagyobb gazdasági szabadság feltételei között is.

276 A regionalizmust a pénzügyi rendszerre is alkalmazni kell - például a németországi regionális és közösségi bankok tapasztalatai, ahol a kis - gyakran egy vagy több településre korlátozódó - pénzügyi struktúrák csodás eredményeket hoznak a gazdasági fejlődésben, mivel a hitelek ellenőrzését jelentősen csökkentették (ami szükségtelessé teszi a költségvetési irányítást), és a hitelek volumenét, kamatlábát és törlesztési idejét a közösségek sajátos szerves feltételei határozzák meg, nem mennyiségi, elvont és mechanikus, hanem életszerű és etikus. A regionális pénzügyi rendszer egészében véve a legeredetibb formát öltheti, alkalmazkodva az etnikai-kulturális és földrajzi táj logikájához. A legfontosabb tehát, hogy elkerüljük a tőke központosítását, hogy minél nagyobb mértékben szórjuk szét autonóm regionális pénzügyi struktúrákba, hogy rákényszerítsük, hogy a gazdaságot szolgálja, ahelyett, hogy éppen ellenkezőleg, a gazdaságot függővé tennék tőle.

277 Lehetséges akár két párhuzamos és egymást nem átfedő pénzügyi rendszer, két "valuta" bevezetése: az egyik a stratégiai birodalmi szféra fejlesztésére, a másik a regionális igények kielégítésére szolgál. Az első esetben szigorú állami tervezés lesz, amely a finanszírozás és a termelés sajátos elvein alapul, a másik esetben pedig a regionális piac és a regionális pénzügyi alap. A főváros állami és regionális. A magántulajdonnak a regionális tőke atomi összetevőjének kell lennie, míg a köztőkének nem szabadna semmilyen közös mértéket mutatnia a magántőkével. Csak ebben az esetben húzható meg szigorúan az állam, a köz és a magánélet közötti határvonal, és így maximalizálható a birodalom belső struktúrájának és autarchiájának stabilitása és rugalmassága.

278 Összességében a gazdaságot a maximális stratégiai centralizmus, valamint a maximális regionális pluralizmus és "liberalizmus" alapelveinek kell vezérelnie.

9. fejezet

Következtetés

279 A kontinentális projekt felvázolására, az eurázsiai geopolitika Oroszország és az orosz nép számára legglobálisabb és legtengelyesebb mozzanatainak kiemelésére tett kísérlet minden bizonnyal a legrészletesebb kidolgozásra szorul, ami hatalmas munkát igényel a téma különböző pontjainak és aspektusainak pontosítása, érvelése, illusztrálása érdekében. Számunkra azonban rendkívül fontos volt, hogy bemutassuk az orosz nép geopolitikai jövője azon egyedülálló modelljének legközelebbi változatát, amely a nyilvánvalóan járhatatlan utak túloldalán a küldetésének, nemzeti, szellemi és vallási igényeinek megfelelő bolygói és civilizációs szintre juttathatja. Ebben a projektben sok minden újnak, szokatlannak, szokatlannak, szokatlannak, sőt sokkolónak tűnhet. A nemzet jövőjének minden kritikus aspektusával való foglalkozás szükségessége azonban arra kényszerített bennünket, hogy mellőzzük a magyarázatokat, az esetleges kritikák cáfolatát, és kerüljük a hosszas idézeteket, a névsorolvasást és a számoszlopokat. Mindezt szükség szerint fogjuk megtenni. Most az a legfontosabb, hogy meghatározzuk a "harmadik út" általános körvonalait, az egyetlen olyan út, amely nagyszerű népünket és nagyszerű államunkat a káosz szakadékából és a zuhanásból az orosz mennyország fényes magasságaiba vezetheti.

V. rész

BELSŐ

OROSZ GEOPOLITIKA

1. fejezet Tárgy és módszer

1.1 Oroszország belföldi geopolitikája bolygói funkciójának függvénye

1 Oroszország hazai geopolitikai kérdéseinek geopolitikai elemzése nem végezhető el anélkül, hogy ne vennénk figyelembe a tágabb, globális képet Oroszország helyéről a geopolitikai együttesben. Oroszország belföldi geopolitikai struktúráját csak úgy lehet hatékonyan és következetesen megvizsgálni és leírni, ha szem előtt tartjuk bolygószerű szerepét és jelentőségét. A "belső geopolitika" európai iskolájával (Yves Lacoste stb.) ellentétben, amely hajlamos a helyi és regionális problémákat elszigetelni a globális diszpozíciótól, Oroszország esetében lehetetlen elvonatkoztatni globális jelentőségétől. Ezért minden sajátos belföldi problémáját csak általánosabb, integrális geopolitikai keretben lehet megfelelően megfogalmazni (nemhogy megoldani).

2 Oroszország nem csupán a kontinens egyik országa. Ez a kategória minden geopolitika alapelvei közé tartozik. Oroszország a szív, a "történelem földrajzi tengelye", a föld. Oroszország Eurázsia. Ez a jelentés nem függ tömböktől, ideológiától, politikai irányultságtól vagy rendszerspecifikusságtól: a kontinentális jelleg történelmi, földrajzi és geopolitikai sors. Oroszország esetében nem lehet választani az "atlantizmus" és az "eurázsianizmus" között. Ez egy eurázsiai erő, és nem tehet róla, hogy az is. Oroszországnak a bolygó együttesében betöltött szerepének megtagadása csak a teljes földrajzi megsemmisülése esetén lehetséges, mert amennyiben az orosz állam nem hajlandó e küldetését megvalósítani, miközben megőrzi eurázsiai kontinentális tömegét, előbb-utóbb egy új politikai entitás fog megjelenni ugyanezen határokon belül, amely átveszi a "történelem földrajzi tengelyének" funkcióját. Oroszország létezik ugyan, de bolygóméretben továbbra is az eurázsiai vektor tengelye marad.

3 Ez a jelleg előre meghatározza belföldi geopolitikai problémáinak szemszögét. Ezek a problémák a következők: hogyan és milyen természetes (vagy mesterséges) körülmények között kellene Oroszországnak megőriznie a maximális geopolitikai volument, lehetőleg növelve azt, az összes belföldi geopolitikai tényezőt úgy elosztva, hogy a globális geopolitikai terjeszkedést a legjobb módon biztosítsa?

4 A probléma ilyen megfogalmazása már önmagában megteremti az elemzés feltételeit - ki kell emelni és prioritásként kell kezelni:

- 1) a régiók centripetális tendenciáinak lehetőségei;
- 2) a központ térbeli befolyásának a perifériára és annak határain túlra való kiterjesztésének lehetőségei.

5 Ez két alapvető kritérium - a geopolitikai központ és a geopolitikai periféria fogalmának - egyértelmű meghatározását feltételezi. A köztük lévő kapcsolat a lényege az orosz belföldi geopolitika tanulmányozásának.

1.2 Belföldi geopolitika és katonai doktrína

6 A hadiipari komplexum hatalmas szerepet játszik az orosz régiók geopolitikai szerveződésében, mivel a polgári települések számos (különösen ritkán lakott) területen katonai táborokhoz és bázisokhoz kötődnek. Ehhez kapcsolódik a legfontosabb ipari központok elhelyezkedése is, amely szintén az úgynevezett "védelmi ipar" igényeihez kapcsolódik. Oroszország egész geopolitikai konfigurációja a katonai doktrína modelljétől

függ.

7 Ennek a katonai doktrínának viszont két összetevője van. A vezetés politikai irányultsága (amely a belső és külső politikai tényezők függvényében változhat) és a geopolitikai konstanciák, amelyek meghatározzák azt a keretet, amelyen belül a politikai irányváltások lehetségesek. Ez a második összetevő, Oroszország geopolitikai helyzete, egyértelműen kimondja az orosz fegyveres erők kontinentális jelentőségét, és megállapítja, hogy Oroszország fő "potenciális ellensége" az atlanti blokk. Ez pedig automatikusan az egész katonai doktrína kontinentális orientációját, a stratégiai fegyverek feltétlen prioritását és a bolygó méretű globális konfliktusra való orientációt jelenti. Ebben az esetben teljesen mindegy, hogy mi lesz a rendszer politikai körvonala. A geopolitikai konfrontációt nem feltétlenül fogja megismételni az ideológiai konfrontáció. Ez a konkrét helyzettől függ, és befolyásolhatja a politikai irányvonal verbális megfogalmazását, enyhítve vagy éppen ellenkezőleg, kiélezve a geopolitikai konfrontációt, amely minden körülmények között fennmarad. Anélkül, hogy azt állítanánk, hogy a katonai doktrína végső formulája létezik, a geopolitika meghatározza a határait, amelyek megsértése azonnal teljes társadalmi-politikai válságot és az állam területi szétesését vonja maga után.

8 Még az atlantizmussal való teljes ideológiai egyetértés esetén is az orosz katonai doktrínának az USA-t és a nyugati táborát mint potenciális első számú ellenséget kell meghatározni, és a fegyveres erők egész struktúráját csak erre az elvre kell alapozni. Ez pedig tágabb értelemben befolyásolja Oroszország hazai geopolitikájának általános szerkezetét.

9 Oroszország katonai doktrínájának abszolút eurázsiai jellegűnek kell lennie. Csak ebben az esetben és ebből a szempontból lehetséges Oroszország belső geopolitikájának felelősségteljes elemzése és a kiemelt fejlesztési irányok felvázolása. Anélkül minden elemzés csak az orosz régiók katasztrofális leépülését, területi összeomlást, valamint a pusztítás és a geopolitikai önfelszámolás láncreakcióját jósolná. Elméletileg egy ilyen fordulat nem zárható ki, és az Oroszországi Föderáció jelenlegi "katonai doktrínája", amely az USA-t és a NATO-t nem említi a "potenciális ellenfelek" között, de Oroszország potenciális geopolitikai szövetségesei közé sorolja őket az eurázsiai blokkban, számos okot ad erre. Általánosabb történelmi és földrajzi szempontból azonban ezt az állapotot "átmeneti anomáliának" kell tekinteni, amely hamarosan megszűnik bármelyik politikai rendszerben, egy nehéz átmeneti időszak többleteként. Le lehet írni a "katasztrofák geopolitikájának" foratókönyvét, amely a "történelem földrajzi tengelyének" felbomlási szakaszait emelné ki. De az atlanti tábornak inkább egy ilyen pozícióban kellene érdekeltnak lennie, így természetes, hogy az ilyen modelleket a talassokrata hatalmak geopolitikusai tanulmányozzák. Az orosz geopolitikának, amely eurázsiai, ennek megfelelően a pozitív kilátásokra kell összpontosítania, elemezve a jelenlegi és a jövőbeli helyzetet, a kontinentális és civilizációs dualizmus fejlődésének normális történelmi és geopolitikai törvényei alapján. És ebben az esetben el kell ismerni (még ha jelenleg még nem is), hogy Oroszország "katonai doktrínája" megfelel az általános kontinentális logikának, és szigorú geopolitikai konstansokon alapul.

10 Ezt a következő vita során szem előtt kell tartani.

1.3 Központ és periféria

11 Az ország történelmi központja nem állandó földrajzi érték. Oroszország jelenlegi fővárosa, Moszkva, mind a szláv fővárosok (Kijev, Vlagyimir), mind a csingiz steppei tételsorát örökli. Az erdő és a sztyeppe geopolitikai szintéziseként Oroszország egyszerre két történelmi és geopolitikai hagyományt képvisel, amelyek összessége az orosz út eredetiségének alapja.

12 A szentpétervári időszak szintén területi terjeszkedéssel járt, bár Szentpétervár balti fekvése az állam európai orientációját, "geopolitikai nyugatiasodását" testesíti meg. A pétervári időszakban az orosz területi terjeszkedés kevésbé volt szerves és inkább mesterséges, mint korábban. A szintézis jellege nem volt ennyire nyilvánvaló, bár sok ázsiai és szibériai eurázsiai nép elfogadta a legősibb kontinentális hagyományokból kiinduló "fehér cár" hatalmát.

13 Moszkva földrajzilag a legalkalmasabb Oroszország eurázsiai missziójára. Egyenlő távolságra van az orosz táj sajátosságait alkotó valamennyi nagyobb földrajzi zónától. A sarkvidéki észak, a kelet-európai nyugat, a sztyeppék és szubtrópusi déli területek, valamint a tajga keleti részeinek távolsága megközelítőleg azonos. Ezért "normális" (geopolitikai szempontból) eurázsiai fővárosnak, kontinentális központnak kell tekinteni. Ebben a tekintetben a jelenlegi helyzet általában egybeesik a geopolitikai állandókkal. Moszkva a szívföld természetes fővárosa.

14 Oroszország felületes kartográfiai elemzése azonban azonnal feltár egy bizonyos aszimmetriát ebben a helyzetben. Tény, hogy az Urálon túl (amely azonban a hegység alacsony tengerszint feletti magassága és a hegygerinc mindkét oldalán uralkodó éghajlat homogenitása miatt nem természetes Oroszországon belüli határ) egy meglehetősen homogén tajgaövezet húzódik több ezer kilométer mélyen Szibériába, így Moszkva az egyetlen "európai Oroszország" központja. Ezt a tisztán mennyiségi szemléletet azonban más geopolitikai megfontolások ellensúlyozzák.

15 Először is, Szibériában nincs meg az az éghajlati és domborzati szerkezeti változatosság, amely az uráli Oroszországot megelőzően jellemezte. Ebből a szempontból ez az egész gigantikus tér csupán a keleti táj aránytalan nyúlványa, amelynek léptéke messze meghaladja a tulajdonképpeni Oroszország zónaképét. Így a hatalmas térbeli térfogat tájképi értelemben egy korlátozott klimatikus minőségre redukálódik.

16 Másodszor, demográfiai szinten pontosan ugyanez az aránytalanság áll fenn. Az Urál-hegység mögött a lakosság száma ugyanannyi, mint az európai Oroszország egyes, a természet által kifejezetten elkülönített táji zónáiban.

17 Harmadszor, e régió fejlettsége a kommunikáció, a városok, a hírközlés stb. tekintetében szintén nem hasonlítható össze a térbeli volumenével.

18 Ezért a jelenlegi helyzetben Szibéria geopolitikai szerepe nem tekinthető arányosnak a területével. Ez egy különleges, "tartalék terület", amely az eurázsiai kontinens utolsó "fejletlen" része.

19 Így, figyelembe véve Szibéria különleges tulajdonságait, Moszkva valóban a "történelem földrajzi tengelyének" geopolitikai központjával azonosítható. Megjegyzés: Szibéria (különösen Kelet-Szibéria) fejletlensége volt az, ami miatt Mackinder későbbi műveiben a "Lenföldet", azaz a Léna folyótól keletre fekvő térséget is belevette a sajátos, szigorúan véve nem a Szívföldhöz tartozó geopolitikai képződménybe.

20 Már Spengler is megjegyezte azonban, hogy Szibéria olyan földrajzi tér, amelynek szerepe fokozatosan fog felszínre kerülni, és döntőnek bizonyul majd a történelmi folyamatban. Előre látta, hogy Szibériában különleges és egyedülálló kultúra fog kialakulni, amely véget vet "a

Nyugat hanyatlásának" és "fausti civilizációjának". Ugyanezt az elképzelést támogatták az orosz "ázsiaiak", az eurázsiaiak szélsőséges ága, akik úgy vélték, hogy a Kelet (Ázsia) fontosabb, mint nemcsak a Nyugat, hanem maga Eurázsia is (különösen V. Ivanov és néhány "tychoceanista", Kurt von Beckman a Haushofer-iskolából stb.). Így a távoli jövőben, amely feltételezi Szibéria demográfiai és információs fejlődésének változását, valamint más orosz (vagy európai) régiókkal való egyenlőségét, feltételezhetjük, hogy Moszkva földrajzi helyzete elveszíti központi szerepét, és Eurázsia geopolitikai központja keletre tolódik.

21 De ezen a ponton ez csak egy futurologiai perspektívának tekinthető. (Erről bővebben az Orosz Keletről szóló fejezetben).

22 A központból (Moszkvából) a periférikus orosz területek különböző területeire lehet gerendákat húzni. Ezek a sugarak nem szegmensek, mivel hosszuk nem rögzített. A centrifugális és centripetális erők változó értékkel hatnak a régiókra, számos történelmi tényezőtől függően. Ráadásul a geopolitikai központtól (Moszkva) való fizikai távolságok nem mindig felelnek meg a "geopolitikai távolságoknak". Ezek a távolságok nemcsak a kapcsolatok mennyiségi, hanem minőségi oldalától, a regionális egységek önállóságától, formájától, kulturális és etnikai sajátosságaitól is függnék.

23 Lehetőség van arra, hogy ezeket a középpont felé konvergáló sugarakat négy fő kategóriára vagy "belső tengelyre" redukáljuk:

- 1) Moszkva - Kelet
- 2) Moszkva - Nyugat
- 3) Moszkva - Észak
- 4) Moszkva - Dél

24 Másrészt a megfelelő perifériás terek "zónák" vagy "sávok", amelyek mindegyike sajátos jellemzőkkel és sajátos szerkezettel rendelkezik. Ezeket a sávokat ennek megfelelően "Orosz Keletnek", "Orosz Nyugatnak", "Orosz Északnak" és "Orosz Délnek" lehet nevezni. Az "orosz" meghatározásnak ebben az esetben nem etnikai, hanem geopolitikai jelentése van, hangsúlyozva a régiókat a központi "kontinentális tengellyel", Moszkvával való kapcsolatát.

25 Oroszország "belső geopolitikája" témakörének fő tartalma e négy "perifériás zóna" geopolitikai szerkezetének, valamint az ezeket a központhoz kapcsoló "sugarak" minőségének és jellegének tisztázása lesz. A zónák szerkezetét a következő fejezetekben részletesen tárgyaljuk. A sugarak természetét a legáltalánosabban most már meg lehet vizsgálni.

1.4 A belső tengelyek ("geopolitikai sugarak")

26 Négy geopolitikai sugár köti össze Moszkvát az "orosz úr" perifériájával. Ezek a sugarak különböző tulajdonságokkal rendelkeznek.

27 Két párra oszthatók - egyrészt a Moszkva-Nyugat és a Moszkva-Dél, másrészt a Moszkva-Kelet és a Moszkva-Észak sugarakra.

28 Az első két sugár geopolitikai értelemben "befejezetlen", "nyitott". Ezek egy komplex, jelentős területi volumenű geopolitikai rendszerben gyökereznek, amely elválasztja Oroszország kontinentális tömegét az ideális határtól - a tengerparttól. Oroszország déli és nyugati határai geopolitikai szempontból széles övek, amelyek elválasztják a központi részt a tengerparttól. Ebben a tekintetben ez a két gerenda jelenti Oroszország számára a

legsebezhetőbb területeket, és az egész geopolitikai dinamika e tengelyek mentén rendkívül feszült, összetett és sokszintű és -dimenziós.

29 A Moszkva - Nyugat és Moszkva - Dél tengelyek ötvözik a bel- és külpolitikai szempontokat, hiszen itt magának Oroszországnak - Eurázsianak a régiói simán átmennek más államok ellenőrzése alatt álló területekbe, és ezen államok egy része az ellenkező bolygótömbhöz, a talassokrata táborhoz tartozik.

30 A második két sugár: a Moszkva-észak és a Moszkva-kelet tengely élesen eltér az első kettőtől. Itt Oroszország határa egybeesik a tengerparttal, nincsenek "szomszédos államok", ezért a politikai dinamika ezeken a területeken a belpolitikai kérdésekre korlátozódik. Oroszország geopolitikai határai északon és keleten véget értek. A fő cél pedig ebben az esetben a status quo fenntartása.

31 Ráadásul az óceáni határok miatt az északi és keleti területek a "történelem földrajzi tengelyének" tartalék és jól védett hátsó területei, ahol a geopolitikai és stratégiai átrendeződések további térbeli platformjai mindig létrejöhetnek kritikus pillanatokban.

32 A "Nyugat" és "Dél", valamint az "Észak" és "Kelet" tengelyek közötti különbség nem a történelmi véletlen műve. Maga a földrajzi táj, majd később az egyes régiók etnikai és kulturális térképe olyan mátrixot jelent, amely a politikai történelem során sajátos állami tartalommal töltődött fel. Oroszország nyugati és déli peremvidékein és a szomszédos országok szomszédos területein kultúrák, államok és etnikumok virágzása alakult ki, politikai és szellemi hagyományokkal, államisággal stb. együtt. Ez egy olyan övezet, amelynek egyik oldala a peremvidéken van. Itt a "szeparatizmus" objektív és mesterséges előfeltételeit aktívan fejlesztik, és ez utóbbit a maga részéről a bolygósintű talassokrata stratégiával azonosítják.

33 Oroszország északi és keleti része viszont rendkívül homogén tájegység, és nem sűrűn lakott népek lakják, amelyek nem rendelkeznek fejlett politikai és állami hagyományokkal, vagy amelyek már régen elvesztették a birodalomépítés történelmi kezdeményezését (például az altáji törökök, burjátok stb.). Itt Moszkva szabadon hozzáfér a tengerekhez, de a tengerek minősége nem változik. Rosszul hajózhatóak, hidegek, az év jelentős részében jég borítja őket, a rossz összeköttetések miatt elszakadtak a központi részekről, és kikötőik fejletlenek. Bizonyos stratégiai előnyöket megfelelő hátrányok ellensúlyoznak.

34 Két sugárpár teljes geopolitikai szimmetriát eredményez. Oroszország északi és keleti partvidékének hosszúsága demográfiai dezintegrációval és fejletlen kommunikációval párosul. A nyugati és déli határok szárazföldi, sűrűn lakott, tájilag változatos és jelentős területű, terjedelmes sávokat alkotnak.

35 A központ és a periféria közötti geopolitikai kapcsolatok Oroszországban tehát két típusra oszthatók - tisztán belső tengelyekre, óceáni lineáris határokkal (Észak, Kelet) és félig belső tengelyekre, "sávos" ("zónális") minőségű szárazföldi határokkal (Nyugat, Dél). A "Dél és Nyugat" dinamikája a nemzetközi kapcsolatok, a diplomácia stb. területére való belépést jelenti. Az "Észak és Kelet" dinamikája a belpolitikai kérdésekre korlátozódik. A számszerű geopolitikai megközelítés azonban némileg relativizálja ezt a képet. Ahol jelenleg egy "független" állam van, ott a geopolitikus egy "jövőbeli tartományt" lát, és fordítva, egy adott pillanatban az egyik állam part menti része egy alternatív geopolitikai hatalom (azaz egy új "szuverén" állam) part menti hídfőállásává válhat.

36 A centrumból a periféria felé tartó sugarak, a "kontinentális terjeszkedés impulzusai" állandóan ellentétes hatalmi nyomással szembesülnek. Az atlanti blokk célja Moszkva centrifugális energiájának korlátozása, kihasználva a periférián lévő nemzetek vagy a szomszédos országok "szeparatista" tendenciáit, amelyek alapja a tengerparti területek, amelyek már a talasszokrácia magabiztos ellenőrzése alatt állnak. Délen és Nyugaton ez az ellentét a konkrét politikai valóságban jól megkülönböztethető. Északon és keleten az ellenzék kevésbé egyértelmű és látható. Mindazonáltal létezik az atlantisták stratégiai katonai jelenléte formájában az óceáni parti övezetben (különösen atom-tengeralattjárók). Bizonyos kritikus időszakokban megnyilvánulhat az orosz belügyekbe való közvetlen politikai beavatkozás formájában, és támogathatja (vagy provokálhatja) az etnikai és kulturális kisebbségek szeparatista hangulatát.

2. fejezet

Az északra vezető út

2.1 Elemzési modell

37 A Moszkva - Észak geopolitikai sugár a Jeges-tenger partvonalának teljes hosszában egyetlen középpontból kiinduló sugarak spektrumára oszlik. Így kapjuk meg azt a bonyolult modellt, amelyben három probléma merül fel:

- 1) az északi szektorok egymáshoz való viszonya;
- 2) a központhoz (Moszkva) való viszonyuk;
- 3) kapcsolatuk az orosz úr más régióival (Dél, Kelet, Nyugat).

38 A geopolitikai elemzés egyszerre több ágazatra és kérdésre oszlik. A fő kihívás azonban az, hogy ne veszítsük szem elől "Oroszország belső geopolitikájának" átfogó komplexumát és a tágabb bolygói kontextust, a lehető legnagyobb mértékben figyelembe véve a regionális sajátosságokat és részleteket.

39 A Központ geopolitikai kényszere északon az, hogy a lehető legnagyobb mértékben megerősítse stratégiai ellenőrzését ezeken a területeken. Tekintettel a sarkkör feletti terület ritkaságára és az ott élő népcsoportok fejlett politikai és állami hagyományainak hiányára, a kulturális és politikai szempontok itt háttérbe szorulnak. A partvidék katonai ellenőrzése (katonai, légi és haditengerészeti bázisok), az információcsere, az energiaellátás, valamint az élelmiszer- és lakásellátás válik a legfontosabb szempontokká.

2.2 Az orosz Északi-sarkvidék geopolitikai jellege

40 Az északi területek éghajlati jellege pontszerű letelepedést, nem pedig "bandázást" feltételez. Ebből adódik a központok növekvő szerepe, amelyek döntő szerepet játszanak, és bizonyos mértékig egyenértékűek azzal, amit más területeken "területként" határoznak meg. A "központ" és a "terület" azonossága északon maximális, mivel a köztes területek nemcsak lakhatatlanok, hanem halálosan veszélyesek is - tundra, hideg, települések, utak stb. hiánya.

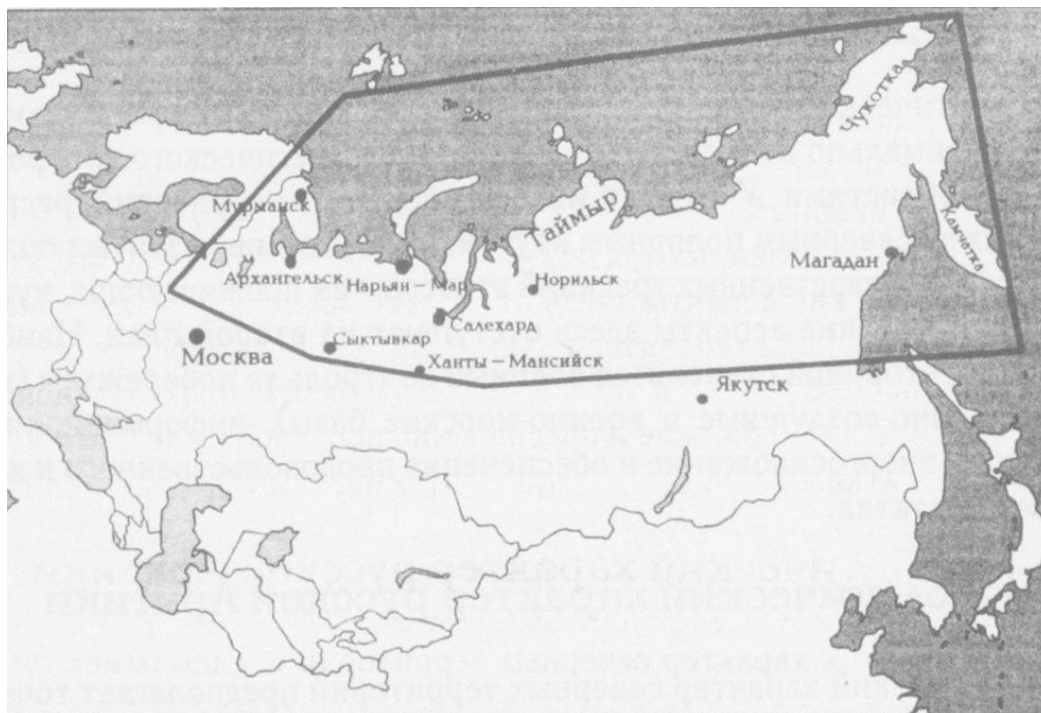
41 Így a geopolitikában az Észak az északi sarkvidéki övezetben elhelyezkedő pontok rendszere, egy meglehetősen egységes térben (éghajlati és domborzati szempontból) elszórtan elhelyezkedő, különálló települések konstellációja. Az északi területek túlnyomó többsége tundra - északi sivatag, gyér növényzettel (zuzmókkal). Ez egy permafrosztos zóna.

42 Az északi tér jellege némileg hasonlít a "vizes elemhez". A területek közötti határoknak gyakorlatilag nincs jelentősége, mivel nem jelent különösebb előnyt egyik vagy másik terület ellenőrzése. Tekintettel a ritkás megtelepedésre, az olajtartalmú népek közötti "nomád verseny" kérdése is automatikusan megszűnik.

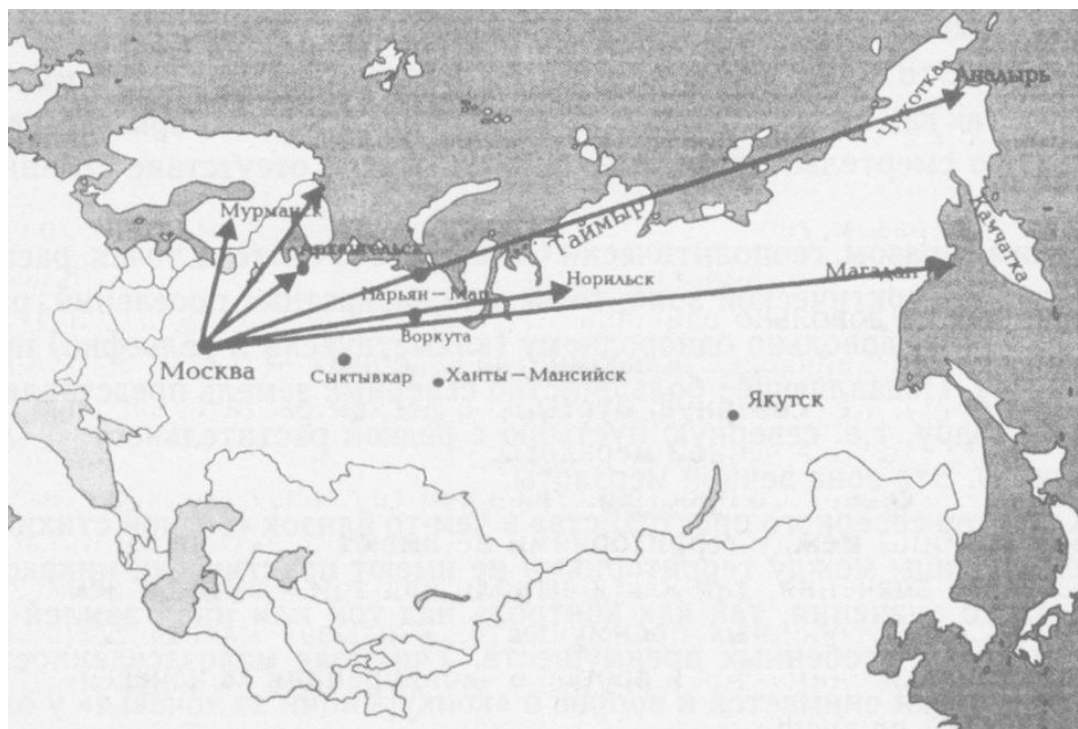
43 Észak lakossága az ősi eurázsiai népcsoportok sokféleségéből áll, amelyek évezredek óta kulturális, migrációs vagy etnikai dinamika nélkül lakják ezeket a területeket. Érdekes módon Oroszország nyugati határának északi része is etnikai vonalak mentén oszlik meg: Észak-Európát - Skandináviát, Németországot, Dániát egészen Angliáig, Írországot és Izlandot "fejlett", indoeurópai eredetű népek (fiatal népcsoportok) lakják, Finnországtól és Karéliától kezdve egészen Csukotkáig az orosz északot olyan népcsoportok lakják, amelyek sokkal idősebbek és archaikusabbak, mint az európai északon élők (ugorok, archaikus törökök és paleoázsiaiak - csukcsok, eszkimók stb.). д.). És a Jeges-tenger partvidéke mentén kelet felé

történő mozgás során az etnoszok archaikus jellege egyre erősödött. A fiatalabb indoeurópaiak (vagy törökök) dinamikus mozogtak Eurázsia leglakottabb részein, hullámokban "költöztették" az autochtonokat észak felé.

23. ábra

24. ábra

1 A sarkvidéki trapéz

2 A "sarkvidéki trapéz" geopolitikai központjai feletti stratégiai ellenőrzés tengelyei.

44 Nyugatról keletre: a karjalaiak és a finnek után (bár aktívan részt vettek a modern történelemben, bár a második szerepekben) archaikusabb nyelvek és komik, majd hantik és mandzsik, dolgánok, ekevenek, és tovább csukcsok és eszkimók. Kelet-Szibéria egy nagy szektorát Jakutföld (Szaha) foglalja el, de valójában a jakutok (a törökök egyik ága) sokkal inkább a sarki északi körtől délre élnek, és a régió északi része szinte lakatlan.

45 Az ugoroktól az eszkimókig az orosz észak térsége megmutatja nekünk a civilizáció történelmi időszeleteit.

46 Az "orosz észak" fogalma egy trapéz, amely Eurázsia egészének körvonalait ismétli. Nyugat felé szűkül, kelet felé szélesedik. Az orosz-finn határon ez a terület körülbelül 10 fokot foglal el a délkörön, Csukotka és Kamcsatka pedig már 20 fokot. Ez a térbeli kiterjedés azonban kevésbé befolyásolja a terület geopolitikai jellegét, és a demográfiai mutatók, a fejlettségi fok, a kommunikáció minősége és a települések gyakorisága szempontjából ez a földrajzilag kelet felé terjeszkedő trapéz tükörképet ad, hiszen az északi szektor "keskeny nyugati szárnya" jobban fejlett és népesebb, mint az ellentétes keleti szárny.

47 Ha Szibéria Oroszország geopolitikai "tartaléka", akkor Észak, és különösen Észak-Szibéria "tartaléka" maga Szibéria, amely Eurázsia civilizációtól legtávolabbi régiója. Ez egy jeges, feltáratlan földterület, amelyet a térképek formálisan leírnak, de amely nem képvisel semmilyen történelmi jelet, és amelynek nincs globális kulturális dimenziója (legalábbis a hozzáférhető múlt előrelátható történelmi határain belül). Ez az álláspont furcsa ellentétben áll azzal a szereppel, amelyet az "észak" játszik számos nemzet mitológiájában. Ott a "nagy őshaza", "az ígért földje", "az ősi paradicsom" minőséget kapja. A történelem adott pillanatában inkább az ellenkezője - hideg, barátságtalan, ellenséges az emberekkel szemben, és elidegenedett tér, ritka foltokban a civilizáció mesterséges helyeivel.

2.3 Észak + Észak

48 Közigazgatásilag a legtöbb északi régió az Orosz Föderáció autonóm területe, kivéve Karéliát, Komit és Jakutföldet, amelyek önállóbb politikai státusszal rendelkeznek (köztársaságok). Politikai szempontból a területek a következőképpen helyezkednek el (nyugatról keletre): Karélia északon és a Murmanszki terület keleten. Arhangelszki terület, Komi Köztársaság és autonóm területei, Jamal-Nyenyec Autonóm Terület, Taimír (Dolgano-Nyenyec Autonóm Terület), Jakutföld északi területei, Csukotka Autonóm Terület, Magadáni Terület, Korjak Autonóm Terület és Kamcsatka.

49 Mindezen területek geopolitikai minőségének hasonlósága elegendő alapot jelent ahhoz, hogy bizonyos integrációs struktúrák alapján valamiféle területi és stratégiai blokkot alkossanak. Mindezek a területek tipológiailag hasonló problémákkal küzdenek, fejlődésük azonos pályát követ. Ez a természetes hasonlóság, amely még a legfelületesebb geopolitikai elemzésben is olyannyira szembeűnő, azt mutatja, hogy némi konszolidációra van szükség. Ennek a konszolidációnak, egyfajta "sarkvidéki szárazföldi paktumnak" több szintje lehet, a spirituális és kulturális szintektől a gyakorlati és gazdasági szintekig.

50 Egy ilyen paktum általános irányai már az elején felvázolhatók.

51 Kulturális alapja lehet egy tisztán eurázsiai elmélet, amely a hagyományos civilizációt a társadalmi struktúra pozitív modelljeként gondolja újra, amely megőrizte a kozmikus arányok emlékét. Ez azt jelenti, hogy az északi népek archaizmusa (fejletlenség, elmaradottság, primitívség stb.) nem mínusz, hanem szellemi plusz. Az ősi etnikumok nemhogy nem

"átnevelhetők" és nem illeszthetők be a "modern civilizációba", hanem épp ellenkezőleg, megkövetelik, hogy létezésük feltételei a lehető legnagyobb mértékben megfeleljenek hagyományaiknak. Az e hagyományok iránti törődést pedig részben az államra kell átruházni, mivel az állam igyekszik biztosítani magának a stratégiai ellenőrzést e területek felett.

52 Ezzel párhuzamosan figyelembe kellene venni az északnak mint az emberiség legrégebbi hazájának "mitológiai" aspektusát, és az "észak szellemi újjászületésének" projektje ekkor méltó történelmi dimenziót kapna. Itt kell hangsúlyoznunk a sarkvidéki év szezonális sajátosságait - a sarkvidéki napot és éjszakát, amelyeket a hinduk és az ókori perzsák "istenek napjának" tekintettek. A sarkvidéki körülmények között való létezés (amely az egész északi Euráziában közös) az embert a különleges kozmikus ritmus feltételei közé helyezi vissza. Innen ered a sarkvidéki zónák spirituális és terápiás értéke.

53 Az összes északi központ erőfeszítéseit egyesítenünk kell anyagi szinten és különösen a délről bevándorlók, azaz az oroszok többségének létfeltételei tekintetében, a városok és települések optimális modelljeinek kidolgozásában, figyelembe véve az éghajlati sajátosságokat. Az adott szempontból a legújabb technológiák alkalmazására van szükség - nem hagyományos energiaforrások (napenergia, szélenergia stb.), építési know-how a permafroszthoz, kommunikációs és közlekedési rendszerek, a régiók közötti légi közlekedés fejlesztése stb. A kezdeti projektnek az általános sarkvidék-fejlesztésnek kell lennie, egy egységes és leghatékonyabb formula kidolgozásával, amely lehetővé tenné a települések lehető legrövidebb időn belüli modernizálását, és dinamikusabbá és összekapcsoltabbá tenné létüket.

54 Tekintettel a probléma fontosságára, logikus lenne a megoldást magukra az északi-sarkvidéki régiókra bízni, biztosítva a projekt egészének állami támogatását a központból. Az északiaknak maguknak kell kidolgozniuk egy "sarkvidéki formulát".

55 Mivel Észak Oroszország geopolitikai "tartaléka", régióinak fel kell készülniük a délről érkező esetleges aktív migrációra. A probléma másik oldaláról van szó - az északi területek újratelepítéséről. A demográfiai folyamatok miatt előbb-utóbb szükségessé válik, és jobb, ha már most elkezdjük megteremteni ennek strukturális feltételeit.

56 A katonai szempont külön figyelmet érdemel. Észak Oroszország óriási stratégiai katonai zónája, legfontosabb biztonsági övezete. Számos rakéta- és stratégiai légi bázis található itt; Murmanszk és Arhangelszk Oroszország legnagyobb haditengerészeti bázisai. Ez a helyzet nem a két tábor közötti ideológiai szembenállás következménye a hidegháború idején. Észak katonai értelemben vett stratégiai fontossága mindenképpen megmarad Oroszország számára, hiszen Eurázsia, a szívszög érdekeinek tiszteletben tartásáról van szó. Az észak-oroszországi katonai jelenlét jelentősége az orosz fegyveres erők kontinentális struktúrájából és abból a természetes felfogásból ered, hogy a "tengeri erővel" szemben álló kontinentális tábornak tekintik magukat. Ezeknek a katonai objektumoknak a fő jelentése a part menti övezet védelme az esetleges tengeri és légi invázióktól, valamint szükség esetén az amerikai kontinens elleni nukleáris csapás biztosítása az Északi-sarkon keresztül. Ez a legrövidebb távolság Oroszországtól az Egyesült Államok területéig. Ugyanezen okból kifolyólag ez a terület a rakétavédelem fejlesztésének kiemelt területe.

57 Jelenleg az északi ország adja Oroszország teljes ipari termékének nagy százalékát. Ez nem veszi figyelembe a katonai-ipari komplexumban betöltött központi jelentőségét. Számos ásványi anyagot, sót, nikkelt stb. főként északon bányásznak. - főként a sarkvidéki területeken

termelik ki. De hatalmas szakadék tátong Észak ipari fejlődése és a fejlődés más területein tapasztalható lemaradás között. A geopolitikai logika a helyzet aktív kiegyenlítését követeli meg. És a legmegfelelőbb, ha ezt az Északi-sarkvidéki Paktum keretében tesszük. Ebben az esetben ki kellene jelölni Észak fővárosát (vagy több fővárost), ahol a szellemi és technológiai potenciál, valamint a fő gazdasági, pénzügyi és mérnöki mozgatórugók összpontosulnának. Ez jelentős függetlenséget biztosítana Északnak a központtól, az ügyek ellenőrzésétől való mentességet, tartalékokat a rugalmas regionális fejlődéshez és a gyors ipari és gazdasági reakciókhoz.

58 Mindezen szinteken egyértelmű az északi integráció szükségessége. Ez spirituális, etnikai, kulturális, katonai, stratégiai, ipari, társadalmi és pénzügyi szempontból egyaránt fontos. Az ilyen többszintű integráció (amely potenciálisan még mindig létezik) eredménye egy teljesen új geopolitikai valóság megteremtése lenne, ahol az autonómia és a regionális önállóság jelentős növekedése nem gyengítené a központtal való stratégiai kapcsolatot. Észak fejlesztése lenne a jövő útja, amely hosszú távon egy teljesen új (geopolitikai alapú) úrfelfogás ugródeszkája.

59 Észak kopár sivatagból visszaváltozna sarkvidéki paradicsommá, megerősítve a kontinens bolygó súlyát, és megteremtve az "eurázsiai jövő" társadalmának modelljét, amely a hagyomány és a fejlődés, a gyökerekhez való hűség és a technológiai modernizáció ötvözésén alapul.

2.4 Észak + központ

60 Az észak (Észak + Észak) geopolitikai elemzésének első megközelítése a "sarki trapéz" egyetlen összefüggő, önálló térbeli alakzatnak tekinthető régióvá való szétválasztásán alapul. Az ilyen északi látásmód lehetővé teszi, hogy kidolgozzuk fejlődésének legrugalmasabb modelljét, mivel a legstabilabb geopolitikai konstrukció az, amely önellátó, (korlátozott értelemben) autonóm elemekből áll. De még az ilyen viszonylagos autarkia is megkövetel bizonyos területi léptéket. Az orosz Észak "trapéza" minden szükséges feltételnek megfelel ahhoz, hogy egy független oroszországi "nagy térré" alakuljon. Ezen túlmenően az ilyen integrációs autonómia nagymértékben kompenzálhatja az állam számára elkerülhetetlen stratégiai centralizmust.

61 A második geopolitikai megközelítés a központ-észak tengely rendszerszintű működésének elemzése. Ez a tengely volt, és sok tekintetben még ma is az egyetlen és fő tengely az északi területek közigazgatási szervezésében. Egyes északi régiók és központok közvetlenül Moszkvának voltak alárendelve, amely e területek fejlődésének minden fő irányítója volt. Az ilyen egyértelmű centralizmus nem tette lehetővé az északi ország belső geopolitikai potenciáljának leghatékonyabb módon történő fejlesztését, tudatosan tette egyoldalúvá a régiók specializálódását, és az egész ország léptékére orientált. Ez lehetővé tette a szigorú centralizmus rendszerének fenntartását, de jelentősen akadályozta a belső lehetőségek feltárását.

62 A geopolitikai logika azt sugallja, hogy a központ és a periféria (és a mi konkrét esetünkben Moszkva - Észak) közötti kapcsolatot szándékosan két összetevőre kell osztani:

- 1) szigorú centralizmus a makropolitika és a stratégiai alárendeltség területén;
- 2) a belső képességek maximális felszabadítása a maximális kulturális és gazdasági autonómia révén.

63 Más szóval: stratégiai centralizmus + kulturális és gazdasági regionalizmus.

64 E geopolitikai szerepmegosztás leghatékonyabb modelljének kidolgozása érdekében ismét felmerül az "északi főváros" kérdése, amely a központ és az összes régió közötti közvetítő instancia szerepét tölthetné be. A bázisok, katonai egységek, kikötők stb. összes katonai kapcsolata erre a pontra futna össze. Emellett létezhetne az "Észak Kormánya", a "sarki trapéz" minden részének politikai koordinációjának rugalmas, Moszkvának közvetlenül alárendelt, de az egész Észak nevében eljáró, közvetlenül Moszkva előtt álló instanciája. Ez lehetne az "északi népek parlamentje" és a megfelelő végrehajtó struktúrák. A legfontosabb a katonai vezetés és a regionális képviselők közötti összhang megteremtése lenne, mert a centralista stratégiai irányítás kéz a kézben járna az északi területek regionális akaratának kifejezésével. Moszkva katonai képviselőjének és az "északi népek" civil képviselőjének tandemje egy ilyen geopolitikai fővárosban ideális prototípusa lehetne a leghatékonyabb és legoperatívabb, rugalmas és az eurázsiai térség központi szerveződéséhez szorosan kapcsolódó szervezetnek. Így az északi népek közötti interetnikus és kulturális feszültségek az ilyen integrációs folyamat során történelmi és földrajzi okokból - töredékes és mozaikos település és nem számos etnikum - minimálisak lesznek.

65 Északon kell tesztelni a térnek ezt a pusztán geopolitikai előfeltételeken alapuló újjászervezési modelljét. Ebben az esetben minden feltétel adott egy ilyen projekthez: az összes északi régió Oroszországhoz tartozik, területi és demográfiai széthúzás, az ipari és gazdasági rendszerek sürgős átalakításának szükségessége, amelyek egy része kiesett a nemzeti "munkamegosztás" általános rendszeréből, demográfiai válság, kritikus helyzet az északi népekkel, az energiaellátó rendszerek és a kommunikáció hanyatlása, a hadsereg szükséges reformja stb.

66 Moszkva és Észak viszonya közvetlenül függ az északi régiók általános integrációjától egy egységes blokkba, és még egy okból. - Oroszország szélességi földrajzi szerkezete szélességi földrajzi szerkezetű, a párhuzamos mentén húzódik. Fejlődésének fő tendenciái a szélességi irány mentén haladnak. Az orosz állam a szélességi körök mentén elhelyezkedő terek integrációjára épült. Ezért az Oroszországon belüli fő kommunikációs és kommunikációs rendszereket ennek a modellnek megfelelően alakították ki. Különösen nyilvánvalóan a szélességi folyamat fejeződött ki Szibéria fejlődésében és az "áttörésben az óceán felé". Ezért Oroszország belső szerkezetének stabilitása közvetlenül a szélességi integráció teljességétől és dinamikájától függ. Ha Oroszország egészét tekintjük, akkor a kontinentális stratégiai teljességéhez az észak-déli tengely mentén történő fejlődésre van szükség. Ez mindenekelőtt a határain túli terjeszkedésre vonatkozik, mivel a tér bármely vertikális geopolitikai szerveződése a stratégiai autarkia maximális fokát biztosítja. De Oroszországon belül egy ilyen teljes autarkia teljesen ésszerűtlen. Itt éppen ellenkezőleg, ragaszkodni kell a lehető legnagyobb stratégiai centralizmushoz, a regionális területek és a Központ közötti kapcsolathoz. Ezért megfogalmazható a geopolitikai törvény: Oroszországon belül az integrációs tengely - Nyugat-Kelet, Oroszországon kívül az Észak-Dél tengely az elsődleges. (Ezt a törvényt árnyaltabban a következőképpen fogalmazzák meg: az Oroszország és az oroszok által etnikailag és politikailag szorosan ellenőrzött területek szélességi integrációt igényelnek, míg az Oroszországon belüli, más etnikai csoportok által tömören lakott, a politikai szeparatizmus történelmileg rögzült hagyományaival rendelkező területek a meridián tengely mentén történő integrációt igényelnek.) A délkör mentén való dinamika függetleníti a politikai egységet a bal és jobb oldali szomszédaitól. Az ország egésze számára szükséges, de az ország egyes ágazatai számára szükségtelen. A párhuzamos dinamika ezzel szemben

mereven összeköti a központot a perifériával; hasznos az állam belső politikai szerveződése szempontjából, de konfliktusokhoz és egyensúlytalanságokhoz vezet az államok közötti szinten.

67 E szabályszerűség alapján ragaszkodnunk kell az északi régiók szélességi integrációjához, figyelembe véve az azonos éghajlati és domborzati zónához való tartozásukat, és nem pusztán földrajzi (sőt egyes esetekben etnikai) közelségüket más (déli, keleti vagy nyugati) régiókhoz. Észak széles körű egyesítése elősegíti kulturális és gazdasági fejlődését, de megakadályozza, hogy megteremtse a potenciális politikai és stratégiai szuverenitás előfeltételeit. Csak egy ilyen struktúra oldaná meg a centrum-periféria problémákat a geopolitikai szempontból lehető legpozitívabb módon.

2.5 A finn kérdés

68 Az egyetlen nemzetközi probléma, amely az orosz északhoz kapcsolódik, Karélia (és Finnország) problémája. A karjalai etnikum közel áll a finn etnikumhoz, és kulturális és történelmi egység köti össze vele. Ha a szélességi integráció logikájából indulunk ki, a karéliai kérdés első látásra anomáliának tűnik. Itt két megközelítés lehetséges.

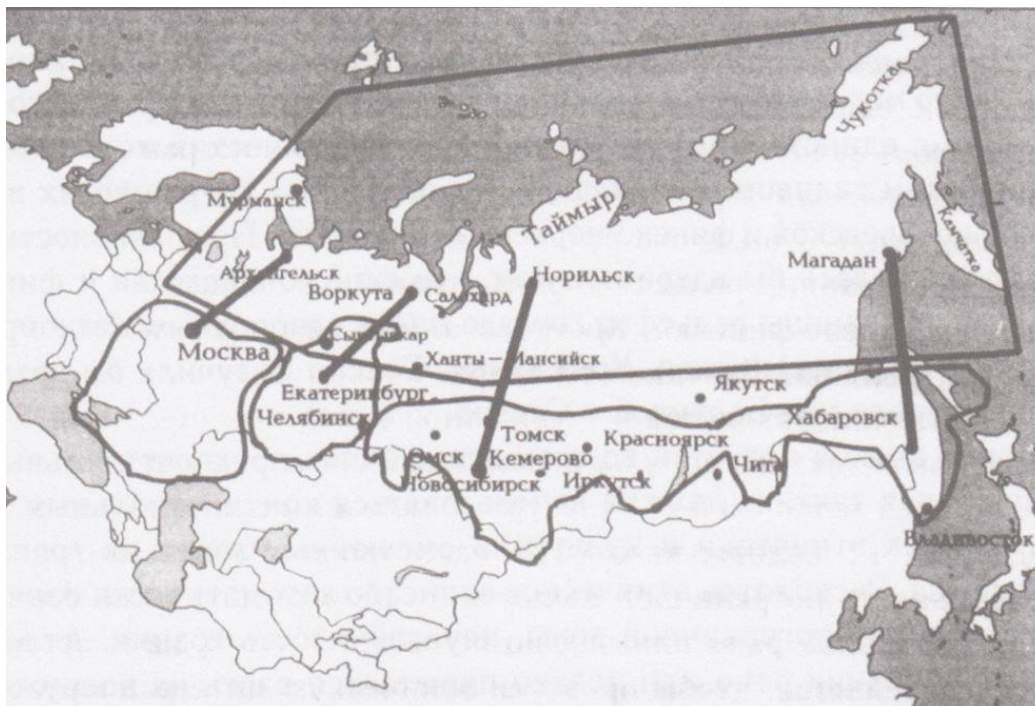
69 Az első a karjalai-finn határ abszolutizálása a geopolitikában, és azt javasolja, hogy a Karjalai Köztársaság az észak-déli tengely mentén integrálódjon az Onega-tó és a Ladoga körüli őshonos orosz régiókkal. A fejlődés ilyen vektora természetellenes, és csak a legrosszabb esetben szabad folyamodni hozzá, mivel az etnikai egység mesterséges megtörése a pusztán politikai határ adminisztratív vonalán soha nem fog geopolitikai stabilitást adni a régióknak. A helyzetet súlyosbítja az a tény is, hogy a karjalai-finn határ többnyire erdő és mocsaras terület, és meglehetősen hosszú; egy ilyen határ megbízható védelme rendkívül nehéz, nehézkes és költséges.

70 A második megközelítés egy karjalai-finn geopolitikai övezet létrehozását javasolja, amely kulturálisan és részben gazdaságilag egységes, de az eurázsiai központ stratégiai pillérét képezi. Az európai nyelvekben létezik a "finnugorizáció" kifejezés. Névlegesen semleges államként értelmezik, amely kapitalista gazdasággal rendelkezik, de stratégiaileg a Szovjetunió felé hajlik. Finnország mint állam rendkívül instabil és korántsem autark entitás, amely természetesen és történelmileg Oroszország geopolitikai terének része. Ez története különböző pontjain nyilvánult meg. A központ választhatta volna a karjalai-finn unió széles körű autonómiáját, azzal a kizárólagos feltétellel, hogy a Botteni-öböl stratégiai ellenőrzése és az eurázsiai határcsapatok telepítése a finn-svéd és a finn-norvég határon történik. A határ a felére csökkenne, mivel a finn-svéd és a finn-norvég határ sokkal kevésbé egybeeső domborzatú és könnyen átjárható, mint a karjalai-finn határ. Emellett Oroszország lehetőséget kapna arra, hogy északról ellenőrizze a Balti-tengert.

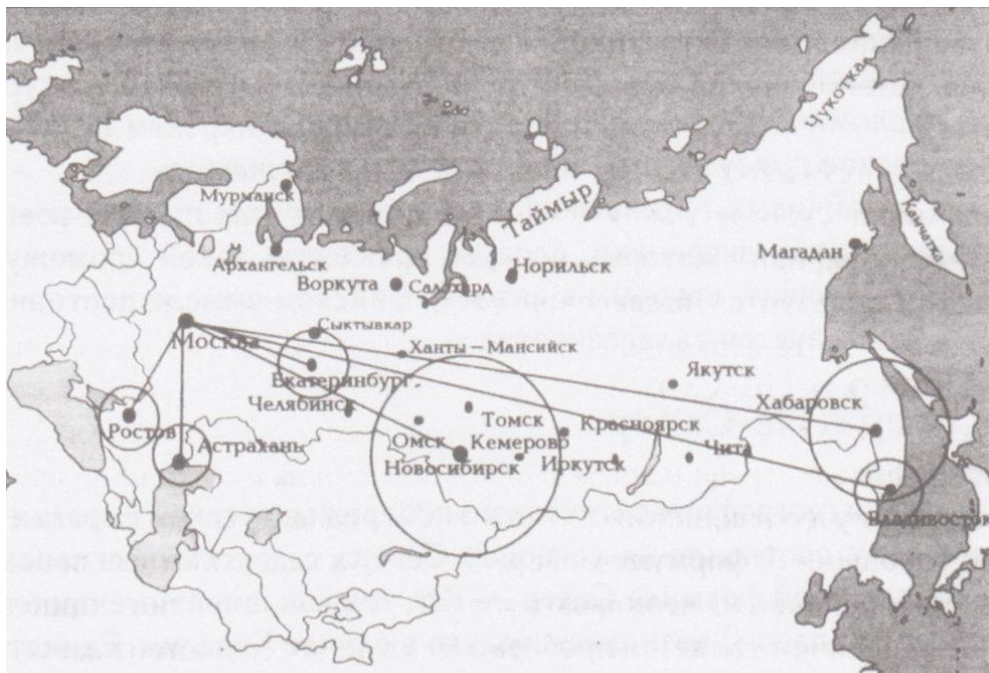
71 A második megközelítés minden szempontból előnyösebb, és ez az a taktika, amelyet a kontinentális központnak az állam határain fekvő valamennyi etnikailag és kulturálisan vegyes területen alkalmaznia kell. A széttöredezett etnikai egység automatikusan instabil határövezetet, instabil határt jelent. Az atlanti ellenfél előbb-utóbb megpróbálja majd kihasználni ezt a tényt, hogy saját céljaira - azaz a peremvidék feletti ellenőrzésének megerősítésére és a központi terület gyengítésére - etnikai integrációt hajtson végre. A kontinentális hatalmaknak ezért aktívan és offenzív módon hasonló taktikát kellene alkalmazniuk, és nem kellene félniük attól, hogy a stratégiai jelenlétért és politikai lojalitásért cserébe kulturális és akár gazdasági szuverenitást engedjenek át a határ menti népeknek.

72 Ha a stabil határokat nem lehet közvetlen katonai vagy politikai terjeszkedéssel elérni, akkor egy átmeneti rugalmas opciót kell alkalmazni, amelyet az eurázsiai ellenes értelemben a talassokrácia folyamatosan és sikeresen alkalmaz.

25. ábra

26. ábra

1. A sarkvidéki trapézoidot az " orosz Szipériával", az Urállal és Közép-Oroszországgal összekötő tengelyek.
2. Az " orosz Kelet" fő geopolitikai vektorai.

2.6 Észak és nem észak

73 Az orosz eurázsiai sarkvidéki partvidék földrajzának sajátossága az északi régiók más régiókkal való korrelációjának problémáját leegyszerűsített Észak - Dél képletre csökkenti, mivel a szélességi problémák (nevezetesen a Nyugattal) csak Karélia esetében merülnek fel. Az egyetlen kivétel Jakutföld problémája, amely itt külön áll, mivel Jakutföldön a politikai szeparatizmusnak rendkívül mesterséges, de mégis történelmileg rögzült hagyománya van. Ez a szempont tükröződik Mackinder későbbi eurázsiai osztályozásában is, ahol kiemelte Lenföldet, "a Léna folyó földjét", és Jakutföld (Szaka) a régió tengelye, amely a Lappföldi-tengertől a déli Amur-vidékig és az Altajig húzódik. Jakutia esetét azonban külön kell kezelni.

74 Kezdjük az északi trapéz nyugati részével. A Kola-félszigetet, Murmanszkot és a Karéliai Köztársaságot különböztetik meg. Finnországgal együtt mindez egyetlen földrajzi és geopolitikai ágazatot alkot, amelyet a leghatékonyabban lehetne integrálni egy független és teljes rendszerbe, ahol Murmanszk régió és maga Murmanszk stratégiai prioritást és katonai döntési központ minőséget kapna, a karjalai-finn térség pedig szélesebb körű kulturális és gazdasági szuverenitást kapna. Ebben az esetben a Murmanszki területet ki lehetne terjeszteni Finnország északi régióira, Finn Lappföldre. A Murmanszk (Moszkva stratégiai vetülete) és a karjalai-finn térség közötti egyensúly a kontinens eurázsiai szemléletének konkrét kifejeződése lenne, az "új finnesítés" példája a hidegháború utáni környezetben.

75 Ennek a tömbnek a további déli irányú mozgását az orosz Nyugatról szóló fejezetben tárgyaljuk. Meg kell jegyezni, hogy ebben az esetben mindenképpen a Murmanszk-Moszkva tengely lesz a fő stratégiai tengely.

76 Következő: Arhangelszki terület. Itt kivételt kell tennünk az általános szabály alól, és hangsúlyoznunk kell az integráció fontosságát nemcsak az észak-északi szélesség mentén, hanem a hosszúsági kör mentén is. A helyzet az, hogy az Arhangelszki terület szigorúan Oroszország közép-európai része felett helyezkedik el, és ezért ennek a függőleges szektornak - a Fehér-tengertől a Fekete-tengerig - Oroszországgal szembeni esetleges szuverenitásának gondolata kizárt, mivel ez a régió maga Oroszország. Ezért Arhangelszk és az Arhangelszki terület olyan stratégiai helyzetben van, amely a legjobban megfelel az északi stratégiai integráció elvének a központ érdekében. A Moszkva - Arhangelszk tengely az egyetlen a hazai "geopolitikai sugarak" egész sorában, amely nem csupán katonai és stratégiai konstrukció. Itt maximális és diverzifikált integrációt kell elérni a déli országrészekkel, egészen Moszkváig, hogy megpróbáljunk zökkenőmentes átmenetet teremteni a Vologda régió (viszonylag) sűrűn lakott területeiről a Pomorje pontszerű településeihez. Az orosz lakosság északra történő migrációjának, aktív fejlesztésének és átalakításának Arhangelszkből kell kiindulnia. Ez a legnagyobb kikötő a legelőnyösebb helyzetben van az összes többi északi településhez képest, ezért logikus, hogy Arhangelszk legyen a "sarkvidéki paktum fővárosa". A Moszkva - Arhangelszk tengely fejlesztésének átfogónak és prioritásrendszernek kell lennie. Az egyetlen (északi) meridián integrációjának minősége és dinamikája fogja meghatározni az Északi-sarkvidéki Paktum egészének kompetenciáját és hatékonyságát.

77 Keleten két közigazgatási egység, a Nenyec Autonóm Körzet és a Komi Köztársaság tartozik az északi zónához. E területek egymás közötti integrációja nem áll ellentmondásban, különösen a Nenyec Autonóm Körzet kis népességszámát figyelembe véve. Arhangelszk közelsége lehetővé teszi a régió aktív és kiemelt fejlesztését az átfogó projekt keretében. Különösen fontos Novaja Zemlja és Ferenc József-föld fejlődése. Ezek a sarkvidéki területek

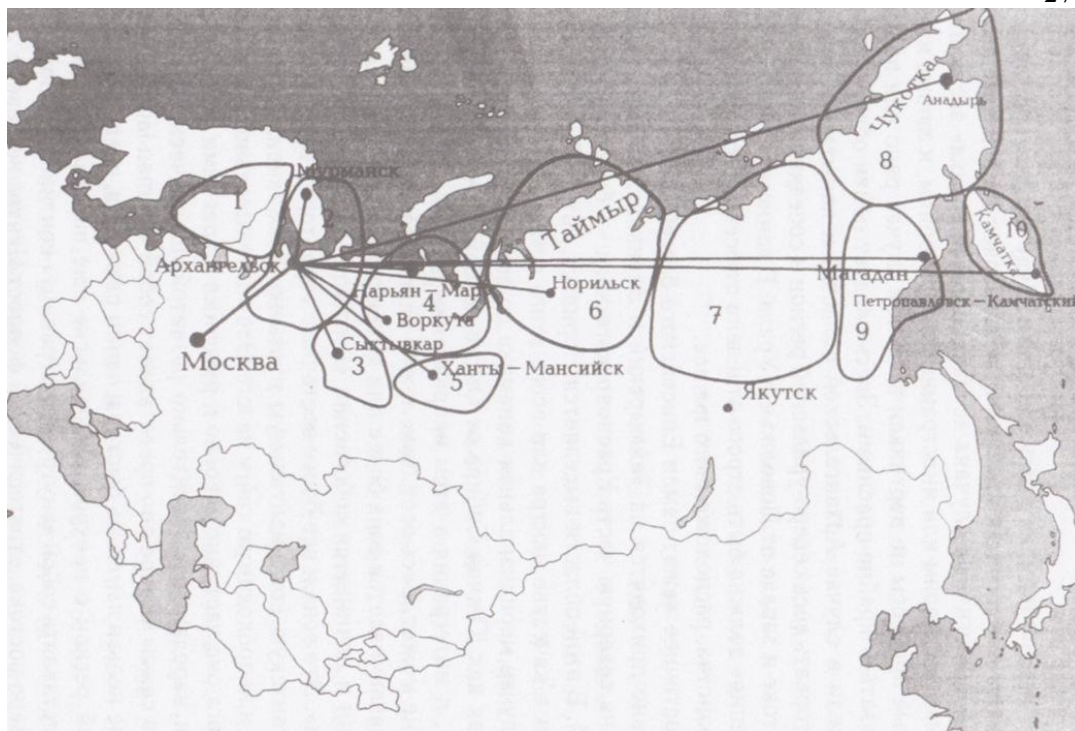
óriási stratégiai jelentőséggel bírnak az interkontinentális konfrontáció összefüggésében. Ezek az orosz területek vannak a legközelebb a sarkvidékhez, és így az Egyesült Államokhoz, és katonai és stratégiai bázisként használják őket. Karéliához és Murmanszkhoz hasonlóan a legészakibb területeket főként a katonaság ellenőrzi, míg délen a polgári közigazgatás fejlettebb. A régió egészének központja Vorkuta körül van, ahol a fő kommunikációs és közlekedési útvonalak találkoznak.

78 Vorkuta egy nagy ipari és stratégiai központ, amely közel fekszik a Jamalo-Nyenyec régióhoz, amelynek nincs hasonló méretű központja. Ezért Vorkuta a Kara-tenger partvidékének hatalmas területét ellenőrizhette a Jenyiszej torkolatáig és az Ob torkolatáig. Ezen a területen a Jamalo-Nyenyec Okrug földrajzilag közel van a Hanti-Manszjisz Okrughoz, és mindkettő ugyanannak a geopolitikai szektornak a része.

79 Hangsúlyozni kell, hogy az "Északi pálya" déli határa a Komi Köztársaság esetében nagyon fontos geopolitikai jelentőséggel bír. Ebben az esetben az észak-uráli régió integrációs folyamatai az Ural többi részével (és az Észak-Volgával) nemcsak ésszerűtlenek, hanem öszintén szólva károsak is, mivel délnyugatra (a Komi-Permjaki körzet mögött) Tatárföld található, ahol a szeparatista tendenciáknak hosszú történelme van. Az orosz területek közepén elhelyezkedő Tatárföld nem veszélyes, de minden hasonló esetben a "szeparatista logika" arra készíti bennünket, hogy a tengerek vagy idegen területek felé keressük a kijáratot, és minden vertikális integrációs folyamat ebben az esetben előbb-utóbb rendkívül veszélyes lehet. Itt az ellenkező utat kell járni (inkább, mint az Arhangelszki terület esetében), és meg kell próbálni a lehető legjobban elszigetelni az észak-uráli régiót és a szomszédos keleti és nyugati szektorokat a Volgától és az Uráltól. Ebben az esetben az "északi trapéziumot" szigorúan el kell különíteni a tőle délre eső kontinentális terektől.

80 Még keletebbre fekszenek a Jenyiszej-medence területei, amelyek közigazgatásilag a Taymyr és Evenk autonóm körzetekhez, valamint a Krasnojarszki terület északi részéhez, az egykori Turuhán területéhez tartoznak. Norilszk kiemelkedik ebből a térségből, amelyet az egész gigantikus régió központjaként lehetne meghatározni. Ebben az esetben az észak-déli tengelyen történő meridián-dinamika nem kizárt, mivel Dél-Szibériát Omszktól a Bajkálig sűrűn lakják oroszok, és az integráció ebben az irányban nem lenne túl veszélyes. Mindez a tömb azon a köztes területen fekszik, ahol a többé-kevésbé egyenletes területrendezés zónája véget ér, és ahol valójában Macinder "Lenalandja", "senki földje" kezdődik. Ez a zóna és az összes keleti terület egy hatalmas kontinentális sivatagot, északon élettelen tundrát, délen pedig járhatatlan tajgát jelent. Ez a "potenciális tér". Déltől részben oroszok és ősi török-mongol népek fejlesztették ki, viszonylag fejlett politikai kultúrával. De maga az északi rész "emberlakta terület". A helyzetet nem lehet gyorsan és rövid időn belül megváltoztatni, ezért ez a hatalmas régió, amelynek központja Norilszk, továbbra is a szárazföldi Oroszország "belső határa" lesz északkeleten, és a központ stratégiai előőrse északon. Ebből logikusan következik különösen Norilszk fejlesztésének szükségessége, amely rendkívül fontos geopolitikai jelentőséggel bír. Az északi Taimyr (és az Észak-Föld-sziget), valamint a déli Jenyiszej-medence feletti ellenőrzés funkcióját látja el, és egyben kiindulópontja a Központ kevésbé kiterjedt, azaz pontosabban, szűkebb értelemben vett ellenőrzésének Eurázsia "messze északkeleti" része, Lenföld felett.

27. ábra

Az "orosz észak" geopolitikai ágazatai: 1 Karéliai-Finnország 2 Arhangelszk (elsőbbséget élvez a központtal szemben) 3 Szytyvkar 4 Vorkuta 5 Hanti-Manszijszk 6 Taimir (Noriljszk) 7 Észak-Jakutföld (elkülönül Jakutföld többi részétől) 8 Czukotka 9 Magadan 10 Kamcsatka

81 Mackinder Lénaföldje Jakutföldet, Czukotkát, Kamcsatkát és a Magadáni területet foglalja magában. Habarovszki terület. Amur-vidék és Primorszkij Krai, Szahalin-sziget és a Kuril-szigetek. Az egész tér két geopolitikai területre oszlik - egyrészt az "Északi trapézium" egy töredékére, másrészt Dél-Jakutiára, az Amuri területre, Primorszkij Krajra és Habarovszk Kraj déli felére. Mindkét terület minőségileg nagyon különböző. A déli rész, különösen az Okotszki-tenger és a Japán-tenger partvidéke viszonylag sűrűn lakott, ősi politikai hagyományokkal rendelkezik, és meglehetősen aktív eurázsiai népcsoportok otthona. A műszaki fejlettség és az éghajlati viszonyok tekintetében ez a déli szektor Dél-Szibéria meghosszabbítása.

82 Ennek pontosan az ellentéte a Lenaland északi része. Ez Eurázsia legfejletlenebb és "legvadabb" része, egy óriási szárazföldi réteg, kezdetleges infrastruktúrával és szinte lakosság nélkül. A régió egyetlen nagy központja Magadan, de ez egy kikötő, amely rosszul kapcsolódik a Kolyma, Észak-Jakutia hatalmas kontinentális kiterjedéséhez. A csukotkai Anadyr nem a szó szoros értelmében vett központ, és nincs kapcsolata a kontinenssel. Ez az ágazat egy különálló anyaország, amelyet ragyogóan védenek a tengeri határok és gazdag ásványi anyagokban, de ennek ellenére teljesen fejletlen és fejletlen, potenciális állapotban van. Szibériának ez a része kikerül a történelem keretei közül, és Spengler jövőkutató jóslata az "eljövendő szibériai civilizációról" nagyobb mértékben erre vonatkozik. Az Óvilágnak ez az egyedülálló ágazata, amely még nem szólalt meg a civilizációk történetében, és még nem bizonyította geopolitikai funkcióját.

83 A régió ilyen elmaradottsága az úgynevezett "potamai civilizációs elmélet" alapján magyarázható, amely szerint a régió kulturális fejlődése sokkal gyorsabban megy végbe, ha a fő folyók nem párhuzamosan futnak egymással, hanem keresztezik egymást. Szibéria

(különösen Kelet-Szibéria) klasszikus példája ennek az elvnek, mivel az összes nagy folyó ugyanabban az irányban folyik, anélkül, hogy kereszteznék egymást. A fejlődésben való lemaradás azonban nem pusztán negatív jellemző. A történelmi lemaradás segít felhalmozni (más területek és nemzetek történelmének racionális megértése alapján) a legfontosabb történelmi tapasztalatokat. Bizonyos körülmények között ez lehet a kulcsa a példátlan emelkedésnek.

84 Lenföld északi felét tisztán földrajzi szempontból egységes geopolitikai komplexumnak kell tekinteni. És itt egy nagyon fontos kérdés merül fel. Milyen központ körül alakulhat ki ez a jövőbeli geopolitikai egység? Milyen orientációhoz fog igazodni? Maga az a tény, hogy Makinda kételkedik abban, hogy Lenföldet be kell-e vonni a "történelem földrajzi tengelyébe", vagy sem, a helyzet alternatív megoldásainak lehetőségére utal. Elég, ha a kontinentális stratégia erre az ágazatra összpontosít.

85 Nyilvánvaló, hogy a cél legfeljebb az, hogy ezt a területet a központ (Moszkva) ellenőrzése alatt álló "sarkvidéki paktumba" vonják be, és az északi övezet más, másodlagos központjaival hozzák összefüggésbe. Itt azonban két akadály merül fel:

- 1) a régió központjában nincs olyan jelentős stratégiai pont, amely köré integrációs rendszereket lehetne építeni;
- 2) Jakutföld (Szaha Köztársaság) tengelyirányú helyzete ebben a régióban, amelyet különösen bonyolít a jakutok névleges, de történelmileg rögzült "szeparatizmusa".

86 Ebben az esetben válik először igazán drámaivá a "sarkvidéki trapéz" északi felének és a Délnek a kapcsolata, hiszen Jakutföld olyan stratégiai fekvéssel rendelkezik, amely minden előfeltételt biztosít ahhoz, hogy önálló, Moszkvától független régióvá alakuljon. Ezt a köztársasági területek hosszú partvonala és meridiánszerkezete, valamint a többi szibériai régiótól való technikai elszigeteltsége biztosítja. Bizonyos körülmények között Jakutföld az atlanti stratégia fő bázisává válhat, ahonnan kiindulva a talasszokrácia átstrukturálja Eurázsia csendes-óceáni partvidékét, és megpróbálja azt klasszikus peremvidékké alakítani, a "tengeri hatalom" alvállalkozójává. Az atlantisták fokozott figyelmé a csendes-óceáni térségre és Lenföldnek Mackinder által történő, nagyon is jelzésértékű külön kategóriába sorolása, majd ennek a területnek a rinlandi övezetbe való beillesztése Spykman és Kirk térképein - mindez azt mutatja, hogy az antikontinentális erők az első adandó alkalommal megpróbálják majd ezt az egész, a központtal gyengén összekötött régiót kivonni az eurázsiai ellenőrzés alól.

87 Ezért a következő intézkedéseket kell meghozni:

- 1) Határozottan korlátozza Jakutföld jogi politikai szuverenitását.
- 2) Jakutföld felosztása két vagy több régióra, mindenekelőtt a Lappföldi-tenger partvidékének és a Kelet-szibériai-tenger térségének adminisztratív elkülönítése a szárazföldi Léna folyó medencéjétől. Fontos továbbá maximalizálni a Jakutföld határait a csendes-óceáni partoktól elválasztó övezetet, és megerősíteni e part menti övezetek stratégiai ellenőrzését.
- 3) Az egész terület felett különleges szigorú ellenőrzést kell bevezetni egy moszkvai képviselő által.
- 4) Jakutföld ipari és pénzügyi integrációjának megszervezése a Jakutföldön kívüli régiókba, a régió minél inkább függővé tétele a Központtól, illetve annak észak- és dél-szibériai vetületeitől.

88 A fenti lépések a terület ilyen átszervezését sugallják, amely itt egy teljesen új geopolitikai struktúrát hozna létre - egy új központot és új sugárirányú kapcsolatokat. Más szóval, anélkül,

hogy megváránánk Lenföld atlanti forgatókönyv szerinti újjászervezését, amíg ez a terület Oroszország része marad, azonnal meg kell kezdeni a kontinentális Lenföld építését az eurázsiai modell szerint.

89 Az észak-déli korreláció problémájának sajátos megoldása van erre az ágazatra - nem csak korlátozott kapcsolatokat kell kialakítani ezen a tengelyen, hanem az egész északi teret át kell szervezni, elvágva annak sarki és tengerparti területeit a kontinentális Jakutföldtől. Ez nem csupán megelőző geopolitikai lépés, hanem geopolitikai támadás, pozícióharc Lenföldért, a jövő Szibériájáért, kontinentális, eurázsiai sorsáért. Bár ez a kérdés belpolitikai jelentőségű lehet. Nem szabad hagyni, hogy nemzetközi jelentőséget kapjon és külpolitikai kérdéssé váljon.

2.7 Összegzés

90 Az eurázsiai szárazföld Oroszországot magába foglaló északi öve jelentős geopolitikai valóság, amelynek jelentősége a globális dinamika további kibontakozásával egyre nagyobb lesz. Ez a régió különösen fontos Oroszország globális geopolitikai státuszának, a "történelem földrajzi tengelye" státuszának érvényesítése szempontjából.

91 Csak ha az atlantizmust, a talassokráciát fő geopolitikai ellenfeleként határozzuk meg, akkor az egész északi rendszer valódi stratégiai tartalmat nyer. Ha a katonai doktrína vagy a nemzetközi politika szintjén elutasítják a geopolitikai dualizmus elismerését, az egész téma azonnal értelmét veszti. Ebben az esetben nemcsak az orosz észak gyors leépülése elkerülhetetlen, hanem egyes régiók további széttöredezése, sőt elidegenedése Oroszországtól.

92 A geopolitikai folyamatok általános ritmusa jelenleg olyan, hogy az Észak geopolitikai átrendeződésének kérdése a fent említett geopolitikai konstanciáknak megfelelően rendkívül aktuális, sürgető kérdés. Még a status quo fenntartása érdekében is azonnal meg kell kezdeni mindezen terek geopolitikai átszervezését. -

93 Oroszország sorsa közvetlenül kapcsolódik Észak geopolitikai sorsához. Ez a törvény a jövőbeli geopolitikájának alapja.

94 Észak a jövő, a végzet.

3. Fejezet

A Kelet kihívása

3.1 A belső kelet (a koncepció hatálya)

95 Az orosz Kelet geopolitikai problémáinak vizsgálatakor ugyanazt a módszert fogjuk alkalmazni, mint az északiak esetében, a kérdést három összetevőre osztva:

- 1) Központ - Kelet
- 2) A keleti ágazatok közötti kapcsolatok
- 3) Ezen ágazatok összekapcsolása Oroszország más régióival és geopolitikai övezeteivel.

96 De először is meg kell határozni, hogy mit kell érteni az "orosz Kelet" alatt. Rögtön hangsúlyoznunk kell a különbséget a Kelet mint tisztán földrajzi fogalom és a Kelet mint kulturális, civilizációs, történelmi fogalom között. Így elfogadott, hogy a kulturális Keletbe Észak-Afrika, a Közel-Kelet, Nyugat-Ázsia, Közép-Ázsia minden területét Pakisztánig és tovább a Fülöp-szigetekig (iszlám világ) és Indiáig, míg a Távols-Kelet fogalmát Kínára és Indokínára, valamint a csendes-óceáni térség országaira alkalmazzák. Oroszország szemszögéből nézve mindez földrajzilag a Maghreb nyugati részétől a csendes-óceáni Távols-Keletig terjedő Délt jelenti.

97 Másfelől, magának Oroszországnak a keretein belül a "Kelet" egy teljesen más földrajzi és geopolitikai valóság - ez egy olyan terület, amely a Volga-vidéktől (Tatár föld) az Urálon, Szibérián át egészen a Csendes-óceánig húzódik. Ezt a geopolitikai kategóriát nevezhetnénk "orosz Keletnek" vagy "belső Keletnek". Oroszország belső geopolitikáját vizsgálva ezt a második fogalmat, a "Belső Keletet", a Központtól (Moszkvától) keletre fekvő földrajzi területeket kell "Vosztok"-nak tekintenünk.

98 Ebben az esetben a Kaukázus és Közép-Ázsia a "Dél" kategóriába tartozna, és a megfelelő fejezetben foglalkoznának vele.

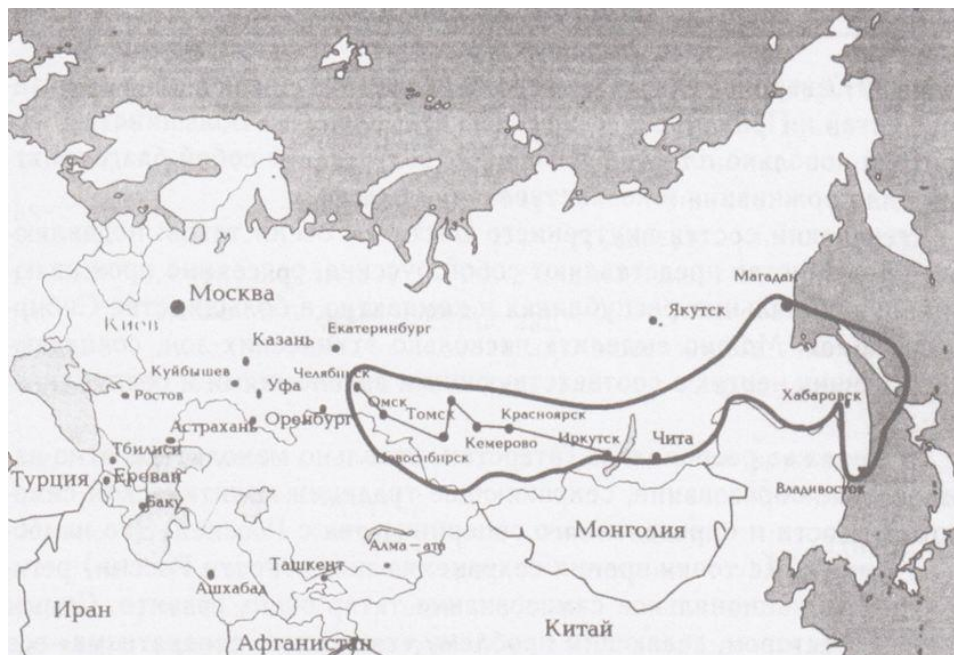
99 Tekintettel arra, hogy Oroszország belső geopolitikáját "nyitott rendszernek" tekintjük, amely nem esik egybe az Orosz Föderáció közigazgatási határaival, a "geopolitikai sugár" módszer alapján a geopolitikai zónák felosztása gyakran a szomszédos államok területére esik, ahol geopolitikai, etnikai és geotáji egység van. Ezért Oroszország "belső keletje" magában foglalja a Déli-Urált és Észak-Kazahsztánt is, Aktyubinszktól Szemipalatyinszkig, körülbelül az 50. szélességi fokig. Ezenkívül Mongólia, Hszincsiang és Mandzsúria geopolitikailag a Dél része Oroszországhoz képest. Következésképpen Dél-Szibéria, Altaj, Tuva, Burját föld, Priamurje és Primorje (valamint Habarovszk megye déli fele) a "Belső-Kelet" területéhez tartozik, az "északi trapéziumtól" délre fekvő közép-szibériai régiókkal együtt.

100 Így a "belső Keletet" egy Kazántól és az Uráltól a Csendes-óceánig terjedő téglalapnak kell tekinteni.

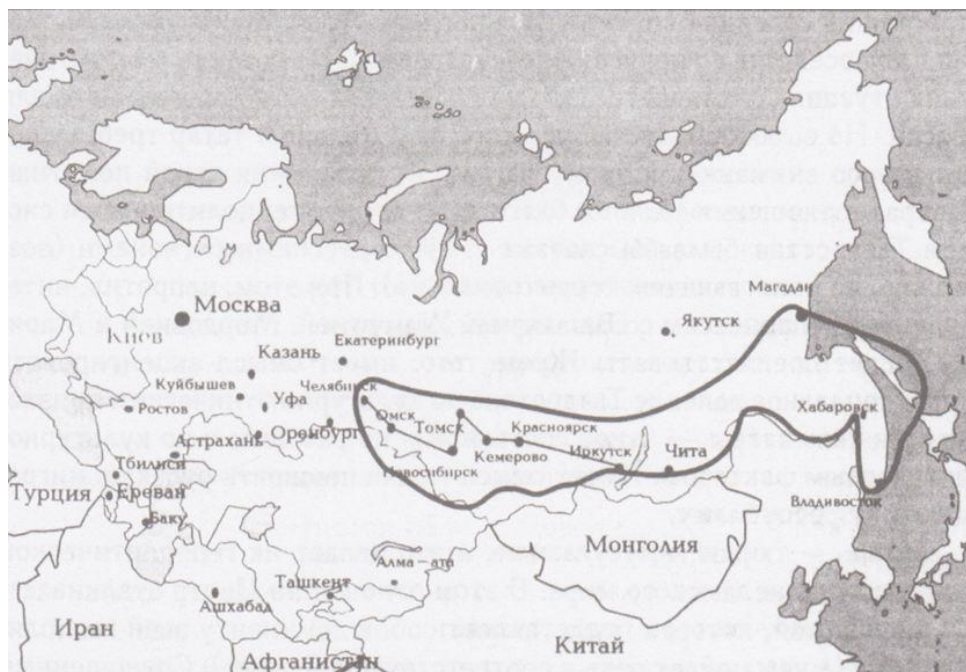
3.2 "Orosz Szibéria" öv (szerkezet)

101 Az orosz Kelet éghajlati szempontból merőben különbözik az északitól. Ez egy mérsékelt kontinentális éghajlatú övezet. A Volga és az Ural, valamint Szibéria és a Primorszkij Krai túlnyomórészt erdős területek. Észak-Kazahsztántól a Bajkálig egy szűkülő sztyeppe ék húzódik. Az Altaj és az Amur-vidék alacsony hegységekből álló masszívumok. A terület nagy része meglehetősen sűrűn lakott, és a domborzati viszonyok kedvezőek az élethez és a gazdálkodáshoz.

28. ábra

29. ábra

- 1 "Orosz Szibéria". Keleti területek, amelyeket túlnyomórészt oroszok laknak.
2. Oroszország belső geopolitikájának legebevezetőbb zónája A déli Tatár-föld és Kazahsztán közötti lehetséges stratégiai szövetség, valamint a Komin keresztül a Jeges-tengerhez való hozzáférés alááshatja az egész kontinentális eurázsiai konstrukciót.

102 Oroszország belső keleti részének etnikai összetétele a következő: a túlnyomó többség

oroszk, akik szétszórtan élnek a nemzeti köztársaságokban és tömörülten a legtöbb szibériai területen. Több etnikai övezetet lehet megkülönböztetni, amelyek nagyjából egybeesnek az adott autonómiákkal és köztársaságokkal.

103 Tatárföld, egy meglehetősen monolitikus etnikai-nemzeti egység, amely a politikai függetlenség hagyományait és az Oroszországgal való bizonyos rivalizálást őrzi, a Volga régióban található. Ez a legsebezhetőbb régió (Oroszország integritásának megőrzése szempontjából), mivel a tatárok etnikai öntudata igen fejlett. A legfontosabb tényező, amely a "tatár szeparatizmus" problémáját jelentéktelenné teszi, Tatárföld földrajzi elhelyezkedése a kontinentális tér közepén, tengeri határok és nem orosz államhoz való közelség nélkül. Amíg ez a geopolitikai helyzet fennmarad, addig nem jelent különösebb veszélyt Oroszország számára. Mindenesetre a tatárok történelmi hagyománya megköveteli, hogy nagyobb figyelmet fordítsanak a régióra, és a központ olyan politikát folytasson Kazánnal szemben, amelyben Tatárföld geopolitikai rendszere tisztán orosz (esetleg területileg nem szomszédos) régiókhoz kapcsolódna. Ellenkezőleg, meg kell akadályozni a Baskíriával, Udmurtiával, Mordvinfölddel és Mari-El-lel való integrációs folyamatokat. Emellett van értelme Tatárföld kulturális és etnikai alapon történő területi felosztását hangsúlyozni, mivel a tatárok mind faji, mind kulturális-vallási szempontból összetett etnikumot alkotnak. Az orosz migrációt is érdemes ösztönözni a Köztársaságba.

104 A tatárok törökök és muszlimok, ami őket a török - iszlám világ geopolitikai részévé teszi. Ebben az összefüggésben a Központ szembesül azzal a problémával, amely a Dél minden geopolitikájának meghatározó eleme (amelyről a megfelelő fejezetben lesz szó). Tatáriának ettől a valóságtól való teljes elszakadása sem asszimilációval, sem aktív földrajzi elszigeteléssel nem lehetséges. Ezért a "tatárkérdés" különálló elemként szerepel az Oroszország és az iszlám tágabb értelemben vett problémájában. Az összes hasonló helyzet megoldásának közös nevezője a geopolitikai egyensúly megtalálása a "történelem földrajzi tengelye" és az iszlám világ érdekei között. Ebben a tekintetben a szövetségellenesség kivétel nélkül minden esetben közös nevező, ami lehetővé teszi a hosszú távú bolygószövetséget. A tatár nemzet természetes kontinentális jellegét, amelynek történelmi sorsa elválaszthatatlanul Euráziához kötődik, Tatárföld esetében különösen hangsúlyozni kell. A jelenlegi körülmények között, amikor Eurázsia geopolitikáját Oroszország geopolitikájával azonosítjuk, a tudatos és önkéntes szövetség nagyobb szükségszerűség, mint az etnikai vagy felekezeti különbségek.

105 Tágabb értelemben az eurázsiai hatalom - Oroszország - a szláv és a török elemek kombinációján alapul, amelyből a velikoruszk etnikum alakult ki, amely a "kontinentális állam" tengelyévé vált, és a Szívföld'ommal azonosult. Ezért ez a két népcsoport - a szlávok és a törökök (+ az ugorok és a mongolok) a jövőben is az eurázsiai geopolitika alappillérei maradnak. Jövőjük a politikai és etnikai integráció fejlődésében rejlik, ezért az etnokulturális különbségek hangsúlyozása, és különösen az a törekvés, hogy ezeknek a különbségeknek politikai formát adjanak, ellentétes az oroszok és tatárok történelmi sorsának logikájával. Ennek a témának a Moszkva és Kazany közötti kapcsolatok tengelyévé kell válnia, és lehetséges, hogy e célból létre kell hozni egy külön "geopolitikai lobbist", amely politikailag (vagy metapolitikailag) kifejezi Eurázsia érdekeit.

106 Majdnem ugyanezek a megfontolások vonatkoznak a Tatárföldtől délre fekvő Baskíriára is. Ez az iszlámot valló török etnikum otthona is. Az egyetlen különbség az, hogy a baskírok nem rendelkeznek olyan szeparatista hagyományokkal és fejlett nemzeti öntudattal, mint a tatárok, akik az egész Volga-vidék legaktívabb és "legfejlettebb" etnikuma voltak. Emiatt a

tatár-baskír kapcsolatok semmiképpen sem segíthetik elő a geopolitikai stabilitást Oroszország "belső keletjének" ezen szektorában, és a Központnak mindent meg kell tennie annak érdekében, hogy Baskíriát integrálja a Dél-Ural oroszok lakta régióiba, és leválassza a kazanyi orientációról. Mindeközben érdemes hangsúlyozni a baskír kultúra eredetiségét, egyediségét és más török-izlám formáktól való különbözőségét. A Tatárföld és Baskíria közötti geopolitikai kapcsolatok erősödése rendkívül veszélyes Oroszország számára, mivel Baskíria déli közigazgatási határa közel van Észak-Kazahsztánhoz, amely elméletileg a török-izlám szeparatizmus hídfőállásává válhat, amennyiben a geopolitikai helyzet a legrosszabb esetben alakul. Ebben az esetben az a legszörnyűbb, hogy a kontinens közepén török (törökbarát, azaz atlanti-barát) ék szakad. Ebben az értelemben Tatarsztán déli orientációja, a Baskíriával való integrációs kísérletek, sőt Baskíria és az orenburgi régió közeledése nagyon negatív tendenciák, amelyeket a központ kontinentális politikájának mindenáron meg kell akadályoznia. Baskíriának meg kell erősítenie szélességi kapcsolatait Kujbisevvel és Cseljabinszkkal, és éppen ellenkezőleg, gyengíteni kell a Kazánnal és Orenburggal való meridiánkapcsolatokat.

107 Továbbá a Déli-Uraltól (Cseljabinszk) Krasnojarszkiig húzódik egy olyan földterület, amelyet az oroszok aktívan laknak és fejlesztenek. A geopolitikai tengely, amely történelmileg megfelelt Szibéria oroszok általi meghódításának, világosan kirajzolódik nyugatról kelet felé: Cseljabinszk - Omszk - Novoszibirszk - Tomszk - Kemerovo - Krasnojarszk - Irkutszk. Az egész öv fejlett ipari övezet, és egy olyan város, mint Novoszibirszk, egyben jelentős szellemi központ is. Ugyanakkor etnikai szempontból szinte tisztán orosz övezet. Hasonló a helyzet a Bajkál-tó keleti oldalán is, ahol a Bajkál-Amur fővonal mentén Csitától Habarovszkiig és tovább délre Vlagyivosztokig mintha ugyanannak a sávnak a folytatása lenne, amely a Dél-Uralban kezdődik. Az egyetlen eltérés Burjátföld, amely területileg északról határos a Bajkállal, és megszakítja az egyébként homogén "orosz Szibéria" övének folytonosságát.

108 Szigorúan ettől a szigorúan orosz zónától délre van egy párhuzamos zóna, ahol a török (keleten - mongol) népesség jelentős arányban keveredik. Észak-Kazahsztánban kezdődik, Aktyubinszktól Kazahsztánon keresztül Szemipalatyinszkiig és Uszt-Kamenogorszkiig tart, majd orosz területen folytatódik Altajban, Hakasziában, Tuvában és Burjátföldön, a türk etnikum bölcsőjében. Az Altajtól Transzbaikáliáig (Csita) a török-mongol öv a tájban és jelentős mértékben etnikailag is átfut Mongólián; valójában nincs nyilvánvaló földrajzi határ Mongóliával. Geopolitikai szempontból ez az alacsony öv az "orosz Szibéria" stratégiai térségének része, következésképpen az "orosz Kelet" déli folytatásának tekintendő. Az egyetlen kivétel a kínai terület töredéke (Kínai Mandzsúria), amely a keleti mongóliai határtól az Uszuri folyóig terjed. A logika szerint stratégiai szempontból Oroszországnak kell irányítania, különben elkerülhetetlenül a "történelem geopolitikai tengelye" és a geopolitikailag a peremvidékhez tartozó területek közötti pozíciós ütközések alkalmává válik, Kína pedig minden bizonnyal a peremvidék kategóriájába tartozik (ebben egyetlen geopolitikusnak sem volt soha a legcsekélyebb kétsége sem).

109 Ugyanez a geopolitikai elv érvényes az "orosz Szibéria" ezen övére is. Az egész területi szektort egyetlen geopolitikai mezőbe kell integrálni, és a kiemelt irány a szélességi integráció lesz a Cseljabinszk - Habarovszk hosszú tengelyen (a meridián rövid tengelye, Habarovszk - Vlagyivosztok ennek a vonalnak a folytatása egy sajátos geopolitikai szektorban). Mindez a gigantikus hosszúságú tér Oroszország, mint valóban eurázsiai hatalom legfőbb stratégiai előnye. Ennek a dél-szibériai folyosónak köszönhetően Oroszországnak lehetősége van arra, hogy szorosan összekapcsolja a központ régióit a csendes-óceáni partvidékkel, ami potenciális

átjárót biztosít Szibéria teljes fejlődéséhez és Moszkva számára a Csendes-óceán felé vezető végső kijáratot. Ez a vonal az egész Eurázsia, beleértve Európát is, irányításának karja, mivel a Távol-Kelettől a Távol-Nyugatig tartó hi-tech kontinentális kommunikáció megszervezése lehetővé teszi a bolygó valóságának olyan átstrukturálását, hogy az óceánok kívülről történő talassokrata irányítása elveszítené kulcsfontosságú értékét. Szibéria erőforrásait végül összekapcsolják a kontinentális Európa és a fejlett Japán csúcstechnológiájával, és amikor ez megvalósítható lesz, a talasszokrácia bolygóuralma véget ér.

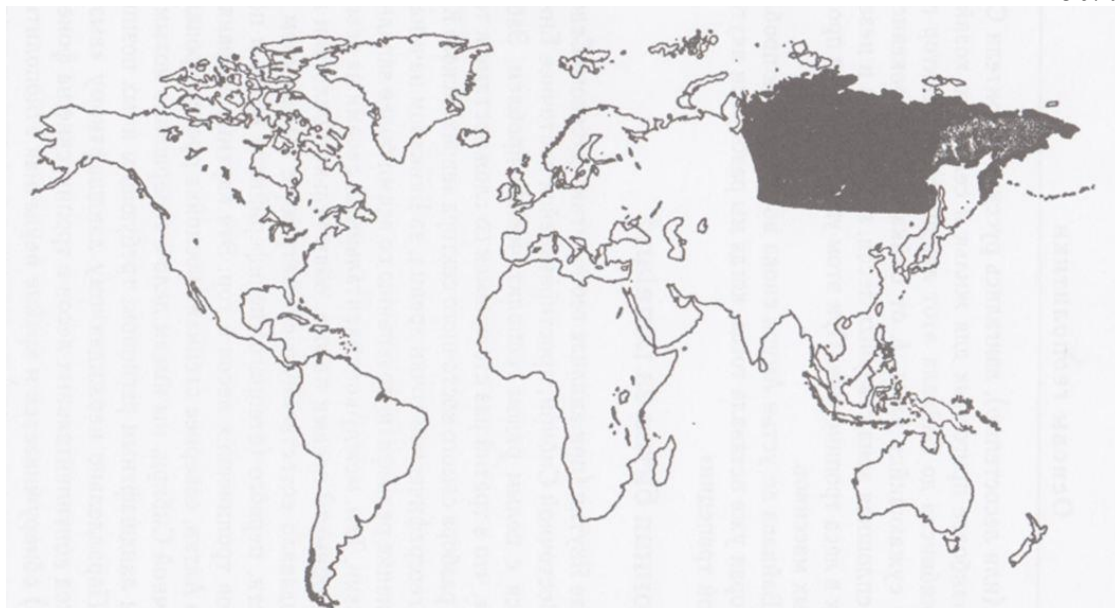
110 Szibéria széles körű integrációja (a Cseljabinszk - Habarovszk tengely) a legfontosabb stratégiai előny, amellyel csak Oroszország rendelkezik. A jövő egész geopolitikai története ennek a területnek a fejlődésével kezdődhet, és ebben az esetben Spengler jóslatai valóra válnak.

111 Szűkebb, "belső" értelemben az "orosz Szibéria" integrációjának fejlődése lehetőséget ad a geopolitikai ellenőrzés kiterjesztésére a meridiánon is. A déli "török-mongol" öv összekapcsolódik az északabbra fekvő tisztán orosz területekkel, és a legszélesebb etnokulturális autonómia mellett a Cseljabinszk-Vlagyivosztk orosz tengely gazdasági integrációja és stratégiai dominanciája is megvalósul. Ebbe a folyamatba be kell vonni az olyan közigazgatásilag heterogén entitásokat, mint Kazahsztán, az Orosz Föderáció területén lévő autonóm körzetek és köztársaságok, Mongólia és esetleg a kínai Mandzsúria egyes kerületei.

112 Ugyanakkor hasonló meridiánvektort feltételezünk északi irányban, ahol a helyzet csak annyiban más, hogy az autochton nem orosz lakosság sokkal inkább leszerelt, politikailag kevésbé fejlett, és nincs friss történelmi tapasztalata a politikai szuverenitásról. A Hanti-Manszi és az Evenk körzetekben, valamint a Habarovszki területen az "orosz Szibéria" övének északi terjeszkedési határát az "északi trapéz" belső integrációjának párhuzamos folyamata határozza meg. Ez az integráció az "orosz Szibéria" (Cseljabinszk - Habarovszk tengely) összetett geopolitikai funkciójával ellentétben, amely három fejlődési vektorral rendelkezik (szélességi, északi és déli), és egyes esetekben ütközik a már kialakult és meglehetősen független politikai formákkal (államokkal), egyszerű, tisztán szélességi jellegű. Ezért a két geopolitikai folyamat eltérő ritmusban fog fejlődni, és ezért az "orosz Szibéria" északi irányú fejlődése és az "északi trapéz" általános integrációja közötti konkrét határvonal kiszámíthatatlan tényezőktől fog függeni.

113 Mindezek a geopolitikai fejlődési vektorok önmagukban nem újak és váratlanok, mivel kiderül, hogy csupán folytatásai Oroszország kelet felé irányuló nagyszabású történelmi folyamatainak és egy eurázsiai hatalom kialakulásának. A Csendes-óceánhoz vezető orosz út nem véletlenszerű, és Szibéria orosz fejlődésének területei is világos földrajzi logikát követnek. Ez az út megfelel az Erdő és a sztyeppe domborzati határának, amelyen az orosz állam geopolitikai szintézise alapul. Szibéria orosz felfedezői a sztyeppe (vagy erdősztyepp) határán húzódó északi tajgaerdők szélén haladtak, és a lakhatásra és földművelésre legalkalmasabb területeken telepedtek le. Cseljabinszktól a Bajkálig ez a tájegység egy szűkülő ék. A Bajkáltól a Csendes-óceán partvidékéig pedig az északi erdők összefüggő zónája, amely fokozatosan és észrevétlenül megy át a trópusi erdőkbe. Ezzel egyidejűleg növekszik a hegyvidékek és hegyláncok aránya.

114 Ez a Bajkáltól az Amur folyó torkolatáig terjedő zóna visszavezet minket a "Lenföld" problémájához, amely már akkor felmerült, amikor az "északi trapéz" jakut szektorát szétszedtük.

A "csendes-óceáni iskola" geopolitikusai (von Beckmann, Frobenius stb.) szerint Szibéria a következő évezred elejére a bolygó központi stratégiai régiójává válik.

3.3 A Lenlandért folytatott pozíciós csata

115 Akárcsak Jakutföld esetében (az orosz észak geopolitikájának elemzésekor), számos geopolitikai problémával találkozunk, amikor Kelet-Szibériához közelítünk, amely a Jenyiszej folyótól keletre húzódik. Előre tekintve megjegyezzük, hogy harmadszor is nehézségekbe ütközünk, amikor az "eurázsiai Dél" legkeletibb szektorát boncolgatjuk.

116 Tisztán földrajzi szempontból a Bajkál-tón túl jelentős domborzati eltolódás kezdődik Eurázsia nyugatabbra fekvő részeihez képest. Az északi kontinentális erdők és a déli trópusi (hegyvidéki) erdők között volt egy sztyeppéből álló övezet, amely természetes szimmetriát teremtett a központi terület, az első (sztyeppék) peremkör és a trópusi erdők és hegyek határdomborzatának elkülönítésével. Ez a kép Moldvától az Altajig fennmarad, észak felé a sztyeppréteg egyszerűen eltűnik. Kelet-Szibéria esetében teljesen új geopolitikai és tájképi régióról van szó, amely más pozíciós döntéseket igényel. A váratlan tájképi "kihívás" (a kontinentális erdők zökkenőmentes átmenete a trópusi erdőkbe a hegyek, dombok és dombvidékek háttérében) szerencsétlen etnopolitikai képpel párosul - több olyan belső és külső nemzeti egység létezésével, amelyek geopolitikai hovatartozása Oroszországhoz nem annyira nyilvánvaló. A geopolitikai kép nagyon elbizonytalanítóvá válik, ha figyelembe vesszük Lenföld szegényes orosz települését.

117 Először is ez Burjátföld területe. Megszakítja a folytonosságot a ténylegesen orosz szibériai öv, amely a Bajkál-tótól északra húzódik. A burjátok lámaisták, és az orosz történelem kritikus pillanataiban megpróbálták független teokratikus államot alapítani Mongóliához és Tibethez igazodva. Ez még nem ad okot aggodalomra, de van egy új probléma: Jakutföld déli határainak közelsége Burjátföld északi határaihoz. A jakutok a türk népcsoportokhoz tartoznak, keresztény vallásúak, de gyakran őrzik ősi sámán hagyományait. Egyes csoportok a lámaizmust is gyakorolják. Mivel Jakutföld hozzáfér a tengerhez és határos Mongóliával, fennáll a veszélye egy potenciális geopolitikai tömb kialakulásának, amelynek több feltétele lenne a viszonylagos geopolitikai függetlenséghez, mint Tatárföldnek vagy néhány észak-kaukázusi nemzetnek, amelyek szeparatizmusa nyilvánvaló. Ha ehhez

hozzá vesszük az oroszok által rendkívül gyéren lakott csendes-óceáni partvidék közelségét, a veszélyt megduplázza a talasszokrácia lehetséges ellenőrzése a part menti övezetek (vagy övezetek szektorai, potenciális folyosók Lenalandtól a Csendes-óceánig) felett. Végül a kérdést tovább bonyolítja az a tény, hogy Jakutföld déli részét Kína északkeleti határától az Amur-vidék egy meglehetősen vékony sávja választja el, ami okot ad arra, hogy közvetlen geopolitikai folyosó nyíljon az Indiai-óceán déli kínai partjaitól az északi Lappföldi-tengerig.

118 Mindezek a potenciális geopolitikai konfigurációk rendkívül riasztóak. Kétségtelen, hogy egy ilyen kép nem tud segíteni az atlantista stratégiák csábításában, mivel a földekben, erőforrásokban leggazdagabb és a stratégiai lehetőségek szempontjából egyedülálló Lenföld geopolitikai szempontból nagyon sebezhető helyzetben van, és a régió feletti orosz ellenőrzés bármilyen gyengülése az eurázsiai kontinens hatalmas darabjának azonnali és visszafordíthatatlan leszakadását okozhatja a történelem földrajzi tengelyéről. Az ilyen események megelőzéséhez nem elegendő csupán a Távols-Keleten vagy az Amur-vidéken található katonai kontingens megerősítése. Nagyszabású geopolitikai lépéseket kell tenni, hiszen nem kevesebbről van szó, mint egy potenciális pozícióháborúról. Erre különös figyelmet kell fordítani:

- 1) Fontos a közép-ázsiai stratégiai jelenlét megerősítése Dél-Jakutiában. Ezt a nyugatabbra fekvő régiókból származó emberek irányított migrációjával és a földek szisztematikus "gyarmatosításával" érik el.
- 2) Ugyanezt kellene tenni a Bajkál-tótól északra fekvő területekkel is. A veszélyes határokat ezután visszaszorítanák.
- 3) Ezzel párhuzamosan intenzíven fejleszteni kell az Irkutszki terület északi részét és az egész Amuri területet, végrehajtva e területek célzott "gyarmatosításának" tervét.

119 Ezt a három intézkedést meg kell erősíteni a térségben való fokozott katonai jelenléttel, valamint a nyugati és keleti stratégiai, gazdasági és technológiai terjeszkedés fokozásával. Mindezzel el kell simítani az "orosz öv" veszélyes szűkülését.

- 4) Fokozni kell az Északkelet-Kínára gyakorolt pozíciós nyomást, megelőző nyomást kell gyakorolni erre a területre, ami kezdetben megakadályozna minden északra irányuló kínai geopolitikai terjeszkedést.
- 5) Demográfiailag és stratégiailag a lehető legnagyobb mértékben meg kell erősíteni a Blagoveszenszk - Komszomolszk-on-Amur - Habarovszk városok között elhelyezkedő szektort, hogy itt egy masszív pajzsot hozzunk létre az esetleges talassokrata (a tenger felől) vagy kínai (a szárazföld felől) geopolitikai agresszióval szemben.
- 6) Mindezeket az intézkedéseket fontos támogatni az orosz-mongol kapcsolatok maximális aktivizálásával, mivel a kopár és egyébként nem vonzó Mongólia a régió geopolitikája szempontjából kulcsfontosságú és legfontosabb területnek tűnik. Oroszország masszív katonai jelenléte az egész mongol-kínai határ mentén, és különösen annak keleti részén, minimálisra csökkentené a lenföldi elidegenedés geopolitikai kockázatát.

120 Emlékezzünk arra, hogy az Észak geopolitikája csak északról, a Jeges-tenger partvidékéről képzelte el a különleges erőfeszítések koncentrálását ugyanebben az ágazatban. A két geopolitikai stratégia kombinációja és párhuzamos végrehajtása lehetővé tenné

Oroszország számára, hogy megalapozza pozícióját a távoli jövőre nézve, amikor e területek jelentősége olyan nyilvánvalóvá válna, hogy egész Eurázsia planetáris jelentősége az ellenőrzésükön múlna.

121 A Lenföldért folytatott geopolitikai csatát most kell elkezdni, bár a széles körű figyelem később fog irányulni erre a régióra. A megfelelő geopolitikai és stratégiai modell nélkül azonban a konfliktus megoldása sokkal nehezebb, ha nem lehetetlen, ha egyszer már elkezdődött.

122 A geopolitikában a nagy csatákat jóval azelőtt megnyerik, hogy azok a politikai vagy nemzetközi konfliktus nyílt formájává válnának.

3.4 Szibéria fővárosa

123 A Szibéria integrálásának terve felveti a kérdést, hogy mi legyen ennek a folyamatnak a földrajzi központja, vagyis az a pont, amely Moszkva felhatalmazott képviselőjévé válhat az Urálon túl, és amely az összes többi régió számára a húzó funkciót betöltheti. Novoszibirszk a legalkalmasabb erre a szerepre, mivel nemcsak Szibéria legnagyobb városa, hanem országos szinten a legfontosabb szellemi központ is.

124 Novoszibirszkből a nyugati tengely Jekatyerinburgba, az Ural fővárosába, a keleti pedig Irkutszkba, Habarovszkba és Vlagyivosztkba vezet. Novoszibirszk tehát a legfontosabb összekötő funkciót tölti be az egész "szibériai orosz zóna" összekapcsolásában, amelyben ez a legfontosabb láncszem. A Moszkva - Novoszibirszk tengely Oroszország "belső geopolitikájának" fő erővonalává válik, azzá a fő "sugárráccsá", amelyen a centrifugális erőáramlatok központból és a centripetális erőáramlatok perifériáról történő váltakozási folyamata zajlik.

125 Az uráli régiót, amelynek központja Jekatyerinburgban van, célszerű Moszkvához közelíteni, nem pedig az Oroszország középső része és Szibéria közötti összeköttetésben köztes instanciává tenni. Novoszibirszk geopolitikai helyzete olyan fontos, hogy ennek a városnak és a körülötte lévő régióknak különleges státusszal és tekintéllyel kellene rendelkezniük, mivel innen kellene másodlagos geopolitikai gerendákat elszipkázni Szibéria északi, déli, keleti és nyugati részére.

126 E másodlagos központosítás alól csak a Primorszki terület és a Habarovszki terület déli szektorai esetében van értelme kivételt tenni. Ez egy nagyon különleges zóna, amely szorosan kapcsolódik a Lenaland kérdéséhez és a Lenaland feletti ellenőrzésért folytatott pozícióharcához. Ebben a tekintetben Habarovszknak és Vlagyivosztknak különleges státuszt kell biztosítani, és közvetlenül Moszkvához kell őket kapcsolni (mint Jekatyerinburgot).

127 Kényelmes lenne további stratégiai tengelyeket szervezni Novoszibirszk-Norilszk és Habarovszk-Magadan, hogy együttműködjenek az "északi trapézzal". Így a Kelet stratégiai szempontból összekapcsolódna az Északkal.

128 Kelet és Észak egyaránt a jövő geopolitikájának bázisa. Itt rejlik Eurázsia sorsa. Így az "orosz Szibéria" kedvező éghajlata hajlamosabb arra, hogy innen induljon az új kontinentális modell létrehozásának grandiózus projektje. Itt új városokat kell építeni, új autópályákat kell építeni, új földeket és lelőhelyeket kell kialakítani, és új katonai bázisokat kell létrehozni. Ezért fontos, hogy a projektben harmonikusan kombináljuk a két alapot - egyrészt a domborzatot, a tájat, a népi-kulturális tényezőt, végül az ökológiát, másrészt a műszaki és

stratégiai kritériumokat. Az archaikus hagyományokat a legújabb technológiai fejlesztésekkel kell ötvözni. Figyelembe kell venni az ember ősi tartózkodási helyeit ezeken a földeken, és ezekkel kell összefüggésbe hozni a termelés és a katonai bázisok fejlesztésére vonatkozó választást.

129 Ez a logika arra enged következtetni, hogy az új, még meg nem mutatott és el nem képzelt központ Szibériában is megjelenhet. Ahogy az orosz Kelet fejlődik, és a Csendes-óceán mint a "jövő óceánja" megvalósul, felmerülhet a kérdés, hogy az egész Eurázsia fővárosát éppen erre a földre - az új évezred egy eddig példátlan és nem létező briliáns fővárosába - helyezzük át.

130 Eljön az idő, amikor Moszkva elveszíti "középső" jelentőségét, geopolitikai értelemben elégtelenné válik, túlságosan "nyugati" lesz. És akkor a szibériai Új Főváros kérdése nemcsak országos, hanem kontinentális, világméretű jelentőséget kap.

131 Egy pillanatra sem szabad azonban szem elől téveszteni, hogy ez a kilátás csak a Lenföldért folytatott pozíciós harc megnyerésével lehetséges, amely nélkül Eurázsia geopolitikai megújulása elképzelhetetlen.

4. fejezet

A Dél új geopolitikai rendje

4.1 A Dél "új geopolitikai rendje"

132 A déli régiók (valamint a nyugati régiók) geopolitikája még jobban kapcsolódik Oroszország-Eurázsia globális küldetéséhez, mint az északi és keleti régiók problémái. Még ha a külpolitikai tényező folyamatosan megjelent is az északi és a keleti területeket vizsgálva, amelyek geopolitikailag a belső orosz területekhez tartoznak, a déli (és a nyugati) problémák vizsgálata esetén nincs értelme csak Oroszország "belső geopolitikájáról" beszélni, mert minden orosz belpolitikai realitás annyira összefügg a külföldivel, hogy azok szétválasztása lehetetlen, hogy ne törjön meg teljesen az általános geopolitikai kép szigorúsága.

133 Ami a déli országokat illeti, a "történelem földrajzi tengelyének" csak egyetlen parancsa van: a geopolitikai terjeszkedés az Indiai-óceán partjaiig. Ez a meridián-fejlődés központi szerepét és egyediségét, az észak-déli tengely egyértelmű dominanciáját jelenti. Geopolitikai szempontból az orosz területet Eurázsia déli partvonalától elválasztó tér egy sáv, amelynek területét nullára kell csökkenteni. Maga a peremvidék létezésének ténye, amely nem egy vonal, hanem egy sáv, a kontinentális integráció alapimpulzusával ellentétes talassokrata befolyás kifejeződése. Ha Eurázsia peremvidéke Oroszországtól északra és keletre nulla térfogatra redukálódik, és a kontinens itt geopolitikailag teljes (az egyetlen dolog a helyzet status quo megtartása, előre megakadályozva a vonal sávvá alakításának lehetőségét a talassokrata impulzus alatt), a déli (és nyugati) peremvidék nyitott probléma. Oroszország keleti és északi részén a peremvidék tényleges vonal, de potenciális sáv, délen és nyugaton pedig fordítva - tényleges sáv, de potenciális vonal. Az első esetben a fő imperatívusz a védelem és a védelem, a megőrzés, a status quo megőrzése és a megelőző geopolitikai lépések. A második esetben ezzel szemben agresszív geopolitikáról, terjeszkedésről, egy általános "offenzív" stratégiáról van szó.

134 Oroszországnak a kontinentális integráció elvén alapuló "új geopolitikai rendet" kell létrehoznia Eurázsia déli részén. Ezért a Dél valamennyi politikai formációját - az iszlám országokat, Indiát, Kínát, Indokínát - a kontinentális pozíciós manőverek színterének kell tekinteni, amelynek végső célja, hogy stratégiaileg összekapcsolja ezeket a köztes régiókat az eurázsiai központtal, Moszkvával.

135 Innen ered a Középtől a perifériáig tartó "nyitott sugarak" fogalma, amelyek nem állnak meg a tényleges orosz határoknál, hanem egészen az óceán déli partjáig kell húzódnuk. A sugarak azon részei, amelyek orosz területre esnek, ténylegesek, azok, amelyek stratégiai szempontból szolidárisak Oroszországgal, félig-meddig ténylegesek, és azok, amelyek saját geopolitikai útjukat követik, vagy (legrosszabb esetben) a közvetlen atlantista ellenőrzés alá kerülnek, potenciálisak. Az eurázsiai geopolitika általános logikája ebben az irányban arra vezethető vissza, hogy a sugarak teljes hossza aktuálissá vagy félig-meddig aktuálissá vált.

136 Ennek alapján az eurázsiai kontinens egész partvidékét Anatóliától Koreáig potenciális "orosz Délnek" kell tekinteni.

4.2 Zónák és hegyvidéki határok

137 A dél felé történő geopolitikai terjeszkedés imperatívusza meghatározza az Oroszország közigazgatási határaihoz tartozó vagy Oroszországgal szövetséges területek (FÁK) összetételének szerkezetét is. Ezért a tényleges és félig-meddig tényleges geopolitikai sugarak perifériájának elemzését egy pillanatra sem szabad eltéríteni a geopolitika törvényei által diktált eredeti tendenciától.

138 Az "orosz Dél" szűkebb értelemben a következő övezeteket jelenti:

- 1) A Balkán-félsziget északi része Szerbiától Bulgáriáig;
- 2) Moldova, valamint Dél- és Kelet-Ukrajna;
- 3) Rosztovi régió és Krasznodari terület (Novorosszijszk kikötője);
- 4) a Kaukázus;
- 5) A Kaszpi-tenger keleti és északi partvidéke (Kazahsztán és Türkmenisztán területe);
- 6) Közép-Ázsia, beleértve Kazahsztánt, Üzbegisztánt, Kirgizisztánt és Tádzsikisztánt;
- 7) Mongólia.

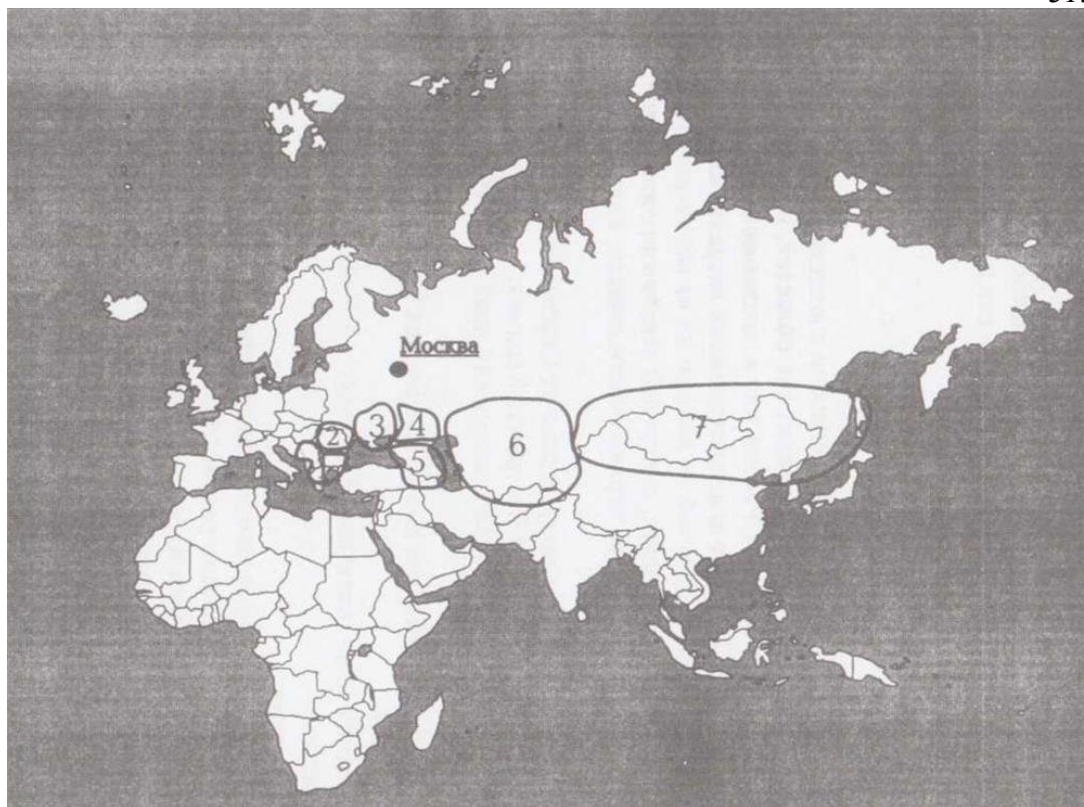
139 A kontinentális stratégiai ellenőrzést hoztak létre ezen övezetek felett. De mindegyikre úgy kell tekinteni, mint a dél felé történő további geopolitikai terjeszkedés bázisára, nem pedig Oroszország "örök" határait. Geopolitikai szempontból a nem Oroszország ellenőrzése alatt álló part menti sávok jelenléte állandó fenyegetést jelent, amely még azokat a területeket is csökkenti, amelyek jelenleg elég szilárdan kapcsolódnak Eurázsia központjához. A Szovjetunió összeomlása és a volt szovjet köztársaságok alapján létrejött független politikai entitások megjelenése szemléletes példája annak, hogy a kontinens déli partjai felé irányuló terjeszkedés feladása (a szovjet csapatok kivonása Afganisztánból) elkerülhetetlenül maga után vonja Moszkva biztonságos határainak visszaszorítását messze északon, a kontinens mélyén. A kontinentális jelenlét gyengülése azonban soha nem fog vákuumot teremteni vagy megerősíteni a "felszabadított" területek szuverenitását, mivel tartományi státuszuk tudatosan kizárja geopolitikai autarchiájukat. Moszkva tellurikus befolyását automatikusan felváltja az atlantizmus talassokratikus befolyása (így vagy úgy).

140 Következésképpen az "orosz Dél" teljes belső övének szerkezetét kezdetben potenciális támadó hídfőállásnak kell tekinteni.

141 A kérdést azonban bonyolítja, hogy a határ menti területek szinte mindegyike hegyvidéki (gyakran felföldi) területen fekszik.

142 A Balkán-félsziget északi részén a Balkán-hegység, keleten a Kaukázus, északon a Kopetdag és a Hindikus hegység, délen a Pamír, a Tien Shan és az Altaj. Az Oroszország-Eurázsia déli határának hegyvidéki domborzata, amely nagyban meghatározta az egész keleti történelmet, ma az atlantizmus egyik legfontosabb geopolitikai aduja. Az ókori indoeurópaiak az egész eurázsiai Keletet két részre osztották: Észak-Turánra (minden, ami az eurázsiai hegyvonulat felett van) és Dél-Íránra (ami a hegyvonulat alatt fekszik). Valójában ez a felosztás szigorúan megfelel a modern geopolitikai fogalmaknak: a Szívföld (Turán) és a Peremföld (Írán). Több évezred elteltével Oroszország déli frontja ugyanazt a geopolitikai problémát vetíti fel, amely a "sztyeppei nomádok a perzsa földművesek ellen" viszony dialektikájára volt jellemző.

31. ábra

Oroszország geopolitikai délvidékének területei: 1 Balkán - 2 Románia-Moldávia - 3 Krim - Délkelet-Ukrajna - 4 Közép-Ázsia (beleértve Hszincsiangot) - 5 Tibet, Mongólia és Mandzsúria.

143 Ebben az esetben azonban a helyzet kardinálisan megváltozott abban az értelemben, hogy a sztyeppei turánhoz a szláv észak-erdélyi ülőhelyzetű szlávok csatlakoztak, kiegyensúlyozva és rögzítve a turáni nomádok dinamikáját. A szedentikus indoeurópaiak (szlávok) a sztyeppe északról zárták el a kulturális formák által, amelyek sok tekintetben az iráni dél archetípusait ismételték. Oroszország mint Eurázsia, mint az erdők és a sztyeppe szintézise minőségileg magasabb rendű, mint Turán, és következésképpen Irán problémája (a tágabb, nem orosz Közép-Ázsiában) más civilizációs és geopolitikai értelmet nyer. Ez különösen az iráni iszlám forradalom óta nyilvánvaló, amely radikálisan szakított a sah rezsím atlantista, talassokrata politikájával.

144 Mindezek a geopolitikai szempontok azt sugallják, hogy radikálisan új megközelítésre van szükség az "eurázsiai hegyek" problémájához, amelynek el kell veszítenie stratégiai határ funkcióját, és nem a kontinentális integráció akadályává, hanem hídjává kell válnia.

145 Az Oroszország déli részén (és stratégiai térségében) található hegységek funkcióváltásának szükségessége a jövő eurázsiai geopolitikájának egyik pillére. Egy ilyen előzetes művelet nélkül Eurázsia soha nem fog valódi világuralomra szert tenni, sőt, még csak a közelébe sem fog kerülni a talassokráciával folytatott valódi, egyenrangú párbeszédnek.

4.3 A Balkán

146 Mivel Oroszország déli területeinek és stratégiai térségének nagy része az orosz civilizációtól fajlag, kulturálisan és vallásilag eltérő területeken található (kivéve a Balkánt és Ukrajnát), a geopolitikai tengelyeknek szigorúan meridiánszerűnek kell lenniük. Ebből következik a következő: minden vertikális (longitudinális) integrációs folyamatot

támogatni kell, és minden horizontális (latitudinális) folyamatot el kell kerülni, azaz a sajátos orosz terektől etnikailag és politikailag eltérő szférában az etnokulturális homogenitás körülményei között uralkodó elvvel ellentétes elvet kell alkalmazni.

147 Vázoljuk fel az "orosz Dél" (tág értelemben vett) geopolitikai struktúrájának főbb formáit, egyenként megvizsgálva az összes helyi geopolitikai rendszert nyugattól keletig.

148 A Balkán-félsziget. Itt négy különleges zóna található:

- a) bosnyák-horvát (a legnyugatibb és atlanti orientációjú, tiszta peremvidék);
- b) szerb (keleten található és egyértelműen eurázsiai orientációjú);
- c) bolgár (még keletibb, a peremvidék levantei változatának elemeivel - amelyet legvilágosabban Törökország képvisel - és a kontinentális eurázsiai szintézis elemeivel);
- d) görög (ortodox, de az atlantista blokk része).

149 Az "új geopolitikai rend" (kontinentális és eurázsiai) ezen a területen (és másutt is) az észak-déli tengelyen zajló összes integrációs folyamat ösztönzésén alapul. Ez azt jelenti, hogy a Belgrád-Athén és Szófia-Athén kapcsolatokat a lehető legnagyobb mértékben meg kell erősíteni. Mivel az egész balkáni térség mozaikos és rendkívül összetett konfiguráció, a Szerbiából, Bulgáriából, Macedóniából, Montenegróból és a szerb Boszniából álló össz-szláv déli föderáció terve, amely elméletileg ideális megoldás lenne, a közeljövőben aligha megvalósítható. Ráadásul a széles körű integráció veszélyes folyamatát feltételezi, ami az ilyen etnikailag összetett régiókban mindig problematikus. Emlékezzünk például a század eleji elkecsereedett balkáni háborúkra Szerbia, Bulgária és Görögország ortodox államai között, valamint Macedónia örökös problémájára, amely a potenciálisan kontinentális és eurázsiai ortodox hatalmakon belüli "viszály almája". Ezért a középkori szerb Nemanja "birodalmának" példáját pozitív geopolitikai paradigmának tekinthetjük. Ráadásul Görögországnak a globális geopolitikai projekteken elért minden jelentős eredményét (különösen Nagy Sándor hódításait) a Balkán északi részéről érkező energiák - a makedón dinasztia, és korábban az indoeurópai Spárta dór típusa - táplálták. Az egész Balkán-félsziget kis modelljének keretében a szerbek (és részben a bolgárok) jelentik az eurázsiai impulzust, a Balkán Birodalom eszméjének hordozóiként. A déli Görögország geopolitikai szempontból az északi kontinentális impulzus és a peremvidékkel való stabil történelmi azonosulás között feszül. Ezért Görögország minden egyesítő integrációs projektje a Balkán északi részével erősítheti a kontinensen belüli impulzust Görögországban, amely az ortodox Oroszországgal való felekezeti közelségen alapulhat.

150 Ha a távoli jövőben elképzelhető egy közös, eurázsiai orientációjú Balkán-föderáció, akkor a geopolitikai programot úgy lehetne megfogalmazni, hogy a Szófia-Moszkva-Belgrád-Belgrád-Athén (és ismét Szófia) rossz rombusz létrehozásával, a központból kiinduló két sugárral, az orosz-szerb és az orosz-bolgár, amelyek Athénban futnak össze. Ebben az esetben Macedónia kérdését úgy lehetne megoldani, hogy különleges státuszt adnánk neki, hogy a három ortodox balkáni és potenciálisan eurázsiai (különböző mértékben) ortodox állam közötti buktatót eltávolítsuk. Ebből logikusan következik Moszkva létfontosságú érdeke a macedóniai kérdésben.

151 Ha az egész képet az ellenkező oldalról, az atlantisták álláspontjáról nézzük, azonnal nyilvánvalóvá válik, hogy a Thalassokratia számára fontos, hogy minden geopolitikai folyamatnak pontosan ellentétes jelleget adjon.

152 Először is, a "tengeri hatalom" számára fontos, hogy támogassa az észak-balkáni (horvát és muszlim) atlantibarát erőket, és emellett Szerbiát és Bulgáriát elszakítsa a Görögországgal kötött geopolitikai szövetségtől. A legjobb módja ennek Macedónia, ami megzavarhatja az összes kontinentális projektet a régióban. És ha Törökország belekeveredik a bolgár problémába, azaz ha a jobb török-bolgár kapcsolatokat a bolgár-orosz kapcsolatok rovására segíti elő, akkor az egész eurázsiai kontinentális politika itt vereséget szenved. Az eurázsiai geopolitikusoknak ezt figyelembe kell venniük.

4.4 A szuverén Ukrajna problémája

153 Itt jön az ukrán kérdés. Ukrajna szuverenitása annyira negatív az orosz geopolitika számára, hogy könnyen fegyveres konfliktust idézhet elő. A Fekete-tenger partvidéke nélkül Iszmailtól Kercsig Oroszország olyan hosszú parti sávot kap, amelyet valójában senki sem tudja, ki ellenőriz, hogy maga a normális és független államként való létezése is megkérdőjeleződik. A Fekete-tenger nem helyettesíti a "meleg tengerekhez" való hozzáférést, és geopolitikai jelentőségét jelentősen csökkenti a Boszporusz és a Dardanellák stabil atlanti ellenőrzése, de legalább lehetővé teszi a központi régiók védelmét a török befolyás esetleges terjeszkedésétől, mivel rendkívül kényelmes, megbízható és olcsó határ. Ezért egy új geopolitikai entitás megjelenése ezeken a területeken (amely ráadásul az Atlanti Szövetséghez való csatlakozásra törekszik) abszolút anomália, amelyet geopolitikai szempontból csak teljesen felelőtlen lépések okozhattak.

154 Ukrajna mint független, területi ambíciókkal rendelkező állam nagy veszélyt jelent egész Eurázsia számára. Értelmetlen a kontinentális geopolitikáról beszélni az ukrán probléma megoldása nélkül. Ez nem jelenti azt, hogy Ukrajna kulturális, nyelvi vagy gazdasági autonómiáját korlátozni kellene, és az orosz központosított állam tisztán adminisztratív ágazatává kellene válnia (mint a cári birodalomban vagy a Szovjetunióban). Stratégiai szempontból azonban Ukrajna szigorúan Moszkva déli és nyugati kivetülése kell, hogy legyen (bár a lehetséges átstrukturálási modellekről a Nyugatról szóló fejezetben lesz szó).

155 Az orosz geopolitika abszolút imperatívuszát a Fekete-tenger partvidékén Moszkva teljes és korlátlan ellenőrzése jelenti annak teljes hosszában - az ukrán területektől az abház területekig. Ezt az övezetet feloszthatjuk etnikai és kulturális vonalak mentén, amennyire csak akarjuk, etnikai és felekezeti autonómiát biztosítva a krími kisoroszoknak, tatároknak, kozákoknak, abházoknak, grúzoknak stb., de mindezt csak akkor, ha Moszkva megtartja a katonai és politikai helyzet feletti abszolút ellenőrzést. Ezeket az ágazatokat radikálisan el kell választani a talassokrata befolyástól - mind a nyugatról, mind a Törökországból (vagy akár Görögországból) érkezőktől. A Fekete-tenger északi partjának kizárólag eurázsiai és központilag Moszkvának alárendeltnek kell lennie.

4.5 A Fekete-tenger és a Kaszpi-tenger között

156 A Kaukázus két geopolitikai szintből áll: Az Észak-Kaukázus és a három kaukázusi köztársaság - Grúzia, Örményország és Azerbajdzsán - területe. Az egész orosz terület Taganrogtól Asztrahánig, azaz a Fekete-tenger és a Kaszpi-tenger közötti összes orosz terület, amely Kalmükia területét is magában foglalja, szorosan szomszédos ezzel a szektorral.

157 Ez az egész régió nagyon fontos stratégiai csomópontot jelent, mivel az itt élő népek hatalmas társadalmi dinamikával, ősi geopolitikai hagyományokkal rendelkeznek, és közvetlenül határos az atlantista Törökországgal, amely a maga részéről stratégiaileg ellenőrzi a határövezetet, amely domborzati szempontból a Kaukázus hegység masszívumának

egységes teréhez tartozik.

158 Ez az orosz geopolitikai tér egyik legsebezhetőbb pontja, és nem véletlen, hogy ezek a területek hagyományosan az Oroszország-szívföld és a peremvidéki országok - Törökország és Irán - közötti heves ellenségeskedések színterei. A Kaukázus feletti ellenőrzés első közelítésben megnyitja az utat a "meleg tengerek" felé, és minden (még a legkisebb) határmozgás délre (vagy északra) minden kontinentális erő, tellurokrácia lényeges nyereségét (vagy elvesztését) jelenti.

159 Az egész régió három horizontális rétegének - az orosz földeknek, az Észak-Kaukázusnak mint Oroszország részének és magának a Kaukázusnak - szintén megvan a potenciális folytatása dél felé. Ez a további, tisztán potenciális övezet, amely nemcsak Oroszországon, hanem a FÁK-on kívül esik, Dél-Azerbajdzsánból (amely Irán területén található) és Törökország északi területeiből áll, amelyeket jelentős mértékben kurdok és örmények laknak. Az egész régió ugyanolyan etnikai-kulturális problémát jelent Törökország és Irán számára, mint a kaukázusi népcsoportok, amelyek Oroszország részét képezik (vagy képezték). Következésképpen minden objektív feltétel adott a kontinentális befolyás mélyen a kaukázusi térségbe való kiterjesztéséhez.

160 A Fekete-tenger és a Kaszpi-tenger között tehát négy szint vagy réteg van, amelyek a központból kiindulva differenciált megközelítést sugallnak.

161 Az első réteget, a tulajdonképpeni Oroszországot a lehető legnagyobb mértékben szélességi irányban kell összekapcsolni, létrehozva a Rosztov-on-Don - Volgográd - Asztrahán merev struktúrát. Ez az egész orosz tér legfontosabb összekötője, mivel észak felé Oroszország középső részén, északabbra pedig Arhangelszkben, a legfontosabb északi kikötőben és az "északi trapéz" potenciális fővárosában fekszik. A Rosztov-na-Don, Volgográd és Asztrahán háromszög Oroszország legfontosabb déli előőrsze a közép-európai résztől való viszonylag közeli távolsága, valamint demográfiai sűrű lakossága és technikai fejlettsége miatt. Ez egyfajta helyettesítője az eurázsiai központnak, egy másodlagos központ, amelyet összefüggő terület köt össze a mély terekkel. Ezért ennek a régióknak az egész kaukázusi eurázsiai stratégia geopolitikai magjává kell válnia, és e célból technológiai, stratégiai és intellektuális szempontból meg kell erősíteni. Kívánatos, hogy itt egy különleges, közigazgatásilag és politikailag integrált, összefüggő orosz övezet jöjjön létre.

162 Némi probléma merül fel Kalmükia északi régióival kapcsolatban, amelyek azonban meglehetősen ritkán lakottak. Értelemszerűen ezeket az északi sztyeppe régiókat is be kell vonni az általános integrációs övbe, geopolitikailag közvetlenül Rosztov-na-Don és Asztrahán közé "nyújtva" őket, hogy a háromszöget Volgográd csúcsával zárjuk le. Ezáltal földrajzi és geopolitikai értelemben az ősi Khazaria határai reprodukálódnak, amely az első évezred elején ezt a régiót irányította. Ezt a geopolitikai képződményt egyezményesen "khazár háromszögnek" nevezhetjük.

163 A "kazár háromszög" tisztán orosz zónájából való átmenetben, amelynek a szélességi (horizontális) logikát kellene követnie, bár szorosan kapcsolódik északhoz és magához a központhoz (Moszkva), az integráció vektora radikálisan megváltoztatja jellegét. Az egész Észak-Kaukázusnak és mindennek, ami tőle délre van, kizárólag a meridián irányultságának kell engedelmessé válnia. A "kazár háromszög" stratégiai központjainak önálló geopolitikai láncokat kell kialakítaniuk, amelyek szigorúan dél felé haladnak. Rosztovból Krasznodaron keresztül Majkopba, Szuhumi és Batumi felé. Sztavropolból Kislovodszkba, Nalcsikba,

Ordzsonikidzébe, Csinvalba és Tbiliszibe. Asztrahánból Mahacskalába.

164 Támogatni kell a transzkaukázusi etnikai régiók esetleges szélességi elhatárolását, ugyanakkor erősíteni kell a hosszanti integrációt. Ezért fontos, hogy az aktív szeparatista Csecsenföldet minden eszközzel leválasszák Dagesztánról (és Ingusföldről), lezárva a Kaszpi-tengerhez való hozzáférést. Ha Csecsenföldet csak a délen fekvő Grúziának hagyják, akkor geopolitikailag minden oldalról ellenőrizni fogják, és az ortodox Grúziából is lehet majd uralkodni rajta. Dagesztánt és Ingusföldet is Grúziához kellene kötni, ami egy gazdaságilag fejlett, de stratégiaileg teljes mértékben Oroszország által ellenőrzött és eurázsiai orientációjú autonóm észak-kaukázusi övezet létrehozását eredményezheti. Az Észak-Kaukázus általános újraelosztása az oszét problémát is megoldhatná, mivel az új etnikai egységek (például az egyesült Oszétia) elveszítenék a nemzetállami képződmények jelentését, és tisztán etnikai és kulturális, nyelvi és vallási értelmet nyernének. Ugyanezt a meridián-logikát követve fontos, hogy Abházia közvetlenül Oroszországhoz kapcsolódjon.

165 Mindezek a lépések egyetlen geopolitikai célt szolgálnak: az eurázsiai tellurikus komplexum megerősítését és bolygószerű győzelmének előkészítését az atlantizmussal vívott párbajban. Ezért nevezhetjük az egész tervet "Új geopolitikai rend a Kaukázusban". Ez feltételezi a meglévő politikai formációk "államnemzetként" való hagyományos megközelítésének elutasítását, azaz szigorúan rögzített adminisztratív formációkat, állandó határokkal és kész hatalmi struktúrával. Az "új geopolitikai rend a Kaukázusban" a meglévő politikai realitások teljes újraelosztását és az állam-állam vagy nemzet-nemzet viszonyok modelljéről a központ-periféria tisztán geopolitikai rendszerére való áttérést jelenti, ahol a periféria szerkezetét nem a politikai, hanem az etnokulturális differenciálódás határozza meg.

166 Ezt egy "Kaukázusi Föderáció" létrehozásának tervével lehetne elérni, amely magában foglalná mind a három FÁK-kaukázusi köztársaságot, mind az Oroszországon belüli autonóm egységeket. A központ kulturális és gazdasági autarchiát engedne az egész régióknak, de a legerősebb stratégiai centralizmust biztosítaná. Ez egy rendkívül rugalmas rendszerhez vezetne, amely nem az erőszakon, a megszálláson vagy a kaukázusi sokféleség egyesítésén alapulna, hanem a kontinens sorsának egységének és közösségeinek tudatán.

167 Különleges geopolitikai szerepet játszik Örményország, amely Oroszország hagyományos és megbízható szövetségese a Kaukázusban. Örményország a legfontosabb stratégiai bázisként szolgál a török terjeszkedés megakadályozására észak és kelet felé - a közép-ázsiai török világ régiói felé. Ezzel szemben offenzív geopolitikai szempontból fontos, mint etnikai-kulturális közösség, amely folyamatosan folytatódik dél felé, Törökországba, ahol az ősi Örményország jelentős része és fő szent helye, az Ararát-hegy található. A faji és nyelvi rokonság összeköti az örményeket a kurdokkal, ami egy másik fontos etnikai tényező, amelyet fel lehet használni a Törökországon belüli geopolitikai zavargások előidézésére. Ugyanakkor rendkívül fontos egy olyan szárazföldi folyosó létrehozása, amely az egész Kaukázust átszeli, és megbízhatóan összeköti Örményországot a "kazár háromszöggel".

168 Örményország más szempontból is fontos. Az Iránhoz való történelmi és etnikai közelségből adódóan Örményország az egyik legfontosabb összekötő kapocs lehet az eurázsiai lendületnek a Középtől az iráni peremvidékig történő terjesztéséhez - ez egy Moszkva-Jereván-Teherán tengely létrehozását jelenti.

169 Azerbajdzsánt is Iránhoz (és soha nem Törökországhoz) kell kötni, hangsúlyozva siitizmusát, etnikai közelségét az iráni Dél-Azerbajdzsánhoz és történelmi kötődését. Így a

Jerevánon keresztül vezető legfontosabb stratégiai sugár Moszkva-Teherán megkettőződne a Moszkva-Baku-Teherán sugárral, amely a balkáni rombuszal nagymértékben szimmetrikus rombuszt alkotna. A Balkán és a Kaukázus között számos geopolitikai párhuzam van. És a lényeg az, hogy a legfontosabb geopolitikai törvényszerűség itt világosan megmutatkozik. A szélességi folyamatok szörnyű konfliktusokat idéznek elő, míg a hosszanti kapcsolatok stabilitáshoz és fenntarthatósághoz vezetnek. Ez különösen nyilvánvaló a jugoszláv háborúban és a Hegyi-Karabahért folytatott örmény-azerbajdzsáni konfliktusban. Maga a karabahi probléma bizonyos szempontból hasonlít a macedón problémához. És ezért az egész régió stabilizálása érdekében Moszkvának a legközvetlenebb összeköttetést kell kialakítania Karabahhal, hogy ez a terület az egész kaukázusi geopolitikai rendszer egyensúlyi pontjává váljon. E célból a karabahi tárgyalásokon optimális esetben négy félnek kellene részt vennie: Azerbajdzsán, Örményország, Oroszország és Irán, kizárva az összes atlantista résztvevőt, akiknek politikai jelenléte a régióban geopolitikai okokból nem helyénvaló.

4.6 Az új geopolitikai rend Közép-Ázsiában

170 Közép-Ázsiát az eurázsiai szárazföld egy hatalmas töredékének tekintik, amely az észak-kazahsztáni sztyeppéktől az Arab-tenger partjáig terjed. A volt közép-ázsiai szovjet köztársaságoktól ez az övezet dél felé a Kopetdag-hegységen és a Pamír-hegységen keresztül Irán alföldjéig és délkelet felé Afganisztánig terjed. Közép-Ázsia az a geopolitikai tér, amely az országot minden másnál gyorsabban elvezetheti az Indiai-óceán elérésének dédelgetett céljához. Ha Moszkvának sikerülne megnyernie egy ilyen irányú pozícióháborút a talasokráciával, az automatikusan megoldana számos párhuzamos kérdést - integráció az indiai kontinentális blokkba, Irak stratégiai támogatása Törökországgal szemben, közvetlen folyosó a Közel-Keletre stb. Mindezek miatt ez a térség központi szerepet játszik az eurázsiai Dél geopolitikai átrendeződésében.

171 Meg kell említeni, hogy Közép-Ázsiát nemcsak politikai és geopolitikai, hanem faji szempontból is egy hegyvonulat választja el. Közép-Ázsia egykori szovjet övezetét (Tádzsikisztán kivételével) szunnita törökök, a turánok utódai lakják, és sokan közülük még mindig főként nomádok és szarvasmarha-tenyésztők. A "nem szovjet" Közép-Ázsiát - Iránt, Afganisztánt (sőt, az etnokulturálisan rokon Pakisztánt is) - szecessziós indoeurópaiak népesítik be. A geopolitikai egységnek tehát jól meghatározott faji határa van.

172 Ez az egész övezet három részre oszlik:

- 1) Közép-Kazahsztán (az 50. szélességi körtől délre, mivel attól északra vannak az "oroszk Kelet" területéhez tartozó területek);
- 2) Sivatagi Türkmenisztán és Üzbegisztán, valamint a hegyvidéki Kirgizisztán. (ezek tisztán turáni földek);
- 3) Irán-Afganisztán-Pakisztán-India (ez Irán a kiterjesztett értelemben - "árja", "az árják földje").

173 Az új eurázsiai rend Közép-Ázsiában azon az elképzelésen alapul, hogy mindezeket a területeket északról délre egy merev geopolitikai és stratégiai tengely kösse össze. Ebben is, mint mindig az ilyen esetekben, fontos, hogy a terület kizárólag a meridián irányában strukturáljuk, elősegítve az egyes területek hosszanti konvergenciáját.

174 Északról kiindulva az egész Kazahsztánt az orosz Dél-Ural és Nyugat-Szibéria összekötéséről van szó. Ennek a kapcsolatnak az egész közép-ázsiai térség nem alapvető fontosságú építményének kell lennie. Kazahsztánnak az Oroszországgal közös általános

kontinentális tömbbe való folyamatos és átgondolt integrációja minden kontinentális politika alapja. A legfontosabb pont az, hogy szigorúan meg kell szakítani minden török befolyást ebben a régióban, és meg kell akadályozni minden olyan "turáni" integrációs projektet, amely az atlanti Törökországból ered, és amely az indoeurópai Északkal (Oroszország) és az indoeurópai Déllal (Irán, Afganisztán, Pakisztán, India) szemben a volt "szovjet" Közép-Ázsia pusztán széles körű geopolitikai fejlődését javasolja. A turáni integráció a geopolitikai eurázsianizmus közvetlen ellentéte, és a tellúriai erők három részre oszthatók: nyugati (európai Oroszország), keleti (orosz Dél-Szibéria és Távoll-Kelet) és déli (Irán, Afganisztán, Pakisztán) részre. Az ilyen "turanizmus" az erdő és a sztyeppe faji és geopolitikai szövetségét hivatott szétszakítani, amelyből az orosz állam és a nagyorosz etnikum létrejött, Iránt és Afganisztánt illetően pedig az iszlám világ vallási egységét szakítja szét. Ezt szem előtt tartva Oroszországnak kemény geopolitikai pozícióháborút kellene hirdetnie Törökország és a "panturianizmus" hordozói ellen, amelyben Oroszország legfőbb szövetségese az iszlám árja Irán lenne. Közép-Ázsiát függőlegesen két globális indoeurópai valóság - az oroszok és a perzsák között - kell "kifeszíteni". Így arra kell törekedni, hogy a helyi autonómia, kulturális tendenciákat az egész török térben elszigeteljék, hogy támogassák a regionalista erőket az autonóm területeken, hogy súlyosbítsák a klánok, törzsek, "uluk" stb. közötti súrlódásokat. Mindenütt ezen a területen meg kell próbálnunk területeket, körzeteket, ipari komplexumokat, gazdasági ciklusokat, stratégiai objektumokat lezárni a török területen kívül, vagy szigorúan meridián irányban elhelyezkedő területeken. Így például az Üzbegisztán nyugati részén fekvő Karakalpakisztánt területileg nem felfelé (Buhara, Szamarkand, Taskent), hanem északra (Kazahsztán) és délre (Türkmenisztán) kellene integrálni. Az Üzbegisztán és Tádzsikisztán közötti határvidékeket ugyanezen elv alapján kellene átstrukturálni - Szamarkand, Fergana-völgy történelmileg és etnikailag ugyanúgy kapcsolódik a tádzsik területekhez, mint az üzbég területekhez. Ugyanez igaz Kirgizisztán déli részére is.

175 A tellurokrácia egész közép-ázsiai geopolitikai stratégiájának geopolitikai tengelye Tádzsikisztán kell, hogy legyen. Ez a terület egyesíti az egész orosz "Drang nach Süden", a "Délre való rándulás" legfontosabb aspektusait. A tádzsikok indoeurópai eredetű muzulmánok, etnikailag közel állnak az irániakhoz és az afgánokhoz. Ők az "iráni" világ egy töredékét képviselik ebben a régióban. Ugyanakkor Tádzsikisztán Oroszország és a Szovjetunió része volt, azaz integrálódott a kontinentális, eurázsiai geopolitikai rendszerbe. Ezért ennek a kis hegyvidéki országnak, az ősi Szogdjánának a sorsa a közép-ázsiai új eurázsiai rend megteremtésének sikerét (vagy kudarcát) jelképezi.

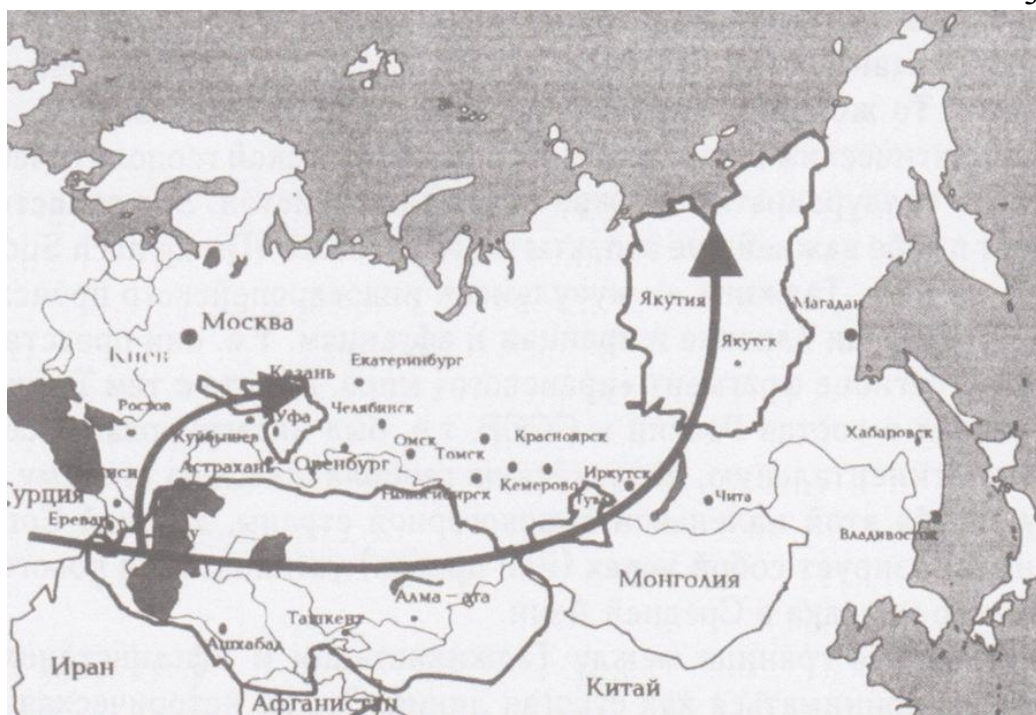
176 A Tádzsikisztán és Afganisztán közötti de facto határt nem szabad kemény vonalnak tekinteni. Ez nem történelmi tény, hanem geopolitikai feladat, hiszen az ország érdeke az lenne, hogy itt minden szigorú határt eltöröljön, egy stratégiai határt messze délre helyezzen át, és az egész köztes területet az etnokulturális, törzsi és regionális határok alapján építse újra. Afganisztánban nincs hagyománya a teljes centralizált államiságnak. Sokféle nomád és helyhez kötött törzs (pasztunok, tádzsikok, üzbégek stb.) lakja, akiket inkább a vallás (iszlám), mint az államiság és a politika köt össze. Ezért Oroszország geopolitikai visszatérése Afganisztánba elkerülhetetlen, és maga a földrajz határozza meg. Az egyetlen dolog, amire szükség van, az a katonai erő helyett a jól átgondolt geopolitikai stratégiára támaszkodni, a tudatos és önkéntes stratégiai szövetség előkészítésére, amelyet a talasokráciával, "a Nyugat erőivel" és az "atlantizmussal" szembeni közös ellenállás szükségessége okoz, ami automatikusan közelebb hozza egymáshoz az oroszokat és a muszlimokat. Tádzsikisztán ebben a folyamatban az alapvető bázis szerepét tölti be, és területe olyan geopolitikai laboratóriummá válik, ahol két ellentétes impulzus találkozik: az indoeurópai eurázsiai Dél iszlám impulzusa és az északról, a központi területről érkező orosz geopolitikai impulzus. Itt,

Tádzsikisztánban, Dusanbében vagy más városban kell kidolgozni a közös orosz-iszlám stratégiát az északabbra fekvő "turáni" újjászervezésére.

32. ábra

33. ábra

- 1 Jakutföld geopolitikai helyzete a Szívföld biztonsága szempontjából aberráció, mivel Jakutföld területileg azonos a "Lenföld" geopolitikai kategóriájával - azaz a fő kontinentális tömegtől elszakítandó szektorral (Mackinder szerint).
- 2 A mai Törökország által támogatott panturáni geopolitikai projekt az összes török nyelvű nép egyetlen szuperállamban való egyesítését irányozza elő. Ez lényegében egybeesik a Heartland feldarabolásának atlantista tervével. Kazahsztán, Tatárföld és Jakutföld kulcsszerepet játszik a projektben

Ezt a földet az Új Eurázsia megteremtéséről szóló korszakos döntés kidolgozására szólítják fel, amelyben véglegesen és visszavonhatatlanul rögzül az egyrészt a sztyeppei és északi erdő,

másrészt ugyanezen sztyepei (turáni) és iráni szintézis kész tényeiről szóló tézis.

177 Logikus tehát, hogy az eurázsiai központból egy újabb sugarat rajzoljunk ki: Moszkva - Dusanbe - Kabul - Teherán, amely mentén soha nem látott geopolitikai valóságnak kell kialakulnia.

178 A Tádzsikisztánhoz tartozó, hegyvidéki Badahsán nagyon közel fekszik Pakisztánhoz és Indiához, amelyek Kínával (Hszincsiang) szinte egy pontban futnak össze. Annak ellenére, hogy ezek a területek szinte járhatatlanok, mivel nagyon magasan, a Pamír-hegységben fekszenek, Gorno-Badakhshan maga is mély geopolitikai jelentőséggel bír. Ismailiták lakják, egy iszlám eretnek szekta, amely a legszélsőségesebb síitizmus, azaz az iszlám (spirituális szempontból) legindoeurópaibb változatának kifejezője. A Badakhshan ismailiták Pakisztán régióinak közelében telepedtek le, és ez az állam (bár hivatalosan szunnita) etnikailag az iszlámra áttért hinduké. És ez azt jelzi, hogy az indoeurópai irányzatok minden bizonnyal közelebb állnak hozzájuk e vallás keretében, ha nem is nyíltan "síita", de "kripto-síita". Nem is olyan messze van az indiai Kasmír, amelyet szintén hindu muzulmánok és sivaik laknak. A muszlimok - ujugrok - szintén a kínai Hszincsiang régióban élnek. Ezért Bahrein vallási sajátosságai és stratégiai elhelyezkedése lehetővé teszi, hogy aktívan részt vegyen a legfontosabb geopolitikai problémák megoldásában, amelyek ezen a területen találkoznak: Pakisztán és India háborúi, az esetleges ujugur iszlám szeparatizmus Kínában, a nemzeti felszabadítási küzdelmek Tibetben, a szikh mozgalom a némileg déli Pandzsábben stb. Ázsia e kritikus csomópontjának minden szála Tádzsikisztánban, pontosabban Badakhshanban fut össze. Ezért egy további és független Moszkva-Khorog (Badahsán fővárosa) tengely magától értetődővé válik. Ráadásul, mivel Badahsán kapcsolata Tádzsikisztán többi részével nem túl erős (etnikai-vallási és klánkonfliktusok), Moszkvának külön kellene választania ezt a régiót egy külön geopolitikai valósággá, hasonlóan Macedóniához vagy Karabahhoz, mivel Khorog stratégiai jelentősége központi jelentőségű e hatalmas régió számára, amely nemcsak Tádzsikisztán, hanem egész Közép-Ázsia hatókörén túlmutat.

179 Mindezt az összetett területet a "történelem földrajzi tengelyének" - Oroszországnak - legaktívabb befolyása alatt, tellurikus modell alapján kell átstrukturálni, azaz ellentétben azokkal a tervekkel, amelyeknek e tekintetben a talassokrata atlanti elemek vannak. Köztudott, hogy Anglia támogatta az indiai muszlimok szeparatista mozgalomát, amely Pakisztán kiválásához vezetett. Az indo-pakisztáni konfliktusok az atlantisták számára is előnyösek, mivel lehetővé teszik számukra, hogy megerősítsék politikai és gazdasági befolyásukat mindkét régióban, kihasználva a geopolitikai ellentmondásokat, és az egész régiót az amerikaiak és a britek katonai és stratégiai jelenlététől tegyék függővé. Pakisztán, India és Kína is folyamatosan belép a talassokrata irányítású peremvidékre. Tádzsikisztán és Badakhshan geopolitikai szerepe az, hogy radikálisan megváltoztassa ezt a helyzetet, és megszervezze a kontinentális integráció eurázsiai rendszerét ezen az egész téren. Így az ideológiai szférában rendkívül fontos a legkisebb etnikai-vallási és kulturális-nyelvi árnyalatok figyelembevétele, a katonai-stratégiai szférában pedig a merev és alternatívamentes centralizmusra kell törekedni.

180 Politikai szempontból a fundamentalista Irán Amerika-ellenessége és India szigorú "semlegessége" jó alapot nyújt az eurázsiai stratégia sikeréhez. A többi Moszkva és tágabb értelemben Oroszország-Eurázsia geopolitikai akaratótól függ.

4.7 Kína bukása

181 Kína Oroszország legveszélyesebb déli geopolitikai szomszédja. Bizonyos tekintetben

szerepe hasonló Törökorszáéhoz. De míg Törökország nyíltan NATO-tag, és stratégiai atlantizmusa nyilvánvaló, Kínával a helyzet bonyolultabb.

182 Kína geopolitikája kezdettől fogva kétértelmű volt. Egyrészt a Csendes-óceán peremvidékéhez, "parti zónájához" tartozott (a keleti oldalon), másrészt soha nem vált talasszokráciává, ellenkezőleg, mindig is a kontinentális archetípusokra összpontosított. Emiatt van az a szilárd politikai hagyomány, hogy Kínát "Középbirodalomnak" nevezik, és ez a kifejezés csak a kontinentális tellúriai képződményeket jellemzi. Így Kínát az Indiai-óceántól az Indokínai-félsziget választja el, amelyen nyilvánvalóan talasszokrata orientációjú államok gyűjteménye található.

183 A Nyugat keleti felfedezése (gyarmatosítása) során Kína fokozatosan félgymattá vált, angolbarát bábkormányral - a Csing-dinasztia császárainak utolsó generációjával. A XIX. század elejétől 1949-ig (a KKP győzelme a Kuomintang felett) Kína geopolitikája tisztán atlanti tendenciákat követett (Kína tehát nem független talasszokráciaként, hanem a Nyugat eurázsiai parti bázisaként működött). A kommunista párt győzelme megváltoztatta a helyzetet, és rövid időre (1949-1958) Kína átállt az eurázsiai oroszbarát politikára. Az eurázsiai vonalat azonban a történelmi hagyományok miatt hamarosan elvetették, és Kína az autarkiát részesítette előnyben. Csak idő kérdése volt, hogy az eurázsiai orientáció annyira meggyengüljön, hogy Kína potenciális atlanti és geopolitikai identitása mint peremvidék nyilvánvalóvá váljon. Ez a 70-es évek közepén történt, amikor Kína aktívan tárgyalni kezdett a "Trilaterális Bizottság" képviselőivel. Ez Kína új belépését jelentette az atlantista geopolitika struktúrájába.

184 Bár nem tagadható annak lehetősége, hogy Kína bizonyos körülmények között újra csatlakozik az Eurázsiai Szövetséghez, ezt nem szabad biztosra venni. Tisztán pragmatikus szempontból Kína kapcsolatai a Nyugattal sokkal előnyösebbek, mint az Oroszországgal való kapcsolatok, amely nem tud hozzájárulni az ország technológiai fejlődéséhez, és egy ilyen "barátság" csak megkötné Kína geopolitikai manipulációs szabadságát a Távols-Keleten, Mongóliában és Dél-Szibériában. Emellett Kína demográfiai növekedése a "szabad területek" problémáját is felveti az ország számára, és Kazahsztán és Szibéria (szinte lakatlan) területei ebből a szempontból igen vonzóknak tűnnek.

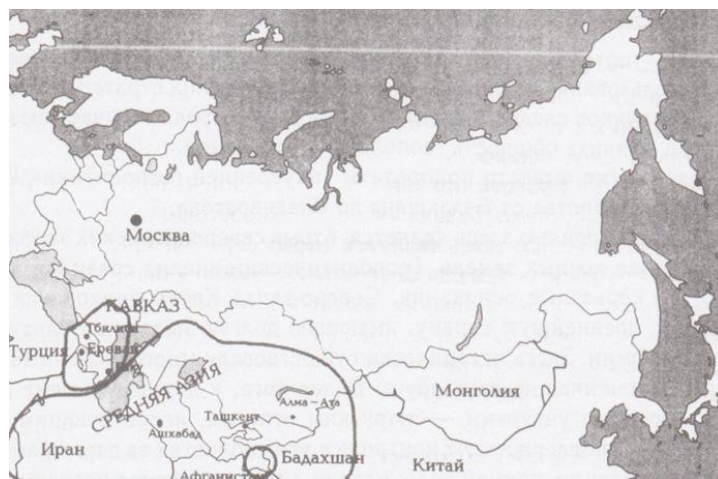
185 Kína két okból is veszélyes Oroszország számára: mint az atlantizmus geopolitikai bázisa és önmagában, mint a "senki földjét" kereső, megnövekedett demográfiai sűrűségű ország. Mindkét esetben van egy olyan fenyegető pozíciója, amelynek elhelyezkedése rendkívül veszélyes - Kína a Lenföldtől délre fekvő területeket foglalja el.

186 Emellett Kína zárt faji és kulturális sajátosságokkal rendelkezik, és a történelmileg belátható időszakokban soha nem vett részt az eurázsiai kontinensépítésben.

187 Mindezek a megfontolások - a politikai konkrétumoktól függetlenül - Kínát Oroszország potenciális geopolitikai ellenfelévé teszik délen és keleten. Ezt geopolitikai axiómaként kell elismerni. Ezért Oroszország geopolitikai feladata a "belső" déli öv legkeletibb szektorával kapcsolatban az, hogy befolyási övezetét minél délebbre kiterjessze. Hosszú távon Euráziának Indokínáig kellene kiterjesztenie befolyását, de ezt szinte lehetetlen kölcsönösen előnyös szövetséggel elérni. Ez az alapvető különbség Kína és az iszlám Ázsia (Törökország kivételével) és India között. Ha az eurázsiai szövetségnek Eurázsia többi déli szektorával kölcsönös érdekeken kell alapulnia, azaz a közös geopolitikai küldetésen alapuló tudatos és önkéntes szövetség eredménye kell, hogy legyen, akkor Kína esetében erőteljes geopolitikai

nyomásgyakorlásról, a területi felbomlás, szétagoltság, politikai és közigazgatási újraelosztás provokálásáról van szó. Ugyanez a megközelítés vonatkozik Törökországra is. Kína és Törökország potenciális geopolitikai riválisok. Irak, Irán, Afganisztán, Pakisztán, India, Korea, Vietnam és Japán potenciális geopolitikai szövetségesek. Ez két különböző geopolitikai stratégia alkalmazására utal. Az ellenfelek esetében a károkozásra kell törekedni, míg a szövetségesek esetében a közös geopolitikai célokat kell meghatározni.

34. ábra

Heartland legfontosabb stratégiai területei, amelytől a "meleg tengerekhez" való hozzáférés függ.

34. ábra

Kína geopolitikai szétagoltságának hozzávetőleges vonala. Észak régióknak be kell lépniük a Heartland stratégiai terébe.

188 Most már könnyű kikövetkeztetni Oroszország "belső geopolitikájának" prioritásait a Badahsántól Vlagyivosztokig terjedő területen.

189 A fő modell itt az észak-kínai területek elkülönítése a délebbi területektől. A geopolitikai elemzés azonnal komoly okot ad erre. Északnyugat-Kína Hszincsiangra esik, a legrégebbi ország, amely hosszú politikai autonómiával rendelkezik. Történelmileg számos egymást követő állam volt itt. Ráadásul ezeket a területeket jelenleg az ujgurok, egy iszlám vallású török népcsoport lakja. A kínaiak közvetlen katonai nyomásgyakorlással, közvetlen

gyarmatosítással, a helyi lakosság elnyomásával és a vallási és etnikai autonómia megvédésére irányuló minden kísérlet elfojtásával tartják fenn az ellenőrzést ezeken a területeken. A Hszincsiang Oroszországhoz csatolásának ötlete már az orosz császároknál is felmerült, a Szibéria fejlesztésére irányuló projekt részeként. Ezt a vonalat felül kellene vizsgálni. Hszincsiangtól délre húzódik Kun Lun és Tibet, ahol ismét ugyanazzal a helyzettel szembesülünk - Tibet egy különálló ország, különleges lakossággal, sajátos vallással, ősi politikai és etnikai hagyományokkal. Peking hatalma itt is mesterséges és a közvetlen erőszakon alapul, akárcsak Hszincsiangban. Oroszországnak közvetlen geopolitikai érdeke fűződik ahhoz, hogy aktívan támogassa a szeparatizmust ezeken a területeken, és mindegyikben Kína-ellenes nemzeti felszabadító harcot kezdeményezzen. A jövőben mindezek a területek harmonikusan illeszkednének az eurázsiai kontinentális föderációba, mivel nincsenek földrajzi vagy történelmi kötődéseik az atlantizmushoz. Hszincsiangot és Tibetet is be kell vonni a tellurokráciai övezetbe. Ez lenne a legpozitívabb geopolitikai megoldás, és megbízható védelmet teremtene Oroszország számára, még akkor is, ha Kína nem mondana le Eurázsia-ellenes geopolitikai projektjeiről. Hszincsiang és Tibet nélkül Kína potenciális geopolitikai áttörése Kazahsztánba és Nyugat-Szibériába lehetetlenné válik. Nemcsak ezeknek a területeknek a teljes felszabadítása a kínai ellenőrzés alól, hanem már a destabilizáció első lépései is stratégiai nyereséget jelentenének Oroszország számára.

190 Keletre található a mongol szektor, amely Oroszország stratégiai szövetségese. Itt fontos, hogy megelőzően cselekedjünk, és elkerüljük a kínai-barát tényező megerősödésének lehetőségét a mongol politikában. A mongol sztyeppék és sivatagok tökéletesen védik Dél-Szibériát Kínától. Eközben Mongólia Hszincsianggal és Tibettel való kapcsolatait erősíteni kell, hogy előkészítsék az utat a régió új konfigurációjának kialakításához, amelynek célja Kína és geopolitikai befolyásának fokozatos felváltása. E célból fel lehet vetni a mongol-tibeti föderáció projektjét, amely magában foglalhatná Burjátföldet, Tuvát, Hakasztiát és az Altaj Köztársaságot is. E nemzetek lámaista hagyományának egysége Moszkva számára fontos eszköze Kína-ellenes geopolitikai stratégiájának.

191 A déli öv utolsó zónája Mandzsúria, a Kína északkeleti részén fekvő terület. Itt is egy (Kína számára) gyenge geopolitikai kapcsolattal állunk szemben. Ezen a területen ősi államok léteztek, amelyeknek hagyománya volt a politikai függetlenség. Japán már a XX. században újra létrehozta a mandzsúriai államot Harbin fővárossal, amely a kínai japán invázió kontinentális hídfőállása volt. Oroszország számára rendkívül kívánatos egy különleges politikai állam létezése Mandzsúriában a kínai ellenőrzésen kívül. Mivel Japán maga is Eurázsia potenciális geopolitikai szövetségesei közé tartozik, az erőfeszítések szinergiája létrejöhet.

192 Tibet - Hszincsiang - Mongólia - Mandzsúria együttesen alkotják Oroszország biztonsági övezetét. A fő feladat ebben a térségben az, hogy Oroszország potenciális geopolitikai szövetségesei - India és Japán -, valamint a pekingi diktátumtól szenvedő helyi lakosság felhasználásával Oroszország ellenőrzése alá vonja ezeket a területeket. Kína számára ez az övezet stratégiai bázist jelent az esetleges "északi áttöréshez", Kazahsztán és Szibéria felé. Ezek a Lenfölddel délről szorosan szomszédos területek, amelyek körül elkerülhetetlenül kibontakozik a világ vezető hatalmainak geopolitikai konfrontációja. Oroszországnak el kellene szakítania ezt a hídfőállást Kínától, délre kellene szorítania Kínát, és geopolitikai kompenzációként fel kellene ajánlania neki az észak-déli tengely mentén déli irányban történő fejlődést: Indokína (kivéve Vietnámot), Fülöp-szigetek, Indonézia és Ausztrália.

4.8 A Balkántól Mandzsúriáig

193 Eurázsianak a Balkán-félszigettől Északkelet-Kínáig délre kell "nyomulnia". Az egész övezet stratégiai szempontból fontos biztonsági övezet Oroszország számára. Az e tér különböző szektoraiban élő népek etnikailag, vallásilag és kulturálisan különböznek egymástól. De kivétel nélkül mindegyiknek vannak olyan elemei, amelyek közelebb viszik őket a szívföld geopolitikai képletéhez. Egyeseknek az ortodoxia, másoknak az egy államhoz való történelmi hovatartozás, másoknak az etnikai és faji hovatartozás, a negyediknek az ellenség közössége, az ötödiknek a pragmatikus számítás. A déli országok ilyen sokszínűsége rendkívül rugalmas geopolitikát és kifinomult érvelést igényel a kapcsolatok, szövetségek stb. igazolásához. Egyik kritérium sem élvez elsőbbséget, nem támaszkodhatunk kizárólag egy tényezőre - etnikai hovatartozás, vallás, faj, történelem, juttatás stb. Minden esetet másképp kell kezelni. A geopolitika és annak törvényei maradnak a legfőbb kritérium. A geopolitikának minden más szempontot alárendelnie kell, és nem szabad, hogy a különálló és független elveken alapuló kül- (vagy bel-) politika eszközévé váljon. Csak ebben az esetben Eurázsia stabilitást fog elérni, és Oroszország megbízhatóan fogja biztosítani kontinentális biztonságát és teljesíteni fogja tellurista küldetését.

5. Fejezet

A Nyugat fenyegetése

5.1 A két nyugat

194 A térszervezés problémája Eurázsia nyugati részén az a téma, amely minden geopolitika mint tudomány alapját képezi. Nyugat-Európa Eurázsia peremvidéke, és a peremvidék a legteljesebb, legegységelműbb és történelmileg legegységelműbben azonosítható. Ami magát Oroszországot, mint peremvidéket illeti, a Nyugat az egészben a fő bolygó ellenségét jelenti - a "tengerparti civilizáció" azon szektorát, amely teljesen átvette a befejezett talas redukció funkcióját, és történelmi sorsát a tengerrel azonosította. Anglia élen járt ebben a folyamatban, de az összes többi európai ország, amely felvette az iparosodás, a technikai fejlődés és a "kereskedői rendszer" értékeinek stafétabotját, előbb-utóbb szintén csatlakozott ehhez a talassokrata együtteshez.

195 A Nyugat végleges földrajzi képének történelmi kialakulása során az elsőbbség Anglia szigetéről az amerikai kontinensre, különösen az Egyesült Államokra szállt át. Így az USA és az általuk irányított NATO-blokk a tassokrácia maximális megtestesítőjévé vált stratégiai, ideológiai, gazdasági és kulturális szempontból.

196 A planetáris erők ilyen végső geopolitikai rögzítése az atlanticizmus és a talassokrácia pólusát az Atlanti-óceánon túlra, az amerikai kontinensre helyezi. Maga Európa (még Nyugat-Európa is, beleértve Angliát) a talassokrácia központjából az USA "ütközőzónájává", "parti övévé" és "stratégiai függelékévé" válik. A talassokrácia tengelynek az óceán fölé történő ilyen áthelyezése némileg megváltoztatja a geopolitikai konfigurációt. Ha egy évszázaddal ezelőtt Európa (Anglia és Franciaország) volt Oroszország fő ellenfele, akkor a második világháború után ez a régió elvesztette önálló stratégiai jelentőségét, és az USA stratégiai gyarmatává vált. Ez az átalakulás szigorúan megfelel annak a "tenger felőli látásmódnak", amely bármely talassokrácia tipikus gyarmati hozzáállását jellemzi a kontinenshez. Ha korábban Európa "tengerparti" jellege egy különleges geopolitikai formáció - "Anglia szigete" - által aktivált potenciális jellemző volt, akkor most pontosan megfelel a hatalomelosztás tényleges képének. - Az Egyesült Államok, egy geopolitikai valóság, amely Európából, mint annak szinte mesterséges vetületéből emelkedett ki, teljesen önálló pólussá vált. Nyugat a szó abszolút értelmében, miután Európát metropoliszból gyarmattá változtatta. Mindez tökéletesen megfelel a talassokrácia geopolitika klasszikus logikájának.

197 Így jelenleg a tágabb értelemben vett Nyugat geopolitikai problémája Oroszország számára két összetevőre bomlik: a Nyugat mint Amerika és a Nyugat mint Európa. Geopolitikai szempontból a két valóság eltérő jelentéssel bír. A Nyugat mint Amerika Oroszország totális geopolitikai ellenfele, Euráziával ellentétes irányú pólus, az atlantizmus központja és központja. Az Amerikával folytatott pozicionális geopolitikai háború a XX. század közepe óta, amikor az USA szerepe nyilvánvalóvá vált, az eurázsiai geopolitika lényege. Ebben a tekintetben az álláspont egyértelmű - az amerikai atlantista geopolitika ellen kell fellépni minden szinten és minden régióban, megpróbálva az ellenséget a lehető legnagyobb mértékben meggyengíteni, demoralizálni, megtéveszteni és végső soron legyőzni. Ugyanakkor különösen fontos, hogy az USA-ban a geopolitikai zűrzavart belpolitikai valósággá tegyék azáltal, hogy mindenféle szeparatizmust, különböző etnikai, társadalmi és faji konfliktusokat ösztönöznek, és aktívan támogatnak minden disszidens mozgalmat - szélsőséges, rasszista és szektás csoportokat, amelyek destabilizálják az USA belpolitikai folyamatait. Ugyanakkor van értelme támogatni az amerikai politika izolacionista irányzatait,

azoknak a (gyakran jobboldali-republikánus) köröknek a téziseit, amelyek szerint az USA-nak a saját belpolitikai problémáira kellene korlátozódnia. Ez a helyzet még akkor is rendkívül előnyös Oroszország számára, ha az elszigetelődés az eredeti Monroe-doktrína szerint valósul meg, azaz ha az USA a befolyását két Amerikára korlátozza. Ez nem jelenti azt, hogy Euráziának nem kellene elutasítania a latin-amerikai világ destabilizálását azáltal, hogy megpróbál bizonyos régiókat kivonni az USA ellenőrzése alól. Az USA-ra gyakorolt geopolitikai nyomás minden szintjét egyszerre kell bevonni, mivel az atlantizmus eurázsiaellenes politikája egyidejűleg "szponzorálja" a stratégiai blokkok felbomlásának (Varsói Szerződés), az állami egységnek (Szovjetunió) és a további etnikai-territoriális széttagozódnak a folyamatait, a regionalizáció ürügyén Oroszország fokozatos összeomlását egészen a teljes megsemmisülésig. A Heartland kénytelen ugyanezzel az érmével fizetni a Sea Powernek. Ez a szimmetria logikus és indokolt. Mindez Oroszország USA-val kapcsolatos "külföldi geopolitikájának" központi feladata, ezért részletesebb elemzése meghaladja a jelen munka kereteit.

198 A második valóság, amelyre szintén a "Nyugat" kifejezéssel utalnak, más jelentéssel bír. Ez Európa, amelynek geopolitikai jelentése drámaian megváltozott az elmúlt évtizedekben. Miután Európa hagyományosan a bolygó más részeinek metropolisza volt, most először került gyarmati helyzetbe - stratégiai, kulturális, gazdasági, politikai stb. szempontból. Az amerikai gyarmatosítás különbözik a múlt egyértelműbb és durvább formáitól, de jelentése ugyanaz marad. Európának jelenleg nincs saját geopolitikája és nincs saját földrajzi akarata; funkciói arra korlátozódnak, hogy az Egyesült Államok tartalékbázisaként szolgáljon Euráziában, és a legvalószínűbb konfliktus helyszíne legyen Euráziával. Egy ilyen álláspont automatikusan azt eredményezi, hogy az Amerika-ellenes irányvonal az európai államok közös geopolitikai alternatívájává válik, és olyan egységes projektben egyesíti őket, amely korábban soha nem létezett. Európa maastrichti egyesülése az első jele annak, hogy Európa mint egész és független szervezet, amely úgy tesz, mintha visszaszerezné történelmi jelentőségét és geopolitikai szuverenitását. Európa nem akar orosz vagy amerikai lenni. A "hidegháború" befejezése után ez az akarat teljes terjedelmében megmutatkozott.

199 Most egy kérdés: mi Eurázsia általános hozzáállása a nyugati félszigethez?

200 Tisztán geopolitikai szempontból Eurázsia egyértelmű érdeke, hogy Európát kivegye az atlantizmus, az Egyesült Államok kezéből. Ez kiemelt feladat. Oroszországnak tengeri határokkal kell rendelkeznie nyugaton, ez Eurázsia geopolitikai fejlődésének stratégiai szükségszerűsége. Pontosan az ilyen határok hiánya és az Európát középen átszelő szárazföldi vonal jelenléte, mesterségesen és erőszakosan helyettük, vezetett végül a Szovjetunió geopolitikai vesztéhez. Ezért a feladat nem az, hogy megismételjük a hibákat és kijavítsuk a helyzetet. Eurázsia csak akkor lesz mentes a tengeri hatalomtól, ha stratégiai határai északon, keleten, délen és nyugaton az óceánok lesznek, akárcsak Amerika esetében. Csak akkor lesz egyenlő a civilizációk párharca.

Ezért Oroszországnak két választása van: vagy Európa katonai megszállása, vagy az európai térség olyan átszervezése, amely ezt a geopolitikai szektort Moszkva megbízható stratégiai szövetségesévé tenné, megőrizve szuverenitását, autonómiáját és autarchiáját. Az első lehetőség annyira irreális, hogy nem szabadna komolyan megvitatni. A második forgatókönyv bonyolult, de megvalósítható, mivel az a fél évszázad, amelyet Európa amerikai gyarmatként töltött, komoly nyomot hagyott az európai tudatban.

202 A barátságos Európa mint Oroszország stratégiai szövetségese csak akkor jöhet létre, ha

egységes. Ellenkező esetben az atlanti ellenfél számos módot fog találni az európai blokk feldarabolására és megosztására, a két világháborúhoz hasonló konfliktust idézve elő. Ezért Moszkvának a lehető legnagyobb mértékben hozzá kell járulnia az európai egyesüléshez, különösen a közép-európai államok, elsősorban Németország támogatásával. A német-francia szövetség, a Párizs-Berlin tengely (de Gaulle-projekt) az a gerincoszlop, amely köré a leglogikusabban épül az Új Európa teste. Németországban és Franciaországban stabil szövetségellenes politikai hagyományok vannak (mind a jobboldali, mind a baloldali politikai áramlatok részéről). Potenciális és lappangó egy ideje, de egy ponton majd a hangja csúcsán fog megnyilvánulni. Moszkvának már most ezen az irányvonalon kell haladnia, nem várva meg az események végső alakulását.

203 Moszkva feladata Európa kiszabadítása az USA (NATO) ellenőrzése alól, egyesítésének előmozdítása és az integrációs kapcsolatok erősítése Közép-Európával a fő külpolitikai tengely, Moszkva-Berlin jegyében. Eurázsianak szövetséges, baráti Európára van szüksége. Katonai szempontból önmagában (az USA nélkül) sokáig nem jelent komoly fenyegetést, a semleges Európával való gazdasági együttműködés pedig erőforrásért és stratégiai katonai partnerségért cserébe megoldhatná Oroszország és Ázsia technológiai problémáinak nagy részét.

204 Ebből a külgeopolitikai feladatból kiindulva Oroszország nyugati régióinak belpolitikai helyzetét is elemezni kell.

5.2 Az "egészségügyi kordon" lebontása

205 Az "orosz Nyugat" geopolitikájának elemzésére szolgáló alapképlet az az elv, hogy "Európa európai, Oroszország orosz". Itt, akárcsak az iszlám világ esetében, elkerülhetetlenek az új határok, egyes régiókat újra kell osztani, de a fő feladat minden esetben a barátságos semleges formációk létrehozása marad Nyugaton, maximális etnokulturális, gazdasági és társadalmi szabadsággal, de Moszkvától való stratégiai függőséggel. A maximális cél egész Európa "finnosítása", de az első lépésnek az Oroszországgal közvetlenül szomszédos területek újjászervezésének kell lennie.

206 Itt azonnal felmerül egy nehéz probléma: az "egészségügyi kordon". Az atlantista geopolitikusok jól ismerik az Oroszország és Európa (különösen Németország) szövetségének stratégiai veszélyeit, és hagyományosan igyekeznek megakadályozni azt. A tassokrácia leghatékonyabb módszere a "cordon sanitaire", a keleti és nyugati szomszédokkal szemben egyaránt ellenséges és az atlantista pólushoz közvetlenül kapcsolódó több határállamból álló sáv. Ilyen cordon sanitaire hagyományosan Lengyelország és a délebbre fekvő kelet-európai országok - Csehország, Románia és így tovább. Egy ilyen kordon gondolatát Mackinder geopolitológus dolgozta ki, és a század elején, a második világháború előtt sikeresen alkalmazták a gyakorlatban. Mindkét esetben sikerült elérni a célt, és végül két kontinentális hatalom, Oroszország és Németország között kiéleződött a konfliktus, amelynek eredményeként a stratégiai győzelem az atlantistáké lett. Amerika a Nyugat élén elfoglalt helyét két világháborúnak köszönheti, amelyek Európát megfogyatkoztatták, és különösen Németországot és Oroszországot (az atlantizmus fő riválisait) gyengítették meg.

207 Nyilvánvaló, hogy ilyen "egészségügyi kordon" fog kialakulni már most is, amely kis, megkeseredett, történelmileg felelőtlen, mániákusan nagyravágyó és a talassokrata Nyugattól szolgai módon függő népekből és államokból áll.

207a Egy olyan geopolitikai sáv kialakulásáról beszélünk a Balti- és a Fekete-tenger között,

amely olyan államokból áll, amelyek nem lehetnek Európa teljes értékű alkotóelemei, de egyre inkább távolodnak Moszkvától és Euráziától. Az új "egészségügyi kordon" tagjainak igénylői a következők: balti népek (litvánok, lettek, észtek), Lengyelország (beleértve Nyugat-Poroszországot is), Fehéroroszország (ezt az elképzelést a katolikus, eurázsiaiellenes kisebbség lobbizta), Ukrajna (különösen Nyugat, uniato-katolikus), Magyarország, Románia (szintén az uniátusok befolyása alatt), Csehország és Szlovákia. Ez azt mutatja, hogy szinte mindenhol a katolikus szektorról beszélünk Kelet-Európában, amely hagyományosan a Nyugat befolyási övezetéhez tartozott. Így ugyanazokkal az országokkal van dolgunk, amelyek a geopolitikai történelemben sokszor a kontinentális formációk pusztulásának mozgatórugójaként működtek - az Orosz Birodalom, az Osztrák-Magyar Monarchia, újabban a Szovjetunió.

208 Eurázsia feladata, hogy ez a kordon ne létezzen. Ez mind Európa, mind Oroszország érdeke. Ezek az entitások fizetésképtelenek, etnikailag és felekezetiileg ellentmondásosak, stratégiai és gazdaságilag elmaradtak, és ha államként tekintünk rájuk, akkor erőforrásaiktól megfosztottak. Más szóval, ezek a fiktív államok csak mint az atlantizmus által mesterségesen támogatott stratégiai területek bírnak jelentőséggel. Mindenütt vannak olyan tényezők, amelyek Euráziához kötik őket (vagy az ortodoxia, vagy a szláv rokonság tudata, vagy az orosz lakosság jelenléte, vagy a történelmi közelség, vagy egyszerre több összetevő stb.), de vannak ellentétes tényezők is, amelyek a Nyugathoz közelítik őket (katolicizmus, uniatizmus, etnikai másság, a szuverenitás politikai hagyományai stb.). Amíg ezek az entitások valami integráltságot képviselnek, addig nem preferálhatják a két orientáció egyikét sem, és ezért válnak a szó teljes értelmében vett "egészségügyi kordonná". A keleti integrációt egyes elemek akadályozzák, a nyugati integrációt pedig mások. Ezért állandó belső és külső instabilitást idéznek elő ezek az országok, ami a talassokrácia kezére játszik, és állandó akadályt jelent az eurázsiai geopolitika és a kontinentális blokk útjában.

209 Az "egészségügyi kordon" felszámolásának egyetlen módja az államalakulatok teljes újraelosztása, amely számos geopolitikai tényezőn alapul. Ez nem feltétlenül jelenti automatikusan a területek más államokhoz való csatolását. Az államok helyén föderációk vagy több állam létrehozása is szóba jöhetne, de ezek geopolitikai irányultsága egyértelmű lenne. Az etnikai, kulturális és felekezeti szempontból egyesült kis entitások könnyebben integrálódhatnak a nagy geopolitikai tömbökbe, és Oroszország és Európa erős szövetségi kapcsolataival mellett az új határok nem jelentenének valódi küszöböt, szakadékot. Ráadásul csak a "cordon sanitaire" hiánya teheti normálisakká ezeket a pán-eurázsiai kapcsolatokat, és alakíthatja át a "Dublintól Vlagyivosztokig" tartó térséget az eurázsiai együttműködés, az együttműködés és a stratégiai partnerség térségévé.

5.3 A Balti Föderáció

210 Nézzük meg közelebbről az Oroszországgal szomszédos teljes nyugati övet. Az egész tér több szektorra van osztva. Északon fekszik a Norvégiától Finnorszáig húzódó skandináv övezet. Finnországot illetően az átfogó geopolitikai projektet az északról szóló fejezetben tárgyaltuk. Itt egy karjalai és finn etnikai-territoriális egység létrehozásáról van szó, amely maximális kulturális autonómiával, de az eurázsiai blokkba való stratégiai integrációval rendelkezik. Norvégia és Svédország, valamint a balti köztársaságok a másik, a karéliei problematikánál tágabb geopolitikai kontextusba tartoznak.

211 Itt egy tágabb témával, a balti-tengeri és skandináviai geopolitikával találkozunk. A legmegfelelőbb megközelítés az lenne, ha Rudolf Kjellén svéd geopolitikus (aki a "geopolitika" kifejezést alkotta) nyomán a balti régiót a Németország köré szerveződő Közép-

Európa északi folytatásának tekintenénk. Kjellén úgy vélte, hogy a skandináv geopolitikában nem lehet más fejlődés, mint egy etnikai, kulturális és földrajzi hasonlóságokon alapuló stratégiai szövetség Németországgal. Az egész struktúrában azonban az összekötő elemnek Poroszországnak kell lennie - egy német államnak, amelyet a skandinávokkal közös protestáns felekezet ural. A protestáns-skandináv tömbnek Poroszország északi folytatásának, Berlinnek kell lennie. Ezért az egész terület, önmagát egészként megvalósítva, nem nélkülözheti a porosz egység geopolitikai helyreállítását. Jelenleg Poroszország nem létezik, földjei Németország, Lengyelország és Oroszország között oszlanak meg. Így a politikailag "semleges" és Moszkva-barát balti föderáció létrehozásának legfontosabb előfeltétele hiányzott. Ezért gyakorlatilag lehetetlen a régiót az eurázsiai elvek szerint szervezni.

212 Tisztán elméleti szinten a probléma megoldása két lépésben történik:

- 1) Új etnikai-konfeszionális tér jön létre a történelmi Poroszország határain belül. A kezdeményezők Moszkva és Berlin. Ebből következik a megnevezett tengelyfigura Oroszországhoz való hűsége, amely életet ad ennek a formációnak, miután átengedte a második világháború során megszerzett porosz területek egy részét (Kalinyingrádi terület).
- 2) Poroszország körül megkezdődött a balti államok egyetlen tömbben való stratégiai egyesítésének folyamata. A blokkhoz tartozik Norvégia, Svédország, Németország, Észtország, Finnország-Karélia, Dánia és valószínűleg Hollandia. Lengyelország, Litvánia és Lettország különleges jogállást kap. Ennek előfeltétele, hogy minden ország kilépjen a NATO-ból, és a Baltikumban demilitarizált övezetet hozzon létre. A jövőben a stratégiai irányítás Moszkvára és a "semleges" Európa fegyveres erőire, azaz az eurázsiai védelmi komplexumra száll át.

213 Az egyetlen gyenge elem ebben a rendszerben Lengyelország és Litvánia, ahol a domináns felekezet a katolicizmus. Ezek a területek voltak a talassokrata geopolitika fő mozgatórugói Euráziával és egy kontinentális blokk létrehozásának lehetőségével szemben. Ráadásul a történelemben a lengyel és litván fejedelemség jelentős politikai függetlenségére is volt példa; egyes történészek (különösen Spengler) még egy sajátos "balti civilizáció" létezéséről is beszéltek, amely földrajzilag nagyjából egybeesett Lengyelország és Litvánia történelmi határaival. Csakhogy bizonyos történelmi körülmények nem tették lehetővé, hogy ez a civilizáció végleg kifejlődjön, és "elvetélt" (Spengler kifejezése). Be kell látni, hogy ennek a problémának általában nincs pozitív megoldása, hiszen a következőképpen fogalmazódik meg: vagy a lengyel-litván tér önálló geopolitikai valóságként fog létezni (és akkor leküzdhetetlen akadállyá válik a porosz tengelyű, eurázsiai-barát balti egység útjában), vagy töredékei más geopolitikai tömbökbe integrálódnak, és maga is felbomlik és embriószerűen összezúzódik. Bármilyen katolikus alapon történő integráció ebben a régióban feszültségeket fog okozni kelet (Moszkva), észak (Skandinávia protestáns világa) és nyugat (Németország) tekintetében. Ezért Lengyelországban és Litvániában Eurázsia legfőbb geopolitikai partnere az ezen országok politikájának nem katolikus irányultságához ragaszkodó erők, azaz a szekuláris "szociáldemokrácia" támogatói, az "újpogányok", az "etnocentristák", a protestáns, ortodox vallási körök és az etnikai kisebbségek kell, hogy legyenek. Ezenkívül az etnikai feszültségek a lengyel-litván kapcsolatokban rendkívül értékes elemet jelentenek, amelyet ki kell használni, és ha lehet, ki kell fokozni.

214 Míg Poroszország visszaállítása nagyrészt megoldaná a problémákat Lengyelországgal, amelynek egy ilyen helyzetben csak dél felé lenne útja (hiszen a balti térség német-orosz ellenőrzés alá kerülne), addig Litvániával még nehezebb a helyzet, hiszen ez a katolikus világ legészakibb töredéke, hosszú Balti-tengerparttal rendelkezik, és elválasztja az orosz teret

Közép-Európa északi ablakától, nem tartozik sem a másikkhoz, sem a másikkhoz. Nyilvánvaló, hogy az atlantista geopolitikusok nem fogják elmulasztani kihasználni ezt a körülményt, és megpróbálják Litvániát a viszály okává és Európa újjászervezésének alapvető akadályává tenni. Litvánia geopolitikai helyzetének az eurázsiai projektekre gyakorolt negatív következményeit csak részben lehet korlátozni azzal, hogy erősítjük e térség stratégiai egységét, és a svéd-dán kapcsolaton keresztül északnyugat felől igyekszünk lezárni azt.

5.4 Katolikus szlávok Közép-Európába érkezése

215 Tovább ereszkedve délre, elérjük a szláv-katolikus vagy unitus régiót, amely Lengyelországtól Nyugat-Beloruszián és Nyugat-Ukrajnán, Volhínián, Galícián, Szlovákián és a Cseh Köztársaságon át Horvátországig és Szlovéniáig húzódik a Balkán-félsziget nyugati részén. Geopolitikai szempontból ez a térség Magyarországgal, Ausztriával és Bajorországgal határos, amelyeket katolikusok - magyarok, illetve németek - laknak. Az unitus egyház az ortodox Romániában is létezik. Ez a túlnyomórészt szláv terület az Oroszországgal való etnikai és faji rokonsága ellenére soha nem azonosította magát a kelet-szláv államisággal, és még kevésbé a moszkvai Eurázsiai Birodalommal. Az etnikai rokonság ebben az esetben nem elegendő alap a geopolitikai integrációhoz. E tényező kétértelmősége történelmileg konfliktusokat és háborúkat generált Oroszország és Németország között (tágabb Európában), és megzavarta Közép-Európa geopolitikai együttesének szerves és következetes szerveződését.

216 Az Osztrák-Magyar Monarchiában kulturálisan szláv katolikus nemzetek alakultak ki, és a vele kapcsolatos etnikai feszültségek, amelyek az összeomláshoz vezettek, csak akkor jelentkeztek, amikor maga Bécs is elvesztette nemzetek feletti birodalmi geopolitikai küldetésének eszméjét, és egyre inkább az etnikai "németséggel" kezdett azonosulni. Az egyetlen kivétel Csehország, Morvaország és Bosznia volt, ahol a szlávok kezdetben tudatában voltak a germán katolicizmustól való szellemi különbözőségüknek, ami a huszita háborúkban, az alakuló zavargásokban és a szektásság kitörésében (a boszniai szerb bogumilok esetében) nyilvánult meg. Geopolitikai szempontból mindezek a nemzetek Közép-Európához tartoznak, és a közép-európai központ köré kell szerveződniük, amely természetesen Németország. Moszkva közvetlen befolyása ezekre a területekre soha nem válhat prioritássá, mivel az etnikai közelség csak a kulturális-történelmi és szellemi-vallási különbségeket hangsúlyozza.

217 E megfontolások alapján Oroszországnak le kellene mondania a kelet-európai országok feletti közvetlen ellenőrzésről, és azokat német irányítás alá kellene helyeznie. Moszkvának nem szabad passzívan várnia, hogy ez magától megtörténjen, hanem aktívan elő kell segítenie az e téren zajló szerves folyamatokat, hogy Berlinnel együtt az egész folyamat kezdeményezőjévé és megvalósítójává váljon, és így geopolitikai érdekeltiséget szerezzen az összes kényes probléma megoldásában. Ugyanakkor fel kell adni a Nyugat-Ukrajna egyes régiói - Galícia és Kárpátalja, ahol az unitusok és katolikusok sűrűn laknak - feletti uralmat. Ugyanez vonatkozik Fehéroroszország egyes régióira is. Moszkvának fel kell adnia közvetlen politikai uralmát bizonyos területek felett, és cserébe jogot kell szereznie stratégiai jelenlétére a közép-európai régió legnyugatibb határain. Ez a lényege Kelet-Európa egész átszervezésének. Moszkvának lehetővé kellene tennie, hogy az egész katolikus-szláv területet Berlin alatt Közép-Európába integrálják, azaz az észak-déli elv szerint lezárják a területet. Az egyetlen fontos dolog az, hogy Litvániát kizárják ebből a térségből (a korábban említett okok miatt az egész közép-európai konfigurációt szigorúan két oldalnak (Oroszország és Németország) kell patronálnia, a Nyugat - a talassokrácia teljes kizárásával, mivel különben ez az egész öv ellentétes értelmet nyer, és "egészségügyi kordonná" válik (bár éppen azért jött

létre, hogy megakadályozza az ilyen "kordont").

5.5 Fehéroroszország és Nagy-Oroszország egyesítése

218 A térkép, amely figyelembe veszi Kelet-Európa felekezeti szerkezetét, világosan mutatja, hogy dél felé haladva az ortodox lakosság egyre nyugatabbra tolódik, kiszorítva a katolikus lakosságot. Egyes szerb területek egészen az Adriai-tenger partjáig érnek, és az albánok között is van bizonyos százalékban ortodox keresztény (a független Albánia alapítója egy ortodox pap volt, Fan Noli).

219 Ezek a területek, amelyek Fehéroroszországot, Közép-Ukrajnát, Moldovát, Romániát, Szerbiát és Bulgáriát foglalják magukban, kettős geopolitikai természetűek, amelyek földrajzilag Közép-Európa déli szektorához tartoznak, kulturálisan és felekezetiileg pedig az eurázsiai Oroszországhoz. E népek szellemi identitása a déli iszlám és a nyugati katolicizmus szembenállásával alakult ki. Nemzeti eszméjük elválaszthatatlanul kapcsolódik az ortodoxiához. Egy ilyen helyzetben Moszkva sem a régió feletti geopolitikai ellenőrzést nem delegálhatná teljes mértékben Németországnak, sem pedig nem jelenthetné ki közvetlen politikai befolyását ezekre az országokra. Különösen azért, mert az orosz-moldovai és az orosz-román kapcsolatok (Ukrajnáról nem is beszélve) nem minden szempontból zökkenőmentesek. Oroszországnak Szerbiával vannak a legszorosabb történelmi kapcsolatai, de nem lehet rájuk építeni az egész régió integrációjának taktikáját, mivel Szerbia és ortodox szomszédai között is hagyományosan meglehetősen feszült a viszony. Emellett Oroszország balkáni geopolitikai stratégiájának általános képét a déli országokról szóló fejezet tartalmazza. Itt a Fehéroroszország, Ukrajna és Románia (Moldovával együtt) által megszállt területeket kell megvizsgálunk.

220 Fehéroroszországot illetően a geopolitikai kép elég világos. A polonizált fehéroroszok egy kis részétől eltekintve (katolikusok és unitusok, valamint lengyelek) a lakosság túlnyomó többsége egyértelműen az orosz térhez tartozik, és a közép-eurázsiai etnikum alanyának, azaz kulturális, vallási, etnikai és geopolitikai értelemben "oroszoknak" kell tekinteni. A nyelvi sajátosságok, egyes etnikai és kulturális sajátosságok nem változtatnak az összképen. Ezért Moszkvának a lehető legszorosabb módon kell integrálódnia Fehéroroszországgal, szem előtt tartva, hogy a fehéroroszok kulturális és nyelvi identitásának előmozdítása fontos pozitív momentum az eurázsiai integráció egész rendszerében. Ezt az elvet ugyanolyan szigorúan kell alkalmazni az egyetlen államhoz tartozó etnikumokra, mint a határ menti népekre vagy szomszédokra. Fehéroroszországban az egyetlen fájdalmas lépés, amely a centrifugális és felforgató tendenciák megakadályozásához szükséges, az egyes, katolikusok és unitusok által sűrűn lakott területek külön közigazgatási kategóriába való felosztása mindaddig, amíg a közép-európai térbe való belépéshez elegendő autonómiát nem kapnak. Az a törekvés, hogy egész Fehéroroszországot mindenáron Moszkva közvetlen és szigorú ellenőrzése alatt tartsák, a potenciális geopolitikai konfliktus parázsló parázsához vezet Fehéroroszországban és nyugati szomszédjaiban, amelyet ebben az esetben (ellentétben például Litvániával) minden érdekelt fél érdekeit szem előtt tartva lehetne megoldani.

221 Fehéroroszországot Oroszország részének kell tekinteni, ezért a vele való integrációnak a Nyugat-Kelet tengely mentén kell történnie, ami az etnikailag homogén tér belső szerveződésének minden esetben prioritást élvez. Oroszország valódi nyugati határának sokkal nyugatabbra kellene lennie, így a teljes geopolitikai képben a fehérorosz területek inkább a központi régióhoz, mint a nyugati peremvidékhez tartoznak.

5.6 Ukrajna geopolitikai bomlása

222 Ukrajna kérdése összetettebb, bár az állam geopolitikai összetételének modellje nagyon hasonló. Ebben azonban fontos szerepet játszik Ukrajna geopolitikai nagyságrendje, amely egy gigantikus területi egység, amely meghaladja számos európai nagyhatalom méreteit. A szeparatizmus és a politikai szuverenitás irányzatai összehasonlíthatatlanul aktívabbak Ukrajnában. Ukrajnának mint államnak nincs geopolitikai jelentősége. Nem rendelkezik sem különleges, egyetemes jelentőségű kulturális örökséggel, sem földrajzi egyediséggel vagy etnikai kizárólagossággal. Ukrajna történelmi jelentése már nevében - "Ukrajna", azaz "periféria", "határvidék" - is tükröződik. A Kijevi Rusz idején a mai Ukrajna területe volt a keleti szlávok államiségének központja, akik számára Vlagyimir (később Moszkva) volt a keleti ("ukrán") és Novgorod az északi külváros. De Oroszország szláv államból eurázsiai birodalommal való átalakulásának folyamatában a legnagyobb központok geopolitikai funkciói radikálisan megváltoztatták jelentésüket. Moszkva lett a birodalom fővárosa, Kijev pedig kisebb központtá vált, ahol eurázsiai és közép-európai hatások találkoztak. A kultúrák összeolvadása szóba sem jöhetett. Inkább az archaikusabb, szigorúan orosz ortodox rétegek voltak kitéve Nyugat-Európa dinamikus, "modernista" hatásának, különösen Lengyelországon keresztül nyugatra és Ausztria-Magyarországon keresztül délnyugatra. Az ukrán kultúra és nyelv sajátos és egyedi, de nincs egyetemes jelentőségük. Az ukrán etnikumot nagyrészt alkotó kozák településeket függetlenségük, sajátos etikai, gazdasági és társadalmi rendjük különböztette meg. Mindezek az elemek azonban nem elegendőek a geopolitikai függetlenséghez, és Ukrajna földrajzi térképe, ahol a fő folyók (Dnyeszter, Dnyeper stb.) egymással párhuzamosan folynak, magyarázza az ukrán államiség lassú fejlődését.

36. ábra

Ukrajna 4 geopolitikai összetevője:

- 1 Nyugat-Ukrajna (Közép-Európára vonatkozik);
- 2 Malorosszia (a Dnyeper bal partja);
- 3 A Dnyeper jobb partja (a Velikorosszia felé húzódó régiók);
- 4 Krím (független, eurázsiai-barát geopolitikai entitás).

223 Emiatt Ukrajna önálló létezésének (különösen a mai határain belül) csak "egészségügyi kordonként" lehet értelme, hiszen a geopolitikai orientáció ellentétes elemei nem teszik lehetővé, hogy ez az ország teljes mértékben csatlakozzon sem a keleti, sem a nyugati blokkhoz, azaz sem Oroszország-Euráziához, sem Közép-Európához. Mindez arra ítéli Ukrainát, hogy Európában bábként és a talassokrata stratégia geopolitikai szolgálatában álljon. Ebben az értelemben Ukrajna szerepe hasonló a balti köztársaságokéhoz. Ezen az alapon egykor komolyan megvitatták egy "fekete-tengeri-balti föderáció", azaz egy tipikus "cordon sanitaire" - egy felforgató geopolitikai egység - létrehozásának tervét, amely arra szolgál, hogy instabilitást idézzon elő Kelet-Európában, és előkészítse a terepet egy sor fegyveres konfliktushoz. Ukrajna létezése jelenlegi határain belül és jelenlegi "szuverén állam" státuszával egyenértékű Oroszország geopolitikai biztonságára mért borzalmas csapással, egyenértékű a területének megszállásával.

224 Az egységes Ukrajna további létezése elfogadhatatlan. Ezt a területet a geopolitikai és etnikulturális realitásoknak megfelelően több övre kell osztani.

225 1) Kelet-Ukrajna (minden, ami a Dnyepertől keletre fekszik - Csernyihivtól az Azovi-tengerig) egy sűrűn lakott terület, ahol a nagyorosz etnikum és a kisorosz ortodox lakosság van túlsúlyban. Mindez a terület kétségtelenül közel áll Oroszországhoz, és kulturális, történelmi, etnikai és vallási szempontból is kötődik hozzá. Ez a szépen fejlett, technikailag fejlett régió lehet egy független geopolitikai régió, széleskörű autonómiával, de Moszkvával feltétel nélküli és legerősebb unióban. Itt előnyösebb a meridián integráció, a Harkovi terület összekapcsolása az északabbra fekvő (Belgorodi, Kurszki és Brjanszki területek) saját orosz területekkel, és az építkezés dél felé történő elterjesztése.

226 2) A Krím különleges geopolitikai egység, amelyet hagyományosan etnikai mozaikosság jellemez. A kisoroszkok, nagyoroszkok és krími tatárok igen bonyolult konfigurációban telepedtek le a Krímben, és három meglehetősen ellenséges geopolitikai impulzust képviselnek. A velikoroszkok rendkívül Moszkva-barát irányultságúak (agresszívebben, mint Ukrajna többi részén, még a keleti részen is). A kisoroszkok ezzel szemben rendkívül nacionalisták. A krími tatárok általában inkább Törökország felé orientálódnak, és meglehetősen ellenségesek Oroszországgal szemben. A krími tatárok geopolitikai orientációja nem jöhet szóba, mert Törökország minden tekintetben Oroszország közvetlen geopolitikai riválisa. A tatárok jelenléte a Krímben azonban szintén lényegtelen. A Krím Oroszországhoz való közvetlen csatolása negatív reakciókat váltana ki az orosz lakosság körében, és problémákat okozna a félszigetnek az ukrán területeken keresztül az orosz rendszerbe való integrálásában, ami egyáltalán nem reális. A Krím "szuverén Ukrainának" való átadása szintén lehetetlen, mivel ez közvetlen veszélyt jelent Oroszország geopolitikai biztonságára, és etnikai feszültséget okoz magában a Krímben. Mindezen megfontolásokat figyelembe véve arra a következtetésre juthatunk, hogy a Krímnek különleges státuszt és maximális autonómiát kell kapnia Moszkva közvetlen stratégiai ellenőrzése alatt, de figyelembe véve Ukrajna társadalmi és gazdasági érdekeit és a krími tatárok etnikulturális igényeit.

227 3) Ukrajna középső része Csernigivtől Odesszáig, amely magában foglalja Kijevet, egy másik teljes régió, ahol etnikailag és nyelvileg a kisoroszkok dominálnak, de az ortodoxia az uralkodó felekezet. Ez az ortodox Malorosszia önálló geopolitikai valóság, kulturálisan Kelet-Ukrajnával rokon, és egyértelműen az eurázsiai

geopolitikai rendszer része.

228 (4) Nyugat-Ukrajna nem homogén. Északon van Volhínia, egy külön régió, délen a Lembergi terület (Galícia), még délebbre Zakarpattya (a nyugati váll), és végül Besszarábia keleti része. Mindezek a régiók viszonylag önállóak voltak. Volinyban az unitusok és a katolikusok vannak túlsúlyban, és ez a terület kulturálisan a közép-európai katolikus geopolitikai szektorhoz tartozik. Galíciában és Kárpátalján majdnem ugyanez a helyzet, bár ezek a délebbre fekvő területek különálló geopolitikai valóságot képviselnek. Volhínia történelmileg Lengyelországhoz, Galícia és Kárpátalja pedig az Osztrák-Magyar Monarchiához kapcsolódik. Ukrajna besszarábiai földjeit vegyes lakosság lakja, ahol románok és moldovaiak keverednek a kisoroszokkal és velikoroszokkal. A régió szinte teljes egészében ortodox, és egy ortodox övet alkot, amely átlósan húzódik Velikorossziától a Balkánon át Szerbiáig. A Besszarábiától Odesszáig terjedő egész ágazatot a közép-ukrajnai geopolitikai térhez kell sorolni, ezért logikusabb a Dnyeper bal parti meridiánövébe sorolni, amelynek nyugati határa Rivnétől Ivano-Frankivszkig húzódik az észak-déli tengely mentén, és tovább a Dnyeszter mentén délen Odesszáig.

229 Nyugat-Ukrajna tehát szűkebb értelemben három régióból áll: Volhínia és Galícia, valamint Kárpátalja. Bár területileg közel vannak egymáshoz, domborzatuk (Zakarpattya hegyvidéki régió, akárcsak Szlovákia), etnikai összetételük és politikai hagyományaik különböznek. Ezek a régiók aktívan befolyásolják az általános ukrajnai politikai légkört, Moszkva- és Nyugat-barát geopolitikai irányvonalat követve, és nagyobb autonómiát kellene biztosítani számukra (politikai szinten), hogy ezeket a "felforgató" területeket elvágják a közép- és kelet-ortodox és általában oroszbarát közös ukrán térségtől. Oroszország stratégiai határa ezeken a párhuzamos területeken nem függhet az ukrán-lengyel, ukrán-magyar vagy ukrán-szlovák határtól. Ennek a stratégiai határnak sokkal nyugatabbra kell húzódnia, legalább Közép-Európa nyugati végében, vagy legjobb esetben az Atlanti-óceánon túl. Ebből a szempontból a térség teljes geopolitikai átrendeződésére kerül sor, mivel Oroszországnak, mint a kelet-európai geopolitikai átalakulások kezdeményezőjének és Németország fő partnerének mindenekelőtt ahhoz a feltételhez kell ragaszkodnia, hogy ez az egész térség kikerüljön az atlantista ellenőrzés alól, és hogy ezen a helyen létrejőjön egy eurázsiai kontinentális védelmi komplexum, amely Oroszország és Európa egészének katonai-stratégiai együttműködéséből áll.

230 Volinszk, Galícia és Kárpátalja közös "nyugat-ukrajnai föderációt" alkothat, amelyen belül az integráció mértékéről esetről esetre lehet dönteni. A legfontosabb dolog itt az, hogy kulturális és vallási határt húzzanak Közép-Ukrajna (tulajdonképpen Kijev) és Nyugat-Ukrajna között, hogy elkerüljék a diszharmonikus közép-európai katolikus vagy unitus befolyást az ortodox területekre.

231 Az ukrán tényező a legsebezhetőbb hely Oroszország nyugati övében. Ha másutt potenciális az Oroszország geopolitikai konzisztenciájának megsemmisítésének veszélye, és az eurázsiai geopolitikai rendszerért folytatott küzdelem csak preventív, akkor a "szuverén Ukrajna" léte geopolitikai szinten a geopolitikai háború hadüzenete Oroszországnak (és nem annyira Ukrajna, mint inkább az atlantizmus és a tengeri hatalom). Nem arról van szó, hogy Ukrajna tudatosan választotta volna az atlantista "cordon sanitaire" szerepét, bár bizonyos esetekben ez egy tudatos lépés, hanem arról, hogy a gyakorlatban mindaddig kezdi betölteni ezt a szerepet, amíg nem vesz részt aktívan a Moszkvával való integrációs folyamatokban, vagy (legalábbis) nem bomlik szét különálló geopolitikai komponensekre.

232 Az ukrán probléma a fő és legsúlyosabb probléma, amellyel Moszkva szembesül. Ha az északi problémák és a "sarkvidéki pálya" Oroszország és Eurázsia távoli jövőjével kapcsolatosak, ha Szibéria fejlődése és a Lenföldért folytatott harc a közeljövő szempontjából bír jelentőséggel, ha végül az ázsiai Dél újjászervezésének pozicionális stratégiája Oroszország számára releváns, de megelőző - a Nyugat geopolitikája és e geopolitika központja. - Az "ukrán kérdés" - azonnali választ követel Moszkvától, mivel már a jelenben stratégiai csapást mér Oroszországra, amelyre a "történelem földrajzi tengelyének" egyszerűen nincs joga nem reagálni.

233 Tekintettel arra, hogy Moszkva egyszerű integrációja Kijevvel lehetetlen, és nem fog stabil geopolitikai rendszert biztosítani, még ha ez minden objektív akadály ellenére meg is történik, Moszkvának aktívan részt kell vennie az ukrán tér átszervezésében az egyetlen logikus és természetes geopolitikai modell szerint.

5.7 Románia és Moldova - milyen előjelű integráció?

234 Románia és Moldova egy geopolitikai régió két részét képviseli, amelyet egy ortodox etnikum - a dákok leszármazottai, akik a latin csoport nyelvét beszélnek, és jelentős mértékben magukba olvasztották a szláv környezet kulturális, nyelvi és faji elemeit. Geopolitikai szempontból Románia és Moldova integrációja elkerülhetetlen, ugyanakkor Moszkvának arra kell törekednie, hogy ezt az integrációt a saját céljai érdekében hajtsa végre, hogy ezt a térséget közvetlen stratégiai ellenőrzése alá vonja. Románia kulturái általában véve egy tipikus ortodox modellt képviselnek, amely közvetlenül összekapcsolja ezeket a területeket Euráziával. E területek Oroszországba való tökéletes integrációjának egyetlen akadálya a nyelvi tényező és a katolikus területekhez való geopolitikai közelség. Emellett a Bánátban élő magyarok-katolikusok és románok-egységek aránya is jelentős Románia nyugati részén.

235 Románián, Moldávián és Közép-Ukrajnán keresztül egy ortodox népek által lakott, megszakítás nélküli sáv húzódik, amely összeköti az orosz földeket Szerbiával, a Balkán eurázsiai előőrsével. Eurázsia érdeke, hogy ez az egész térség egyetlen stratégiai és kulturális régióvá - valójában egyetlen országgá - váljon. Ehhez Moszkvának kezdeményezőnek kell lennie a moldovai-román integrációban, amelynek jelét kezdetben ortodoxként és eurázsiaiként kell meghatározni. Fontos, hogy a román ortodox enklávét keleten és nyugaton a megfelelő szláv ortodox nemzetek - ukránok és szerbek - zárják le, biztosítva ezzel a területi integráció folytonosságát, amely nem annyira etnikai, mint inkább felekezeti jegyeken és kulturális rokonságon alapul. Ugyanakkor egy ilyen "ortodox blokkot" a Dnyesztvertől Montenegróig, amelynek középpontjában az egységes Románia állna, Berlin együttműködésével kellene kialakítani, amely Közép-Európa nyugati részét kapja, Porosországtól Csehországon és Szlovákián át Magyarorszáig és Ausztriáig, majd Horvátorszáig, azaz az Adriáig. Ha hozzávesszük Lengyelország keleti részét és Kelet-Porosországot, amely északon Németországhoz tartozik, akkor Oroszország természetes nyugati kiterjesztése a Balkán térségében logikus és elfogadható lenne anélkül, hogy felborítaná Közép-Európa geopolitikai egyensúlyát, amely geopolitikailag Németország befolyási övezetéhez tartozik.

5.8 Állapot: talaj, nem vér

236 Mindezek az intézkedések az európai geopolitika átfogó képéből fakadnak, amelyben világosan elkülönülnek a (Németország égisze alatt álló) közép-európai és a szűkebb értelemben vett nyugat-európai régiók. Oroszországnak nincs közvetlen kapcsolata Nyugat-Európával, ezért az eurázsiai stratégia ebben a térségben (amelynek kulcseleme

Franciaország) a Berlin-Párizs tengely mentén egy összeurópai struktúra kiépítésétől függ. De az eurázsiai tényező Nyugat-Európában nem jelenthet közvetlen vonalat Moszkva számára. Moszkva csak Berlingen keresztül cselekszik, és az eurázsiai kontinentális és antiatlantista tendenciákat itt egyetlen kifejezéssel, a germanofiliával írják le. A franciák számára nem követelhető több "eurázsiaiasság", mint "germanofilia", mivel Nyugat-Európa a kontinens problémáit a német kontinentalizmuson keresztül szívja magába. Oroszország ebben az esetben "geopolitikai absztrakció".

237 Ez azonban nem jelenti azt, hogy Oroszországnak közömbösnek kellene lennie a nyugat-európai problémák iránt. Érdeke, hogy egész Európát kivezesse az atlantista befolyás alól, ami azt jelenti, hogy Moszkvának aktívan elő kell segítenie Nyugat-Európa és Közép-Európa, azaz Németország közeledését.

238 Eközben Németországnak magának kellene kezdetben egy alapkövetelményt támasztania: minden integrációs folyamatnak Közép-Európában, ahol Berlin geopolitikai dominanciája egyenesen érvényesül, valamint minden olyan nyugat-európai átalakulásnak, amelynek célja az európai országok Németország felé orientálása, ki kell zárnia az etnikai német dominancia elvét kulturális, politikai, felekezeti vagy ideológiai területeken. Európának európainak, Közép-Európának pedig közép-európainak kellett lennie, azaz az európai nemzetek minden nyelvi, etnikai és szellemi identitásának virágoznia kellett, és Berlin által kellett ápolni, amelynek prioritása kizárólag geopolitikai és társadalmi, és soha nem faji jellegű kellett, hogy legyen. Moszkva számos közép-európai népcsoportért felelős a velük (szlávokkal) való faji rokonság alapján. Ráadásul éppen a németek etnocentrizmusa és nemzeti, faji arroganciája vezetett többször is véres konfliktusokhoz Európában. Európa geopolitikai újjászervezése során Oroszországnak kell fellépnie Berlinben a geopolitika és a faj, a "föld és a vér" szigorú szétválasztásának garanciájaként, hogy bizonyos mértékig kizárja a hitleri kalandhoz hasonló tragédiákat. A német nacionalizmus minden jelét Európa geopolitikai átszervezésének kérdésében maga Berlin fogja kíméletlenül elnyomni; minden folyamatnak a "népek jogainak", a kultúrák, vallások és nyelvek teljes autonómiájának szigorú betartásán kell alapulnia.

239 Moszkvának ugyanezt kellene követelnie magától és szövetségeseitől. Az etnicitást a geopolitikai központ csak pozitív aspektusban, mint affirmatív valóságot, mint nemzeti identitást kell ösztönözni és aktívan támogatni. Természetesen nem várható, hogy az etnikumközi feszültségek és a nemzeti önérvényesítés negatív aspektusai teljesen megszűnjenek, de ezen a ponton a geopolitikai centralizmus elvének kellene érvényesülnie, mint az eurázsiai egész létfontosságú politikai és stratégiai érdekei alapján a belső problémákat megoldó etnikumfeletti döntőbírónak.

240 Ez az elv általános érvényű minden olyan régióra, ahol az Új Eurázsiai Rendet létre kívánják hozni, mind az Oroszországon belüli, mind a külső régiókra. De ez különösen fontos a Nyugat, Európa esetében, mivel az etnikai problémák ezeken a területeken a huszadik századot megrázó legszörnyűbb konfliktusok gyökerét képezik.

VI. rész

EURASIA ANALÍZIS

1. fejezet

Az ortodoxia geopolitikája

1.1 A keresztény Eecumenétől keletre és nyugatra

1 Az ortodoxia geopolitikai sajátosságának meghatározásakor a leglényegesebb pont az, hogy az ortodoxia a keleti egyház. A keresztény világ határain belül, Amerika felfedezése előtt, földrajzilag egybeesett az eurázsiai kontinens északnyugati részével. A Közel-Keleten és Észak-Afrikában jól látható az ortodox keresztény tér és a katolikus tér közötti határvonal. Ez a felosztás határozottan nem történelmi véletlen. Az ortodoxia szellemileg és minőségileg közel áll a Kelethez, míg a katolicizmus tisztán nyugati jelenség. Ha ez így van, akkor az egyházak 1054-es végleges szétválasztásának háttérében álló teológiai megfogalmazásoknak geopolitikai elemeket is tartalmazniuk kell.

2 A "filioque", azaz a Szentléleknek csak az Atyától vagy az Atyától és a Fiútól való leszármazása körüli vita teológiai értelemben előrevetíti a keresztény és a kereszténység utáni kétféle civilizáció - a racionalista-individualista Nyugat és a misztikus-kollektivista Kelet - további fejlődését. A Nyugat a nikaiai hitvallás "filioque"-ra vonatkozó módosításának elfogadásával végleg rögzítette az úgynevezett "szubordinatizmus" racionalista teológiájára való orientációt, azaz a hierarchikusan alárendelt viszonyok bevezetését az isteni valóságba, ami lefokozta a Szentháromság titokzatos és szuperracionális természetét.

3 A "filioque" kérdésével párhuzamosan a Római Szentszék szupremáciája és a pápa legfőbb teológiai tekintélye fontos vitaponttá vált. Ez volt az egyik következménye a katolikus "alárendelődésnek" is, amely ragaszkodott a szigorú és egyenes hierarchiához, még azokban az ügyekben is, amelyek a Szentlélek gondviselésének, a világ megmentésére irányuló munkájának jegyében álltak. Egy ilyen álláspont teljesen ellentmondott a helyi egyházak nyelvi autonómiájának eszméjének és általában az ortodoxia hagyományos végső szabadságának a lelki megvalósítás területén.

4 Végül az egyházak keleti és nyugati egyházakra való felosztásának utolsó fontos szempontja az volt, hogy Róma elutasította a birodalmi egyházzól szóló tanítást, amely nem csupán egy, az egyházi hatóságoknak nagyjából alárendelt világi közigazgatási apparátus, ahogyan azt a pápák be akarták mutatni, hanem egy titokzatos szoteriológiai szervezet, amely aktívan részt vesz az eszkatológiai drámában, mint "az Antikrisztus eljövételének akadály", "káté". "tartás", amint azt Pál apostolnak a thesszalonikaiakhoz írt második levelében olvashatjuk.

5 Az isteni cselekvés elsőbbsége (az apofatikus misztikus teológia elsőbbsége), a helyi egyházak szellemi és nyelvi szabadsága (visszanyúlva az apostolok pünkösdi glosszolóliájához), valamint a birodalom és a császárok szakrális szerepéről szóló tanítás (az ortodox szimfónia elmélete) azok a fő pontok, amelyek meghatározzák az ortodoxia sajátosságát a katolicizmussal szemben, amely valójában tagadja a kereszténység ezen aspektusait.

6 Mindezek a különbségek már jóval a végső szakadás előtt megmutatkoznak, de egy bizonyos egyensúlyt egészen 1054-ig sikerült fenntartani. Ettől a pillanattól kezdve a keresztény eikumen geopolitikai dualizmusa teljesen meghatározódott, és mindkét világ - az ortodox és a katolikus - a maga útját járta.

7 1453-ig (Konstantinápoly török kézre kerüléséig) az ortodox egyház geopolitikailag azonosult a Bizánci Birodalom sorsával. A katolicizmus világa Nyugat-Európát foglalta magába. Róma és Konstantinápoly mindeddig két keresztény "nagy teret" képviselt (geopolitikai terminológiával élve) geopolitikai, politikai, gazdasági és kulturális érdekekkel, valamint pontosan rögzített és egyértelmű teológiai sajátosságokkal, amelyek az egyházak megkülönböztetését tükrözik és előre meghatározzák, minden intellektuális dogmatikai egyediséggel és logikai összefüggéssel. A Nyugat Aquinói Tamás racionalista teológiáján alapult, a Kelet a misztikus teológia, az apophaticizmus és a monista gondolkodás vonalát folytatta, amely a legélénkebben a nagy athonita hészichasztikus, Szent Gergely Palamasz szövegeiben testesült meg.

8 Palamasz kontra Aquinói Tamás teológiai formula, amely a keresztény Kelet és a keresztény Nyugat geopolitikai dualizmusának lényegét tükrözi. A tabor fényének misztikus szemlélése, a hatóságok szimfóniája és a helyi egyházak liturgikus glosszológiája (ortodoxia) kontra racionalista teológia, pápai diktátum az európai királyok világi ügyeiben és a latin mint az egyetlen szent liturgikus nyelv dominanciája (katolicizmus). Két világ geopolitikai szembenállása áll, amelyek eltérő kulturális irányultsággal, pszichológiai dominanciával és eltérő, sajátos politikai struktúrával rendelkeznek.

9 Ez az ortodox geopolitikai alapok legáltalánosabb sémája. Nyilvánvaló, hogy egy ilyen helyzetben Bizánc és az ortodox egyház fő feladata az volt, hogy megmentse struktúráját, megvédje politikai és szellemi befolyásának határait, megvédje függetlenségét. És az ortodoxiának ebben a helyzetben két alapvető geopolitikai ellenfele volt:

- 1) a nem keresztény világ, amelynek nyomása mind a birodalom peremvidékén elkövetett barbár portyákban, mind az iszlamizálódott törökök masszív nyomásában megnyilvánult;
- 2) A nyugati keresztény világot, amelyet nem csupán a "latin eretnokség" földjeként, hanem a hitehagyás, a hitehagyás, az igazságot és az üdvösséget megismerő, de azt elhagyó és eláruló emberek földjeként láttak.

10 Az ortodoxia geopolitikai helyének ilyen eredeti és teljes képében nagyon könnyű belelátni mindazokat a geopolitikai problémákat, amelyek Bizánc összeomlása után még évszázadokig aggasztani fogják a keleti egyházat és az ortodox államokat. A bizánci császárok egy bizonyos ponton kettős fenyegetéssel szembesültek: "a török turbán vagy a latin mitra". A Nyugathoz és Rómához való teológiai hozzáállás sajátosságait figyelembe véve könnyen megérthetőek azok az ortodox hívők, akik a "török turbán" mellett döntöttek azokban az esetekben, amikor a harmadik nem volt adott. Egyébként sok ortodox úgy tekintette Konstantinápoly elestét, mint Isten büntetését Bizánc geopolitikai lépéséért, amely a "filioque" elfogadásával az úgynevezett "firenzei unióban" próbált közelebb kerülni Rómához (bár ezt az elismerést a követek Konstantinápolyba való visszatérésekor felmondták).

1.2 A posztbizánci ortodoxia

11 Konstantinápoly eleste után az egész geopolitikai kép drámaian megváltozott. Bár a konstantinápolyi pátriárka maradt az ortodox egyház feje, a struktúra megtört. Ne feledjük, hogy az ortodoxia egyik sarokköve a birodalom szoteriológiai funkciójáról szóló tanítás volt, és mivel az ortodox birodalom (és így az ortodox császár, Vaszilevsz) már nem létezett, az egyház kénytelen volt létének egy új, különleges és meglehetősen paradox időszakába lépni. Ettől a pillanattól kezdve az egész ortodox világ két részre szakadt, amelyek nemcsak

geopolitikai, hanem teológiai szempontból is nagyban különböztek egymástól.

12 A posztbizánci ortodox világ első szektorát azok az egyházak képviselik, amelyek a nem ortodox államok politikai ellenőrzésének övezetében jelentek meg, különösen az Oszmán Birodalomban. Ezek az egyházak közigazgatásilag az úgynevezett ortodox millet részei voltak, amely a birodalom összeomlásáig ortodox görögöket, szerbeket, románokat, albánokat, bolgárokat és arabokat foglalt magában. Konstantinápoly pátriárkáját tekintették az ortodox keresztények legfőbb személyiségének, bár vele együtt létezett Alexandria pátriárkája (az Egyiptomban élő ortodox görögök és arabok főpásztor) és Antiochia pátriárkája (a mai Szíria, Irak és Libanon területén élő ortodox arabok feje). A jeruzsálemi pátriárkátus, valamint a ciprusi és a Sínai-hegyi autokefális egyházak különleges státusszal rendelkeztek. A konstantinápolyi pátriárkát az egész ortodox világban szellemi tekintélynek tekintették, bár nem volt közvetlen hierarchia, mint a katolicizmusban, és az autokefál egyházak jelentős autonómiával rendelkeztek (2). A Fanar negyedben található a Konstantinápolyi Patriarchátus, és az e patriarchátusnak alárendelt görög klérus gyűjtőneve, a "phanarióták" is ebből a szóból származik. Megjegyzendő, hogy 1453 óta az ortodox világnak ez a része mind geopolitikai, mind teológiai szinten kétértelmű helyzetben van, mivel az ortodox keresztény állam hiánya közvetlenül érinti az ortodoxok eszkatológiai látásmódját a politikai történelemtől, és azt jelenti, hogy az egyház úgy marad a világban, mint a "hitehagyás tengerében", ahol semmi sem akadályozza meg a "kárhozat fiának" misztikus érkezését. Az ortodox hatalmi szimfónia elkerülhetetlen elutasítása a görög ortodox egyházat (és a politikai sors által hozzá kapcsolódó más egyházakat) mássá teszi, mint ami eredetileg volt. Ez azt jelenti, hogy teológiai és geopolitikai irányultsága változik. Szakrális jellege is változik.

13 A teológia és a politika kapcsolatának világos megértése egy teljes értékű ortodox tanításban vezetett Oroszországot arra az útra, amelyet a 15. század óta követ, és amely szorosan kapcsolódik a "Moszkva - a harmadik Róma" elméletéhez. Oroszország és az orosz ortodox egyház a posztbizánci keleti kereszténység második ágazata, amely geopolitikai és még spirituális szempontból is teljesen más jellegű.

14 Az oroszországi pátriárkaság megalapítása és Moszkva "harmadik Rómává" nyilvánítása közvetlen kapcsolatban áll az ortodoxia misztikus sorsával. Oroszország Konstantinápoly eleste után is egyedülálló geopolitikai "nagy tér" maradt, ahol ortodox politika és ortodox egyház is volt. Oroszország teológiai és geopolitikai szempontból is Bizánc utódjává válik. Csak itt mindhárom alapvető paraméterek, amelyek az ortodoxia, hogy volt, mint különálló és a latin Nyugat és a politikai uralom nem keresztény rendszerek tartották. Ezért Moszkva a "kárhozat fiának" eljövetele előtti akadály misztikus státuszával együtt örökölte Konstantinápoly geopolitikai problémáinak teljességét. Bizánchoz hasonlóan Oroszország két ellenséges geopolitikai valósággal nézett szembe - ugyanazzal a "latin mitrával" és ugyanazzal a "török turbánnal". Ebben az esetben azonban a történelmi felelősség teljes egészében az orosz cárokat, az orosz egyházat és az orosz népet terhelte. Az a tény, hogy ez a felelősség Konstantinápoly eleste után Moszkvára szállt, különleges eszkatológiai drámával ruházta fel a helyzetet, amely nemcsak az oroszok lélektanát tükrözte az elmúlt öt évszázadban, hanem az orosz állam és az orosz egyház geopolitikai orientációjának sajátosságait is. Ezzel párhuzamosan kialakult az orosz nép "nép - az istenhordozó" fogalma.

15 Ezzel párhuzamosan azonban új probléma jelent meg: az ortodox világgal való kapcsolatok Oroszország határain kívül és a konstantinápolyi pátriárka státusza a moszkvai pátriárkához képest. A helyzet az, hogy a nem orosz ortodoxok dilemma elé kerültek: vagy elismerik Oroszországot "az üdvösség bárkájának", új "Szentföldnek", "káténak", és ennek

megfelelően alávetik magukat Moszkva spirituális tekintélyének, vagy ellenkezőleg, tagadják az "ortodoxia" mint olyan létét, és Moszkvához mint a bizánci eszkatológiai funkció illegitim bitorlójához viszonyulnak. Moszkvának a többi egyházzal való kapcsolatait is ennek a választásnak megfelelően kellett kiépítenie. Elmondható, hogy ettől a pillanattól kezdve az ortodox világ két, geopolitikai és teológiai szempontból eltérő részre szakadt. Köztudott, hogy Konstantinápoly befolyási övezetében a Moszkva-ellenes vonal győzött, és ez azt jelenti, hogy a fanatikusok papsága a helyes ortodox tanítást azokhoz a körülményekhez igazította, amikor politikai vetületről nem lehetett beszélni. Más szóval, a görög ortodoxia megváltoztatta a természet, miután átalakult az integrált szellemi és politikai tanítás, kizárólag vallási tanítás egyéni mentés. Ezentúl a Konstantinápoly és Moszkva közötti rivalizálás lényegében az ortodoxia két változata közötti konfliktus volt, Moszkva esetében a teljes értékű, Konstantinápoly esetében pedig a csökkentett változat.

16 Ráadásul a görög ortodoxia minőségi változásai bizonyos értelemben közelebb vitték a római vonalhoz, mert a dogmatikai ellentmondások három fő pontja közül az egyik (a "káté" kérdése) magától elmaradt. A fanariótáknak a Vatikánhoz való szellemi közelségét a török közigazgatáshoz való politikai közelségük kísérte, amelyben hagyományosan sok ortodox görög magas tisztséget töltött be. Ez a kettészakadt lét az orosz egyházzal az ortodox világ feletti befolyásért folytatott rivalizálással valójában megfosztotta a görög ortodoxiát önálló geopolitikai küldetésétől, és csak az egyik kisebb geopolitikai tényezővé tette az oszmán hatóságok és a pápai legátusok politikai intrikáinak általánosabb, nem ortodox kontextusában.

17 Mindenesetre a XV. századtól kezdve az "ortodoxia geopolitikája" kifejezés szinte azonos lett az "orosz geopolitika" kifejezéssel.

17a Ugyanakkor helytelen lenne az egész nem orosz ortodox világot a fanatikus politika ellenőrzése alatt állónak tekinteni. Különböző részeiben ellentétes hangulatok voltak, amelyek elismerték az ortodox Oroszország teológiai és eszkatológiai fölényét. Különösen a szerbeket, albánokat, románokat és bolgárokat érintette, akiknél hagyományosan oroszbarát és fanatikus geopolitikai tendenciák versengtek. Ez teljes erejével a XIX. században nyilvánult meg, amikor az Oszmán Birodalomhoz tartozó ortodox népek kétségbeesett kísérleteket tettek nemzeti és politikai függetlenségük visszaszerzésére.

1.3 A pétervári időszak

18 Konstantinápoly eleste és a balkáni ortodox népek függetlenségi harcának kezdete között azonban egy olyan esemény történt, amely a legtágabb értelemben vett ortodoxia számára nagy jelentőséggel bírt. Az orosz skizmáról és közvetlenül utána Nagy Péter reformjairól beszélünk. Ebben a pillanatban Oroszországban minőségi változás következett be az ortodoxia helyzetében, és a keleti egyház dogmatikai alapjai, amelyek mintegy 200 évig megingathatatlanok maradtak, megingottak. A helyzet az, hogy a főváros Moszkvából Szentpétervárra való áthelyezése és a pátriárkátus megszüntetése a zsinat felállításával együtt azt jelentette, hogy Oroszország teológiai és eszkatológiai értelemben megszűnt dogmatikailag legitim ortodox birodalom lenni. Valójában a megfelelő ortodox geopolitikai modelltől a protestáns állam valamiféle látszatára való áttérés történt. Ezentúl az orosz ortodoxia is valami kétértelmű valósággá vált, amely geopolitikai szinten csak részben esik egybe az orosz állammal. De bár a dogmatikus tolerancia őszintén megrendült, az orosz geopolitika általános logikája folytatta a kezdeti irányvonalat, bár más és más szinten, mivel a világi és tisztán politikai érdekek kezdtek egyértelműen érvényesülni a vallási-eszkatológiai problematikával szemben. Ezzel párhuzamosan Nyugaton a hagyományos katolikus modell is utat engedett a tisztán nemzeti-politikai entitások és nemzetállamok megerősödésének, így a

teológiai kérdések háttérbe szorultak és félretolódtak a gyakorlatiasabb, merkantilista és szűken politikai érdekekkel szemben. A skizma során az egyház által dogmatikusan előre meghatározott geopolitikai elrendezés azonban a protestáns országok megjelenését leszámítva összefoglalóan ugyanaz maradt.

19 A protestantizmus geopolitikailag szigorúan két szektorra oszlik: a porosz lutheranizmusra és az angol-svájci-holland kálvinizmusra. A Róma elleni tiltakozás mindkét kirohanásának külső hasonlósága és szinkronitása ellenére a lutheranizmus és a kálvinizmus szinte szöges ellentétben állnak egymással. A porosz államban koncentrálódó lutheránus tábor dogmatikailag és misztikailag is a Vatikán kritikájára épült az "Újszövetség" radikalizálása szempontjából, és ez általánosságban reprodukálta az ortodoxia hagyományos igényeit a katolicizmussal szemben. A lutheránus Poroszország földrajzilag is az ortodox Oroszország és a katolikus Nyugat-Európa között helyezkedett el. Ezzel szemben a kálvinizmus, amely Angliában államvallássá vált (és később nagy hatással volt az Egyesült Államok politikai rendszerére), kifejezetten ószövetségi szemléleten alapult, és ebből a szempontból bírálta Rómát. Nem véletlen, hogy a kálvinizmus és a belőle eredő szekták földrajzilag Európa távolabbi nyugati részeire és az Atlanti-óceánon túlra húzódtak.

20 A Romanovok Péter utáni Oroszországa közelebb állt a porosz modellhez, azaz eltávolodott az ortodox dogmatikától, félúton megállt a katolicizmus felé, amely emellett fokozatosan átadta pozícióit az államoknak-nemzeteknek. Ugyanakkor a fő geopolitikai feszültség az egyik oldalon Oroszország, a másikon pedig az Osztrák és a Brit Birodalom között összpontosult. Vallási szinten az ortodoxia és a katolicizmus (Ausztria), illetve a kálvinizmus (Anglia) közötti szembenállás volt: Az abszolutista, majd a forradalmi Franciaország különleges szerepet játszott mindebben, mivel a köztársasági eszmék és a felvilágosodás terjesztésére törekedett. Fontos kiemelni, hogy míg Oroszországnak Ausztriával közösek voltak bizonyos geopolitikai érdekei, különösen a Törökországgal szembeni ellenállás, addig Anglia stratégiája szinte teljesen ellentétes volt Oroszországéval, egészen az Oszmán Birodalom angol támogatásáig.

21 Azonban még a Petrus utáni Oroszország is örökölte a bizánci geopolitika főbb vonásait, bár a "harmadik Róma" fogalmának dogmatikus teljessége megtört. Ezentúl csak a történelemben a "nép - az Isten-hordozó" egykor teljes és teológiailag megalapozott útjának inerciális folytatásáról lehetett beszélni. Ezzel az átalakulással párhuzamosan az anyagi és szűken politikai érdekek egyre nagyobb szerepet kezdtek játszani a külpolitikában, és a vallási tényezőket gyakran használták ürügyként egy olyan politikai lépéshez, amelynek célja kizárólag az állam jóléte volt, annak világi aspektusában.

1.4 Az ortodox népek nemzeti felszabadítása

22 A XIX. században sok ortodox nép - görögök, szerbek, bolgárok, albánok, románok stb. - A vallási tényező fontos szerepet játszott az ortodox népek felszabadításában. Ebben jelentős szerepet játszott a vallási tényező, amely a nemzeti felszabadító harc egyik fő motívumává vált.

23 Az új ortodox államok megjelenése és az Oszmán Birodalom pusztulása több geopolitikai és ideológiai tényező következménye volt:

- 1) A törökök politikai hatalmának leépülése lehetővé tette a görögök és más balkáni népek nemzeti érzésének kibontakozását, amit viszont a felvilágosodás eszméinek terjedése elősegített; ebben fontos szerepet játszott Franciaország, a "modernista

irányzatok" bölcsője.

- 2) Oroszország mint Törökország geopolitikai riválisa aktívan kihasználta a helyzetet, hogy belülről aláassa ellenségét; az orosz ügynökök Görögországban és a Balkánon az ortodox keresztények követeléseinek támogatására összpontosították erőfeszítéseiket, amihez Oroszország külső geopolitikai nyomása társult.
- 3) Az ortodox népek sajátos vallási reneszánsza kezdődött, és a politikai és nemzeti függetlenségért folytatott küzdelem eszméje eszkatológiai jellegű messianisztikus rezgésekkel párosult.

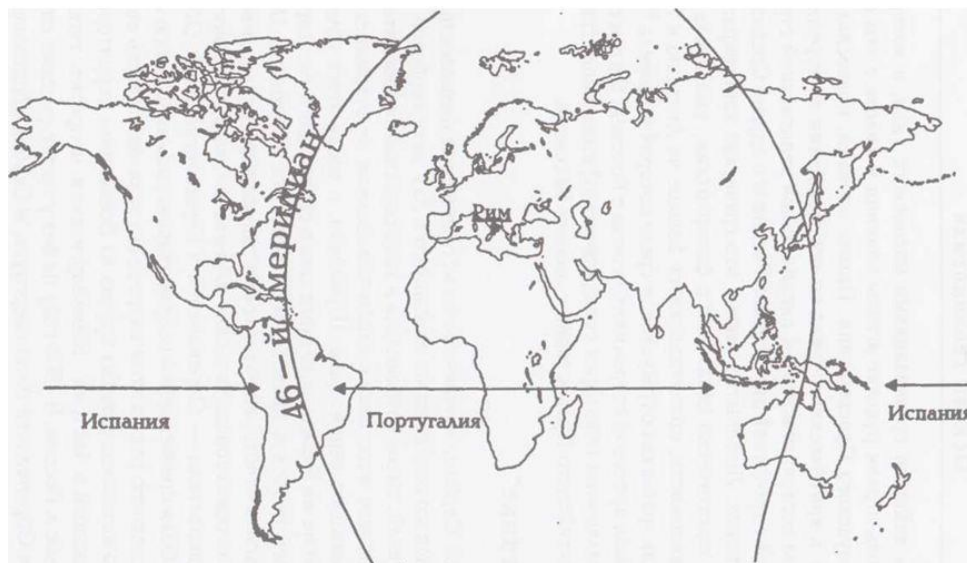
24 Ebben az időszakban alakultak ki a Nagy-Görögország (vagy Nagy-idea, Megale idea), Nagy-Bulgária, Nagy-Szerbia ("beírt"), Nagy-Románia stb. politikai-ideológiai fogalmai.

1.5 Megale ötlet

25 A Nagy-Görögország szószólói a görög területek teljes elfoglalására törekedtek a törököktől, és egy "Új Bizánc" újjáteremtésére, a királyi hatalom helyreállítására, valamint a konstantinápolyi pátriárka visszatérésére az egész ortodox világban betöltött kiemelkedő szerepébe. 1830-ban elkecseredett küzdelem és nemzeti lázadás után a görögöknek sikerült visszazerezniük egy kis független államot a Peloponnészosz és a tengerek körül, amely a balkáni háborúk után, 1913-ban megduplázta területét. Így a "Nagy Ötlet" megvalósítása szembekerült a többi ortodox nemzet geopolitikai érdekeivel, mivel a görögök Macedónia, Trákia és más, a bolgárok és a szerbek által is követelt területek elcsatolását követelték. A terv csúcspontja Konstantinápoly (Isztambul) felszabadítása volt a törökök alól. Az egész projekt azonban katasztrófába fulladt, miután Görögország vereséget szenvedett az Atatürk vezette Törökországgal vívott háborúban, amely legyőzte a görögöket, és arra kényszerítette az anatóliai görög lakosságot, hogy tömegesen települjön át görög földekre.

26 Fontos megjegyezni, hogy a görögök nemzeti felszabadító harcát a fanatikus klérus és a konstantinápolyi pátriárka, amely politikailag inkább az Oszmán Birodalommal volt szolidáris, mint az orosz geopolitikával vagy a balkáni népek szabadságvágyával, semmiképpen sem üdvözölte vagy inspirálta. Ráadásul a Török Birodalom összeomlása katasztrófát jelentett a fanatikusok szellemi felsőbbrendűsége számára az Oroszországon kívüli ortodox világban. Ezért a görög nacionalizmust és a "nagy eszmét", bár jellegét tekintve kifejezetten ortodox, kezdetben néhány különleges, szabadkőműves típusú titkos szervezet támogatta, amelyben orosz befolyásoló ügynökök, ugyanakkor a francia felvilágosodás támogatói is lényeges szerepet játszottak.

37. ábra

Vatikáni geopolitika. 1493-ban VI. Sándor Borgia pápa az "Inter coetera" bullában felosztotta a világ összes újonnan felfedezett földjét Spanyolország és Portugália között. Többek között ez magyarázza, hogy Latin-Amerika országai közül miért csak Brazília beszél portugálul.

Más szóval az ortodox eszme Görögországban a török uralom alóli felszabadulás kritikus időszakában egy párhuzamos vallási struktúra tulajdona volt, amely az oroszországi görög diaszpórához és más mediterrán régiókhoz kötődött. Különös az is, hogy a görög arisztokrácia, amely genetikailag és politikailag a fanatikushoz kötődött, már a függetlenség kivívása után inkább Ausztriára és Németországra összpontosított, míg a görög polgárság, amelyben a "nagy eszme" érlelődött, az Oroszországgal való egyesülés lelkes híve volt. Itt is világosan érzékelhető a hivatalos görög posztbizánci ortodoxia bizonyos szolidaritása a vatikáni vonallal.

1.6 A vázlat

27 Nagy-Szerbia eszméje, amely a szerb Nemanja dinasztia által a 14. században létrehozott nagy balkáni állam történelmi előzményén alapult, a szerb felszabadító harc során született újjá. A lázadó szerbek kezdetben egy kis területet, Sumadija-t szabadították fel az oszmán uralom alól, majd ezt követően megkezdték a harcot egy független szláv állam létrehozásáért a Balkánon, amelyet a szerbek és az ortodox dinasztia uralt. 1815-től kezdődően a szerbek bizonyos fokú függetlenséget szereztek, ami azonban két különböző geopolitikai irányzatot jelentett, amelyeket két szerb dinasztia - az Obrenovics és a Karadjordjevics - testesített meg. Obrenoviccék, bár ortodoxok voltak, a szomszédos Ausztria felé orientálódtak, nem utolsósorban egyes politikai és értelmiségi körök tevékenysége miatt a Vajdaságban, az Ausztriához legközelebb eső területen. A Karadjordjevics családot viszont kizárólag Oroszország vonzotta. Az Obrenović-dinasztiát 1903-ban megdöntötték, nem az orosz titkosszolgálat cinkossága nélkül, és Szerbia oroszbarát irányvonalra tért át. 1920-ra a Karadjordjevicseszkij Jugoszlávia alatt létrejött az a hatalmas balkáni állam, amely számos balkáni népet, köztük a katolikus horvátokat és szlovénokat, az ortodox macedónokat, a boszniai muszlimokat és az albánokat egyesítette a szerb fennhatóság alatt. Emellett a magyar katolikusok szerb ellenőrzés alá kerültek Jugoszlávia északi részén. Ez a geopolitikai konstrukció azonban instabillak bizonyult, mivel Jugoszlávia nem ortodox nemzetei (az osztrák és török befolyásoló ügynökök segítségével) szembeszálltak a szerbek etnikai dominanciájával és az ortodoxia vallási felsőbbrendűségével. A szembenállás intenzitása a II. világháború alatt érte el a tetőpontját, amikor a németbarát Horvátország és Bosznia valójában

népirtást hajtott végre az ortodox szerbek ellen.

1.7 Nagy-Románia

28 Nagy-Románia terve az ortodox környezetben is megjelent, és nemcsak a török uralom alóli teljes felszabadulásról szólt (bár Moldova és Vallachia hivatalosan soha nem tartozott az Oszmán Birodalomhoz), hanem a fanatikusok politikájával szemben is, akik a román klérust igyekeztek befolyásuk alá rendelni. Ebben az áramlatban a török- és fanariótaellenes érzelmeket Oroszország támogatta, amit megkönnyített a románok által lakott Besszarábia orosz területekhez való tartozása. A XVIII. század elejétől azonban Romániában az uniatista irányzatok aktívabbá váltak. Az uniatizmus az ortodox egyház Vatikánnak való alárendelésének gondolata az ortodox rítus megőrzése érdekében, de valójában egy ilyen megközelítésben geopolitikailag kizárólag a Vatikán nyer, és az ortodoxia egyértelműen veszít. Nem véletlen, hogy az uniatizmust az ortodoxok a katolicizmus taktikai húzásának tekintették, amely az ortodox népek kárára próbálta kiterjeszteni missziós, politikai és szellemi befolyását Keleten. Magában Romániában pedig a különösen Erdélyben elterjedt uniatizmus kezdetben a latinosítás kulturális tendenciáival, Románia román lényegének dicsőítésével, a nyelv latin gyökereivel stb. járt együtt. A romániai uniót a katolikus Ausztria támogatta, míg az ortodoxiát természetesen Oroszország. Jelentős, hogy a görög ortodoxok, a fanatikusok törökbarát politikát folytattak Romániában, ami ellentétes volt mind az osztrák-katolikus, mind az orosz-ortodox geopolitikai érdekekkel. A Nagy-Románia eszmének egyértelműen ortodox felhangjai voltak, és a románok e zászló alatt harcoltak a nemzeti függetlenségért. Fontos megjegyezni, hogy a román nacionalizmus nyíltan görögellenes jellegű volt, felekezeti téren pedig a latin kultúrára összpontosító unitus hit Róma és Nyugat-Európa, míg a román ortodoxia a moszkvai irányvonalat követte. Érdekes, hogy Románia 1948-as szovjetizálása után a formálisan ateista kommunista rezsim egyértelműen a román ortodoxia álláspontjára helyezkedett, alárendelve neki az unitus felekezeteket, és bizonyos elnyomásnak vetve alá a katolikus kisebbségeket.

1.8 Nagy-Bulgária

29 Az ortodox és egyúttal bolgár nemzeti megújulási mozgalom kezdete 1870-re tehető, amikor orosz nyomásra és támogatással létrejött a Bolgár Exarchátus, amelynek célja a Balkánon élő ortodox hívók egyesítése volt egy geopolitikai tömbben, amely politikailag ellenséges az Oszmán Birodalommal szemben, szellemileg pedig szembeszállt a Konstantinápolyi Patriarchátussal és a fanatikusok uralmával.

30 A geopolitikai függetlenség megszerzésével párhuzamosan Bulgária kidolgozta a "Három Tenger Bulgária" nacionalista projektjét, amely Macedónia, Trákia és Konstantinápoly csatlakozását foglalta magában. A hagyományosan oroszbarát bolgár ortodoxia a történelem bizonyos pillanataiban eltért ettől az irányvonalától, hogy szűk nemzeti célokat érjen el, és a romániai unitusokhoz, a szerbiai Obrenovics-dinasztiához, a görög arisztokráciához és néhány más kelet-európai erőhöz hasonlóan Közép-Európa pártjára állt, Ausztria-Magyarország szövetségese volt Oroszországgal szemben.

31 Érdekes, hogy a Balkánon az új ortodox államok kialakulása során azok geopolitikai orientációja folyamatosan ingadozott Oroszország és Ausztria, azaz az orosz ortodoxia és a római katolicizmus között. Ennek a tartós dualizmusnak a formális oka néhány vitatott terület volt, elsősorban Macedónia. Görögország, Bulgária és Szerbia között folyamatosan feszültségek alakultak ki Macedónia miatt, és a konfliktus egyik vagy másik oldalának orosz támogatása automatikusan Ausztria karjaiba sodorta a másikat.

1.9 Ortodox Albánia

32 A bizánci világ és a katolikus világ közötti hagyományos határvonal az albánok települése mentén húzódott. Négy felekezet van ebben a nemzetben - szunnita albánok (a török albánok), bekta sí (egy szúfi szervezet tagjai, amely néhány kivételes esetben törzsi és nem csak beavató jellegű), katolikus albánok és ortodox albánok. Bár az ortodox albánok kisebbségben voltak, mégis ez a csoport állt a nemzeti felszabadító harc középpontjában, és a független albán államot Fan Noli ortodox püspök hozta létre, aki 1918-ban lett az első albán uralkodó. Fan Noli Oroszország elkötelezett híve volt, és az orosz ortodoxia aktívan támogatta őt minden törekvéseiben. Az ortodox albánok az egész nemzetet az irányításuk alatt egyesítették, felekezetre való tekintet nélkül, de fő ellenfeleik és "riválisaik" nem is annyira a katolikusok, mint inkább az Albániában hagyományosan gyökeret vert görögkeleti papság voltak! És ismét Albánia példáján keresztül szembesülünk a posztszovjet ortodox világ geopolitikai dualizmusával, ahol a görög és az orosz egyház geopolitikai érdekei szemben állnak egymással.

33 Fan Noli az októberi forradalom után is megtartotta oroszbarát irányultságát, amiért Ahmed Zog, a későbbi albán király megbuktatta. Az albán fasiszta olasz megszállás alatt az albán ortodox egyházat a katolikusbarát hatóságok üldözték; a szovjetizálás után azonban az ortodox egyház ismét állami támogatást kapott, immár a kommunista hatóságoktól. Csak 1967-ben, a "kulturális forradalom" és a maoista elhajlás idején a szovjet Albánia "a világ első kizárólag ateista államának" nyilvánította magát, és megkezdte a bármilyen vallású hívők közvetlen üldözését.

1.10 Geopolitikai lobbik az ortodox országokban

34 A balkáni ortodox országok geopolitikai tendenciáinak áttekintése fontos mintát tár fel: minden ilyen államban legalább két olyan geopolitikai lobbik létezik, amelyek jellege bizonyos vallási jellemzőkkel társul.

35 Először is, létezik egy oroszbarát lobbik, amely az orosz ortodox egyház geopolitikájára összpontosít, amely viszont (bár fenntartásokkal) a "Moszkva - Harmadik Róma" vonalat örökíti meg. Ez a lobbik Róma és a hozzá való közeledés ellen irányul (és így Ausztria, Magyarország és a katolikus Németország, azaz a közép-európai katolikus szektor ellen), ugyanakkor törökellenes és "fanatizmusellenes" álláspontot képvisel, és bizonyos mértékig a konstantinápolyi pátriárkátus ellenzi. Egyes esetekben (például Görögországban) ez a lobbik nemcsak ortodox köröket foglal magában, hanem néhány szabadkőműves típusú titkos társaságot is.

36 Másodszor, ezekben az országokban létezik az ellentétes lobbik, amely - akár ortodox, akár nem - szimpatizál a Rómához való közeledéssel, a közép-európai, osztrák, határesetben uniatizmus vagy akár katolicizmus felé való orientációval.

36a Harmadszor, a török befolyás nyomai mindenütt ott vannak, amelyet Anglia támogatott ebben a térségben, és ez azt jelenti, hogy az angolszász geopolitika ebben az esetben déli irányultságú, és a modern ortodoxia fanatikus irányzataira épül a balkáni országokban is, amelyek hagyományosan az oszmán közigazgatáshoz kötődtek.

37 Jugoszlávia felbomlása példát ad a Balkán geopolitikai elrendezésére. A ruszofil irányvonal Belgrád és a boszniai szerbek álláspontjában testesül meg. Horvátország és Szlovénia Közép-Európára összpontosít, az angolszászok (az USA és Anglia) pedig aktívan támogatják a boszniai muszlimokat, a törökök utódait. Ezzel egyidejűleg ismét felmerül

Macedónia kérdése, amely ismét vitában áll Szerbiával, Görögországgal és Bulgáriával. Az albán probléma ismét érezhetővé válik, különösen Koszovóban. A Dnyeszteren túli tragédia és az oroszellenes érzelmek a mai Romániában és Moldovában ismét ráirányítják a figyelmet az unitus és katolikusbarát lobbira, amely önmagában is hordozója lehet a Moszkva-ellenes érzelmeknek és a latin irányzatoknak ezeken a területeken.

1.11 Az orosz ortodox egyház és a szovjetek

38 Az ortodoxia és a szovjet rendszer viszonya rendkívül nehéz kérdés. Egyrészt van az a nézet, hogy a szovjet időszak mindennek ellenére a forradalom előtti Oroszországtól örökölt egy olyan geopolitikai irányvonalat, amely a legfontosabb szempontokban szigorúan egybeesett az orosz egyház geopolitikájával. Ezt egyezményesen "szergeizmusnak" nevezhetjük, Szergej moszkvai pátriárka után, aki megfogalmazta azt a híres tézist, amely az egyházon belüli viták kiindulópontjává vált, és amely napjainkban sem csillapodott: "A ti sikereitek a mi sikereink" (utalva Sztálin ateista, keresztényellenes rendszerére). Ez a "szerb" formula messze nem olyan paradox és szörnyű, mint amilyennek az ortodox konzervatívok be akarják mutatni. Tény, hogy a bolsevik forradalom olyan változásokat hozott az oroszországi egyház életében, amelyek szimbolikájukban is szembetűnőek. Szinkronban helyreállt a pátriárkátus, a főváros Moszkvába került (szimbolikus visszatérés a "Moszkva - a harmadik Róma" eszméhez), az orosz cárok moszkvai rezidenciáján, Kolomenszkijben egy "uralkodó" ikon csodálatos megtalálása jelezte a császári hatalom misztikus, szoteriológiai és eszkatológiai funkciójához való visszatérést, amely a kétszáz éves szentpétervári időszak után természetfeletti méretében állt helyre. Ezzel együtt a bolsevikok örökölték az egész orosz geopolitikát, megerősítették az államot és kiterjesztették határait. Ezzel párhuzamosan zajlott az egyház lelki megújulása, amely az üldöztetés és a szenvedés révén visszahozta a vallásos érzület elfeledett tüzeit, a gyónás gyakorlatát és a Krisztusért való vértanúság hőstetteit.

39 A második álláspont Szovjet-Oroszországot az ortodox Oroszország teljes ellentétének tekinti, és a "szerbséget" az Antikrisztussal való konformizmusnak és hitehagyásnak tartja. Ez a megközelítés kizárja annak lehetőségét, hogy a szovjet időszakot az ortodoxia geopolitikájának folytatásaként tekintsük. Az ilyen ideológia hordozója a legegységelműbb formában a Berezomon kívüli orosz ortodox egyház és a szektás Igaz Ortodox Egyház, amelynek álláspontjai az eszkatológiai bolsevizmusnak az Antikrisztus eljövételével való azonosításából következnek. Érdekes módon ez a megközelítés elutasítja az ortodoxia politikai dimenzióját, és tipológiailag egybeesik a "fanatikusok" álláspontjával, akik tagadják az ortodox egyháznak a politikához való viszonyulásának szükségességét, ami a teljes értékű ortodox tanítás alapja. Ugyanakkor ez a megközelítés a "fehér" mozgalom iránti szimpátiával párosul, amely geopolitikailag az antant, a nyugat-európai és különösen az angolszász országok támogatásán alapult. Nem véletlen, hogy a Külföldi Orosz Ortodox Egyház központja az Egyesült Államokban van. Geopolitikai szempontból az ilyen "ortodox" szovjetellenesség és "szerbellenesség" egybeesik a Nyugat hagyományos, Oroszországgal szembeni atlantista irányvonalával (szovjet, cári, patriarchális, modernista, demokratikus stb.), függetlenül annak ideológiai rendszerétől.

1.12 Összefoglaló

40 A Bizánci Birodalom bukása után az ortodoxia geopolitikája megfosztódik attól az egyértelmű teológiai és eszkatológiai funkciójától, amellyel az V-XV. századi "ezeréves királyság" korszakában rendelkezett. "Moszkva - a harmadik Róma" kétszáz éve csatlakozik ehhez a "szent" időszakhoz, amely az ortodox tudat számára azonos a teljes értékű Hagyomány időszakával. A skizma és Nagy Péter reformjai után egy homályosabb időszak kezdődik, amelynek során Oroszország a legáltalánosabb értelemben mégis a korábbi

geopolitikai irányvonalat követi, ugyanakkor veszít doktrinális szigorából. Az egész posztszovjet időszakot az ortodoxián belüli dualizmus jellemzi, ahol az orosz állam geopolitikájához közvetlenül kapcsolódó orosz ortodoxia szemben áll a konstantinápolyi pátriárkátus görög-fanasztikus vonalával, amely az ortodoxia azon típusát testesíti meg, amely szigorúan elkülönül a politikai megvalósítástól, és instrumentális funkciókat tölt be az oszmán rendszer átfogó struktúrájában.

41 Oroszország maga is átveszi a bizánci hagyományt a "latin mitrával és török turbánnal" való szembenállásban, és kénytelen egyedül az ortodoxia érdekeit védeni geopolitikai és állami szinten. Ez az irányvonal arra kényszeríti Oroszországot, hogy részt vegyen a balkáni politikában, ahol számos geopolitikai szempontból ellenséges tendenciával kell szembenéznie, beleértve a törökellenes befolyás állandó "fanatizmusát".

42 Végül a szovjet időszakban a geopolitika paradox módon folytatja az orosz állam általános bolygóstratégiáját, Oroszország befolyási szféráinak kiterjesztését az ortodoxiával hagyományosan ellenséges országok és népek rovására. Természetesen itt nem beszélhetünk a szovjetek és az orosz ortodox egyház dogmatikai folytonosságáról, ugyanakkor nem szabad elfelejtenünk, hogy a dogmatikai magától értetődőség már Péter alatt reménytelenül elveszett, és a szakadás időszakában megrendült. Ha a "szerbség" álláspontján állunk, akkor az orosz egyház és az ortodox geopolitika sikerének tekinthetjük a szovjet nagyhatalom geopolitikai sikerét, amely meghódította a fél világot, amely hagyományosan ellenséges volt az orosz ortodox keresztényekkel és államunkkal szemben. Ez utóbbi tézis kétségtelenül meglehetősen ellentmondásos, de ugyanilyen ellentmondásos szigorúan véve a Romanovok Pétervár utáni Oroszországának a valóban ortodox állammal való azonosítása is. Bár mindkét esetben egyértelmű a geopolitikai folytonosság.

43 Napjainkban, amikor nincs sem cári, sem szovjet Oroszország, hanem egy haldokló és megnyomorított, ellopott és eladott Nyugatnak, örök ellenségünknek, képesek vagyunk elfogulatlanul és objektíven átlátni az ortodoxia egész geopolitikai történetét, és azonosítani annak állandóságait, amelyeket az "orosznak" nevezni kívánó új államhatalom tábláira kell írni.

2. fejezet.

Állam és terület

2.1 A három legfontosabb geopolitikai kategória

44 A világ új geopolitikai képéről szóló vita nagy része három alapvető kategória körül forog:

- 1) "nemzetállam" ("Etat-Nation"), azaz a hagyományos, történelmileg centralista állam (mint Franciaország, Olaszország, Németország, Spanyolország stb.);
- 2) régió, azaz olyan közigazgatási, etnikai vagy kulturális tér, amely egy vagy több nemzetállam (Etat-Nation) része, de jelentős mértékű kulturális és gazdasági autonómiával rendelkezik (például Bretagne Franciaországban, Flandria Belgiumban, Katalónia, Galícia és Baszkföld Spanyolországban stb.)
- 3) A "Commonwealth" vagy "Közösség", amely több nemzetállamot ("Etat-Nation") egyesít egyetlen gazdasági vagy politikai blokkban.

45 Sok "európaista", mind a bal-, mind a jobboldalon, úgy véli, hogy az Etat-Nation, azaz a hagyományos semleges állam kategóriája elavult, és hogy két másik modalitásra kell helyezni a hangsúlyt, egyrészt a regionalizmusra, sőt az autonómiára, másrészt a régiók kontinentális egyesítésére egyetlen tömbben. Jellemző, hogy a sarkos politikai spektrumok álláspontjai itt összefutnak: Az "Új Baloldal" az Etat-Nation-t túl "jobboldali", túl "totalitárius" és "elnyomó", túl "konzervatív" entitásnak tartja, amelyet a haladás nevében el kell hagyni, az "Új Jobboldal" pedig éppen ellenkezőleg, ezt a nemzetállamot (Etat-Nation) túl "modernista", az európai történelem túlságosan hagyományellenes szakaszának tartja, amikor az európai birodalom valóban hagyományos volt, amelyet a nihilista és szekuláris francia abszolútizmus pusztított el. Ezen túlmenően az Új Jobboldal a regionalizmusban az etnikai hagyományokhoz való visszatérést és az etnokulturális differenciálódás elvét látja, amely minden "új jobboldali" gondolat tengelye.

46 Másfelől létezik a politikusoknak egy meglehetősen széles kategóriája, akik éppen ellenkezőleg, az "Etat-nemzet" értékeit képviselik. Az államközpontúság iránti elkötelezettség ismét egyesítheti a "jobboldalt" és a "baloldalt". De általában nem az "új", hanem a "rég" jobb- és baloldal képviseli ezt az álláspontot. Jellemző, hogy Franciaországban három politikai erő volt az európai egyesülés ellenzője: Jle Pen Nemzeti Frontja (szélsőjobb), Marché kommunistái (szélsőbal) és Jean-Pierre Chevnmans nemzeti szimpátiával rendelkező szocialista-centrista pártja. Ebből következik, hogy az egymástól legtávolabb álló ideológiai és politikai szimpátiák egy és ugyanazon geopolitikai projekt keretében egyesülhetnek.

47 Mindazonáltal minden politikai erőnek megvan a saját felfogása a modern társadalom geopolitikai struktúrájának három alapvető változatáról. Érdekes lenne feltérképezni, hogy mindhárom projektet hogyan értékelik a különböző erők a saját ideológiájuk szempontjából. Az egyértelműség kedvéért szélsőséges álláspontokról fogunk beszélni, amelyek természetesen a politikai középhez közeledve egyre árnyaltabbá és árnyaltabbá válnak.

2.2 Jobboldali és baloldali regionalizmus

48 A baloldali ideológiák közös halmaza az állami, közigazgatási és politikai struktúrák közéletre gyakorolt befolyásának gyengítésére irányul. Ez magában foglalja a decentralizáció elvét, az egy hatalmi központból fokozatosan több, hosszú távon pedig sok hatalmi központba történő átalakulást. Ezt az elméletet gyakor a híres anarchista Prudhon dolgozta ki. A baloldal

a totalitárius és tekintélyelvű kormányzási formák gyengítésére és fokozatos felszámolására törekszik, ezért geopolitikai orientációjuk a hagyományos állam fenntartása ellen irányul, határaival, bürokratikus apparátusával, elnyomó szerveivel stb. együtt. Mindez a baloldal fő ideológiai irányultságából, a "humanizmusból", az atomi egyén értékéből és nem valamilyen szuper-individuális struktúrákból fakad, amelyek korlátozzák a szabadságát. Ez az ideológiai alapja a modern európai regionalizmus kialakulásának, amely a társadalmi és gazdasági decentralizáció, valamint a Nyugat számára az elmúlt évszázadokban hagyományos állam-nemzet elvének elutasítása felé mutató stabil tendencia.

49 A baloldalnak ez a liberális irányzata korlátok között tagadja mind az "állam" fogalmát, mind magát a "nemzet" fogalmát mint történelmi maradványt. Ezeket az elveket szembeállítják az "emberi jogok" "humanista" eszméjével, amely már régen nem egy elvont emberbaráti szlogen, hanem egy agresszív ideológiai komplexummá vált, amely nyíltan az emberek mint nemzet, nemzet, állam, faj stb. tagjai kollektív létezésének hagyományos formái ellen irányul. Ezért logikus, hogy a baloldal a regionalizmusra helyezi a hangsúlyt, mivel a területi államrészek adminisztratív függetlensége az ő szemszögükből közelebb hozza az értékmércét az egyénhez, és eltávolítja a széles társadalmi kategóriákról a feltétel nélküli hatalmi és ellenőrzési funkciók glóriáját.

50 Nyilvánvaló, hogy a baloldalnak ez az irányzata ellentmond a nemzetállam-ideológusoknak, azaz az "etatistáknak" és a "nacionalistáknak", akik számára a nép Etat-Nemzetben megtestesülő történelmi és politikai egysége a legfőbb érték. Az állam-nacionalisták és a liberális-regionálisok szembenállása szinte minden olyan országban, ahol a politikai folyamatok aktívan és dinamikusán fejlődnek, a fő geopolitikai projektekről szóló heves viták állandó szereplője.

51 Létezik azonban egy "jobboldali regionalizmus" is, amely szorosan kapcsolódik a hagyomány és az etnicitás kérdéséhez. Az ilyen regionalizmus azon az elképzelésen alapul, hogy a modern centralizált állam a tagjai kulturális és ideológiai nivellálásának eszköze, hogy elvesztette szakrális funkcióit, és az igazi kulturális, etikai és etnikai hagyományok maradványaival szembeni elnyomó apparátussá vált. A "jobboldali regionalisták" a decentralizációban lehetőséget látnak a népek részben szertartásos, kulturális életformájának, a hagyományos mesterségek újjáélesztésére, a kormányzás olyan formáinak visszaállítására, amelyek a szigorúan modern világ megjelenése előtt a hagyományos civilizáció sajátjai voltak. Valójában az ilyen "jobboldali regionalizmus" megfelel a "bentonizmus" fogalmának. Alapvetően a jobboldaliak implicit módon valamilyen "természetes" differenciáltságra is gondolnak, amely a vidéki lakosokra jellemző, akik élesebben és ellenségesebben reagálnak a nem orosz emberekre, mint a nagyvárosok lakói.

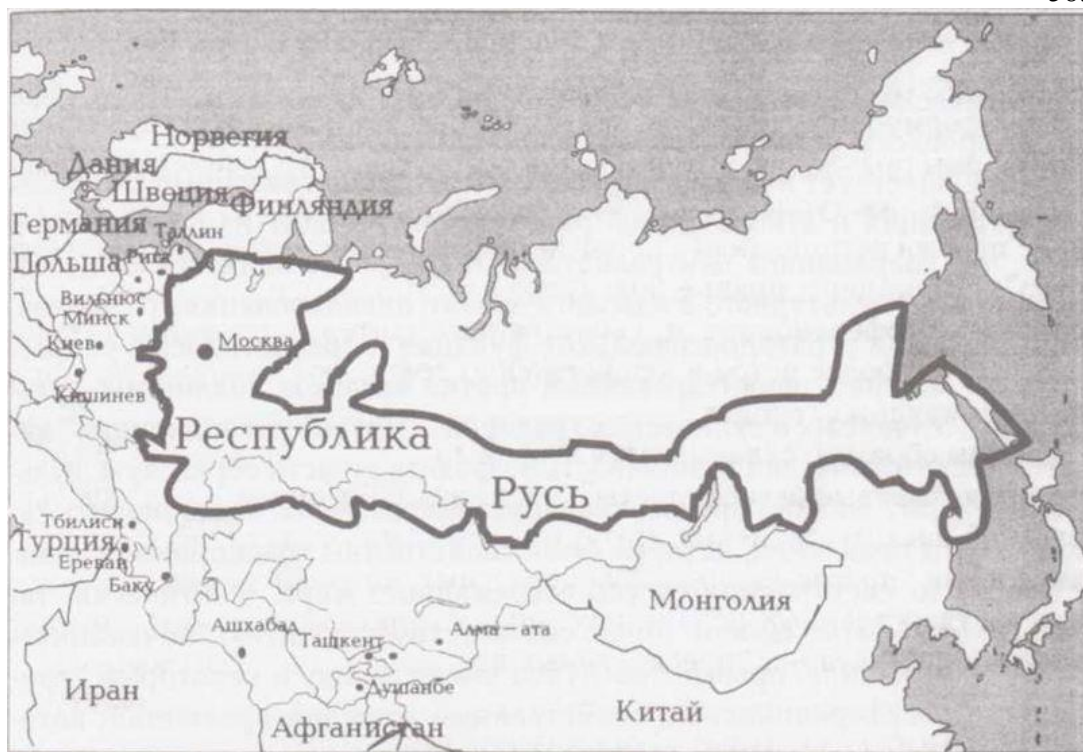
52 Így a politikai szembenállás egy második vonala is kialakul: a "jobboldali regionalisták", akik gyakran az etnikai és faji tisztaságra apellálnak, és a "baloldali államvédők", akik úgy vélik, hogy a "progresszív", "liberális" értékek társadalomba való bevezetésének legjobb módja az állami centralizmus, amely megvédi a társadalmat a "haladáson túli" maradványok esetleges visszaállításától.

2.3 Az új nagy tér: monializmus vagy birodalom?

53 A szuperállami integrációval kapcsolatban is meglehetősen ellentmondásos a politikai irányultság. Egyrészt létezik a "mondialista projekt", amely a hagyományos államok teljes eltörlését és egy egyetlen központból irányított planetáris civilizációs mező létrehozását foglalja magában, amelyet egyezményesen "világkormány" nevezhetünk. Elvileg egy

ilyen projekt a logikus következtetése azoknak a liberális tendenciáknak, amelyek minden hagyományos társadalmi struktúrát el akarnak pusztítani, és mesterségesen létrehozni egy egységes "univerzális" teret, amely nem népekből, hanem "egyénekből", nem államokból, hanem technokrata társulásokból és ipari segéd munkásokból áll. Ez volt a liberális kapitalisták (Monet, Coudenough-Calegre stb.) és a kommunisták (Trockij stb.) által a század elején megálmodott "Európai Egyesült Államok". Később ugyanezek a gondolatok inspirálták a Maatstricht építőit és az "új világtrend" ideológusait.

38. ábra

Oroszország mint egynemzetiségű entitás.

54 Ezzel a mondialista perspektívával párhuzamosan azonban létezik egy alternatív lehetőség is, amelyet a nonkonformista politikai erők védelmeznek. A modern nemzetállamok az Új Birodalom teoretikusai, akik szerint a hagyományos birodalmak tragikus összeomlásának eredménye, amely csak a minőségi differenciálódáson, szellemi hierarchián, korporatív és vallási alapon nyugvó, valóban szakrális társadalomszervezésnek felelhet meg teljes mértékben. Az "Új Nagy Tér" ilyen értelmezése nem az integráció tisztán mennyiségi megközelítésén alapul (mint a mondialistáké), hanem egyfajta spirituális és nemzetek feletti elven, amely transzcendens a meglévő történelmi formációkhoz képest, és a legmagasabb szakrális szintézisben egyesítheti őket. A körülményektől függően a "birodalmi projekt" alapja vagy vallási (az Osztrák-Magyar Monarchia visszaállításának katolikus támogatói), vagy faji (az indoeurópai népek közös eredete által egyesített európai birodalom ideológusai, különösen a francia Új Jobboldal), vagy geopolitikai (a belga Jean Tiryar elméletei), vagy kulturális (az orosz eurázsiai projektjei).

39. ábra

Oroszország mint nemzetállam.

55 Ezért itt is két ellentétes politikai pólus áll egymással szemben, amelyek hasonló geopolitikai realitásokat látnak, de ellentétes perspektívából.

		Государство — Нация	Бывшее
ЛЕВЫЕ	Либерализм ШМФКМЗМ	просвещению “прогрессивное”	МОНДИДИКЗ М
ПРАВЫЕ	Эпоха ZSZSÜSS	этатизм”	Империя

40. ábra

Oroszország mint eurázsiai birodalom

Így minden egyes geopolitikai projektben két gyökeresen különböző és ellentétes megközelítést különböztetünk meg, amelyek együttesen előre meghatározzák az alapvető kérdések körüli ideológiai küzdelem minden fő lehetőségét. Egy ilyen rendszernek köszönhetően lehetőség van a különböző politikai szövetségek osztályozására meglehetősen távoli erők között.

2.4 Oroszország geopolitikája

57 A modern világ geopolitikai elrendezésének általános problematikája közvetlenül érinti Oroszországot, ahol ugyanazokkal az alapvető geopolitikai projektekkel találkozunk. Három kategóriának - a regionalizmusnak, a nemzetállamnak és a nagy térnek - közvetlen analógjái vannak a mi geopolitikai valóságunkban.

58 A regionalizmus megfelel az rf-en belüli szeparatista tendenciáknak, mind a nemzeti köztársaságok és körzetek, mind a tisztán területi egységek teljes autonómiájára irányuló követelések esetében (szibériai, uráli és más köztársaságok projektjei).

59 A centralista-állami modellt az "Oroszország az Orosz Föderáción belül" geopolitikai projekt támogatói védik.

60 Azok, akik a Szovjetunió helyreállítását, az Orosz Birodalom újjáalakítását a Szovjetunióban vagy egy eurázsiai birodalom létrehozását szorgalmazzák, az Új Nagyobb Tér ideológusok kategóriájába tartoznak.

61 Az általános rendszerhez hasonlóan az egyik vagy másik projekt támogatói nem feltétlenül osztják ugyanazokat a politikai meggyőződéseket. Ezenkívül minden projektnek két poláris jele lehet, amelyeket hagyományosan "jobb" és "bal" jelként határoznak meg.

62 Próbáljuk meg felvázolni a "jobboldal" és a "baloldal" pozícióit az orosz politikai életben, ahogyan azok a három geopolitikai opcióhoz kapcsolódnak.

63 A szélsőséges "baloldali" szárny szeparatista tendenciáit azok az erők használják ki, amelyek a Szovjetunió összeomlása mögött is álltak. Mivel a szovjet államot a "reakciós" és "totalitárius" bátyának tekintették, az orosz liberálisok már régóta a "XIV. századi Oroszország határai" stb. gondolatát javasolták, ami az orosz területek etnikai és tisztán földrajzi alapon történő feldarabolását jelentette. Az ilyen "baloldaliak" számára az orosz nemzet egysége és az orosz államhatalom nem hogy nem képvisel semmiféle történelmi értéket, hanem éppen ellenkezőleg, az egyetemes "haladás" útjában álló akadálnak tekintik. Ezt a regionalista projektet egyes szélsőséges liberálisok védik, akik nyíltan az Orosz Föderáció összeomlását akarják.

64 Ez az ultraliberális változat összhangban van az ellentétes, szélsőségesen nacionalista tábor egy részének elképzeléseivel, amely szerint az oroszoknak a faji tisztaság és az etnikai izolacionizmus elvein alapuló kompakt, monoetnikus államot kell létrehozniuk. Ez az "Orosz Köztársaság" létrehozásának gondolata. Az Orosz Föderáció területén élő nem orosz etnikumok körében is léteznek hasonló projektek független, egynemzetiségű államok létrehozására.

65 Az Orosz Föderáció keretein belül a nemzeti állami program "baloldali" változatát a Gorbacsov utáni orosz vezetők testesítették meg, akik meg voltak győződve arról, hogy a

centralista módszerek a legelőnyösebbek a reformok végrehajtásához, minden orosz régiót Moszkva merev vonalának rendelve alá. Úgy vélték, hogy az állami centralizmus a legjobb és leggyorsabb módja annak, hogy Oroszország társadalmi és politikai valóságát úgy alakítsák át, hogy az "egyetemes", "progresszív", lényegében "nyugati" és "atlantista" normákhoz igazítsák. A balközép a regionalizmusban látja a veszélyt céljai elérése érdekében, mert a régiók decentralizációja és autonómiája elősegítheti olyan rendszerek létrejöttét, amelyek elutasítják a liberális reformok logikáját, és más alternatív (konvencionálisan "jobboldali") társadalmi és politikai projekteket javasolnak. A birodalmi terjeszkedés szintén elfogadhatatlan ezen erők számára, mivel a Szovjetunió helyreállítása megfelelő ideológiai következményekkel járhat.

66 A jobboldali államférfiak mozgalma aktívan erősödik. Ezek olyan hazafiak, akik elfogadták a Szovjetunió összeomlását, és úgy vélik, hogy az Orosz Föderációból egy erős, központosított orosz állam létrehozása a nemzet megszilárdítását, egy erős, önellátó autonóm tér megszervezését szolgálja. A jobboldali "államférfiak" elutasítják mind a szeparatizmust, mind az imperializmust, mivel úgy vélik, hogy az Orosz Föderáció feldarabolása az oroszokhoz tartozó területek elvesztését jelenti, a birodalmi terjeszkedés pedig sok idegen elemet hoz be, és veszélyezteti az oroszok nemzeti uralmát.

67 A birodalom újjáteremtésének teoretikusai között is két pólus van. A főként Gorbacsovhoz és lobbijához igazodó "baloldali" orosz mondialisták szükségesnek tartják a "közös demokratikus tér" mielőbbi létrehozását mind a FÁK-on belül, mind tágabb értelemben az eurázsiai térségben.

68 Az Új Nagyobb Tér "jobboldali" felfogása az ellenzék politikai programjaiban testesült meg, összeegyeztethetetlenül a rendszerrel. Ennek az ellenzéknek a legtöbb képviselője - mind a nemzeti kommunisták, mind a tradicionalista imperialisták - úgy véli, hogy Oroszország az Orosz Föderáción belül nemcsak területileg elégtelen geopolitikai egység, hanem alapvetően hamis megoldás Oroszország mint nagyhatalom stratégiai érdekeinek védelmére. A "jobboldali" eurázsianizmus Oroszország történelmi küldetésének tisztán birodalmi felfogásából indul ki, amelynek vagy független, autarchikus "kontinensnek" kell lennie, vagy el kell térnie történelmi és geopolitikai sorsától.

69 Így az orosz államiság jövőjével kapcsolatos geopolitikai projektek összes lehetőségét egyetlen sémára redukálhatjuk, amely figyelembe veszi az egyes erők ideológiai irányultságát.

	РиалТяЛ роштаами	і* -М и ципум—м	Прастрааеаа
РОССИЙСКИЕ "ЛЕВЫЕ" ЛИБЕРАЛЫ- РЕФОРМАТОРЫ	еешртш, республикаи	ляберммше реформы при мгортриом центре,	единое принмокврян- сное нрострнство"
РОССИЙСКИЕ "ПРАВЫЕ", ПАТРИОТЫ- КОНСЕРВАТОРЫ	"Русская республика"	"ярааы* ельцмкам*. патриотам РФ"	Еарамйскаа 'Имиеря. ■осетаммлеии е СССР

3. fejezet

A közeli külföld geopolitikai problémái

3.1 A nagyobb tér törvénye

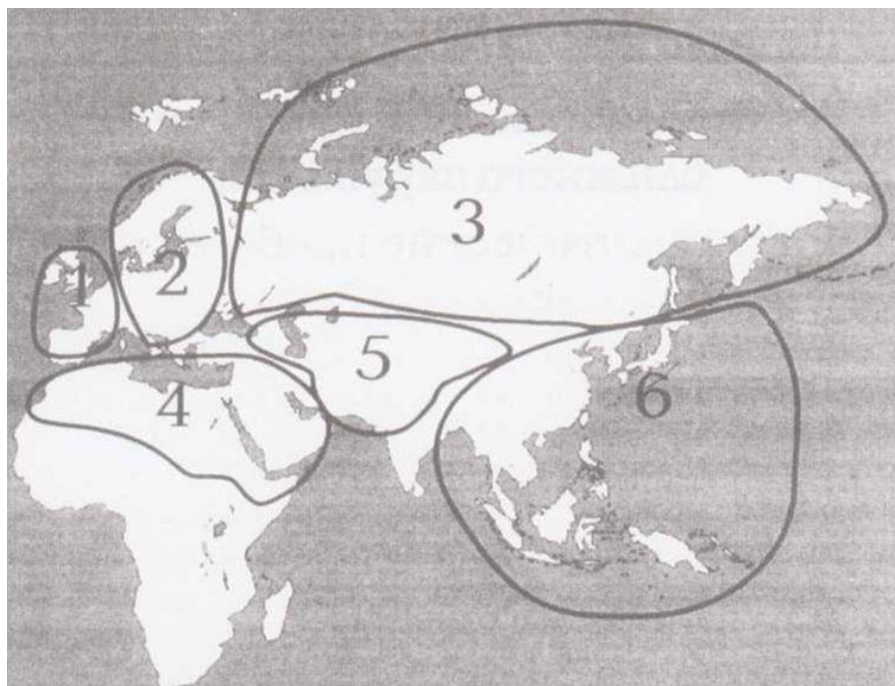
70 A geopolitika alaptörvénye a Mackinder és Haushofer által azonosított és Carl Schmitt által továbbfejlesztett Nagy Tér elve. Ezen elv szerint egy ország nemzeti szuverenitása nemcsak katonai erejétől, technológiai fejlettségétől és gazdasági bázisától függ, hanem földjeinek és területeinek méretétől és földrajzi elhelyezkedésétől is. A geopolitikusok több száz kötetet írtak annak bizonyítására, hogy a szuverenitás problémája a régió geopolitikai függetlenségétől, önállóságától és autonómiájától függ. Azoknak a nemzeteknek és államoknak, amelyek valóban szuverenitásra törekszenek, mindenekelőtt a területi önellátás problémáját kell megoldaniuk. Korunkban csak a nagyon nagy államok, amelyek más államalakulatok lehetséges (katonai, politikai vagy gazdasági) támadásaitól stratégiaiilag védett régiókban helyezkednek el, rendelkezhetnek ilyen önellátással.

71 A kapitalizmus és a szocializmus szembenállásának időszakában nyilvánvaló volt a blokkok, a Nagy Terek szükségessége. Senki sem kételkedett abban, hogy egy ország csak azon az áron lehet "el nem kötelezett", hogy a perifériára szorulás és a perifériára szorulás révén kikerül a bolygó geopolitikájának szférájából. Ráadásul a "nem csatlakozók" továbbra is az egyik vagy a másik táborát választották, bár kevésbé radikálisan, mint a szocializmus vagy a kapitalizmus szókimondó hívei. Egyetlen szuperhatalom megsemmisülése természetesen jelentős változást jelent a Föld geopolitikai terében. Ugyanakkor a Nagy Terek elve nem veszíti el erejét. Ezzel szemben ma a "mondializmus" geopolitikai projektje terjed, amelynek lényege, hogy a Föld egész felszínét egyetlen, az amerikai központból irányított nagy térré alakítsák.

3.2 A Pax Americana és a mondializmus geopolitikája

72 Az Amerika-barát, "atlantista" Nagy Térség projektje, a planetáris Pax Americana létrehozása vagy az "új világrend" létrehozása egy egységes "világkormány" valójában geopolitikai szinonimák. Egy ilyen tervet dolgoz ki és hajt végre a Nyugat, elsősorban az Egyesült Államok nemzetközi politikája. Nyilvánvaló, hogy a Nagy Térség mondialis koncepciója teljesen kizárja a nemzetek és államok valódi állami és politikai szuverenitásának minden formáját. Ráadásul a kétpólusú világ összehasonlíthatatlanul több szabadságfokot (szuverenitást) adott a két Nagy Tér valamelyikének befolyási övezetébe tartozó államoknak, mint ahogyan azt a mondialis projektben tervezik, már csak azért is, mert a bolygóközi konfrontáció nemcsak elnyomta, hanem meg is vesztegette a szatellitállamokat. A monodialista futurológusok egyetlen bolygónyi Nagy Térsége azt fogja jelenteni, hogy a szuverenitás legcsekélyebb árnyéka is eltűnik, mert a széttöredezett és atomizált "kis terek" erőszakkal (katonai vagy gazdasági) történő elnyomása lesz az egyetlen módja az ellenőrzésnek (a megvesztegetés és a trükközés szükségessége magától eltűnik, mivel nem lesz lehetséges geopolitikai rivális).

41. ábra

42. ábra

1. 6 eurázsiai civilizációs öv: 1 Nyugat-Európa, 2 Közép-Európa,
3 Oroszország-Eurázsia, 4 Arab Ázsia (beleértve a Maghreb-országokat), 5 Közép-Ázsia,
6 Távol-Kelet.

Az északi és a déli zónák közötti párhuzamosság jól látható.

2. Eurázsia geopolitikai felosztása a délkör mentén. A Pireneusoktól az Altajig és Mandzsúriáig terjedő hegyvonulat a legfontosabb természetes határ a két eurázsiai világ között.

73 A jelenlegi helyzet minden állam és minden nemzet (és különösen azok az államok és nemzetek, amelyek korábban az atlanti-nyugati geopolitikai blokkal szemben álló geopolitikai tömb részét képezték) számára sürgős alternatívát jelent: vagy integrálódnak egy egységes Nagyobb Térségbe az atlantizmus alatt, vagy megszervezik egy új Nagyobb Térséget, amely képes szembeszállni az utóbbi szuperhatalommal. A valódi geopolitikai szuverenitás kérdése

közvetlenül kapcsolódik ehhez az alternatívához, de egyik esetben sem lehet teljes szuverenitás egy nemzet vagy állam számára. - Ha a mondiale modellt elfogadják, minden szuverenitás kizárt, mert a "világkormány" lesz az egyetlen hatalmi központ, amelynek nincs alternatívája, és ebben az esetben csak az "új világrend" bolygószerű álbírodalma szuverén. Ebben az esetben minden része kolóniává válik. Egy új Nagy Tér megszervezésénél egy nagy geopolitikai formáció keretein belül a relatív szuverenitással foglalkozunk, mivel ez a lehetséges Nagy Tér meglehetősen szabad lesz az uralkodó ideológiai és világnézeti meghatározás tekintetében. Ezért azok a népek és államok, amelyek belépnek ebbe a blokkba, legalább az etnikai-kulturális szuverenitásra és az új makroideológia megteremtésében és fejlesztésében való közvetlen részvételre számíthatnak, míg az "Új Világrend" mondialista alternatívája ideológiailag már készen van, és a Föld minden nemzetének a liberális-piaci amerikai modell gyarmati analógiájaként kínálják fel.

3.3 Oroszország paradoxona

74 A jelenlegi geopolitikai helyzet sajátossága, hogy a szocialista tábor formájában a közelmúltig létező eurázsiai nagy tér lerombolásának kezdeményezése éppen e tábor központjából, Eurázsia fővárosából, Moszkvából indult ki. A Gorbacsov által képviselt Szovjetunió volt az, amely kezdeményezte az eurázsiai blokk bevonását a mondialista projektbe. Geopolitikai szinten a "peresztrojka", az "új gondolkodás" stb. eszméi az Egyesült Nagy Térség modelljének teljes elfogadását és a bipoláris világról az egypólusú világra való tudatos átállást jelentették. Először a szocialista tábort rombolták le, és a keleti blokkot korlátozták. Ezután folytatódott a geopolitikai önfelszámolás, és elidegenedtek Oroszországtól azok a régiók, amelyeket ma általában "közeli külföldi országoknak" neveznek.

75 Mindenesetre Oroszország, mint az eurázsiai szigetország szíve, a jelenlegi geopolitikai helyzetben jobban ellenállhat az atlantista geopolitikának, és bármely más térségnél jobban lehet egy alternatív Nagy Térség központja. Geopolitikai önfelszámolásának ténye azonban arra kényszerítette egy időre (reméljük, rövid időre), hogy félreálljon a geopolitikai konfrontációban betöltött központi szerepektől. Ezért meg kell vizsgálni az alternatív Nagy Térség létrehozásának más lehetőségeit, hogy a mondialista projektről lemondó államok és népek önálló lépéseket tehessenek anélkül, hogy Oroszország geopolitikai ébredésére várnának. (Egyébként ezek a lépések csak felgyorsíthatják ezt az ébredést).

3.4 Oroszország továbbra is a "történelem tengelye" marad

76 Az átmenetileg megbénult Oroszországból az antimondialista alternatíva geopolitikai kiválasztásának továbbra is figyelembe kell vennie az orosz földek és az orosz nép kulcsfontosságú stratégiai és földrajzi funkcióját, ami azt jelenti, hogy az orosz politikai teret bizonyos mértékig ellenőrző modern mondialistákkal szembeni ellenállás nem alakulhat át általános ruszofóbiává. Ráadásul az oroszok őshonos geopolitikai érdekei kulturális, vallási, gazdasági és stratégiai szempontból egybeesnek az alternatív, antimondionális és antiatlanti Nagy Térség kilátásaival. Ezért az oroszországi politikai ellenzék nemzeti irányzatainak szolidárisnak kell lenniük az Oroszországon kívüli geopolitikai integráció minden antimondialista projektjével.

3.5 Mitteleuropa és az európai birodalom

77 Az új Nagyobb Térség egyik lehetséges alternatívája Európa, amelyet bizonyos politikai és ideológiai körök a Nyugattal - az angolszász világgal és mindenekelőtt az Egyesült Államokkal - szembeállítanak.

43. ábra

- 1 Az ortodox civilizáció országai. Eurázsia tengelye.
- 2 Közép-Európa országai. Európa tengelye.
- 3 Az európai nyugati országok. A kontinensellenes erők legvalószínűbb szövetségesei.

Ez a Nyugat-ellenes Európa nem tiszta utópia, hiszen a történelem során többször is megvalósult már ilyen projekt, bár minden alkalommal bizonyos hibákkal és torzulásokkal. Így a 20. században a tengelyországok egy ilyen Európa vázát képviselték, bár a német vezetés bizonyos köreinek anglofóbiája és frankofóbiája (egyéb körülmények mellett) akadályozta e projekt teljes megvalósítását. A második világháború után De Gaulle tett hasonló kísérletet, és Franciaország ennek a politikának köszönheti, hogy ma nem hivatalos tagja a NATO-nak. Mindazonáltal a Nyugat-ellenes, hagyományos birodalmi Európa eszméje egyre aktuálisabbá válik napjainkban, amikor az amerikai csapatok jelenlétét az európai kontinensen már nem a "szovjet fenyegetés" indokolja, hanem a nyílt amerikai megszállás jellegét öltötte. Európa technikai és gazdasági fejlettsége alapján Amerika komoly riválisa, és amikor az európaiak természetes geopolitikai érdekeinek nyomása alulról erősödik, az európai mondialis és Amerika-barát felső körök visszaléphetnek, és Európa önálló geopolitikai életet kezd. A politikai emancipáció és az ideológiai alternatíva keresésének tendenciái egyre erősödnek Európában, ahogyan a független európai Volkspasztvo esélyei is.

3.6 Németország - Európa szíve

78 Az európai szomszédságnak a legkontinentálisabb európai hatalom, Németország, pontosabban Mitteleuropa, azaz Közép-Európa köré kell szerveződnie. Németország geopolitikai érdekei hagyományosan szemben álltak a Nyugat atlantista tendenciáival. Ez a geopolitika kontinentális és gyarmati vonatkozásaira egyaránt igaz volt. Németország mindig is ellenezte az angolszász gyarmati hódításokat, és egy tisztán szárazföldi, kontinentális, autark, hagyományos, hierarchikus és ősi értékeken alapuló civilizáció megteremtésére törekedett. A Habsburgok Osztrák-Magyar Monarchiája által képviselt Mitteleuropa volt a Nagy Római Birodalom utolsó európai nyoma, ahonnan az európai civilizáció állami-társadalmi aspektusában ered. Valójában a Római Birodalom volt az a nagy régió, amely Nyugat- és Közép-Európát egyetlen geopolitikai szervezetté egyesítette. Az európai birodalom eszméje még ma is közvetlenül kapcsolódik Németországhoz és a német befolyási övezetbe tartozó országokhoz.

79 Ezekből a tézisekből azonnal levonható egy fontos geopolitikai következtetés. - Egy antimondialista geopolitikai szövetség csak akkor lehetséges valamennyi nyugati "külföldközeli" ország (a balti köztársaságok, Ukrajna és Moldova) számára, ha csatlakoznak a közép-európai blokkhoz (kivéve persze, ha maga az oroszországi helyzet megváltozik), és Németország felé orientálódnak. Ebben az esetben a Szovjetunió nyugati régiói esélyt kapnának arra, hogy az európai nagy térség keleti határvidékeivé váljanak, és a szuverenitás látszatát élveznék (bár sokkal kevésbé, mint az orosz összetételben vagy egy esetleges új eurázsiai blokkban, amelynek központja az antimondialista Oroszországban lenne).

80 Az Európai Birodalom garantálhatna ezeknek a régióknak egy bizonyos kulturális, nyelvi és gazdasági autonómiát, és megmenthetné őket a nivelláló mondialista rendszertől, amely egy liberális-piaci, plutokratikus struktúrában a másság, az autarchia és a nemzeti identitás még csak nyomát is elpusztítja. Politikai és állami függetlenségről azonban szó sem lehet. Ráadásul egy német központú európai birodalom mindig veszélyben lenne a német nacionalizmusba való átcsapás veszélye, bár ez az összeomlását kockáztatná, ahogyan Hitler "pángermánizmusa" is a bukását kockáztatta.

3.7 "Csatlakozz Európához"

81 Ez a kilátás Nyugat-Ukrajnához és Észtországhoz áll a legközelebb, mivel csak ezek a régiók tartoznak történelmileg és vallásilag valóban a nyugati kultúrához, és geopolitikai érdekeiket azonosnak tekintik Közép-Európáéval. Ami a többi "közeli külföldi országot" illeti, Fehéroroszország és Ukrajna keleti és középső területei politikailag és kulturálisan az orosz-eurázsiai térséghez tartoznak, és ha van is némi kulturális különbség, az lecsökkenthető olyan egyedi részletekre, amelyek nem jelentik a geopolitikai tömb keletéről középre (Közép-Európára) való váltását, és amelyek az etnokulturális (de nem állami!) autonómia keretében rendezhetők. Litvánia viszont mindig is különleges szerepet játszott Kelet-Európa geopolitikájában, kettős funkciót töltött be: Oroszországgal szemben a nyugati kultúra hordozója volt, Közép-Európával szemben pedig Lengyelországgal együtt a balti-nyugat-szláv függetlenséget a német nyomással szemben védelmező keleti hatalomként lépett fel. Geopolitikai szempontból az elmúlt évszázadok során Litvánia hol német, hol orosz lett, és az egyetlen dolog, ami nem az (és nem is lehet), az már litván, mivel nem rendelkezik elegendő geopolitikai előfeltétellel ahhoz, hogy megfeleljen a modern kor szuverenitási feltételeinek.

82 Részben ugyanez mondható el Lettországról is, bár Litvániával ellentétben soha nem játszott önálló szerepet a geopolitikai történelemben, mivel a balti államokban a külföldi hatások perifériáján volt.

83 Ami Moldvát illeti, ennek a területi egységnek szintén soha nem volt saját államisága, és a románok, valamint a moldvaiak bármilyen önálló politikai és államisági hagyománya teljesen hiányzik. Történelmileg azonban Románia (beleértve néhány moldáviai területet is) mind Oroszország és Eurázsia, mind Közép-Európa (Ausztria-Magyarország személyében) geopolitikai blokkjának része volt, így Romániának megvolt a Közép-Európával való szövetség biztos előzménye. Bár a moldvaiak és románok túlnyomó többségének ortodox vallása közelebb hozta őket a Kelethez és Oroszországhoz.

3.8 A "szabadság" határai és az elvesztett előnyök

84 A "közeli külföld" nyugati országainak az európai birodalomba és a velük szomszédos, közép-európai térségbe való beolvasztásának a perspektívája lehetséges és történelmileg indokolt, bár szinte minden esetben (Észtország mint a Német Lovagrend gyarmati országa

kivételével, (kivéve Észtországot, a néma és engedelmes autochton ugar-finn munkások leszármazottai által lakott teuton rend gyarmati földjét és Nyugat-Ukrajnát) Oroszország és Eurázsia keleti tömbje geopolitikai szempontból előnyösebb, mivel ezek a régiók kulturálisan közelebb állnak a Kelethez, mint Közép-Európához. Ezért a nyugati "közeli külföld" és Közép-Európa közötti szövetség átmeneti lehetőségként szolgálhatna az antimondialista geopolitikai orientáció számára arra az esetre, ha Oroszország továbbra is elutasítja integrációs küldetését.

85 Érdemes megemlíteni, hogy ezek az országok semmilyen politikai szuverenitást nem nyernének abban az esetben, ha csatlakoznának a hipotetikus "Európai Birodalomhoz", mivel a geopolitikai, gazdasági és katonai védelmet nyújtó "Nagy Térség" megkövetelte, hogy alattvalói lemondjanak politikai és nemzeti függetlenségükről, valamint arról a jogukról, hogy a Birodalom érdekeivel ellentétes saját ideológiai vagy diplomáciai politikát folytassanak. Bármennyire is érinti ez a "kis nacionalizmus" képviselőit, a mi helyzetünkben csak a szuperállamok, a kontinentális birodalmak lehetnek szuverének.

3.9 "Egészségügyi kordon"

86 A nyugati "külföldközeli országok" geopolitikai problémájának van még egy másik aspektusa is. Az atlanti tényező az, amely közvetlenül hat, és a mondializmus és az amerikanizmus számára előnyös politikai kurzusokat kényszerít ezekre az országokra. Ennek a kérdésnek több szintje van. Kezdjük sorrendben.

87 Az USA-nak csak akkor van esélye a valódi világalomra, ha nincs más Nagy Térség a bolygón. Ebből az a következtetés vonható le, hogy az amerikai geopolitika célja elsősorban a potenciális geopolitikai erős tömb megsemmisítése és akadályok gördítése a kialakulása elé. A történelemben van precedens az ilyen politikára Angliával szemben, amely mindig is igyekezett "cordon sanitaire"-t vagy "egészségügyi kordont" létrehozni a kontinensen. "A cordon sanitaire két olyan geopolitikai egység között fekvő államok és népek területe, amelyek egyesülése vagy kölcsönös belépése a Nagy Terekbe veszélyes versenyt jelentene az érintett hatalom (korábban Anglia, ma USA) számára. A cordon sanitaire-országok általában egyszerre két kontinentális hatalom közötti konfliktust okoznak, és geopolitikai függetlenségük de facto lehetetlenné válik, ami arra kényszeríti őket, hogy külföldről kérjenek gazdasági, politikai és katonai támogatást. A harmadik nagy geopolitikai hatalom politikájának lényege ebben a helyzetben az, hogy a "köztes" országok kormányaira gyakorolt diplomáciai befolyáson keresztül provokálja a konfliktus eszkalálódását, és így feszültségzónát hozzon létre két közeli nagy térség között. A cordon sanitaire legradikálisabb változata az, amikor a "köztes" ország függetlenségre törekszik mindkét kontinentális szomszédjától, ami a gyakorlatban azt jelenti, hogy egy harmadik "távoli" hatalom gyarmatává válik.

88 A cordon sanitaire leghíresebb példája a század elején az Oroszország és Németország között fekvő, Anglia által ellenőrzött országok voltak. Felbontották a Közép-Európai Nagy Teret és az Oroszország-Eurázsia Nagy Teret, és az európai Nyugat országainak közvetlen ügynökeiként és szatrapáiként szolgáltak. Ugyanezt a tanfolyamot többször megismételték, és más, több helyi helyzetekben is. Napjainkban az Egyesült Államokat közvetlen geopolitikai szükségyszerűség kényszeríti arra, hogy külpolitikájának fő eszközévé tegye az "egészségügyi kordont". Paul Wolfowitz amerikai biztonsági tanácsadó jelentése az amerikai kormánynak (1992 márciusában) kifejezetten arról szólt, hogy "meg kell akadályozni, hogy az európai és ázsiai kontinensen olyan stratégiai hatalom alakuljon ki, amely képes szembeszállni az USA-val", és ebben az értelemben a "cordon sanitaire" országai (különösen a balti államok) "fontos

stratégiai területek, amelyeken az orosz félnek fegyveres választ kell adnia a NATO részéről". Ez tökéletes példája annak a geopolitikai logikának, hogy egy harmadik hatalom Németország és Oroszország közös érdekeltségi övezetében helyezkedik el.

3.10 A tartományból gyarmattá való átalakulás

89 A cordon sanitaire politikája a "függetlenség a közelitől és függőség a távolitól" képletben fejezhető ki. Eközben nyilvánvaló, hogy valódi függetlenségről vagy szuverenitásról szó sem lehet, még akkor sem, ha a rövidlátó "kis nacionalizmus" az átlagember szintjén egyenlőségjelet tesz egy ilyen "harmadik hatalomtól való gyarmati függőség" és a "nemzeti felszabadító harc" sikerének középpontjába. Emlékeztetnünk kell magunkat arra is, hogy a kis államok esetében nem csak a győzelem, hanem a teljes körű és egyhangú küzdelem is lehetetlen a mi finoman kormányzott világunkban.

90 A "közeli külföld" országai, amelyek különböző geopolitikai körülmények miatt kikerültek Moszkva ellenőrzése alól, amelyek között belső függetlenségi harcuk jelentéktelen szerepet játszott (ha egyáltalán volt ilyen), minden esélyük megvan arra, hogy a kontinensen az amerikai mondialis politika "egészségügyi kordonjává" váljanak, és ennek következtében elveszítsék a szomszédok bizalmát, és a "kettős árulás" átkát vonják magukra. Továbbá tartományokból gyarmatokká alakulnának át. Borzalmas elképzelni, hogy ebben mi fog történni a nemzeti kultúrájukkal általában, mivel a mondializmus egy egyetemes gyarmati pótlékot, a kulturális "koka-gyarmatosítást" fogja kínálni helyette. Az "egészségügyi kordon" uralkodói bábu szupergonoszok lesznek. A politikai autonómiát teljesen megtagadják ezektől az országoktól, miközben lakosságuk biztonságát folyamatosan fenyegetik majd a kontinentális szomszédok, akik nem fogják elmulasztani, hogy bosszút álljanak.

91 A "cordon sanitaire"-vé való átalakulás kilátásba helyezése tehát a "közeli külföld" országai számára a geopolitikai függetlenség elvesztését jelenti, mivel a "kontinentális elefánt" "malac a pocokban" mókáért az "új világrend" tengerentúli főnökeinek teljes politikai, kulturális és gazdasági kiszolgáltatottságával fog fizetni (plusz az "elefánt" eléggé logikus reakciójával a közeljövőben).

92 A nyugati "közeli külföldi" országokkal szembeni "cordon sanitaire" kilátása nyilvánvaló. Formulája "sem Németország, sem Oroszország" (azaz "sem Közép-Európa, sem Eurázsia"). Mivel Németország mint önálló geopolitikai erő ma tisztán fel van töltve, ésszerű feltételezni, hogy a nyugati "külföldközeli" országok "függetlenségének" ("szuverenitásának") fogalmát a mondializmus és az amerikanizmus felé való átmenetnek kell tekinteni. Legalábbis ez a jelenlegi geopolitikai kép. Más szóval, a valóban "függetlenségre" törekvő (és nem a moszkvai áruló politika által "függetlenségre ítélt") nyugati közel-keleti országok valószínűleg tudatosan választják a "cordon sanitaire" szerepet, hogy az USA-t szolgálják. Ez különösen igaz azokra az "országokra", amelyek hagyományosan meglehetősen ellenséges viszonyban álltak Németországgal.

93 Az "egészségügyi kordon" országai a "közeli külföldről" lépnek szövetségre a Nyugattal (Nyugat-Európával) Közép-Európát megkerülve, és ez a legfényesebb jele atlantista, mondialista orientációjuknak.

94 Elvileg ugyanez igaz a keleti "közeli külföld" országaira is. Ahhoz azonban, hogy megértsük geopolitikai kilátásaikat, részletesebben meg kell vizsgálnunk a keleti geopolitikai erőket.

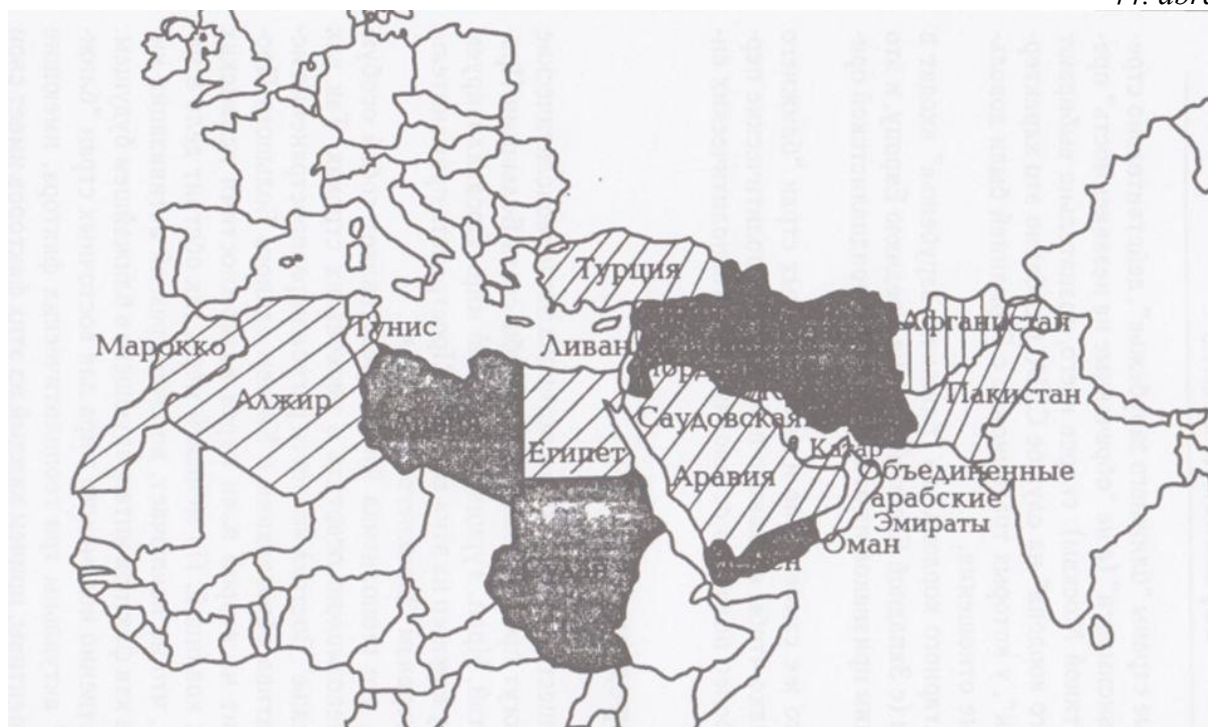
3.11 Ázsia a választás előtt

95 A következő potenciális geopolitikai erők vannak keleten, amelyek Nagyobb Térésnek mondhatják magukat: Kína, Irán, Törökország és az arab világ. Elemezzük röviden az egyes Nagyobb Terek sajátosságait a keleti "közeli külföld" országok vonatkozásában.

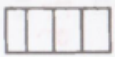
96 El kell mondani, hogy Kína geopolitikája olyan speciális téma, amelyet nem lehet néhány sorban tárgyalni. Mivel a keleti "közeli külföld" olyan régió, ahol az iszlám terjed, a Kínával közös "Nagyobb Tér" kialakításának kilátása háttérbe szorul az iszlám geopolitikai koalíciók lehetőségei előtt. Legalábbis jelenleg ez a helyzet, ami azonban nem zárja ki a kínai tényező integráló tényezőként való erőteljes aktivizálódását a közeljövőben.

97 A tulajdonképpeni iszlám világ keretein belül három globális perspektívájú geopolitikai tényező aktuális a "közeli külföld" keleti országai számára, és mindegyik tényezőnek megvannak a maga hangsúlyos ideológiai vonásai. Ezek a kontinentális - iszlám, forradalmi Irán; világi, atlanti, mélyen nacionalista Törökország; és az arab "szaúdi" teokratikus iszlám változat. Természetesen vannak más geopolitikai lehetőségek is az arab világban (Irak, Szíria, Líbia), de jelenleg egyikük sem tudja magáénak a Nagy Térést integráló szerepet a közép-ázsiai országokkal szemben. Általánosságban elmondható, hogy a Szaúd-Arábiára való összpontosítás feltételesen és geopolitikailag egyenlővé tehető az "arab (nem szocialista) iszlámra" való összpontosítással.

44. ábra

Az iszlám államok geopolitikai orientációja

- Atlanti-ellenes rezsimek
- pro-atlanti rezsimek
- bizonytalan geopolitikai orientációjú országok

98 A keleti "közeli külföld" országok három lehetséges geopolitikai integráció lehetőségét látják az ázsiai blokkon belül.

3.12 Az "iszlám forradalom" kontinentális perspektívái

99 Irán ma egyedülálló ország, amely Ázsiában a Nyugat számára Közép-Európa szerepét tölti be. Jellemző, hogy maguk az irániak élesen megkülönböztetik magukat mind a Nyugattól, mind a Kelettől, "a Nyugat" alatt "Európa profán, mondialista civilizációját", "a Kelet" alatt pedig "Indiát" értik. Kína és ... Oroszország".

100 Az iráni iszlám dinamikus és erőteljes erő, amely világos antimondialista irányultsággal rendelkezik, és globális iszlám világforradalomra tart igényt. Geopolitikai értelemben Irán tisztán kontinentális hatalom, amelynek minden esélye megvan arra, hogy stratégiai, gazdasági és ideológiai szempontból egy nagy eurázsiai blokk magjává váljon.

101 A közép-ázsiai köztársaságok Iránra való összpontosítása (elsősorban az olajjal rendelkező Azerbajdzsán és az óriási nukleáris Kazahsztán) megteremtheti a valódi kontinentális szuverenitás előfeltételeit. Egy Irán-barát koalíció Közép-Európa közép-ázsiai analógiája lenne (vö. Közép-Ázsia - Közép-Európa), mivel e kontinentális régiók történelmi előzményei, ideológiai elvei, kulturális és vallási homogenitása elegendő alapot szolgáltat egy ilyen szövetség erejéhez és hatékonyságához.

102 Fontos megjegyezni, hogy az Irán-barát közös tér potenciálisan magában foglalja Afganisztánt és Pakisztánt, ami viszont a területi folytonosság sávját nyitja meg Tádzsikisztánnal és Üzbegisztánnal. Iránnak közvetlen határai vannak Türkmenisztánnal.

3.13 Pán-turkizmus csapda

103 A Törökországra való összpontosítás, amelyet gyakran "pán-turkizmus" kísér (mivel a "közeli külföld" közép-ázsiai nemzetei túlnyomórészt "török" nemzetek), egészen más jellegű.

104 Törökország mint állam az Oszmán Birodalom helyén nem annak folytatásaként, hanem paródiájaként jött létre. Kemal Atatürk a policentrikus birodalmi, multinacionális iszlám struktúra helyett a francia Etat-Nation, állam-nemzet keleti változatát hozta létre, világi, ateista, profán és nacionalista struktúrával. Törökország volt az első keleti állam, amely élesen szakított a szellemi, vallási és geopolitikai hagyományokkal. Törökország, amely ma a NATO tagja, valójában az atlantizmus és a mondializmus keleti előőrse, "egészségügyi kordon" az ázsiai Kelet és az arab világ között. A Törökország által kínált geopolitikai modell a nyugati világba és az ateista, mondialista civilizációba való integráció. Mivel azonban Törökország maga még mindig az Egyesült Államok "politikai-ideológiai" gyarmata, nem pedig az európai nagy térség tényleges tagja (ami elméletileg Törökország részvételét jelentené a közép-európai blokkban), Törökországnak ehhez a blokkhoz való csatlakozása azt jelentené, hogy az ország továbbra is az Egyesült Államok "politikai-ideológiai" gyarmata marad, Ezzel a forгатókönyvvel a Törökországhoz való igazodás a "közeli külföld" integrációját jelenti, mint "cordon sanitaire" a keleti eurázsiai kontinentális tömeg (Iránnal, Kínával és Indiával) és a robbanékony arab világ között, amely folyamatosan a bábmonarchia megdöntésére törekszik.

105 Törökország útja az atlantista szuperhatalom kiszolgálásának és a bolygóközi Nagy Térség mondiális modelljének elfogadásának útja, amelyet a "világkormány" irányít. Kifogásolható, hogy a Törökország által játszott "pánturkizmus" térképe külsőleg

tradicionalista jellegű. Ez részben igaz; a "Nagy Törökország Jakutföldtől Szarajevóig" projekteket a török propaganda valóban aktívan fejleszti. Meg kell tehát jegyezni, hogy csak a mai Törökország politikai, ideológiai és gazdasági pályájának radikális megváltoztatása adhat súlyt ezeknek a projekteknak, és ez nem kevesebbet feltételez, mint a forradalmat és a geopolitikai érdekek 180 fokos fordulatát. Anélkül, hogy kizárnánk ezt a lehetőséget, nem valószínű, hogy a közeljövőben ilyen fordulatra kerülne sor. Ugyanakkor az ilyen, a jelenben szorgalmazott perspektíva konkrét geopolitikai eredményre vezethet, azaz a "külföldhöz közeli" keleti országok Irántól való elfordulásához, a szekuláris, ateista társadalmi modell választásához, az atlantista "egészségügyi kordonhoz" való fokozatos integrációhoz. A "pán-turkizmus" ugyanolyan kétértelmű, mint a "pán-szlávizmus" vagy a "pán-germanizmus", vagyis minden olyan ideológia, amely a nemzeti sajátosságot a népek és államok geopolitikai, területi és vallási érdekei fölé helyezi.

3.14 Petro-dollár és a mondializmus

106 Szaúd-Arábia, a tisztán arab iszlám és az iszlám teokrácia fellegvára, ideológiai szinten a kereszténység protestáns formáihoz tipológiailag nagyon közel álló, tekintélyelvű, moralista és "purista" muszlimizmus egy sajátos "vahhábita" modelljét képviseli. A kelet-ázsiai szemlélődés, aszkézis és vallásos szenvedélyesség helyébe itt a rituálé és a szinte világi etika uralma lép. Az iszlám fundamentalista Heydar Jemal szerint "Szaúd-Arábia a jelenlegi állapotában a "kontinentális iszlám" világának szöges ellentéte. Geopolitikai szempontból a vahhábita Szaúd-Arábia érdekei egybeesnek a mondialista projekt egy bizonyos változatával, mivel az ország gazdasági és katonai jóléte az USA támogatásán alapul, amely a szaúdi királyok dinasztikus érdekeit védi katonai és gazdasági téren. A katonai támogatásra példa az Irak elleni háború. A gazdasági "támogatás" a következő. Szaúd-Arábia teljes gazdasága az olajban rejlik. Minden arab olaj hagyományosan angol-amerikai kézben kerül a világpiacra. Az eurázsiai mezők fejlesztése és kiaknázása elméletileg felvehetné a versenyt a szaúdiakkal, gazdagíthatná az eurázsiai államokat, és függetleníthetné Európát és Japánt az USA-tól. Így az Egyesült Államoknak, amely az arab olaj ellenőrzése révén irányítja az európai gazdaságot, és a szaúdi királyoknak, akik gazdaságukat az amerikai petrodollárokra alapozzák, ugyanazok az érdekeik.

107 A szaúdi vahhabita teokrácia többször is akadályként lépett fel az arab nagy tér létrehozásában, mivel ellentétes mind a dinasztia, mind az atlantisziak érdekeivel. A szaúdiaknak még több okuk van félni egy eurázsiai kontinentális iszlám Nagy Téréségtől. A forradalmi Iránt általában a szaúdiak első számú ideológiai ellenségének tekintik. Így Szaúd-Arábia geopolitikai érdekei a "közeli külföld" országaiban közvetlenül ellentétesek az ázsiai iszlám nagy tér kialakulásával. Ez azt jelenti, hogy az ázsiai köztársaságok számára a "vahhabita" zászló alatt zajló arab-iszlám integrációhoz vezető út a mondialis projektbe való bevonás lesz, de nem a "pán-turkizmus" szekuláris-nacionalista változatában, hanem erkölcsi-teokratikus változatában. Bizonyos értelemben ez az út sem más, mint a "szanitárius kordonba" való bevonás. Csakhogy ebben az esetben a "kísértés" nem a nacionalizmus, hanem a vallási tényező (és a pénz).

108 Összegezve mindezeket a megfontolásokat, elmondhatjuk, hogy a keleti "külföldközeli" országoknak csak egyetlen pozitív útja van egy új Nagyobb Téréség létrehozására - ez az "iszlám forradalom" útja, Teherán felé orientálódva. Ezáltal megoldhatók a nemzeti konfliktusok, és helyreállítható a vallási hagyomány és a vallási rend. Geopolitikai szinten ez egy olyan erős kontinentális tömb létrehozását jelentené, amely képes lenne szembeszállni a mondialis projektekkal ezekben a régiókban. Ráadásul már az első ilyen irányú lépések is láncreakciót váltanak ki az arab világban, ami az egész iszlám Umma feletti ellenőrzés

elvesztésével fenyegeti a mondialistákat. Ráadásul egy ilyen geopolitikai szövetség elkerülhetetlenül felkeltené Közép-Európa (Irán természetes és fő nyugati szövetségese) és Oroszország-Eurázsia antimondialista erőit.

3.15 Legalább két pólus vagy halál

109 A jelenlegi geopolitikai helyzetben a kérdés rendkívül akut: Vagy az USA vezetése alatt álló planetáris "új világrend", ahol minden állam és nép személytelen és engedelmes "fogaskereke" lesz a mondialista technokrata, ateista kereskedelmi "Disneyland" kozmopolita modellnek, vagy az atlantizmussal és a mondializmussal szembeni geopolitikai ellenállás azonnali megteremtése, és a potenciálisan antimondialista, hagyományos és őshonos nemzetek és államok alternatív blokkba (vagy több blokkba) szervezése. A helyzet ma annyira kritikus, hogy nem igazán számít, hogyan és milyen előjelek mellett alakulhat ki egy alternatív Nagy Térség. Ha ez létrejön, és ha valóban szembeszáll a mondializmussal, akkor ez önmagában elég lenne ahhoz, hogy a geopolitikai alternatívákat kiterjessze, diverzifikálja és megsokszorozza a hazai szabadságfokok növelése érdekében az antimondialista ellenzék keretein belül. Mindig emlékezni kell arra, hogy az USA számára "a fő cél egy geopolitikai alternatíva (bármilyen alternatíva) megjelenésének megakadályozása". Ezért teljesen jogos, hogy minden antimondialista erő pontosan az ellenkező tézist állítja fel: "a fő feladat egy geopolitikai alternatíva megteremtése" (bármi legyen is az).

110 A helyzet ma olyan súlyos, hogy nem lehet választani benne a "jó" és a "legjobb" között. Ha Oroszország helyre tudja állítani geopolitikai függetlenségét, és megszabadul az atlantista vezetéstől, rendben. A "közeli külföld" országai nagy esélyt kapnak arra, hogy újra csatlakozzanak az orosz Euráziához, ezúttal a kétértelmű marxizmus ideológiai negatívumaitól mentesen. Emellett a jelenlegi "közeli külföld" önkéntes és tudatos visszatérése lesz a jövőbeni kulturális, vallási, nyelvi, gazdasági, sőt lehet, hogy politikai (de nem állami) autonómia záloga. Ez lenne a legegyszerűbb és a legjobb megoldás. És a mondialisták valódi gyarmati céljainak leleplezése ebben a katasztrofális átmeneti időszakban kétségtelenül előfeltétele lesz annak, hogy Oroszország-Eurázsia szövetségesei és szatellitjei száma (keleten és nyugaton egyaránt) növekedjen.

111 Ha ez nem történik meg, egy másik Nagy Térség válhat a monopolelles geopolitikai projekt detonátorává, akár Közép-Európa Németország zászlaja alatt, akár az egyesített Közép-Ázsia az "iszlám forradalom" zászlaja alatt. Elvileg az arab világban és Latin-Amerikában monopolelles lázadások kilátásba helyezhetőek, bár katonailag ezek a potenciális fellegvárak nem eléggé felszereltek ahhoz, hogy felvegyék a versenyt a szuperhatalommal.

112 A "közeli külföld" országai számára a Nagy Térség problémája központi és létfontosságú. Ma minden a geopolitikai orientáció választásától függ: a nemzet jövője, a vallás, a kultúra, a szabadság, a jólét és a biztonság. A kérdés a lehető legegyszerűbb. Ma minden felelős embernek meg kell értenie, hogy a mondialista modell elfogadása nem jelent mást, mint államuk és nemzetük identitásának, önazonosságának, történelmi arcának teljes és totális megsemmisítését, nemzeti történelmük végét.

4. fejezet

Polgárháborús perspektívák

4.1 Nemzeti érdekek és a mondialista lobbi

113 Egy esetleges oroszországi polgárháború problémája egyre sürgetőbbé válik, és ma már szükség van arra, hogy ezt a szörnyű kérdést elemző szempontból vizsgáljuk, túl a riogató érzelmeken és a pacifista buzdításokon. A legrosszabb (ha Oroszországban valóban kitör a polgári konfliktus), ha teljesen felkészületlenül ér minket, ha összezavarodunk a bonyolult és ellentmondásos erőviszonyokban, amelyek még a legélesebb látókörű és ideológiailag következetes hazafiakat is félrevezethetik.

114 Ebben a kérdésben, mint a nemzet és az állam politikai létének minden más fontos aspektusában, a jelenlegi geopolitikai helyzet általános körvonalait meghatározó fő momentumok felidézésével kell kezdenünk. Az állam és a nemzet létének legfőbb parancsa a szuverenitás, a függetlenség és a politikai szabadság elve. A nemzeti szuverenitás igénye pedig a nemzeti érdekek szinonimája. Oroszországnak és az orosz népnek a világ politikai történelmében egyedülálló helye, küldetése, szerepe van, és a nemzeti és állami sors szabad és teljes körű kiteljesítése a nép mint szerves közösség létének legfőbb értelme.

115 De olyan különleges korban élünk, amikor az állam belpolitikája elválaszthatatlanul kapcsolódik a külső politikai kontextushoz, és talán még soha a történelemben nem volt ilyen erős és tartós a nemzetállami formációkra gyakorolt külső nyomás. A nyugati modern politikai berendezkedés legfontosabb doktrínája a monializmus elmélete, az emberek életének olyan szervezése a világban, amelyben nem lehetnek nemzetállamok, szuverenitás és nemzeti érdekek. A monialisták világgözüségének élén a kozmopolita elitnek kell állnia, amely nem társadalmak felett uralkodik, hanem az atomi egyének matematikai összegén. Ezért a mondiális vektor kezdetben minden nemzeti és állami formáció ellen irányul, és fő feladata a régi, nemzetekre és országokra osztott hagyományos világ eltörlése és "egy új világrend" létrehozása, amely tagadja a történelmi és szerves társadalmi-társadalmi formációk minden formáját.

116 A mondialista tényező természetesen nem csak Oroszország ellen irányul (más nemzetek és államok is akadályozzák), de Oroszország mint a legerősebb geopolitikai képződmény a közelmúltig a fő bástya volt, amely megakadályozta a mondialista irányítás fokozatos elterjedését Nyugatról az egész világra. Természetesen a szovjet rendszer is rendelkezett bizonyos szempontból a mondiális vonásokkal, és a nyugati monialisták egyik terve éppen a Szovjetunió fokozatos, "evolúciós" beillesztése volt az "új világrend" bolygószintű rendszerébe. Ez a jól ismert konvergenciaelmélet valószínűleg a peresztrojkat elindító erők számára a fő iránymutató volt. De Oroszország "mondializálásának" puha változata, valamilyen okból kifolyólag, nem "működött", és az Oroszországgal kapcsolatos mondialista politika agresszív nyomásgyakorlás és őszintén felforgató tevékenységek formájában öltött testet. A Szovjetunió súlyos és ultragyors összeomlása megfosztotta a "konvergencia" támogatóit az irányító karoktól, és a mondiális politika nyíltan agresszív és oroszgyűlölő formákra váltott.

117 A mondialista vektor rendkívül fontos Oroszország jelenlegi helyzetének megértéséhez. Ha korábban az országunkra gyakorolt külső befolyást más nemzetállamok biztosították, amelyek megpróbálták gyengíteni az orosz állam erejét, vagy a különböző nemzetközi konfliktusokban a saját oldalukra hajlítani; ha korábban Oroszország potenciális ellenfelei

(nyilvánvaló és titkos) geopolitikai erők voltak, amelyek általában véve Oroszországhoz hasonlóak a struktúráját tekintve, akkor jelenleg a fő külső tényező a nyomás egy speciális formája lett, amelynek nincsenek egyértelmű nemzeti állami vagy geopolitikai körvonalai. Természetesen a hagyományos külpolitikai tényezők is tovább működnek (a globális projekt még nem valósult meg teljesen), de jelentőségük és súlyuk elhalványul a globális nyomás összességéhez képest, háttérbe szorulva. Például Oroszország és Németország, Japán vagy Kína kapcsolatai ma legalább három fél ügye: Oroszország, egy másik állam és a globális globális lobbis, amely közvetlenül vagy "befolyásoló ügynökeink" keresztül jár el a politikai entitásokban, amelyek megoldják a kétoldalú problémákat. Ebben az esetben a "harmadik erő", a globalizmus gyakran meghatározónak tűnik, mivel a befolyási és befolyásolási struktúrái összehasonlíthatatlanul érettebbek és hatékonyabbak, mint az "archaikus" nemzetállami formációk megfelelő mechanizmusai.

118 Oroszországban tehát mind a bel-, mind a külpolitikában két alapvető elemet lehet elkülöníteni az ilyen vagy olyan döntések elfogadása, az ilyen vagy olyan folyamatok megszervezése, az orosz politikai, társadalmi és gazdasági élet ilyen vagy olyan irányultságának meghatározása mögött: ezek a globalista "befolyásolók" és a nemzetállami érdekek által vezérelt csoportok. A fentiek alapján nyilvánvaló, hogy a két pólus a legfontosabb tekintetben ellentétes egymással: Az egyik Oroszország szuverenitásának és autonómiájának minimalizálására törekszik (egészen annak teljes eltörléséig az "új világrend" globális kozmopolita kontextusában), a másik pedig a nemzetállami szuverenitás megteremtésére, megerősítésére és kiterjesztésére, a nemzet maximális eltávolítására a bolygó globális struktúrájából, amely ellenséges bármely teljes értékű autarchikus társadalom létezésével szemben. Természetesen ez a két pólus szinte soha nem találkozik tiszta formában a valós politikában, mivel a legtöbb hatalmi struktúra olyan vegyes rendszer, ahol mindkét tendencia jelen van, de mégis pontosan ez a két pólus határozza meg az alapvető hatalmi tendenciákat, amelyek állandó és merev szembenállásban vannak, amit a kompromisszumok, a naivitás, a hiány vagy a politikába be nem avatott statiszták korrupciója leplez.

119 Oroszország jelenlegi politikai képében tehát két pólust azonosítottunk. Ezek két különböző álláspontnak felelnek meg az oroszországi polgárháború lehetőségével kapcsolatban. És végül pontosan ez a két erő lesz a potenciális konfliktus fő alanya, fő riválisa, fő fele, bár konfrontációjukat elrejthetik a szerepek magánjellegű és zavaros elosztása mögé. Az első oroszországi polgárháború példája azt mutatja, hogy ebben az esetben a nemzeti és nemzetellenes erők nem a saját zászlajuk alatt, hanem a társadalmi, politikai és ideológiai orientációk összetett és sokoldalú rendszere alatt cselekedtek, amely elfedte a valódi geopolitikai motívumokat és tendenciákat. Annak érdekében, hogy ne ismételjük meg a múlt hibáit, objektíven kell elemeznünk egy új polgárháború szörnyű kilátását, a politikai vagy ideológiai szimpátiák másik oldalán.

4.2 Az erőegyensúly változatai

120 Különböztessük meg az oroszországi polgárháború főbb cselekményeit, határozzuk meg a cselekvő erőket és közvetlen motivációikat, vázoljuk fel feltételezhető változatait.

121 **1)** A polgárháború első (és legvalószínűtlenebb) változata a konfrontáció mentén alakulhat ki: a nemzetállami erők a globalista lobbis ellen.

122 Valójában a szerepek ilyen megosztása teljesen logikus lenne, tekintve, hogy a két fő orientáció teljesen összeegyeztethetetlen. A globalisták minden lehetséges módon gyengíteni akarják Oroszország szuverenitását, aláássák gazdasági és politikai függetlenségét, függővé

teszik a kozmopolita monialista berendezkedéstől, megfosztják attól a lehetőségtől, hogy szabadon folytassa nemzeti küldetését. A nacionalisták és az állampártiak ezzel szemben az autarchia megerősítését, a maximális politikai függetlenség és a gazdasági és társadalmi önellátás elérését akarják. Természetesen lehetetlen békésen összeegyeztetni ezt a két irányzatot, mivel általános és magánéleti szempontból is ellentmondanak egymásnak.

123 A polgárháború ilyen változata ("kozmpoliták vs. nacionalisták") azonban nem válhat össznépi és globális méretűvé, mivel a mondialista ideológia nem képes tömegeket fanatizmussá tenni és a lakosság akár csak egy jelentős részét is eszméik védelmére nevelni. Természetesen a tehetetlenség, a közöny és a passzivitás békés körülmények között támogató tényező lehet a nacionalisták számára, de az emberi mentalitás mélyebb rétegeire való hivatkozás, a fanatizmus és az áldozatvállalás szükséges véres konfliktus, lövöldözés és gyilkosság esetén. A nacionalisták ezzel szemben könnyen számíthatnak az emberek többségének támogatására a mondialistákkal való nyílt és széles körű fegyveres összecsapás esetén, ha persze a konfliktus országos jelleget ölt, ahelyett, hogy a mondialisták által szorosán ellenőrzött egyes központokra lokalizálódna.

124 Más szóval, a "nacionalisták-monialisták" forgatókönyvén alapuló polgárháború amúgy sem lenne valódi és totális polgárháború, mivel a legtisztább monialistáknak nincs és nem is lesz szilárd, ideológiailag összetartó és politikailag aktív bázisuk, amely képes lenne tömegeket szervezni a nacionalistákkal szemben. Ha egy ilyen konfliktus kitörne, annak kimenetele gyors és egyértelmű lenne: a nemzetállami erők gyorsan legyőznék a nemzetellenes lobbit, amelyet ekként jelöltek meg, és szemtől szembe kerülnének a hazafias eszméért fellázadt emberekkel. Elvileg egy ilyen polgárháború szinte vértelen és nagyon rövid lenne, és a monialisták megsemmisítése után a belső konfliktusforrás megszűnne, és az állam politikai és társadalmi élete szigorúan a nemzeti érdekek keretei között fejlődne, ahogyan az a hagyományos államokban és nemzetekben is történik.

125 A mondialista lobbi azonban valószínűleg nincs tisztában valódi helyzetével és egy ilyen forgatókönyv öngyilkos természetével, ezért mindenáron el akarja majd kerülni az ilyen kimenetelű helyzetet. Pontosán ezért olyan valószínűtlen ez a forgatókönyv.

126 **2)** A polgárháború második változatát egy képlet határozza meg: Orosz Föderáció a közeli külföld egyik (vagy több) köztársasága ellen. Ilyen helyzet könnyen kialakulhat a volt Szovjetunió területén az új államalakulatok rendkívüli instabilitása miatt. Ezek az államok, amelyek túlnyomó többsége nem rendelkezik többé-kevésbé stabil állami és nemzeti hagyományokkal, amelyek teljesen önkényes határok között jöttek létre, amelyek nem esnek egybe sem az etnikai, sem a társadalmi-gazdasági, sem a vallási területekkel, a szerves társadalmakkal, arra vannak ítélve, hogy mély belső és külső válságba sodródjanak. Elvileg nem lesznek képesek valódi szuverenitást szerezni, mert stratégiai képességeik nem teszik lehetővé, hogy külső segítség igénybevétele nélkül megvédjék függetlenségüket. Politikai, társadalmi és gazdasági rendszereik összeomlása elkerülhetetlen, és ez természetesen nem lehet másképp, minthogy befolyásolja mind az orosz (vagy oroszbarát orientációjú) lakossághoz, mind magához Oroszországhoz való viszonyukat.

127 Ebben az esetben valószínűleg az ő oldaluk lesz az, amelyik kihívja Oroszországot, amire az Orosz Föderáció kénytelen lesz különböző mértékű agresszióval válaszolni. Ez a folyamat valószínűleg láncszerű lesz, mivel az Oroszországot és az oroszokat érintő interetnikus vagy területi ellentétek kirobbanása elkerülhetetlenül visszhangra talál más volt szovjet köztársaságokban is.

128 Nyilvánvaló, hogy az oroszok nemzeti érdekei és az Oroszországon (és az új köztársaságokon) belüli mon-dialista lobbizás irányultsága ilyen esetben nem kerülne közvetlenül és nyíltan szembe egymással. Egy ilyen háborúban a közvetlen szomszédok lennének az oroszok fő ellenfelei. Nem biztos, hogy a mondialista lobbizás ebben az esetben Oroszország vereségére fog játszani. Egy ilyen, az amerikai stratégiák által "alacsony intenzitású háborúnak" (vagy akár "közepes(!) intenzitásúnak") nevezett konfliktus akkor elégítheti ki a mondialista lobbizás érdekeit, ha helyi, elhúzó és kétértelművé válva destabilizálja a stratégiai és geopolitikai helyzetet Oroszországban és tágabb értelemben Euráziában. Az orosz nemzeti érdekek ebben az esetben sem feltétlenül valósulnak meg, még akkor sem, ha a polgárháború hazafias és nacionalista jelszavak alatt zajlik majd. Az Afganisztánhoz hasonlóan az Oroszország és a szomszédos régiók közötti fegyveres konfliktus csak az orosz befolyás gyengüléséhez fog vezetni ezekben az államokban, és aláássa a szomszédok integrációs ösztönzésének vonzerejét, hogy Oroszországgal egy egységes geopolitikai eurázsiai blokkban egyesüljenek. Így az Orosz Föderáció és a volt szovjet köztársaságok lakossága közötti kulturális és társadalmi hasonlóság miatt ez a konfliktus testvérgyilkos és valóban polgári jellegű lesz. A szláv köztársaságok (elsősorban Ukrajna) esetében ez egyben belső nemzeti tragédia is lesz.

129 A polgárháborúnak ez a változata tehát ellentmondásos és kétértelmű. Az orosz nemzeti érdekek, a szuverenitás imperatívusza nem feltétlenül erősödik meg egy ilyen fejleményben, sőt a mondialista, oroszgyűlölő lobbizás még hasznot is húzhat belőle azáltal, hogy az Orosz Föderáció körül "alacsony intenzitású háborúk" övét hozza létre, amely nemzetközi szinten lejáratja az oroszokat, és aláássa az állam amúgy is ingatag társadalmi és gazdasági stabilitását. Természetesen ez nem jelenti azt, hogy Oroszországnak nem kellene az oroszok és az oroszbarát népek védelmezőjeként fellépnie a közeli külföldön. Vigyázni kell azonban geopolitikai és stratégiai befolyásának kiterjesztésére. Még ha az oroszoknak sikerül is visszazerezniük az orosz anyaföldek egy részét a szomszédoktól, ennek ára új ellenséges államok megjelenése lehet, amelyek visszaszorulnának Oroszország fő ellenfeleinek, a mondialistáknak a táborába, és ebben az esetben az új birodalmi integráció, amelyre Oroszországnak szüksége van, bizonytalan időre elmaradna.

130 **3)** A harmadik változat szerkezetében hasonlít az elsőhöz, de itt a polgárháború magának Oroszországnak a belsejében kezdődhet az orosz és a nem orosz etnikumok képviselői között(3). A forgatókönyv hasonló lehet az előzőhöz: az orosz lakosságot nem oroszok támadják meg egy etnikai körzetben vagy belső köztársaságban; az etnikai szolidaritás más oroszokat provokál a konfliktusban való részvételre; más nem orosz etnikai régiók etnikai alapon fegyveres konfliktusba keverednek; a polgárháború "alacsony intenzitású háború" jellegét ölti. Ebben az esetben ez még veszélyesebb Oroszország számára, mivel az Orosz Föderáció területi integritásának megsértését eredményezheti, vagy legalábbis etnikai ellenségeskedést válthat ki a nem oroszokból az oroszokkal szemben, ahol "elnyomják" őket. Ebben az esetben az oroszok elleni konfliktusba elkerülhetetlenül más állami és nemzeti entitások is bekapcsolódnának, ami elhúzó és hosszú távú konfliktussá teheti azt. Egy ilyen konfliktus az oroszok helyzetét a nemzetállamból a szűk etnikai helyzetbe helyezi át, ami még inkább szűkíti Oroszország geopolitikai minőségét, amely a Varsói Szerződés, majd a Szovjetunió felbomlása után már elvesztette birodalmi minőségét.

131 A polgárháborúnak ez a változata általánosságban ellentmond az oroszok nemzeti érdekeinek, mivel tulajdonképpen legalizálja az orosz tér további etnikai komponensekre való felbomlását, ami perspektivikusan az egykor birodalmi nép geopolitikai minőségét pusztán

etnikai, szinte "törzsi" szintre csökkenti. Ez a változat vonzó lenne az orosz nemzeti és állami autarchia aláadására törekvő kemény ruszofób monializmus számára, mivel nem az államot, hanem a szűk etnikai önazonosságot fogja az oroszoknak átadni, ami elkerülhetetlenül szűkíteni fogja Oroszország stratégiai volumenét. Másrészt még ebben az esetben is van némi kockázat a mondialisták számára, hiszen az etnikai öntudat robbanása a "befolyásoló ügynököket" is elérheti. Az orosz hazafiaknak viszont semmiképpen sem lenne előnyös egy ilyen konfliktus.

132 **4)** A negyedik lehetőség szintén oroszon belüli, de nem etnikai megosztottságon, hanem regionális, közigazgatási és területi ellentéteken alapul. Moszkva centralista politikája a politikai, gazdasági és társadalmi szférában csak erős konfrontációt válthat ki a régiók között, amelyek az általános dezintegrációs folyamatban a lehető legnagyobb autonómiát próbálják megszerezni. Az etnikai feszültségekhez hasonlóan a szovjet birodalom összeomlása itt is megfosztja a centralista és integrációs eszmét legitimitásától, láthatóságától és vonzerejétől. Továbbá a központ jelenlegi politikája, miután átvette a korábbi rendszer parancsuralmi totalitárius stílusát, a központ és a régió közötti kapcsolat második felét a segítségnyújtás és a társadalmi-adminisztratív támogatás tekintetében gyakorlatilag feladta.

133 A központ még mindig el akarja venni és irányítani, mint korábban, de most már valójában semmit sem ad cserébe. Gazdaságilag a régiók csak vesztesek, mivel lehetőségeik szűkülnek, és egyre inkább a központtól függenek. Ráadásul a régiók politikailag egyedülálló helyzetben vannak ahhoz, hogy a mondialis reformok nemzetellenes jellegét fájdalmasabban érezzék, mint a kozmopolita fővárosokban.

134 A régiók már megtették az első lépéseket a szeparatizmus irányába, bár ezeket a kísérleteket a központ elfojtotta. Nagyon valószínű azonban, hogy egy bizonyos ponton az oroszok Oroszország déli részén, Szibériában vagy máshol egy "független államot" akarnak majd létrehozni, amely mentes a moszkvai politikai és gazdasági diktatúrától. Ez alapulhat pusztán gazdasági ésszerűségen: a regionális erőforrások vagy a helyben előállított áruk értékesítése Moszkva megkerülésével bizonyos esetekben javíthatja a helyi helyzetet. Másrészt a "regionális forradalomnak" politikai céljai is lehetnek, mint például a centrum szélsőségesen liberális politikájának elutasítása, a szociális garanciák fenntartása és a nemzeti törekvések megerősítése az ideológiában. Mindezek miatt a polgári konfliktus lehetősége ezen a szinten nagyon is reális. Egy bizonyos ponton a régiók komolyan ragaszkodhatnak álláspontjukhoz, ami természetesen a központ ellenállásához fog vezetni, amely nem akarja elveszíteni a területek feletti ellenőrzést.

135 A polgárháborúnak ez a változata nem kevésbé kétértelmű és ellentmondásos, mint az előző kettő. Egyfelől a régiók követelése, amelyek el akarják választani magukat Moszkvától, a reformok központjától, a hazafiság és a nacionalizmus bizonyos vonásait hordozzák, és megfelelnek az emberek érdekeinek; a központ mondialista erői, amelyek a régiók ellen lépnek fel, nem nemzeti, hanem nemzetellenes érdekeket fognak védeni, mivel az egész orosz terület feletti liberális ellenőrzés elsősorban az "új világrend" építői számára előnyös. Másrészt a regionális szeparatizmus az orosz állami területek felbomlásához vezet, gyengíti a közös nemzeti erőt, és törésvonalakat hoz létre az egységes orosz nemzetben belül. A mondialisták tudatosan is elmehetnek egy ilyen konfliktus kiprovokálására, ha meggyengül az Oroszország feletti ellenőrzésük, ebben az esetben az ország területi összeomlása lenne az utolsó lépés a nemzeti állami autarchia meggyengítésében.

136 A nemzeti erőknél ebben a kérdésben pontosan az ellenkező logika alapján kellene

cselekedniük. Amíg a központ hatalmas erős, addig szolidárisnak kell lennie a regionális követelésekkel, és támogatnia kell a központtól való autonómiára irányuló törekvéseiket. A birodalom újjáépítése szempontjából azonban már a kezdetektől fogva hangsúlyozni kell az összes régió stratégiai és politikai integrációjának szükségességét. Ahogy a központban a mondialista lobbis gyengül, a hazafiaknak simán meg kell változtatniuk irányultságukat, ragaszkodniuk kell ahhoz, hogy a polgári konfliktus elfogadhatatlan, és a régiók egyesítését kell követelniük.

137 Mindenesetre egy regionális alapon zajló polgárháború semmiképpen sem lehet nemzeti érdek, ahogyan az előző két forgatókönyv sem.

138 Hangsúlyozni kell a következőket. A polgárháború ötödik változata kínálkozik, amelyben az erők nem ideológiai, nemzeti és területi, hanem társadalmi és gazdasági alapon oszlanának meg, például "újjgazdagok" az "új szegények" ellen. Elvileg egy ilyen változat nem kizárt, és a jövőben minden előfeltétele megteremthető. De a tisztán gazdasági tényező nyilvánvalóan nem dominál a társadalom jelenlegi állapotában. A szörnyű gazdasági kataklizmák, a munkásosztályok teljes elszegényedése és az "új oroszok" groteszk meggazdagodása ellenére az orosz társadalom még mindig nem fogalmazza meg igényeit gazdasági szempontból. A geopolitikai, nemzeti és ideológiai szempontok összehasonlíthatatlanul hatékonyabbak és sürgetőbbek. Pontosan ezek képesek arra, hogy a tömegeket a terekre tereljék, és rávegyék őket, hogy fegyvert ragadjanak. A gazdasági válság kiváló háttérként szolgál a polgári konfliktusokhoz, bizonyos esetekben kataklizmákhoz vezethet, de más, nem gazdasági tézisek más erővonalakat jelentenek. A nemzetre, az etnikumra, a hazafiságra, a szabadságra való hivatkozás ma képes relativizálni az élet tisztán anyagi oldalát, másodlagossá tenni azt. De még ha az anyagi oldal dominálna is, akkor sem lenne képes követeléseit következetes és gyűjtő erejű politikai ideológia formájában kifejezni, mert a marxista és szocialista doktrínákat diszkreditálták. A gazdasági tényező valószínűleg inkább hozzájáruló, mint meghatározó kategória a potenciális konfliktusokban.

4.3 Az elemzés eredményei

139 A polgárháború Oroszországban sajnos lehetséges. A nemzeti és állami érdekek és a mondializmus tervei közötti alapvető ellentmondásokat aligha lehet békésen és barátságosan feloldani. Ahhoz, hogy komolyan beszélhessünk az ezen erők közötti "konszenzusról" vagy "fegyverszünetről", vagy végleg el kell pusztítani a nemzetállami tendenciák hordozóit (és ez csak az orosz állam és az orosz nemzet megsemmisítésével együtt lehetséges), vagy véget kell vetni a mondialista lobbis képviselőinek.

140 Éppen ezért bármelyik pillanatban a mondialista lobbis fő projektjévé válhat egy polgárháború kirobbantása Oroszországban vagy "alacsony intenzitású háborúk" övezetének létrehozása a területén. Kétségtelen, hogy e lobbis képviselői mindent megtesznek majd azért, hogy az árnyékban maradjanak, és más (szeparatista és centralista) zászlók alatt tevékenykedjenek.

141 A polgárháború három változata: RF vs. szomszédos országok, RF orosz lakossága vs. külföldiek, régiók vs. centrum, alapvetően elfogadhatatlan mindazok számára, akiknek valóban fontosak Oroszország és az orosz nép nemzeti és állami érdekei. Mindhárom lehetőség Oroszország geopolitikai és stratégiai terének további felosztásával jár, még akkor is, ha bizonyos területek orosz ellenőrzés alá kerülnek. Ezért a hazafiaknak minden eszközzel meg kell akadályozniuk egy polgárháborút e három forgatókönyv alapján. Arról nem is beszélve, hogy erkölcsi szempontból ez számukra sem előnyös. Amint ez így van, logikusan

feltételezhető, hogy a mondialisták keze is benne lesz az ilyen konfliktusok kiprovokálásában (ha azok kiújulnak).

142 A mondialista lobbi számára egy olyan dolog, mint egy polgárháború Oroszországban, több más okból is előnyös lehet. Egy katonai konfliktus kirobbanása az oroszok közvetlen bevonásával lehetővé tenné a centrum liberálisai számára, hogy:

- 1) a "haza megmentése" ürügyén politikai diktatúrát vezetnek be, és erőszakkal megszabadulnak a politikai ellenfelektől;
- 2) a gazdasági összeomlást a háborúnak tulajdonítani, és a gazdaságot a központ közvetlen ellenőrzése alá kényszeríteni;
- 3) Elterelni a közfigyelmet a "reformerek" tevékenységéről, amely napjainkban veszélyesen nyilvánvalóvá válik;
- 4) megakadályozni az oroszok esetleges jövőbeli szövetségét a szomszédos eurázsiai és európai nemzetállami formációkkal a kontinentális szolidaritás jegyében a Nyugat atlantista dominanciája és a mondialista projektek ellen.

143 Mindez arra enged következtetni, hogy az oroszországi monializmus keményvonalas változatának hordozói előbb-utóbb "polgárháborúhoz" folyamodnak, különösen, ha a liberális rezsim helyzete egyre bizonytalanabbá válik. Fontos megjegyezni, hogy ebben az esetben magának a monialista lobbinak a "strukturális átrendeződésének" kell megtörténnie, és egy részüknek hazafiás, sőt talán még nacionalista és sovinszta jelszavakkal is elő kell állnia.

144 Nehéz megmondani, hogy pontosan mikor következhetnek be az első robbanások. Ez számos spontán és ember által okozott tényezőtől függ. De még ha egy ideig nem is történik semmi ilyesmi, az ilyen fordulat potenciális veszélye több mint aktuális lesz mindaddig, amíg a mondialista lobbi nemcsak létezik Oroszországban, hanem az állam és a politikai hatalom legfontosabb mozgatórugói felett is rendelkezik.

145 Csak a "polgárháború" első változata, a monialisták a nacionalisták ellen, lehetett rövid, szinte vértelen és a hazafiak, Oroszország számára előnyös. Ráadásul a nemzet és belső ellenségei közötti közvetlen összecsapás elkerülhetetlenül a nemzeti erők győzelméhez vezetett volna. Valójában ez nem a szó teljes értelmében vett "polgárháború" lenne, hanem egy rövid felvillanó aktív konfrontáció, amely ha nem is teljesen kiküszöbölte, de határozatlan időre elhalasztotta volna egy teljes polgárháború lehetőségét. Ehhez azonban arra kell készíteni a mondialista lobbit, hogy a saját zászlaja alatt lépjen fel, és a hazafiás erőknek a világosan meghatározott és pontosan megnevezett orosz nemzeti állami érdekek érdekében kell összefogniuk. Ez természetesen nem könnyű (szinte lehetetlen). Egyrészt maguk a mondialisták nem olyan naivak, hogy hangosan beszéljenek az országgal szembeni gyűlöletről, ahol tevékenykednek, és az ország elpusztítására irányuló törekvésükről; másrészt a nacionalista-állami erők képviselői gyakran nem képesek ideológiai álláspontjuk alapjait érthetően és következetesen, ugyanakkor röviden és meggyőzően megfogalmazni. Ezt akadályozza az elavult szovjet-kommunista klisékhez való ragaszkodás, a felfokozott érzelmesség, a gyenge elemzőképesség, a geopolitika alapelveinek figyelmen kívül hagyása stb.

146 A valódi polgári béke nem alapulhat kompromisszumon, ha a kompromisszum két oldala mindenben szöges ellentétben áll egymással. Amíg a mondialista értékrend dominál, addig annak minden oldala - jobboldali, baloldali, centrista - minden különbözőségük ellenére nem kérdőjelezi meg a közös irányultságot. Igen, egy ilyen helyzetben lehetséges a "béke", de az

állam pusztulása és a nemzeti erők radikális kizárása árán a párbeszédből. Ha a nemzetállami értékrend válik uralkodóvá, akkor lehetne beszélni a nemzeti-kapitalisták, nemzetiszocialisták, nemzeti-kommunisták, nemzeti-monarchisták vagy nemzeti-teokraták közötti kompromisszumkeresésről, de ebben az esetben a nemzetellenes, mondialista, ruszofób erők is kirekesztődnek a párbeszédből, és ideológiailag törvényen kívülre kerülnek.

147 Társadalmunk szörnyű polgári konfliktusokkal terhes. Ha még mindig képesek vagyunk befolyásolni az események menetét, választani, akkor a kisebbik rosszat kell választanunk.

5. fejezet

A jugoszláv konfliktus geopolitikája

5.1 Jugoszlávia szimbolikája

148 Köztudott, hogy Jugoszlávia az a terület Európában, ahonnan a legsúlyosabb és legjelentősebb európai konfliktusok kiindulnak. Legalábbis ez volt a helyzet a huszadik században. A Balkán olyan csomópont, ahol az összes főbb európai geopolitikai blokk érdekei összefutnak, ezért a balkáni népek sorsa az összes európai nemzet sorsát szimbolizálja. Jugoszlávia Európa kicsiben. Lakói között a legnagyobb kontinentális erők pontos analógiáit lehet megtalálni.

149 A szerbek az ortodox Oroszországot (= Euráziát) képviselik a Balkánon. A horvátok és a szlovének Közép-Európát képviselik (azaz Németországot, Ausztriát, Olaszországot stb.). A muszlim albánok és bosnyákok - az Oszmán Birodalom, így Törökország, sőt az egész iszlám világ maradványai. Végül a macedónok, a szerb-bolgár vegyes etnikum, a (Szerbia és Bulgária egyesülésén alapuló) Nagy Ortodox Jugoszlávia szimbólumai voltak, amelyeknek a század eleji szerb-bolgár projektek ellenére történelmileg soha nem sikerült egyesülniük.

5.2 A három európai erő

150 A legszélesebb értelemben elmondható, hogy Európa geopolitikai térképe három alapvető területre oszlik.

151 Az első terület a Nyugat. A kontinentális Nyugatot elsősorban Franciaország és Portugália képviseli. Tágabb értelemben ide tartozik Anglia és a transzatlanti, nem európai USA. Bár belső ellentmondások lehetnek a kontinentális Nyugat (Franciaország), az éles Nyugat (Anglia) és a tengeren túli Nyugat (Amerika) között, más európai geopolitikai formációkkal szemben a Nyugat leggyakrabban egységes geopolitikai erőként jelenik meg.

152 A második terület Közép-Európa (Mitteleuropa). Ide tartoznak a Német Nemzetek egykori Szent Római Birodalmának államai, Ausztria-Magyarország, Németország, Olaszország stb. egykori területei. Közép-Európát geopolitikai konfrontáció jellemzi mind az európai Nyugattal, mind a Kelettel.

153 Végül a harmadik terület Oroszország, amely nemcsak a saját nevében, hanem az összes keleti eurázsiai nép nevében is fellép Európában.

154 Általában az észak-afrikai Maghreb-országoktól Pakisztánig és a Fülöp-szigetekig meghatározható a negyedik iszlám geopolitikai térség, de ez a geopolitikai tömb Európán kívüli, és emellett a XX. században nem volt túl jelentős az Európára gyakorolt geopolitikai hatása, bár elképzelhető, hogy a jövőben az iszlám világ ismét (mint a középkorban) az európai geopolitika fontos összetevőjévé válik.

155 Három európai geopolitikai egység állandó feszültségzónákat hoz létre az egybefüggő és folyamatosan változó határok mentén egyrészt az európai Nyugat és Közép-Európa (Mitteleuropa), másrészt Közép-Európa és Oroszország-Eurázsia között.

156 Sematikusan számos geopolitikai szövetséget, vagy éppen ellenkezőleg, konfrontációt lehet azonosítani, amelyek az európai nemzetközi politika konstanciáit alkotják.

157 Az európai Nyugat Közép-Európával, mint legközelebbi keleti szomszédjával szembesülhet. Ez a geopolitikai tendencia a legvilágosabban az abszolutista Franciaország (Etat-Nation) és a birodalmi Ausztria-Magyarország szembenállásában testesül meg. Később ez az ellentét számos francia-német konfliktusban nyilvánult meg. Másrészt elméletileg fennáll egy francia-német geopolitikai szövetség lehetősége, amely Vichyt és de Gaulle-t is inspirálta. Ez azt jelzi, hogy a Nyugat időnként az európai Kelet (Oroszország-Eurázsia) szövetségese lehet a Közép-Európa elleni harcban. Más esetekben Oroszország az európai Nyugat és Közép-Európa fő geopolitikai ellenfelévé válik.

158 Közép-Európa (Németország) keleti geopolitikai szomszédjával szemben egyszerre lehet szembenállásban (ami mindig közvetlenül vagy közvetve előnyös az európai Nyugat számára) és szövetségben (ami mindig veszélyt jelent a Nyugatra).

159 Végül, Oroszország geopolitikai preferenciái az európai politikában egyaránt irányulhatnak németellenes irányba (ebben az esetben Franciaország, Anglia, sőt logikusan az USA is szövetségessé válik) vagy nyugatellenes irányba (ebben az esetben az orosz-német szövetség elkerülhetetlen).

160 A legdurvább megközelítésben ezek az európai politika fő geopolitikai tényezői. Ezeket figyelembe kell venni a balkáni probléma elemzésénél, mivel mindhárom tendencia összefolyik a jugoszláv konfliktusban, ami egy új nagy európai háború potenciális veszélyét teremti meg.

5.3 Horvát igazság

161 A horvátok (valamint a szlovének) hagyományosan az Osztrák-Magyar Monarchia részei voltak, amely etnikai egység teljes mértékben integrálódott a germán Közép-Európa katolikus szektorába. Természetes geopolitikai sorsuk ehhez az európai tömbhöz kapcsolódik. Ezért a horvátok Németországba és Ausztriába való vonzódása nem alkalmi opportunista önkény, hanem e nép történelmi létének logikáját követi. Ausztria-Magyarország összeomlása és Jugoszlávia létrejötte az európai Nyugat Közép-Európa elleni hosszú harcának eredménye volt, és ez magyarázza a szerbek pragmatikus támogatását a franciák részéről. (Lehetőség: Nyugat és Kelet együtt Közép-Európával szemben). Azok a horvátok, akik üdvözölték Jugoszlávia létrehozását, bizonyos értelemben szembe mentek geopolitikai és vallási hagyományaikkal, és nem véletlen, hogy legtöbbjüket a szabadkőműves intézeteken keresztül pontosan "Franciaország Nagy Keletére" és annak geopolitikai projektjeire irányították, amelyek a nyugati erők európai győzelmére irányultak. Jugoszlávia létrehozásakor, valamint az első világháború alatti összes erőviszonyban a nyugati tendencia dominanciája, a keleti erők (Szerbia és Oroszország) sikeres felhasználása Közép-Európa ellen, nyomon követhető.

162 Jugoszlávia megalakulásakor a horvátok lettek az első áldozatainak ennek a politikának, és nem meglepő, hogy a németek, akikkel később felszabadítóként találkoztak (csakúgy, mint az ukrán katolikusok és az unitusok, mindig is a közép-európai befolyási övezetbe húzódtak). A nyugati erők, Franciaország szerbeknek nyújtott támogatása (egyébként ez a támogatás is főként a szabadkőműves csatornákon keresztül történt) azonban kétértelmű volt, mivel a szerbek maguk is túszaik lettek egy olyan balkáni geopolitikai formációnak, amelynek integritását csak erőszakos ellenőrzéssel lehetett megőrizni.

163 A keleti blokk (vagyis az egész orosz-eurázsiai befolyási övezet) tényleges válsága idején, a peresztrojka idején a jugoszláviai integrációs erők kissé meggyengültek, és a

horvátok (a szlovénokkal együtt) nem késlekedtek a kétféleképpen értett szerb Jugoszláviához viszonyított geopolitikai idegenséget deklarálni: a Nyugat mesterséges alkotásaként és a közép-európai keleti előőrsként.

164 A horvátok tehát geopolitikai szinten azt az elvet védik, hogy Közép-Európa megmaradjon önmagának, azaz egy független, autonóm és területileg egységes európai régióként. Horvátország autonóm, etnikailag homogén, francia típusú balkáni törpeállammá való átalakulásának gondolata azonban tudatosan aknákat rak a közép-európai tér geopolitikai egysége alá, amely csak rugalmas, de egységes struktúráként, nem pedig egoista mikroállamok töredezett konglomerátumaként létezhet harmonikusan. Más szóval, a horvátok geopolitikai tendenciája csak abban az esetben lesz érvényes, ha nemzetek feletti orientációval rendelkezik, és feltételezi a horvátországi szerb kisebbség problémájának békés megoldását is. A horvát nacionalizmus a geopolitikai dimenzióból a tisztán etnikai dimenzióba lépve elveszíti létjogosultságát, és jelét az ellenkezőjére változtatja.

5.4 A szerbek igazsága

165 A szerbek geopolitikai perspektívája egyértelműen oroszbarát, eurázsiai jellegű. A vallási és etnikai tényező révén Szerbia közvetlenül Oroszországgal határos, annak geopolitikai folytatása Európa déli részén. A szerbek sorsa és az oroszok sorsa geopolitikai szinten egy és ugyanaz a sors. Ezért ahhoz, hogy a szerbek visszatérhessenek európai küldetésük eredetéhez, kelet felé, Eurázsia felé kell fordulniuk, hogy megértsék az orosz geopolitika értelmét és célját. Ugyanakkor nem a naiv és mesterséges pánszlávizmusnak, amelynek fenntarthatatlanságát Konstantin Leontiev orosz filozófus tökéletesen kimutatta, hanem a Nagy Eurázsia Oroszországgal tengely projektjének, egyfajta ökumenikus-kontinentális ortodox neovizantizmusnak kellene lennie a valódi szerb geopolitika vezérszavának. Csak ebben az esetben fog a szerb irányzat visszatérni a saját gyökereihez, és nem lesz többé bábu az atlantisták kezében, akit csak arra használnak, hogy Közép-Európa és a germán világ ellen harcoljon.

166 Európa geopolitikai történetében nyomon követhető egy állandó tendencia, amely segít megérteni, hogy mi a pozitív megoldás Szerbia számára. A tendencia az, hogy Kelet- és Középnugat-Európa szövetsége a Nyugat ellen mindig mindkét fél számára előnyös. Ugyanilyen előnyös a kontinentális Nyugat (Franciaország) számára a Közép-Európával (Németország) való szövetség a sziget- és tengerentúli Nyugat (az angolszász világ) ellen. Más szóval, a geopolitikai Keletnek (még a relatív Keletnek is, hiszen például Közép-Európa Franciaországhoz képest Kelet) adott prioritás szinte mindig előnyös nemcsak magának a Keletnek, hanem e szövetség nyugati résztvevőjének is. Ezzel szemben a nyugati irányzatot támogató geopolitikai szövetség (Franciaország az Egyesült Királysággal és az USA-val Németország ellen, Franciaország Németországgal Oroszország ellen stb.) újabb és újabb európai konfliktusokat és háborúkat szítana.

167 Ezeket a megfontolásokat szem előtt tartva a szerbek geopolitikai orientációjának a bolgár geopolitika felé kell fordulnia, mint viszonyítási pont felé, amely gyakorlatilag mindig a ruszofilizmust ötvözte a germanofilizmussal, létrehozva a politikai stabilitás és harmónia terét Dél-Európában, amely fokozatosan megnyitná az utat a muszlim dél felé Közép-Európa számára, és így véget vetne az atlantista Nyugat dominanciájának ebben a régióban. Szerbiának rá kell ébrednie, hogy a Nyugat egykori támogatása kétértelmű, és ennek ára jól látható a nyugati országok által bevezetett szerbellenes szankciókban. Csak a geopolitikai egyesülés más kelet-európai ortodox nemzetekkel (különösen Bulgáriával) egyetlen oroszbarát és egyúttal Közép-Európa-barát tömbben hozhatná létre a Balkánon a stabilitás

zónáját, és megszüntetné a "balkanizálódás" hírhedt kifejezését.

168 A horvátokhoz hasonlóan a tisztán szerb nemzetállam gondolata sem oldana meg semmilyen problémát, ha ez a szerb állam átvinné a szabadkőművesek által létrehozott Jugoszlávia németellenes és nyugati orientációját.

5.5 A jugoszláv muszlimok igazsága

169 A boszniai jugoszláv muszlimok és az albánok iszlám, "oszmán" geopolitikai tényezőt jelentenek Európában. Fontos megjegyezni, hogy Törökország, amelynek befolyása a jugoszláviai muszlimok körében a legnagyobb, egyértelműen a szélsőséges nyugati, atlantista tendenciák szószólója Európában. Ha az európai Keletet (Oroszországot) Közép-Európa ellen felhasználni próbáló Nyugat nem tudta teljesen elnyomni a kontinentális régió önálló geopolitikai önmegnyilvánulását, és gyakran szembesült az orosz-eurázsiai terjeszkedéssel (akár az orosz-német szövetségen keresztül, akár közvetlenül a varsói blokk létrehozásával), a világi ál-izlám Törökország megbízható eszközzé vált az atlantista politikusok kezében. Tágabb értelemben az iszlám országok geopolitikájára gyakorolt atlantista befolyás rendkívül erős. Ezért a jugoszláviai muszlimok szerbellenes megnyilvánulásai Észak-Eurázsia (Oroszország és geopolitikai térsége) és Dél összehasonlíthatatlanul globálisabb kontinentális konfliktusát vázolják fel. Azt is fontos megjegyezni, hogy ez a konfliktus ellentétes a Dél érdekeivel, mivel ebben az esetben az atlantista Nyugat kezében lévő eszközzé válik, ahogyan az eurázsiai Kelet (amelyet a szerbek képviseltek) Közép-Európa (amelyet Ausztria-Magyarország és annak horvát képviselői képviseltek) ellen.

170 A boszniai és albániai jugoszláv muszlimok számára az egyetlen logikus kiút az Iránhoz és annak politikájának folytonosságához való fordulás lenne, mivel jelenleg csak ez az ország folytat függetlenségre, autonómiára és kontinentális harmóniára orientált geopolitikát, saját logikája szerint cselekszik, függetlenül a térségbeli atlantista érdekektől. Irán felé fordulva a jugoszláv muzulmánok megfelelő geopolitikai perspektívát nyerhetnek, mivel a radikálisan nyugatellenes, kontinentális és tradicionalista Irán potenciális szövetségese az összes kelet-európai blokknak, Oroszország-Euráziától Közép-Európaig. Ráadásul az európai keleti nagy terek Iránra való összpontosítása drámaian megváltoztathatná a helyzetet az iszlám világban, és gyengítené az ottani amerikai befolyást. Ez nemcsak az európaiaknak kedvezne, hanem az iszlám nemzeteket is megszabadítaná az angolszász atlantisták gazdasági és katonai diktátumától.

171 Csak a jugoszláv muszlimok ilyen irányultságával válhat harmonikussá, logikussá és konfliktusmentessé az európai geopolitikai jelenlétük. Azt lehet mondani, hogy a probléma három szakaszra oszlik. Az első szakasz: a muszlimok átirányítása Törökországból Iránba. A második szakasz: Közép-Európa geopolitikai szövetségének megerősítése Iránnal és az iszlám világ egészével. És a harmadik szakasz: geopolitikai eurázsiai szövetség Kelet- és Közép-Európa között. Eközben ezek a szakaszok párhuzamosan futhatnak, mindegyik a saját szintjén. Itt különösen fontos megérteni, hogy egy kis balkáni nemzet problémája geopolitikailag nem oldható meg a legkomolyabb és globális geopolitikai átalakulás nélkül. Soha nem szabad elfelejteni, hogy minden világháború kis léptékű, de szimbolikusan óriási helyi konfliktusokkal kezdődik.

5.6 A makedónok igazsága

172 A modern Jugoszláviával kapcsolatos macedón probléma a valódi "Jugoszlávia" mesterségességében gyökerezik, amely csak névleg volt "a délszlávok állama". A macedónokat, akik a szerbek és a bolgárok között elhelyezkedő, ortodox vallást gyakorló

etnikumot alkotnak, természetes részeként kellett volna bevonni a Szerbiából és Bulgáriából álló valódi Jugoszláviába. A Balkánon azonban két jakobinus típusú szláv állam létezése egy eurázsiai orientációjú, föderális, "birodalmi" szláv állam helyett ahhoz a helyzethez vezetett, hogy a kis macedón nép két, egymástól meglehetősen eltérő politikai sajátosságokkal rendelkező politikai régió határán találta magát.

173 Jelenleg a kérdést súlyosbítja a mai Bulgáriában erősödő jakobinus nacionalizmus, amely nem egyszer egymásnak feszítette az ortodox balkáni hatalmakat egymás között, és megakadályozta az egyetlen igazi neobizánci geopolitikára való áttérést. Ebben a folyamatban a kezdetektől fogva aktívan részt vett az atlantista lobb (mind a katolikus, mind a brit), amely a mai Bulgáriában is érezteti hatását, bár más formában.

174 Lényegében a nyugati taktika itt is ugyanaz, mint a század elején. Abban az időben, miután Ausztria-Magyarország megsemmisült, a Nyugat a "balkáni nacionalizmusok" - görög, bolgár, szerb, román stb. - kártyájával akadályozta meg egy nagyobb szláv közösség létrejöttét. Ma ugyanazok a nyugati geopolitikai erők ismét kettős csapást mérnek Közép-Európára és a jugoszláv egységre, nyugaton a horvát szeparatizmust, keleten pedig a macedón szeparatizmust provokálva.

174a Macedónia esetében, mint minden más balkáni konfliktus esetében, a kiutat csak az európai Nagy Terek szerveződésének globális integrációs folyamatán keresztül lehet megtalálni, nem pedig az egyenes szeparatizmuson és törpe államok létrehozásán keresztül. Macedónia Bulgáriához csatolása sem oldaná meg a problémát, hanem csak egy újabb, ezúttal valóban államközi, szlávközi konfliktust készítene elő.

5.7 Prioritások a jugoszláv háborúban

175 Mivel a jugoszláv konfliktus mélyen szimbolikus és nagy jelentőségű, minden országnak, minden európai politikai és geopolitikai erőnek meg kell határoznia és prioritásként kell kezelnie prioritásait ebben a kérdésben. Nem az emberek, nemzetek és államok szentimentális, felekezeti, történelmi, etnikai vagy politikai hajlamáról van szó. Európa és Eurázsia jövőjéről van szó.

176 A közép-európai prioritás hívei és a germanofilok kezdetben horvátbarát álláspontot képviseltek. Ez a választás Jugoszlávia létrehozásának okainak geopolitikai elemzésén, Franciaország szabadkőműves politikájának elutasításán, valamint az egységes közép-európai tér természetes újjáteremtésének szükségességének megértésén alapult, miután véget ért a "jaltai korszak", amelynek során Európa három geopolitikai tábor helyett mesterségesen ketté volt osztva. Ez magyarázza sok európai nemzeti forradalmár jelenlétét a horvátok között.

177 A Közép-Európát előnyben részesítő logika azonban figyelmen kívül hagyott egy nagyon fontos szempontot. A lényeg az, hogy a geopolitikai Keletnek a Nyugat Közép-Európa elleni terveinek végrehajtásában játszott instrumentális szerepe mellett volt és mindig is volt egy gyökeres, mély és alapvető eurázsiai geopolitika ennek a Nagy Térségnek, az ortodox Oroszország geopolitikája, amely saját kontinentális érdekeire, a távoli jövőben pedig az új Szent Szövetségre összpontosít. Amikor a szerbek és horvátok közötti kegyetlen belső konfliktus folyamatában a szerb öntudat teljesen felébredt, amikor a szerb nép vére a tudattalan mélységeiből újra felébresztette a legősibb geopolitikai, nemzeti és szellemi archetípusokat, amikor a Nagy-Szerbia, a Szellemi Szerbia eszméje lett, Jugoszlávia instrumentális küldetése véget ért, és helyét a Nagy Eurázsiai eszme, a Kelet eszméje vette át.

178 Miközben a szerbek Közép-Európa ellen harcoltak (a horvátok személyében), az atlantisták Párizstól New Yorkig mindenütt megtapsolták a szövetségi Jugoszláviát, vagy legalábbis megrótták a horvátokat "nacionalizmus" és "pro-fasizmus" miatt. Amint a szerbek átléptek egy bizonyos határt, és a Nyugat eszméje, az atlantizmus elleni harcukkal Szerbiát azonnal az "Új Világrend" építésének legfőbb akadályává nyilvánították, és kemény politikai és gazdasági szankciókat vetettek ki ellene.

179 A végső választáshoz vissza kell utalni a fentebb megfogalmazott geopolitikai törvényszerűségekre, amely szerint a kontinentális harmónia csak a Kelet prioritásával, Eurázsia pozitív orientációként való kiválasztásával reális, Mivel még az önmagában pozitív Közép-Európa eszméje is negatívvá és rombolóvá válik, ha szemben áll Oroszországgal - Euráziával, amint azt Hitler mély és tragikus hibája is világosan mutatja, amikor Kelet- és Oroszország-ellenes terjeszkedésbe kezdett, amely végül csak a Nyugat javát szolgálta. Az atlanti blokk, tönkretette Németországot és válság kezdetét hozta létre Oroszországban. Ezért a jugoszláv konfliktusban geopolitikai prioritást kell adni a szerb tényezőnek is, de természetesen olyan mértékben, amilyen mértékben a szerbek követik az eurázsiai, oroszbarát geopolitikai trendet, amely egy erős és rugalmas délszláv blokk létrehozására irányul, amely tudatában van Közép-Európa fontosságának, és hozzájárul a Nyugat elleni német-orosz szövetség létrehozásához. A szerb germanofóbia a szabadkőműves franciamánia mellett, bármilyen jószándékú ürügy is legyen, soha nem adhat alapot a jugoszláv probléma pozitív megoldására.

180 Más szóval, előnyben kell részesíteni az ortodox hitben gyökerező, szláv szellemi örökségük tudatában lévő szerb tradicionalistákat, akik egy új, harmonikus, kifejezetten nyugat- és atlantiellenes irányultságú, oroszbarát geopolitikai struktúra létrehozására összpontosítanak.

181 Másrészt a horvátok igényeit és a közép-európai régióhoz való vonzódását gondosan figyelembe kell venni. Atlanti-ellenes tendenciáikkal a horvátok potenciálisan pozitív Európán belüli erővé válhatnak.

182 A boszniai tényezőt a jugoszláv muszlimok Törökországból Iránba való átirányításában is figyelembe kell venni, hogy "a mérget gyógymóddá változtassuk", és ezen az alapon egy teljesen új európai politikát indítsunk el az iszlám világban, közvetlenül szemben az USA gazdasági és katonai imperializmusával az iszlám országokban.

183 Végül a macedónoknak, ahelyett, hogy a dél-ortodox szlávok között a viszály almája lennének, a szerb-bolgár egyesülés csírájává kellene válniuk, az első lépést az igazi Nagy-Jugoszlávia megteremtése felé.

184 Ezeket a következtetéseket vonja le a jugoszláv probléma szenttelen geopolitikai elemzése. Persze a testvérháború borzalmában nehéz megőrizni a józan ész, a vérontás csak dühöt és bosszúvágyat ébreszt a szívekben. De néha talán csak a hideg, ésszerű, a történelmi gyökereket és a geopolitikai törvényszerűségeket figyelembe vevő elemzés kínálhat helyes kiutat a testvérháború holtpontjáról, míg az érzelmi szolidaritás azokkal vagy másokkal csak súlyosbítja a véres rémálom reménytelenségét. Emellett az ilyen elemzések világosan megmutatják, hogy az igazi ellenség, aki az egész szlávokon belüli népirtást kiprovokálta, az árnyékban, a színpalák mögött marad, és inkább távolról figyeli, ahogy egyik szláv nemzet elpusztítja a másikat, viszályt szítva, évekre elzárva az egyesülés és a testvéri béke lehetőségét, tönkretéve a ma már leghatalmasabb, de leginkább széttöredezett kontinens nagy

tereit.

185 A jugoszláviai mérszárlás igazi kezdeményezői a Nyugat atlantista erői, akiket az az elv vezérel, hogy "az ellenség táborában egymás ellen kell uszítani, és semmiképpen sem szabad megengedni az egységet, az összefogást és a testvéri egységet". Ezt mindazoknak meg kell érteniük, akik részt vesznek az Európáért folytatott összetett jugoszláv háborúban, nehogy az egyszer s mindenkorra Európa elleni háborúvá váljon.

5.8 Szerbia Oroszország

186 A jugoszláviai események jelentősége abban áll, hogy a kis balkáni ország példáján mintegy lejátszódik egy óriási kontinentális háború forgatókönyve, amely Oroszországban is kitörhet. A balkáni konfliktusban érintett összes geopolitikai erőnek megvan a maga megfelelője Oroszországban is, csak összehasonlíthatatlanul nagyobb térbeli kiterjedésben. A Közép-Európához csatlakozni vágyó horvátok és szlovének geopolitikai szinonimái az ukránok, bár utóbbiak kötődései Velikorossziához nem több évtizedes, hanem néhány évszázados múltra tekintenek vissza; és itt az uniátusokon és az ukrán katolikusokon kívül nincsenek felekezeti feszültségek. Mindazonáltal, bizonyos tendenciákból ítélve, egyes kijevi erők elkezdnek "az orosz kelet felé gravitálni", és megpróbálnak közelebb kerülni a Németország által gazdaságilag ellenőrzött európai térhez. Az Ukrajnában élő oroszok és más nemzetek e köztársaságok "közép-európai" politikájának túsza lehetnek, és ebben az esetben sorsuk hasonló lesz a horvátországi szerbek sorsához.

187 Többek között az ilyen összehasonlítás is azt mutatja, hogy az Ukrajnával és Fehéroroszországgal való geopolitikai és diplomáciai kapcsolatokban Oroszországnak a közép-európai, azaz elsősorban a németországi problémára vonatkozó alapvető felfogásától kell vezérelve eljárnia. Reálisan nézve, döntését nem a "vértestvérek-szlávok egységéről" szóló patetikus jelszavakra kellene alapozni (a szerb-horvát mérszárlás példája mutatja, hogy milyen egységről van szó), hanem az orosz-német kapcsolatok logikájának mélyreható elemzésére, mivel Ukrajna és Lengyelország sem önálló geopolitikai képződmény, hanem csak két Nagy Térség - Eurázsia-Oroszország és Közép-Európa - határvidékei. Ne felejtjük el, hogy a konfliktus ezen a határvidéken egy másik geopolitikai hatalom, a Nyugat számára is előnyös. Nem véletlen, hogy az angolszász diplomácia a Romániától a Baltikumig terjedő területeket mindig is "egészségügyi övezetnek" tekintette, amely a Nyugatot (és különösen az angolszász világot) védi a rendkívül nemkívánatos orosz-német egyesüléstől.

188 A szerb-muszlim konfliktus analóg egy esetleges közép-ázsiai és kaukázusi orosz-izlám összecsapással, és fontos megjegyezni, hogy a Szovjetunióhoz tartozó muszlim köztársaságok ebben az esetben is a Törökország és Irán számára versengő geopolitikai befolyási területet jelentenek. A jugoszláv muszlimokhoz hasonlóan az összehasonlítás azt mutatja, hogy az Irán felé orientálódó köztársaságoknak nagyobb esélyük van arra, hogy geopolitikai harmóniába kerüljenek az eurázsiai kontinens fő orosz blokkjával. Ezzel szemben a jelenleg a térségben az atlantista politika támogatójának szerepét betöltő Törökország geopolitikai tényezője drámai és ellentmondásos helyzeteket eredményezhet.

189 Jugoszlávia példája mutatja, hogy mi fenyegeti Oroszországot hasonló események bekövetkezése esetén, és hogy ezek az események valóban ugyanígy zajlanak, ma már senki sem vonja kétségbe. Az egyetlen különbség a sebesség, amely annál nagyobb, minél kisebb a tér és minél kevesebb az ember. Ahhoz, hogy Oroszországban ne jöjjön létre egy hatalmas "Jugoszlávia", amely óriási méreteket ölt és a véres mérszárlás következményeit vonja maga után, előre meg kell adni a választ az alapvető geopolitikai kérdésekre, meg kell határozni az

oroszkontinentális stratégiát, amelyet az orosz politikai hagyományok ismerete és az Oroszország-Eurázsia, a "történelem földrajzi tengelye" alapvető geopolitikai feladatainak megértése kell, hogy vezéreljen. Ebben az esetben a tehetetlenség, a végzetes események passzív követése nemcsak a kontinentális biztonság egész rendszere számára lesz pusztító, hanem az egész emberiség pusztulásával is jár.

6. fejezet

A szakrális földrajztól a geopolitikáig

6.1 A geopolitika - a "köztes" tudományág

190 A geopolitikai fogalmak régóta központi szerepet játszanak a modern politikában. Ezek olyan általános elvekre épülnek, amelyek megkönnyítik bármely ország és bármely régió helyzetének elemzését.

191 A geopolitika a mai formájában egyértelműen szekuláris, szekularizált tudomány. De talán az összes többi modern tudomány közül ez őrizte meg a legnagyobb kapcsolatot a Hagyománnyal és a hagyományos tudományokkal. René Guénon azt mondta, hogy a modern kémia a hagyományos tudomány - az alkímia - szekularizációjának eredménye, a modern fizika pedig mágia. Ugyanígy mondhatjuk, hogy a modern geopolitika egy másik hagyományos tudomány - a szakrális földrajz - szekularizációjának, deszakralizációjának terméke. Mivel azonban a geopolitika különleges helyet foglal el a modern tudományok között, és gyakran "áltudománynak" tekintik, profanizálódása nem olyan tökéletes és visszafordíthatatlan, mint a kémia vagy a fizika esetében. A szakrális földrajzzal való kapcsolat itt elég világosan látható. Ezért mondhatjuk, hogy a geopolitika köztes pozíciót foglal el a hagyományos tudomány (szakrális földrajz) és a profán tudomány között.

6.2 Szárazföld és tenger

192 A geopolitika két eredeti fogalma a szárazföld és a tenger. Ez a két elem - a Föld és a Víz - az alapja az ember minőségi elképzelésének a földi térről. A szárazföld és a tenger, a szárazföld és a víz megtapasztalásában az ember kapcsolatba kerül létezésének alapvető aspektusaival. A föld a stabilitás, a sűrűség, a rögzítettség, maga a tér. A víz mobilitás, légység, dinamika, idő.

193 Ez a két elem a világ anyagi természetének legnyilvánvalóbb megnyilvánulása. Az Emberen kívül vannak: minden, ami sűrű és folyékony. Ezek is benne vannak: Test és vér. (Ugyanez a helyzet a sejtek szintjén.)

194 A föld és a víz tapasztalatának egyetemessége adja az égboltozat hagyományos fogalmát, mert a Felső Vizek (az eső forrása) jelenléte az égen egy szimmetrikus és kötelező elem - a föld, a föld, az égboltozat - jelenlétét is feltételezi. Akárhogy is legyen. A Föld, a Tenger és az Óceán a földi lét fő kategóriái, és az emberiség nem tehet mást, mint hogy a világegyetem néhány alapvető tulajdonságát látja bennük. Mint a geopolitika két alapvető fogalma, mind a hagyományos típusú civilizációk, mind a nagyon modern államok, nemzetek és ideológiai tömbök számára megőrzik jelentőségüket. A globális geopolitikai jelenségek szintjén a szárazföld és a tenger szülte a következő kifejezéseket: Thalassokrácia és Tellurokrácia, azaz "hatalom a tengeren keresztül" és "hatalom a szárazföldön keresztül".

195 Minden állam, minden birodalom e kategóriák valamelyikének előnyös fejlődésére alapozza hatalmát. A birodalmak lehetnek talassokratikusak vagy tellurikusak. Az első egy metropoliszt és gyarmatokat, a második egy fővárost és tartományokat feltételez egy "közös földön". A "talassokrácia" esetében a területek nem egy földtérben egyesülnek, ami a diszkontinuitás tényezőjét hozza létre. A tenger egyszerre a "thalassokratikus hatalom" legerősebb és leggyengébb pontja. A "tellurokrácia" viszont a területi folytonosság minőségével rendelkezik.

196 A földrajzi és kozmológiai logika azonban azonnal megnehezíti e felosztás látszólag egyszerű sémáját: a "föld - tenger" páros, ha annak elemeit egymásra helyezzük, a "tenger-szárazföld" és a "föld-víz" gondolatát adja. A tengeri föld egy sziget, azaz a tengeri birodalom alapja, a thalassokrácia pólusa. A szárazföldi víz vagy szárazföldi víz a folyó, amely előre meghatározza a szárazföldi birodalom fejlődését. A folyón helyezkednek el a városok, és így a főváros is, a tellurokrácia pólusa. Ez a szimmetria egyszerre szimbolikus, gazdasági és földrajzi szimmetria. Fontos megjegyezni, hogy a sziget és a kontinens státuszát nem annyira a fizikai méretük, mint inkább a lakosság jellemző tudatának sajátosságai határozzák meg. Így az USA geopolitikája Észak-Amerika mérete ellenére szigetszerű, és a szigetszerű Japán geopolitikailag a kontinentális mentalitás példáját képviseli, stb.

197 Még egy részlet is fontos: történelmileg a thalassokrácia a Nyugathoz és az Atlanti-óceánhoz, a tellurokrácia pedig a Kelethez és az eurázsiai kontinenshez kapcsolódik. (A fenti japán példa Eurázsia erősebb "vonzásával", befolyásával magyarázható).

198 A thalassokrácia és az atlantizmus már jóval a brit gyarmati terjeszkedés vagy a portugál-spanyol hódítás előtt szinonimává vált. A tengeri vándorlási hullámot megelőzően a nyugati emberek és kultúráik az Atlanti-óceánon található központokból indultak el kelet felé. A Földközi-tenger is Gibraltártól a Közel-Kelet felé fejlődött, és nem fordítva. Ezzel szemben a Kelet-Szibériában és Mongóliában végzett ásatások azt mutatják, hogy itt voltak a civilizáció legkorábbi központjai, és így a kontinens központi területe volt az eurázsiai emberiség bölcsője.

6.3 A táj szimbolikája

199 A két globális kategória, a szárazföld és a tenger mellett a geopolitika konkrétabb meghatározásokkal operál. A thalassokratikus valóságok között különbséget tesznek tengeri és óceáni entitások között. Például a tengerek civilizációja, például a Fekete-tenger vagy a Földközi-tenger civilizációja minőségében nagyon különbözik az óceánok civilizációjától, azaz a nyílt óceánok partjain élő akut hatalmaktól és népektől. A kontinensekhez kapcsolódó folyami és tavi civilizációk szintén egy markánsabb felosztást jelentenek.

200 A tellurokráciának is megvannak a maga sajátos formái. Így megkülönböztethetjük a sztyeppi civilizációt és az erdei civilizációt, a hegyi civilizációt és a völgyi civilizációt, a sivatagi civilizációt és a jeges civilizációt. A szakrális földrajzban a táj változatai olyan szimbolikus komplexumokként értelmezhetők, amelyek az adott népek állami, vallási és etikai ideológiájának sajátosságaihoz kapcsolódnak. És még abban az esetben is, ha univerzalista ökümenikus vallásról van szó, annak konkrét megtestesülése ebben vagy abban a nemzetben, fajban, államban mindenképpen a helyi szakrális és földrajzi kontextusnak megfelelően módosul.

201 A sivatagok és sztyeppék a nomádok geopolitikai mikrokozmosza. A sivatagokban és sztyeppéken a tellurokrata tendenciák eléri a csúcspontjukat, mert itt a "víz" tényezője minimálisra csökken. A sivatagi és sztyepei birodalmaknak logikusan a tellurokrácia geopolitikai ugródeszkájának kellene lenniük.

202 Dzsingisz kán birodalma a sztyepei birodalom példájának tekinthető, a nomádok közvetlen hatására létrejött arab kalifátus pedig a sivatagi birodalom jellegzetes példája.

203 A hegyek és a hegyi civilizációk gyakrabban archaikus, töredékes képződmények. A

hegyvidéki országok nemhogy nem a terjeszkedés forrásai, hanem éppen ellenkezőleg, más tellurokrata erők geopolitikai terjeszkedésének áldozatai, akiket vonzanak magukhoz. Nincs olyan birodalom, amelynek központja hegyvidék lenne. Innen ered a szakrális földrajz gyakran ismételt motívuma: "a hegyekben démonok laknak". Másrészt az ősi fajok és civilizációk maradványainak a hegyekben való megőrzésének gondolata tükröződik abban, hogy a hagyományok szakrális központjai éppen a hegyekben találhatóak. Azt is mondhatjuk, hogy a hegyek a tellurokráciában egyfajta spirituális erővel állnak kapcsolatban.

204 A két fogalom - a hegyek mint a papi és a síkság mint a királyi képmása - logikus kombinációja volt a domb, azaz a kis vagy közepes magasság szimbolikája. A hegy a királyi hatalom jelképe, amely a sztyeppék világi szintje fölé emelkedik, de nem lépi túl a hatalmi érdekek határait (mint a hegyek esetében). A dombon király, herceg, császár, de nem pap lakik. A nagy tellurokrata birodalmak minden fővárosa a dombon vagy dombokon helyezkedik el (gyakran a héten - a bolygók száma, az ötön - az elemek száma, beleértve az étert stb.).

205 Az erdő a szakrális földrajzban bizonyos értelemben közel van a hegyekhez. Maga a fa-szimbolika rokon a hegy-szimbolikával (mindkettő a világ tengelyét szimbolizálja). Az erdő tehát a tellurokráciában is periférikus funkciót tölt be - "papok helye" (druidák, bölcsek, remeték), de "démonok helye" is, azaz az eltűnt múlt archaikus maradványai. Az erdővezet sem lehet egy földbirodalom központja.

206 A tundra a sztyeppék és a sivatagok északi analógja, de a hideg éghajlat miatt geopolitikai szempontból sokkal kevésbé jelentős. Ez a "periféria" a jégben éri el a csúcspontját, amely a mély archaizmus zónái, akárcsak a hegyek. Ez arra utal, hogy az eszkimók sámáni hagyománya egyetlen jégbe való eltávolítást feltételez, ahol a leendő sámán megnyitja a másik világot. A jég tehát egy papi övezet, a másvilág előfutára.

207 A geopolitikai térkép e kezdeti és legáltalánosabb jellemzőit figyelembe véve lehetséges a bolygó különböző régióit szakrális minőségük szerint meghatározni. Ez a módszer a táj helyi jellegzetességeire is alkalmazható egyetlen ország vagy akár egyetlen település szintjén. A legkülönbözőbbnek tűnő népek ideológiáinak és hagyományainak hasonlóságát is nyomon lehet követni, ha az őshonos táj azonos.

6.4 Kelet és Nyugat a szakrális földrajzban

208 A világ oldalai a szakrális földrajz kontextusában sajátos minőségi jellemzővel bírnak. A különböző hagyományokban és e hagyományok különböző időszakaiban a szakrális földrajz képe az adott hagyomány fejlődésének ciklikus szakaszai szerint változhat. Így gyakran változik és szimbolikus funkciója a Fény Felek. Anélkül, hogy részletekbe bocsátkoznánk, megfogalmazható a szakrális földrajz legáltalánosabb törvénye Kelet és Nyugat számára.

209 A Keletet a szakrális földrajz "tér-szimbolikája" alapján hagyományosan a "Szellem földjének", a paradicsom földjének, a teljesség, a bőség földjének, a szakrális "szülőföldjének" tekintik a legteljesebb és legtökéletesebb formában. Ez a gondolat tükröződik a bibliai szövegben, ahol az "Éden" keleti elhelyezkedésére utal. Hasonló megértés jellemzi a többi ábrahámi hagyományt (iszlám és judaizmus) és számos nem-ábrahámi hagyományt - kínai, hindu és iráni. "A Kelet az istenek lakhelye" - mondja az ókori egyiptomiak szakrális formulája, és a "Kelet" szó (egyiptomiul "nemrep") egyúttal "istent" is jelentett. A természeti szimbolika szempontjából a Kelet az a hely, ahol a Nap felkel, a Világ Fénye, az Istenség és a Szellem anyagi szimbóluma.

210 A Nyugatnak pontosan az ellenkező szimbolikus jelentése van. Ez "a halál földje", "a holtak világa", "a zöld ország" (ahogy az ókori egyiptomiak nevezték). Az iszlám misztikusok szerint a Nyugat "a száműzetés birodalma", "az elidegenedés kútja". A Nyugat az "anti-kelet", a naplemente, a dekadencia, a leépülés, a megnyilvánultból a meg nem nyilvánultba, az életből a halálba, a teljességből a szegénységbe való átmenet országa stb. A nyugat az a hely, ahol a nap lemegy, ahol "lenyugszik".

211 Az ősi hagyományok a természeti-kozmosz szimbolika adott logikája szerint szervezték meg "szent terüket", alapították kultikus központjaikat, temetkezéseiket, templomaikat és építményeiket, és érzékelték a bolygó földrajzi, kulturális és állami területeinek természeti és "civilizációs" sajátosságait. Így a vándorlások, háborúk, hadjáratok, demográfiai hullámok, birodalomépítés stb. szerkezetét a szakrális földrajz kezdeti, paradigmatis logikája határozta meg. A népek és civilizációk a Kelet-Nyugat tengely mentén sorakoztak fel, hierarchikus vonásokkal: minél közelebb van Kelet, annál közelebb van a szakrális, a hagyomány, a szellemi bőség. Minél közelebb vagyunk a Nyugathoz, annál nagyobb a hanyatlás, a romlás és a Lélek elhalványulása.

212 Természetesen ez a logika nem volt abszolút, de ugyanakkor nem is volt mellékes és relatív, ahogyan azt ma sok "profán", az ősi vallások és hagyományok kutatója tévesen gondolja. Valójában a szakrális logika és az azt követő kozmosz szimbolizmus sokkal inkább megvalósult, intelligens és hatékony volt az ősi népeknél, mint ahogyan azt ma elfogadottnak tartják. A szakrális földrajz archetípusai szinte mindig integritásban maradnak, és a társadalmi katalizmák legfontosabb és legkritikusabb pillanataiban még a mi antiszakrális világunkban, a "tudattalan" szintjén is felébrednek.

213 A szakrális földrajz tehát egyértelműen a "minőségi tér" törvényét érvényesíti, amelyben a Kelet a szimbolikus "ontológiai pluszt", a Nyugat pedig az "ontológiai mínuszt" képviseli.

214 A kínai hagyomány szerint a Kelet a Yang, a hímnemű, világos és napelvű, a Nyugat pedig a Yin, a női, sötét és holdelvű.

6.5 Kelet és Nyugat a modern geopolitikában

215 Nézzük most, hogyan tükröződik ez a szakrális és földrajzi logika a geopolitikában, amely tisztán modern tudományként csak a tényleges állapotokat rögzíti, a szakrális elveket hátrahagyva.

216 A geopolitika kezdeti megfogalmazásában Ratzel, Kjellén és Mackinder (majd később Haushofer és az orosz eurázsiaiak) a különböző típusú civilizációk és államok földrajzi elhelyezkedésüktől függő sajátosságaiból indult ki. A geopolitikusok rögzítették a "szigetországok" és a "kontinentális" országok, a "nyugati", "haladó" civilizáció és a "keleti", "despotikus" és "archaikus" kulturális forma közötti alapvető különbség tényét. Mivel a modern tudományban soha nem merült fel a Szellem kérdése a maga metafizikai és szakrális értelmezésében, a geopolitikusok félreterezik, és inkább más, modernebb fogalmakkal értékelik a helyzetet, mint a "szent" és "profán", "hagyományos" és "antitradicionális" stb. fogalmak.

217 A geopolitikusok megállapították, hogy az elmúlt évszázadokban alapvető különbség volt a keleti és a nyugati régiók állami, kulturális és ipari fejlődése között. A kép a következő. A Nyugat az "anyagi" és "technológiai" fejlődés központja. Kulturális és ideológiai szinten a

"liberális-demokratikus" tendenciák, valamint az individualista és humanista szemlélet dominál. Gazdasági szinten a kereskedelem és a technikai modernizáció élvez prioritást. Nyugaton megjelentek a "haladás", az "evolúció" és a "történelem progresszív fejlődésének" elméletei. Ezek az elméletek teljesen idegenek voltak a keleti hagyományos világtól és a nyugati történelem azon korszakaitól, amikor Nyugaton teljes szakrális hagyomány volt, mint a középkorban. A társadalmi szintű kényszer Nyugaton tisztán gazdasági jellegűvé vált, és az eszme és a hatalom törvényét felváltotta a pénz törvénye. A "nyugati ideológia" sajátossága fokozatosan az "emberi jogi ideológia" egyetemes formulájává alakult, amely a bolygó legnyugatibb régiójának - Észak-Amerikának, mindenekelőtt az Egyesült Államoknak - uralkodó elvévé vált. Ennek az ideológiának ipari szinten a "fejlett országok" eszméje, gazdasági szinten pedig a "szabad piac" vagy a "gazdasági liberalizmus" fogalma felelt meg. Mindezeket a jellemzőket, valamint a nyugati civilizáció különböző ágazatainak tisztán katonai és stratégiai egyesítését ma az "atlantizmus" fogalma határozza meg. A múlt században a geopolitika az "angolszász típusú civilizációról" vagy a "kapitalista polgári demokráciáról" beszélt. A "geopolitikai Nyugat" képlete ebben az "atlantista" típusban találta meg legtisztább megtestesülését.

218 A geopolitikai Kelet a geopolitikai Nyugat közvetlen ellentéte. A gazdaság modernizációja helyett ott a hagyományos, archaikus, korporatív, bolti típusú ("fejlődő országok") termelési formák uralkodnak. A gazdasági kényszer helyett az állam többnyire "erkölcsi" vagy éppen fizikai kényszert alkalmaz (az eszme és a hatalom törvénye). A Kelet a "demokrácia" és az "emberi jogok" helyett a totalitarizmus, a szocializmus és a tekintélyelvűség felé hajlik, azaz. Vannak hasonlóságok abban, hogy rendszereik középpontjában nem az "egyén", az "ember" áll a maga "jogaival" és szigorúan "egyéni értékeivel", hanem valami nem egyéni, nem emberi - legyen az "társadalom", "nemzet", "nép", "eszme", "szemlélet", "vallás", "vezető kultusz" stb. Kelet a nyugati liberális demokráciát a különböző típusú illiberális és nem-individualista társadalmakkal állította szembe, a tekintélyelvű monarchiáktól a teokráciáig és a szocializmusig. Tisztán tipológiai geopolitikai szempontból ennek vagy annak a rendszernek a politikai sajátossága másodlagos volt a nyugati (individualista-kereskedelmi) és a posztnyugati (= "nem-individualista-hatalmi") rendszerek minőségi felosztásához képest. Az ilyen Nyugat-ellenes civilizáció tipikus formái voltak a Szovjetunió, a kommunista Kína, az 1945 előtti Japán és Khomeini Iránja.

219 Érdekes megjegyezni, hogy Rudolph Kjellén, a "geopolitika" kifejezést először használó szerző, így szemléltette a Nyugat és Kelet közötti különbséget. "Egy tipikus amerikai mondás. - írta Kjellén, a "go ahead", ami szó szerint azt jelenti, hogy "előre". Ez az amerikai civilizáció belső és természetes geopolitikai optimizmusát és "progresszivizmusát" tükrözi, amely a nyugati modell végső formája. Az oroszok általában a "semmi" szót ismételtetik (oroszul a Kjellén szövegében - A.D.). Ebben a keletre jellemző "pesszimizmus", "szemlélődés", "fatalizmus" és a "hagyományokhoz való ragaszkodás" nyilvánul meg".

220 Ha most visszatérünk a szakrális földrajz paradigmájához, akkor közvetlen ellentmondást látunk a modern geopolitika prioritásai között (olyan fogalmak, mint a "haladás", a "liberalizmus", az "emberi jogok", a "kereskedelmi rendszer" stb, Ma a többség számára pozitív fogalmak) és a szakrális földrajz prioritásai, amely a civilizáció típusait ellentétes nézőpontból értékeli (az olyan fogalmak, mint a "szellem", "szemlélődés", "alávetettség emberfeletti erőnek vagy emberfeletti eszmének", "ideokrácia" stb. a szakrális civilizációban pozitívak voltak és mind a mai napig azok maradnak a keleti emberek számára a "kollektív tudattalan" szintjén). A modern geopolitika (az orosz eurázsiaiak, Haushofer német követői,

az iszlám fundamentalisták stb. kivételével) tehát a hagyományos szakrális földrajzzal ellentétes módon becsüli meg a világ képét. Mindkettőjüknek azonban ugyanaz a véleménye a civilizáció földrajzi képének alapvető törvényszerűségeiről.

6.6 A szent Észak és a szakrális Dél

221 A kelet-nyugati tengely szerinti szakrális és földrajzi meghatározottság mellett rendkívül fontos a másik, függőleges orientációs tengely - az észak-déli - problémája. Itt is, mint minden más esetben, a szakrális földrajz elvei, a kardinális pontok és a hozzájuk tartozó kontinensek szimbolikája közvetlen analógiát mutat a geopolitikai világtérképen, amely vagy természetes módon alakul ki a történelmi folyamatok során, vagy tudatosan és mesterségesen épül fel az ilyen vagy olyan geopolitikai formációk vezetőinek céltudatos cselekedeteinek eredményeként. Az integrális tradicionalizmus szempontjából a "mesterséges" és a "természetes" közötti különbség inkább relatív, mivel a Tradíció soha nem ismert semmi hasonlót a karteziánus vagy kanti dualizmushoz, amely szigorúan elválasztja a "szubjektív" és az "objektív" ("fenomenális" és "nominális") dolgokat. Ezért az északi vagy déli szakrális determinizmus nem csupán fizikai, természeti, táji-klimatikus tényező (azaz valami "objektív") vagy az ilyen vagy olyan egyének elméje által generált "eszme", "elképzelés" (azaz valami "szubjektív"), hanem valami harmadik, az objektív és a szubjektív pólust egyaránt meghaladó. Elmondható, hogy a szakrális Észak, az észak archetípusa a történelemben egyrészt az északi természeti tájra, másrészt az észak eszméjére, a "nordizmusra" bifurkálódik.

222 A Hagymány legősibb és legeredetibb rétege egyértelműen megerősíti az északiak elsőbbségét a déliekkel szemben. Az északi szimbolika a Forrással, az ősi északi paradicsommal kapcsolatos, ahonnan minden emberi civilizáció ered. Az ősi iráni és zoroasztrianus szövegek az északi országról, az "árja Vaedza"-ról és annak fővárosáról, a "Vara"-ról beszélnek, ahonnan az ősi árjakat a jégkorszak száműzte, amely Ahrimánt, a gonosz szellemet és a fény ellenfelét, Ormuzdát küldte rájuk. Az ősi Védák is beszélnek az északi országról, mint a hinduk ősi otthonáról, a messze északon fekvő Sveta Dvipáról, a Fehér Földről.

223 Az ókori görögök Hyperboreáról, egy északi szigetről beszéltek, amelynek fővárosa Thule volt. Ezt a földet Apollón fényes isten otthonának tekintették. És sok más hagyományban is megtalálhatók az ősi, gyakran elfeledett és töredékessé vált északi szimbolika nyomai. Az északhoz hagyományosan kapcsolódó alap gondolat a középpont, a mozdulatlan pólus, az Örökkévalóság pontja, amely körül nemcsak a tér, hanem az idő és a körforgás is forog. Észak az a Föld, ahol a Nap még éjszaka sem nyugszik le, ez az örök fény tere. Minden szakrális hagyomány tiszteli a Középpontot, a Középpontot, egy olyan pontot, ahol az ellentétek találkoznak, egy szimbolikus helyet, amelyre nem vonatkoznak a tér entrópiájának törvényei. A szvasztika által szimbolizált középpontot (amely a központ mozdulatlanságát és állandóságát, valamint a periféria mozgékonyágát és változékonyságát hangsúlyozza) minden hagyományban másképp nevezik meg, de közvetve vagy közvetlenül mindig az északi szimbolikához kapcsolódik. Ezért elmondható, hogy minden szakrális hagyomány az Egységes Északi Óshagyomány kivetülése, amely az adott vagy más történelmi körülményekhez igazodik. Az északi a Fénynek az az oldala, amelyet a kezdeti Logosz választott, hogy megmutassa magát a Történelemben, és minden későbbi megjelenése csak a kezdeti sarki-hagyományos szimbolikát állította vissza.

224 A szakrális földrajz az északot a szellemmel, a fényvel, a tisztasággal, a teljességgel, az egységgel, az örökkévalósággal hozza összefüggésbe.

225 A Dél az ellenkezőjét szimbolizálja - az anyagiságot, a sötétséget, a zűrzavart, a nélkülözést, a sokféleséget, az elmerülést az idő és a válás áramlásában. Még természetes szempontból is, a sarkvidékeken egy hosszú féléves Nap és egy hosszú féléves Éjszaka van. Ez az istenek, hősök és angyalok napja és éjszakája. Még a degenerált hagyományok is megemlékeztek Észak e szakrális, spirituális, természetfeletti oldaláról, és az északi területeket "szellemek" és "túlvilági erők" lakhelyének tekintették. Az istenek nappala és éjszakája az emberi napok halmazára oszlik délen, a Hyperborea eredeti szimbolikája elveszik, és a róla való emlékezés a "kultúra", a "hagyomány" tényezőjévé válik. A Dél általában gyakran a kultúrával hozható összefüggésbe, vagyis az emberi tevékenységnek azzal a területével, ahol a Láthatatlan és Tisztán Szellemi megkapja anyagi, durva, látható körvonalait. Dél az anyag, az élet, a biológia és az ösztönök birodalma. A Dél lebontja a Hagyomány északi tisztaságát, de nyomát materializált formában megőrzi.

226 Az észak-déli páros a szakrális földrajzban nem redukálódik a Jó és a Rossz absztrakt ellentétére. Inkább a Szellemi Idea és annak durva, anyagi megtestesülése közötti ellentét. Normális esetben a Dél által elismert északi primátus, harmonikus kapcsolatok léteznek e felek között a fény - az Észak "spiritualizálja" a Dél, északi hírnökök adnak déliek Hagyomány, gyalog alapjait szakrális civilizációk. Ha a Dél nem hajlandó elismerni az Észak elsőbbségét, szakrális ellentét, "kontinensek háborúja" kezdődik, és a hagyomány szempontjából a Dél az, aki a szakrális normák megsértésével felelős ezért a konfliktusért. A Rámájában például a déli Lanka szigetét tekintik a démonok lakhelyének, akik elrabolták Ráma feleségét, Szítát, és háborút indítottak az északi kontinens ellen, amelynek fővárosa Ajodhya.

227 Fontos megjegyezni, hogy a szakrális földrajzban az észak-déli tengely fontosabb, mint a kelet-nyugati tengely. De mivel fontosabb, megfelel a ciklikus történelem legősibb szakaszainak. Észak és Dél, Hyperborea és Gondwana (a Dél ősi paleokontinense) nagy háborúja az "antediluvianus" időkre vonatkozik. A ciklus utolsó szakaszaiban egyre rejtettebbé, fátyolosabbá válik. Eltűnnek az északi és a déli ókori paleokontinensek. A konfrontáció epifániája átmegy keletre és nyugatra.

228 Az "Észak-Dél" függőleges tengelynek a ciklus utolsó szakaszaira jellemző "Kelet-Nyugat" vízszintes tengelyre való változása, azonban a logikai és szimbolikus kapcsolat e két szakrális és földrajzi pár között megmarad. Az észak-déli pár (azaz Szellem-anyag, Örökkévalóság-idő) a kelet-nyugati párra (azaz Hagyomány és profanizmus, Eredet és Naplemente) vetül. Kelet az észak vízszintes vetülete lefelé. A Nyugat a Dél vízszintes vetülete felfelé. A Hagyományra jellemző kontinentális látásmód struktúrája a szakrális jelentések ilyen átadásából könnyen megismerhető.

6.7 Észak népe

229 A szent Észak egy különleges embertípust határoz meg, amelynek lehet, hogy van biológiai, faji megtestesülése, de lehet, hogy nincs. A "nordizmus" lényege abban áll, hogy az ember képes a fizikai, anyagi világ minden egyes tárgyát a saját archetípusához, az Ideájához felállítani. Ez a tulajdonság nem a racionalitás egyszerű fejlődése. Ezzel szemben a karteziánus és kantianus "tisztá értelem" nem képes természetes módon áthidalni a "jelenség" és a "noumen" közötti vékony határvonalat, de pontosan ez a képesség rejlik az "északi" gondolkodás alapjában. Az északi ember nem egyszerűen fehér, "árja" vagy indoeurópai vér, nyelv és kultúra szerint. Az északi ember egy különleges lénytípus, amely a Szent közvetlen megérezésével rendelkezik. Számára a kozmosz szimbólumok szövevénye, amelyek

mindegyike egy-egy, a szemünk előtt elrejtett Szellemi Öselvre utal. Az északi ember egy "napsugaras ember", Sonnenmensch, aki nem fekete anyagként szívja magába az energiát, hanem felszabadítja azt, és lelkéből a teremtés, a fény, az erő és a bölcsesség áramlatai áradnak ki.

230 A tisztán északi civilizáció az ókori Hyperboreával együtt eltűnt, de hírnökei minden létező hagyomány alapjait lefektették. Ez az északi "faj" a Tanítók állt a vallások és kultúrák eredeténél az emberek minden kontinensen és minden színben. A hiperboreai kultusz nyomai megtalálhatók az észak-amerikai indiánoknál, és az ősi szlávoknál, és a kínai civilizáció alapítói között, és a csendes-óceáni őslakosoknál, és a szőke németeknél, és a nyugat-afrikai fekete sámánoknál, és a rézbőrű aztékoknál, és az arccsontú mongoloknál. Nincs olyan nép a bolygón, amelynek ne lenne a "napember", a Sonnenmensch mítosza. Az igazi spirituális, szuperracionális Elme, az isteni Logosz, a világot átlátó képesség, a titkos Lélek az északiak meghatározó tulajdonságai. Ahol a Szent Tisztaság és Bölcsesség van, ott van az Észak, láthatatlanul, függetlenül attól, hogy hol vagyunk térben és időben.

6.8 Déli népek

231 A déli ember, a gondwani típus, az "északi" típus ellentéte. A déli ember a járulékos, periférikus megnyilvánulások közepette él; egy olyan kozmoszban él, amelyet tisztel, de nem ért. A külsőt imádja, de a belsőt nem. A szellemiség nyomait, az anyagi világban való megvalósulását őrzi, de nem tud a szimbolikusból a szimbolizálhatóba lépni. A déli ember szenvedélyekkel és indulatokkal él, a spirituálisat a lelki fölé helyezi (amit nem ismer), és az Életet mint legfőbb instanciát tiszteli. A Nagy Anya kultusza, a különböző formákat eredményező anyag a déliek személyére jellemző. A déli civilizáció a Hold civilizációja, amely a Napból (északról) kapja a fényét, megtartja és továbbítja azt egy ideig, de időszakosan elveszíti vele a kapcsolatot (újhold). A déliek embere a Mondmensch.

232 Amikor a déli emberek harmóniában vannak az északiakkal, azaz elismerik tekintélyüket és tipológiai (nem pedig faji) felsőbbrendűségüket, akkor van civilizációs harmónia. Amikor a valósággal szemben archetipikus beállítottságuk felsőbbrendűségét színlelik, akkor egy torz kulturális típusról van szó, amelyet összefoglalóan bálványimádásként, fetisizmusként vagy pogányságként (e kifejezés negatív, becsmérlő értelmében) határozhatunk meg.

233 A paleokontinensekhez hasonlóan tiszta északi és déli típusok csak a mély ókorban léteztek. Az északi és a déli népek az ókorban szemben álltak egymással. Később az északi népek egésze behatolt a déli földekre, és néha fényesen kifejezett "északi" civilizációkat alapítottak - az ősi Iránt és Indiát. Másrészt a déliek néha messzire mentek északra, és magukkal vitték a kulturális típusukat - finneket, eszkimókat, csukcsokat stb. Fokozatosan elhomályosult a szakrális és földrajzi panoráma kezdeti tisztasága. Mindazonáltal az "északiak" és a "déliek" tipológiai dualizmusa minden időben és minden korszakban fennmaradt, de nem annyira két különböző civilizáció külső konfliktusaként, hanem egyazon civilizáción belüli belső konfliktusként. Az északi és a déli típus a szent történelem egy bizonyos pontjától kezdve mindenütt szembekerül egymással, függetlenül a bolygó konkrét helyétől.

6.9 Észak és dél keleten és nyugaton

234 Az északi emberek típusa ki tudott vetülni délre, keletre és nyugatra. Délen az Észak Fénye olyan nagy metafizikai civilizációkat hozott létre, mint az indiai, iráni vagy kínai, amelyek a "konzervatív" Dél helyzetében hosszú időn át megtartották a rájuk bízott Kinyilatkoztatást. Az északi szimbolizmus egyszerűsége és tisztasága azonban itt a szakrális

tanok, rituálék és szertartások bonyolult és sokféle bonyolultságába fordult át. Azonban minél délebbre, annál gyengébbek az északi nyomok. A csendes-óceáni szigetek és Dél-Afrika lakosainál pedig az "északi" motívumok a mitológiában és a rituálékban rendkívül töredékes, kezdetleges, sőt torz formában maradtak fenn.

235 Keleten az Észak klasszikus hagyományos társadalomként jelenik meg, amely az egyén feletti szuperindividuum egyértelmű felsőbbrendűségén alapul, ahol az "emberi" és "racionális" eltörlődik az emberfeletti és szuperracionális Princípiummal szemben. Ha a Dél adja a civilizációnak a "stabilitás" jellegét, akkor a Kelet határozza meg annak szentségét és hitelességét, amelynek fő garanciája az Észak Fénye.

236 Nyugaton az észak hősi társadalmakban mutatkozott meg, ahol a Nyugatnak mint olyannak sajátja, a töredezettségre, individualizálásra és racionalizálásra való hajlam felülkerekedett, és az egyén, Hőssé válva, túllépett az "emberség-emberiesség" szűk határain. Északot Nyugaton Herkules szimbolikus alakja személyesíti meg, aki egyrészt kiszabadítja Prométheuszt (tisztán nyugati, istenharcos és "humanista" tendencia), másrészt segít Zeusznak és az isteneknek legyőzni az ellenük fellázadt óriásokat (azaz a szakrális normák és a szellemi rend előmozdítását szolgálja).

237 Dél ezzel szemben mindhárom tájoláson egyenesen ellentétes módon vetül ki. Ez "archaizmust" és kulturális stagnálást eredményez északon. Még az északi, "északi" hagyományok is a déli, "paleoázsiai", "finn" vagy "eszkimó" elemek hatására a "bálványimádás" és a "fetisizmus" jellegét kapják. (Ez különösen jellemző a germán-skandináv civilizációra a "szkaldok korában").

238 Keleten a Dél erői despotikus társadalmakban nyilvánulnak meg, ahol az egyén iránti normális és méltányos keleti közömbösség a nagy Emberfeletti Lény tagadásává válik. A keleti totalitarizmus minden formája tipológiailag és fajilag is rokon a délivel.

239 És végül, Nyugaton a Dél az individualizmus rendkívül durva, anyáskodó formáiban jelenik meg, amikor az atomi egyének elérik az antihősös degeneráció határát, és csak a kényelem és az egoista hedonizmus "aranyborjóját" imádják. Nyilvánvaló, hogy éppen a két szakrális-geopolitikai irányzat kombinációja adja a civilizáció legnegatívabb típusát, mivel benne két, önmagában is negatív irányzat - Dél függőlegesen és Nyugat vízszintesen - egymásra helyeződik.

6.10 A kontinensektől a metakontinensekig

240 Ha a szakrális földrajz szempontjából a szimbolikus Észak egyértelműen a pozitív, a Dél pedig a negatív szempontoknak felel meg, akkor a szigorúan modern geopolitikai világképben minden sokkal bonyolultabb, sőt, bizonyos esetekben még fordítva is. A modern geopolitika az "Észak" és a "Dél" fogalmát más kategóriaként értelmezi, mint a szakrális földrajzot.

241 Először is, az északi paleokontinens. Hyperboreya, már sok évezredes nem létezik fizikai szinten, továbbra is szellemi valóság, amelyre a szellemi tekintet a beavatott, törekvő elsődleges Hagyomány irányul.

242 Másodsor, az ősi északi faj, a "fehér tanítók" fajtája, akik az őskorban a sarkvidékről érkeztek, egyáltalán nem azonos azzal, amit ma általában "fehér fajnak" neveznek, csupán a fizikai jellemzők, bőrszín stb. alapján. A Hagyományok északi része és annak eredeti lakossága, az "északi autochtonok" már régóta nem jelentenek konkrét történelmi-földrajzi

valóságot. Úgy tűnik, hogy ennek az ősi kultúrának még az utolsó maradványai is eltűntek a fizikai valóságból néhány évezreddel ezelőtt.

243 Az Észak a Hagyományban tehát metatörténeti és metaföldrajzi valóság. Ugyanezt mondhatnánk a "hiperboreai fajról" is - ez nem biológiai, hanem tisztán szellemi, metafizikai értelemben vett "faj". (A "metafizikai fajok" témáját Julius Evola írásaiban részletesen kifejtette).

244 Dél kontinense, és általában a Hagyomány Délje is régen megszűnt tiszta formájában létezni, akárcsak legősibb népessége. Bizonyos értelemben. A "Dél" egy pillanat alatt gyakorlatilag az egész bolygó lett, a folyamat során, ahogy a kezdeti sarki beavató központ és hírnökeinek a világra gyakorolt hatása szűkült. A déli népek modern fajtái az északi népekkel való számos keveredés eredménye, és a bőrszín már régen nem a legfőbb megkülönböztető jegye annak, hogy valaki ehhez vagy ahhoz a "metafizikai fajhoz" tartozik.

245 Más szóval, a világról alkotott kortárs geopolitikai képnek nagyon kevés köze van a világ elvi víziójához a maga történelmileg szuper-történelmi, időn túli keresztmetszetében. Korunk kontinensei és népességei rendkívül távol állnak azoktól az archetípusoktól, amelyek az őskorban megfeleltek nekik. Tehát egyfelől a valódi kontinensek és valódi fajok (mint a modern geopolitika valóságai), másfelől a metakontinensek és metarajzok (mint a hagyományos szakrális földrajz valóságai) között ma már nemcsak különbség, hanem szinte ellentétes megfelelés van.

6.11 A "gazdag Észak" illúziója

246 A kortárs geopolitika az "Észak" kifejezést leggyakrabban a "gazdag" - "a gazdag Észak" -, valamint a "fejlett Észak" kifejezéssel együtt használja. Ez alatt a nyugati civilizáció összességét értjük, amely az élet anyagi és gazdasági oldalának fejlesztésére összpontosít. A "gazdag Észak" nem azért gazdag, mert okosabb, intellektuálisabb vagy spirituálisabb, mint a "Dél", hanem azért, mert társadalmi rendszerét a társadalmi és természeti potenciálból, az emberi és természeti erőforrások kiaknázásából kinyerhető maximális anyagi haszon elvére építi. A "gazdag észak" fajlag a fehér bőrszínű népekhez kötődik, és ez a jellemző a "nyugati rasszizmus" (különösen az angolszász) explicit vagy implicit változatainak háttérében áll. A "gazdag Észak" anyagi téren elért sikerei politikailag, sőt "fajlag" is felértékelődtek azokban az országokban, amelyek az ipari, technológiai és gazdasági fejlődés élvonalába tartoztak - azaz Angliában, Hollandiában, később Németországban és az USA-ban. Itt az anyagi és mennyiségi gazdagságot egyenlővé tették a minőségi gazdagsággal, és ennek alapján a legabszurdabb előítéletek alakultak ki a déli népek (azaz a nem a "gazdag Északhoz" tartozó népek) "barbárságáról", "primitívségéről", "fejletlenségéről" és "embertelenségéről". Az ilyen "gazdasági rasszizmus" különösen az angolszász gyarmati hódítások során volt nyilvánvaló, és később a nemzetiszocialista ideológia legdurvább és legvitatottabb aspektusaiba is beépült. A náci ideológusok gyakran egyszerűen összekeverték a tisztán "szellemi normannság" és a "szellemi árja faj" homályos fogalmait az angol modell vulgáris, merkantilista, bio-logikai-kereskedelmi rasszizmusával. (Egyébként a szakrális földrajzi kategóriáknak az anyagi és technikai fejlődés kategóriáival való felváltása volt a nemzetiszocializmus legnegatívabb oldala, amely végül a politikai, elméleti, sőt katonai összeomláshoz vezetett). De még a Harmadik Birodalom veresége után sem tűnt el a politikából a "gazdag Észak" rasszizmusának ez a fajtája. Hordozói azonban elsősorban az Egyesült Államok és nyugat-európai atlantista kollaboránsai voltak. Természetesen a biológiai és faji tisztaság kérdése nem hangsúlyos a "gazdag Észak" legújabb mondialis doktrínáiban, de a gyakorlatban a harmadik világ fejletlen és fejlődő országait illetően a "gazdag Észak" még ma is tiszta

"rasszista" arroganciát mutat, amely mind a gyarmatosító angolokra, mind a Rosenberg-vonal német nemzetiszocialista ortodoxiáira jellemző.

247 Valójában a "gazdag Észak" geopolitikai értelemben azokat az országokat jelenti, ahol a Hagyománnyal közvetlenül ellentétes erők, a mennyiség, az anyagelvűség, az ateizmus, a szellemi leépülés és a lélek degenerációja győzött. A "gazdag észak" valami gyökeresen mást jelent, mint a "spirituális északizmus", a "hiperorbóri szellem". A szakrális földrajzban az észak lényege a szellem elsőbbsége az anyaggal szemben, a Fény, az Igazságosság és a Tisztaság végső és teljes győzelme az állati élet sötétsége, az egyéni függőségek önkénye és az alacsony egoizmus szennye felett. A mondialista geopolitika "gazdag észak" ezzel szemben tisztán anyagi jólétet, hedonizmust, fogyasztói társadalmat, problémamentes és mesterséges ál-paradicsomot jelent azoknak, akiket Nietzsche "utolsó embereknek" nevezett. A technikai civilizáció anyagi fejlődését a valódi szakrális kultúra szörnyű szellemi visszafejlődése kísérte, és ezért a Hagyomány szempontjából a modern "fejlett" Észak "gazdagsága" nem lehet a valódi felsőbbrendűség kritériuma a modern "primitív Dél" anyagi "szegénységével" és technikai elmaradottságával szemben.

248 Ráadásul a Dél "szegénysége" anyagi szinten nagyon gyakran fordítottan kapcsolódik a civilizáció valódi szakrális formáinak megőrzéséhez a Délen, így e "szegénység" mögött néha szellemi gazdagság rejtőzik. Legalább két szakrális civilizáció továbbra is létezik a déli területeken és a mai napig, annak ellenére, hogy a "gazdag (és agresszív) Észak" megpróbálja rájuk erőltetni a saját intézkedéseit és fejlődési módjait. Ez a hindu India és az iszlám világ. A távol-keleti hagyományról különböző nézőpontok léteznek, mivel egyesek a "marxista" és "maoista" szertartásosság fátyla alatt olyan hagyományos elveket látnak, amelyek mindig is meghatározóak voltak a kínai szakrális civilizáció számára. Mindezek ellenére még a déli régiók is, amelyeket olyan emberek laktak, akik ragaszkodnak a nagyon régi és félig elfeledett vallási hagyományokhoz, még mindig "spirituálisnak", "értékesnek" és "normálisnak" tűnnek az ateista és rendkívül materialista "gazdag Északhoz" képest, míg maga a "gazdag Észak" spirituális szempontból teljesen "abnormális" és "kóros".

6.12 A "harmadik világ" paradoxona

249 A "szegény Dél" a mondialista projektben gyakorlatilag a "harmadik világ" szinonimája. Ezt a világot a hidegháború idején "harmadik világnak" nevezték, és maga a fogalom azt sugallta, hogy az első két "világ", a fejlett kapitalista és a kevésbé fejlett szovjet világ fontosabb és jelentősebb a globális geopolitika szempontjából, mint más régiók. Elvileg a "harmadik világ" kifejezés pejoratív jelentéssel bír, mert a "gazdag északi" utilitarista megközelítés logikája szerint egy ilyen meghatározás a "harmadik világ" országait valójában a természeti és emberi erőforrások "senki földjéhez" hasonlítja, amelyet csak leigázni, kizsákmányolni és saját céljaira felhasználni szabad. Így a "gazdag Észak" ügyesen játszott rá a "szegény Dél" hagyományos politikai-ideológiai és vallási sajátosságaira, megpróbálva azokat az erőket és struktúrákat, amelyek szellemileg sokkal magasabbak voltak, mint maga az "Észak" szellemi szintje, szigorúan materialista és gazdasági érdekei szolgálatába állítani. Szinte mindig sikerrel járt, mivel civilizációnk fejlődésének ciklikus pillanata önmagában is kedvez a perverz, abnormális és természetellenes tendenciáknak (a Hagyomány szerint most a "sötét korszak", a Kali-juga utolsó időszakában vagyunk). A hinduizmus, a konfucianizmus, az iszlám, a "nem fehér" népek autochton hagyományai a "gazdag Észak" anyagi hódítói számára csak akadályok lettek céljaik megvalósításában, de ezzel párhuzamosan gyakran használták a Hagyományok egyes aspektusait a merkantil célok elérésére - ellentmondásokra, vallási sajátosságokra vagy nemzeti problémákra játszva. A Hagyomány egyes aspektusainak ilyen haszonelvű kihasználása pusztán hagyományellenes célokra még gonoszabb volt, mint a

Hagyomány egészének nyílt elutasítása, mivel a legfőbb perverzió az, hogy a nagyot a jelentéktelen szolgálatára kényszerítik.

250 A valóságban a "szegény Dél" éppen azért "szegény" anyagi szinten, mert alapvetően spirituális irányultságú, ami a létezés anyagi aspektusait mindig másodlagos és jelentéktelen helyre helyezi. A geopolitikai Dél korunkban általánosságban megőrizte a külvilág tárgyaihoz való kizárólag tradicionalista hozzáállását, nyugodt, távolságtartó és végül közömbös magatartását, amely szöges ellentétben áll a "gazdag Észak" anyagi megszállottságával, annak materialista és hedonista paranoiája ellenére. A "szegény Dél" emberei általában a Hagymányban maradnak, és mégis teljesebben, mélyebben és még fényűzőbben élnek, mivel a szakrális Hagymányban való aktív részvétel személyes életük minden aspektusát felruházza ezzel az érzéssel, ezzel az intenzitással, ezzel a telítettséggel. A "gazdag Észak" képviselői, akiket neurózisok, anyagi félelem, belső homály, a létezés teljes céltalansága, amely csak fényes, de értelmetlen képek lomha kaleidoszkópját jelenti, már régen megfosztottak ettől.

251 Azt mondhatnánk, hogy az észak és dél viszonya az ősidőkben szöges ellentétben áll az NRS-korszakban fennálló viszonyokkal, mivel ma a dél az, amely még mindig őrzi a hagyományhoz való kötődését, míg az északi végleg elvesztette azt. Mégis, ez a kijelentés nem fedti le teljesen a valós képet, mivel az igazi Hagymány nem engedheti meg, hogy olyan lekezelően bánjanak vele, mint ahogyan az agresszív és ateista "gazdag Észak" bánik a "Harmadik Világgal". Tény, hogy a hagyományt a Délvidéken csak tétlenül, töredékesen, részlegesen őrzi. Passzív pozíciót foglal el, és csak önmagát védve áll ellen. Ezért a szellemi Észak az idők végén nem fog teljes mértékben átkerülni a Délre, a szakrális Északról egyszer már érkezett szellemi impulzusok csak felhalmozódnak és elraktározódnak a Délen. Nincs aktív hagyományos kezdeményezés délről. Ezzel szemben a mondialis "gazdag északnak" sikerült megerősítenie a bolygóra gyakorolt korrumpáló befolyását a tevékenységre hajlamos északi régiók sajátosságai miatt. Észak volt és marad a hatalom előszeretettel használt helye, így az északról érkező geopolitikai kezdeményezések valóban hatékonyak.

252 A "szegény Délnek" ma minden szellemi előnye megvan a "gazdag Északkal" szemben, de ugyanakkor nem tud komoly alternatívája lenni a "gazdag Észak" profán agressziójának, nem tud olyan radikális geopolitikai projektet kínálni, amely képes lenne megtörni a modern bolygótér patológikus képét.

6.13 A "második világ" szerepe

253 A "gazdag Észak" - "szegény Dél" kétpólusú geopolitikai képben mindig is volt egy további, önmagában is nagyon fontos összetevő. Ez a "második világ". A "második világ" kifejezés alatt a szovjet rendszerbe integrált szocialista tábor szokás érteni. Ez a "második világ" nem volt valójában sem "a gazdag Észak", mivel bizonyos spirituális motívumok implicit módon befolyásolták a szovjet szocializmus névlegesen materialista ideológiáját, sem pedig a "harmadik világ", mivel az anyagi fejlődés, a "haladás" és más számszerűen profán elvek voltak a szovjet rendszer alapjai. Geopolitikailag az eurázsiai Szovjetunió is egyszerre helyezkedett el a "szegény Ázsia" és a meglehetősen "civilizált" Európa területén. A szocializmus idején a "gazdag Észak" bolygóövét Euráziától keletre szakították le, ami megnehezítette a geopolitikai viszonyok tisztaságát az észak-déli tengelyen.

254 A "Második világ" mint sajátos civilizáció vége két alternatívát feltételez a volt Szovjetunió eurázsiai területei számára: vagy integrálódnak a "gazdag Északba" (amelyet a Nyugat és az USA képvisel), vagy a "szegény Délbe", azaz a "Harmadik világba". Lehetséges

egy kompromisszumos forгатókönyv is, amelyben egyes régiók "északra", mások pedig "délre" költöznek. Mint az elmúlt évszázadokban mindig, ebben a folyamatban is a "gazdag Észak" kezdeményezi a geopolitikai terek újraelosztását, amely cinikusan használja fel a "második világ" koncepciójának paradoxonjait arra, hogy új geopolitikai határokat húzzon és újraelossa a befolyási övezeteket. A nemzeti, gazdasági és vallási tényezők csak eszközként szolgálnak a modernisták cinikus és mélyen materialista indíttatású tevékenységeihez. Nem meglepő, hogy a hamis "humanista" retorika mellett szinte őszintén "rasszista" érveket használnak gyakrabban, hogy az oroszokat a "fehér" arrogancia komplexusával lelkesítsék az ázsiai és kaukázusi déliekkel szemben. Ezzel korrelál a fordított folyamat is - az egykori "második világ" déli területeinek végső elutasítása a "szegény Dél" felé a fundamentalista tendenciákra, az emberek Hagyományhoz, a vallás újjáélesztéséhez való vonzódására való rájátszás kísérletében.

255 "A második világ", felbomolva, egy vonalon szakad szét: "tradicionalizmus" (déli, inerciális, konzervatív típus) - "antitradicionalizmus" (aktívan északi, modernista és materialista típus). Ezt a dualizmust, amely ma még csak körvonalazódik, de a közeljövőben az eurázsiai geopolitika uralkodó jelenségévé válik, a világ "gazdag Észak" - "szegény Dél" fogalmának mondialeis értelmezésében történő kiterjesztése határozza meg. Az egykori szovjet nagytérség megmentésére tett kísérlet, a "Második Világ" mint valami független és egyensúlyozó, Észak és Dél határán (szigorúan modern értelemben) egyensúlyozó valami megmentésére tett kísérlet mindaddig nem lehet sikeres, amíg a modern geopolitika minden megtévesztő humanitárius és gazdasági nyilatkozaton túl a maga valós formájában megértett és értelmezett alapfogalma nem kerül kétségbe.

256 A "második világ" eltűnőben van. Ennek nincs helye a modern geopolitikai képben. Ugyanakkor egyre nő a "gazdag Észak" nyomása a "szegény Délre", amely a technokrata civilizáció agresszív anyagiasságával az eddig létező köztes instancia - a "Második Világ" - hiányában magára maradt. A "gazdag Észak" által diktált szabályok szerinti teljes megosztottságtól eltérő sors a "Második Világ" számára csak a mondialista módon vett észak-déli tengely dichotómikus bolygó logikájának radikális elutasításával lehetséges.

6.14 Az "Észak feltámadása" projekt

257 A "gazdag, monialista Észak" a "Második Világ" felosztásával és elpusztításával globalizálja uralmát a bolygó felett. A modern geopolitikában ezt "új világrendnek" nevezik. A hagyományellenesség aktív erői győzelmet aratnak a déli régiók passzív ellenállásán, megőrizve és védve a hagyományt a maga maradványformáiban, a gazdasági elmaradottság árán. A "Második világ" belső geopolitikai energiái választás előtt állnak: vagy integrálódnak a "civilizált északi övezet" rendszerébe, és végleg megszakítják a szakrális történelemmel való kapcsolatokat (a baloldali tradicionalizmus projektje), vagy a hagyomány egyes aspektusainak részleges helyreállításának engedélyével megszállt területté válnak (a jobboldali tradicionalizmus projektje). Ez az az irány, amiben az események ma és a közeljövőben kibontakoznak.

258 Alternatív projektként elméletileg megfogalmazható a geopolitikai átalakulások egy másik útja, amely az észak-déli mondialeis logika elutasításán és a valódi szakrális földrajz szelleméhez való visszatérésen alapul, amennyiben ez a sötét korszak végén lehetséges. Ez a "Nagy Visszatérés" vagy más terminológiával "Nagy Kontinentális Háború" projektje.

259 A legáltalánosabb megfogalmazásban a projekt lényege a következő.

260 **1)** Nem a "gazdag Észak" áll szemben a "szegény Délel", hanem a "szegény Észak". "A szegény Észak a civilizáció északi eredetéhez való visszatérés eszménye, szent eszménye. A "szegény" Észak a teljes aszkézisre, a Hagyomány legmagasabb értékei iránti radikális odaadásra és az anyagiak teljes feláldozására a szellemi javára épül. A "szegény Észak" földrajzilag csak Oroszország azon területein létezik, amely lényegében a "Második Világ", társadalmilag és politikailag az utolsó pillanatig ellenállt a világi civilizáció végső elfogadásának, annak "legprogresszívebb" formáiban. Oroszország észak-eurázsiai területei az egyetlen olyan bolygóterületek, amelyeket a "gazdag Észak" a végsőkig nem uralt, hagyományos népek lakják, és a modern világ terra incognita-ját alkotják. A "szegény észak" útja Oroszország számára a mondialista övezetbe való integráció elutasítását jelenti, valamint a saját hagyományok archaizálását és az etnoreligiózus rezervátum folklórszintjére való redukálását. A "szegény északnak" spirituálisnak, intellektuálisnak, aktívnek és agresszívnek kell lennie. A "Szegény Észak" potenciális ellenállása a "Gazdag Észak" más régióiban is lehetséges, ami a "merkantil civilizáció" alapvető irányvonalának radikális szabotálásában jelenhet meg az értelmiségi nyugati elit részéről, a pénzvilág elleni lázadásban a Szellem, az igazságosság, az önfeláldozás ősi és örök értékeiért. A "szegény Észak" geopolitikai és ideológiai harcot kezd a "gazdag Északkal", visszautasítja annak terveit, kívülről és belülről robbantja ki terveit, aláássa tökéletes hatékonyságát, megghiúsítja társadalmi és politikai machinációt.

261 **2)** A "szegény Dél", amely képtelen szembenézni a "gazdag Északkal", radikális szövetségre lép a "szegény (eurázsiai) Északkal", és felszabadító harcot indít az "északi" diktatúra ellen. Különösen fontos támadni a "gazdag dél" ideológiáját, vagyis azokat az erőket, amelyek a "gazdag észak" érdekében dolgoznak, és a hagyományos országok "fejlődését", "haladását" és "modernizációját" hirdetik, ami a gyakorlatban a szakrális hagyományok maradványaitól való egyre nagyobb eltérést jelenti.

262 **3)** Az eurázsiai Kelet "szegény északi része" a földgolyó körül húzódó "szegény déli részekkel" együtt összpontosítja erőit az atlanti-óceáni Nyugat "gazdag északi része" ellen. Ezzel ideológiailag véget vetettek az angolszász rasszizmus vulgáris változatainak, a "fehér technikai civilizáció" kántálásának és az ezzel járó mondialista propagandának. (Alain de Benoist ezt híres könyvének címében fejezte ki: A harmadik világ és Európa: harcban egyesülve - L'Europe, Tiersmonde - meme combat; természetesen egy "szellemi Európáról", a "nemzetek és hagyományok Európájáról" van szó, nem pedig egy "maathrichti kereskedő Európáról"). Az autentikus szakrális Észak értelmisége, aktivitása és spiritualitása visszahozza a Dél hagyományait az Északi Forráshoz, és felemeli a "Dél" az egyetlen geopolitikai ellenséggel szembeni bolygószintű lázadásban. A "Dél" passzív ellenállása így megveti a lábát az "Észak" bolygó messianizmusában, radikálisan elutasítva a technikai haladás és az anyagi fejlődés útját választó fehér népek gonosz és antiszakrális ágát. Egy planetáris, faji és nemzetek feletti geopolitikai forradalom van kibontakozóban, amely a "harmadik világ" alapvető szolidaritásán alapul a "második világ" azon részével, amely elutasítja a "gazdag észak" projektjét.

VII. rész

SZÖVEGEK A GEOPOLITIKA KLASSZIKUSAITÓL

Halford George MAKINDER

A történelem földrajzi tengelye

1 Amikor a távoli jövőben egy történész tanulmányozni akarja az idöket, amelyeket élünk, és összefoglaló képletbe akarja foglalni öket, ahogyan ma az ökori Egyiptom dinasztiáit, akkor az elmúlt négyszáz évet "Kolumbusz korának" nevezheti, és azt mondhatja, hogy nem sokkal 1900 után ért véget. Ma már szokássá vált, hogy a földrajzi tanulmányokról úgy beszélünk, mint valami majdnem befejezett dologról. Úgy vélik továbbá, hogy a földrajzot kizárólag a gondos áttekintésre és a filozófiai szintézisre kellene redukálni. Négyszáz éve a világ földrajzi térképén szereplő objektumok meglehetősen pontos és pontos körvonalakat kaptak, és még a két sarkvidéken is Nansen és Scott expedíciói jelentősen csökkentették az új és valószínűtlen felfedezések lehetőségét. Ennek ellenére a huszadik század eleje egy nagy történelmi korszak végének tekinthető, és ez nem csak az elért eredményekre igaz, bármennyire is nagyszerűek voltak azok. A misszionárius, a hódító, a földműves, a bányász és végül a mérnök követte az utazó nyomdokain, és ezért nyugodtan mondhatjuk, hogy a világ a legtávolabbi határaiban már akkor is nyitott volt, mielőtt tényleges politikai fejlődéséről beszélhetnénk. Európában, Észak- és Dél-Amerikában, Afrikában és Ausztrálzásiában alig van olyan hely, ahol a tulajdonjog érvényesítéséhez egy csapat lehetne a földbe verni. Ilyesmi csak civilizált és félcivilizált hatalmak közötti háborúban lehetséges. Még Ázsiában is valószínű, hogy a Jermak lovasai, kozákjai és Vasco de Gama tengerészei által elkezdett színdarab utolsó felvonásainak nézői leszünk. Összehasonlítóképpen a Kolumbusz-korszakot szembeállíthatjuk az évszázadokkal korábbiakkal, ha megállapítjuk, hogy Európa terjeszkedése gyakorlatilag nem ütközött ellenállásba, míg a középkori kereszténység egy kis területre korlátozódott, és kívülről érkező barbár inváziók fenyegették. Mától kezdve és a Kolumbusz utáni korszakban egy zárt politikai rendszerrel vagyunk kénytelenek foglalkozni, és lehetséges, hogy ez a rendszer globális hatókörű lesz. A társadalmi erők minden egyes robbanása hangosan visszhangzik majd a földgolyó túlsó oldalán, ahelyett, hogy szétoszlan a környező ismeretlen térben és a barbárság káoszában, így végül a Föld politikai és gazdasági szervezetének minden gyenge eleme megsemmisül. Nagy különbség van aközött, amikor egy lövedék egy lyukba csapódik, és aközött, amikor egy hatalmas épület vagy hajó merev szerkezetei közötti zárt térbe esik. Talán ennek a ténynek akár csak részleges megértése is elvonja végre az államférfiak figyelmét a területi terjeszkedésről, és ráveszi öket, hogy az összehangolt alkotásért folytatott küzdelemre összpontosítsanak.

2 Ezért úgy tűnik számomra, hogy ebben az évtizedben először jutottunk el arra a pontra, ahol megkísérelhetjük bizonyos fokú bizonyossággal megteremteni a kapcsolatot a legszélesebb földrajzi és történelmi általánosítások között. Most először kereshetünk valódi arányokat a világ színpadán zajló események kapcsolatában, és találhatunk egy olyan képletet, amely valahogyan kifejezi a világtörténelem földrajzi feltételrendszerének bizonyos aspektusait. Ha szerencsénk van, akkor ennek a képletnek gyakorlati értéke is lesz - segítségével kiszámíthatjuk a jelenlegi nemzetközi politikai élet egyes versengő erőinek fejlődési perspektíváját. A híres mondat a birodalom nyugat felé terjedéséről csak egy ilyen empirikus kísérlet. Ma tehát a világ azon jellegzetes fizikai jellemzőit szeretném ismertetni, amelyek véleményem szerint nagyon szorosan kapcsolódnak az emberi tevékenységhez, és bemutatni a történelem néhány fontosabb szakaszát, amelyek szervesen kapcsolódnak hozzájuk, még akkor is, amikor a földrajz még nem ismerte öket. Nem az a szándékom, hogy ennek vagy annak a tényezőnek a hatását tárgyaljam, vagy a regionális földrajzzal foglalkozzam, hanem inkább az emberiség történetét szeretném bemutatni, mint egy világszervezet részét. Elismerem, hogy itt csak az igazság egyik aspektusát tudom megragadni, és nem kívánok

túlzottan materialista lenni. Nem a természet, hanem az ember kezdeményez, és a természet az, aki a legtöbbet irányít. Az én érdeklődésem az egyetemes természeti tényező, nem pedig a globális történelem okainak területe. Nyilvánvaló, hogy csak az első közelítésben reménykedhetünk, és alázattal fogadom kritikáim észrevételeit.

3 A néhai Freeman professzor azt mondta, hogy csak a mediterrán és az európai fajok történelmét kell figyelembe venni. Bizonyos tekintetben ez minden bizonnyal igaz, hiszen ezekből a fajokból származnak azok az eszmék, amelyek a görög és római leszármazottakból a világ minden táján államvallássá váltak. Egy másik, nem kevésbé fontos szempontból azonban ez a korlátozás nagyban akadályozza a gondolkodást. Az eszméket, amelyek egy nemzetet formálnak, szemben az emberek egyszerű tömegével, általában egy közös szerencsétlenség nyomása alatt vagy a külső erővel szembeni közös ellenállási kényszer hatására fogadják el. Anglia eszméjét a dán és a normann hódítók verték bele a Heptarchia népeibe; Franciaország eszméjét a hunok kényszerítették rá a vitakozó frankokra, gótokra és rómaiakra a chaloni csatában, majd később az Angliával vívott százéves háború során; a kereszténység eszméje a Római Birodalom üldöztetéséből született, és a kereszties hadjáratok korában vitték végig a logikus végkifejletig. Az Egyesült Államok eszméjét - a gyarmatosítók lokálpatriotizmusával - csak a hosszú függetlenségi háború során fogadták el; a Német Birodalom eszméjét - ha vonakodva is - Dél-Németországban fogadták el a Franciaország elleni harc után, Észak-Németországgal szövetségben. Az általam irodalmi történelemfelfogásként leírtak talán akaratlanul is figyelmen kívül hagyták az eredeti mozgalmakat, amelyek nyomása ösztönzőleg hatott a légkörre, amelyben a nagy eszmék kialakultak. Néhány undorító személynek fontos társadalmi funkciója volt ellenségeik egyesítésében, így Európa az idegen barbárok nyomásának köszönhetően tudta megteremteni civilizációját. Ezért kérem Önöket, hogy tekintsék Európát és az európai történelmet Ázsiának és annak történelmének alárendelt jelenségnek, mivel az európai civilizáció nagymértékben az ázsiai inváziók elleni évszázados küzdelem eredménye.

4 A modern Európa politikai térképén látható legfontosabb ellentét a kontinens felét elfoglaló Oroszország hatalmas kiterjedése és a nyugat-európai országok által elfoglalt kisebb területek csoportja között áll fenn. Fizikailag természetesen hasonló kontraszt van a keleti, szántatlan alföldek és a világ többi részét alkotó hegyek és völgyek, szigetek és félszigetek gazdagsága között. Első pillantásra azt gondolhatod, hogy ezekben az ismert tényekben olyan nyilvánvaló összefüggés van a természeti környezet és a politikai szervezet között, hogy aligha érdemes beszélni róla, különösen, ha megemlítjük, hogy az orosz síkságon a hideg tél szemben áll a forró nyárral, és az emberi létfeltételek ilyen módon további egységességet adnak az életnek. Pedig több történelmi térkép, például az Oxford Atlasban található, azt mutatja, hogy Oroszország európai részének és a kelet-európai síkságnak a durva átfedése nem véletlen, és nem az elmúlt száz évben történt, hanem a korábbi időkben a politikai egységülésnek egészen más tendenciája volt. Két államcsoport osztotta fel az országot északi és déli politikai rendszerre. Tény, hogy az orográfiai térképek nem fejezik ki azt a fizikai sajátosságot, amely egészen a közelmúltig irányította az emberi mozgást és letelepedést Oroszország területén. Ahogy a hótakaró fokozatosan visszavonul észak felé ezekről a hatalmas síkságokról, helyét eső veszi át, amely különösen májusban és júniusban a Fekete-tenger partvidékén, de a Balti- és a Fehér-tengeren gyakrabban esik júliusban és augusztusban. Délen hosszú, száraz nyarak vannak. Ennek az éghajlati rendszernek a következménye, hogy az északi és északnyugati területeket erdők borítják, amelyek sűrűjében helyenként tavak és mocsarak találhatók, míg a déli és délkeleti területeket hatalmas füves sztyeppék alkotják, ahol fák csak a folyópartok mentén láthatók. A két régiót elválasztó vonal átlósan északkelet felé halad, a Kárpátok északi csücskénél kezdődik, és nem az ország északi részén, hanem a déli Ural közelében ér véget.

Oroszországon kívül e hatalmas erdők határa nyugat felé húzódik, majdnem az európai földsoros közepén, amelynek szélessége (azaz a Balti- és a Fekete-tenger közötti távolság) 800 mérföld. Ezen túl, a többi európai területen északon erdők foglalják el a német völgyeket, míg délen a sztyeppék alkotják a nagy erdélyi bástyát a Kárpátok mellett, és egészen a Dunáig, ahol most a román mezők hullámanak, és a Vaskapuig terjednek. A magyar Alföldet, amelyet az erdős Kárpátok és az Alpok határolt, egy különálló, helyben "Pusztá" néven ismert, ma már aktívan művelt sztyeppvidék foglalta el. Nyugat-Oroszországban - a legészakibb területek kivételével - az erdők irtása, a mocsarak lecsapolása és a beépítetlen területek kiemelése viszonylag nemrégiben alakította ki a tájat, elsimítva az egykor oly szembetűnő különbségek nagy részét.

5 Oroszország és Lengyelország az erdei tisztásokról származik. Ezzel együtt. itt a sztyeppéken keresztül Ázsia távoli és ismeretlen szegleteiből a nomádok-turánok: hunok, avarok, bolgárok, magyariak, kazárok, pécsiak, kumánok, mongolok, kalmükök megszakítás nélküli sora vonult át az V. századtól a XVI. századig. Attila uralkodása idején a hunok a pusztá közepén, a sztyeppe legtávolabbi "dunai" szigetein telepedtek meg, és onnan északra, nyugatra és délre lecsaptak Európa letelepedett lakosságára. A modern történelem nagy része úgy írható meg, mint az e razziákból közvetlenül vagy közvetve eredő változások kommentárja. Ez akkor történhetett, amikor az angolok és a szászok kénytelenek voltak átkelni a tengeren, és megalapítani Angliát a Brit-szigeteken. A frankok, gótok és a római provinciák népei először kényszerültek arra, hogy a chaloni csatáéren álljanak vállvetve egymás mellé, közös céljuk az ázsiaiak elleni harc volt; így akaratlanul is megalakították a modern Franciaországot. Aquileia és Padova elpusztításával megalapították Velencét; és még a pápaság is annak köszönhette nagy tekintélyét, hogy Leó pápa sikeresen közvetített az Attilával való milánói találkozáson. Ez volt az eredménye annak a kegyetlen és kulturálisan tudatlan lovasokból álló tömegnek, amely elárasztotta a kormányozatlan síkságokat - egy ázsiai vakondtúrás által szabadon lecsapott csapás egy üres térre. A hunokat az avarok követték. Az ő harcukban alakult meg Ausztria, és Nagy Károly hadjáratai során erősítették meg Bécset. Aztán jöttek a magyarok, és a Magyarország területén fekvő sztyeppeti táborokból indított szüntelen portyáikkal tovább növelték Ausztria előőrsének jelentőségét, és ezzel Németországról keletre, e királyság határára helyezték át a hangsúlyt. A bolgárok a Dunától délre fekvő területeken uralkodó kaszt lett, nevüket a világtérképen hagyva, bár nyelvük feloldódott szláv alattvalóik nyelvében. Valószínűleg a leghosszabb és leghatékonyabb az orosz sztyeppéken a kazárok települése volt, akik a nagy szaracén mozgalom kortársai voltak: az arab geográfusok a Kaszpi-tengert vagy kazár tengert ismerték. De végül is Mongólia felől újabb hordák érkeztek, és kétszáz éven át az e területektől északra fekvő erdőkben fekvő orosz földek adót fizettek a mongol khánoknak vagy "sztyeppéknek", így Oroszország fejlődése éppen akkor késett és torzult el, amikor Európa többi része gyorsan lépett előre.

6 Azt is meg kell jegyezni, hogy az ezekből az erdőkben a Fekete- és a Kaszpi-tengerbe futó folyók a nomádok teljes sztyeppeti útvonalát átszelik, és hogy időnként e folyók mentén alkalmi mozgások történtek, hogy találkozzanak e lovasok mozgásával. Így a görög egyház misszionáriusai felmentek a Dnyeperen egészen Kijevig, ahogyan nem sokkal korábban az északról érkező varégok is lementek ugyanezen a folyón Konstantinápoly felé. De még korábban a gótok germán törzse is megjelent egy rövid időre a Dnyeszter partján, a Balti-tenger partjairól ugyanebben a délkeleti irányban haladva át Európán. De mindezek csak múltó epizódok, amelyek azonban nem vonják kétségbe a szélesebb körű általánosításokat. Tíz évszázadon át nomád lovasok több hulláma jött ki Ázsiából az Urál és a Kaszpi-tenger közötti széles átjárón keresztül, átkelt Dél-Oroszország nyílt terein, és Magyarországon állandó

otthont nyerve, Európa szívébe érkezett, így a szomszédos népek történelmébe egy pillanatnyi megszakítás nélküli szembenállást hozott: ilyenek voltak az oroszok, németek, franciák, olaszok és bizánci görögök. Az, hogy a széles körű despotizmusra való pusztító ellenállás helyett egészséges és erőteljes reakciót serkentettek, annak köszönhetően vált lehetővé, hogy hatalmuk mobilitását a sztyeppék okozták, és elkerülhetetlenül eltűntek a hegyek és erdők körül.

7 A viking hajósokra is jellemző volt a hatalomnak ez a mobilitása. Skandináviából jöttek le Európa déli és északi partvidékére, és mélyen beszivárogtak Európába, és ehhez a folyami útvonalakat használták. Hatótávolságuk azonban korlátozott volt, mivel hatalmuk igazság szerint csak a vízzel közvetlenül szomszédos területekre terjedt ki. Így Európa letelepedett lakossága a keletről érkező ázsiai nomádok és a három oldalról nyomuló tengeri rablók közé szorult. Természetüknél fogva egyik fél sem tudott felülkerekedni a másikon, így mindkettő ösztönzőleg hatott. Meg kell jegyezni, hogy a skandinávok formáló hatása a nomádok után a második helyen állt, hiszen nekik köszönhető, hogy Anglia és Franciaország elindult az egyesülés hosszú útján, míg az egységes Itália az ő kezükbe került. Egykoron Róma képes volt mobilizálni a lakosságát az utak segítségével, de mostanra a római utak hanyatlásnak indultak, és egészen a tizenharmadik századig nem változtattak rajtuk.

8 Úgy tűnik, hogy még a hunok inváziója sem volt az első ebben az "ázsiai" sorozatban. A Homérosz és Hérodotosz beszámolóiban szereplő szkíták, akik kancatejjel táplálkoztak, feltehetően ugyanígy éltek, és valószínűleg ugyanahhoz a fajhoz tartoztak, mint a sztyeppé későbbi lakói. A Don, a Donyec, a Dnyeper, a Dnyeszter és a Duna nevének kelta elemei a hasonló szokású, bár nem azonos fajú emberek azonosító kifejezései lehetnek, és úgy tűnik, a kelták nem az északi erdőkből érkeztek, mint a gótok és a vikingek a későbbi időkben. Azonban a népesség egy hatalmas éke, amelyet az antropológusok Brachycephalusnak neveznek, a Brachycephalus Ázsiából Közép-Európán keresztül egészen Franciaországig nyugat felé nyomult, valószínűleg a Dolichycephalus népesség északi, nyugati és déli csoportjai közé került, és valószínűleg Ázsiából származhatott.

9 Eközben az Európára gyakorolt ázsiai hatás észrevétlen marad egészen addig, amíg a tizenötödik századi mongol invázióról nem kezdünk beszélni, de mielőtt mindezzel kapcsolatos tényeket elemeznénk, célszerű változtatni "európai" nézőpontunkon, hogy az Óvilágot a maga teljességében tudjuk bemutatni. Mivel a csapadék a tenger függvénye, a nagy szárazföldi masszívumok közepe éghajlati szempontból meglehetősen száraz. Ezért nem kell meglepődnünk azon, hogy a világ népességének kétharmada viszonylag kis területeken koncentrálódik a nagy kontinensek peremén - Európában az Atlanti-óceán mellett, az Indiai-óceán és a Csendes-óceán közelében, Indiában és Kínában. Észak-Afrikában egy széles földszáv húzódik, amely az eső gyakorlatilag teljes hiánya miatt egészen Arábiáig szinte lakatlan. Közép- és Dél-Afrika történelmének legnagyobb részében ugyanúgy el volt választva Európától és Ázsiától, mint Amerika és Ausztrália. Valójában Európa déli határa inkább a Szahara volt, és ma is az, mint a Földközi-tenger, mivel ez a sivatag választja el a fehér embereket a feketéktől. Az óceán és a sivatag közé zárt hatalmas euro-ázsiai területek 21 000 négyzetmérföldet tesznek ki, azaz a földgolyó teljes területének felét, ha a Szahara és Arábia sivatagjait kizárjuk a számításokból. Sok távoli sivatagos terület van szétszórva Ázsiában, Szíriától és Perzsiától északkeletre, Mandzsúria felé, de ezek között nincs olyan sivatag, amely a Szaharához hasonlítható lenne. Másrészt az euro-ázsiai régiót a folyóvizek nagyon figyelemre méltó eloszlása jellemzi. Az északi és középső területek nagy részén ezek a folyók gyakorlatilag használhatatlanok voltak az emberi kommunikáció számára a külvilággal. A Volga, az Oke és a Yaxart sós tavakba ömlik, az Ob, a Jenyiszej és a Léna

pedig a hideg északi óceánba. Hat nagy folyó van a világon. Ugyanezek a területeken számos, bár kisebb, de szintén jelentős folyó található, mint például a Tarim és a Helmund, amelyek szintén nem az óceánokba ömlenek. Így az euro-ázsiai sivatagokkal tarkított középső része összességében sztyeppekből áll, amelyek hatalmas, bár gyakran ritkás legelőket biztosítanak, nem kevés folyók által táplált oázissal, de meg kell ismételnünk, hogy egész területét még mindig nem szaggatják az óceánból eredő vízfolyások. Más szóval, ezen a nagy területen minden feltétel adott egy ritka, de összességében nagyon jelentős népesség - a lovas és tevék nomádok - eltartásához. Északon birodalmuk a szubarktikus erdők és mocsarak széles övére korlátozódik, ahol az éghajlat a nyugati és keleti végeken kívül túl zord ahhoz, hogy mezőgazdasági településeket alakítsanak ki. Keleten az erdők egészen a Csendes-óceán partjáig, az Amur folyó mentén egészen Mandzsúriáig terjednek. Ugyanez igaz Nyugaton is; az erdők a történelem előtti Európában is jelentős területet jelentettek. Az így északkelet, észak és északnyugat felől határolt sztyeppék a magyar Pusztától a mandzsúriai Kis-Góbiig 4000 mérföldön át megszakítás nélkül húzódnak, és a legnyugatibb végpontjukat kivéve nem szelik át a számukra hozzáférhető óceánba ömlő folyók, így figyelmen kívül hagyhatjuk a közelmúltban az Ob és a Jenyiszej torkolatánál a kereskedelem fejlesztésére tett erőfeszítéseket. Európában, Nyugat-Szibériában és Nyugat-Turkesztánban a sztyeppék a tengerszint közelében, sőt helyenként még az alatt is vannak. Keletebbre, Mongóliában fennsíkként húzódnak; de az egyik szintről a másikra való átmenet a száraz középső területek kopár, lapos és alacsony területein nem okoz jelentős nehézséget.

10 A hordák, amelyek végül a XIV. század közepén pusztítottak Európában, 3000 mérfölddel arrébb, Felső-Mongólia sztyeppéin gyűjtötték össze erőiket. Lengyelország, Szilézia, Morvaország, Magyarország, Horvátország és Szerbia feldúlása azonban csak a legtávolabbi és egyben a legmúlékonyabb eredménye volt a Dzsingisz kán nevéhez fűződő nagy keleti nomád mozgalomnak. Míg az Aranyhorda az Aral-tengertől az Urál-hegység és a Kaszpi-tenger közötti hágón át a Kárpátok előteréig elfoglalta a kipcsak sztyeppét, egy másik horda délnyugatra, a Kaszpi-tenger és a Hindukuszi-pusztta között Perzsiába, Mezopotámiába, sőt Szíriába ereszkedett, és megalapította az Ilkán Birodalmat. Később a Harmadik Horda Észak-Kínára csapott le, és elfoglalta Kínát. Indiát és Mangit vagy Dél-Kínát átmenetileg a tibeti hegyek csodálatos gátja védte, amelynek hatékonysága valószínűleg semmihez sem hasonlítható a világon, kivéve persze a Szaharát és a sarki jeget. De a későbbi időkben, Marco Polo idején Manga esetében, Tamerlán idején India esetében, ezt az akadályt megkerülték. Így történt, hogy ebben a híres és jól leírt esetben az Óvilág minden lakott területe előbb-utóbb megérezte a sztyeppékről származó mozgó hatalom terjeszkedő erejét. Oroszország, Perzsia, India vagy Kína vagy adót fizetett, vagy elfogadta a mongol dinasztiákat. Ezt az igát még a kis-ázsiai török állam is több mint fél évszázadon keresztül viselte.

11 Európához hasonlóan más euroázsiai határvidékeken is fennmaradtak feljegyzések korábbi inváziókról. Kínát többször is leigázták az északról érkező hódítók, Indiát pedig az északnyugatról érkező hódítók. Legalább egy perzsa invázió jelentős szerepet játszott a nyugati civilizáció történetében. Háromszáz-négyszáz évvel a mongolok érkezése előtt a Kis-Ázsiából megjelenő szeldzsuk törökök hatalmas területekre terjeszkedtek itt, amit feltételesen az öt tenger - Kaszpi-tenger, Fekete-tenger, Földközi-tenger és Vörös-tenger - között fekvő régióknak lehet nevezni. Földközi-tenger, Vörös- és Perzsa-öböl. Megalakultak Kermanban, Hadamanban, Kis-Ázsiában, és megdöntötték a szaracén uralmat Bagdadban és Damaszkuszban. Felmerült az igény, hogy megbüntessék őket a Jeruzsálembe tartó zarándokokkal szembeni bánásmódjukért, ezért a keresztény világ katonai hadjáratok egész sorát indította el, amelyeket együttesen kereszties hadjáratoknak neveztek el. Bár az európaiak nem érték el céljaikat, ezek az események annyira felpezsdítették és egyesítették Európát,

hogy akár a modern történelem kezdetének is tekinthetjük őket - egy újabb példája Európa előretörésének, amelyet az Ázsia szívéből érkező nyomásnak való megfelelés szükségessége vezérelt.

12 Az Euro-Ázsia fogalma, amelyhez így jutottunk el, egy hatalmas, északon jeges, folyókkal átszött, 21 000 000 négyzetmérföldes területet jelent, vagyis több mint háromszor akkora területet, mint Észak-Amerika, amelynek középső és északi régiói 9 000 000 négyzetmérföldet tesznek ki, és több mint kétszer akkora területet, mint Európa. Nem rendelkezik azonban kielégítő, az óceánhoz vezető vízi utakkal, másrészt azonban - a szubarktikus erdők kivételével - általában alkalmas mindenféle nomád mozgásra. Ettől az övezettől nyugatra, délre és keletre széles félholdat alkotó, a hajózás számára hozzáférhető határvidékek találhatók. A fizikai struktúra szerint e területek száma négy, és nem elhanyagolható, hogy elvileg egybeesnek a négy nagy vallás - a buddhizmus, a brahmanizmus, az iszlám és a kereszténység - területeivel. Az első kettő a monszunövezetben fekszik, az egyik a Csendes-, a másik az Indiai-óceán felé néz. A negyedik, Európa, az Atlanti-óceánról, nyugatról érkező csapadékkal öntözhető. Ez a három régió, amely együttesen kevesebb mint hétmillió négyzetmérföldet tesz ki, több mint egymilliárd embernek ad otthont, ami a világ népességének kétharmada. A harmadik terület, amely egybeesik az Ótengerrel, vagy közismertebb nevén a Közel-Kelettel, Afrika közelsége miatt még inkább szenved a nedvességihiánytól, és ennek megfelelően az oázisok kivételével ritkán lakott. Bizonyos mértékig egyesíti mind a határövezet, mind az euro-ázsiai központi régió jellemzőit. Ezen a területen nincsenek erdők, felszínét sivatagok tarkítják, így meglehetősen alkalmas nomád tevékenységekre. A határvidék jellegzetességei annyiban követhetők nyomon, hogy az óceánba torkolló tengeri öblök és folyók elérhetővé teszik a tengeri hatalmak számára, lehetővé téve számukra azonban, hogy saját uralmukat gyakorolják a tenger felett. Ezért alakultak ki itt időszakosan a "határvidéki" típusú birodalmak, amelyek Egyiptom és Babilon nagy oázisainak mezőgazdasági népességén alapultak. Emellett vízi utakon keresztül összeköttetésben álltak a Földközi-tenger és India civilizált világával. De ahogyan az várható volt, ezek a birodalmak egy sor eddig nem látott népvándorlás hatásterületére estek, amelyek közül néhányat a Közép-Ázsiából bevonuló szkíták, törökök és mongolok, míg másokat a mediterrán népek azon erőfeszítései eredményeztek, hogy elfoglalják a Nyugatról a Keleti-óceánra vezető szárazföldi útvonalakat. Ez a hely a leggyengébb láncszem e korai civilizációk számára, mivel a Szezi-szoros, amely a tengeri hatalmakat nyugaton és keleten elválasztotta, valamint Perzsia száraz sivatagjai, amelyek Közép-Ázsiától egészen a Perzsa-öbölhöz terjedtek, állandó lehetőséget adtak a nomád társulásoknak, hogy eljussanak az óceán partjára, elválasztva egyrészt Indiát és Kínát, másrészt pedig a Földközi-tenger világtól. Amikor Egyiptom, Szíria és Babilon oázisai hanyatlásnak indultak, a sztyeppék lakói lehetőséget kaptak arra, hogy Irán síkságait használják előőrsként, ahonnan Punjabon keresztül közvetlenül Indiába, Szírián át Egyiptomba, majd a legyőzött Boszporusz-hídon és a Dardanellákon át Magyarországra indíthatták támadásaikat. A belső Európába vezető törzsútvonalon állt Bécs, amely ellensúlyozta a nomádok betöréseit, mindazokét, akik az orosz sztyeppék felől érkeztek, mind azokét, akik a Fekete- és Kaszpi-tengertől délre vezető kanyargós útvonalakon jöttek.

13 Így szemléltettük a szaracén és a török uralom közötti nyilvánvaló különbséget a Közel-Keleten. A szaracénok a sémi faj egyik ága voltak, a Nílus és az Eufrátesz völgyében és a dél-ázsiai kis oázisokban élő nép. Kihhasználva a két lehetőséget, amelyet a föld nyújtott számukra - egyrészt a lovakat és tevéket, másrészt a hajókat -, hatalmas birodalmat hoztak létre. A történelem különböző szakaszaiban flottáik a Földközi-tengeren egészen Spanyolországig, valamint az Indiai-óceánon egészen a Maláj-szigetekig uralták a Földközi-tengert. Ebből a

nyugati és keleti óceánok közötti központi, stratégiai pozícióból próbálták meghódítani az Óvilág összes határvidékét, bizonyos mértékig megismételve Nagy Sándort és megelőzve Napóleont. Még a sztyeppét is képesek voltak fenyegetni. A szaracén civilizációt azonban a törökök pusztították el, akiket az Ázsia szívében élő pogány turániak teljesen elválasztottak Arábiától, Európától, Indiától és Kínától.

14 Az óceán felszínén való mozgás természetes versenytársa volt a kontinensen belül megfigyelt tevéken és lovon való mozgásnak. Az óceáni folyók kiaknázására épült a civilizáció potamai szakasza: a kínaiak a Jangcén, az indiaiak a Gangeszen, a babiloniak az Eufráteszen, az egyiptomiak a Níluson. A Földközi-tenger volt az alapja annak, amit a civilizáció "tengeri" szakaszának, a görögök és a rómaiak civilizációjának nevezünk. A szaracénok és a vikingek éppen a hajózási képességük miatt tudták uralni az óceánok partjait.

15 Az Indiába vezető útvonal megtalálásának legfontosabb eredménye a Jóreménység-fok körül az volt, hogy összekötötte a nyugati és keleti parti hajózást Euro-Ázsiában, még ha ilyen kerülő úton is, és ezáltal bizonyos mértékig semlegesítette a sztyeppi népek központi helyzetükből származó stratégiai előnyét, mivel hátrébb szorította őket. A Kolumbusz nemzedékének nagy tengerészei által elindított forradalom a kereszténység számára szokatlanul széles körű, bár nem az áhított szintű mobilitást biztosított. A megosztott és szigetszerű országokat körülvevő egységes és kiterjedt óceán minden bizonnyal az a földrajzi állapot, amely a tengeren és a modern haditengerészeti stratégia és politika minden elméletében a parancsnokság legmagasabb fokú koncentrációját biztosította, amelyről Mahan kapitány és Spencer Wilkinson úr hosszasan írt. Mindennek politikai következménye az volt, hogy megváltozott Európa és Ázsia viszonya. Nem szabad elfelejteni, hogy a középkorban Európa délen járhatatlan homok, nyugaton egy feltérképezetlen óceán, északon és északkeleten jég vagy végtelen erdők közé volt szorítva, keleten és délkeleten pedig a nomádok rendkívüli mobilitása fenyegette. És most a világ fölé emelkedett, harmincnyolc tengerre és más területekre nyúlt, és kiterjesztette befolyását az eurázsiai kontinentális hatalmak köré, amelyek eddig a puszták létét fenyegették. A vízterületek között megnyílt szabad földeken új Európa jött létre, és ami az európaiak számára Nagy-Britannia és Skandinávia volt, az most Amerika és Ausztrália, sőt bizonyos mértékig még az immár Euró-Ázsiával szomszédos, transzszaharai Afrika is. Nagy-Britannia, Kanada, az Egyesült Államok, Dél-Afrika, Ausztrália és Japán egyfajta gyűrűt alkotnak, amely az eurázsiai szárazföldi hatalmak hatókörén kívül eső kereskedelmi és haditengerészeti bázisokból áll.

16 Mindazonáltal ez utóbbiak továbbra is léteznek, és az ismert események ismét aláhúzták fontosságukat. Miközben Nyugat-Európa "tengeri" nemzetei hajóikkal lepték el az óceán felszínét, távoli országokba utaztak, és így vagy úgy megadóztatták az ázsiai óceánpartok lakóit, Oroszország megszervezte a kozákokat, és az északi erdőkből előbújva átvette az uralmat a sztyeppék felett, saját nomádjait a nomád tatárokkal szembeállítva. A Tudor-korszakban, miután Nyugat-Európa tengeri terjeszkedését látta, az orosz állam is előretört Moszkvából Szibéria felé. A lovasok nagy keletre irányuló, Ázsián átívelő rohamának ugyanolyan politikai töltete volt, mint a Jóreménység-fok átlépésének, bár a két esemény már régóta ellentétes volt.

17 A történelem talán legmeglepőbb egybeesése az volt, hogy mind a tengeri, mind a szárazföldi terjeszkedés bizonyos értelemben folytatta a görögök és a rómaiak ősi szembenállását. Néhány kudarc ezen a területen sokkal messzebbre mutató következményekkel járt, mint Róma sikertelen kísérlete a görögök romanizálására. A teutonok civilizáltak voltak, és a rómaiaktól vették át a kereszténységet, a szlávok pedig a

görögöktől. A római teutonok voltak azok, akik később a tengereken hajóztak; és a görög-szlávok voltak azok, akik átlovagoltak a sztyeppéken, meghódítva a turáni népeket. A modern szárazföldi hatalom tehát még eszméinek forrásában is különbözik a tengeri hatalomtól, nem pedig anyagi feltételeiben és mobilitásában¹²".

18 A kozákok után Oroszország is megjelent a színen, csendben megválvá magányától, amelyben az északi erdőkben élt. Egy másik rendkívüli belső jelentőségű változás, amely a múlt század folyamán Európában bekövetkezett, az orosz parasztok délre vándorlása volt, úgyhogy míg korábban a mezőgazdasági települések az erdőhatárnál értek véget, most egész európai Oroszország népességközpontja ettől a határtól délre, a búzamezők közepén feküdt, felváltva az ottani sztyeppéket, és ettől a határtól nyugatra. Így alakult ki a rendkívül fontos Odessza városa, amely tiszta amerikai gyorsasággal fejlődött.

19 Egy generációval ezelőtt úgy tűnt, hogy a gőzhajózás és a Szezei-csatorna növelte a tengeri hatalmak mobilitását a szárazföldi hatalmakkal szemben. A vasút elsősorban az óceáni kereskedelem függelékét játszotta. Most azonban a transzkontinentális vasutak megváltoztatják a szárazföldi hatalmak sorsát, és sehol sem olyan hatékonyak, mint az euro-ázsiai zárt központi régiókban, ahol a hatalmas kiterjedésben nem lehetett megfelelő rönköt vagy követ találni az építésükhöz. A vasút példátlan csodákat tett a sztyeppén, mert közvetlenül a ló és a teve helyébe lépett, így a fejlődés szükséges szakasza - az út - itt kimaradt.

20 A kereskedelmi helyzetben nem szabad elfelejtenünk, hogy az óceáni módszer, bár viszonylag olcsó, általában négy szakaszon - a gyártóüzem, a feladó, a címzett és a kiskereskedő raktára - keresztülviszi az árut, míg a kontinentális vasút közvetlenül a gyártóüzemtől az importőr raktárába vezet. Így a közbenső óceáni kereskedelem - minden egyéb körülmény változatlansága mellett - a kontinensek körül egy olyan behatolási zóna kialakulásához vezet, amelynek belső határát nagyjából egy olyan vonal jelöli, amely mentén négy művelet, az óceáni áruszállítás és a szomszédos partról érkező vasúti áruszállítás ára megegyezik két művelet és a kontinentális vasútvonalakon történő áruszállítás árával.

21 Az orosz vasutak 6000 mérföldön át húzódnak a nyugati Verbaljéntől a keleti Vlagyivosztokig. Az orosz hadsereg Mandzsúriában figyelemre méltó bizonyítékot szolgáltatott a mozgékony szárazföldi hatalomra, mint ahogy Nagy-Britannia tengeri hatalmának példája Dél-Afrikában. Természetesen a transzszibériai vasút továbbra is az egyetlen, de korántsem az egyetlen biztonságos kommunikációs kapcsolat, de nem telt el újabb évszázad, amíg egész Ázsiát vasúti hálózat hálózta be. Az Orosz Birodalom és Mongólia területei olyan nagyok voltak, és a népesség, a gabona, a gyapot, az üzemanyag és a fémek tekintetében olyan nagy volt a potenciáljuk, hogy kétségtelenül létezett egy hatalmas gazdasági világ, bár kissé távol, az óceáni kereskedelem hatókörén kívül.

22 Ha ilyen gyors pillantást vetünk a történelem főbb tendenciáira, nem látunk-e földrajzi állandóságot? Vajon nem a világpolitikában kulcsfontosságú régió-e ez a hatalmas, hajók számára megközelíthetetlen, de az ókorban a nomádok számára elérhető euro-ázsiai térség, amelyet ma már vasúthálózatnak kellene átszelnie? Voltak és vannak olyan feltételek, amelyek ígéretesek (bár egy bizonyos tényező által korlátozottak) a katonai és ipari erők fejlődéséhez. Oroszország a Mongol Birodalom helyébe lép. A Finnországra gyakorolt nyomás. Skandinávia, Lengyelország, Törökország, Perzsia, India és Kína egyetlen központból kiinduló sztyeppéi portyákat váltottak fel. A világ központi stratégiai helyzete, amely Európában Németországé. Az északi irány kivételével minden irányból egyszerre képes

csapást mérni és fogadni. A vasúthoz kapcsolódó mobilitásának végleges fejlődése csak idő kérdése. Egyetlen társadalmi forradalom sem fogja megváltoztatni a létezésének nagy földrajzi határaihoz való hozzáállását. Oroszország uralkodói, józanul felismerve hatalmuk korlátait, megválnak Alaszkától, mivel az orosz politika szabálya, hogy nem birtokolnak tengerentúli területeket, ahogyan Nagy-Britanniának is ez a szabálya az óceáni területeken.

23 E tengelyterületen kívül van egy nagy belföldi félhold, amely Németországot, Ausztriát, Törökországot, Indiát és Kínát foglalja magában, és egy külső félhold, amely Nagy-Britanniát, Dél-Afrikát, Ausztráliát, az Egyesült Államokat, Kanadát és Japánt foglalja magában. A jelenlegi egyensúlyi helyzetben a tengelyállam, Oroszország, nem egyenlő a perifériaállamokkal, és itt Franciaország ellensúlyként működhetne. Az Egyesült Államok most vált keleti hatalommá. Az európai erőviszonyokat nem közvetlenül, hanem Oroszországon keresztül befolyásolják, és kétségtelen, hogy megépítik a Panama-csatornát, hogy a Mississippi és az Atlanti-óceán erőforrásai a Csendes-óceánba szivattyúzhatóvá váljanak. Ebből a szempontból a kelet és nyugat közötti valódi határvonal pontosan az Atlanti-óceánban keresendő.

24 Az erőegyensúly megbomlása a tengelyállam javára, amely az euroázsiai határvidékeken való terjeszkedésben nyilvánul meg, lehetővé teszi a nem elérhető kontinentális erőforrások felhasználását flottaépítésre. Ezzel hamarosan egy világbirodalom jelenik meg a szemünk előtt. Ez akkor történhetne meg, ha Németország szövetségesként csatlakozni akarna Oroszországhoz. Ezért egy ilyen szövetség fenyegetése Franciaországot a tengeri hatalmak karjaiba kell, hogy taszítsa, és Franciaország, Olaszország, Egyiptom, India és Korea ezután egy erős szövetséget fog alkotni, amelyben a haditengerészet támogatja a hadsereget, végül arra kényszerítve a tengelyhatalmak szövetségeseit, hogy szárazföldi erőiket bevethessék, megakadályozva őket abban, hogy minden erejüket a tengerekre összpontosítsák. Hogy szerényebb összehasonlítást tegyek, ez arra emlékeztet, amit Wellington tett a Torres Verdas alapharc során. És végül is India nem játszhatta volna ugyanazt a szerepet a Brit Birodalom rendszerében? És nem ez az elképzelés volt-e az alapja Amery úr elképzelésének, amely szerint a brit hadszíntér a Jóreménység-foktól Indián át egészen Japánig húzódik?

25 Ezt a rendszert döntően befolyásolhatja a hatalmas dél-amerikai képességek fejlődése. Egyrészt erősíthetik az Egyesült Államok pozícióját, másrészt, ha természetesen. Németország hatékonyan megkérdőjelezheti a Monroe-doktrínát, olyan helyzetben van, hogy elszakíthatja Berlint attól, amit én tengelypolitikának neveztem. A regionális hatalmi kombinációk itt lényegtelenek. Azt állítom, hogy földrajzi értelemben egyfajta körforgást végeznek egy tengelyállam körül, amely így vagy úgy mindig nagyszerű, de a környező határ- és szigethatalmakhoz képest korlátozott mobilitással.

26 Mindezekről geográfusként beszéltem. A politikai hatalom tényleges egyensúlya egy adott pillanatban egyértelműen a földrajzi (valamint a gazdasági és stratégiai) helyzetből, másrészt a versengő nemzetek relatív méretéből, bátorságából, felszereltségéből és szerveztségéből adódik. Ha ezeket a számokat pontosan kiszámítjuk, akkor előre megjósolhatjuk a rivalizálás kimenetelét, anélkül, hogy fegyveres erőhöz kellene folyamodnunk. A földrajzi számítások hasznosabbak és következetesebbek, mint az emberi számítások. Ezért reméljük, hogy találunk egy olyan képletet, amely a múltbeli történelemre és a jelenlegi politikára egyaránt alkalmazható. A társadalmi mozgások minden időben többé-kevésbé ugyanazokkal a fizikai jellemzőkkel rendelkeztek, mert kétlem, hogy az éghajlat fokozatosan növekvő szárazsága - ha ez még bizonyításra vár - megváltoztatta volna Ázsia és Afrika környezetét a történelmi

időkben. A birodalom nyugatra irányuló mozgása számomra inkább a határvidéki hatalmak rövid távú forgásának tűnik a tengelyes régió délnyugati és nyugati sarkai körül. A Közel-, Közép- és Távols-Kelettel kapcsolatos problémák a hazai és a külföldi hatalmak közötti instabil egyensúlytól függenek a határ menti félhold egyes részein, ahol a helyi államokat alig veszik figyelembe.

27 Összefoglalva, meg kell jegyezni, hogy az orosz irányítás felváltása valamilyen újfajta kontinensen belüli irányítással nem csökkentené ennek a tengelyállásnak a jelentőségét. Ha például a kínaiak Japán segítségével legyőzték volna az Orosz Birodalmat és meghódították volna területét, akkor sárga veszélyt jelentettek volna a világszabadságra nézve, mivel a nagy kontinens erőforrásaihoz óceáni kiterjedésű területeket csatoltak volna, és ezzel olyan előnyre tettek volna szert, amelyet az oroszok még nem szereztek meg e tengelyterület uraként.

Piotr SAVITSKIY

Az eurázsianizmus földrajzi és geopolitikai alapjai

28 Oroszországnak sokkal több oka van arra, hogy "Középső Államnak" ("Zhong-go", kínaiul) nevezzék, mint Kínát. És minél tovább telik az idő, annál jobban ki fognak állni ezek a bázisok. Oroszország számára Európa nem több, mint az öreg kontinens egy félszigete, amely a határaitól nyugatra fekszik. Oroszország maga foglalja el a kontinens fő terét, törzsét. Az európai országok területe együttesen megközelíti az 5 millió négyzetkilométert. Oroszország területe, legalábbis a modern Szovjetunió határain belül, meghaladja a 20 millió négyzetkilométert. (különösen, ha ehhez hozzáadjuk a mongol és a tuvai népköztársaságok területét - az egykori "Külső-Mongólia" és a "Rjankhaiszki Krai", amelyek jelenleg valójában a Szovjetunió részei).

29 Ritka kivételtől eltekintve az orosz emberek a XIX. század végén - XX. század elején elfelejtették a transzuráliai tereket (az egyik, aki emlékezett rájuk, a zseniális orosz kémikus, D. I. Mendelejev volt). Most máskor is van. Az egész "Urál-Kuznyecki Kombinát" kohóival, szénbányáival, száz- és másfélezer lakosú új városaival az Urálon túl épül. Ott is felállítják a "Turksib"-et. Az orosz kultúra elterjedése sehol sem megy olyan széles körben és olyan spontán módon, mint a Transzurális régió más részein - az úgynevezett "közép-ázsiai köztársaságokban" (Türkmenisztán, Tádzsikisztán, Üzbegisztán, Kirgizia). Az orosz földek egész torzója megelevenedik - "Negorely nyilaitól Su- csan állomásáig". Az eurázsiaiaknak is megvan a maguk érdeme ebben a fordulatban. Ugyanakkor azonban az orosz világ mint az öreg kontinens központi világának jellege is elég világosan megmutatkozik. Voltak pillanatok, amikor úgy tűnt, hogy a nyugati periféria - Európa, amely az orosz Ural-hegységet is magában foglalta ("Európai Oroszország" a régi geográfusoknál), és Ázsia (Kína, India, Irán) között úr tátong. Az orosz modernitás eurázsiai környezete ezt az úrt az élő élet lüktetésével tölti ki. Már a XIX. század végétől közvetlen út vezetett Európából Kínába és Japánba Oroszországon keresztül (Nagy Szibériai Vasút). A földrajz teljes bizonyossággal jelzi, hogy az Európából (legalábbis északról) Perzsiába, Indiába és Indokínába vezető utak nem vezethetnek más úton. Ezek a lehetőségek mostanra még nem valósultak meg. A transzperzsa vasútvonal, amely északnyugatról délkeletre szeli át Perzsiát, és összekapcsolódik mind Brit-India, mind Európa vasúthálózatával (Transzkaukázia, a Krím-félszigeten és Ukrajnán keresztül), a világháború előestéjén közel állt a megvalósításhoz. Jelenleg a politikai körülmények miatt a megalapozatlan projektek közé szorult. Nincs kapcsolat az orosz Turkesztán ("közép-ázsiai köztársaságok") és India vasútjai között. Az orosz vasúthálózat nem igazodik az európai-indiai tranzitforgalomhoz. De előbb-utóbb ez a mozgás tény lesz, legyen az vasúti, autópályás vagy légi közlekedés. Ez utóbbiak számára különösen fontosak az Oroszország által biztosított legrövidebb távolságok. Minél inkább a légiközlekedés a rá jellemző tendenciával egyenesen repül, annál világosabbá válik Oroszország - Eurázsia szerepe a Középső Világként. A transzpoláris vonalak létrehozása tovább erősítheti ezt a szerepet. A messzi északon Oroszország nagymértékben Amerika szomszédja. A póluson átívelő, vagy inkább a pólus fölötti útvonalak megnyitásával Ázsia és Észak-Amerika közötti összekötő kapocssá válik.

30 A következő cikkek azt az eurázsiai törekvést tárgyalják, hogy a keleti és nyugati eredetű spirituális szintézist nyújtsa. Itt fontos rámutatni arra a megfelelésre, amelyet a geopolitika területe mutat ennek a törekvésnek. Oroszország - Eurázsia az Óvilág központja. Ha eltávolítjuk ezt a központot - és minden más részét, a kontinentális peremvidékek egész rendszerét (Európa, Nyugat-Ázsia, Irán, India, Indokína, Kína, Japán) - egyfajta "szétszórt

templommá" válik. Ez a világ, Európa határaitól keletre és a "klasszikus" Ázsiától északra, az összekötő kapocs, amely mindannyiukat összeköti. Ez nyilvánvaló a mai világban, és a jövőben még inkább az lesz. A "középső világ" összekötő és egyesítő szerepe a történelemben is tükröződött. Az eurázsiai világban több évezreden át a politikai túlsúly a nomádoké volt. A nomádok Európa határaitól egészen Kína határaiig minden térséget elfoglalva, Nyugat-Ázsiával, Iránnal és Indiával egyidejűleg érintkezve, közvetítőként szolgáltak a letelepedett kultúrák elszigetelt, kezdeti állapotukban elszigetelt világai között. És, mondjuk, Irán és Kína közötti kölcsönhatás soha nem volt olyan szoros a történelemben, mint a mongol uralom alatt (XII-XIV. század). Tizenhárom-tizennégy évszázaddal korábban pedig kizárólag és kizárólag a nomád eurázsiai világban keresztezték egymást a hellén és a kínai kultúra sugarai, amint azt a legújabb mongóliai ásatások is bizonyítják. Az orosz világot a megmásíthatatlan tények ereje arra szólítja fel, hogy egyesítő szerepet játsszon az Óvilág határain belül. Csak olyan mértékben, amilyen mértékben Oroszország - Eurázsia teljesíti ezt a hivatást, képes átalakulni és szerves egésszé formálni az öreg kontinens különböző kultúráinak összességét, és megszüntetni a Kelet és Nyugat közötti ellentétet. Korunkban még nem értjük meg kellőképpen, de az ebben kifejezett kapcsolat a dolgok természetéből fakad. Az egységesítés céljai mindenekelőtt a kulturális kreativitás céljai. Az orosz kultúrával szemben az Óvilág közepén egy új és független történelmi erő emelkedett egyesítő és békítő szerephez. Feladatát csak a környező nemzetek kultúráival való kölcsönhatásban tudja megoldani. Ebben a tekintetben a keleti kultúrák ugyanolyan fontosak számára, mint a nyugatiak. Az ilyen, egyszerre és egyformán Kelet és Nyugat felé fordulás az orosz kultúra és geopolitika sajátossága. Oroszország számára ez a két egyenlő front - a nyugati és a délkeleti. A látómező, amely egyformán és teljes mértékben lefedi az egész Óvilágot - lehet és kell, hogy legyen orosz, túlnyomórészt.

31 Térjünk azonban vissza a tisztán földrajzi jelenségekhez. Az orosz "törzsszel" összehasonlítva Európa és Ázsia egyformán az Óvilág határát jelenti. Európa pedig orosz-eurázsiai szempontból mindaz, ami az orosz határtól nyugatra fekszik, Ázsia pedig mindaz, ami tőle délre és délkeletre fekszik. Oroszország maga nem Ázsia és nem is Európa - ez az eurázsiaiak fő geopolitikai tézise. Ezért nincs "európai" és "ázsiai" Oroszország, hanem vannak olyan részei, amelyek az Uráltól nyugatra és keletre fekszenek, ahogyan vannak olyan részei is, amelyek a Jenyiszej folyótól nyugatra és keletre fekszenek stb. Az eurázsiaiak folytatják: Oroszország nem Ázsia és nem Európa, hanem egy sajátos földrajzi világ. Miben különbözik ez a világ Európától és Ázsiától? Az öreg kontinens nyugati, déli és délkeleti elővárosait mind partjaik nagyfokú tagoltsága, mind a domborzati formák változatossága jellemzi. Ugyanez nem mondható el a fő "törzsről", amely az elmondottak szerint Oroszország-Euráziát alkotja.

32 Elsősorban három síkságból (Fehér-tenger-Kaukázus, Nyugat-Szibéria és Turkesztán), majd az ezektől keletre fekvő területekből (beleértve a Jenyiszej folyótól keletre fekvő alacsony hegyvidéki országokat) áll. A kontinens nyugati és déli peremvidékének zonális kialakulását "mozaikos-töredékes" és nem egyszerű körvonalak jellemzik. Itt a természetes állapotú erdőterületeket egyik oldalról a sztyeppék, a másiktól a sivatagos területek váltják fel, a harmadiktól pedig a tundra területek (magas hegyeken). Az ilyen "mozaikos" elrendezéssel szemben az Óvilág középső síkságain a zónák meglehetősen egyszerű, "zászlószerű" elrendezése áll. Ez utóbbi megnevezéssel pontosítjuk, hogy a térképen egy vízszintes sávokra osztott zászló körvonalaira emlékeztet. Dél-észak irányban sivatag, sztyeppék, erdők és tundra váltakoznak. Mindegyik zóna egy összefüggő szélességi sávot alkot. Az orosz világ általános szélességi megosztottságát az is hangsúlyozza, hogy a hegyvonulatok túlnyomórészt szélességi kiterjedésűek, amelyek délről határolják ezeket a

síkságokat. Krími gerinc, Kaukázusi gerinc, Kopetdag. Para Pamiz, Hindu Kush, a Tian Shan főgerincek, a Tibet északi peremén lévő gerincek, In Shan, a Kínai Nagy Fal területén. Ez utóbbi hegyvonulatok az előzőekkel azonos vonalban délről a Góbi-sivatag által elfoglalt magas síkságot határolják. A Turkesztán síksággal a Dzungáriai kapun keresztül van összeköttetésben.

33 Az Óvilág kontinensének zonális szerkezetében sajátos kelet-nyugati szimmetria jellegzetességeit figyelhetjük meg. Elmondható, hogy a keleti határán lévő jelenségek helyzete hasonló a nyugati határon lévőhöz, és eltér a kontinens középső részén lévő jelenségek jellegétől. A kontinens keleti és nyugati peremén (Távol-Kelet és Európa) az északi szélesség 35. és 60. fok közötti szélességi körökben természetes módon erdős területek találhatóak. Itt a boreális erdők közvetlenül érintkeznek, és fokozatosan átalakulnak a déli flóra erdeivé. A középső világban semmi ilyesmit nem tapasztalunk. A déli flóra erdei csak a hegyekkel szomszédos területeken (Krím, Kaukázus és Turkesztán) találhatóak. És sehol sincsenek kapcsolatban az északi flóra vagy a boreális erdőkkel, mert egy összefüggő sztyeppe-sivatagos sáv választja el őket tőlük. Így az Óvilág középső világát a Kárpátoktól a Xingangig húzódó, megszakítás nélküli vonalat alkotó sztyeppék és sivatagok övezetként lehet meghatározni, a hegyvidéki kerettel (délen) és a tőle északra fekvő területekkel (erdő- és tundraövezetek) együtt. Ezt a világot az eurázsiaiak a szó pontos értelmében Euráziának nevezik (*Eurasia sensu stricto*). Meg kell különböztetni A. von Humboldt régi Euráziájától, amely az egész öreg kontinensre kiterjed (*Eurasia sensu latiore*).

34 Eurázsia nyugati határa a Fekete-tenger-Balti-tenger peremén húzódik, azaz azon a területen, ahol a kontinens szűkül (a Balti- és a Fekete-tenger között). A sáv közös északnyugat-délkeleti részén számos reprezentatív botanikai és földrajzi határvonal húzódik, mint például a tiszafa, a bükk és a borostyán keleti határvonala. Mindegyik határ a Balti-tenger partján kezdődik, mielőtt elérné a Fekete-tenger partját. E határok nyugati oldalán, azaz ahol a fent említett fajok még mindig nőnek, az erdőövezet északról délre folyamatosan húzódik. Tőlük keletre kezdődik a felosztás az északi erdőövezetre és a déli sztyeppeövezetre. Ez a határ Eurázsia nyugati határának tekinthető, azaz Ázsia távol-keleti határa a Csendes-óceánhoz közeledve az összefüggő sztyeppeövezet hosszában, azaz a Kxingan hosszában halad.

35 Az eurázsiai világ "periodikus és ugyanakkor szimmetrikus zónarendszer" világa. A főbb eurázsiai övezetek határai pontosan bizonyos éghajlati határokhoz igazodnak. Így például a déli tundra határa olyan pontokat összekötő vonalnak felel meg, amelyeknek az átlagos éves relatív páratartalma 1 óra alatt körülbelül 79,5 %. (A relatív páratartalom délután 1 órakor különösen fontos a növényzet és a talajélet szempontjából.) Az erdőövezet déli határa egy olyan vonal mentén húzódik, amely az azonos, 67,5%-os relatív páratartalmú pontokat köti össze. A sztyeppék déli határán (a sivataggal való találkozásnál) ugyanez a relatív páratartalom 55,5%. A sivatagban mindenhol alacsonyabb ennél az értéknél. Ami itt feltűnő, az az erdő- és a sztyeppeövezetek közötti intervallumok egybeesése. Ilyen egybeesés és az intervallumok azonos ritmikus eloszlása más attribútumokon is megállapítható (lásd "Oroszország földrajzi jellemzői" című könyvünk 1. része, Prága 1927). Ez megalapozza, hogy "Oroszország-Eurázsia övezetek időszakos rendszeréről" beszéljünk. Ez is egy szimmetrikus rendszer, de már nem a kelet-nyugati szimmetria értelmében, amiről az előzőekben beszéltünk, hanem a dél-észak szimmetria értelmében. Itt az északi (tundra) fátlansága megfelel a déli (sztyeppék) fátlanságának. A csernozjom övezet középső részéből származó talajok kalciumtartalma és humusztartalma szimmetrikusan csökken észak és dél felé. A jelenségek szimmetrikus eloszlása figyelhető meg a talajok színeződésében. A

legintenzívebb a zóna horizontjainak középső részein. Északon és délen egyaránt gyengül (a barna árnyalatain át a fehéresbe). Homokon és köves aljzatokon - az erdő és a sztyeppövezet határától szimmetrikusan eltér: északon sztyeppszigetek, délen "sziget"-erdők. Az orosz tudomány ezeket a jelenségeket "ex-trazonális" jelenségként határozza meg. Az erdőövezetben lévő sztyeppék "délre fekvő", a sztyeppékben lévő szigeti erdők "északra fekvő" jelenségek. Az erdőövezet déli irányú képződményei megfelelnek a sztyeppék északi irányú képződményeinek.

36 Az Óvilágban sehol máshol nem olyan hangsúlyos a zonális rendszeren belüli átmenetek fokozatossága, "periodicitása" és egyúttal "szimmetriája", mint az orosz-eurázsiai síkságokon.

37 Az orosz világ rendkívül átlátható földrajzi struktúrával rendelkezik. Ebben a struktúrában az Urál egyáltalán nem játssza azt a meghatározó és elválasztó szerepet, amelyet a földrajzi "wampum" tulajdonított (és továbbra is tulajdonít) neki. Az Urál "orográfiai és geológiai sajátosságainak köszönhetően nemhogy nem választja el, hanem éppen ellenkezőleg, szorosan összeköti az uráli előtti és az uráli Oroszországot, ismét bebizonyítva, hogy földrajzilag mindkettő együtt egyetlen oszthatatlan eurázsiai kontinenst alkot". A tundra mint horizontális övezet az Uráltól nyugatra és keletre is fekszik. Mindkét oldalán erdő húzódik. A sztyeppék és a sivatagok sem különböznek egymástól (utóbbiak keletről és nyugatról az Urál-hegység déli folytatását szegélyezik - Mugodzsarok). Az Urál-hegység határán nem figyelhető meg jelentős változás a földrajzi viszonyokban. Sokkal jelentősebb a "tengerek közötti" földrajzi határ, azaz az egyrészt a Fekete-tenger és a Balti-tenger, másrészt a Balti-tenger és Észak-Norvégia partvonala közötti tér.

38 Oroszország-Eurázsia sajátos, rendkívül világos és ugyanakkor egyszerű földrajzi szerkezete számos fontos geopolitikai körülményhez kapcsolódik.

39 Az eurázsiai világ természete minimálisan kedvez bármiféle "szeparatizmusnak" - legyen az politikai, kulturális vagy gazdasági. "Európa és Ázsia egyfrakciós szerkezete kedvez a kis, önálló világok kialakulásának. Itt vannak a kisállamok létezésének előfeltételei, az egyes városokra vagy tartományokra jellemző kulturális minták, a szűk térben nagy gazdasági diverzifikációval rendelkező gazdasági területek. Euráziában teljesen más a helyzet. A zónák széles, "zászlós" elrendezése semmi ilyesmit nem tesz lehetővé. A végtelen síkságok a horizont szélességéhez, a geopolitikai kombinációk szélességéhez szoktak. A sztyeppéken belül, a szárazföldön, az erdőkön belül - a számos folyó és tó vizén, az ember itt állandó vándorlásban volt, folyamatosan változtatta lakóhelyét. Az etnikai és kulturális elemek intenzív kölcsönhatásban, keveredésben és keveredésben voltak. Európában és Ázsiában időnként csak a saját harangláb érdekeiből lehetett élni. Euráziában, ha ez lehetséges volt, akkor történelmi értelemben rendkívül rövid ideig. Eurázsia északi részén több százezer négyzetkilométernyi erdő található, amelyek között egyetlen hektár szántóföld sincs. Hogyan élnének e területek lakói a déli területekkel való kapcsolat nélkül? Délen nem kevesebb a hely a sztyeppéken, amelyek szarvasmarhatenyésztésre, részben mezőgazdaságra alkalmasak, de sok ezer négyzetkilométernyi területen egyetlen fa sincs. Hogyan maradhat fenn e területek lakossága az északi országokkal való gazdasági kapcsolatok nélkül? Eurázsia természete sokkal inkább ösztönzi az embereket a politikai, kulturális és gazdasági összefogásra, mint ahogyan azt Európában és Ázsiában megfigyelhetjük. Nem csoda, hogy az eurázsiai sztyeppék és sivatagok keretein belül olyan "egységes", sok tekintetben nomád életforma létezett - létezésének minden területén: Magyarországtól Mandzsúriáig és a történelem során a szkítáktól a modern mongolokig. Nem véletlenül születtek Euráziában olyan nagy politikai egyesítési kísérletek, mint a szkíta, hun, mongol (XIII-XIV. század) és mások. Ezek a

kísérletek nemcsak a sztyeppékre és a sivatagokra terjedtek ki, hanem a tőlük északra fekvő erdőövezetre és Eurázsia "hegyvidéki határának" délebbi területére is. Nem véletlenül fújja át Euráziát a sajátos "népek testvériségének" szelleme. Ez a különböző fajok évszázados kapcsolataiban és kulturális összeolvadásában gyökerezik, a germánoktól (krími gótok) és szlávoktól a finn, török, mongol népek kapcsolatain keresztül a tunguz-mandzsúriaiakig. Ez a "népek testvérisége" abban nyilvánul meg, hogy itt nincs "magasabb" és "alacsonyabb" fajok szembenállása, hogy itt a kölcsönös vonzalom erősebb, mint a taszítás, hogy itt könnyen felébred a "közös ügy iránti akarat". Eurázsia történelme az első fejezetektől az utolsóig folyamatos bizonyíték erre. Oroszország is átvette ezeket a hagyományokat, fő történelmi anyagában. Ezeket a XIX. században és a XX. század elején időnként elmosódott a szándékos nyugatiasodás, amely azt követelte az oroszoktól, hogy "európainak" tekintsék magukat (ami valójában nem voltak), és a többi eurázsiai népet "ázsiaiaknak" és "alsóbbrendű fajnak" tekintsék. Ez az értelmezés Oroszországot csak katasztrófákhoz vezette (például a XX. század eleji orosz kaland a Távols-Keleten). Remélni kell, hogy ez a felfogás napjainkra teljesen túllépett az orosz tudatban, és az orosz "európaiság" még mindig az emigrációban megbúvó kihagyásai megfosztódnak minden történelmi jelentőségüktől. Az eurázsiai nemzetek, szlávok, finnek, törökök, mongolok és mások valódi testvériségéhez csak az előre megfontolt nyugatiasodás leküzdésével nyílik meg az út.

40 Eurázsia korábban egységesítő szerepet játszott az Óvilágban. A modern Oroszországnak, érzékelve ezt a hagyományt, határozottan és visszavonhatatlanul le kell mondania az egyesítés régi, elavult és legyőzött korszakhoz tartozó módszereiről - az erőszak és a háború módszereiről. A modern korban a kulturális kreativitás, az inspiráció, a megvilágítás és az együttműködés kérdése. Erről beszélnek az eurázsiaiak. Minden modern kommunikációs eszköz ellenére Európa és Ázsia népei még mindig nagyrészt a maguk páholyában ülnek, egy-egy harangtorony érdekei szerint élnek. Az eurázsiai "helyfejlődés" alapvető tulajdonságainál fogva közös üggyhöz szokott. Az eurázsiai nemzetek célja, hogy példájukkal inspirálják a világ más nemzeteit. Az egyetemes tett szempontjából hasznosak lehetnek az egyes nem eurázsiai nemzetekkel való néprajzi rokonsági kapcsolatok: az oroszok indoeurópai kapcsolatai, az eurázsiai törökök közel-keleti és iráni kapcsolatai, az eurázsiai mongolok és a kelet-ázsiai nemzetek közötti kapcsolódási pontok. Mindannyian hasznára lehetnek az új organikus kultúra építésének, amely bár régi, de még mindig (úgy gondoljuk) fiatal, de a világ nagy jövője előtt áll.

Jean TIREAR

Emberfeletti kommunizmus (Levél egy német olvasónak)

41 A modern történelem továbbra is a kontinentális, nem pedig a területi állam fogalmával fog operálni. Már 1962-1963-ban, Európa - 400 millió ember birodalma című könyvemben részletesen leírtam Európa létrejöttének útját "Dublintól Bukarestig". Már 1963-ban, az 1941-1945-ös úgynevezett "keresztes hadjárat" tanújaként hangsúlyoztam, hogy egy ilyen Európának mindenáron el kell kerülnie a konfliktust a Kelettel, sőt, még csak nem is szabad ellenkeznie vele.

42 A történelem menetének felgyorsulása miatt már ma azt mondom, hogy többé nem Nyugat-Európa és a Szovjetunió békés egymás mellett éléséről kell beszélni, hanem egy egységes Európa megteremtéséről Vlagyivosztoktól Dublinig. Meg kell érteni, hogy Oroszország az európai országok közé tartozik, és hogy ez az egyetlen európai hatalom, amely független a globális amerikai birodalomtól.

43 Történelmi gondolkodásunkat el kell terelni a jelenlegi Szovjetunió ideológiájának típusától. A marxista kommunizmus nem valami szörnyűség, hanem valami ostobaság. Ennek az ideológiának el kell tűnnie a tények nyomása alatt. Azért fog eltűnni, mert egy napon, ami nincs messze, a szovjet vezetés meg lesz győződve arról, hogy a Szovjetunió gazdaságának végletes gyengesége a marxista dogmának köszönhető. Ha a szovjet vezetés hatalmon akar maradni - és ez a Szovjetunió fennmaradásától függ -, akkor a "történelmi gondolkodás" felé kell fordulnia, és meg kell szabadulnia az őt gyengítő dogmatizmustól.

44 A Lübeck-Sofia vonal továbbra is történelmi abszurditás. Ez óhatatlanul emlékeztet Németország 17. század közepi protestáns és katolikus országokra való felosztására, amely Richelieu és Mazarini idejétől kezdve lehetővé tette Franciaország számára, hogy 250 évvel elhalassza a második birodalom létrehozását.

45 Ahogyan a Vesztfáliai Szerződés lehetővé tette Franciaország számára, hogy beavatkozzon Németországban, a jaltai szerződés lehetővé tette az Egyesült Államok számára, hogy beavatkozzon Európában. A németek egy része most már kérdés nélkül hajlandó alávetni magát az amerikaiaknak. Ez csak megvetendő. Bonn 30 éve üríti ki a külügyminisztérium éjszakai kasszáját. Ettől eltekintve a mai Németországban két másik tendencia is megfigyelhető: egyrészt a semlegességre való hajlam, másrészt a nacionalizmus.

46 Vegyük először a német nacionalizmus kérdését. Németország 1945-ben nem szenvedett vereséget. A drámai helyzetben bátorsága shakespeare-i jelleget öltött. Katonai ereje tagadhatatlan. 1940 júniusában a francia uralkodó osztály szemrebbenés nélkül elmenekült Párizsból. 1945 áprilisában a német uralkodó osztály harcban halt meg Berlin utcáin. 1945-ben Németországot nem legyőzték, hanem szétverték. Teljesen. Németország mindössze 12 évig létezett egységes, jól megformált országgént, míg Anglia. Franciaország és Spanyolország már évszázadok óta ilyen volt. Ha azonban Németországot 1945-ben szétzúzzák, akkor erre hajlandó volt. Hitler egy germán Európát akart létrehozni. Az "európai" Európa gondolata meghaladta a felfogóképességét. Sok szempontból kivételes ember volt, de a témában teljesen rövidlátó. Közép-európai provinciálisként nem tudta felmérni a Földközi-tenger geostratégiai jelentőségét. Ráadásul nem tudott felnőni ahhoz a gondolathoz, hogy más nemzetek is rendelkezhetnek kiemelkedő tulajdonságokkal. Az orosz

ember, a szlávok iránti megvetése volt az oka annak, hogy alábecsülte az orosz katonák bátorságát. A göbbelsovszki propaganda az oroszokat tatárok, mongolok és kalmükök kétes keverékeként ábrázolta. A Propagandaosztály fotós szolgálatai és az "RK" front operatőrei megpróbálták egymást túlszárnyalni ezen a téren.

47 Ma előfizetek a "Revue militaire sovietique" (Szovjet Katonai Szemle) című folyóiratra. Goebbels propagandakiadványaival ellentétben a szovjet katonákat itt "szép arccal ábrázolják, mint a mi embereink": magasak, világos, rövidre nyírt hajúak, "vidám tekintetűek". Dr. Goebbels nem mondta, hogy ők a vikingek leszármazottai. Azok a vikingek, akik szabadon csatlakozhattak az "SS" csapatokhoz. Teljesen megfeleltek a faji kritériumoknak, amelyek alapján a Harmadik Birodalom e kiválasztott egységei számára kiválasztották a jelölteket.

48 A tabuk is változnak a politikai rendszer és a történelmi korszak változásaival. Ma a Tel Aviv-Washington egyesített fegyverpárti részlege a szovjet hadsereget úgy mutatja be, mint azt a hadsereget, amely Afganisztánban nem tesz mást, csak megerősokolja, felgyújtja és megöli a gyerekeket, nőket és öregeket.

49 Fiatalemberként erősen érintett az 1940 és 1942 közötti sikertelen francia-német közeledés. 1941. május 14-én Berchtesgadenben fogadta Darlan admirálist, Hitler még mindig Hess Angliába szökésének (1941. május 11.) benyomása alatt állt. Hitler nem volt nagylelkű, nem volt képes arra, hogy hagyja, hogy a francia-német konfliktus győztes és Franciaország megsemmisülése nélkül érjen véget. Ugyanaz a Franciaország, amely még mindig birtokolta az afrikai, különösen a földközi-tengeri gyarmatokat és egy teljesen ép haditengerészetet. Hitler Franciaországgal szövetségben Szírián keresztül megszállhatná Irakot, és így legyőzhetné Angliát a Földközi-tengeren. A brit flotta ekkor kénytelen lett volna kivonulni a Földközi-tengerről. "Bármilyen lehetséges volt" már az 1940. július 3-i Mers-el-Kebir-i mészárlás másnapján, amikor az angol flotta lemészárolta Jansoul admirális fegyvertelen tengerészeit. Az ezt követő héten Hitler könnyen bevonhatta volna Franciaországot az Anglia elleni háborújába. Ehhez azonban nagylelkűségre és európai gondolkodásmódra lett volna szükség. Hitler nem volt nagy európai. Ő csak egy nagy német volt.

50 Mindezt átéltem és megszenvedtem. Aktívan részt vettem az eseményekben, de nem Németország, hanem a nemzetiszocializmus oldalán. Sokan csalódtak akkoriban, és néhányan úgy éreztük, hogy becsaptak bennünket. Mégis a végsőkéig a Birodalom oldalán harcoltunk. Sok bajtársam az életével fizette meg az árát: egyeseket a keleti fronton öltek meg, másokat a háború 1945 májusi befejezése után azonnal lelőttek. Én a befolyásos ügyvédeknek köszönhetően könnyen megúsztam három év rendes börtönt, ami aligha volt ajándék. Ebből a történetből arra a következtetésre jutottam, hogy a legyőzötteket leigázó, kizsákmányoló és megalázó nacionalizmus felbecsülhetetlen kárt okoz. Hitler képtelen volt az egységesítő nacionalizmus szintjére emelkedni.

51 A német és francia nacionalizmusok jelentős károkat és hátrányokat okoztak. Ezért ma a német nacionalizmus legkisebb jelét is kíméletlenül el kell nyomni Európa érdekében.

Németország nem panaszkodhat 1945-ös veresége miatt.

A saját útját járta, megalázta a lengyeleket és az oroszokat, és megvetette a franciákat.

Hitler Németországa elkövette azt a hibát, hogy Mussolini Olaszországát választotta szövetségeseének. A szövetség számos ostobaságba és hibába került neki. Mussolini megakadályozta a legkisebb közeledést is Franciaország és Németország között. Ezért

tévedett Németország, és különösen számos prominens angolbarát náci is az ellenség kiválasztásában. Rudolf Hess helytelenül, túlságosan is szó szerint alkalmazta Haushofer tábornok fogalmait, akinek adjutánsa volt az első világháború idején, 1914-1918 között. 1940-ben Németország könyörtelen ellensége nem a kontinentális Franciaország, hanem a tengeri hatalom, Anglia volt. Anglia volt az, amely öt évszázadon át Európa eredeti és legfőbb ellensége volt.

52 1945-ben a Harmadik Birodalom teljesen összeomlott. De nem csak Németország vesztette el ezt a háborút. Mindannyian elvesztettük. Először a hollandokat üzték ki gyarmataikról. Aztán Franciaország és Anglia, végül Belgium. Algéria 1962-es szégyenletes elvesztése után Franciaország már nem volt független hatalom. Együtt elvesztettük a háborút. A britek már 1941 végétől elkezdték kiszorítani a franciákat a Közel-Keletről (Szíriából). Megtorlásul a franciák segítettek a cionistáknak kiűzni a briteket Palesztinából. A britek és a franciák már 1945 előtt is arra törekedtek, hogy megfosszák Olaszországot afrikai gyarmataitól. Végül 1960-ban a belgák Washington utasítására elhagyták Kongót, egész Afrika leggazdagabb országát. Nacionalista civakodásaink egész Európát, vagy legalábbis a multinacionális Európát romlásba döntötték. Itt az ideje, hogy megteremtsük az egynemzetiségű, egységes kontinentális Európát, a nagy Európát "Vlagyivosztoktól Dublinig".

53 Haushofer világos geopolitikai koncepcióit a szovjet hadsereg erejével ötvözve meg kell próbálni keletről nyugatra megtenni azt, amit Hitlernek nem sikerült nyugatról keletre. Meg kell szabadítani a kommunizmust a marxista és leninista dogmák okozta eredménytelenségétől. A szovjet típusú kommunizmust meg kell tisztítani a marxizmustól, javítani és mutálni kell.

54 A nem marxista kommunizmust szintetizálni kell a nem orosz nemzetiszocializmussal. A nem hatékony kommunizmus ellen vagyok, de a hatékony kommunizmus mellett. Ez a nemzeti kommunitarizmus lényege. Ennek a szintézisnek tükröznie kell Nagy Sándor és Caesar zseniális birodalomfelfogását: a birodalom integráló, rugalmas nacionalizmus. A legyőzöttből partner, segítő és végül honfitárs lesz. Én a "birodalmi kommunizmusról" beszélek, egyfajta Új Rómáról vagy "Nagy-Porosországról", egy olyan birodalomról, amely a tökéletesebb funkcionális struktúrájú állam eszméjének kifejeződése lesz, egy olyan birodalomról, amelyhez nem minden nemzetnek lesz joga csatlakozni.

55 Ez nem zárja ki a klasszikus orosz nacionalizmus veszélyét, amely más nemzetek elnyomására és kizsákmányolására szolgált. Ha a Szovjetunió megpróbálná ránk erőltetni az orosz típusú Európát, ez a kísérlet még gyorsabban kudarcot vallana, mint a hitleri Németország kísérlete. Ezzel szemben, ha a Szovjetunió megpróbálná alkalmazni a birodalmi típusú "szovjet" nacionalizmus, az integráló nacionalizmus elveit, sokkal több esélye lenne a sikerre. A "Nagy-Oroszország" és a "szovjet birodalom" fogalma két ellentétes fogalmat tükröz, nevezetesen az elnyomó és az integráló nacionalizmus fogalmát. Az elnyomó nacionalizmus generálja, erősíti és súlyosbítja a szomszédos államok nacionalizmusát. Ellenfeleit, ellenfeleit neveli. A népirtás sikertelensége esetén az ilyen nacionalizmus a benne lévő belső ellentmondás miatt kudarca van ítélve.

56 Az emberek túlnyomó többsége számára a "területi" (elnyomó) nacionalizmus fogalmának a "kontinentális" birodalmi nacionalizmus fogalmára való átváltása nehéz, ha nem lehetetlen mentális művelet.

57 Az elnyomó nacionalizmus hasonlít az ízeltlábúak evolúciós döntéseihez. Szigorúan meghatározott program szerint működik. Saját maga szabott határt. Ezzel szemben az integráló nacionalizmus, amely a "birodalmi koncepciót" tükrözi, a gerincesekre emlékeztet. Elméletileg területi terjeszkedése korlátlan lehet. Akár a fogalmak legfelső szintjén, akár az ideológia alsó szintjén az ízeltlábúak választása, mint a gerincesek választásának ellentéte, analógiát találhatunk a szférák egész sorában: a vallástól a nemzetalakításig, beleértve a politikai elméletek kidolgozását is. A faji szemléleten alapuló zsidó vallás például osztozik az ízeltlábúak sorsában. Demográfiai szempontból csak nagyon korlátozottan terjedt el. Ezzel szemben a keresztény és az iszlám vallás, amelyet sem nyelvi, sem faji kritériumok nem korlátoznak, a legszélesebb körben elterjedt.

58 A hitleri Németország fajilag és nyelvileg korlátozott terjeszkedése is az ízeltlábúak útját követte. Végzetes gyomorrontással végződött - képtelen volt megemészteni 200 millió szlávot. A tegnapi Derouledet és a mai Debre-t, valamint a sisakra és horogkeresztre sóhajtozókat az ízeltlábúak osztályába kell sorolnunk. Mindannyiukat merev ideológiáik páncélja korlátozza. Ami az európai nacionalizmust illeti, ez a gerincesek evolúciójának analógiája. Ez egyfajta nyitott rendszer. Rugalmasság, integratív képesség jellemzi. Ennek megértése olyan szintű gondolkodást igényel, amely a "szokásos nacionalisták" többsége számára teljesen elérhetetlen.

59 Itt jutunk el a Németország semlegesítésére, "finnesítésére" irányuló örökös kísérlet kérdéséhez.

60 Az élet kegyetlen a gyengékkel szemben. Ugyanez elmondható a történelemtől is. A mai Európa, amelyet a szűklátókörű nacionalisták (franciák, németek, angolok stb.) szétszakítanak, potenciális csatatér. Ebben hasonlít a 17. század közepének Németországához. Ahogyan egykor a Richelieu és Mazarini által húzott "marionett-németekről" beszéltek, úgy ma "Washington által manipulált európaiakról" beszélhetünk.

61 Mindazokat, akik szolgálaián alávetik magukat az amerikai uralomnak Európában (különösen Nyugat-Németországban, ahol ez teljesen leplezetlen jellegű), és készek beleegyezni Nyugat-Németország "finnesítésébe", mazochistáknak lehet nevezni a történelemből. 1840-ben, amikor Németország legjobb képviselői a második birodalom egyesítéséért küzdöttek, az ilyen mazochisták a westfáliai béke (a szerződés kétszázéves tervezete) erényeit dicsérték. Így dicsőítette Németország történelmi semmisségét egy bizonyos Christoph Gack. Az ilyen típusú emberek, akik a történelmi kasztrálás árán hajlandóak békét vásárolni, egyáltalán nem új keletűek.

62 Ma a Szovjetunióhoz való közeledést kell keresni. Először a közeledésről, majd a társulásról és végül a vele való egyesülésről kell tárgyalni. Teljesen őszinte tárgyalásokról van szó. Nincs szükségünk békére a macska és az egér között.

63 Nyugat-Németországnak jogot kell adni az egyenlőségre és a méltóságra Nyugat-Európán belül. Ehhez el kell vetnünk a "bűnös nép" zsidó-amerikai téziseit és a németek eredendő bűnét. Ez bibliai képtelenség. Franciaországban, Angliában, Belgiumban, Hollandiában és Olaszországban minden médiumban gondosan ápolják az embertelen Németország képét. Ennek a propagandának a célja Nyugat-Európa megosztása, egyesülésének megakadályozása, régi sebeket tépkedve.

64 Nyugat-Németország fegyveres erői, a Bundeswehr, ma az amerikai gyarmati gyalogság

helyzetébe szorultak vissza (mint a szenegáliak az 1914-1918-as háborúban).

65 A mai Németországnak össze kell szednie a bátorságot, hogy kiűzze a gonosz szellemeket, és azt mondja magának, hogy a nemzetiszocializmus végleg a múlté. Mindenesetre Hitler nem követett el több bűnt, mint azok, akik vérrel szennyezték be a kezüket Hamburg bombázásával, vagy Drezda 1945-ös véletlenszerű lerombolásával, nem is beszélve arról az 1500 nőről, gyerekekről és idős emberről, akiket nemrég Libanonban ártatlanul meggyilkoltak. Mindenkinek felelnie kell a vétkeiért, de végül eljön az idő, amikor ezeket a vétkeket nem a politikusoknak, hanem a történészeknek kell tanulmányozniuk. Németország számára eljött ez az idő. Az 1939-1945-ös háború szinte valamennyi túlélője már halott. A németek új generációja nem veheti át Hitler örökségét. Egyrészt Németország nem mentheti fel magát a háborús bűneiért viselt felelősség alól, másrészt most már jogosult követelni az elévülés betartását. Németországnak nem szabad többé feladnia a Közös Piac vagy a NATO mostohagyermekéként betöltött szerepét. Egy mostohalány, akinek az örökbefogadó szülei "szörnyűek".

66 Nyugat-Európának fegyveres semlegességre kell törekednie, és el kell kerülnie a fegyvertelen semlegességet. Csak mazochisták, naiv emberek és szkopik támogatnák az ilyen semlegességet. Európának ki kellene utasítania az ott állomásozó 400 000 amerikai katonát. A háború kockázata az amerikai katonai jelenlétben rejlik Európában. A Pentagon, amely az Izrael államot pártfogoló Külügyminisztériumnak van alárendelve, "atompóker" játszhatna Európában válaszul a Földközi-tengeren vagy a világ más részein végrehajtott szovjet akciókra.

67 Ha a nukleáris fegyverek az európaiak (beleértve természetesen a nyugatnémeteket is) kezében lennének, a Szovjetuniót mérhetetlenül nagyobb veszélynek tenné ki a nukleáris konfliktus, mintha az Európában állomásozó amerikaiak kezében lennének. Európa örökös csatatér, próbatétel. Sok mindent el kell itt gondolkodni. Megismertük a háború borzalmaikat, mind Oroszországban 1941-1943-ban, mind itthon 1943-1945-ben. Tudják, mi a háború, és csak végső esetben merik megvívni. Washington, egy olyan ország fővárosa, amelynek partjainál közel két évszázada nem járt ellenséges ágyúzás, nem tudja, mi a háború.

68 Európának a keletiekkel való szövetségre kell alapoznia politikáját, egy olyan szövetségre, amelyet geopolitikai megfontolások vezérelnek. A nyugatról keletre terjedő Európa nem állhat meg a Lübeck* Szófia vonalánál. Ugyanakkor a nagy szovjetek, akik keletről nyugatra haladnak, nem állhatnak meg ennél a mesterségesen létrehozott határvonalnál. Távoli jövőnk egy földrajzi térképen is leolvasható. A Lübeck-Szófia vonal mentén húzódó határ egy védelmi vonal, amely manőverező hadviselés esetén rendkívül sebezhető. Ez a határ geostratégiai szempontból nagyon veszélyes. Ezt nagyon nehéz megvédeni. Ez magyarázza, hogy a Szovjetunió milyen fontosnak tartja a klasszikus fegyverkezést. A Lübeck-Szófia "szárny" a szovjet védelem egyetlen gyenge pontja hosszú távon. A Szovjetunió minden más oldalról jól védett az éghajlata (északon) és a hatalmas távolságok (délen) miatt. A klasszikus hadtudomány szempontjából a Nyugat-Németországban állomásozó amerikai hadsereget egy Kanadában, Montreal és Winnipeg között álló szovjet hadsereghez lehetne hasonlítani. Ebben a pusztán hipotetikus esetben az amerikai szárazföldi erők nagy része Minneapolis és Boston között helyezkedne el.

69 A Szovjetunió "természetes" partjai (szemben a határaival) a Kanári-szigetek, az Azori-szigetek, Írország és Izland. Ugyanez igaz Nyugat-Európára is.

70 Egy "művelt" vagy "gazdaságilag fejlett" nemzet elképzelhetetlen egy "politikailag erős" nemzet támogatása nélkül. Németország 1648-tól 1870-ig a porcelánjáról és zenészeiről ismert "művelt" nemzet példája volt. Ugyanakkor bárki számára csatatér volt. Hadsereg nélkül nincs nemzet, és ma nincs hadsereg nukleáris fegyverek nélkül. Miután elvesztették gyarmataikat, az olyan országok, mint Anglia és Franciaország ma már nem többek a nagyhatalmak paródiájánál. Ezentúl a 200-300 millió lakosnál kisebb népességű nemzeteknek nincs semmiféle nemzetközi súlyuk. A történelem két választási lehetőséget kínál nekünk:

- a Szovjetunió meghódítja Nyugat-Európát, vagy megelőző háborúként kell ezt megtennie;
- a háborút elkerüljük, és a Washington politikai zsoldosaitól megszabadult Nyugat-Európa politikai szövetségre lép a Kelettel.

71 Együttműködés, partnerség, szövetség és végül egyesülés. Németország, amely ma fél lábbal Nyugaton, fél lábbal Keleten áll, a legjobb helyzetben van ahhoz, hogy a közvetítő szerepét betöltse.

72 Németországban van egy baloldali nacionalista mozgalom, amely Nyugat-Berlinben alakult ki egy happening és egy drogpárt között. Brandt atya máris szégyent hozott hazájára és fájára. Ma már utódjának, Péternek romantikus fantáziáit csodálhatjuk. A Bundeswehrnek a jugoszláv hadsereg mintájára "Nemzeti Néphadsereggé" való átalakítása pusztá szórakozás. Még az újraegyesítés esetén is (ezt a hipotézist megengedem) Németország csak egy olyan törpe hatalom lenne, mint Mitterrand Franciaországa vagy Thatcher Angliája, amely az USA-tól, a CsKP-tól és Kínától való "függetlenségével" büszkélkedne. A Peter Brandt után nyúló szerencsétlen fiatalok vissza akarnak térni az 1848 előtti romantikus Németország, a Fichte előtti Németország napjaihoz. 1982-ben már nem csak arról van szó, hogy Németország "csatatér", hanem arról, hogy egész Európa "csatatér".

73 A "marxista kommunizmus" és a "demokratizmus" közötti vallásháború elvakítja a legtöbb ilyen embert, és ez a vakság megakadályozza őket abban, hogy megértsék a geopolitikai valóságot. Az esetleges szovjet offenzíva irányát Gibraltár, Dublin és Casablanca felé kell eltolni, hogy Európa ne váljon "csatatérré". A Szovjetunióval megállapodásra kell törekedni, és már most meg kell teremteni a hatékony együttműködés alapjait. Az elhúzó háború helyszíne Afrika északi szélesség 20. és déli szélesség 20. fok közötti része kell, hogy legyen. Még ha ezek a területek részben el is pusztulnak, az emberiség jövőjét ez nem fogja nagyban befolyásolni.

74 Európa pusztulásának elkerülése érdekében tudatosan kell törekednünk a Szovjetunióval való szoros együttműködésre, együttműködésre, és nem trükközésre, ahogy Hitler 1940-1942-ben javasolta a franciáknak. Nyugat-Európának és a Szovjetunióknak egyfajta "sorsközösséget" kell létrehoznia, amelyet a földrajz diktál, egy érdekházasságot, egy kényszerházasságot.

75 A Szovjetunióknak és Nyugat-Európának a lehető leghamarabb ki kell alakítania közösen valamiféle ellensúlyt a Monroe-doktrínával szemben. A Monroe-doktrínánk mottója kellene, hogy legyen: "...egyetlen katona, egyetlen amerikai katona sem a Földközi-tengeren". Az európai problémákat az európaiaknak maguknak kell megoldaniuk. Az oroszok ugyanolyan európaiak, mint a németek, a franciák, a britek és más európai nemzetek.

76 Ki kell szorítanunk az amerikaiakat Európából, nemcsak geopolitikai okokból. Jelenlétük

Európában a karthágóiaknak a Római Köztársaság szárnyai alatt Szicília meghódításához hasonlítható. Azzal, hogy Európában maradnak, és növelik a háború kockázatát, az amerikaiak nem lesznek képesek megbirkózni társadalmuk válságával, amely még csak most kezdődik. Azt kockáztatjuk, hogy megfertőznek minket. A társadalom válságát három szféra szétesése okozza:

- a műszaki-gazdasági rendszer.
- meggyőzésen alapuló politika, demagógia, "demokratizmus",
- egy eltévelyedett kultúra.

A techno-gazdasági rend a materialista világ, a tudomány, a racionalizmus, az előrelátás világának tükörképe. A második szféra, a politika szférája nem alkalmas semmilyen logikai elemzésre vagy racionalizmusra. Itt a meggyőződési érvelés dominál (az első szférában a logikai-kísérleti érvelés dominál). Ami a kultúrát illeti, ma inkább a pszichiátriának kellene tulajdonítani. Legalábbis az USA-ban csak egy totalitárius rendszer képes egyensúlyba hozni ezt a három szférát.

77 Legfőbb ideje, hogy a racionalizmus fogalmát bevezessük a politikába. Következő munkámban, Az euro-szovjet birodalomban egy egész fejezetet szentelek annak a kérdésnek, hogy a politikának, a metapolitikának a hatalomra vagy az élvezetre kell-e épülnie.

78 Észak-Amerika véglegesen a hedonizmus mellett döntött, és minden politikája "az élvezetek eszközeire" irányul. Egy ilyen választás zsákutcába vezetné az emberiséget. Már csak a kommunistáknak kell észhez térniük, és megmagyarázni nekik, hogy mi lenne a "cselekvés eszközeire", vagyis az erő eszközeire összpontosító metapolitika.

79 Már Hobbes megmutatta, hogy a szabadság az erőn alapul. A tudományos-technológiai forradalom korában ehhez hozzátehetjük, hogy a hatalom a tudást szolgálja (úrkutatás, fizikai alapkutatás), a tudás pedig hatalom.

80 Ha homo novust akarunk teremteni, választanunk kell a hatalom és az élvezet között. Marx álma az volt, hogy mindenki a szükségletei szerint adjon. Ma ez az álom könnyen megvalósulhat. A bőség elérése tervezés és akarat kérdése. A megoldás nem tartana tovább negyedszázadnál. Ez a bőség vagy egy hanyatlásra ítélt hedonista társadalomhoz (Egyesült Államok), vagy az átlagember homo novusszá való átalakulásához vezetne.

81 Huxley és Orwell csak a "Csodálatos új világ" lehetséges negatív oldalát jegyezte meg. A pozitív oldala továbbra is ismeretlen számukra.

82 Emlékezzünk Koestler próféciájára is: "Tézis - győztesek, antitézis - vesztesek, szintézis - győztesek és vesztesek egy hatalmas új eurázsiai haza egyesült polgáraivá válnak".

83 Én megváltoztatnám: "Tézis - rasszista nemzeti szocializmus, antitézis - marxista kommunizmus, szintézis - nagy európai nemzeti bolsevizmus, más szóval elit birodalmi kommunizmus, amely elutasította Marxot mint ideológust és Hitlert mint korlátozottan rövidlátó nacionalistát ...".

84 A nemzetiszocializmus a hatékonyság kiváló iskolája volt, éppen annak a hatékonyságnak, amely a marxista kommunizusból hiányzik.

85 A közönséges kommunizmusnak gyermeket kellett csinálni belőle, hogy rendkívüli utódot, egyfajta "tehetséges szörnyeteget", egy "emberfeletti kommunizmust" hozzon létre.

86 Koestler már 1941-ben tudta, hogy ki lesz az apja.

Carl Schmitt

Bolygóközi feszültség Kelet és Nyugat, valamint a Föld és a tenger összecsapása

87 A kelet-nyugati konfrontáció, amely ma eléggé nyilvánvaló, többféle ellentmondást foglal magában: gazdasági érdekek, az uralkodó elitek közötti minőségi különbségek és a mögöttes szellemi beállítottságok összeegyeztethetlensége. Mindezek az ellentmondások egyre erősödnek és kölcsönösen erősítik egymást. A gazdasági, szociológiai és spirituális feszültségek közötti kapcsolat azonban az emberi történelem minden nagy háborújában megmutatkozott. A modern antagonizmus sajátossága, hogy ezek a feszültségek globálissá váltak, és az egész bolygóra kiterjednek. Ezért ma feltétlenül szükséges, hogy megfelelően megértsük azt a történelmi és geopolitikai hátteret, amelyen ez a feszült konfrontáció alapul.

88 Itt most Kelet és Nyugat szembenállásáról van szó. Nyilvánvaló, hogy nem csak földrajzi különbségekről beszélhetünk. Kutatásunk során részletesen megvizsgáljuk a szóban forgó szembenállás típusát, és megmutatjuk, hogy a feszültségkonfrontációnak két különböző típusa létezik: a történelmi-dialektikus és a statikus-poláris.

89 A kelet-nyugati ellentét nem poláris ellentét. A Földnek van északi és déli pólusa, de se keleti, se nyugati. Bolygónk szerint a Kelet és Nyugat közötti földrajzi szembenállás nem rögzített és statikus; ez csak dinamikus kapcsolat, amely a fény napi csökkenésével jár együtt. Földrajzi értelemben Amerika a Nyugat Európa tekintetében; Amerika tekintetében a Nyugat Kína és Oroszország; Kína és Oroszország tekintetében pedig a Nyugat Európa. Tisztán földrajzi értelemben nincsenek egyértelmű pólusok, és következésképpen lehetetlen megérteni a Kelet és a Nyugat között létező valódi bolygóközi ellenséges feszültséget, és azt gondolni, hogy annak alapstruktúrája csak a földrajzból ered.

1.

90 Végigmehetünk a mai Kelet és a mai Nyugat történelmi, kulturális és erkölcsi sajátosságainak útján, és így egy sor olyan ellentétet fedezhetünk fel, amelyek kétségtelenül nagyon fontosak. Itt egy olyan kifejezést szeretnék használni, amelyet John Gottman geográfus vezetett be "La politique des Etats et leur geographie" 17 című kiváló munkájában: a regionális ikonográfia (a tér ikonográfiája) - *iconographie regionalale* - fogalmát. A különböző vallásokból, hagyományokból, különböző történelmi múltakból és különböző társadalmi modellekből eredő különböző világképek és reprezentációk autonóm tereket alkotnak. Ebben az értelemben nemcsak a festmények és a képzőművészet tartozik egy adott tér ikonográfiájához, hanem a köz- és magánélet minden látható formája is. A művészet egyik alapvető értékéről Luis Dies del Corral "Európa elrablása" című könyvében, amelyet az európai ikonográfia enciklopédiájának is nevezhetünk, nemrégiben meghatározta. A forma megértése közötti különbséget ezekben vagy más kulturális régiókban, és különösen a hatalmi struktúra és az állami struktúra területén Carlos Oliero tanulmányozta. A "tér ikonográfiája" fogalmába a társadalmi élet különböző formái mellett az emberi létezés minden más jellegzetes megnyilvánulási formáját, a tipikus implikációk rendszerét, az utalásokat, az érzések és gondolatok szimbolikus nyelvét is beleérthetjük, mivel ezek bizonyos, sajátos, utánozhatatlan kultúrával rendelkező területekre jellemzőek.

91 Ide tartoznak a múlt képei, a mítoszok, mondák és legendák, valamint minden olyan

szimbólum és tabu is, amelyek topográfiailag egy bizonyos térben lokalizálódnak, és csak ennek köszönhetően nyernek történelmi érvényességet. Gottman ebben a tekintetben "ikonográfia cirkulációjáról" beszél, azaz a területi kultúrák egymásra gyakorolt dinamikus hatásáról az időben. Így Pareto híres "elitcirkulációját" felváltja az ikonográfia cirkulációjának nem kevésbé fontos elmélete.

92 Az "ikonográfia" szó (és fogalom) használata ebben az esetben számomra igen helyénvalónak és gyümölcsözőnek tűnik, mindenképp azért, mert ez a kifejezés mutatja meg a legpontosabban a kelet-nyugati szembenállás lényegét. Úgy gondolom, hogy ez a kifejezés ebben az esetben igen gyümölcsöző, elsősorban azért, mert ez a kifejezés ragadja meg legpontosabban a kelet-nyugati konfrontáció lényegét:

93 A Kelet hagyományosan ellenzi a vizuális képeket, a festményeket és az ikonokat, míg a Nyugat ezzel szemben az ikonográfia és tágabb értelemben a festészet tiszteletének fellelegvárának tekinthető.

94 Amikor az ikonoklasztikáról vagy az Isten ábrázolásának tilalmáról van szó, a művelt európaiak a bizánci történelem eseményeire gondolnak vissza, amelyek felidézik a Leó király (717-741) idején az ikonoklasztikus eretnecség elleni küzdelmet és az ikonográfia Nagy Károly általi elismerését. Az Ószövetségben és az iszlámban az Isten ábrázolásának tilalma is eszünkbe jut. Egyesek odáig mennek, hogy itt a verbális és a vizuális kifejezés közötti eredeti ellentmondást tárják fel, amelyet viszont a hallás és a látás, az akusztika és a vizuális közötti még általánosabb ellentmondássá emelnek, ahol a szót és a hallást egyöntetűen a Kelettel, a képet és a látást pedig a Nyugattal azonosítják.

95 Az "ikonográfia" kifejezés használata a fent említett átfogó értelemben meg kell, hogy óvjon bennünket az ilyen leegyszerűsítésektől. Valójában nincs olyan földrajzi hely, ahol a valóság vizuális dimenziója ne lenne jelen, és a kép, a kép, az ikon és az ikonográfia mindenütt jelen van. Ezért lehetséges az ellenkező irányzat, a vizuális kép értékének elutasítása, azaz a legtágabb értelemben vett ikonoklasztika. Az ikonoklasztika problémája nem korlátozódik Bizáncre vagy az iszlámra. A Nyugat az ikonoklasztikus szellem számos és igen agresszív formáját is ismeri. Wiklifiták és husziták, szektás baptisták és puritánok, vallásos modernisták és nyers racionalisták - mindezek az ikonoklasztikus mozgalmak Nyugaton keletkeztek és fejlődtek ki. Bolygó méretű ez a konfliktus, a világtörténelemnek ez az alapvető vitája a nagy földrajzi nyitás és az Újvilág gyarmatosításának korszakában ért véget, és külsőleg két felekezeti forma - a római katolicizmus és az északi protestantizmus, a jezsuiták és a kálvinisták vonala - küzdelmében jelent meg. Nézzük meg ennek a konfliktusnak az ikonográfiai aspektusát, amely segít jobban megérteni a jelentését.

96 A reconquista lényege az volt, hogy az Ibériai-félszigeten teret nyerjen vissza Szűz Mária képének szabad tisztelete számára. Egyszer azt írtam, hogy az Újvilág spanyol hajósai és hódítói történelmi teljesítményük szimbólumát látták abban, hogy mindenhol felállították a Szeplőtelen Szűz képét. Néhány olvasó félreértett engem. Egy katolikus szerző még ezt is írta a témáról: "Schmitt a Conquista keresztény tartozékairól beszél, ami csak félrevezetheti az olvasót. Számomra Szűz Mária ikonja nem "mindenféle keresztény tartozék". Valójában a Szűzanya ikonjának tisztelete nagy jelentőséggel bír számomra, ami még érthetőbbé válik, ha figyelembe vesszük a fenti vitát a kép, az ikon és a nyugati hagyomány lényegének kapcsolatáról. Megkockáztatom azt állítani, hogy a 16-17. századi Európa összes vallási háborúja, beleértve a németországi harmincéves háborút is, valójában a Szűz Mária-ikon középkori katolikus tiszteletéért és az ellen folytatott háborúk voltak. Ebben az

összefüggésben az angol puristák ikonoklasztikája keleti jelenség, a bajor, spanyol és lengyel katolikusok ikonimádata pedig nyugati lelkeségük jele? Az ikonoklasztikus eretnység körüli bizánci vitákban teológiai szinten a Szentháromság keresztény dogmája került terítékre. A spirituális probléma az Egység és a Szentháromság ikonográfiai egyesítésének nehézsége volt az Istenségben. Hiba lenne azonban a Szentháromság dogmáját szigorúan a Nyugattal, az absztrakt monoteizmust pedig a Kelettel azonosítani. Természetesen a történelem bizonyos pontjain az átfedés szinte teljes volt. A francia szerzetesek a nyugati keresztény hitvalláshoz hozzáadtak egy formulát, amely szerint a Szentlélek nemcsak az Atyától, hanem a Fiútól is származik, és a görög pátriárkák Filioque felháborodása a keleti és nyugati egyházak közötti nagy skizmához vezetett. Mondhatnánk tehát, hogy a Filioque egy nyugati kísérlet volt a Kelet ellen, de ennek ellentmond egyrészt a szíriai egyházatyák sajátos tanítása a Szentháromságról és Szűz Máriáról, másrészt a nyugati arianus nézet, amely általában tagadta Krisztus isteni természetét. Így a Szentháromság kérdésében a Kelet és Nyugat közötti lenyűgöző ikonográfiai különbség nem is olyan abszolút és abszolút.

97 A hagyományos ikonográfia nem statikus, és új tényezők hatolnak bele. Például a technológia ipari inváziója. A modern pszichoanalízis az ikonoklasztikus tendencia megnyilvánulásának is tekinthető. Juan Jose Lopez Ybor spanyol pszichoanalitikus nagyon érdekes kutatást végzett ezen a területen, amely a probléma ikonográfiai megközelítésén alapul. Ráadásul szinte az összes kortárs festészet - mind az absztrakt, mind a tárgyi maradványok - a kép, a vizuális kép és az ikon hagyományos értelmezésének lerombolása. Mindhárom jelenség összefügg egymással: a technika, a pszichoanalízis és a modern festészet. Ha ennek az összefüggésnek a kutatására vállalkozunk, és összehasonlítjuk a Kelet és Nyugat közötti jelenlegi szembenállással, szenzációs, megdöbbentő következtetésekre juthatunk. Az egyetlen akadály az, hogy nem tudjuk szigorúan azonosítani a keletet az ikonoklasztikával és a nyugatot az ikonoklasztikával. A kelet-nyugati dualizmus szerkezetének megértéséhez más kritériumokat kell alkalmaznunk.

2.

98 A Kelet és Nyugat közötti bolygóközi szembenállás története a maga teljességében visszavezethető az elemek alapvető dualizmusára: Föld és víz, szárazföld és tenger.

99 Amit ma Keletnek nevezünk, az egyetlen tömör szárazföldi tömeg: Oroszország, Kína, India - egy hatalmas földdarab, a "Középföld"(9) ahogy Sir Halford Mackinder, a nagy angol geográfus nevezte. Amit ma Nyugatnak nevezünk, az a világ egyik óceánja, az a félteke, amelyen az Atlanti- és a Csendes-óceán található. A tengeri és a kontinentális világ közötti ellentét az a globális igazság, amely a civilizációs dualizmus magyarázatát alátámasztja, amely a bolygóközi feszültséget teremt és az egész történelmet mozgatja.

100 A világtörténelem csúcspontján a háborúzó hatalmak közötti összecsapások a Tenger elemei és a Szárazföld elemei közötti háborúhoz vezetnek. Spárta és Athén, Róma és Karthágó már feljegyezte ezt. Egy bizonyos időpontig azonban a háborúk a Földközi-tengerre korlátozódtak. Az emberek még nem ismertek hatalmas területeket, nagy óceánokat és bolygóközi konfliktusokat. Azonnal észre kell vennünk, hogy fogalmi különbséget kell tennünk a Tenger és az Óceán elemei között. Természetesen léteznek részleges párhuzamok, és sokan hivatkoztak ebben az értelemben az első Démoszthenész Filippijének jól ismert passzusára (38.41). Én magam sem értek teljesen egyet Platón azon mondásával, hogy a görögökről azt mondta, hogy "úgy ülnek a Földközi-tenger partján, mint a békák".

101 Mégis van különbség a tengeri civilizáció, amely szárazföldi civilizáció, és az óceáni civilizáció között. A Kelet és a Nyugat közötti feszültségnek, a konfliktus problémájának bolygószerű megfogalmazásának, amely a mi történelmi korszakunkra jellemző, nincs párhuzama a múltban. A Szárazföld és a Tenger (mint Óceán) közötti ellentét csak akkor éri el végső globális-történelmi volumenét, amikor az emberiség az egész bolygót fejleszti.

102 A szárazföld és a tenger közötti harc planetáris jellege először Anglia forradalmi Franciaország és Napóleon elleni háborúi során mutatkozott meg. Igaz, hogy abban az időben a szárazföldre és tengerre, keletre és nyugatra való felosztás még nem volt olyan egyértelmű, mint ma. Napóleont végül nem Anglia, hanem a kontinentális Oroszország, Ausztria és Poroszország győzte le. "A Föld "Nomosz"-a" akkor még a Szárazföld és a Tenger erői közötti egyensúlyban állt; a Tenger egyedül nem tudott döntő győzelmet aratni az erőivel. 1812-ben, amikor az összecsapás elérte tetőpontját. Az Egyesült Államok nem Napóleonnak, hanem Angliának üzent hadat. Ekkor közeledett Amerika és Oroszország, és mindkét fiatal nemzet igyekezett elhatárolódni Napóleontól és Angliától. A Föld és a Tenger, Kelet és Nyugat közötti konfliktus még nem kristályosodott ki az elemek tiszta szembenállásává, ami csak a Szövetség 1949-es megkötésekor következett be.

103 Azonban már Napóleon idején eléggé világossá vált a politikai konfliktus mintája, amelyet a civilizációs stílusok különbségei határoztak meg, vagyis egy olyan konfliktus, amelyben választani kellett a szárazföld és a tenger között. 1812 júliusában, amikor Napóleon Moszkva felé közeledett, Goethe egy dicsőhimnuszt írt, amelyet látszólag Mária Louise királynőnek, valójában azonban férjének, a francia császárnak címzett.

"Ahol emberek ezrei vannak összezavarodva, ott egy ember (Napóleon) dönt el mindent."

A német költő folytatja, utalva a szárazföld és a tenger közötti konfrontáció globális aspektusára:

"Ahol az évszázadok alkonya gyűlik,
Ő (Napóleon) eloszlatja őket a szellemi tekintet fényével.
Minden jelentéktelen eltűnt,
Itt csak a Szárazföldnek és a Tengernek van jelentősége."

("Worueber trueb Jahrhunderte gesonnen.
Er uebersieht's im hellsten Geisteslicht.
Das Kleinliche ist alles weggeronnen,
Nur Meer und Erde haben hier Gewicht.")

Goethe Napóleon oldalán állt. Számára ez a Föld, a Föld oldala volt. De Napóleont a Nyugattal is azonosították. A Nyugat még mindig a Szárazföld volt, és nem a tenger. A német költő őszintén remélte, hogy a Nyugat továbbra is a szárazföldi és kontinentális hatalom megtestesítője marad, Napóleon pedig új Sándorként visszafoglalja a tengerparti területeket a tenger erőitől, és akkor a "szárazföld a sajátjává válik".

104 Goethe tehát, a Nyugat tipikus képviselője, 1812 nyarán a Föld, a Föld és a Tenger között döntött. Természetesen világnézetének megfelelően a Föld és a Tenger szembenállását statikus, poláris feszültségként értelmezte, nem pedig dialektikus, egyedi történelmi mozzanatként. Ebben az esetben a statikus polaritás és a történelmi dialektika közötti különbségtétel, amelyről a cikk legelején beszéltünk, rendkívül fontos.

3.

105 Goethe statikus polarításban gondolkodott. A poláris feszültség azonban jelentősen különbözik a történelmi dialektika feszültségétől. A statikus poláris feszültség szinkronizmust, állandóságot feltételez, amikor az ellentétes pólusok kölcsönhatása egy rögzített struktúrát alkot, amely lényegében ugyanaz marad a konkrét történelmi helyzetekből eredő minden külső változással együtt. Ez egyfajta örök visszatérés.

106 A konkrét-történelmi megközelítés ezzel szemben egy adott kérdés sajátossága és az arra adott válasz közötti logikai és történelmi kapcsolatláncot vizsgálja. A kérdés és a válasz a történelmileg konkrét dialektikáját biztosítja, és meghatározza a történelmi helyzetek és korszakok szerkezetét. Egy ilyen dialektikát nem feltétlenül kell azonosítani a fogalmak hegeli logikájával vagy az események természetes menetének végzetesen adott szabályszerűségével.

107 Ami minket itt azonban érdekel, az a bolygódualizmus szerkezetének tanulmányozása, amely konkrétan a mi világunkban létezik (és nem a történelmi folyamatok általános elmélete). A történelmi gondolkodás egyszeri, egyszeri történelmi helyzetekben és ezért egyszeri igazságokban gondolkodik. Minden történelmi párhuzam csak ennek az egyediségnek a jobb felismerését szolgálja, különben csak holt funkcionális elemei lesznek egy absztrakt rendszernek, amely a valóságban nem létezik. Abszurd és irreális olyan feltételezésekkel élni, hogy mi történt volna, ha az események másképp alakulnak, mint ahogyan a valós történelemben történt. Mi lett volna például, ha a szaracénok megnyerték volna a poitiers-i csatát? Mi lett volna, ha Napóleon nem veszíti el a waterlooi csatát? Mi lett volna, ha a 41/42-es tél nem lett volna olyan hideg? - Az ilyen abszurd feltételezések, amelyekkel még a híres történészek is találkozhatnak, már csak azért is abszurdak, mert teljesen szem elől tévesztik bármely történelmi esemény egyediségét és egyediségét. A poláris feszültség struktúrája mindig releváns, örök, mint egy örök visszatérés.

108 A történelmi igazság viszont csak egyszer igaz. Nem lehet többször igaz, mert történelmisége a feloldhatóságában rejlik. A történelmi igazság szingularitása az ontológia egyik titka, ahogy Walter Warnach fogalmaz. A kérdés és válasz dialektikus szerkezete, amelyet itt a történelem lényegének magyarázatára tárgyalunk, semmiképpen sem csökkenti vagy szünteti meg az egyszeri történelmi esemény minőségét. Éppen ellenkezőleg, ez csak erősíti azt, mivel egy egyedi konkrét válaszról beszélünk egy ugyancsak egyedi konkrét kérdésre adott egyedi konkrét válaszról.

109 Ha a Szárazföld és a Tenger szembenállása, ahogyan azt a modern bolygódualizmus kifejezi, kizárólag statikus poláris lenne, azaz a természeti egyensúly és az örök visszatérés láncolatába lenne foglalva, akkor csak egy tisztán természeti folyamat töredéke lenne. A természetben az elemek szétválnak és újra egyesülnek, keverednek és rétegződnek. A metamorfózisok folyamatos körforgásában váltják egymást és mennek át egymásba, ami a mindig azonos poláris feszültség lényegének új képeit és formáit nyitja meg. Ha a kérdést ilyen természetes statikus dualizmusra redukálnánk, akkor a Kelet és Nyugat közötti tényleges ellentét csak az elitek örökös körforgásának egy különleges kifejezési formája, az ikonográfiák problémája lenne. Az örök visszatérés és az örök átalakulás nem ismer konkrét igazságot, egyedi helyzetet és történelmi pillanatot. A statikus-poláris szembenállás kizárja a történelmi egyediséget. De a konkrét történelemben minden másképp van. Bizonyos korszakokban vannak rátermett és hatalmas nemzetek és csoportok, amelyek barátságos

szerződések vagy háborúk során elfoglalják és felosztják a földet, elfoglalják a területüket, legeltetnek marhákat stb. Ebből alakul ki a Föld Nomosza. Az egyedi itt és most korlátozza, és a feszültség az elemek között, amelyekről beszélünk, a Föld és a Tenger között, csak azt a természetes, objektív kontextust teremti meg, amelyben ez a Nomos formát ölt.

110 Ha a Földet és a Tengert (és az őket benépesítő élőlényeket) tisztán természeti elemeknek tekintjük, világos, hogy önmagukban nem képesek olyan ellenséges összecsapást előidézni, amelynek tisztán történelmi esendősége lenne. A tengerlakók és a szárazföldlakók természetüknél fogva nem lehetnek abszolút ellenségek. Előfordul, hogy a szárazföldi állatok felfalják a tengeri állatokat, de ebben az esetben abszurdum ellenségeskedésről beszélni. A halak lenyelik egymást, különösen a nagyok. És a szárazföld lakói sem bánnak sokkal jobban egymással. Tehát nem állíthatjuk, hogy a szárazföld és a tenger között természetes ellenségeskedés van. Sőt, tisztán természetes állapotban a két elem teljesen irrelevánsan és közömbösen létezik egymás számára, mégpedig olyan mértékben, hogy teljesen nevetséges itt olyan sajátos és intenzív kapcsolatokról beszélni, mint az ellenségeskedés. Minden élőlény a saját elemében, a saját környezetében van. A medve nem áll eredendően háborúban a bálnával, és a bálna nem áll háborúban a medvével. Még a tengeri és szárazföldi ragadozók is pontosan ismerik határaikat és élőhelyük határait. Egy medve soha nem lépne be egy oroszán vagy egy tigris területére; még a legbátrabb állatok is tudják, hol a helyük, és igyekeznek elkerülni a kellemetlen találkozásokat. Azok, akik a macskákat és a kutyákat hozzák fel a természetes ellenségeskedés példájaként, ismét bebizonyítják, hogy ez a természetes ellenségeskedés egészen más, mint az emberi ellenségeskedés. Amikor a kutya ugat a macskára, a macska pedig a kutyára, konfliktusuknak egészen más jelentése van, mint egy emberi viszálynak. A legfontosabb különbség az, hogy az állatokkal ellentétben az emberek képesek megtagadni magát az emberséget az ellenfeleikben, az állatok viszont nem. Az, hogy szellemileg és erkölcsileg kutya vagy, nem kérdőjelezi meg a macskaságot, és fordítva.

111 Jól jelzi azonban, hogy az állatmesék azok, amelyek a legélénkebben szemléltetik a sajátosan emberi politikai helyzeteket és viszonyokat. Általánosságban elmondható, hogy filozófiai szempontból az állatmesék problémája önmagában is érdekes. A tisztán emberi politikai helyzetet átültetve az állatvilágba, demitologizáljuk, tisztázzuk őket, levesszük róluk az ideológiai és retorikai burkolatokat. Mivel az állatok közötti kapcsolatok teljesen más jelentéssel bírnak, mint az emberek közötti, ez az allegorikus eszköz, amelyben az emberek állatokként, az állatok pedig emberként jelennek meg, lehetővé teszi számunkra, hogy felfedezzük azt, ami eddig rejtve maradt, az egyszerű és egydimenziós elemzéstől való tudatos eltérés révén. A vadállattá válás elidegeníti az embert az embertől, de ezen elidegenedés révén az ember még inkább megkülönböztethetővé és kiemelkedővé válik. Az állatmesék politikai értelme (amin itt már nem állunk meg) erre épül.

112 A szárazföld-tenger kettősségének az emberiségre való átvitelével úgy tűnik, hogy a tengeri emberek közötti tengeri konfliktusokról és a szárazföldi emberek közötti szárazföldi konfliktusokról kellene beszélnünk. Valójában a dolog teljesen más, hiszen a történelmi bolygófeszültség elér egy bizonyos kritikus szintet. Az állatokkal ellentétben az emberek - és csakis az emberek - képesek háborút vívni a szárazföldi és a tengeri népek között. Amikor az ellenségeskedés eléri a tetőpontját, az ellenségeskedés minden lehetséges területet átvesz, és mindkét oldalon háborúskodás bontakozik ki mind a szárazföldön, mind a tengeren. Mindkét fél kénytelen üldözni a másikat az ellenséges elemek mélyére. Amikor a harmadik, a légi elemet uralják, a konfliktus áttevődik rá, és a háború légi háborúvá válik. De a konfliktus kezdeti tárgyai nem veszítik el a minőségüket, ezért számomra teljesen ésszerűnek tűnik, hogy a Föld és a Tenger elemének ellentétéről beszéljünk. Amikor a bolygótörténelmi

összecsapás a tetőfokához közeledik, mindkét fél a végsőkig feszíti minden anyagi, szellemi és lelki erejét. Ezután a csata áterjed a harcoló felek szomszédságában lévő összes térre. Ebben az esetben a szárazföld és a tenger közötti elemi különbség valódi háborúvá válik ezen elemek között.

113 Az emberek közötti ellenségeskedésnek különleges feszültsége van, amely sokszorosan nagyobb, mint a természet birodalmában lévő ellenségeskedésé. Az emberben a természet minden aspektusa transzcendens (vagy transzcendentális, ahogy tetszik) dimenziót ölt. Ezt a további dimenziót "spirituálisnak" is nevezhetjük, és Rimbaud-t idézve, aki azt mondta: "Le combat spirituel est aussi brutal que la bataille des hommes" (HU). Mindenesetre az emberek közötti ellenségeskedés hihetetlen méreteket ölthet. Ez a végső ellenségeskedés jól látható a polgárháborúkban, ahol az ellenséget olyan mértékben kriminalizálják - erkölcsi, jogi és ideológiai értelemben -, hogy gyakorlatilag minden emberi törvényen kívül helyezik. Ebben egy eredendő emberi, eredendő természetfeletti elem, amely a természetes dimenzión túlmutat, óriási feszültséget generál, és a természetes polaritást konkrét történelmi dialektikává alakítja át.

114 A "dialektika" szó itt azt a (csak az emberiségre jellemző) különleges tulajdonságot fejezi ki, amely radikálisan különbözik a polaritás minden természetes formájától. A "dialektika" szó a kérdés-válasz szerkezetre utal, amely egyedül képes megfelelően leírni egy történelmi helyzetet vagy történelmi eseményt. A történelmi helyzetet csak úgy lehet megérteni, mint az ember kihívását és az erre a kihívásra adott válaszát. Minden történelmi cselekedet emberi válasz a történelem által feltett kérdésre. Minden emberi szó egy válasz. Minden válasz a kérdésem keresztül nyer értelmet, amelyre válaszolni hivatott, valaki számára, aki nem ismeri a kérdést, a szó értelmetlen marad. A kérdés értelme pedig abban a konkrét helyzetben rejlik, amelyben felteszik.

115 Ez emlékeztet R. J. Collingwood kérdés-válasz logikájára, és valóban erre gondolunk. Collingwood a történelem sajátos értelmét a "kérdés-válasz" gondolkodásmóddal próbálta meghatározni. Ezt nagy pontossággal tette, mivel számára ez a meghatározás jelentette a koronáját annak a filozófiai útnak, amelyen saját nem történelmi természettudományos pozitívizmusának leküzdésére törekedett. Collingwood koncepciója nagyszerű volt, de az angol tudósra túlságosan mélyen hatott a tudomány tizenkilencedik századi angol definíciója ahhoz, hogy a kérdés-válasz probléma pszichológiailag individualista értelmezésén túl tudjon lépni. Csak ez a tényező magyarázhatja fájdalmas, összetett germanofóbiás rohamait, amelyek súlyosan károsították utolsó művét, "Az új Leviatánt". "Kérdés-válasz logikájának" nagy érdeme azonban továbbra is megkérdőjelezhetetlen. Hangsúlyozni kell azonban, hogy a kérdést itt nem egy egyén vagy egy embercsoport teszi fel, és természetesen nem egy önkényes, a múltat vizsgáló történész, hanem maga a Történelem, amely minőségi szempontból kérdésekből és válaszokból áll. A kérdés önmagában történelmi esemény, amelyből a következő esemény a konkrét emberi válaszon keresztül nő ki. Amennyire az emberek elfogadják a történelem kihívását és kérdését, és magatartásukkal és cselekedeteikkel megpróbálnak válaszolni rá, annyira bizonyítják, hogy képesek a történelemben való kockázatos részvételre, és így alávetik magukat annak ítéletének. Röviden: a természeti állapotból a történelem állapotába lépnek.

116 Arnold Toynbee a "kérdés-válasz logikát" a "kihívás-válasz struktúra" kultúrtörténelmi fogalmává fejlesztette,¹³ (challenge-response-structure). Toynbee a "kérdés" fogalmát a "kihívás", a "válasz" fogalmát pedig a "válasz" fogalmává fejlesztette. Ez volt a legfontosabb lépés a történelmi jellegzetesség tisztázásában, mert itt nem egyszerűen statikus poláris, hanem

természetes feszültséget különböztetünk meg. - amelyekkel a nem történeti, individuálszociológiai, természetes gondolkodási iskolák foglalkoztak. - hanem dialektikusan értelmezett feszültség. Toynbee módszere alapján több mint húsz kultúrát vagy magasabb civilizációt emel ki, amelyek mindegyike egy-egy sajátos történelmi válaszon alapul, az embereknek a történelem által feltett kérdésre adott válaszában, az általa felállított kihíváson. Egyiptom esetében például a kihívást a Nílus-völgy természeti sajátosságai, a folyóhoz való kötődés és az ellenséges inváziók állandó fenyegetése jelentette. A Nílus-völgy kiépítése és megszervezése, a külső, barbár befolyások elleni védelem, valamint az erre épülő egyiptomi civilizáció istenkultuszaival, dinasztiáival, piramisaival és szakrális művészetével mind konkrét válasz volt a kihívásra.

117 Az ismeretelmélet módszertana óriási nyereséget ért el ebből a megközelítésből, mivel most már minden történelmi helyzet dialektikus szerkezetét lehetett vizsgálni. De maga Toynbee sem tudta elkerülni azt a jellegzetes tévedést, amely jelentősen károsította koncepcióját. Amikor elkezdte leírni a mechanizmus a kölcsönhatás között általuk kiosztott húsz civilizációk vagy kultúrák, annak elemzésében a leglényegesebb oldala a történelmi, szerkezetét a történelem maga - egyedi eldönthetőségét minden konkrét helyzet és a döntés eltűnik. A világtörténelemnek nincsenek egyetemes törvényei. Ez az elvont kísérlet, hogy az élő történelmet száraz törvényeknek vagy statisztikai valószínűségnek vessük alá egy szűken funkcionális rendszerben, alapvetően téves.

118 A valóságban csak egyszeri konkrét helyzetekkel foglalkozunk. Saját korszakunk konkrét helyzetét az határozza meg, hogy benne a Kelet és a Nyugat közötti szembenállás a bolygó dualizmus és a bolygó ellenségeskedés jellegét öltötte magára. Amikor megpróbáljuk megfejteni az e dualizmus okozta dialektikus feszültség természetét, nem próbálunk meg vezetni egy egyetemes törvényt vagy statisztikai valószínűséget, nemhogy bármilyen rendszert konstruálni. Amikor a "dialektika", "dialektikus" szót használjuk, azt kockáztatjuk, hogy félreértik és a szűk hegeli iskola közé sorolnak bennünket. Ez nem teljesen igaz. Hegel történelmi dialektikája valójában lehetővé teszi a történelmi esemény egyediségének és egyediségének megértését, amint az már csak Hegel azon mondatából is kitűnik, hogy Isten Fiának megtestesülése az egész emberi történelem központi eseménye. Ez azt mutatja, hogy Hegel számára a történelem nem csupán objektív törvények láncolata volt, hanem az aktív részvétel szubjektív dimenziója is. Az általános hegeli rendszerezésben azonban gyakran elvész a történelmi egyediség, és egy konkrét történelmi esemény feloldódik az egydimenziós gondolatmenetben. Ez a megjegyzés elegendő ahhoz, hogy tisztázzuk a "dialektika" fogalmának értelmezését, és hogy megakadályozzuk a hegelianizmusba való automatikus beiratkozást, ami nagyon jellemző kortársaink "technikai", automatikus gondolkodásmódjára.

119 A történelmi dialektika lényegének félreértése mellett, ami általában a hegelianizmusra jellemző, óvakodni kell a törvények megfogalmazásának és a törvények felfedezésének a XIX. századra jellemző mániájától is. Gyakorlatilag minden nyugati szociológus és történész - Alexis de Tocqueville kivételével - szenvedett ettől a betegségtől. Az az igény, hogy minden konkrét történelmi helyzetből általános fejlődési törvényt kell vezetni, még a múlt század legravaszabb gondolkodóinak tudományos felfedezéseit is homályos általánosítások szinte áthatolhatatlan lepelbe burkolta.

120 A konkrét-történelmi tény valamiféle egyetemes törvényé emelése volt az az ár, amelyet a tizenkilencedik század fizetett tudományos-természeti pozitivizmusáért. A tudósok egyszerűen nem tudtak elképzelni semmilyen igazságot az egyetemes, pontosan kiszámított és mért funkcionális szabályszerűségeken kívül. Így Auguste Comte, a modernitás történésze, a

hegemón intuícióval megáldott, helyesen határozta meg korszakának lényegét, a fejlődés eredményét, amely három szakaszból áll: a teológiától a metafizikán át a pozitívizmusig. Ez egy teljesen helyes megfigyelés volt, pontosan meghatározva azt az egyszeri, három pillanatban végrehajtott lépést, amelyet a nyugati gondolkodás a XIII. századtól a XIX. századig tett. De Auguste Comte, a pozitívista, csak azután tudott hinni az általa megfogalmazott elv igazságában, miután kijelentette, hogy a három fokozat törvénye az egész emberiségre és annak egész történelmére kiterjed. Karl Marx a maga részéről nagyon pontos diagnózist állított fel arra a helyzetre, amely a XIX. század közepén Közép- és Kelet-Európában az ipari forradalom második szakaszára volt jellemző; A baj azonban az volt, hogy megfontolásait a történelem egyetemes, általános érvényű doktrínájává emelte, és az "osztályharc" leegyszerűsítő tézisét hirdette, holott valójában a technológiai ipari forradalom egy konkrét pillanatára, nevezetesen a vasút, a távíró és a gőzgép feltalálására utalt. Már a XX. században Oswald Spengler jelentősen korlátozta a nyitány értékét - a jelenlegi korszak és a római polgárháború és a Caesarok kora közötti mély történelmi párhuzamokra vonatkozóan -, amely ezen az alapon a kultúrkörök egyetemes elméletévé tette, és következésképpen megölte minden munkájának tisztán történelmi idejét.

4.

121 Az iparosodás és a technikai fejlődés ma Földünk sorsa. Próbáljuk meg tehát meghatározni az egyszeri történelmi kérdést, a nagy kihívást és a konkrét választ, amelyet a múlt század ipari-technikai forradalma adott. Utasítsunk el minden felszínes következtetést, amely az ok-okozati összefüggések kockázatos rendszereibe von minket. A feszültség általános felfogásától különválasztottuk különösen a dialektikus feszültséget, amely különbözik a poláris-statikussal. A dialektikus feszültség fogalmát azonban nem szabad a hegelianizmus, a természettudomány vagy a normativista konstrukciók banális termékeként értelmezni. Toynbee "kihívás-válasz" formulája is csak eszközként használható, mivel elsősorban a Kelet és Nyugat jelenlegi planetáris dualizmusának tisztán eldobható, aktuális igazságát kell megértenünk.

122 Itt Arnold Toynbee 1953-as, sokatmondó címet viselő szövege: "A világ és a Nyugat". A mű keserű kritikákat és polémiát váltott ki, amelyekről inkább hallgatunk, mivel minket itt a Föld és a föld közötti konfrontáció érdekel. Toynbee a mi korszakunkról beszél, és a Nyugatot külön kategóriaként emeli ki a világ többi részével szemben.

123 A Nyugat agresszorként jelenik meg számára, amely négy és fél évszázadon keresztül négy fő irányba - Oroszország, az iszlám világ, India és Kelet-Ázsia - hajtotta végre ipari és technológiai hatalmának keleti terjeszkedését. Toynbee számára fontosnak tűnik, hogy ezt az agressziót a keresztény hagyomány normáitól megszabadult technológián (entfesselte Technik) keresztül hajtották végre. Az a tény, hogy a mai Kelet elkezdte széles körben használni a technológiát, Toynbee számára a Nyugattal szembeni aktív önvédelem kezdetét jelenti. Igaz, hogy a XVII. században a jezsuiták megpróbálták a keresztény vallást a hinduknak és a kínaiaknak prédikálni, de nem mint a Nyugat vallását, hanem mint minden emberre egyformán érvényes egyetemes vallást. Toynbee úgy látta, hogy ez a kísérlet kudarcot vallott, sajnos a különböző katolikus missziók és a jezsuita prédikátorhálózat közötti dogmatikai nézeteltérések miatt. Az októberi kommunista forradalom jelentése Toynbee szerint az, hogy a Kelet a keresztény vallástól megszabadult európai technológiával kezdett fegyverkezni. Toynbee ezt a technikát "az európai kultúra egy darabjának nevezi, amely a XVI. század végére szakadt le róla". Figyeljük meg ezt a döntő fontosságú, abszolút pontos megfogalmazást.

124 Tisztázzuk most a "kérdés-felelet logika" fényében, hogy mi volt az a kihívás és válasz, amely történelmileg korunkban az ipari-technológiai áttörés révén megnyilvánult.

125 Miből ered az ipari forradalom? A válasz milyen kérdésre? Mi az eredete és a hazája, a kezdete és a motivációja? Anglia szigetéről származik, és a 18. századból származik. Ismételjük meg az összes híres dátumot: 1735 (első kokszolókemence), 1740 (első acélöntés), 1768 (első gőzgép), 1769 (első modern gyár Nottinghamban). 1770 (első fonoda), 1786 (első mechanikus szövőszék), 1825 (első gőzgép). A nagy ipari forradalom Anglia szigetén zajlott, amely a 19. századtól a világ legfontosabb ipari országává vált. Ezt a történelmi jelenséget, amelyet mindig szem előtt kell tartanunk, már az első német szociológus, Lorenz von Stein is észrevette 1842-ben.

126 Írt erről a témáról:

"Meglepő módon és teljesen váratlanul, ugyanakkor, amikor Franciaországban a szabadság és az egyenlőség eszméi terjednek, Angliában megjelennek az első gépek. Velük együtt egy teljesen új korszak nyílik meg az egész világ számára a jólét, a termelés, a fogyasztás és a kereskedelem terén. A gépek valóságos forradalmi erővé váltak az anyagi világban, és ebből a leigázott anyagi világból kezdtek hatalmukat mélyen a szellemi világ minden szférájába kiterjeszteni."

"Meglepő módon és egészen váratlanul" és pontosan "Angliában"! Ezekben a szavakban egy fiatal német lelkes meglepetése hallatszik, aki kezdi megérteni népe történelmi helyzetét, és Philippe Lajos Párizsában megérti, hogy az 1789 óta az egész európai kontinensen terjedő politikai forradalom csak halvány ideológiai epifenomén az Angliából kiinduló és valódi forradalmi erőt képviselő ipari forradalomhoz képest. Így született meg az imént idézett fejezet figyelemre méltó mondata a "Proletariátus" sokatmondó címmel. Ugyanebben a szövegben először jelenik meg az európai diskurzusban a munkaerő és a tulajdon közötti alapvető különbségtétel problémájának tudományos értelmezése.

127 Az ipari forradalom tehát a tizenhetedik századi Angliából származik. Mi volt a történelmi helyzet a szigeten abban az időben? Anglia egy olyan sziget volt, amely a 16. században vált el az európai kontinensről, és megtette első lépéseit a tisztán tengeri lét felé. Történelmi szempontból ez az, ami számunkra a legjelentősebb. Minden más csak egy felépítmény, egy felépítmény. Bármilyen külső eseményt is választunk a tisztán tengeri lét felé vezető végső lépésként, legyen az Cromwell 1655-ös jamaicai elfoglalása, a Stuartok 1688-as végső kiűzése vagy az 1713-as utrechti európai béke, a lényeg a következő: egy európai nép egy bizonyos ponttól kezdve megszűnt a szigetet, amelyen élt, a kissé távoli európai szárazföld részének tekinteni, és azt a világóceánon tisztán tengeri lét és tengeri nemzetiség alapjának ismerte el. A tizenhatodik századtól Anglia a felfedezések korába lépett, és elkezdte visszaszerezni a gyarmatokat Portugáliától, Spanyolországtól, Franciaországtól és Hollandiától. Minden európai riválisát legyőzte, de nem pusztán erővel vagy erkölcsi fölényével, hanem pusztán azzal, hogy a szilárd szárazföldről döntő és visszavonhatatlan lépést tett a nyílt tenger felé, egy olyan helyzetbe, amelyben a tengeri térség feletti ellenőrzést a szárazföldi gyarmatok meghódítása biztosította.

128 Egyedülálló, egyedi történelmi válasz volt egy ugyancsak egyedi, egyedi történelmi kihívásra, az európai földrajzi felfedezések korának nagy kihívására. Az emberiség ismert történetében először jelent meg a kihívás, amely nem csak a konkrét folyókat, partokat vagy a

beltengereket érinti: először volt bolygószintű, globális jellegű. A legtöbb európai nemzet felismerte ezt a kihívást kontinentális, szárazföldi viszonylatban. A spanyolok hatalmas tengerentúli birodalmat hoztak létre; így lényegében szárazföldön maradt, és hatalmas kontinentális tömegeken épült. Az oroszok elszakadtak Moszkvától, és meghódították Szibéria hatalmas országát. A portugáloknak a hajózás terén elért elképesztő eredményeik ellenére sem sikerült átmenniük a tisztán tengeri létbe. Még a portugál felfedezések korának hősi eposza, Comoens Lusiadáit is ugyanúgy beszél az Indiai-óceánról, mint Vergilius Aeneas a Földközi-tengerről. A hollandok voltak az elsők, akik globális tengeri vállalkozásokba kezdtek, és sokáig az élvonalban maradtak. De a bázis túl gyenge volt, túl mélyen beágyazódott a szárazföldi hatalmak politikájába, és az 1713-as utrechti béke megkötése után Hollandia végleg a szárazföldre volt kötve. A franciák kétszázéves háborúba léptek Angliával, és végül vesztek. Angliát nem különösebben zavarta a kontinens, és végül sikeresen áttért a tisztán tengeri létbe. Ez megteremtette az ipari forradalom közvetlen előfeltételeit.

129 Az egykor európai sziget elvetette a hagyományos, szárazföldi világképet, és következetesen a tenger felől kezdte szemlélni a világot. A föld, mint az ember természetes élettere, valami mássá vált, a tengerparton, a kontinentális nyílt terek mélységében, a hátságban. Az angol lovagok, más országok lovagjaihoz hasonlóan, már a XV. században, az Orleans-i leány idején is tisztességes küzdelemben szereztek trófeákat. A tizenhatodik századig az angolok juhtenyésztők voltak, és a gyapjút Flandriába adták el, ahol szövetet készítettek belőle. És ez a nemzet a "habzó tengerek" nemzetévé vált, és nem csupán egy tengeri, hanem egy óceáni világbirodalmat alapított. A sziget megszűnt önálló szárazfölddarab lenni, és a kontinens közelében horgonyzó hajóvá vált. A Föld régi, szárazföldi Nomosának helyébe egy új Nomosz lép, amely struktúrájában magában foglalja a nyílt tenger fejlett területeit, de ugyanakkor elválasztja a nyílt tengert a kontinentális tömegtől, és szembeállítja a tenger terét a szárazföld terével, hogy a szárazföldnek a tenger általi ellenőrzése révén egyensúlyt teremtsen.

130 Ami a tizenhatodik században az európai kultúrából kiesett, az Toynbee-vel ellentétben nem egy "technikai szórvány" volt, hanem valami egészen más. Az európai sziget elszakadt az európai kontinensről, és az új, szigeteknek nevezett tengeri világ szembefordult a szárazföldi kontinens hagyományos világával. A Tenger e világa ellensúlyt teremtett a Szárazföld világával szemben, és a földi béke (Frieden, béke) olyan lett, mint egy mérleg a kezében. Ez volt a konkrét válasz az óceán világának megnyitásával kapcsolatos kihívásra adott konkrét válasz kifejezése. És ezen az angol szigeten, amely elfogadta a kihívást, és megtette a döntő lépést a tengeri lét felé, hirtelen megjelentek az első gépek.

5.

131 A Hajó az emberek létének alapja a tengeren, ahogyan az Otthon a szárazföldön való létezésük alapja. A Hajó és az Otthon nem ellentétek a statikus poláris feszültség értelmében; ezek különböző válaszok a történelem különböző kihívásaira. Mind a Hajó, mind az Otthon technikai eszközökkel jön létre, de alapvető különbségük abban áll, hogy a Hajó abszolút mesterséges, technikai mozgáskereső, amely az ember természet feletti teljes uralmán alapul. A tenger a természeti környezet változatosságát képviseli, amely élesen különbözik a szárazföldtől. Idegenebb és ellenségesebb. A bibliai beszámoló szerint az ember éppen a Földnek a tengertől való elválasztásával nyerte el az élőhelyét. A tenger továbbra is tele volt veszéllyel és gonoszszággal. Itt utaljuk az olvasókat Karl Barth Egyházi dogmatika harmadik kötetének a Teremtés könyve első fejezetéhez fűzött kommentárjára. Csak azt hangsúlyozzuk,

hogy a tengerrel kapcsolatos ősi vallási rettegés leküzdéséhez az emberiségnek komoly erőfeszítéseket kellett tennie. Az ilyen leküzdésre tett műszaki erőfeszítés alapvetően különbözik minden más műszaki erőfeszítéstől. Olyan személy, aki a tengerre merészkedik - a "kalóz" szó eredetileg olyasvalakit jelentett, aki képes ilyen kockázatot vállalni. - a költő szavaival élve "hármass mellpáncéllal" (aes triplex circa pectus) kell rendelkeznie. Az embernek a természet tehetetlenségi ellenállásának legyőzése, amely a kulturális vagy civilizációs tevékenység lényege, drámaian különbözik a hajóépítés és a tenger felfedezése, valamint az állattenyésztés és a szárazföldi lakóépületek építése esetében.

132 A földi lét központja és magja, annak minden sajátos normájával - lakás, tulajdon, házasság, öröklés stb. - mindez az Otthon. Mindezek a sajátos normák a földi lét, különösen a mezőgazdaság sajátosságaiból erednek. Az alapvető jogintézmény, a tulajdon - Dominium - a Házról, Domusról kapta a nevét. Ez nyilvánvaló és minden ügyvéd számára ismert. Sok jogász azonban nem tudja, hogy a német Bauer (paganus, gazda) szó nem közvetlenül az "Ackerbau" (földművelés) szóból származik, hanem a "Bau", "Gebäude", "aedifici- um", azaz "épület", "építmény", "ház" szóból. Eredetileg olyan személyt jelentett, akinek háza volt. A szárazföldi lét középpontjában tehát a Ház áll. A tengeri lét középpontjában egy hajó áll. Az otthon a béke, a hajó a mozgás. Tehát egy hajónak más a környezete és a látóhatára. A hajón élő emberek teljesen más kapcsolatban vannak egymással és a környezetükkel. A természethez és az állatokhoz való hozzáállásuk teljesen eltér a szárazföldi emberektől. A szárazföldi emberek megszelídítik az állatokat - elefántokat, tevéket, lovakat, kutyákat, macskákat, szamarakat, kecskéket és "mindent, ami az övé" -, és háziállatokká teszik őket. A halakat nem lehet megszelídíteni, csak kifogni és megenni. Nem válhatnak háziállattá, mivel az otthon fogalma idegen a tenger számára.

133 A szárazföldi és tengeri lét közötti feneketlen különbségtétel megértéséhez egy kultúrtörténeti példát használtunk. Most arra keressük a választ, hogy az ipari forradalom a maga felszabadító technikai lendületével (entfesselte Technik) miért a tengeri létből született. A szárazföldi lét, amelynek középpontjában az otthon állt, egészen más viszonyban állt a technológiával, mint a tengeri lét, amelynek középpontjában a hajó állt. A technikai haladás abszolutizálása, minden haladásnak kizárólag a technikai haladással való azonosítása, röviden, amit a "felszabadult technikai lendület", "felszabadult technológia" kifejezés jelent, mindez csak a tengeri lét alapján, a tengeri lét légkörében fogalmazódhatott meg, növekedhetett és fejlődhetett. Ezzel az Angol-sziget megfelelt a megnyíló világóceán kihívásának, és logikusan lezárta a tisztán tengeri létre való áttérést, történelmi választ adott a nagy földrajzi felfedezések kora által feltett kérdésre. Ez egyúttal az ipari forradalom előfeltétele is volt, és egy olyan korszak kezdete, amelyet ma mindannyian átélünk.

134 Konkrétan az ipari forradalomról beszélünk, amely ma közös sorsunk. Az ipari forradalom sehol máshol nem játszódhatott volna le, csak a tizennyolcadik századi Angliában. Az ipari forradalom csak a technikai fejlődés emancipációját jelenti, és ez az emancipáció csak a tengeri lét sajátosságaiból kiindulva válik világossá, amelyben bizonyos mértékig ésszerű és szükséges. A technikai áttörések minden időben és minden országban történtek. Az angolok technikai képessége nem nagyobb, mint más nemzeteké. Csak az a kérdés, hogy a technikai felfedezéseket hogyan és milyen korlátok között használjuk fel, más szóval, hogy milyen normarendszerben helyezzük el ezt a felfedezést. A tengeri létben a technikai felfedezések könnyebben és szabadabban születnek, mivel nem feltétlenül kell illeszkedniük a szárazföldi létben rejlő normák rögzített struktúrájába. A kínaiak találták fel a puskaport; nem voltak ostobábbak, mint az európaiak, akik szintén feltalálták. De az akkori Kína tisztán szárazföldi, zárt ajtók mögötti létezésében kizárólag játékokra és tűzijátékokra használták.

Európában ugyanez vezetett Alfred Nobel és követőinek felfedezéseihez. Azok az angolok, akik a XVIII. században az ipari forradalmat előidéző, jól ismert nyitásokat - a kokszolókemencéket, az acélgyártást, a gőzgépet, a szövőszéket stb. - létrehozták, nem voltak leleményesebbek, mint más országok és más korok emberei, akik más törvények szerint éltek, és az angoloktól függetlenül hasonló nyitásokat hajtottak végre. A technikai felfedezések nem egy titokzatos magasabb szellem kinyilatkoztatásai. Ezeket nagyrészt az idő diktálja. De hogy elfelejtődnek-e vagy fejlődnek, az attól függ, hogy milyen emberi kontextusban születtek. Hadd legyenek pontosabb: az ipari forradalmat megalapozó technikai felfedezések az egyetlen olyan hely, amely ténylegesen az ipari forradalomhoz vezet, ahol döntő lépést tettek a tengeri lét felé.

135 A tisztán tengeri létre való áttérés már önmagában és közvetlen következményeiben magában hordozza a technológia mint önálló és önfenntartó erő felszabadulását. A földi lét korábbi időszakában a technológia bármely fejlődése soha nem vezetett olyan elv kialakulásához, mint az Abszolút Technika. Hangsúlyozni kell azonban, hogy a tengerparti és a beltengeri kultúrák formái még nem jelentenek átmenetet a tisztán tengeri létbe. Csak az Óceán fejlődésében válik a Hajó az Otthon valódi ellentétévé. A (technikai fejlődésként értett) haladásba vetett feltétlen hit biztos jele annak, hogy a tengeri létre való átállás befejeződött. A tengeri lét történelmileg, társadalmilag és erkölcsileg végtelen terében a felfedezések határtalan egymásutánjának láncreakciója magától megjelenik. Nem a nomád és a letelepedett emberek közötti különbségről van szó, hanem a szárazföld és a tenger - az emberi lét két ellentétes eleme - közötti ellentmondásról. Ezért helytelen a "tengeri nomádokról" egy sorban beszélni a lovas, tevés stb. nomádokkal. Helytelen a szárazföldi viszonyokat a tenger elemeire hárítani. Az emberiség élettere a maga természetfeletti, történelmi értelmében radikálisan különbözik minden paraméterében, külső és belső, attól függően, hogy szárazföldi vagy tengeri létről van-e szó. Akárhogy is nézzük ezt a különbséget, a tengerről a szárazföldre vagy a szárazföldről a tengerre, a civilizáció és a kultúra nagyon eltérő szerkezetű erőterben nyilvánul meg, ahol meg kell jegyezni, hogy a kultúra önmagában inkább a szárazföldhöz, a civilizáció pedig a tengerhez kapcsolódik "15", a tengeri világkép techno-morfikus, míg a szárazföldi világkép szocio-morfikus.

136 A XIX. század két legfontosabb jelensége új megvilágításba kerülhet a tengeri lét sajátosságainak elmélete révén. A XVIII. század végének és a XIX. század elejének osztálypolitikai gazdaságtanáról és a marxizmusról beszélek. Az ipari forradalom fejlődésének folyamatában a felfedezések mérhetetlensége egyre újabb és újabb lépéseket tett a felszabadult technikai fejlődés útján. Az úgynevezett klasszikus politikai gazdaságtan az ipari forradalom első szakasza alapján kialakított fogalmi felépítmény volt. A marxizmus a maga részéről a klasszikus politikai gazdaságtan felépítményére alapozta tanítását. Továbbfejlesztette és kidolgozta az ipari forradalom második szakaszának koncepcionális felépítményét. A marxizmust az orosz hivatásos forradalmárok elitje fogadta el, akiknek 1917-ben sikerült forradalmat csinálniuk az Orosz Birodalomban, és a kettős felépítményt átültetniük agrárországuk viszonyai közé. Mindezekben nem a tiszta tan gyakorlati megvalósításáról és a történelmi fejlődés objektív törvényeinek logikai megvalósításáról volt szó. Az elképzelés az volt, hogy egy iparilag elmaradott agrárországnak fel kell vértéznie magát modern ipari technológiával, mert különben más, fejlettebb ipari nagyhatalmak számára a préda szerepét tölti be. Így a marxizmus az ipari forradalom második szakaszának ideológiai felépítményéből gyakorlati eszközzé vált egy hatalmas ország ipari és technikai bizonytalanságának leküzdésére, valamint a régi elit összekeverésére, amely nyilvánvalóan nem volt képes a történelmi feladat teljesítésére.

137 A klasszikus politikai gazdaságtan elveinek következetes követése azonban csak egy aspektusa volt a marxista tanításnak. A marxizmus gyökerei hegelianusak maradtak. Hegel A jogfilozófia alapjai című művének egyik helyén, a 243. bekezdésben található az egész probléma értelme. Ez a híres hely. Ez a bekezdés a saját törvényei szerint szabadon fejlődő polgári társadalom dialektikáját írja le, és hangsúlyozza, hogy "ez a társadalom elkerülhetetlenül magában hordozza a népeesség és az ipar progresszív növekedését". Hegel szerint egy ilyen társadalom "minden gazdagságával együtt sem lesz soha elég gazdag, azaz pusztán belső képességeire alapozva soha nem lesz képes megakadályozni a szegénység növekedését és a szegények számának növekedését". Hegel azonban kifejezetten az akkori Angliára hivatkozik példaként. A 246. bekezdésben folytatja:

"E dialektika szerint egy adott burzsoá társadalom kénytelen határain túlra lépni, hogy más, akár az ipari eszközök fejlődésében, akár a technikai készségekben elmaradott nemzetek között keresse termékeinek fogyasztóit, következésképpen saját létének eszközeit."(16)

Ezek Hegel "A jogfilozófia alapjai" című művének híres 243-246. pontjai, amelyek a marxizmusban kapták meg végső kibontásukat. De tudomásom szerint senki sem fordított figyelmet a 247. bekezdés mélyebb értelmére, amely közvetlenül az imént idézett bekezdés után következik. A szárazföld és a tenger közötti alapvető ellentétet állítja, és a 247. bekezdés fejlődése ugyanolyan fontos és jelentős lehet, mint a 243-246. bekezdések a marxizmusban. Az ipari fejlődés és a tengeri lét közötti kapcsolat mellett érvel. Ez a 247. bekezdés a következő döntő mondatot tartalmazza:

"Ahogyan a házasság első feltétele a szilárd talaj, a Föld, úgy az ipar számára a maximálisan éltető elem a Tenger."

Itt megszakítom fejtegetésemet, és megengedem a figyelmes olvasóknak, hogy meglássák benne Hegel A jogfilozófia alapjai 247. bekezdésének kibontakozásának kezdetét, ahogyan a 243-246. bekezdések kibontakozása megteremtette a marxizmust.

Vizsgálatunk új kérdést és ezzel együtt új veszélyt vet fel. Az ember hajlamos feltenni a következő problémát: mi a történelem tényleges kihívása? És ott van az a veszélyes kísértés, hogy a kérdésre a régi módon válaszoljunk, ami az előző korszakban helyénvaló és helyes volt. Az emberek hajlamosak ragaszkodni ahhoz, ami egyszer már igaznak és hatékonynak bizonyult. Kategorikusan elutasítják annak megértését, hogy az emberiség részéről egy új kérdésre adott új válasz csak feltételezés lehet, és legtöbbször, mint Kolumbusz útja esetében, vak feltételezés. Az embernek ellenállhatatlan igénye van arra, hogy az utolsó, kronológiailag történelmi tapasztalatot úgy kezelje, mintha az örökkévaló lenne. Amikor mi, németek 1914-ben megszálltuk Franciaországot, azt hittük, hogy az események ezentúl úgy fognak alakulni, mint 1870-71-ben, a mi döntő győzelmünkig. Amikor az ostromlott franciák 1870-71-ben kiviharzott Párizsból, azt hitték, hogy visszatérnek az 1792-es győztes forradalomhoz. Amikor Stimson külügyminiszter 1932-ben bemutatta híres Stimson-doktrínáját, úgy látta, hogy a helyzet tágabb értelemben 1861-re és a függetlenségi háborúra hasonlít.

139 A történelemtudatnak meg kell óvnia az ilyen tévedésektől. Paradox módon éppen azokban az országokban, amelyek a legmesszebbre jutottak a felszabadult technológia útján, elterjedt az a hit, hogy mostantól kezdve a technikai eszközök segítségével áttörés kezdődik a tér új, végtelen birodalmaiba. Ehhez az ürbe való áttöréshez képest a nagy földrajzi és technológiai felfedezések korának ötszáz éves áttörése jelentéktelen időszakkal fog tűnni. Az emberek támadásokat terveznek a sztratoszféra és a Holdra való repülések ellen. Maga a

bolygónk. A Föld fokozatosan egy űrhajóvá válik, amely a világűrben lebeg.

140 Ez a nézet számomra a régi válasz megismétlésének tűnik, annak a válasznak a továbbfejlesztése, amelyet egykor az Óceán világának megnyitásának kihívására adtak. Az emberek úgy látják, hogy a mai kihívás Amerika felfedezésének hatalmas megismétlődése. Lélektanilag, hogy úgy mondjam, ez érthető. Akkoriban a Föld új kontinenseit és óceánjait fedezték fel. Ma nem látok semmilyen űrnyílást, nem hallok semmilyen kozmikus kihívást. Ne beszéljünk repülő csészealjokról. Az emancipált technika addig áshat a térben, amíg csak akar és dühösen, egy új történelmi kihívás és még inkább egy ilyen kihívásra adott válasz nem fog ebből kikerekedni. Természetesen a felszabadult technológia szörnyű hatalmi impulzusokat és a legyőzésükre irányuló vágyat generál. De ez a készítés nem azonos a kihívással. Igaz, hogy a modern technológia mindig mesterséges szükségleteket generál, de ez csak azt jelenti, hogy a legjobb esetben is csak nagyon mesterséges választ tud adni egy ugyanilyen mesterségesen feltett kérdésre.

141 Egy régi válasznak ez az ultramodern továbbfejlesztése az, ami a történelem szempontjából történetietlen és anakronisztikus. Természetes azonban, hogy egy elmúlt korszak győztese nem vesz tudomást a történelem új kihívásáról. És hogyan értheti meg a győztes, hogy győzelme egyszeri igazság? Ki taníthatja meg erre? Arra a következtetésre jutottam, hogy már az is jó, ha az új kérdésre nem vagyunk hajlandóak a régi választ adni. Már most is sokat, ha az új világot nem a tegnapi létezett "új világ" sémája szerint értelmezzük. Én személy szerint egy új kihívást látok a sztratoszféra rossz oldalán. Úgy veszem észre, hogy a felszabadult technológia inkább korlátozza az embereket, mintsem új tereket nyitna meg előttük. A modern technológia szükséges és hasznos. Ez azonban jelenleg messze nem válasz a kihívásra. Csupán új, részben a technológia által teremtett igényeket szolgál ki. A többiek számára ma már maga is megkérdőjeleződik, és ezért nem lehet válasz. Mindenki azt mondja, hogy a modern technológia nevetségesen kicsívítette a Földünket. Az új tereknek, amelyekből az új kihívás ki fog törni, a Földünkön kell lenniük, nem pedig azon kívül, a világűrben. Akinek előbb sikerül megszelídítenie a korlátlan technológiát, az nagyobb eséllyel felel meg a jelenlegi kihívásnak, mint az, aki megpróbál vele a Holdra vagy a Marsra szállni. A testetlen technológia megzabolázása az új Herkules számára bravúr. Erről a területről egy új kihívást hallok, a Jelen kihívását.

(A.D. fordítása németből)

VIII. rész

KÖVETKEZTETÉS HELYETT

1. fejezet

Az elemek apokalipszise.

(A geopolitikától a történelem filozófiájáig -
Gondolatok Carl Schmitt elemelméletéről)

1.1 Csak két civilizációs elem létezik

1 A civilizációs struktúra összekapcsolása az egyik vagy másik elem - a szárazföld és a tenger - uralmával Carl Schmitt koncepciójának tengelye, és annak legerősebb és legimpozánsabb oldala. Ezért fontos hangsúlyozni, hogy nem egyszerűen a 4 elem szakrális elméletének elvont alkalmazásáról van szó a kultúrtörténeti elemzésben, hanem a két elem - a Föld és a Tenger - alapvető történelmi (és nem csak természeti) dualizmusának levezetéséről. Föld és Víz, és ez a dualizmus csak akkor válik igazán történelmi tényezővé, ha az emberi társadalom felismeri és intellektuálisan megtapasztalja. Hogy megmagyarázzuk, mire gondolunk, észre fogjuk venni, hogy Schmitt nem említi a tűz elemet és annak filozófiai, kulturális és civilizációs elemzését (erről alább lesz szó). Ami pedig a légi elemet illeti, amely a repülés korszakához kapcsolódik, Schmitt azt állítja, hogy az nem hozott létre saját "nomoszt", saját civilizációs típust, mivel a tengeri civilizáció által jóváhagyott történelmi pálya technikai folytatása. Az aerokrácia és még inkább a tényleges etherokrácia, azaz a technológia fejlődésének repülési és űrtechnológiai szakaszai nem idéztek elő olyan globális változásokat az emberiség történelmében, amelyeket a világóceán felfedezése és kihívása hozott.

2 Schmitt zseniális intuíciója nagyon helyesen sugallta neki, hogy az űrnek nincs igazi kihívása, nincs történelmi válasza, és az űrkutató az "etherokrácia" feltételei között csak a rabszolgasorba taszító, de nem felszabadító technokrata civilizáció agóniáját mutatja. Első pillantásra úgy tűnik, hogy a Schmitt-elemek történelmi dialektikájának ilyen megközelítése, ha figyelembe vesszük implicit módon antithalassokratikus szimpátiáját, egy tisztán konzervatív doktrína alapjává válhat, amelynek hangsúlyozottan ökológiai alapokon nyugszik. Az ember hajlamos így értelmezni a "Kelet és Nyugat közötti bolygóközi feszültségről" szóló cikkének záró szavait:

"Az új tereknek, amelyekből az új kihívás születik, a következőkre kell irányulniuk. a Földünkön, nem pedig azon kívül, a világűrben".

Ezt tették leggyakrabban Schmitt követői, tekintve, hogy a politikáról is konzervatív nézeteket vallott. De véleményünk szerint ez túl egyszerű lenne. Ha az új kihívás nem más, mint a "felszabadult technológia" és az óceáni civilizáció uralmának forradalmi korszaka után - akár a technológiai vagy ökológiai katasztrófától való félelemből - a szárazföldi orientációhoz való visszatérés, akkor a történelmi dialektika szellemi feszültsége elveszíti drámai dimenzióját, szinte természetes ciklikussá válik, azonosul a statikus-poláris feszültséggel, amelynek leküzdésére Schmitt szerint minden önnön szellemi történelem épül. A civilizációs dualizmust - a szárazföld-tenger dualizmust - másképp kell feloldani.

3 Schmitt hajlik arra, hogy az aerokráciára és tovább az etherokráciára való áttérést csupán a tenger stratégiájának természetes fejlődésének tekintse, és ne egy új forradalmi korszak jeleinek. Így elmondható, hogy a Víz elem a Szárazföld és a hagyományosan neki alárendelt terek miatt megvalósuló univerzalista terjeszkedésében két másik elemet - a levegőt és az étert

(vákuumot), amelyek fizikai szempontból nem mások, mint az anyag egyre ritkább állapotai, a szolgálatába állít. Más szóval, a tenger vizes eleme a levegő és az éter alárendelt elemein keresztül mutatkozik meg, folytatva a "hígulás" civilizációs tendenciáját, miközben éppen ez a tendencia szülte meg a "tengeri lét" történelmi dialektikáját és a technológia emancipációját, valamint az ipari forradalom ehhez kapcsolódó szakaszait.

4. Hogyan magyarázhatók ebben az esetben az olyan szárazföldi szuperhatalom, mint a Szovjetunió, a geopolitikai behemót, a kontinentális tömegek és a földi Nomosz erőinek legújabb bolygói kifejeződése, sikerei a repülés és az űr területén? Ahogy maga Schmitt is zseniálisan magyarázta a marxizmus történelmi funkcióját Oroszországban: az alternatív elit koncepcionális felfegyverzése volt a második ipari forradalom doktrínájával, amelynek sikerült az archaikus szárazföldi országot olyan óriási ipari és technikai bástyává alakítani, amely 70 éven át képes volt sikeresen ellenállni az óceáni civilizáció többsíkú nyomásának. Az aerokrácia és az etherokrácia alkalmazása a keleti blokkban az ipari forradalom marxista stratégiájának folytatása volt a nyugati polgári civilizációval szembeni ellenállás érdekében.

5 A történelmi dualizmus egyik tagja - a More - tehát a bolygói megerősödésének folyamatába beépítette a többi elemet. Míg Schmitt 1959-ben, a Planetáris feszültség megírásakor ez a folyamat még gyerekcipőben járt, az 1980-as évekre már átláthatóvá és mindenki számára nyilvánvalóvá vált. A tenger uralta a levegőt és a teret.

6 Itt érkezünk el a modern történelem legfontosabb pontjához, amely próbaköve a legtöbb ideológiának és társadalmi-politikai doktrínának, amelyek a közelmúltig teljesen elfogadhatónak számítottak.

7 A keleti blokk összeomlására és a peresztrojkára utalunk.

1.2 Az egyetemes árvíz sajátosságai

8 Ez az esemény kulcsfontosságú Carl Schmitt nézeteinek megfelelőségének vizsgálatához. Az ő fogalmaival érvelve ezt az eseményt a következőképpen írhatjuk le.

9 A Keleti blokk vége, amely korunkban a tengerrel szemben álló Föld bolygói tendenciáját testesítette meg, annak a történelmi szakasznak a végét jelenti, amelyben az ipari forradalom második szakaszát összefoglaló fogalmi struktúrát hatékonyan lehetett használni a tenger civilizációjával folytatott globális versenyben. a Nyugattal és a világgal, amely a felszabadult technológia korlátlan fejlődésével azonosította sorsát. Más szóval, ez volt a marxizmus adekvátságának vége. A szusai erők elvesztették védelmi koncepciójukat, amely mindaddig hatott, amíg végérvényesen és visszavonhatatlanul meg nem változtak annak a válasznak a feltételei, amelyet Marx adott a számára modern európai történelem kihívására.

10 A szovjet blokk összeomlásának egyik magyarázata a technológiai verseny terén való lemaradása, és ennek a lemaradásnak a fő pontja az volt, hogy nem tudott megfelelően reagálni az amerikai SOI-programra. Más szóval. Moro megnyerte a technológiai párbajt Sushi ellen az etherokrácia - a világűr területén a stratégiai találmányokkal kapcsolatos csúcstechnológia - területén.

11 Mit jelent ez a történelem dialektikája szempontjából?

Az első: A Tenger, amely a technikai áttörés lendületét és annak további technikai civilizációját szülte, győzött, bár a Szárazföld győzött, bár az utóbbi időben és ténylegesen a

legújabb (a maga idejében) koncepcionális technológiát kölcsönözte magától a Tengeről. Ez a folyamat időben szigorúan egybeesett az ipari forradalom második szakaszának végével. Elméleti szinten ez a 70-es évek elejétől kezdett tisztázódni, párhuzamosan a kommunizmus és a szocializmus gyors elfajulásával Európában. A gyakorlatban a lényeg a peresztrojka volt. Az ipari forradalom harmadik szakaszához legalább egy új Marxra és egy új marxizmusra volt szükség. Az európai fasizmus válhatott belőle, de ez a kísérlet mind elméleti szinten, mind fizikai síkon kudarcba fulladt - Németországot egy civilizációs szempontból következetesebb szárazföldi hatalom (Szovjetunió) győzte le, ebben az esetben a tenger támogatásával (mint ahogy ez a történelemben Napóleontól az első és második világháborúig sokszor megtörtént). Nem volt Új Marx, nyilvánvalóan nem is lehetett és nem is kellett volna.

13 Másodsor: A keleti blokk összeomlása a tenger valódi globalizációját jelenti, amely a bíró és az ellenőr szerepéből az autokrata (önkényúr) szerepébe kerül. Ez a Mondializmus, a bolygó civilizációs integrációja a Nyugat égisze alatt. A vallási nyelvben csak egy neve van ennek az eseménynek - az özönvíz, a földi nomosz vége és a tenger nomoszána egyetemes uralma. Emlékezzünk a tengerből előbukkanó apokaliptikus fenevadra is). Végső átmenetet jelent a két elem szembenállásának korszakából az egyik elemnek a vele szemben ellenséges másikkal való alávétettségek korszakába. Azt mondhatjuk, hogy ez az "egyetemes világ" kezdete. Leviatán legyőzi a behemótot, a bálna pedig a medvét. Moby Dick diadala az orosz medve felett.

14 Harmadsor: inentől kezdve a többi elem - a leigázott Szárazföld (a legyőzött ellenség, Hostis), a Levegő és az Éter (természetes szövetségesek a víz dialektikájával szolidárisan. Amicus) - szolgálnak a Tenger ideovarianciájaként, a bolygóhajó, a Világsziget (Világsziget, Spykman kifejezésével, nem Mackinder) mögöttes elemeiként. Ez az Egy világ, a posztindusztriális társadalom, a globális informatizáció és az automatizálás korszaka. Marx legavantgárdabb intuícióinak nyelvén ezt "a tőke valódi uralmának" nevezték <2). Az ideológiák eltűnésének ideje, a posztmodernizmus és a "történelem vége" ideje.

15 A megnyílt óceán kihívását az angolszászok fogadták el, akik a modern nyugati civilizációba öntött techno-ipari áttörésben megtestesülő választ adták, amely leigázta az egész világot, és végső formáját Amerika globális autokráciájában találta meg, ugyanazon a földrészen, amellyel Kolumbusz megtalálta a "modern világ" kezdetét. Ez a kihívás a keleti blokk összeomlásában, a peresztrojkaiban és a Szovjetunió felbomlásában fejeződött be. A felszabadult technika (entfesselte Technik) minden külső akadályt legyőzött. A tenger hatalma most már abszolút. Ez a technokrata Nyugat hegemoniájában, az Egyesült Államok stratégiai fölényében, az áramló tőke dominanciájában és a hagyományos értékstruktúrák teljes elmosódásában testesül meg. Tulajdon, öröklés, házasság, lakás - mindezek a dolgok elvesztették azt a jelentőségüket, amellyel a földi lét korszakában, a földi nomosz korszakában rendelkeztek.

1.3 A hiányzó elem

16 Bár Schmitt a valóban történelmi események szingularitásáról beszél, és inkább kerüli a determinizmus és a rendszerezés minden formáját, keresztényként mégis aligha tagadhatná a Vég jelenlétét a történelemben, és így valamiféle teleológiát. A hegeli vagy marxi teleológia elutasítása nem jelenti a teleológia elutasítását általában. Abszolút őszinte gondolkodóként (és ebben az értelemben Heideggerhez hasonlít) nem akarja korlátozni - sem önmagában, sem másokban - az igazság szabad intuícióját, úgy véli, hogy ebben áll a legmagasabb emberi méltóság és a szellemi szabadság, amely végül a politikában (das Politische) és a döntésben (die Entscheidung) vetül ki. Schmitt minden érvelésében benne van a keresztény ember

számára szokásos eszkatológia implicit jelenléte: hangsúlyozza a New Age egyediségét, amely globalizmusában áll, és a "felszabadult technológiához" és a tengeri léthez való viszonyában könnyen felfedezhetjük az apokaliptikus felhangokat.

17 Schmitt nyilvánvalóan tudatában volt annak a párhuzamosságnak, amely a Föld teremtéséről szóló bibliai üzenet - a Víz távozásának eredményeként - és a fordítottját jelentő tényleges helyzet - a tengeri létnek a szárazföldre való bejövetele, a Föld szimbolikus behatolása a Vízbe - között fennállt. Ezért fontos, hogy a történelemben tartósan fennálló talassokrata tendencia csak most lép be az óceáni fázisba, megtalálja a lehetséges maximális mértéket. Az óceáni talasszokrácia sugárzása a sztratoszférában és a kozmoszban csak a győzelem végletességét illusztrálja.

18 De van egy logikus visszatekintő kérdés: miért éppen a Föld-nomosz, a Szárazföld lett az emberi lét mátrixa a Hagyomány évezredeiben? És továbbá, hogy a hagyományos nomosz ilyen stabil száraz szerkezete (amelyet sem a potamai (folyó), sem a korlátozott thalasszokratikus, sem a nomád elvonulások nem borítottak fel) végül miért esett áldozatul az Óceán kaotikus elemeinek?

A Teremtés könyve, amely a Vizek létezését állítja a Szárazföld előtt, a Káosznak egyfajta elsőbbségére utal egy renddel szemben, és az indoeurópai mitológia számos cselekményben megerősíti ezt. Bizonyos értelemben feltételezhető (ahogyan az a germán hagyományban történik), hogy a Föld a sűrített Víz, és a földrajz szempontjából a Szárazföld a Vízből megtisztított Óceán alja. De ez a Káoszból visszahódított terület, Nomosz, Szárazföld, Kontinens, MacInder Szívöldje, az ókori germánok Mithgardja, a Rend erődje, a történelmi Polisz nem a hagyományos nomosz oka, hanem valamilyen transzcendens hatás eredménye, a természetben regisztrált nyom.

19 Természetfeletti, lenyomata, hogy meg lehet nevezni a Történelem forrását. A szilárd földet jelölő orosz szó, das feste Land, die Erde, lehetővé teszi számunkra, hogy megközelítsük ezt a titokzatos erőt. Ez a szó a Susha. Etimológiailag a szárazság tulajdonságára utal, amely más nyelvekben nincs jelen. Ez a minőség a maga részéről a hővel, a hőséggel és a Tűzzel kapcsolatos asszociációkat idézi fel, ezzel az utolsó elfeledett elemmel, az ötödik elemmel, amely az ókori osztályozásokban ismeretes, de valamiért hiányzik Schmitt civilizációs és történelmi elemzéséből.

20 És itt megemlékezünk Hérakleitoszról, aki Milétozsi Thalésszel és más thalasszokratészi filozófusokkal ellentétben megerősítette a világegyetem Tűzből való eredetének forradalmi elméletét. A tűz minden bizonnyal transzcendentális elem a földi környezet elemeit illetően. Ha a Föld, a Víz és a Levegő bolygónk és lakóinak viszonylatában belső, és még a sztratoszférát körülvevő űrvákuum is belső kvintesszenciának (éter) tekinthető a környezetet illetően, akkor a Tűz, a Hő, a Fény kívülről érkezik hozzánk, a ragyogó áldozati csillagból, a Nagy Napból. A közönséges elemek az emberek elemei. A tűz az istenek eleme, a spirituális mennyek anyaga. És a Tűz polaritása az összes alapelemhez viszonyítva nem illik bele abba a statikus, szigorúan természeti sémába, amelyet Schmitt helyesen emelt ki, amikor a Föld és a Tenger közötti természetes feszültségről beszélt, és amelyet nagyon helyesen különített el az emberi történelem dialektikájának sajátos feszültségétől. Valójában a Tűz által kiváltott feszültség a dialektika lényege, és ha a Természet eredetét illetően egyetérthetünk Thalésszel, a Történelem eredetét illetően csak Hérakleitosznak van igaza. A titán Prométheusz ajándéka az embereknek, a földre szállított isteni Tűz a történelmi dialektika legfőbb titokzatos tárgya, az alkimisták láthatatlan ügynöke, ugyanannak a Hérakleitosznak filozófiai gyermeke, aki

évszázadokon és ciklusokon keresztül bontja ki napszellemének, mennyei gnózisának tartalmát.

21 A transzcendentális Tűz elosztatja a kezdeti Vizeket, így a Szárazföld keletkezett. A transzcendentális Tűzet a Föld emberei a fő princípiumként tisztelik - az Otthonuk középpontjába (szent tűzhely), a Templomuk középpontjába (szent oltár), a testük középpontjába (szívük tisztelete), a világuk középpontjába (Nap, a térorientáció és az idő dimenziójának dakdce) helyezik. A Föld földi nomosz a Tűz szubtilis befolyásának következménye. A földi rend által az emberiség válaszolt a Transzcendens hívására, és ezáltal belépett a Történelembe, felülemelkedett a természetben, és önmagává vált. Az otthon a válasz a Napra. A Föld és civilizációja az intellektuálisan értelmes Tűz terméke.

22 Míg a Tűz és a Föld közötti kommunikáció megvalósult, az óceáni levezetés nem létezett. A talassokráciát ellensúlyozta a tellurokrácia, és a római Vesta diadalmasan szétzúzta a habokból kiemelkedő Karthágót, valahányszor az kulturális és civilizációs üzenetének egyetemessé tételébe ütközött. Amikor a szent tűz kialudt az emberek otthonában, szívében és templomaiban, a Leviatán apokaliptikus üvöltését lehetett hallani. A szárazföld, amely elvesztette értelmét, központját, hatalmát, arra volt ítélve, hogy elveszítse a tengerrel vívott eszkatologikus párbajt.

23 A hippo átszervezése és lemészárlása elkerülhetetlen volt abban a pillanatban, amikor a Hagyomány konzervatívvá vált, amikor a transzcendens Tűz kihívására adott válasz végleg elhomályosította a kérdést, amikor a földi nomosz megszűnt normáit az égi nomosszal összevetni. Végso soron az egész emberi történelem nem más, mint a mágikus csillag első felvillanása és az egyetemes özönvíz közötti közjáték.

1.4 Az ikon és a föld

24 Nagyon érdekesek Schmitt megjegyzései az ikonográfiáról és a Kép és a Nyugat kapcsolatára vonatkozó általánosítása. Ez közvetlen kapcsolatban áll a Tűz elemmel, mivel a látás a valóság fénydimenziójának egyik eleme, ami viszont a Tűz egyik aspektusa (a hővel együtt). Ha elfogadjuk a Szárazság és a Nap általunk megnyitott genetikai kapcsolatát, az Ikon, a szakrális vizuális kép és a Föld nomoszáinak kapcsolata is világossá válik. Természetes, hogy a térbeli mozdulatlanság, a környezet rögzítettsége, rendezettsége vonzódik a képben - szimbólumban, hieroglifában, képben - való kifejezéshez. A tűz mintha egy töredéket ragadna ki a folyékony valóságból, átalakulva képpé, ikonná, valami maradandóvá. Az ősföldnek a vizes káosz tömegéből való keletkezésének rejtélye ebben ismétlődik meg. A föld nomosz az Ikonon keresztül állandóan emlékeztet az eredetére. Ebben az értelemben az ikonok imádata és általában a festészet használata valóban a hagyományos, földi, kontinentális lét egyértelmű jele.

25 Ez a megfontolás segít a Schmitt által Spanyolország történelmi küldetéséről tett megállapításokra építeni. A katolikus Spanyolország, amely a Boldogságos Szűz arcását helyezte el minden meghódított földön, a Tűz segítségével teljesítette az Óceán semlegesítésének (és kihívásának) hihetetlenül fontos küldetését. Valamiben ez a bolygóművelet hasonló volt a marxizmus történelmi működéséhez Oroszországban: mindkét esetben a tenger kihívását azzal a céllal fogadták el, hogy a lehető legnagyobb mértékben semlegesítsék a Föld nomoszára gyakorolt káros következményeit, és megpróbálják a mérget orvossággá változtatni. Spanyolország veresége az angol kalózzal vívott tengeri csatában szörnyű bolygóméretű következményekkel járt: az angolszászok elvetették az apokaliptikus civilizáció magvait az Atlanti-óceán szigetén, amelynek az volt a sorsa, hogy megtettesítse a

Leviatánt teljes eszkatologikus, végső erejében. A habból az európai prototípust minden paraméterében felülmúló kontinens-hajó született. Ennek a szörnyetegnek a természetbe van írva, hogy kioltja a szent tüzet, hogy megtörje a Képet, hogy létrehozza az " új világrendet " egy bolygón. Természetesen a szélsőséges protestáns szekták eszméi uralták az újszülött szörnyeteg szemléletét. - Baptisták, puritánok, mormonok stb., - akiket a legnagyobb fokú ikonoklasztika, egyházi modernizmus és szvetongyűlölet jellemez. A marxizmuson (sic!) és a katolikus felszabadítási teológián (sic!!) alapuló, halálra ítélt latin-amerikai örökösödés az egyetlen, ami mára megmaradt a spanyol hódítók ambiciózus bolygói demarche-jából, hogy megzavarják az egyetemes áradást.

26 Van azonban egy elméleti nehézség, amellyel Schmitt nem foglalkozik teljes mértékben. Megemlíti azt a szokást, hogy a vizuális képet és az ikonoklasztikát a Nyugattal, annak negációját és az ikonoklasztikát pedig a Kelettel azonosítják. Maga Schmitt is hoz néhány példát, amelyek cáfolják az ilyen azonosítás egyértelmű helyességét. Nézzük meg ezt részletesen. Annál is inkább, mert ez közvetlenül érinti a számunkra legfontosabb problémát - Oroszország történelmi jelentőségét és küldetését.

1.5 Absolute Amicus et Hostis - portrék térben és időben

27 Itt egy olyan problémával foglalkozunk, amelynek metafizikai értelmét egy másik könyvünkben ("Eurázsia misztériumai", "Eurázsia tudatalattija" című fejezet) tanulmányoztuk. Az európai gondolkodókra jellemző kérdés a Hagyomány Nyugattal való azonosítása. Így gyakran nem egyszerűen a Nyugatról, hanem Északnyugatról beszélünk. Sőt, néha még három földrajzi fogalom - Nyugat, Északnyugat és Észak - is összemosódik. A dél, a délkelet és a kelet gyakran összemosódik egymással egy civilizációs képben, amelyet a Közel-Kelet szemita kultúrtája képvisel, amely történelmileg a leginkább ismerős Európa számára. Ez a nézet néha a római, néha a keresztény örökségből származik.

28 De valójában arról az optikai csalódásról van szó, amelynek az európaiak a földrajzot köszönhetik. Csak a legmélyebb elmék - mindenekelőtt René Henon - voltak képesek kivonni magukat ebből a zűrzavarból, és más, adekvátabb pozícióból szemlélni a dolgokat. René Guénon tehát teljesen korrekt módon pontosította, hogy a valódi (és szakrális) földrajz szempontjából a kontinens - Eurázsia hatalmas földtömeget jelent, ahol Európa csak a nyugati főveny, egy félsziget az Atlanti-óceán felé. Az indoeurópai népek minden kontinensen élnek - Hindusztántól Iránon és Oroszországon át egészen Európáig. Az árja India őrzi a fehér faj legősibb mítoszainak és szellemi szemléletének emlékét, az ortodox kereszténység pedig messze az Urálon túl egészen a Csendes-óceánig terjed, és térfogatát tekintve Európát is felülmúló területeket foglal el. A történelmi szűkösség és a beoltott klisék azonban nem teszik lehetővé, hogy az európaiak az orosz ortodox kultúrát abszolút hiteles keresztény hagyományként kezeljék, amely a fehér indoeurópai emberekre van bízva. A mi kontextusunkban nagyon jelentős, hogy az ortodox Oroszországban a görög "ikon" elnevezés megmaradt a szent képre, és ráadásul az orosz ortodox ikon ma teljes mértékben támogatja a hiteles keresztény hagyományt, amely Nyugaton már majdnem eltűnt.

29 René Guénon, Hermann Wirth német professzor "Az emberiség eredete" című könyvét áttekintve <3\ jelezte, hogy meg kell különböztetni az olyan fogalmakat, mint az észak-atlanti (északnyugati), a hiperboreai (északi) és az atlanti (nyugati) régió.

30 Valójában a Tűz és a Föld földi nomosz tisztelete, amelyet Schmitt szorgalmasan tanulmányozott, általában véve az indoeurópai fehér népek sajátos tulajdonsága, akik északról ereszkedtek le Euráziába, szétszóródva annak terében nyugatról keletre és keletről nyugatra.

Ahol van indoeurópai, ott van ikon, szakrális festészet, tűz és fény imádata, napmítoszok, hagyományos hierarchia és emlékezet Hyperboreáról. India szent képekkel van tele. A miniatűr és a jelen festészet Iránban az iszlamizáció után is virágzott - az iszlám pedig szigorúan tiltja az emberek és állatok ábrázolását. Az orosz ortodox egyházban nem csak az ikonokat, hanem az ikonfestőket is nagyra becsülték, és az ortodox isychasm, a fedetlen fény tana központi életvonal volt az orosz egyházban. Az ikon az indoeurópaiak szerves attribútuma, és kifejezetten az északkal, Hyperboreával, a Föld normális és hagyományos földi nomoszának legősibb őshazájával kell azonosítani.

31 A képellenesség, az ikonoklasztika szintén nem annyira a keletiekre, mint inkább a déliekre jellemző. Ez teljesen normális földrajzi szimmetria, ha az indoeurópaiak hiperboreai eredetét vesszük figyelembe. Ha az északi faj a tüzet és a képet imádja, akkor ezzel szemben a déli fajnak a tűz ellenpólusát (például a vizet) és egy ikon ellenpólusát (például a hangot) kell imádnia. Érdekes módon maga Henon ezt a kulturális dualizmust a szedentarizmussal és a nomadizmussal hozza összefüggésbe: a szedentarizmust a bibliai Káin alakjával, a vizuális képpel és az idővel, míg a nomadizmust Ábelrel, a verbalizmussal és a térrel párosítja⁴. Ez tökéletesen illeszkedik a Schmitt által elemzett elemek kettősségéhez. A tengeri lét (bár szigorúan elválik a nomádságtól) a nomadizmus olyan szélsőséges fejlődését képviseli, amely új minőségben megy át, amikor a szárazföldi nomadizmustól a kontinentális tengereken való úszáson át a nyílt óceánra való határozott kijutásig vezető út véget ér.

32 Még egy részlet rendkívül érdekes: Henon azt állítja, hogy a szemita hagyomány nem keleti, hanem atlanti, nyugati és nomád hagyomány egyszerre. Ezért van szerinte a bibliai elbeszélésben a pásztor Ábelhez való pozitív hozzáállás. Sőt, Henon rámutat arra a tényre, hogy a nagy építész idegenek közül kapott felkérést Salamon templomának építésére, és bizonyítja, hogy az indoeurópai hagyomány képviselőjéről van szó, hiszen a szakrális építészet - vagyis annak a Háznak az építése, amely Schmitt szerint a földi nomosz alapja - volt rá jellemző, míg a szemiták - nomádok más társadalmi-szakrális struktúrával rendelkeztek.

33 Végül, ami Keletet illeti, Henon azt állította, hogy a világnak ez a fele jobban kötődik a Hagymányhoz, a szakrális archetípusok állandóságához, az eredethez való hűséghez, mint bármelyik másik. A "Kelet és Nyugat" című könyvében érveket dolgozott ki e tézis alátámasztására. Elmondhatjuk, hogy Henon egyértelműen összekapcsolja a Keletet az Északkal, és az eredeti északi hagyomány történelmi utódjának tekinti. Egyébként az Észak Fénye és a Kelet Fénye fogalmának azonosságát illetően ragyogó passzusokat találunk Henri Corbennél, az iráni hagyomány legjobb modern szakértőjénél és a nagy Sohrevardi fordítójánál.

34 Összefoglalva tehát észrevételeinket. Északot az indoeurópai hagyományokkal, a letelepedéssel, a Tűz és a Kép tiszteletével azonosítják. Emellett az északot is szakralizálják a kelettel. Ezt a két irányulást kell elsődlegesnek tekinteni a földi nomosz és központi erővonalai kialakulásának történetére vonatkozó kérdésben. Az ikonoklasztika védelme a történelemben tehát semmiképpen sem nyugati, hanem északi vagy keleti tendencia. Ez a vonal egész Euráziára jellemző - Indiától Írorszáig. Ez egybeesik az Észak Fényének, a Nordlichtnak, valamint az e Fény hordozóiként működő népeknek és kultúráknak a történelmi útvonalával. Ez a dór Spárta, a császári Róma, a zoroasztrianus Irán, a védikus India, Bizánc, az ortodox Oroszország, a katolikus Írország és Spanyolország. Ez a Föld nomoszának tábora.

35 A történelem ellentétes pólusán a Dél a Nyugattal együtt, nomádok-sémíták,

ikonoklasztok, a talassokrácia csírái, a kereskedelmi civilizáció és a "technológiai áttörés". Henon ezt a táborot "az antitradicionális civilizáció előfeltételeinek" és "a Nagy Paródia építőinek" nevezné. Emlékeztetni kell Henon "A mennyiség királyságában" kifejtett gondolatára is, amely a Világ Tojásának eszkatologikus feloldódására vonatkozik, "feloldódására", amely pontosan, kronológiailag és tipológiailag egybeesik a Schmitt által tárgyalt Tenger diadalával. Henon és Schmitt is a technikai fejlődéssel, a liberális ideológiával és az új korszak nyugati civilizációjával hozza összefüggésbe ezt a felbomlást. Az angolszász világ egésze mély ellenszenvet és óvatosságot váltott ki belőle.

36 És végül a szemita tényező szerepe - Henon szerint nyugati és nomád; déli, ha a szemita elterjedést Eurázsia felől értékeljük, ami a kereskedelemmel és a szabad cserével függ össze, ami minden talassokráciára jellemző (Karthágó kontra Róma); a kapitalizmus eredeténél állt (Marx és Sombart is kritizálta); vallási kérdésekben (judaismus és iszlám) ikonoklasztikus és ellenséges minden indoeurópai dologgal szemben; szolidáris a protestáns mozgalommal, annak kálvinista változatában (a kálvinizmus elterjedése Hollandiában. Anglia, majd később Amerikában - óceáni hatalmak előnyben részesítik); végül, különösen aktív a hagyományos Európa számára a Föld nomoszáinak elpusztításában (amiről maga Schmitt többször is írt) - az utolsó pontot az összefüggések láncolatába helyezi.

37 Észak + Kelet, ikon, indoeurópaiak. Tűz, dom. ülőhely. Hagyomány és föld. Ezek a Föld nomosz erői. A kultúra és a rend támogatói, akik a transzcendentális Tűz hívására az árja hagyományok rajongójával válaszoltak - egészen a kereszténységig.

38 Dél + Nyugat, ikonoklasztika. szemita népek. Víz. Hajó, nomadizmus. Ők a földi tagadás erői, a felbomlás hordozói, a racionális káosz apokaliptikus energiái, a tenger nomoszai. Az Óceán kihívására úgy válaszoltak, hogy a Föld és a Föld nomoszáit és az egész emberi Történelmet megelőző ősi, már-már elfeledett tűzprometheuszi kérdéssel szemben annak oldalára álltak.

1.6 A tűz nomosza

39 A keleti blokk vége a tenger nomoszáinak teljes győzelmét jelenti. Minden kísérlet, hogy saját technikai eszközeivel ellenálljon logikájának és struktúrájának, sikertelen volt. A hajókon vívott csatát Spanyolország veszítette el, a gazdasági-ipari, stratégiai és doktrinális ellenállást a tengerek nomoszáival szemben a nemzetiszocialista Németország (1933-1945). A technológiai versenyt, amelyet részben Haushofer eurázsiai projektje inspirált, a Nyugat ereje és ravaszsága nyomta el, felhasználva erre a célra a Szovjetuniót; a technológiai versenyt, amely a marxizmus tanulságait figyelembe véve a legtartósabb volt, a 60-80-as években a Varsói Szerződés országai veszítették el, párhuzamosan az ipari forradalom második szakaszának végével és a posztindusztriális társadalomra való áttéréssel. Az emberi történelem ciklusa, miután áthaladt a természet statikus polaritásán, véget ért, ahogy egy japán vezetéknevű amerikai mondta nekünk.

40 Megállapíthatjuk a Szárazföld abszolút veszteségét. Behemót, Eurázsia, a Föld nomosza. Bizonyos, hogy maga a földi nomosz csak a Lét nyitott problémájának az emberiség által eléje állított megoldási nyoma volt, de nem a lényege. A Válasz külső formája, de nem az a tüzes vers, amely a hiperboreai Választ generálta: a Föld már nem tud válaszolni a tenger nomoszáinak globális és egyedivé vált hívására. Elárasztják a Vizek, Rendje feloldódik a Világtojás repedésein keresztül. Az ipari forradalom vége lerombolta azt az illúziót, hogy a felszabadult technológiával (entfesselte Technik) a maga szintjén lehet versenyezni. Az abszolút talassokrácia éteri színpada, a Földre az űrből vetett pillantás, a rajta nyüzsgő minden

teremtmenyt alapvetően egyformává tesz - értékük szigorúan pragmatikus és egyenlő a hasznosságukkal. Az életet a valóban domináns Capital pénzügyi egyenértékében számítják ki. A géntechnológia csirkéket és emberi klónokat tenyészt, ahogy a gőzgépet és a szövőszéket is tegnap találták fel. A technológia behatolt az emberiségbe, elérve annak központját. 1959-ben Schmittben még élhetett a remény szikrája, hogy valami hirtelen megváltozik. A század végére már nem volt ilyen remény.

41 A Víz diadala apokaliptikusan magába olvasztott minden elemet és minden történelmi formát, amelyeket képes volt nemcsak elpusztítani, hanem civilizációs geopolitikai paródia alkímiájában át is alakítani. Az arany (pénz), egy univerzális oldószer, és a tengeri hatalmak technikai leleményessége az emberiséget irányítható biomasszává tette. De van még valami, ami nem tartozik ennek a globális folyamatnak a hatálya alá.

42 Tűz.

43 Pontosán ez a tűz, megtisztítva a történelem során szerzett természeti, kulturális és társadalmi-politikai rétegződéseitől, most kiváltságos helyzetben van ahhoz a kompromisszumos állapothoz képest, amelyben volt, megmaradva csupán a Föld nomoszának, a Föld rendjének. Csak most válik világosabbá az eredeti kihívás szerkezete, mert csak most válik nyilvánvalóvá a kihívás teljes történelmi terjedelmében. A kérdés nem több és nem kevesebb, mint az Ember. Mennyiben volt történelmi? Mennyire természetes? Milyen mértékben engedett a természetes felépítését alkotó elemeknek (egészen a faji racionalitásig)? Mennyire tudott hűséges maradni egy olyan transzcendentális dimenzióhoz, amely nem nyilvánvaló? Mennyi Tűz volt benne végül? Vagy az egész csak víz?